

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

SABAHATTİN ALİ'NİN "KUYUCAKLI YUSUF"
ROMANINDA SÖZVARLIĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seher ÖZCAN

Balıkesir, 2018

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

SABAHATTİN ALİ'NİN "KUYUCAKLI YUSUF"
ROMANINDA SÖZVARLIĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seher ÖZCAN

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Hüseyin DURGUT

Balıkesir, 2018

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAYI

Enstitümüzün Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda 201212511001 numaralı ..Seher..ÖZCAN.....'in hazırladığı "Sabahattin Ali'nin ..Kuyucaklı Yusuf..Romanında Şevâzlığı.." konulu ~~DOKTORA~~ / YÜKSEK LİSANS TEZİ ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği Uyarınca 26.106./2018 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile karar verilmiştir.

Doç. Dr. Hüseyin DURGUT
Üye (Danışman)

Doç. Dr. Murat Ceritoğlu
Başkan

Dr. Öğr. Üy. Zeynep SİNSEK UVAŞ
Üye

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

...../2018

Enstitü Onayı

Doç. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN
Müdür

ÖNSÖZ

Dil, duygu ve düşüncelerin dışarıya yansıtılmasını sağlayan en önemli unsurdur. Bir topluma ait duygu ve düşünceler dil sayesinde gelecek nesillere aktarılır. Toplumlara birbirinden ayıran en önemli unsurlar, o toplumların farklı değerleri bünyesinde barındıran kültürleri ve bu kültürel değerlerini yansıtmak için bir vasıta olarak kullanmış oldukları dilleridir.

Dil sayesinde toplumların geçmişten bugüne hangi değer yargılarını benimsedikleri, hangi toplumlarla etkileşim içerisine girmiş oldukları ve birbirlerini hangi yönlerden etkilemiş oldukları vb. birçok çeşitli bilgiye ulaşılabilir.

Toplumların dillerini incelemeye aracılık eden yazılı kaynaklar, yazıldıkları dönemin sosyal ve kültürel yapısını, toplumun benimsemiş olduğu dini değerlerini, toplumun hayata bakış açısını ve düşünce tarzını yansıtmaları bakımından önemlidirler. Toplumların kültürel değerlerinin incelenmesine kaynaklık eden yazılı metinler ilk başta kendilerini meydana getirmiş olan ve toplumun birer parçası olan şair ve yazarların dünya görüşünü, düşünce tarzını yansıtmaları bakımından da çok önemlidirler. Çünkü kullanmış oldukları dil insanların giyim tarzı gibi onların kişiliklerini ve iç dünyalarını dışa yansıtan bir vasıtaadır.

Sözvarlığı, bir dile veya bir kişiye ait kelimelerin tümü olarak adlandırılır. Her şair ve yazarın kendine ait bir sözvarlığı vardır. Şairler ve yazarlar sahip oldukları bu sözvarlıklarını kendilerine has bir üslûpla yansıtır.

Bu çalışmada, Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf" romanındaki sözvarlığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmamızda, "Kuyucaklı Yusuf" romanının Yapı Kredi Yayınları tarafından 2017 yılında yayımlanan 74. baskısı esas alınmıştır.

Çalışmanın giriş kısmında araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları üzerinde durulmuş ve bu konulara açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Sözcük, söz, sözvarlığı ve sözvarlığının içerdiği öğeler tanımlanmış, Sabahattin Ali ve eserleri ile ilgili bilgi verilmiştir. Daha sonra romandaki adların kavramsal tasnifi yapılmış, romandaki ikileme ve deyimler tespit edilmiş, romanda geçtiği sayfa ve satır numaralarıyla beraber açıklamaları verilmiştir. romandaki özel adların dizini hazırlanmıştır. Ardından "Kuyucaklı Yusuf" romanının gramatikal dizini hazırlanmıştır.

Bu çalışmada Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf" romanının sözvarlığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yazarın tek bir eseri incelenerek sadece bu eserde kullanmış olduğu kelime ve kavramların, o yazarın sahip olduğu sözvarlığının bütününe yansıtamaması doğaldır. Ancak böyle bir çalışma yazarın sözvarlığı ve üslubu ile ilgili çıkarımlarda bulunulmasına katkı sağlaması açısından önemlidir.

Tez çalışmamda konunun belirlenmesinde ve çalışmanın hazırlanma sürecinin her aşamasında engin bilgilerini, tecrübelerini, elinde bulunan kaynaklarını ve değerli zamanlarını esirgemeyerek bana her daim yardımcı olan, danışmanlık statüsünü hakkıyla yerine getiren çok kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Hüseyin DURGUT'a; öğrenim süresi boyunca bana kazandırdıkları her şey için Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı öğretim üyelerine en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışmamda katkısı bulunan, her zaman anlayışlı ve güler yüzlü olan saygıdeğer hocam Tamer KIRCAN'a; sevgili arkadaşlarıma ve maddi manevi destekleriyle her zaman arkamda olan kıymetli aileme teşekkürü bir borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum.

Seher ÖZCAN

ÖZET

SABAHATTİN ALİ'NİN "KUYUCAKLI YUSUF" ROMANINDA SÖZVARLIĞI

ÖZCAN, SEHER

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hüseyin DURGUT

2018, 624 sayfa

Bu çalışmada, Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf" adlı romanındaki sözvarlığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışmanın planlaması için, Doğan Aksan'ın "Türkçenin Sözvarlığı" adlı eseri temel kaynak olarak seçilmiştir.

Bir dilin sözvarlığı, o dili konuşan toplumun maddi ve manevi kültürünü, dünya görüşünü yansıtan en önemli araçtır. Toplumun bir parçası olarak, şair ve yazarların eserlerinde kullanmış oldukları kelimeler de onların üslubu ile ilgili bilgi vermesi ve hayata bakış açılarını yansıtmaları bakımından önemlidir.

Bu amaç doğrultusunda öncelikle "sözcük ve sözvarlığı" tanımları yapılmış, sözvarlığının içerdiği ögeler ayrıntılı bir biçimde açıklanmış, tez konusuyla ilgili olarak daha önce yapılmış olan çalışmalar tanıtılmıştır. Yazarın hayatı, sanatı ve "Kuyucaklı Yusuf" adlı romanı üzerine bilgiler verilmiştir. Ardından romanda bulunan ögelerin kavram alanlarına göre sınıflandırılması yapılmıştır. Eserde bulunan deyimlerin ve ikilemelerin tespiti yapılmış, romanda geçmiş oldukları satırlar sayfa numaraları ile beraber verilmiştir. Romanda geçen özel adların, kişi ve yer adları başlığı altında dizini hazırlanmış ve "Kuyucaklı Yusuf" romanının gramatikal dizini çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak da araştırmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen genel sonuçlara yer verilmiş ve önerilerde bulunulmuştur. Çalışma ile ilgili kullanılmış olan kaynaklar da çalışmanın "Kaynakça" bölümünde liste halinde verilmiştir.

Bu çalışma ile Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf" adlı romanının sözvarlığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırmadan çıkarılan sonuçların Türkçenin sözvarlığının tespitine katkıda bulunması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sözcük, Sözvarlığı, Sabahattin Ali, Kuyucaklı Yusuf

ABSTRACT

THE VOCABULARY IN SABAHATTİN ALİ'S NOVEL "KUYUCAKLI YUSUF"

ÖZCAN, SEHER

Master Degree, Turkish Language and Literature Department

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Hüseyin DURGUT

2018, 624 pages

This study aims to reveal the vocabulary of Sabahattin Ali's novel "Kuyucaklı Yusuf". For the planning of the work, Doğan Aksan's "Vocabulary of Turkish" was chosen as the main source.

The vocabulary of a language is the most important means of reflecting the material and spiritual culture and world views of the society speaking that language. The words that poets and authors, as a part of the society, use in their works are important in that they give information about their style and reflect their views of life.

In accordance with this purpose, firstly "word and vocabulary" have been defined, the elements in the vocabulary have been explained in detail, and the previous studies on thesis topic have been introduced. Information has been given on the author's life, art and his novel "Kuyucaklı Yusuf". Subsequently, the elements in the novel have been classified according to their concept areas. The idioms and reduplications have been identified and their places in the novel (line-page number) have been given. Proper names in the novel have been indexed under the headings of person and place names and the grammatical index has been prepared for the novel "Kuyucaklı Yusuf". In the conclusion section, the general results obtained based on the findings of the research and suggestions have been presented. The resources used in the study have been listed in the "bibliography" section of the study.

With this work, it has been aimed to identify the vocabulary in Sabahattin Ali's "Kuyucaklı Yusuf" novel. It has also been aimed that the results obtained from this research contribute to the determination of the vocabulary in Turkish.

Key Words: Word, Vocabulary, Sabahattin Ali, Kuyucaklı Yusuf

İçindekiler

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1 PROBLEM	1
1.2. AMAÇ	2
1.3. ÖNEM	3
1.4. VARSAYIMLAR.....	4
1.5. SINIRLILIKLAR	4
1.6. TANIMLAR	4
2. İLGİLİ ALANYAZIN	6
2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1.1. Sözcük ve Söz.....	6
2.1.2. Sözcükler.....	7
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	19
3. YÖNTEM	33
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	33
3.2. BİLGİ TOPLAMA KAYNAKLARI	33
3.3. BİLGİLERİN TOPLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	33
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	36
4.1. SABAHATTİN ALİ.....	36
4.1.1. Hayatı.....	36
4.1.2. Sanatı	37
4.1.3. Eserleri.....	38
4.2. KUYUCAKLI YUSUF	40
4.2.1. Kuyucaklı Yusuf Romanının Özeti	41
4.3.1. Akrabalık ve Yakınlık Adları	42
4.3.2. Alet ve Araç Adları.....	43
4.3.3. Bitki ve Bitkilerle İlgili Adlar	51
4.3.4. Çocuk ve Yetişkin Oyunları ile İlgili Adlar	54
4.3.5. Denizcilikle İlgili Adlar.....	55

4. 3. 6. Dil, Kavim, Millet, Mensubiyet Adları	55
4. 3. 7. Dil Bilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyatla İlgili Adlar	56
4.3. 8. Dinî, Manevi Hayat ve Ölümle İlgili Adlar.....	59
4. 3. 9. Doğum, Hayat, Hayatın Dönemleri İle İlgili Adlar.....	62
4. 3. 10. Duyularla Anlaşılan Adlar	64
4. 3. 11. Giyim, Kuşamla İlgili Adlar	70
4. 3. 12. Günlük Yaşamla İlgili Adlar	72
4. 3. 13. Hastalık Adları.....	73
4. 3. 14. Hayvanlar ve Hayvancılıkla İlgili Adlar	74
4. 3. 15. İnsan Bedeni ve Organların İşlevleriyle İlgili Adlar	76
4. 3. 16. İnsani Vasıf ve Duygu Adları.....	80
4.3.17. Kalıp Sözcükler	98
4. 3. 18. Maden, Kimya ve Ecza İle İlgili Adlar.....	98
4. 3. 19. Mekân Adları	99
4. 3. 20. Meslek- Meşguliyet Adları	103
4. 3. 21. Ölçü Adları	105
4. 3. 22. Renk Adları.....	109
4. 3. 23. Savaş, Askerlik, Devlet Yönetimi İle İlgili Adlar	110
4. 3. 24. Sayı Adları	112
4. 3. 25. Tabiat, Hava Olayları, Gökyüzü ile İlgili Adlar	113
4. 3. 26. Ticaret, İş, Para, Maliye İle İlgili Adlar	118
4. 3. 27. Yiyecek, İçecek Adları	120
4. 3. 28. Yön Adları	122
4. 3. 29. Zaman Adları	123
4. 4. KUYUCAKLI YUSUF ROMANINDA BULUNAN ATASÖZLERİ, DEYİMLER VE İKİLEMELER	127
4.4.1. Atasözleri.....	127
4. 4. 2. Deyimler	127
4. 4. 2. İkilemeler.....	156
4. 5. KUYUCAKLI YUSUF ROMANINDA BULUNAN ALINTILAR	173
4. 6. KUYUCAKLI YUSUF ROMANINA AİT DİZİNLER	174
4. 6. 1. Özel Adlar Dizini.....	174
4. 6. 1. 1. Kişi Adları	174

4. 6. 1. 2. Yer Adları	184
4. 6. 2. Gramatikal Dizin	189
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	601
KAYNAKÇA.....	609

TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1. Kuyucaklı Yusuf Romanının Gramatikal Dizininde İsim ve Fiillerin Dağılımı	601
Tablo 2. Kuyucaklı Yusuf Romanında Bulunan Alıntılar ve Diğer Sözcükler.....	602
Tablo 3. Kuyucaklı Yusuf Romanında Bulunan Alıntıların Dillere Göre Dağılımı	603
Tablo 4. Kuyucaklı Yusuf Romanındaki Şahıs ve Yer Adlarının Dağılımı	604
Tablo 5. Kuyucaklı Yusuf Romanındaki Kavramların Dağılımı	605

KISALTMALAR LİSTESİ

- Alm. : Almanca
Ar. : Arapça
Bulg. : Bulgarca
Erm. : Ermenice
Far. : Farsça
Fr. : Fransızca
İsp. : İspanyolca
İt. : İtalyanca
Rum. : Rumca
s. : Sayfa
TDK : Türk Dil Kurumu
T. : Türkçe
TS. : Türkçe Sözlük
vb. : Ve benzeri
vs. : Vesaire
Yay. : Yayınları
Yun. : Yunanca

1. GİRİŞ

1.1 PROBLEM

Dil geçmişten bugüne insanlar arasında bilgi aktarımını sağlayan, zaman içerisinde kendi kuralları çerçevesinde değişimler gösteren bir iletişim aracıdır.

Dilin bu zamana kadar birçok çeşitli tanımı yapılmıştır. Örneğin, dili canlı bir varlık olarak nitelendiren Muharrem Ergin'e göre dilin tanımı şu şekildedir: "Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir." (Ergin, 2012: 3), Doğan Aksan'a göre ise: "Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir" (Aksan, 2015a: 55).

Bir dilin sahip olduğu malzemelerin ana kaynağı, ortaya çıkmış olduğu ve ait olduğu toplumun kültürüdür. Dil ile kültür arasında birbirini şekillendirme ve devamlılıklarını sağlama açısından sıkı bir bağ vardır. Ait olduğu toplumun kültürü dili şekillendirirken, dil de kendisinin bağlı bulunduğu toplumun kültürel değerlerinin daha sonraki gelecek olan nesillere aktarılmasında önemli rol oynar. İnsanlar kendi kullanmış oldukları sözleri daha sonraki gelecek kuşaklara aktarmak veya daha uzun süre muhafaza edebilmek için bazı şekillerle onları yansıtmaya çalışmışlar ve böylece yazıyı ortaya çıkarmışlardır. Biz de yazı sayesinde daha eski zamanlarda yaşamış olan insanların bıraktıkları yazılı belgeler aracılığıyla onların yaşamı ve kültürel değerleri hakkında bilgi sahibi olabiliriz. Bu şekilde bir toplumun kullanmış olduğu dilin malzemeleri (sözcük, atasözü, deyimler, ...) incelendiğinde o toplumun kültürel birikimine ait izlere ulaşılabildiği gibi tarih boyunca ne tür değişimlere uğradığı da gözlemlenebilir.

Dil kültürün hem bir parçası hem de onun gelecekteki nesillere aktarılmasında bir taşıyıcısı görevindedir. "Dil olmasa düşünce ve duygu da gelişmezdi, insan topluluğu ilerlemez, bir medeniyet yaratamazdı. Yine kişi oğluna vergi olan din hayatı ve sanat hayatı da dil temeli üzerine kurulmuşlardır." (Banguoğlu, 2015: 10) Edebiyat da dil aracılığı ile ortaya koyulan bir sanat dalıdır ve kültürün de doğal olarak bir parçasıdır. Edebî eserlerde ait olduğu kültürün yansımaları görülür. Bu çok doğaldır çünkü edebî bir eseri meydana getiren yazar, içinde doğup büyüdüğü kültürün izlerini eserine yansıtır. Edebî bir tür olarak roman da toplumun kültürel değer ve özelliklerini çokça yansıtmaya bakımdan önemlidir. Bunun nedeni romanlarda konu edilmiş olan olayların belirli bir ortamda ve belirli bir zaman aralığında geçiyor olmasıdır. Edebî metinlerin yazılışında doğrudan doğruya bilgi vermek amacı güdülmeyeceği için dolaylı bir şekilde de olsa, yazıldıkları

dönemin özelliklerine ulaşarak dönem ve dönemin yaşam şekli hakkında bilgi sahibi olabiliriz. Bu verilere ulaşabilmek amacıyla da yazılmış olan eserler üzerinde sözvarlığı çalışmaları yapılması gereklidir.

Yazarlar içinde buldukları toplumun birer parçasıdır ve onların eserleri üzerine yapılan sözvarlığı çalışmaları onların dünya görüşünü ve kavramlar dünyasını yansıtmaları bakımından önemlidir. Topluma ait bir birey olarak yazar içinde bulunduğu toplumdan ve çevreden ister istemez etkilenir. Her yazar yazmış olduğu eserde diğer yazarlardan farklı bir edebî dil kullanır. Bunun nedeni de kullanmış olduğu üsluptur. Türkçe sözlükte *üslup*, "Sanatçının görüş, duyuş, anlayış ve anlatıştaki özelliği veya bir türün, bir çağın kendine özgü anlatış biçimi, biçem, tarz, stil." (TS, 2011: 2451) olarak tanımlanmıştır. Yazarların eserleri üzerinde yapılmış olan sözvarlığı çalışmalarından yola çıkılarak eseri meydana getiren yazarın üslubu ile ilgili çıkarımlarda da bulunulabilir. Bu çalışmada da Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanının sözvarlığı üzerinden yola çıkılarak üslubu ile ilgili yorumlarda bulunulmaya çalışılacaktır.

1. 2. AMAÇ

Yapılan bu çalışmanın temel amacı, Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* romanının sözvarlığının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda da aşağıda bulunan şu sorulara cevap aranmaya çalışılacaktır:

Sabahattin Ali, *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanında hangi söz ve kelimeleri kullanmıştır ve bunların kullanım sıklıkları nelerdir?

Yazar eserinde hangi ikileme ve deyimleri, hangi sıklıkta kullanmıştır?

Eserde bulunan adlandırmalar hangi kavramsal başlıklar altında sınıflandırılabilir?

Yazar eserinde hangi dillerden daha çok alıntıda bulunmuştur ve eserde bulunan alıntı kelimelerin yazarın üslubuna etkileri nelerdir?

Kuyucaklı Yusuf romanından hareket ederek yazarın üslubu ile ilgili hangi çıkarımlarda bulunulabilir?

1. 3. ÖNEM

Sözvarlığı bir dilin sahip olduğu kelimelerin tümünü oluşturur. Bir dilin sözvarlığını ait olduğu toplumun kültürü şekillendirirken, dil de ait olduğu toplumun kültürel değerlerinin gelecek kuşaklara aktarılmasında aracı olarak önemli bir göreve sahiptir.

"Her millet dilini ve kültürünü yüzyıllar boyunca yoğurur. Bu esnada o, akan bir nehir gibi, içinden geçtiği her topraktan bazı unsurları alır. Her medenî milletin konuşma ve yazı dili, karşılaştığı medeniyetlerden alınma kelime ve deyimlerle doludur. Bu bakımdan her milletin dili, o milletin çağlar boyunca yaşadığı tarihin âdeta özetidir. Dile bu gözle bakılırsa mâna kazanır" (Kaplan, 2012: 143).

Toplumun önemli kültürel değerlerinden olan din, sanat vb. de dil sayesinde gelecek nesillere aktarılırlar. Sanatın bir dalı olarak edebiyat da kendisine, dili malzeme olarak edinmiştir, dil sayesinde varlığını ve devamlılığını sürdürmektedir.

Sosyal yaşamda önemli bir rolü olan dil hem sözlü hem de yazılı olarak karşımıza çıkar. Yazılı olarak edebiyat alanında da karşılaştığımız dil, yazılmış olan her eserde eseri meydana getiren şairin ve yazarın sahip olduğu iç dünyasının, hayata bakış açısının etkisiyle farklılık gösterir. Şair ve yazarların eserlerindeki sözvarlığı incelendiğinde eseri meydana getiren şairin sözvarlığının yanında incelenen eserin yazılmış olduğu dönemin dilinin sözvarlığına dair bilgilere de ulaşılabilir.

Biz de bu çalışmamızda Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanının sözvarlığını tespit etmeye çalıştık. Bu çalışma için *Kuyucaklı Yusuf* romanını seçme nedenlerimizden biri romanın yazıldığı dönemdeki romanlardan işlemiş olduğu konu bakımından farklı ve öncü olmasıdır. *Kuyucaklı Yusuf*'un yazıldığı dönemdeki romanların ana konusu Batılılaşma sorunudur, *Kuyucaklı Yusuf*'ta ise yazar toplumsal yapıyı ele alıp, mevcut düzeni sorgulamaya yönelmiştir. Diğer bir nedeni de romanın yazarın ilk romanı olmasıdır. Başka bir neden de Sabahattin Ali'nin eserleri üzerine sözvarlığı incelemesinin yapılmamış olmasıdır. Son olarak da romandaki olayların, yazarın da daha önce yaşamış olduğu Balıkesir çevresinde geçiyor olmasını sayabiliriz.

Yapmış olduğumuz bu çalışmada Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanının sözvarlığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla eserdeki adların kavram alanlarına göre tasnifi yapılmaya, ikileme ve deyimlerin tespit edilip kullanım sıklıkları belirlenmeye, romandaki söz ve sözcüklerin gramatikal dizin çalışması ile tespiti yapılmaya ve yapılan bu tespitlerden çıkarımlarda bulunularak bu romanda yazarın kullanmış olduğu üslubu ile ilgili yorumlarda bulunulmaya çalışılmıştır. Yapılan bu çalışma Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanının sözvarlığını belirlemek, belirlenen sözvarlığından yola çıkarak yazarın üslubu ile

ilgili yorumlarda bulunabilmek ve bu çalışmadan sonraki yapılacak olan çalışmalara yararlı olabilmek amacıyla yapılmıştır.

1. 4. VARSAYIMLAR

Yapılan bu çalışma aşağıdaki varsayımlar doğrultusunda yapılmıştır:

1. Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanı incelendiğinde yazarın üslubu ile ilgili önemli ölçüde çıkarımlarda bulunulabilir.
2. Eser yazıldığı dönemdeki dilin sözvarlığını yansıtmaması bakımından önemli bir eserdir.
3. Eser, sözvarlığı bakımından çeşitlilik sahibi bir eserdir.
4. Eser incelendiğinde yazarın hangi kelimeleri daha sık kullandığı belirlenebilir.

1. 5. SINIRLILIKLAR

Yapılan bu çalışma, Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanının sözvarlığının incelenmesiyle sınırlıdır. Eserdeki ikilemelerin, deyimlerin, alıntı kelimelerin tespiti yapılmış ve romandaki adlar kavram alanlarına göre tasnif edilmiştir. Eserdeki kelimelerin gramatikal dizini yapılmış ve özel adlar için de ayrı bir dizin hazırlanmıştır. Yapılan çalışmada, yardımcı sözler oldukları için sözcük türlerine değinilmemiştir.

1. 6. TANIMLAR

Deyim: "En az iki sözcükten kurulan, sözcükleri anlam değişmesine uğrayıp, yeni bir anlam kazanarak kalıplaşmış söz öbekleri" (Çotuksöken, 2004: 83)

Dil: "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir" (Ergin, 2012: 3).

Dil Bilimi: "Dillerin yapısını, gelişmesini, dünyada yayılmasını ve aralarındaki ilişkileri ses, biçim, anlam ve cümle bilgisi bakımından genel veya karşılaştırmalı olarak inceleyen bilim, lisanîyat, lengüistik, filoloji" (TS, 2011: 665).

İkileme: "Anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılmasıdır" (Hatiboğlu, 1981: 9)

Söz: "Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelam, laf, kavi" (TS, 2011: 2153).

Sözcük: "Bir ya da birden çok sesbirimin oluşturduğu, yazıda iki boşluk arasında yer alan, çoğu kez anlamsal bir birim oluşturan, söylemde belli bir biçimsel birlik sunan, çeşitli dizimsel kullanımlarında biçimce ya hiç değişmeyen ya da- bükünlerde olduğu gibi- bir bölümüyle değişim gösteren eklemli ses ya da sesler öbeği" (Vardar, 2007: 181).

Sözcük Bilimi (Kelime Bilimi): "Bir dilin söz varlığını, yani kelimelerini, türetme ve çekimde görev alan öğelerini, birleşik kelime, deyim, atasözü ve kalıp söz gibi unsurlarını incelemeye yönelik bu unsurların kökenlerini ve oluşumlarını araştırarak biçim ve anlam açısından gelişmelerini tespit etmeye çalışan bir bilim dalıdır" (Aydın, 2014: 123)

Sözvarlığı: "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler" (TS, 2011: 2158).

Üslup: "Sanatçının görüş, duyuş, anlayış ve anlatıştaki özelliği veya bir türün, bir çağın kendine özgü anlatış biçimi, biçem, tarz, stil" (TS, 2011: 2451)

2. İLGİLİ ALANYAZIN

2. 1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde söz, sözcük, sözvarlığı ve sözvarlığının içerdiği öğeler başlıkları altında kuramsal bilgilere yer verilmiştir.

2. 1. 1. Sözcük ve Söz

İnsanlar arasında iletişim aracı olan dili oluşturan en küçük birim sestir. "En küçük gramer birliklerinden en büyük birlik olan cümleye kadar dili meydana getiren bütün şekillerin bünyesinde *ses* adını verdiğimiz en küçük ve en basit dil unsurları bulunur." (Ergin, 2012: 29) Bu en küçük dil birimi olan ses veya seslerin birleşimiyle meydana gelen birim ise *sözcük* olarak adlandırılır. Sözcük terimi kelime terimi ile eş anlamlıdır ve genellikle yapılan tanımlarda kelime terimi kullanılmıştır.

Batı dillerinde *wort*, *mot*, *word* gibi terimlerle adlandırılan sözcük dil bilimcilerce gösterge, belirtke, söz ögesi, simge gibi adlarla ifade edilmiştir. Sözcük terimi farklı kaynaklarda farklı tanımlarla açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan tanımların bazıları şu şekildedir:

Sözcük terimi Türkçe sözlükte kelime maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır: "Anamlı ses veya ses birliği, söz, sözcük" (TS, 2011: 181). Araştırmacılar da sözcük ile ilgili şu tanımları yapmışlardır:

Muharrem Ergin kelime terimi ile ilgili şu tanımlı yapmıştır: "Kelime, mânâsı veya gramer vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur" (Ergin, 2012: 95).

Zeynep Korkmaz da kelimeyi şu şekilde tanımlamıştır: "Kelimeler, bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşmuş ve tek başlarına zihindeki belirli kavramlara karşılık olan somut veya soyut söz kalıplarıdır; somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimleridir" (Korkmaz, 2014: 99).

Tahsin Banguoğlu'ya göre kelime tanımı şu şekildedir: "Bir dilde bir *anlamı* (*sens*) olan tek veya çok heceli ses öbeklerine *kelime* (*mot*) deriz: kuş, görmek, umutsuz gibi. Bir dilin bütün kelimeleri birden o dilin *kelime dağarcığını* (*vocabulaire*) meydana getirir" (Banguoğlu, 2015: 10)

Sözcük ile ilgili kapsamlı bir tanım yapan Berke Vardar'ın tanımı da şu şekildedir: "Bir ya da birden çok sesbirim oluşturduğu, yazıda iki boşluk arasında yer alan, çoğu kez anlamsal bir birim oluşturan, söylemde belli bir biçimsel birlik sunan, gibi- bir bölümüyle değişim gösteren eklemli ses ya da sesler öbeği" (Vardar, 2007: 181).

Söz kavramı ile ilgili yapılan tanımlar ise şu şekildedir:

Türkçe Sözlük'te söz kavramı, "1. Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelim, laf, kavi. 2. Bir veya birkaç heceden oluşan ve anlamı olan ses birliği, kelime, sözcük. 3. Bir konuyu yazılı veya sözlü olarak açıklamaya yarayan kelime dizisi." (TS, 2011: 2153) olarak tanımlanmıştır. *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*'nde söz kavramını Berke Vardar şu şekilde açıklar: "Dilyetisinin kişisel bir istenç ve anlayış eylemiyle özdeşleşen bireysel yanı" (Vardar, 2007: 180).

Tahsin Banguoğlu söz ve sözcük arasındaki ilişkiyi şu şekilde açıklar: "Bir dilde bir *anlamı (sens)* olan tek veya çok heceli ses öbeklerine *kelime (mot)* deriz: kuş, görmek, umutsuz gibi. Bir dilin bütün kelimeleri birden o dilin *kelime dağarcığını (vocabulaire)* meydana getirir. Kelimelerin bir düşünceyi bir bütün olarak anlatan düzenli topluluğuna *cümle (phrase)* adını veririz: Orhan seni evde bekleyecek, gibi. Bir maksadı anlatmak için bir sıra cümleler kullanırız. Buna da *söz (discours)* deriz. Sözlerle anlaşmak *konuşmak (parler)* " (Banguoğlu, 2015: 10).

Sözcükler bir veya birden fazla ses birimlerinden oluşup tek bir kavramı karşılarken, sözler ise bir veya birden fazla sözcüğün bir dizi halinde anlam kazanmasıyla oluşturduğu kavramlardır.

2. 1. 2. Sözvarlığı

Batı dillerinde *vocabulaire* (Fransızca), *vocabulary* (İngilizce), *Wortschatz* (Almanca) ve *Wortbestand* (Almanca) terimleri ile ifade edilen sözvarlığı Türkçede, kelime hazinesi, sözcük dağarcığı, sözcük dağarı, sözcük gömüsü gibi terimlerle karşılanmaktadır. Biz de bu çalışmamızda sözvarlığı terimini kullanmayı tercih ettik. Sözvarlığı denildiğinde akla ilk olarak bir dilin sahip olduğu sözcükler gelebilir ancak sadece sözcükler değil, dilin kendi bünyesinde oluşturmuş olduğu deyimler, atasözleri ve kalıplaşmış ifadeler de sözvarlığı kavramı bünyesinde ele alınmalıdır. Sözvarlığı kavramı, "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler." (TS, 2011: 2158) olarak tanımlanmıştır.

Doğan Aksan sözvarlığı ile ilgili olarak: "Sözvarlığı, sadece bir dilde bir takım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar- ya da dilbilimdeki terimiyle göstergeler- olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesintisi olarak

düşünülmelidir" (Aksan, 2015: 15). Bir dile ait malzemelerin ana kaynağı, o dilin ait olduğu toplumun kültürüne aittir. Dil ait olduğu kültürün sahip olduğu değerleri gelecek nesillere aktarırken, ait olduğu toplumun kültürü de dili şekillendirir.

Toplumlar tarihi süreçte birbirleriyle etkileşim halinde olmuşlardır. Toplumların etkileşim halinde olması dillerinin de birbirinden etkilenmelerine ve diller arasında sözcük alışverişlerine neden olmuştur. Toplumların birbiriyle etkileşimi dillerin sözvarlıklarını da etkilemiştir. Dillerin diğer dillerden almış oldukları dil malzemeleri de dilin sözvarlığı kapsamına giren öğelerdendir.

Dil insanlar arasında iletişimi sağlarken zaman içerisinde kendi kuralları çerçevesinde gelişim ve değişim gösterir. Bunun nedeni dilin ait olduğu toplumun da zaman içerisinde değişimler yaşayıp yeni kavramlar oluşturması veya etkileşime girdikleri toplumlardan yeni kavramlar edinmeleri dolayısıyladır. Türkçe de her dil gibi ait olduğu toplumun zaman içerisindeki değişimini ve kültürel değerlerini gelecek nesillere aktarmakla görevlidir.

Sözvarlığını dilbiliminin alt dallarından olan sözcük bilimi bir diğer adı ile kelime bilimi inceler. Sözcük bilimi, "Bir dilin söz varlığını oluşturan birimleri ve birimlerin yapılarını ve anlamlarını, birbirleriyle ilişkilerini, zaman içinde yaşadığı değişim ve gelişmeleri araştıran dil bilimi dalı, leksikoloji." (TS, 2011: 2155) olarak tanımlanmıştır. Doğan Aksan sözcükbilimi ile ilgili: " Sözcükbilim, dilin sözvarlığını, yani sözcüklerini, türetmede görev alan biçimbirimlerini, bileşik sözcük, deyim, atasözü, kalıplaşmış söz gibi öğelerini incelemeye yönelik, bu öğelerin kökenlerini, oluşumlarını araştırarak biçim ve anlam açısından gelişmelerini saptamaya çalışan bir bilim dalıdır" (Aksan, 2015c: 13).

Dilbilimin kollarından olan, *anlambiliminin* kelimelerden hareketle anlama yönelmesi ve *ad biliminin* ise kavramlardan yola çıkıp bu kavramların farklı adlandırılış şekillerini inceleyen bir alan olmaları sebebiyle sözvarlığını inceleyen bilim kolları olarak adlandırılabilirler. Böylece sözcük bilimi ile de sıkı bir bağları vardır. (Aydın, 2014: 123)

Doğan Aksan, *Türkçenin Gücü* adlı eserinde Türkçenin sözvarlığının anlam açısından özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

1) Türkçe, doğadaki varlıkların adlandırılmasında, insana özgü duyguların, insanlar arasındaki ilişkilerin anlatımında, yaşam boyu karşılaşılan durumların dile getirilmesinde genellikle somut bir anlatım yolundan gider; yine doğadaki varlıklara başvurarak, benzetmeler yaparak duyanın zihninde hemen bir imge bir hayal yaratan konuyu, kavramı canlandırırveren bir dildir. Bu özelliğiyle Türkçe, kimi bilginlerce "betimleme gücü olan bir dil" biçiminde nitelenir.

2) Türkçe, anlatım, adlandırma sırasında yine aynı eğilimlerle benzetmelere sık sık başvurur; temelini benzetmelerin oluşturduğu aktarmalarla güçlü bir anlatım sağlar.

3) Türkçe, aynı zamanda bir " *ayrıntılı anlatım dili*"dir. Başka dillerden farklı olarak birçok kavramını kendi oluşturur. Birçok dilde bir genel kavram olarak bir arada anlatılan konuları ayrı kavramlara dönüştürür. Akrabalık adlarında, renk tonlamalarında, başka dillerde görülmeyen bir zenginliğe sahiptir. Özellikle Anadolu ağızlarımız somut nesnelere anlatımında olduğu kadar insanın ruhsal özellik ve davranışlarının dile getirilmesinde de çok çeşitli bir kavramlar dünyası oluşturmuştur.

4) Türkçede kavramların dile getirilişi sırasında güçlü bir anlatım sağlamak üzere birden çok sözcüğün bir arada kullanıldığı çeşitli ikileme'lere, bu arada hendiadyoin adı verilen ikilemelere başvurulduğu görülür. Bugün ev bark, bol bulamat, eksik gedik, dere tepe, dip bucak gibi öğelerde karşımıza çıkan bu anlatım yolu, Eski Türkçe döneminde de çok yaygındı (Aksan, 13: 45-46).

Doğan Aksan, Türkçenin sözcüklerinin temel niteliklerini *Türkçenin Sözcükleri* adlı eserinde aşağıdaki şekilde belirlemiştir:

1. Türkçenin yapısından gelen güçlü türetme ve birleştirme yeteneği, ona somut ve soyut, çeşitli kavramları kolaylıkla oluşturma, ayrıntılara inen bir kavramlaştırma gücü vermiştir. Bu güç, en eski kaynaklarımız olan Köktürk metinlerinden bugüne, hiç eksilmeden süregelmektedir.

2. Türkler, değişik toplumlarla kurdukları ilişkiler sırasında yabancı etkiye büyük ölçüde kapılarını açmış, çoğu zaman yabancı öğeleri kendi öz sözcüklerine yeğlemişlerdir. Bunun sonucunda birçok yerli öğenin kaybolup unutulmuş yabancılarının yerleştiği görülmüştür.

3. Kavramlaştırma sırasında Türkçe en çok somut nesnelere, doğaya dayanmakta, böylece kavramları daha canlı olarak dile getirmektedir.

4. Türkçede kelimelerin kullanılışı, anlatıma güç veren bir yol olarak çok yaygındır. Bu nitelik ona, tek tek sözcüklerin yanı sıra ayrı bir "kalıplaşmış öğelerden oluşmuş sözcükler" kazandırmıştır. Eşanlamlılarla kurulmuş ikilemelerin unutulmuş öğeleri ikilemelerde yaşamlarını sürdürmektedir.

5. Daha Köktürkçe döneminde Türkçe sözcüklerin geniş bir çokanlamlılık gösterdikleri göze çarpmakta, bu durum, dilin bir yazı dili olarak çok daha eskilere uzandığına tanıklık etmektedir.

6. En eski belgelerde bile eşanlamlıların sayıca çokluğu dikkati çekmekte, asıl ilginç olan, bunların bir bölümünü, birbirine anlamca çok yakın eşanlamlılar oluşturmaktadır.

7. Bugün Türkiye Türkçesi yazı dilinde unutulmuş, yitirilmiş birçok öğe – başka dillerde de benzerleri görüldüğü gibi –Türkçenin değişik lehçelerinde ve bugünkü Anadolu ağızlarında yaşamlarını sürdürmektedir (Aksan, 2015: 51-52).

Doğan Aksan söz varlığının içermiş olduğu öğeleri de *Türkçenin Sözcük Varlığı* adlı eserinde şu başlıklar altında sıralamıştır:

1. Temel Sözcük Varlığı
2. Yabancı Sözcükler
3. Deyimler
4. Atasözleri
5. İlişki Sözcükleri (Kalıp Sözcükler)
6. Kalıplaşmış Sözcükler
7. Terimler
8. Çeviri Sözcükler (Aksan, 2015: 34- 46)

2. 1. 2. 1. Sözcük Varlığının İçerdiği Öğeler

2. 1. 2. 1. 1. Temel Sözcük Varlığı

Bir dildeki yerli kelimeler, yani dilin kendi öğelerinden oluşan kelimeler *çekirdek sözcükler* veya *temel sözcük varlığı* şeklinde adlandırılır. Dillerde nesilden nesile aktararak yaşamını sürdüren bu sözcükler insan ve çevresiyle ilgili önemli kavramları karşılayan kelimelerdir. Akrabalık adları, sayı adları, organ adları, tarım ve hayvancılıkla ilgili adlar, yiyecek ve içeceklerle ilgili adlar vb. insanların günlük yaşamında ihtiyaç duyduğu en önemli kavramlardır. Bu sözcükler değişime uğrasalar da en az değişimle günümüze gelebilmiş kelimelerdir.

Doğan Aksan'a göre temel sözcük varlığının sınırları : "İnsanın organları başta olmak üzere onun en doğal gereksinimlerini karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek, almak, vermek gibi kavramlar, ona en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddi ve manevi kültürü içine gire çeşitli kavramlar sayılabilir." (Aksan, 2015: 34) şeklinde çizmiştir.

İnsanların manevi düşünceleri ve dinleri ile ilgili kavramlar da temel sözcük varlığı kavramı içerisindedir. Her toplum kabul ettiği dinle ilgili kavramları hangi toplumdan benimsediyse genellikle üzerinde değişim yapmadan o dilden olduğu gibi almıştır. Bizim dilimizde de İslamiyet'i benimsedikten sonra dini kavramların büyük bölümünün Arapça diğer kısmının ise Farsça olması gibi (Aksan, 2015: 35).

2. 1. 2. 1. 2. Atasözleri

Her dilde var olan atasözleri, ait olduğu toplumun düşünce tarzını, ahlâkî değerlerini, felsefesini, tarihini, ekonomisini yansıtan özlü sözlerdir. Her toplumun kendi yaşamsal deneyimleri tarafından ortaya çıktıkları için ait oldukları toplumun kültürel değerleri hakkında bilgi vermektedirler.

Eski kitaplarda mesel, sav olarak adlandırılan atasözü terimi, Batı dillerinde proverbe (Fransızca), sprichwort (Almanca), maxim (Rusça) terimleri ile adlandırılmaktadır. Atasözü ile ilgili birçok tanım yapılmıştır:

"Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, deme, mesel, sav, darbimesel" (TS, 2011: 180).

"Bilindiği gibi insanoğlunun deneyimlerinden, bilgeliğinden ve benzetme gücünden kaynaklanan atasözleri dünyanın her dilinde vardır; çoğunlukla bir tümce biçiminde oluşarak bir yargı anlatan, kimi zaman ölçü ve uyakla, söyleyiş açısından daha etkili olmaya yönelik sözlerdir" (Aksan, 2015c: 38).

"Ulusların uygarlık yolundaki zengin gelişmelerinin en söz götürmez tanıklarından birisi, belki de birincisi atasözleridir. Atasözleri, folklorun da en önemli dalıdır. Ulusal sağduyunun içinden süzülüp gelen, arına durulaşa özetleşen bu özdeyişlerimiz övünç duymamıza yetecek sayıda ve niteliktedir" (Gencan, 1979: 531).

Atasözlerin özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Atasözleri halkın düşüncesini duygusunu anlatır. Bunun için (Hikmet-ül avâm) da denilir.

2. Ulusaldırlar.

3. Dinî sözlerin yaptığı etkiler gibi kişinin ruhunu etkiler.

4. Kesin tavırlıdırlar.

5. İnanırdıcıdırlar.

6. Geniş halk kitlelerinin yüzyıllardan beri geçirdiği denemelerden, bu denemelerden oluşan düşüncelerden doğmuşlardır.

7. Atalarımız kendi başlarına gelen ve ders aldıkları olayların kendilerinden sonrakilerin başına gelmemesi için ders verici bir biçimde sözler söylemişlerdir. Bu sözler rehberlik edici niteliktedirler.

8. Denenmiş sözler olduğu için doğruluğu herkes tarafından kabul edilir.

9. Klişe hâline gelmiş sözlerdir.
10. Sözlerde kelimelerin yeri değiştirilemez. Değiştirildiği zaman değişik anlamlar verebilir.
11. Kalıplaşmış sözlerdir. Kelime eklemek ve çıkarmak sözü bozar.
12. Yalın sözlerdir, anlatımları açıktır.
13. Toplum olaylarını tarafsız olarak aktarırlar, olayların meydana gelişini, alınması gerekli ders bildirirler.
14. Doğa olaylarının oluşunu bildirirler.
15. Ahlâkı aşılırlar, ahlâklı olmayı önerirler.
16. Gelenek, görenekleri yansıtır.
17. Yurdun ayrıldığı coğrafi bölgelere göre söyleniş alanları vardır. (Bu sözler atasözünün anlamındaki özelliği değiştirmez.)
18. Bir veya iki cümleden meydana gelirler.
19. Yol gösterici niteliğe haizdirler.
20. İçlerinde bilgece düşünceler taşırlar.
21. Çoğunda mecaz vardır. Mecazlı olmayanları da vardır.
22. Atasözlerinde söz sanatları vardır.
23. Atasözlerinde Türk ulusunun zekâsını, kıymetini, duygularını, hayallerini bulmak mümkündür. (Ü. Kuşçu ve H. Kuşçu, 2000: 12-13)

2. 1. 2. 1. 3. Deyimler

Ait oldukları toplumun sözlerinin daha etkili olması ve kalıcılığının arttırılması için kullanılan deyimler, Batı dillerinde Fransızca, locution, expression; Almanca, redensart, ausdrück; İngilizce, locution, idiom terimleri ile karşılanır.

Deyim kavramı *Türkçe Sözlükte*: "Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir." (TS, 2011: 651) olarak açıklanmıştır.

"Deyim belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözdür" (Aksan, 2015c: 35).

"Bir tür sözlüksel birim oluşturan anlambirim toplama: genellikle öz anlamından az çok ayrı bir anlam içeren kalıplaşmış söz" (Vardar, 2007: 71).

"En az iki sözcükten kurulan, sözcükleri anlam değişmesine uğrayıp, yeni bir anlam kazanarak kalıplaşmış söz öbeklerine *deyim* adını veriyoruz" (Çotuksöken, 2004: 83).

Deyimler, atasözleri gibi toplumun kültürünü, düşünce tarzını, hayata bakış açısını yansıtan öğelerdir. Deyimlerin geçmişten bugüne değişime uğramadan gelenleri olduğu gibi unutulup yok olmuş olanlar ve bazı değişimlere uğramış olanlar da vardır.

Deyimlerin ortak özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Deyimlerde hüküm yoktur, bir kararı, bir kanıyı kesin olarak bildirmezler.
2. Anlamlarında genel kural olma özelliği yoktur.
3. Deyimler klişeleşmiş ve bağımsız kelime gruplarıdır.
4. Deyimler emir, öğüt vermezler.
5. Deyimler genel bir kural oluşturmazlar.
6. Deyimler, atasözlerinde yardımcı söz grubu oluştururlar. (Gözü çöplükte kalmak) deyimdir. (Horoz ölür, gözü çöplükte kalır) sözü ise hüküm bildirir, atasözüdür. Burada görüldüğü gibi deyim, yardımcı madde olarak kullanılabilir. Ama her atasözünde deyim vardır diye düşünmek hatalıdır, çünkü yoktur.
7. Deyimlerde mecaz anlam vardır.
8. Deyimler bazen yan yana gelerek atasözlerini oluştururlar. Örnek olarak: (Acı patlıcan) bir deyimdir. (Kırağı çalmak) da bir deyimdir. Ancak (Acı patlıcanı kırağı çalmaz) sözü bir atasözüdür.
9. Atasözlerinde denemelere, hükümlere dayanan özellikler vardır, deyimlerde bu yoktur.
10. Atasözlerinde hüküm vardır, deyimlerde yoktur.
11. Deyimlerde genel kural olma özelliği yoktur.
12. Deyimler kalıplaşmış, kalıplaşırken de güzellik kazanmış söz gruplarıdır.
13. Deyimlerde hikâye özellikleri de bulunabilir. Deveye (Boynun eğri) demişler, (Nerem doğru ki) diye cevap vermiş.
14. Her deyimde anlatım güzelliği aramak doğru değildir. Anlatım güzelliği olmayan deyimler de vardır. (Olan oldu.)

15. Deyimler bir duyguyu bir inanışı belirtirler. (Büyük sözüme tövbe.)
16. Bazı deyimlerin anlamları yarım bırakılmıştır. (Çat kapı...).
17. İnanışları da deyimlerde bulabiliriz. (Büyük sözüme tövbe.)
18. Deyimlerin masterlarla kullanılanları da vardır. (Yolu düşmek, sona ermek.)
19. Deyimler bileşik kelime hâlinde yazılmalıdır. Yazılırsa deyim özelliğini kaybeder.
20. Deyimlerin, deyim gibi görünen güzel sözlerden fakı kısa zamanda silinip gitmemeleridir.
21. Deyimlerde bazen kafiye özelliği de bulur. (İki arada, bir derede.)
22. Deyimler kalıplaşmış sözlerdir, bunun için kelimelerin yerine başkalarını koymak anlamı bozar, hiç olmazsa kuvvetlendirmez. Deyimlerin bugünkü dizilerini bozmak yanlıştır.
23. Deyimleri bir anlatım kalıbı olarak görmek mümkündür.
24. Bazı sözler vardır ki sonlarındaki fiilin biçimi değişince deyim de değişir. (Doğmadık çocuğa don biçmek) bir deyimdir. (Doğmamış çocuğa don biçilmez) ise bir atasözüdür.
25. Deyimler kalıplaşmış sözlerdir değiştirilemez denilmiştir. Bunun bir kural dışı olanı vardır. Deyimlerdeki zamirlerin kişileri değişebilir.
26. Bazı benzetmeler deyim sayılabilir. (Arıkovanı gibi işlemek.)
27. İkilemeleri ayrı yazıldığında deyim saymak gereklidir. (Ufak tefek. Aşağı yukarı.)
28. Deyimlerin eskisi de yenisi de vardır. (Yeşil ışık yakmak.)Yeni bir deyimdir.
29. Argo olarak söylenmiş sözler de deyim olabilirler. (Yağ çekmek- Dalga geçmek.)
30. Bugün kullanılan güzel sözler ilerde deyim olabilirler.
31. Dualar, yalvarışlar deyim şeklinde olurlarsa deyim olarak kabul edilirler. (Yaşı benzemesin.)
32. Deyimler gerçek anlamlarında ise başka dillere çevrilemezler.
33. Deyimler cümle hâlinde, söz öbeği olarak veya iki sözden oluşmuş bir şekilde bulunurlar. (Ü. Kuşçu ve H. Kuşçu, 2000: 14-17)

2. 1. 2. 1. 4. İkilemeler

İkilemeler dildeki kavramların anlamlarını pekiştirmek ve bir şeyi daha etkili anlatmak için aynı sözcüklerin tekrarıyla ya da sesleri birbirine benzeyen iki sözcüğün birlikte kullanımıyla oluşurlar.

"Türkçe sözlükte *ikileme* kavramı: "Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması: *Yavaş yavaş, irili ufaklı, aşağı yukarı* gibi" (TS, 2011: 1165)

Berke Vardar, *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*'nde "Anlama güç katmak amacıyla bir birimi, seslemi yineleme, aralarında benzerlik bulunan birimleri art arda kullanma." (Vardar, 2002: 119) olarak tanımlamıştır.

Vecihe Hatipoğlu ise Türk Dilinde İkileme adlı eserinde ikileme kavramını: "Anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılmasıdır." (Hatipoğlu, 1981: 9) diye tanımlamıştır.

Fransızcada, *redoublement*, *hendiadyoin*; Almancada, *verdoppelung*, *zwillingsformen*, *hendiadyoin*; İngilizcede, *reduplication dual*, *hendiadyoin* terimleri ile karşılana ikileme kavramı Osmanlı Türkçesinde, *atf- ı tefsirî*, *terkib- î ihmâlî* terimleri ile karşılanmıştır. Tarih boyunca Türkçenin her lehçesinde ikilemelerin fazla miktarda bulunması Türkçenin önemli bir özelliğidir.

Vecihe Hatipoğlu Türkçedeki ikilemeler ile ilgili : "İkileme Türkçenin zenginliğidir, yaratma gücüdür. Türk düşüncesindeki anlam bolluğunu kavram inceliğini karşılamak üzere, sözcük kurar gibi, türlü yönlerden birbiriyle ilgili iki sözcük yan yana getirilir ve yeni bir anlatım yolu yaratılır." (Hatipoğlu, 1981: 9) diyerek ikilemelerin dildeki yerinin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaya çalışmıştır.

Doğan Aksan Türkçenin Gücü adlı eserinde ikilemelerle ilgili şu sınıflandırmayı yapmıştır:

1) Eş anlamlı sayılabilecek olan ad, sıfat, belirteç gibi sözcük türlerinin hepsinden alınma öğelerle kurulmuş, yerli ve yabancı kökenli sözcüklerle oluşturulmuş ikilemeler; yinelemelerle kurulanlar: kol kanat, hesap kitap, yüz surat, para mara vb.

2) Karşıt anlamlı öğelerden kurulan ikilemeler: dip doruk, irili ufaklı, dost düşman vb.

3) Yansımalı ikilemeler:

a. Yalnızca belli bir eylem, bir oluş, bir durum için kullanılanlar: Bu ögeler bir eylemi ses açısından betimleyerek onu daha canlı, daha güçlü bir anlatıma kavuşturur. Örneğin *bıcır bıcır* ikilemesi yalnızca, küçük çocukların konuşmalarını anlatmakta, bir kötulemeyi değil, bir beğenmeyi yansıtmaktadır.

b. Birden çok eylemi betimleyen yansımali ikilemeler: Örnek olarak *patır patır* ikilemesi bir yandan, dökülmek eylemini, taneli nesnelere ses çıkararak dökülüşünü betimlerken bir yandan da bir patlamayı dile getirir.

c. Dereceleme gösteren yansımali ikilemeler: Bu tür ikilemeler eylemin, bir oluşun gerçekleştiği anda çıkan sesin yüksekliğine göre ayrı biçimleri bulunan ögelerdir. Örneğin, bir sıvı kaynatılırken kaynamanın gücü ve yüksekliği *fikir fikir* ya da *fokur fokur* biçimde belirtilmektedir.

ç. Yansımali ikilemelere dayanan üçlü biçimler: Bu türde, yine sesleri yansıtmak amacıyla kullanılan *çın çın çınlamak*, *homur homur homurdamak*, *inim inim inlemek*, *viyak viyak viyaklamak* gibi örnekleri gösterebiliriz.

2. 1. 2. 1. 5. Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)

Kalıp sözler de atasözleri ve deyimler gibi ait oldukları toplumların kültürel değerlerini ve düşünce tarzlarını ortaya koyarlar.

Kalıp sözler toplumdaki bireylerin günlük hayatta birbirleriyle ilişkilerinde kullandıkları bir çeşit sözlerdir. Kalıp sözler Türkçede günlük hayatta çok yaygın olarak kullanılır. Kalıp sözlere örnek olarak Doğan Aksan, Türkçenin Gücü adlı eserinde verdiği örnekler şunlar: Hamile olan kadının çocuğunun dünyaya gelişi için (Allah kurtarsın, gözünüz aydın, analı babalı büyüsün, ömürlü hayırlı olsun, Allah dört gözden ayırmasın, güle güle büyütün...), nişanlanma ve evlenme olayı üzerine (Allah mesut etsin, mutluluklar dileriz, Allah bahtından güldürsün...), ölüm olayı karşısında (başınız sağ olsun, Allah sizlere ömür versin, Allah kuvvet versin, Allah taksiratını affetsin, nur içinde yatsın,...), bir kimseden görülen yardım karşısında (yanı sıra sağ olun, çok teşekkür ederim, Allah senden razı olsun,...), su getiren için (su gibi aziz ol, su verenlerin çok olsun,...) yeni eve taşınanlara (güle güle oturun, ...), bir istek belirtmek için (ateşini rica edebilir miyim, lütfen kapıyı örter misiniz,...) gibidir. Türkler günlük hayatta karşılaştıkları durumlara karşılık çeşitli dileklerini ifade etmek için birçok kalıp söz kullanırlar, bu da davranışlarındaki inceliğin etkisini artırır. (Aksan, 2013: 163-176)

2. 1. 2. 1. 6. Kalıplaşmış Sözcükler

Bütün dillerde karşılaşılan kalıp sözler, ünlü kişilerin, hükümdarların, sanatçıların belli durumlarda söyledikleri evrenselleşmiş sözcüklere terim denir. Bu sözcükler anlatım sırasında ifadeyi güçlendirmek için kullanılırlar. Diyojen'in "Gölge etme, başka ihsan istemez(m)", Sezar'ın söylediği "Sen de mi Brutüs?" vb. sözcükler kalıplaşmış sözcüklere (Aksan, 2015: 43).

2. 1. 2. 1. 7. Terimler

Bireylerin toplumsal hayatta karşılaştıkları sanat, bilim, zanaat, spor vb. alanların sahip oldukları kavramlarını karşılayan sözcüklere terim denir. Terim sözcüğünün farklı kaynaklarda karşılıkları şöyledir:

"Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah" (TS, 2011: 2330).

"Dilcilikte bilim, teknik, sanat, zanaat ve spor gibi değişik alanlarla ilgili özel kavramları karşılayan öğelere terim adı verilmektedir" (Aksan, 2014: 175).

"Özel bir bilgi ya da etkinlik alanına, bir bilim, uygulamaya ya da uzmanlık dalına özgü sözcük. Terimler uzmanlar arasında etkin bir bildirişim sağlanması için gerekli, temel nitelikteki öğelerdir. Genel dilde geçerli olan çokanlamlılığa karşın, terim alanında tekanlamlılığa yönelik görülür. Bu olguya bağlı olarak daha hızlı bir yenileniş süreci ve yaratım etkinliği gözlemlenir" (Vardar, 2007: 192).

Terimlerin genel niteliklerini Doğan Aksan şu şekilde belirlemiştir:

1. Terimler genel olarak tek anlamlı (monosémique, monosemic, monosemisch) öğelerdir: Bitki bilimindeki çanak yaprak, geometrideki üçgen, dilbilimdeki çekim... gibi.

2. Terimler türetilirken, yeni beliren ya da yerleştirilmek istenen kavramlar karşılanırken şu yollara başvurulmaktadır:

a) Dilin kendi öğelerine yeni anlamlar yükleme yoluyla dilden karşılama: Dişçilikteki köprü, marangozluktaki diş... gibi.

b) Birleştirme: tekel, bilgisayar, atardamar, damar içi, göstergebilim, dilbilim.

c) Canlandırma: Dilin unutulmuş, kimi zaman yalnız lehçe ve ağızlarda yaşayan öğelerinin yeniden kullanım alanına alınması: nicelik, nitelik, alan, tanık.

ç) Çevirme: Bütün dünya dillerinde, çeviri yoluyla yabancı kavramların dile aktarıldığı görülmektedir: fizikötesi, ısıölçer, sesyazar, bilim kurgu vb. gibi.

d) Türetme: Yeni ve yabancı kavramlar, dili kendi kök ve eklerinden türetilen yeni öğelerle karşılanır: saplantı, seçenek, benzeşme, önlem, okutman... gibi (Aksan, 2015c: 41).

2. 1. 2. 1. 8. Yabancı Sözcükler (Alıntılar)

Ticari, dinî, siyasi ve sanatsal bir çok nedenlerle toplumlar birbirleriyle iletişim halindedirler ve karşılıklı etkileşim halinde bulunmalarından dolayı doğal olarak bu etkileşimden dilleri de etkilenir.

Doğan Aksan, bütün dillerde bulunan sözcükleri ana yapı olarak iki başlık altında incelemiştir:

1) Yerli sözcükler,

2) Yabancı sözcükler ya da alınma sözcükler (Aksan, 2015c: 17).

Doğan Aksan, bir yabancı dilden alınan öğeleri şu şekilde iki bölümde incelemiştir:

1) Sözcükbilimde alışılmış terimleriyle yerleşmiş yabancı sözcükler (Alm. Lehnwort karşılığı), bir dilin ses eğilim ve kurallarına uymuş, yabancılığı artık belli olmayan öğeler. Bunlar, Far. Kaynaklı kösele, çerçeve sözcüklerinin yanı sıra duvar (< Far. Dîvar), kalıp (<Ar. Kālib), surat (<Ar. sûret), ... gibi öğelerdir.

2) Yerleşmemiş yabancı sözcükler (Alm. Fremdwort) olarak nitelediğimiz örnekler ise dilin ses eğilim ve kurallarına uymayan, yabancılığını hemen belli eden, Türkçedeki oksijen, lokomotif, devalüasyon gibilerdir (Aksan, 2015: 37)

Toplumların birbiri ile etkileşim halinde olmaları dillerinin de birbirinden etkilenmelerine neden olmuştur.

Türkçenin tarihi dönemleri içerisinde yabancı dillerin Türkçeye etkisine bakıldığında: Köktürk yazıtlarındaki yabancı sözcük oranı %1'in altındadır. Türklerin yerleşik yaşama geçtikleri Uygurlar döneminde kabul ettikleri Şamanizm, Budizm, Maniheizm, Hıristiyanlık gibi dinlerin etkisiyle dilimize Sanskritceden, Çince, Soğdca ve daha başka dillerden alınmış sözcükler olmuştur, ancak bunların oranı %2 ile %5 arasında değişim göstermektedir. Türklerin 10. yüzyılda İslâmiyet'i kabulü ile dilimize Arapça ve Farsça sözcükler girmeye başlamıştır. 15. yüzyılın sonları- 16. yüzyılın başlarında yeni Türkçe dönemindeki verilen eserlerde Arapça ve Farsça öğeleri daha fazla görürüz. Divan şiirlerinde Arapça ve Farsça şiirlerin örnek alınması, bu şiirin konu, biçim, kavram ve geleneklerini benimsemesi,

ayrıca düzyazıda, resmi yazışmalarda Osmanlıca adında bir yüksek zümre dilinin ortaya çıkmasına sebep olmuş ve bu yüksek zümre ile halkın konuşma dili arasında büyük farklılıklar oluşmasına neden olmuştur. 1839 Tanzimat Fermanı'ndan sonra Fransa ile kurulan yakın ilişkiler sonucu pek çok ögenin Fransızcadan aktarılmasına yol açmıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında İngilizcenin bütün dünyada yaygın bir dil olmasıyla Türkiye'nin Batı ile ilişkilerinde ön plana çıkmıştır. Böylece İngilizceden de birçok alanda sözcükler dilimize geçmeye başlamıştır. Almandan dilimize geçen sözcük sayısı çok azdır (Aksan, 2015: 135-145).

2. 1. 2. 1. 9. Çeviri Sözcükler

Tarih boyunca toplumlar sürekli olarak birbirleriyle bir etkileşim halinde olmuşlardır. Bu etkileşim toplumların dillerinde de yansımaları gösterir. Toplumlar çeşitli sebeplerle başka toplumlardan sözcük alışverişinde bulunurlar.

Diller arasında yapılan alışverişlerde en geniş yeri tutan dil birlikleri sözcüklerdir. Ancak diller arasında yapılan alışverişlerde kimi zaman sözcükler dışında farklı öğeleri, hatta kuralları da alabilmekte, bu etkilenme, ilişkinin ölçüsüyle doğru orantılı olmaktadır. Bir dile giren sözcüklerin yanı sıra, kavramların aktarılması aracılığıyla dile yerleşen çeviri sözcükler de vardır. Bu sözcükleri 1) Tam çeviri, 2) yarı çeviri, 3) bağımsız çeviri sözcükler, 4) anlamı etkilenenler olarak dört başlık altında toplayabiliriz. Türkçenin tarihinde en fazla çeviri öğelere Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinden sonra karşılaşılır. Bunlar Arapça ve Farsçadan aktarılan terimler, deyimler, atasözleri ve kalıp sözler vb. şeklindedir. Tanzimat sonrası Fransızcadan, İkinci Dünya Savaşı sonrası da İngilizceden pek çok çeviri öge dilde yerini almıştır. (Aksan, 2015: 46)

2. 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, sözcük alanı ve Sabahattin Ali ile eserleri hakkında daha önce yapılan bilimsel araştırmalar ve diğer çalışmalar tanıtılmaya çalışılacaktır.

SÖZVARLIĞI ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

KİTAPLAR

Aksan, Doğan. (2015). *Türkçenin Sözcük Alanı*. Ankara: Bilgi Yay.

Sözcük alanı üzerine yapılan kapsamlı bir araştırmadır. Bu kitapta dilbilimde sözcük bilimi (leksikoloji) alanında Türkçenin sözcük alanı ile ilgili çalışmalarının dil ile ilgileneceklerine aktarılıp, alanı tanıtmayı amaçlamıştır. En eski kaynaklardan bugüne

geniş bir çerçevede anadilimizin sözvarlığının anlatım gücünü, yabancı dillerin etkisini, Türkiye Türkçesinin gelişme çizgisini ortaya koyma amaçlanmıştır.

Aksan, Doğan. (2015) *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim 1. -2. -3. Ciltler*. Ankara: TDK Yay.

Eser dille ilgilenenler, dilseverlere, hem de dilbilim öğrenimi görenlere yararlı olabilmek amacıyla yazılmıştır. Dilbilimin konuları ve sorunları geniş bir çerçeve içinde bütün yönleriyle ele alınmıştır.

Aksan, Doğan. (2013). *Türkçenin Gücü*. Ankara. Bilgi Yay.

Türkçenin zenginliklerini ortaya koyan önemli bir eserdir. Bu çalışma ile alanı dilcilik olmayanlara da Türk dilini tanıtmaya amaçlanmıştır. Kitaptaki sınırlı sayıdaki örneklerle Türk dilinin sınırsız zenginlikleri anlatılmaya çalışılmıştır.

Aksan, Doğan. (2014). *Anadilimizin Söz Denzinde*: Bilgi Yay.

Eserin amacı çok eski, çok yaygın, çok güçlü olan Türk dilinin sözvarlığını, bir bütün olarak ortaya sermektir. Eserde yapılan çalışma; sözcükler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, terimler, sözvarlığındaki öteki öğeler, Cumhuriyet dönemi Türkiye Türkçesi sözvarlığında olumlu ve olumsuz gelişmeler başlıkları altında okuyucuya verilmiştir.

Aksan, Doğan. (2006). *Dil Şu Büyülü Düzen*. Ankara: Bilgi Yay.

Bu çalışma dilbilim konularını herkese seslenebilecek biçimde ele almanın yanında, bir yandan da dilbilim ve filoloji öğrencilerine, bu alanda çalışanlara ve dile herkese yararlı olmak amacıyla yazılmıştır.

Aksan, Doğan. (2016). *Anlambilim*. Ankara: Bilgi Yay.

Bu çalışmada doğrudan doğruya dilbilimsel anlambilim üzerinde durulmuştur. Yeni, genç araştırmacıların konuya eğilmesi, yeni gözlem ve yargılara ulaşmaları amaçlanmıştır.

Aksan, Doğan. (2014). *En Eski Türkçenin İzlerinde*. Ankara: Bilgi Yay.

Doğan Aksan, bu çalışmasında "Orhun ve Yenisey Yazıtları Üzerinde Sözcükbilim, Anlambilim ve Biçembilim İncelemelerinin Aydınlatığı Gerçekler" i okuyuculara aktarmıştır.

Aksan, Doğan. (2015). *Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını*. Ankara: Bilgi Yay.

Bu eser Türkiye Türkçesinin başlıca özelliklerini, geçirdiği evreleri, kazanımlarını, kaybettiklerini, dilbilgisi kitaplarında ortaya konmayan kimi yönlerini belirtmeye çalışmakta, bugünkü gelişmelere ve eğilimlere dayanarak yarınki

durumunu kestirmeye yönelmektedir. Türkçeye ilgi duyanların, Türkoloji öğrencilerinin yararlanmaları amaçlanmıştır.

Aksan, Doğan. (2014).*Türkçenin Zenginlikleri İncelikleri*. Ankara: Bilgi Yay.

Bu eserde Doğan Aksan'ın önceki yayınladığı eserlerinde değindiği örneklere ek olarak yeni kanıtlar göstermeye, Türkçenin sözvarlığının, sözdiziminin inceliklerini de sergilemeye yönelmektedir. Çalışmada verilmesi amaçlanan bilgiler Türkçenin zenginlikleri, Anadolu ağızlarındaki zenginlikler ve Türkiye Türkçesinin incelikleri başlıkları altında okuyucuya sunulmuştur.

Türkiye’de söz varlığı alanında yayımlanan bazı kitaplar

Acar, Ergün. (2010). *Kastamonu Yöresi Söz Varlığı*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Alşan, M. H. , Kutlu, E. , Eyüpoğlu, M. (2014). *Akçasözlük Akçaâbad Yöresinin Otantik Söz Varlığı*. Ankara: Kurtuba Yay.

Atmaca, Emine. (2017). *Eski Oğuz Türkçesinden Günümüz Türkiye Türkçesine Söz Varlığı ve Anlam Olayları*. Konya: Palet Yay.

Ayazlı, Özlem. (2016). *Eski Uygurca Din Dışı Metinlerin Karşılaştırmalı Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yay.

Ayazlı, Özlem. (2017). *Sarı Uygurcanın Grameri ve Eski Türkçe ile Karşılaştırmalı Söz Varlığı*. Ankara: Kesit Yay.

Borovkov, A. K. (2002).*Orta Asya’da Bulunmuş Kur’an Tefsirinin Söz Varlığı*. Çeviren: Halil İbrahim Usta, Ebülfez Amanoğlu. Ankara: TDK Yay.

Buran, A. , İlhan, N. (2008).*Elazığ Yöresi Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yay.

Çoşkun, Osman. (2013). *Yunanca, Ermenice, Lazca, Gürcüce ve Türkçe Kaynaklara Göre Doğu Karadeniz Yer Adları ve Söz Varlığı*. İstanbul: Çatı Kitapları.

Doğan, İ. , Usta, Z. (2014). *Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı*. Ankara: Altınpost Yay.

Erciyas, Osman. (2016). *Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinden Ferec Ba’de’ş- Şidde’nin Söz Varlığı*. Ankara: Kesit Yay.

Erdem, M. (2009). *Modern Oğuz Türkçesi Söz Varlığı Türkiye, Azerbaycan ve Türkmen Standart Türleri Esasında*. Ankara: Grafiker Yay.

Ertekinöğlü, Servet. (2017). *Ahlat Ağzı Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yayınları

Gündüzöz, Soner. (2015). *Arapçanın Söz Varlığı*. Ankara: Grafiker Yay.

Güner, Galip. (2017). *Resûlî Sözlüğü'nün Türkçe Söz Varlığı*. Ankara: Kesit Yay.

Güngör, O. , C. (2018). *Türkçede Çocukla İlgili Söz Varlığı*. Ankara: Kömen Yay.

Küçük, S. , Ateş, M. (2017). *Ordu Ağzı Söz Varlığı*. Ankara: Gece Kitaplığı Yay.

Orozobaev, Mayrambek. (2014). *Kırgızcadaki İslam Öncesi Geleneksel İnanç ve İnanışlarla İlgili Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yay.

Özden, M. (2016). *Bilecik İli Ağız İncelemesi Ses ve Şekil Bilgisi Metinler Söz Varlığı*. İstanbul: Pradigma Akademi Yay.

Özezen, Muna Yüceol. (2011). *Gelibolulu Mustafa Ali Hilyetü'r-Ricâl ve Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yay.

Rzayev, Anar. (2005). *Azerbaycan Türkçesinin Söz Varlığı*. Çeviren: Arif Acaloğlu. Ankara: Akçağ

Şirin, Hatice. (2016). *Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi*. Ankara: TDK Yay.

Tulum, Mertol. (2011). *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yay.

User, Hatice Şirin. (2009). *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi*. Konya: Kömen Yay.

Zülfikar, Hamza. (2015). *Söz Varlığı Yazım ve Anlatım Açısından Türkçedeki Gelişmeler*. Ankara: TDK Yay.

Açıkgöz, Kazım. (2014). *Peyami Safa'nın "Bir Tereddüdün Romanı"nda Kelime Grupları ve Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Apak, Uran. (2009). *Sait Faik'in Eserlerinin Türkçe Sözvarlığı Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Apaydın, Meva. (2014). *Sâmiha Ayverdi'nin Beş Eserinde (İnsan ve Şeytan, Ateş Ağacı, Batmayan Gün, Son Menzil, Mesihpaşa İmamı) Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.

Belen, Mine. (2016). *Remzi Oğuz Arık'ın Eserlerinin Söz Varlığı ve Kelime Grupları*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Eruz, Feride Gül. (2006). *Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirlerinde Kelime Dünyası*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Esen, Şafak. (2016). *Memduh Şevket Esenal'ın Hikâyelerinin Söz Varlığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Gögebakan, Ceren. (2010). *Yavuz Bülent Bakiler'in Duvak Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Gül, Zülküf. (2008). *Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü Romanındaki Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Kaan, Esra. (2016). *Hüseyin Nihal Atsız'ın "Bozkurtların Ölümü ve Bozkurtlar Diriliyor" Adlı Eserlerinin Sözlük ve Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Karababa, Safiye. (2013). *Feyza Hepçilingirler'in Romanlarında Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Kır, Ebru. (2009). *Yahya Kemal Beyatlı'nın Nesirlerinde Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Kot, Yasemin. (2009). *Ahmet Rasim'in "Şehir Mektupları" ve "Romanya Mektuplarının"nda Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Onaran, Zeynep. (2011). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Romanlarının Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Özçalışkan, Ebru. (2006). *Ahmet Muhip Dıranas'ın Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Parlak Kalkan, Gülşah. (2009). *Yavuz Bülent Bakiler'in "Seninle" Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Şirinoğlu Haydarlar, Gül. (2015). *İhsan Oktay Anar'ın "Amat" Romanı Üzerine Söz Varlığı İncelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Türkben, Tuncay. (2012). *Ömer Seyfettin Hikâyelerinde Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

Uysal, Aylin. (2007). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Edebiyat Üzerine Makaleler"inde Kelime Grupları ve Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Yılmaz, Zeynep. (2010). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "19'uncu Asır Türk Edebiyatı" Adlı Kitabının Söz Varlığı*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

TEZLER

Çağdaş Türk Edebiyatı şair veya yazarlarının eserleri üzerine yapılan sözvarlığı çalışmalarından bazıları şunlardır:

Çavdar, Yıldırım. (2018). *Kemal Tahir'in Romanlarında Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Bu çalışmada Kemal Tahir'in Yediçınar Yaylası, Bozkırdaki Çekirdek, Devlet Ana ve Karılar Koşuşu adlı romanları üzerinde sözvarlığı incelemesi yapılmış, bulgularla önce her roman ayrı olarak değerlendirilmiştir. Ardından da bütün romanlardaki bulgular, toplu ve karşılaştırmalı olarak istatistiksel verilerle birlikte değerlendirilmiştir.

Uzun, Muzaffer. (2016). *Nazan Bekiroğlu'nun "Nar Ağacı" Adlı Romanında Bağdaşıklık ve Bağdaşıklık Ekseninde Bir Söz Varlığı Çözümlemesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Bu çalışmada Nazan Bekiroğlu'nun "Nar Ağacı" adlı romanından hareketle bağdaşıklık kavramının kapsayıcı bir tasnifine ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın tezi olarak, bir bağdaşıklık unsuru olan "sözcüksel bağdaşıklık" a dair veriler hem yazarın söyleminin bir parçası hem de aynı bakış açısına sahip yazarlarla bağını ortaya koyabilecek dil kullanım öğelerinin kaynağı olabileceği görüşü benimsenmiştir.

Yıldırım, Nilüfer. (2015). *Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları ile Masumiyet Müzesi Romanlarında Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları ile Masumiyet Müzesi romanlarının sözvarlığı üzerine yapılan bu çalışma; "giriş, inceleme bölümleri ve sonuç" kısımlarından oluşmaktadır.

Yüksek Lisans Tezleri

Salmanlı, Nusret. (2018). Abbas Sayar'ın "Can Şenliği" Adlı Romanının Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Bu çalışmada, Abbas Sayar'ın "Can Şenliği" adlı eseri, önemli bir yazı türü olan roman dilinden hareketle incelenip, Türkçenin söz varlığına ve Türkçe öğretimine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Yıldırım, Zehra. (2017). *Hüseyin Nihal Atsız'ın Ruh Adam ve Makaleler II Adlı Eserlerinin Sözlüğü ve Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Bu çalışma "Ön Söz, Kısaltmalar, Sözlüğün Kullanımı ile İlgili Açıklamalar, Hüseyin Nihal Atsız'ın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri, Dil Bilinci ve Türkçe Sevgisi, Sözlük, Söz Varlığı, Sonuç ve Kaynakça" bölümlerinden oluşmuştur.

Keskinel, Şerife. (2016). *Hüseyin Cahit Yalçın'ın "Nadide" Romanının Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Yapılan bu çalışma "Gramatikal Dizin, Söz Varlığı Unsurları ve Sıklık Dizini" olarak üç kısımdan oluşmuştur.

Hasanoğlu, Murat. (2016). *Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayal İçinde Romanında Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Yapılan çalışma "Gramatikal Dizin, Söz Varlığı Öğeleri ve Sıklık Dizini" olarak üç bölümden oluşmaktadır. Yazar ve söz varlığına dair öğelerle ilgili bilgi çalışmanın giriş kısmında verilmiştir.

Kavalcı Göktepe, Özlem. (2015). *2000'li Yılların Popüler Türk Romanlarında Yaygın Temaların Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Yapılan çalışmada seçilen romanlar, son on beş yıl içerisinde Türkiye'de en çok seçilmiş olan "aşk, polisiye/ macera, dini- tasavvufi, tarih, sosyal- siyasi" temalı romanlar arasından tercih edilmiştir.

Şahin İlgör, Ayşe. (2015). *İhsan Oktay Anar'ın Puslu Kıtalar Atlası Romanında Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Yapılan bu çalışma, son dönem Türk romanına ait bir örnek üzerine, söz varlığıyla ilgili tespitler yapmayı amaçlamış betimsel nitelikli bir metin inceleme

çalışmasıdır. Çalışma "Giriş, İlgili Alanyazın, Yöntem, Bulgular ve Yorumlar, Sonuç ve Öneriler ve Kaynakça" bölümlerinden oluşmaktadır.

Burgaz, Ahmet. (2015). *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bu çalışmanın merkezinde Sezai Karakoç'un şiirlerinde kullandığı kelimelerin sınıflandırılması ve kullanım sıklıklarını belirlemek vardır.

İNCELEMELER, MAKALELER

Baş, Bayram. (2011). *Söz Varlığı İle İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler*. TÜBAR-XXIX, 27-61.

Ergüzel, M., Kirik, E. (2012). *Sait Faik Abasıyanık'ın Hikâyelerinin Söz Varlığı Üzerine*. Turkish Studies, 7/4, 51-68.

Karabulut, Mustafa, "*Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerindeki Söz Varlığının Üslûpbilim Açısından İncelenmesi*", I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, 13-14-15 Ekim 2016, Elazığ 2016, s.1693-1711.

Mangır, Mediha. (2011). *Osman Cemal Kaygılı'nın Söz Varlığında Argo*. TÜBAR-XXX, 233-252.

Parlak Kalkan, Gülşah. (2013). *Yavuz Bülent Bâkiler'in "Seninle" Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı*. Turkish Studies, 8/4, 1197-1206

Polat, Nâzım H. (2012). *Ömer Seyfettin'de İlginç Söz Varlığı*. Bilig, Sayı:63, 189-210

Uluçay, Melike. (2014). *Destan Şairi Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Söz Varlığı*. Turkish Studies, 9/9, 1023-1034.

SABAHATTİN ALİ VE ESERLERİ HAKKINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu bölümde Sabahattin Ali'nin ve eserleri hakkında Türkiye'de yapılan bazı çalışmaların kaynakçası verilmiştir.

KİTAPLAR

Ali, Filiz. (2016). *Filiz Hiç Üzülmesin Sabahattin Ali'nin Objektifinden, Kızı Filiz'in Gözünden Bir Yaşamöyküsü*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Ali, Sabahattin. (2013). *Bütün Eserleri- Eleştirel Basım*. Haz: Sevgül Sönmez. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Ali, Sabahattin. (2016). *Bütün Şiirleri. Haz: Atilla Özkırımlı*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Atsız, Nihal. (1940). *İçimizdeki Şeytan, En Sinsi Tehlike, Hesap Böyle Verilir*. İstanbul: Arkadaş Basımevi.

Balcıgil, Osman. (2017). *Ben Sabahattin Ali Kürk Mantolu Madonna ve Kuyucaklı Yusuf'un Yazarı*. İstanbul: Genç Destek Yay.

Bayram, Kemal. (2012). *Sabahattin Ali Olayı Derin Devletin Faili Malûm Cinayeti*. Ankara: Tanyeri Kitap.

Bezirci, Asım. (1979). *Sabahattin Ali Araştırma- Eleştirme*. İstanbul: Gözlem Yay.

Bezirci, Asım. (1979). *Sabahattin Ali Hayatı- Hikayeleri- Romanları*. İstanbul: Gözlem Yay.

Bezirci, Asım. (1992). *Sabahattin Ali- Yaşamı, Kişiliği, Sanatı, Hikayeleri, Romanları*. İstanbul: Çınar Yay.

Birkiye, Atilla. (2017). *Sabahattin Ali'nin Yapıtlarını Sevme Sözlüğü*. Siyah Kitap Yay.

Çelikaş, Tuba. (2009). *Critical Discourse Stylistic in Practise: Selected Short Stories of Sabahattin Ali*. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller.

Çukurkavaklı, Alev. (2012). *Sabahattin Ali Olayı 2 Derin Devletin Şifresini Gizleyen Cinayet*. Ankara: Tanyeri Kitap.

Ertüzü, Reşit Mazhar. (1985). *Sabahattin âli Olayının Gerçeği*. İstanbul: Gür Yayınları.

Fiş, Radi. (1959). *Sabahattin Ali: Kriko- biografiçeskoy oçerk*. Moskova: Hudojestuennoy Literaturi.

Güneş, Mehmet. (2017). *Sabahattin Ali'nin Eserlerinin Kaynakları*. Ankara: Hece Yayınları.

Kolektif. (2018). *Şehirlere Alışamadı- Sabahattin Ali'nin Şehirleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Korkmaz, Ramazan. (2016). *Sabahattin Ali İnsan ve Eser*. İstanbul: Kesit Yay.

Kutlu, Mustafa. (1972). *Sabahattin Ali*. İstanbul: Hareket Yayınları.

Kyamilyev, H. (1964). *Anadolu Ressamı Sabahattin Ali*. Taşkent.

Maştakova, E. İ. (1948). *Sabahattin Ali'nin Sanatsal Yolu*. Moskova

Moran, Berna. (2014). *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2 Sabahattin Ali'den Yusuf Atılgan'a*. İstanbul: İletişim Yay.

Öztürk, Semih. (2017). *Küçük Sabahattin Ali ve Defteriyle Kalemi*. İstanbul: Tefrika Yay.

Sabahattin Ali Niçin ve Nasıl Öldürüldü?. (1949). İstanbul: Şaka Matbaası.

Sönmez, S. , Ali, F. , Özkırımlı, A. (2014). *Sabahattin Ali- Anılar, İncelemeler, Eleştiriler*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Sönmez, Sevgül. (2017). *A'dan Z'ye Sabahattin Ali*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Sülker, Kemal. (1968). *Sabahattin Ali Dosyası*. İstanbul: ANT Yay.

Timuçin, Afşar. (2011). *Öykü ve Romanlarıyla Sabahattin Ali Değirmen/ Kağrı/ Ses/ Kuyucaklı Yusuf/ İçimizdeki Şeytan/ Kürk Mantolu Madonna/ Yeni Dünya/ Sırça Köşk*. İstanbul: Bulut Yay.

Topuz, Hıfzı. (2014). *Başın Öne Eğilmesin Sabahattin Ali'nin Romanı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Uyguner, Muzaffer. (1992). *Sabahattin Ali Yaşamı- Sanatı- Yapıtlarından Seçmeler*. Ankara: Bilgi Yayınevi

TEZLER

Doktora Tezleri

Baykan, Ali. (2005). *Sabahattin Ali ve Gerhart Hauptman'ın Eserlerinde Sosyokültürel Olgu ve İletişim Çatışması*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Korkmaz, Ramazan. (1991). *Sabahattin Ali-İnsan ve Eser*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Yüksek Lisans Tezleri

Akdemir Genç, Nisa Nur. (2014). *Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna ile André Maurois'nın İklimler Adlı Eserlerinde Ana Karakterlerin Aşk Bağlamında Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Anılmış, Çağla. (2017). *Sabahattin Ali'nin Romanlarındaki Kadınların Simone De Beauvoir'ın Feminist Teorisine Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aslan, Cansu. (2015). *Sabahattin Ali'nin Eserlerindeki Halk Bilimi Unsurları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.

Çelikleş, Tuba. (2004). *A Citical Discourse Stylistic Study of The Selected Short Stories*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çetinkaya, Esmâ Nur. (2016). *Subaltern Voices in Sabahattin Ali's Stories*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çolak Hasan. (2012). *The Trial of Sabahattin Ali-Nihal Atsız: an Examination of The Effects of The Turkish Foreign Policy on Domestic Policy During The Seond-World- War*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dinç, Mehmet. (2016). *Sabahattin Ali ve Nûreddîn Zaza'nın Öykülerinin Toplumsal Gerçekçilik Açısından Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mardin.

Duysebayeva, Dinara. (2000). *Mapussant Tarzı Hikaye ve Refik Halid Karay, Muhtar Azezov, Selahattin Ali'nin Hikayeciliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ertekin, Günay. (2015). *Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna Romanında Romantik Aşk Anlayışı ve Oyun Yazımı İçin Eleştirel Olanaklar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.

Hasdedeoğlu, Mehmet Onur. (2008). *Toplumcu Gerçekçilik ve Sabahattin Ali'nin Hikâye Kişileri*. Yüksek Lisans Tezi İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kali, Kymbat. (2016). *Kazan Hikâyecisi Sayın Muratbek'in Köy Hikâyeleri ile Sabahattin Ali'nin Konusu Köyde Geçen Hikâyeleri Üzerine Bir Karşılaştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Kayacık, Zeynep. (2016). *Miguel de Unamuno'nun Sis'i ile Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna Adlı Yapıtlarında Varoluşçuluk Bir Biçim Olarak Aşk Kavramı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Malaymar, Deniz. (2017). *The "Once-Forgotten" Turkish Bestseller: (Re-)Contextualizing Sabahattin Ali's Madonna In a Fur Coat*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Maleyeva Erkoç, Svitlana. (2012). *Marek Hlasko ve Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Siyasal-Toplumsal Eleştiri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özan, Zeynep Eda. (2010). *Sabahattin Ali'nin Hikâye ve Romanlarında İnsan*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özdemirel, Seyfettin. (2017). *Sabahattin Ali'nin "Kürk Mantolu Madonna" Adlı Romanındaki Fiiller*. Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Çankırı.

Polat, Metin. (2003). *Sabahattin Ali'nin Roman ve Hikâyelerinde Mekan ve Mekanın Anlatımı*. Yayımlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Sarıtaş, Ufuk. (2016). *Refik Halit Karay, Sabahattin Ali ve Nurettin Topçu'nun Hikâyelerinde Anadolu*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Şenderin, Zübeyde. (1996). *Sabahattin Ali'nin Eserlerinde Toplumsal Gerçekçilik*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Şengül, Mine. (2011). *Sabahattin Ali'nin Roman ve Hikâyelerinde Kadın ve Kadın Eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yıldız, Esra. (2017). *Sabahattin Ali'nin Eserlerinde Aşk*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Yurdakul, Gökhan. (2018). *Dil Eğitimi Kapsamında Sabahattin Ali'nin Muhtelif Köşe Yazılarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

İNCELEME, MAKALE, BİLDİRİLER

Altınkulaç Demirdağ, Refika. (Güz 2014). Hikâyede Tip Sorunsalı ve Sabahattin Ali'nin Kamyonu. Bilig, Sayı: 71, 1-18.

Akpınar, Ahmet. (2014). *Anlambilimden Hareketle Öykü Çözümlemesi Sabahattin Ali'nin "Duvar" Adlı Öyküsünün Çözümlemesi*. Turkish Studies, 9/9, 195-206.

Öcal, Oğuz. (Güz 2011). *Disharmonik Bir Varlık Olarak İnsan ve Sabahattin Ali'nin İçimizdeki Şeytan Romanı*. TÜBAR- XXX, 253- 268.

Narlı, Mehmet. (Bahar 2004). *Sabahattin Ali'nin Çağlayan Dergisindeki İlk Şiirleri*. TÜBAR- XV, 127- 137.

Fedai, Özlem. (Bahar 2010). *61. Ölüm Yıldönümünde Sabahattin Ali'yi Anmak: Yazgısını Seven Adam ve Şiirinde "Ölüm"ü Çağırarak Temi*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3/11, 306- 313.

3. YÖNTEM

3. 1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, üretilmiş bir eserden hareketle yapılan metin çözümlemesi çerçevesinde betimsel bir çalışmadır. Yapılan çalışmanın genel çerçevesi, Doğan Aksan'ın *Türkçenin Sözcük Varlığı* (2015) adlı eseri temel alınarak belirlenmiştir. Üretilmiş olan bir eser üzerinden Türkçenin söz varlığının kısmen ortaya konması amaçlanmıştır.

3. 2. BİLGİ TOPLAMA KAYNAKLARI

Yapılan çalışmada, Türkçenin sözcük varlığına katkıda bulunmuş olan bir romanın sözcük varlığının tespiti amaçlanmıştır. Bilgi toplama kaynağı olarak Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanı seçilmiştir. Eserden toplanan bilgiler sistematik olarak ortaya konmuştur.

3. 3. BİLGİLERİN TOPLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yaptığımız çalışma bilgi toplama kaynağı olarak Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* (2017) adlı romanı temel alınarak hazırlanmıştır.

Başta Doğan Aksan'ın *Türkçenin Sözcük Varlığı* adlı eseri temel alınarak ve birçok eserden yararlanılarak, üzerinde çalıştığımız eserin çözümlenip yorumlanmasına yönelik esaslar tespit edilmiştir.

Çalışmada öncelikle Kuyucaklı Yusuf adlı eser taranmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Aktarılan metin üzerinde gramatikal dizin programında kullanabilmek için düzeltmeler yapılmıştır. Metni girerken bilgisayarın kelime tabanlarını algılaması için kodlu olarak hazırlamak gerekmektedir. Bunun için isim tabanından sonra (.) , fiil tabanlarından sonra ise (-) işareti verilmiştir. Metinde yer alan ve ayrı yazılan birleşik sözcükler, sayı grupları ve özel isimler dizin programı tarafından bir sözcük olarak algılanması için birleşik olarak yazılmıştır. Ardından her satırın başına sayfa ve satır numaraları verilmiştir. Sayfa ve satır numarası verilirken romanda satır sonuna sığmayıp da alt satıra geçen kelimeler, özel adlar ve birleşik kelimeler bir üst satırda olarak numaralandırılmıştır. Yapılan bu düzenlemelerin ardından Kuyucaklı Yusuf romanının gramatikal dizini oluşturulmuştur. Dizin çalışması yapılırken dizin programı olarak, Ceval Kaya tarafından kendi doktora tezi

olan *Altun Yaruk* metninin dizinini ortaya çıkarmak için ihtiyaç duyduktan sonra, kendisinin geliştirmiş olduğu "Cibakaya" programı kullanılmıştır.

Dizinde yer alan eş sesli sözcükler ayrı madde başları olarak anlamlandırılmıştır. Birden çok anlamı olan kelimelerin anlamları verilirken aralarına ";" işareti kullanılmıştır. Dizinde madde başı olarak anlamlarını verdiğimiz kelimelerin, metinde geçtiği sayfa ve satır numaraları da belirtilmiştir ve ait oldukları diller belirtilmiştir. Dizinde madde başı olarak verilen özel isimler ve yabancı dillerden dilimize geçmiş ve Türkçe ek almış kelimelerde dil belirtilmemiştir. Dizindeki madde başı söz ve sözcüklerin açıklanmasında kullanılmış olan sözlükler *Kaynakça* içerisinde belirtilmiştir.

Romanda bulunan adlandırmaların kavramsal tasnifi, başta Doğan Aksan'ın çalışmaları olmak üzere yapılan diğer çalışmalardan da yararlanılarak 29 farklı başlık altında yapılmıştır. Yapılan kavramsal tasnife ünlem, edat ve bağlaçlar gibi görevli sözler dahil edilmemiştir. Romandaki adlandırmaların kavramsal tasnifi şu başlıklar altında yapılmıştır:

1. Akrabalık ve Yakınlık Adları
2. Alet ve Araç Adları
3. Bitki ve Bitkilerle İlgili Adlar
4. Çocuk ve Yetişkin Oyunları ile İlgili Adlar
5. Denizcilikle İlgili Adlar
6. Dil, Kavim, Millet, Mensubiyet Adları
7. Dil Bilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyatla İlgili Adlar
8. Dinî, Manevi Hayat ve Ölümle İlgili Adlar
9. Doğum, Hayat ve Hayatın Dönemleri ile İlgili Adlar
10. Duyularla Anlaşılan Adlar
11. Giyim, Kuşamla İlgili Adlar
12. Günlük Yaşamla İlgili Adlar
13. Hastalık Adları
14. Hayvanlar ve Hayvancılıkla İlgili Adlar
15. İnsan Bedeni ve Organların İşlevleri İle İlgili Adlar
16. İnsani Vasıf ve Duygu Adları
17. Kalıp Sözler

18. Maden, Kimya ve Ecza ile İlgili Adlar
19. .Mekân Adları
20. Meslek-Meşguliyet Adları
21. Ölçü Adları
22. Renk Adları
23. Savaş, Askerlik, Devle Yönetimi ile İlgili Adlar
24. Sayı Adları
25. Tabiat, Hava Olayları, Gökyüzü ile İlgili Adlar
26. Ticaret, İş, Para, Maliye ile İlgili Adlar
27. Yiyecek, İçecek Adları
28. Yön Adları
29. Zaman Adları

Romandaki ikileme ve deyimler tespit edilmiş, romanda geçtikleri sayfa ve satır numaraları ile romandaki kullanım sıklıkları da verilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4. 1. SABAHATTİN ALİ

4. 1. 1. Hayatı

Sabahattin Ali 25 Şubat 1907'de, Gümölcine'ye bağlı Eğridere'de (Ardino) dünyaya geldi. Babası Piyade Yüzbaşı Selahattin Bey'in görevi sebebiyle ilköğretimine İstanbul'da başladı ve babasının emekliliğinin ardından yerleşmiş oldukları Edremit'te (Edremit İdadisi) bitirdi. Balıkesir Dar-ül Muallim'e girdi, beş yıl burada okuyup son sınıfı İstanbul Muallim Mektebi'nde bitirip 1927'de mezun oldu. Daha sonra Yozgat Cumhuriyet Mektebi'ne öğretmen olarak atandı. Maarif Vekaleti'nin yabancı dil öğretmenleri yetiştirmek için açtığı sınavı kazanıp 1928'de Almanya'ya gitti. 1930'da yurda dönüp Bursa Orhaneli'de ilkokul öğretmenliğine atandı. Gazi Terbiye Enstitüsü'nün açtığı yabancı dil sınavını kazanıp 1930'da Almanca öğretmeni olarak Aydın Orta Mektebine atandı. Aydın'da yıkıcı propaganda yaptığı iddiasıyla tutuklanıp üç ay sonra aklanıp serbest bırakıldı. 1931'de, Almanca öğretmeni olarak Konya Karma Ortaokulu'na atandı. Burada şiirler, öyküler yazıp, çeviriler yaptı. "Yeni Anadolu" gazetesinde "Kuyucaklı Yusuf" romanı tefrika edilmeye başlandı. Ancak yarım kaldı.

1932 yılında bir dost eğlencesi sırasında okuduğu bir şiirle Atatürk'e hakareten bir yıl hapse mahkum edildi. Cezasının ilk dört ayını Konya'da, kalanını da Sinop'ta geçirdi. 1933'te, Cumhuriyet'in 10. Yılı sebebiyle çıkarılan af ile serbest kaldı. 1934'te Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Neşriyat Müdürlüğü'nde göreve başladı. 1938'de Ankara Devlet Konservatuvarı'nda dramaturgluk yaptı. 1935'te Aliye Hanım'la evlendi. Kasım 1936-Ocak 1937 tarihleri arasında Tan gazetesinde, "Kuyucaklı Yusuf" romanının tamamı tefrika edildi. Askerliğini yedeksubay olarak Eskişehir'de yapmış ardından da 1938'de Türkçe öğretmeni olarak Musiki Muallim Mektebi'ne atandı. Yazılarından dolayı 1947'de tutuklanıp üç ay hapis yattı. Ardından İstanbul'a yerleşip sadece yazarlık yapma kararı aldı. 25 Kasım'da Aziz Nesin ile çıkardıkları "Markopaşa" dergisindeki yazıları yüzünden dört ay hapis cezası aldı. Bu derginin kapatılmasıyla "Zincirli Hürriyet" adlı bir dergide yazı yazmaya başladı. Bu dergideki bir yazısından da üç ay hapse mahkum edildi. 2 Nisan 1948'de Bulgaristan'a kaçmak isterken kendisini kaçırmayı için anlaştığı Ali Ertekin tarafından öldürüldü (Sönmez, 2017).

4. 1. 2. Sanatı

Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı'nın önde gelen isimlerinden Sabahattin Ali, "Toplumsal gerçekçilik akımının sanatkâr hikâyecisidir. Halk şiir geleneğini sürdüren şiirle (*Dağlar ve Rüzgâr*, 1934) edebiyata başlayan Sabahattin Ali, sonradan hikâyeye geçmiştir." (Enginün, 2015: 314). Sabahattin Ali'nin *Değirmen* (1935), *Kağrı* (1936), *Ses* (1937), *Yeni Dünya* (1943), *Sırça Köşk* (1947) adlı hikâye kitaplarının yanında *Kuyucaklı Yusuf* (1937), *İçimizdeki Şeytan* (1940), *Kürk Mantolu Madonna* (1943) adlı üç tane de roman türünde eseri vardır. Sabahattin Ali'nin yazdığı hikaye ve romanların konularını Anadolu köylüsü teşkil eder.

Sabahattin Ali sanata toplumsalcı bir bakış açısı ile bakar. "Kuyucaklı Yusuf" da bu toplumcu gerçekçi anlayışın Türk edebiyatındaki ilk başarılı örneğidir. *Kuyucaklı Yusuf* romanında yazar toplumsal adaletsizlik konusunu bir aşk öyküsüyle birlikte ele almıştır.

Sabahattin Ali, Almanya'da bulunduğu dönemde dünya edebiyatı ile tanışmıştır ve birçok yabancı yazarı okuma fırsatı bulmuş, Kleist, T. Storm, Y. Vasermann, Hamsun, T. Mann'ın yanında Rus Edebiyatı'ndan Gorki ve Turgenyev ilgisini çeken yazarlardan olmuştur. Sabahattin Ali'nin Alman F. Schiller gibi romantik akım temsilcilerinden etkilenmiş olması eserlerine romantizm akımının etkilerinin girmesine neden olmuştur. Ve Anadoludaki sosyal adaletsizlik, toplumsal yozlaşma vb. konuları hem realist hem romantik çerçevede ele alıp doğal insan/ yapay insan karşılaştırması üzerinden işleme onu dönemindeki yazarlardan ayıran önemli bir unsurdur. Sabahattin Ali sanatı, amaç olarak değil insanları güzele, iyiye, doğruya yükseltebilmek için kullanılan bir araç olarak görmüştür. Bunun yanında eserlerinde bu düşüncenin vermiş olduğu bir özensizlik de söz konusu değildir (Geçgel, 2003).

Afşar Timuçin, Sabahattin Ali'nin sanatı ile ilgili şu ifadeleri kullanmıştır: "Sabahattin Ali'nin sanatı toplumcu bir yalnızın sanatıdır. Bu belirleme kendi içinde çelişik görünecektir. Bir toplumdunun yalnızlığı ve bir yalnızın toplumculuğu ilk bakışta pek anlaşılır bir durum değildir. Yalnızlık bir yaşam biçimidir, toplumculuk bir dünya görüşüdür. Bütün toplumcular dışadönük insanlardır gibi bir doğruyu kolay kolay benimseyemeyiz. Yani neresinden bakarsak bakalım, Sabahattin Ali'nin sanatında kendi olan ve kendi açılarından dünyaya bakan bir kişinin dünyasını bulacağız" (Timuçin, 2011: 11).

Ramazan Korkmaz, Sabahattin Ali'nin sanat dili ile ilgili şu çıkarımlarda bulunmuştur: "Sabahattin Ali, malzemesi dil olan bir sanatla uğraştığından, eserlerinde kullandığı dile çok önem verir. O, dilde aşırı her tavra karşıdır. Mademki dil, kitle ile bir anlaşma ve iletişim aracıdır; o halde önce anlaşılır olmalıdır; yalın, sade ve süssüz.. Bunun için öncelikle kendisi eserlerinde kullandığı dilin bu kriterlere uygun olmasına büyük özen gösterir" (Korkmaz, 2016: 65).

Kısacası Sabahattin Ali'yle ilgili olarak: Sanatı, insanı iyiye, doğruya ve güzele ulaştırmakla görevli olan bir araç olarak gördüğü ve bu amaçla da eserlerinde sade bir üslubu kullanmayı tercih ettiği çıkarımına ulaşılır. Aynı zamanda Sabahattin Ali'nin eserlerinde realizm ve romantizmin etkileri de görülür. Sabahattin Ali, toplumun aksak yönlerini işleyen ve toplumsal düzene yönelik eleştirilerde bulunan toplumsal gerçekçi bir yazardır.

4. 1. 3. Eserleri

Romanları

Kuyucaklı Yusuf

Sabahattin Ali'nin, Kuyucaklı Yusuf romanı ilk olarak 1932'de Konya'da "Yeni Anadolu" gazetesinde tefrika edilmeye başlanmıştır. Ancak telifini alamadığı gerekçesiyle Sabahattin Ali, tefrikayı yarım bırakır. İkinci olarak da 1936'da "Projektör" dergisinde tefrika edilmeye başlanmıştır ancak derginin yayımlanması durdurulunca yine tefrikası yarım kalmıştır. Son olarak "Tan" gazetesinde 9 Kasım 1936- 21 Ocak 1937 yılları arasında eksiksiz olarak tefrika edilmiştir. (Sönmez, 2017)

Kuyucaklı Yusuf, Sabahattin Ali'nin yayımlanan ilk romanıdır. Roman, Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği 100 temel eser listesi içerisinde yer almaktadır. 1985 yılında roman, Feyzi Tuna tarafından "Kuyucaklı Yusuf" adıyla sinemaya uyarlanmıştır.

İçimizdeki Şeytan

"Ulus" gazetesinde 3 Nisan-29 Haziran 1939 tarihlerinde tefrika edilen roman Remzi Kitabevi'nce 1940 yılında kitap halinde basılmıştır.

Kürk Mantolu Madonna

Sabahattin Ali'nin 1943 yılında Remzi Kitabevi tarafından yayımlanan romanıdır. İlk olarak "Hakikat" gazetesinde 18 Aralık 1940- 8 Şubat 1941 yılları arasında tefrika edilmiştir.

Öykü Kitapları

Değirmen

Sabahattin Ali'nin 1935 yılında yayınlanan ilk öykü kitabıdır. Kitapta toplamda 16 öykü vardır.

Kağrı

Eser 1936 yılında basılmıştır. İçerisinde 13 adet hikâye bulunur. Eserin ana temasında köylüler ve işçiler vardır.

Ses

Yazarın 1937 yılında yayınlanan öykü kitabıdır. 1943 sonrasında *Kağrı* kitabı ile birleştirilmiştir.

Yeni Dünya

Eser 1943 tarihinde yayımlanmış, 13 hikâyeden oluşmaktadır.

Sırça Köşk

Yazarın 1947 yılında yayımlanmış olan öykü kitabıdır. İçerisindeki öykülerden dördü masal biçiminde yazılmıştır.

Şiir Kitabı

Dağlar ve Rüzgâr

1934'te Türkiye Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. Bilgi Yayınevi tarafından 1973'te "Kurbağanın Serenadı" ve "Öteki Şiirler" ile birleştirilerek tekrardan basılmıştır. Son olarak da Cem Yayınevi tarafından 1983'te birleştirilmiş haliyle yayımlanmıştır.

Oyun

Esirler

Sabahattin Ali'ye ait üç perdelik oyun olan *Esirler* Türk tarihindeki Kürşad İhtilali'nden esinlenerek yazmıştır.

4. 2. KUYUCAKLI YUSUF

Sabahattin Ali'nin yayımlanan ilk romanı olan *Kuyucaklı Yusuf* romanı ilk olarak bir gazete haberini andıran, çarpıcı bir cümle ile başlar:

"1903 senesi sonbaharında ve yağmurlu bir gecede Aydın'ın Nazilli kazasına yakın Kuyucak köyünü eşkiyalar bastılar ve bir karı kocayı öldürdüler" (Ali, 2017: 7).

Eser üç ana bölüm ve kırk beş ara bölümden oluşmuştur. Yazar ana bölümleri "Birinci Kısım, İkinci Kısım, Üçüncü Kısım" olarak adlandırmış, ara bölümleri ise sadece rakamlarla belirtmiştir.

Kuyucaklı Yusuf romanının ana bölümleri şu şekildedir:

A. Birinci Kısım (s. 07- 64)

B. İkinci Kısım (s. 65- 129)

C. Üçüncü Kısım (s. 130- 215)

Kuyucaklı Yusuf romanının ana teması "toplumsal adaletsizlik" sorunudur denilebilir. Yazar bu sorunu doğal insan/ yapay insan ve doğa/ kasaba zıtlıkları üzerinden okuyucuya aktarır. Sabahattin Ali, Kuyucaklı Yusuf romanında Anadolu kasabalarında karşılaşılan toplumsal adaletsizliği birçok farklı örnekle okuyucuya sunmuştur.

Toplumsal adaletsizliğe ait ilk örnek, romanın en başında Yusuf'un anne ve babasının köyü basan eşkiyalar tarafından öldürülmesidir. Sabahattin Ali, romanda Şahinde ile ilgili bilgiler verirken, Anadolu'daki kız çocuklarına karşı yapılan toplumsal adaletsizliğe de şu cümlelerle yer vermiştir: "Kapalı büyüyen ve bu şekilde bütün tabii arzu ve ihtiyaçlarını içinde hapsedmeye mecbur olan genç kız, gayet tabii olarak, sinirli ve manen bozuk bir mahluktur. Anası onu gezmeye götürürken bir saat saçlarını düzeltmeye uğraştığı halde, ne anasının, ne babasının aklına bu kafanın içi ile de bir parça meşgul olmak düşüncesi gelmemiştir. Onlar işportaya konan bir elma gibi onu süsleyip temizlemişler, parlatmışlar, sonra yağlı bir müşteriye okutmuşlardı. Kız yetiştirmekten de gaye bu değil miydi?" (Ali, 2017: 13). Sabahattin Ali'in romanında verdiği toplumsal adaletsizliğin bir diğer örneği de Fabrikatör Hilmi Bey'in oğlu Şakir'in Bakkal Ali'yi herkesin içinde öldürmesine ve devlet memurlarının da dahil herkesin suçlunun Şakir olduğunu bilmesine rağmen Şakir'in babasının parasını kullanarak delilleri karartıp hapse girmemiş olmasıdır.

Bir diğer toplumsal adaletsizlik örneği de Hilmi Beyler'in evinde çalışan Kübra ve annesinin başlarına gelen olaylardır. Şakir ve babası Hilmi Bey çiftlik evinde Kübra'nın ırzına geçerler. Ancak anne kız böyle bir haksızlığa karşı haklarını bile savunamazlar. Hatta bu olayı kaymakam Selahattin Bey'e anlattıklarında

Selahattin Bey onlara: "Size karşı bir fenalık yapıldı ise, onu cezalandırmak kaymakam olduğum için de vazifemdir." dediğinde Kübra: "Onlara kimsenin kudreti yetmez" (Ali, 2017: 61) şeklinde cevap verir. Selahattin Bey de gerçekten bunun böyle olduğunu ve kendisinin de onlar karşısında acizliğini fark eder. Kübra'nın annesi de Hilmi Beylerle ilgili, "Parası olanın ırzı da tamam, namusu da!" diyerek güçlü ve zengin olanların her hakka sahip olduklarını vurgular.

Sabahattin Ali, kasabadaki işçilerin de toplumsal adaletsizliğe nasıl maruz kaldıklarını şu cümlelerle anlatır: "Bazı mal sahipleri, kadınların, yanlarında getirdikleri emzikli çocuklarına meme vermelerine bile müsaade etmezlerken, Yusuf onların biraz yorulduğunu görür görmez derhal işi bıraktırırdı...Sabah karanlığında, soğuktan büzülmüş, kollarında ufak bir ekmek sepeti ve sırtlarında çocukları ile, gülünç bir ücret mukabilinde çalışmak için kasabanın sokaklarından zeytinliklere akın eden bu sarı benizliler kafilesi, onun merakını çekiyordu" (Ali, 2017: 26).

Sabahattin Ali, *Kuyucaklı Yusuf* romanında toplumsal adaletsizlik konusunu birçok örnekle okuyucuya açık bir şekilde sunmuştur. Ancak bunların nasıl önleneceği ile ilgili bir çözüm yolu da sunmamıştır.

4. 2. 1. Kuyucaklı Yusuf Romanının Özeti

Roman 1903 senesinde Aydın'ın Nazilli kazasına yakın Kuyucak köyünü eşkıyaların basıp Yusuf'un anne ve babasını öldürmeleri ile başlar. Olay yerine inceleme için gelen kaymakam Selahattin Bey ailesi öldürülüp yalnız kalan Yusuf'u yanına alıp ona babalık yapar. Kaymakamın Şahinde adında bir eşi ve Muazzez adında Yusuf'tan biraz küçük bir kızı vardır. Şahinde hiçbir zaman Yusuf'u sevmez ve onu evde istemez. Yusuf da evde kendini sadece Muazzeze yakın hisseder. Ve Muazzezle bir kardeş gibi büyürler. Yusuf zeki bir çocuktur ancak okumayı istemez ve sadece okuma yazma öğrendikten sonra okulu bırakır.

Yusuf ve Muazzez'in büyüdükçe birbirlerine karşı olan hisleri kardeşlikten öte bir hal almaya başlar ve Yusuf için Muazzez dünyadaki en önemli varlık haline gelir. Bir gün arkadaşları Ali ile beraber bayram yerine vakit geçirmeye giderler. Burada Ali Muazzez'e karşı duyguları olduğunu fark eder. Aynı yerde kasabada zengin, ahlaksız, hovarda olarak tanınan Şakir'in Muazzez'e sarkıntılık etmesiyle Yusuf Şakir'i döver. Şakir bu nedenle Yusuf'tan intikam almayı kafasına koyar ve Muazzez'i elde etmeyi ister. Bu amaçla kaymakam Selahattin Bey'i kumarda borçlandırıp karşılığında Muazzez'i ister. Bunun üzerine Yusuf borç için parayı Ali'den alıp borcunu öder karşılığında da Ali'nin Muazzezle evlenmelerine razı olur.

Bir gün bir düğün yerinde Şakir, kaza süsü vererek Ali'yi öldürür ve ceza da almaz. Böylece Yusuf ile Muazzez arasındaki Ali engeli de kalkmış olur. Bir gün Muazzez Yusuf'a onu sevdiğini itiraf eder. Bunu fark eden Şahinde Muazzez'i Şakir

ile evlendirebilmek için kızını alıp sık sık Şakirler'in evine gider. Bunun üzerine Yusuf'un başka çaresi kalmaz ve Muazzez'i kaçırap yakın köylerden birine giderler ve orada nikahlarını kıydırırlar. Şahinde Hanım bunu hiç affetmez ve hep bir intikam alma hissi ile yaşar. Selahattin Bey ise bu durumdan memnun olur ve onlara yardımcı olur. Onları geri Edremit'e getirip Yusuf'u kaymakamlıkta işe sokar. Bu şekilde hayatları düzelmeye başlarken kaymakam Selahattin Bey ani bir kalp krizi ile vefat eder.

Kaymakamın yerine yeni gelen kaymakam Şakir'in babası ve arkadaşları ile bir olur ve Yusuf'u kasabadan uzaklaştırma amacıyla onu köy tahsildarlığı görevine getirir. Yusuf evden uzaklaşınca Şahinde de yeniden Şakir ile görüşmeye başlar ve evinde onlara içkili eğlenceler düzenlemeye başlar. Muazzez başta bunlardan rahatsız olsa da o da bir süre sonra bu duruma karşı kayıtsızlaşır. Bu olay giderek kasabada dedikodu olmaya başlar ve Yusuf'un da bundan haberi olur. Ve daha sonraki gelişinde Muazzez'e onunla başka bir yere kaçıp gideceklerini ve bunun için kendisini beklemesini söyler. Ancak gittiği yerde hastalanır ve dönmesi gecikir. Bir akşam döndüğünde evdekileri yine içkili bir eğlence ortamında bulur ve oradakilere kurşun yağdırır. Muazzez'i alıp oradan uzaklaşır ancak yolda fark eder ki Muazzez de vurulmuştur ve o da ölür. Bunun üzerine Yusuf karısını kazdığı bir çukura gömer ve dağlara doğru atını sürüp ortadan kaybolur.

4. 3. KUYUCAKLI YUSUF ROMANINDA BULUNAN ADLANDIRMALARIN KAVRAMSAL TASNİFİ

4. 3. 1. Akrabalık ve Yakınlık Adları

abla: (T.) Büyük kimsenin kendisinden büyük olan kız kardeşi.

ağabey: (T.) Büyük erkek kardeş, ağa, aka, ede, efe; saygı ve sevgi göstermek üzere yaşça büyük olan erkeklere söylenen bir seslenme sözü.

ağabeylik: (T.) Ağabey olma durumu.

aile: (Ar.) Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik.

akraba: (Ar.) Kan bağıyla birbirine bağlı olan kimseler.

akrabalık: (T.) Akraba olma durumu.

amca: (T.) Babanın erkek kardeşi, baba yarısı, emmi; yaşlı erkeklere saygı için kullanılan bir seslenme sözü.

ana: (T.) Anne.

anne: (T.) Çocuğu olan kadın, ana valide, kocakarı, mader, nene, aba.

anneanne: (T.) Annenin annesi.

baba: (T.) Çocuğu olan erkek, peder.

büyükanne: (T.) Nine.

damat: (Far.) Evlenmekte olan bir erkeğe, evlenme töreni sırasında verilen ad, güveyi; bir kızın ailesinden olan büyüklere göre kızın kocası, güveyi.
enişte: (T.) Bir kimsenin kız kardeşinin veya kadın hısımlarından birinin kocası.
evlat: (Ar.) Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.
evlatlık: (T.) Evlat olma durumu; küçük yaşta eve alınıp yetiştirilen kimse.
kardeş: (T.) Aynı anne babadan doğmuş veya anne babalarından biri aynı olan çocukların birbirine göre adı.
kaynana: (T.) Kocaya veya kadına göre birbirlerinin annesi, kayınvalide, hanımanne.
koca: (T.) bir kadının evlenmiş olduğu erkek, eş, zevç.
nine: (T.) Torunu olan kadın, büyükanne, nene.
oğul: (T.) Erkek evlat.
peder: (Far.) Baba.
torun: (T.) Bir kimseye göre çocuğunun çocuğu.
valide: (Ar.) Anne.
yenge: (T.) Kadımlar için söylenen bir seslenme sözü.

4. 3. 2. Alet ve Araç Adları

ahşap: (Ar.) Ağaçtan tahtadan yapılmış.
altın bilezik : (T.) Kola takılan ve pek çok türü olan, altından yapılmış süs eşyası.
anahtar: (Rum.) Kilidi açıp kapamak için kullanılan araç, açar, açkı, miftah, dil.
araba: (T.) Tekerlekli, motorlu veya motorsuz her türlü kara taşıtı.
ark: (T.) İçinden su akıtmak için toprak kazılarak yapılan açık oluk, arık, dren, karık.
arkalık: (T.) Sırt dayamaya yarayan yer.
ayine: (Far.) Ayna.
ayna: (Far.) Işığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam, gözgülü, mirat.
 Baca: (Far.) Dumani ocaktan çekip havaya vermeye yarayan yol.
badana: (Fr.) Duvarları boyamak için kullanılan sulandırılmış kireç veya boya.
balta: (T.) Ağacı kesme, yarma, yontma vb. işlerde kullanılan ağaç saplı, demir araç.
bardak: (T.) Su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap.
basamak: (T.) bir yere çıkarken veya bir yerden inerken basılan ve art arda gelen, birbirine belirli aralıkları olan düz yüzeylerden her biri.
bez: (Ar.) Pamuk veya keten ipliğinden yapılan dokuma, çaput.
bıçak: (T.) Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç.
bilezik: (T.) Genellikle altın, gümüş vb. elementlerden yapılan ve bileğe süs için takılan halka.
binlik: (T.) Yaklaşık üç litrelik büyük şişe.
boncuk: (T.) Cam, taş, sedef, tahta, plastik vb. maddelerden yapılan, ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli süs tanesi
boncuklu: (T.) Boncuğu olan, boncukla süslenmiş.

boya: (T.) Renk vermek, dış etkilerden korumak için eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli madde.

bölme: (T.) Büyük bir yeri, alanı küçük oda veya kısımlara ayıran ince duvar veya tahta perde.

bulaşık: (T.) Yiyecek veya içeceklerle kirletilmiş mutfak eşyası veya kap kacak.

cam: (Far.) Soda veya potasyum katılmış silisli kumun ateşte eritilmesiyle yapılan sert, saydam ve çabuk kırılır cisim.

cilt: (Ar.) Ten; bir esenin ayrı ayrı basılan bölümlerinden her biri.

cop: (Far.) Kalın, kısa değnek.

çakmak: (T) Çelik, cam, taş, plastik vb. maddeden yapılmış gaz veya benzinle dolu tutuşturma aleti; tabanca veya tüfeklerde bulunan tetik düzeni.

çalgi: (T.) Müzik aleti, çalgı aleti, enstrüman; çalgı çalma, müzik.

çanak: (T.) Toprak, metal vb. bir maddeden yapılmış yayvan, çukurca kap.

çark: (Far.) Bir eksenin döndürdüğü tekerlek biçimindeki makine parçası.

çarşaf: (Far.) Yatağın üstüne serilen veya yorgan kaplanan bez örtü.

çatal: (T.) Yemek yerken kullanılan iki, üç veya dört uzun dişli çoğunlukla metal araç.

çatı: (T.) Bir yapının, bir evin damını kuran parçaların bütünü.

çeki kayışı: (T.) Arabanın yan kayışı.

çekmece: (T.) Masa, dolap vb. şeyleri dışarıya çekilen bölümü, göz, çekme.

çember: (Far.) Sandık, denk, fiçı vb.nin dağılmaması için üzerlerine geçirilen dayanıklı bir cisimden kuşak; alışılması, çözümü güç durum.

çengel: (Far.) Bir yere takılmaya, geçirilmeye yarayan eğri ve ucu sivri demir.

çeşme: (Far.) Genellikle yol kenarlarında herkesin yararlanması için yapılan, borularla gelen suyun bir oluktan veya musluktan aktığı, yalaklı su hazinesi veya yapısı, pınar.

çeyiz: (Ar.) Gelin için hazırlanan her türlü eşya, cihaz.

çingirak: (T.) Küçük çan.

çıra: (Far.) Çam vb. reçineli ağaçların yağlı ve çabuk yanmaya elverişli bölümü.

çini: (Far.) Sırlı ve süslü, pişmiş balçıktan yapılan.

çit: (T.) Bağ, bahçe, bostan vb. yerlerin çevresine çalı, kamış, ağaç dalı gibi şeylerden çekilen duvar türü, çeper, barı.

çivi: (T.) İki şeyi birbirine tutturmak, bir nesneyi bir yere sabitlemek için çakılan, ucu sivri, başlı, metal veya ağaçtan yapılmış ufak çabuk, mih.

çomak: (T.) Ucu topuzlu değnek.

çul: (Ar.) Genellikle kıldan yapılmış kaba dokuma.

çuval: (Far.) Pamuk, kenevir veya sentetik iplikten dokunmuş büyük torba.

davul: (Ar.) Büyük ve enlice bir kasnağın iki yanına deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnekle çalınan çalgı.

defter: (Ar.) Genellikle hafif bir kapak içerisinde, yazı yazmak için bir araya tutturulmuş kağıt yaprakları.

değnek: (T.) Elde taşınacak incelikte düzgün ağaç, sopa, çomak.

dikiş: (T.) Dikilecek şey.

dizgin: (T.) Gemin uçlarına bağlanarak hayvanı yöneltmeye yarayan kayış.

dolap: (Ar.) Genellikle tahtadan yapılmış, bölme veya çekmelerine eşya konulan kapaklı mobilya.

duvar: (Far.) Bir yapının yanlarını dışa karşı koruyan, iç bölümlerini birbirinden ayıran, taş, tuğla vb. gereçlerden yapılan veya örülen dikey düzlem; engel.

düdük: (T.) İçinden hava veya buhar geçirildiğinde keskin ses çıkaran ve işaret vermek için kullanılan araç.

düğme: (T.) Giyecek, yorgan vb.nin bazı yerlerine ilikleyici veya süs olarak dikilen kemik, metal, sedef gibi sert maddelerden yapılmış küçük tutturma aracı.

düzgün: (T.) Fondöten.

emanet: (Ar.) Birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişiye korunması gereken eşya, kimse vb.

enva: (Ar.) Türler, çeşitler.

eşik: (T.) Kapı boşluğunun alt yanında bulunan alçak basamak.

eşya: (Ar.) türlü amaçlarla kullanılan, insan yapısı, taşınabilir cansız nesnelere.

eyer: (T.) Binek hayvanların sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne.

fal taşı: (Ar.) Falcıların fala bakmak için kullandıkları değişik biçim ve renklerdeki taş.

fanus: (Ar.) Saat, mikroskop vb. araçları tozdan korumak için üzerlerine kapatılan, yarım küre biçiminde cam kap.

fener: (Rum.) Saydam bir maddeden yapılmış veya böyle bir madde ile donatılmış, içinde ışık kaynağı bulunan aydınlatma aracı.

fıçı: (Rum.) Bir araya getirilerek çemberle tutturulmuş ensiz tahtalardan yapılan, yuvarlak, karnı şişkin ve altı üstü düz kap.

fırın: (Rum.) İçinde genellikle odun yanan, her yanda aynı derecede ısı oluşturarak ekmek, pasta vb. pişirmeye yarayan, tavanı tonoz biçiminde, önünde tek açıklıkbulunan ocak.

fiskiye: (Ar.) Suyu yukarıya doğru, türlü biçimlerde fişkırtan ağızlık, fişkırı.

fincan: (Ar.) Çay, kahve vb. sıcak şeyler içmekte kullanılan, genellikle kulplu, porselen veya camdan yapılmış küçük kap.

fitil: (Ar.) Lambada, kandilde ve mumda yağın, çakmakta benzinin yanmasını sağlayan, türlü biçimlerde bükülmüş veya dokunmuş pamuktan yapılan genellikle yağ çekici madde.

fiyonk: (Rum.) Kurdele, şerit, kumaş vb.nin kelebek şeklinde bağlanmış biçimi.

gaz: (Fr.) Tül.

geçirmeyecek duruma getirilen kalın bez.

gergef: (Far.+Ar.) Üzerine kumaş gerilerek nakış işlemeye yarar, çoğu dikdörtgen biçiminde olan çerçeve.

gözlük: (T.) Görme bozukluğu olan gözlerin daha iyi görmesine veya gözleri korumaya yarayan, bir çerçeveye yerleştirilmiş çift camdan oluşan araç.

gramofon: (Fr.) Önceden özel bir madde üzerine kaydedilmiş sesleri, istenildiğinde dinleten alet, sesyazar, fonograf.

güveç: (T.) İçinde yemek pişirilen toprak kap.

halı: (Far.) Yere veya mobilya üstüne serilmek, duvara gerilmek için, genellikle yünden dokunan, kısa ve sık tüylü, nakışlı, kalın yaygı.

halka: (Ar.) çeşitli metallere veya tahtadan yapılmış çember.

hançer: (Ar.) Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir bıçak türü.

hasır: (Ar.) Saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki maddesiyle örülmüş taban veya tavan örtüsü.

havlu: (T.) Vücudun çeşitli yerlerinin kurulanmasına yarayan dokuma bez.

hediye: (Ar.) Armağan.

heybe: (Ar.) At, eşek vb. binek hayvanlarının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan, içine öteberi koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba.

hokka: (Ar.) Metal, cam veya topraktan yapılmış, içine mürekkep vb. şeyler konulan küçük kap.

ızgara: (Rum.) Metal çubukların, ağaç dallarının aralıklı sıralanmasıyla yapılan parmaklık veya kafes biçiminde araç.

ibrik: (Ar.) Su koymaya yarayan kulplu, emzikli kap.

idare kandili: (T.) Az ışık veren küçük gaz lambası.

iğne: (T.) Bazı böceklerin kendilerini savunmak için kullandıkları organ; bitkilerde yumurtacıkla tepecik arasındaki sapçık; kas veya damar yoluyla vücuda sıvı bir ilacı basınçla vermek amacıyla enjektör ucuna takılan, boru biçiminde, ucu keskin metal araç.

inci: (T.) İstiridye gibi bazı kabuklu deniz hayvanlarının içerisinde oluşan, değerli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi.

ip: (T.) İplik.

iskemle: (Rum.) Arkalıksız sandalye.

işlemeli: (T.) Üstünde işlemler bulunan.

kabza: (Ar.) Silah, kılıç vb. şeylerde tutulacak yer, tutak, sap.

kadeh: (Ar.) İçki içmeye yarayan ayaklı bardak.

kalas: (Rmn.) Kalın biçilmiş uzun tahta.

kalaslı: (T.) Kalastan yapılan.

kaldırım taşı: (T.) Kaldırım döşemeye elverişli olan sert bir taş türü.

kaldırım: (T.) Yaya kaldırımı; yollarda taşlarla yapılan döşeme.

kaşçı: (T.) Bir ucuna ip, deri vb. bağlı olan vurma, dövme aracı.

kanca: (İt.) Bir şey çekmeye yarar, ucu engelli demir çubuk.

kandil: (Ar.) İçinde sıvı yağ ve fitil bulunan kaptan oluşmuş aydınlatma aracı.

kanepe: (Fr.) Birkaç kişinin oturabileceği genişlikte koltuk, çekyat.

kap kacak: (T.) Tencere, tava, sahan vb. mutfak eşyası.

kap: (T.) İçi gaz, sıvı veya katı herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne.

kapak: (T.) Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne.

kapı: (T.) bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan duvar veya bölme açıklığı.

karafa: (Fr.) Uzun boyunlu, kulpsuz küçük rakı sürahisi.

karpuz: (Far.) Lamba karpuzu.

kase: (Far.) Cam, çini, toprak vb.den yapılmış derince çanak.

kaşık: (T.) Sulu veya bazı ufak taneli yiyecekleri ağza götürmeye yarayan saplı sofraya aracı.

kayış: (T.) Bağlamak, tutmak veya sıkmak amacıyla kullanılan, dar ve uzun kösele dilimi.

kazık: (T.) Toprağa çakılmak için hazırlanmış, ucu sivri demir veya ağaç.

keçe: (T.) Yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kumaş; bu kumaştan yapılan.

kepenk: (Ar.) İş yeri, pencere, kapı vb yerleri kapamak için kullanılan, türlü biçimlerde sac levha, demir veya tahta kanat.

kerevet: (Rum.) Üzerine şilte serilerek yatmaya veya oturmaya yarayan, duvara bitişik, ayakları olan, tahtadan sedir.

kerpiç: (T.) Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulmuş saman ve balçık karışımı ilkel tuğla.

kese: (Far.) Cepte taşınan, içine para, tütün vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba.

kılıf: (Ar.) Bir şeyi korumak için kendi biçimine göre, çoğunlukla yumuşak bir nesneden yapılmış özel kap.

kilim: (Far.) Döşeme, divan gibi yerlere serilen; genellikle desenli, havsız, kalın, kıl veya yün dokuma.

kiremit: (Rum.) Çatıları örtmekte kullanılan, yan yana dizilerek suyu aşağıya geçirmeden dışarı akıtacak biçimde yapılmış, kızıl toprağın renginde, pişmiş balçık levha.

kitaplık: (T.) Kitapların yerleştirildiği raflardan oluşan mobilya, kütüphane.

klarnet: (Fr.) Tahtadan, metal perdeli, orkestrada önemli yeri olan bir üflemeli çalgı.

koçan: (Bulg.) Mısırın tanelerini taşıyan, üzeri yaprakla sarılı, püsküllü meyvesi; defter biçimindeki makbuz ve biletlerin zımbalı bölümü koparıldıktan sonra cilde bağlı kalan parçası.

kol demiri: (T.) Bir kapıyı kapadıktan sonra dışarıdan açılmaması için duvarla kapı arasına konan demir destek.

koltuk: (T.) Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer; Kol dayayacak yerleri olan geniş ve rahat sandalye.

konsol: (Fr.) Duvar kenarına yerleştirilen, üstüne ayna ve başka süs eşyası konulan, çekmeceli, dolaplı mobilya.

kova: (T.) Genellikle su ve sulu şeyler taşımaya, kuyudan veya denizden su çekmeye yarayan üstünden kulplu kap.

köstek: (T.) Saat, kılıç, anahtar vb. nin ucuna takılan zincir.

kupa: (Rum.) Cam veya seramikten yapılmış, kulplu, büyük bardak.

kurdele: (İt.) Geniş ipekli şerit; belli bir şekil biçim verilmiş saça veya giysinin yakasına takılan ince kumaş.

kutu: (Rum.) İnce tahta, mukavva, teneke, plastik vb. nden yapılmış, genellikle kapaklı kap.

küp: (Ar.) Su, pekmez, yağ vb. sıvıları veya un, buğday gibi tahılları saklamaya yarayan, geniş karınlı, dibi dar toprak kap.

lamba: (Rum.) Petrol gibi yanıcı bir madde yakarak veya elektrik akımıyla içindeki teller akkor durumuna geçerek ışık veren alet.

levha: (Ar.) Bir yere asılmak için yazılmış yazı.

lif: (Ar.) Yıkılmak için kullanılan bitki telleri demeti veya türlü ipliklerden yapılmış örgü.

mandal: (Ar.) Yıkanıp serilen çamaşırları ipe tutturmakta kullanılan yaylı kısıkaç.

mangal: (Ar.) Isınmaya, bir şey pişirmeye yarayan, sac, bakır veya pirinçten, türlü biçimlerde üstü açık ayaklı ocak, korluk.

mantar: (Rum.) Esnek ve sudan hafif olduğundan şişe tıpası, cankurtaran simidi, cankurtaran yelegeği, ayakkabı tabanı ve daha birçok şeyin yapımında kullanılan, su geçirmeyen, meşe ağacı tabakası.

marpuç: (Far.) Nargileye takılan ve kolayca içmeyi sağlayan, hortum biçiminde uzun ve bükülen boru.

masa saati: (T.) Masa üzerinde kullanılmak üzere yapılan saat.

masa: (Rum.) Ayaklar veya bir destek üzerine oturtulmuş tabladan oluşmuş mobilya.

maşrapa: (Ar.) Metal, toprak vb.nden yapılmış, ağzı açık, kulplu, bardağa benzeyen, küçük kap.

mendil: (Ar.) Burun ve ter silmekte, el ve yüz kurulamakta kullanılan küçük, kare biçiminde kumaş veya yumuşak, ince kâğıt.

merdiven: (Far.) Bir yere çıkmaya veya bir yerden inmeye yarayan basamaklar dizisi, basak.

minder: (T.) İçi yumuşak bir malzeme ile doldurularak dikilen, oturmaya, yaslanmaya yarar şilte.

minderli: (T.) Minderi olan.

mirat: (Ar.) Ayna.

mum: (Far.) Bir fitilin etrafına erimiş bal mumu, içyağı, stearik asit veya parafin dökülerek genellikle dilindir biçiminde dondurulan ince, uzun aydınlatma aracı.

muşamba: (Ar.) Bir tarafına kauçuk veya yağlı boya sürülerek su **mücevher:** (Ar.) Değerli süs eşyası.

nakış: (Ar.) Genellikle kumaş üzerine renkli iplikler veya sırma ve sim kullanarak elle, mkineyle yapılan işleme.

nargile: (Far.) Tömbeki denilen bir cins tütünün dumanının sudan geçirilerek içilmesini sağlayan araç.

oluk: (T.) Bir şeyin akmasına yarayan üst yanı açık boru.

oyalı: (T.) Kenarına oya yapılmış veya geçirilmiş.

örtü: (T.) Örtmek için kullanılan şey, vualet.

paçavra: (Rum.) Eskimiş bez veya kumaş parçası, çaput.

paket: (Fr.) İçinde bir veya birçok şey bulunan, kağıda sarılarak veya kutuya konularak bağlanmış, elde taşınacak büyüklükte nesne.

pamukaki: (Far.+Yun.) Beyaz iş işlemekte kullanılan bir tür parlak pamuk ipliği.

parmaklık: (T.) Dik ve biraz aralıklı olarak yan yana dizilmiş tahta, demir vb. çubuklarla yapılmış bölme veya korkuluk.

patiska: (İt.) Çoğu pamuktan dokunmuş sık ve düzgün bez, hasse, hasa.

pazen: (Fr.) Dokuması kalın, sık ve yumuşak, bir tür pamuklu bez.

peçete: (İt.) Yemekte giysiyi korumak, ağız silmek için kullanılan ince, yumuşak kâğıt veya kumaş parçası.

pencere: (Far.) Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.

perde: (Far.) Görüşü, ışığı engellemek, bir şeyi gizlemek için pencereye veya bir açıklığın önüne gerilen örtü; seste pes perde.

peşkir: (Far.) Yemek yerken kullanılan, el kurulan, büyük mendil biçiminde pamuk veya keten bez, peçete.

petrol lambası: (T.) Gaz yağı yakan aydınlatma aracı.

peyke: (Far.) Genellikle eski iş yerlerinde bulunan, duvara bitişik, alçak, tahta sedir.

pike: (Fr.) Kabartmalı, pamuklu kumaş.

plak: (Fr.) Sesleri kaydetmek ve kaydedilen sesleri yeniden pikap veya gramofonda dinlemek amacıyla hazırlanan plastik daire biçiminde yaprak.

pul: (Far.) Bazı giysilerde süs olarak kullanılan parlak, incecik, genellikle metal levhacık.

püskül: (Ar.) Bir ucundan bazı şeylere süs olarak takılan, diğer ucu serbest saçak biçimindeki iplik demeti.

rabıta: (Ar.) Bağlayan şey, bağ.

raf: (Ar.) Üstüne öteberi koymak için duvara veya bir dolabın içine birbirine paralel olarak tutturulmuş, genellikle geniş, uzun tahta veya metal levha.

rahle: (Ar.) Üzerinde kitap okunan, yazı yazılan, bazıları açılıp kapanabilen alçak, küçük masa.

resim: (Ar.) Fotoğraf.

rıhdan: (Far.) Yazı kurutmak için kullanılan özel kumun olduğu üzeri delikli kap.

sahan: (Ar.) Derinliği az olan kap.

sandık: (Ar.) İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası.

sap: (T.) Bir aracı tutmaya yarayan bölüm.

sedefli: (T.) Sedefle işlenmiş.

sedir: (Ar.) Aralıksız üstü minderli ve yastıklı olabilen oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası, divan.

sepet: (Far.) Saz, kamış, ince dal veya tellerden hasır biçiminde örülerek yapılan, genellikle sapı olan, yiyecek ve eşya taşımak için kullanılan kap.

sırık: (T.) Değnekten uzun ve kalınca ağaç.

sırma: (T.) Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel ile yapılmış veya bu tel gibi olan.

sırmalı: (T.) Sırma ile işlenmiş veya süslenmiş.

sini: (Far.) Üzerinde yemek de yenilebilen yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsi.

soba: (Mac.) İçinde kömür, odun veya gaz yakılan, elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı.

sofra bezi: (T.) Sofranın altına yayılan yaygı.

sofra: (Ar.) Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.

sokak kapısı: (T.) Evin sokağa açılan kapısı.

sübab: (Fr.) Motorun üst kısmında yani motorun üst kapak kısmında bulunmakta olan ve motorun çalışması esnasında piston hareketlerine göre hava ve yakıt karışımını uygun alanlarda açılarak, bu karışımın yanma odasına yani emme sübaplarına alınmasını sağlayan ve yanma sonucunda oluşan egzoz gazının uygun

anda açılarak yanma odasından uzaklaşmasını sağlayan, egzoz sübapları ismi verilen hareketli parçalardır.

süpürge: (T.) Süpürme işinde kullanılan araç.

sütun: (Far.) Gazete, dergi, kitap vb. yazılı şeylerde, sayfanın yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış olduğu dar bölümlerden her biri, kolon.

şemsiye: (Ar.) Bir sapın üzerinde esnek tellerle gerilmiş, açılıp kapanabilen, yağmur ve güneşten korunmak için kullanılan, su geçirmez kumaştan yapılmış taşınabilir eşya, güncek.

şilte: (Moğ.) Üstünde oturulan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek.

şişe: (Far.) İçlerine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap.

şişirgen: Balon.

tabaka: (İsp.) Cepte taşınan tütün veya sigara kutusu.

tahta kaşık: (T.) Genellikle şimşir ağacından yapılan, yemek pişirirken, yerken veya halk oyunlarında kullanılan kaşık.

tahta: (Far.) Çeşitli işlerde kullanılmak üzere düz, enlice, uzun ve az kalın biçimde işlenmiş ağaç parçası; bu ağaçtan yapılmış.

takım: (T.) Bir işte veya bir yerde kullanılan eşya ve aletlerin tamamı, ekipman.

tambur: (Ar.) Klasik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, telli çalgı.

tas: (Ar.) Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.nden yapılmış kap.

tava: (Far.) Yağ kızdırma, yiyecek kızartma vb. işere yarayan, uzun saplı yayvan kap ve bu kapta pişirilmiş yemek.

tavan: (T.) Bir yapının, kapalı bir yerin üst bölümünü oluşturan, düz ve yatay yüzey, taban karşısı.

tef: (Far.) Zilli bir kasnağa geçirilmiş kursak zarından oluşan çalgı.

teker: (T.) Tekerlek.

tekerlek: (T.) Merkezde bulunan, bir eksenin çevresinde dönebilen çember, teker.

tel: (Far.) Türlü metallere yapılmış, kopmaya karşı bir direnç gösteren ince uzun nesne.

tel dolap: (T.) Yanları ve kapağı ince delikli telden yapılmış dolap.

telgraf: (Fr.) İki merkez arasında, kararlaştırılmış işaretlerin yardımıyla yazılı haberlerin veya belgelerin iletimini sağlayan bir telekomünikasyon düzeni; bu düzenle gönderilen haberin yazılı olduğu kağıt.

tencere: (Ar.) İçinde yemek pişirilen, kapaklı, genellikle metal kap.

teneke: (Far.) yumuşak çelikten yapılmış üzeri kalay kaplı ince sac; bu sacdan yapılmış.

tente: (İt.) Genellikle güneşten korunmak için bir yerin üzerine gerilen bez, naylon vb.nden yapılmış örtü.

tepsi: (T.) Fincan, tabak, bardak vb. şeyleri taşımaya yarayan, derinliği olmayan, türlü büyüklükte düz kap; içinde börek, tatlı vb. pişirmeye yarayan, az derin, geniş, düz kap.

testi: (Far.) Geniş gövdeli, dar boğazlı, emzikli veya emziksiz olabilen, toprak, cam, metal vb. maddelerden yapılan su kabı.

tire: (Fr.) Dikişte kullanılan pamuk ipliği.

toka: (T.) Kemer, kayış, ayakkabı vb.nin iki ucunu birbirine bağlamaya, bunları istenilen genişlikte tutmaya yarayan, türlü biçimlerde tutturmalık.

tokmak: (T.) Ağaçtan yapılmış iri çekiç; kapıya asılı duran ve kapıyı çalmaya yarayan, türlü biçimlerde metal parça.

torba: (Far.) Genellikle pamuk ve kıldan dokunmuş, türlü boy ve biçimde, ağzı büzülüp bağlanabilen araç.

torna: (İt.) Ağaç veya metal eşyaya yuvarlak bir biçim vermek için kullanılan çarklı tezgâh.

tuğla: (Rum.) Balçığın kalıplara dökülüp güneşte kurutulduktan sonra özel ocaklarda pişirilmesiyle yapılan ve duvar örmekte kullanılan yapı malzemesi.

tulumba: (İt.) Sıvıları alçak yerlerden çekmeye veya yüksek yerlere çıkarmaya yarayan araç.

tuzluk: (T.) İçine tuz konulan kap.

tül: (Fr.) Çok ince gözenekli pamuk, ipek veya sentetik dokuma.

ud: (Ar.) Klasik Türk müziği araçlarından, iri karınlı, kirişli, mızrapla çalınan bir çalgı.

ut: (Ar.) Klasik Türk müziği araçlarından, iri karınlı, kirişli, mızrapla çalınan bir çalgı.

varaka: (Ar.) Varak.

vasıta: (Ar.) Araç.

yağlı: (T.) Sırma işlemeli, büyük mendil, çevre.

yaldız: (T.) Eşyaya altın veya gümüş görünüşü vermek için kullanılan, sıvı veya yaprak durumundaki altın, gümüş ve bunların taklidi olan madde.

yastık: (T.) Başının altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan, iç yün, pamuk, kuş tüyü, ot vb.yle doldurulmuş küçük minder.

yatak: (T.) Uyuma, dinlenme vb. amaçlarla üzerine veya içine yatılan eşya, döşek.

yay: (T.) Farklı amaçlarla çeşitli biçimlerde yapılan esnek parça.

yaylı: (T.) Üstü ve yanları kapalı, dört tekerlekli, altında yayları olan, atla çekilen bir tür binek arabası, yaylı araba.

yorgan: (T.) Yatakta örtünmeye yarayan, içi pamuk, yün vb. şeylerle doldurularak dikilmiş geniş örtü.

yün: (T.) Koyun tüyü.

yüzük: (T.) Yüzük oyunu.

zarf: (Ar.) İçine mektup veya başka kağıtlar konulan kağıttan kese.

zincir: (Far.) Birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ; art arda gelen şeylerin oluşturduğu dizi.

zurna: (Far.) Ağaçtan yapılan, iki karış boyunda, ağız bölümü yayvan, keskin bir ses çıkararak ve çoğu zaman davulla veya dümbelele birlikte çalınan nefesli çalgı.

4. 3. 3. Bitki ve Bitkilerle İlgili Adlar

ağaç: (T.) Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunana ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

arpa: (T.) Buğdaygillerden bir bitki.

asma: (T.) Asmagillerden, dalları çardak üzerine yayılan üzüm v.b bitkiler; belirli bir tür üzüm veren bitki.

ayva: (T.) Gülgillerden, çiçekleri iri, beyaz veya pembe, yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç.

biber: (Rum.) Patlıcangillerden, yurdumuzda çok yetişen ve çeşitli türleri bulunan bir bitki.

böğürtlen: (T.) Gülgillerden, bahçe çitlerinde, yol kenarlarında kendiliğinden yetişen dikenli ve çok yıllık bşir çalı, diken dutu, it üzümü.

buğday: (T.) Buğdaygillerin örnek bitkisi.

ceviz: (Ar.) Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç.

çağla: (T.) Badem, kayısı, erik vb. tek çekirdekli yemişlerin körpeyken yenilebilen ham şekli.

çalılık: (T.) Çalısı çok olan yer.

çam: (T.) Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı.

çınar: (Far.) İki çeneklilerden, 30 metreye kadar uzayabilen, gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç.

çiçek: (T.) Bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu özel kokulu, renkli bölümü.

çubuk: (T.) Körpe dal.

dal: (T.) Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri.

diken: (T.) Bazı bitkilerin dal, yaprak, meyve kabuğu vb. bölümlerinde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri.

dut: (Far.) Dutgillerden, kuzey yarım kürenin genellikle ılıman bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla ipek böceği beslenen ağaç.

elma: (T.) Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç; bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi.

erik: (T.) Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç.

fidan: (Rum.) Yeni yetişen ağaç veya ağaççık.

harman: (Far.) Biçildikten sonra tahıl demetlerinin üzerinden düven geçirilerek tanelerin başaklarından ayrılması işi.

hayıt: (T.) Ayıt; mine çiçeğigillerden, Akdeniz çevresinde yetişen, mavi, beyaz veya menekşe renginde çiçekler açan, 1-2 metre boyunda bir ağaççık.

ıhlamur: (Rum.) Ihlamurgillerden, kerestesi beğenilen, büyük bir gölge ağacı.

ısırgan: (T.) Isırgangillerden, her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırıldığında karınca asidi denilen çok kaşındırıcı bir madde çıkartan bir ot.

incir: (Far.) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç.

kamış: (T.) Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler; bu bitkilerden yapılmış.

karadut: (T.) Siyah renkli olan dut.

kavak: Söğütgillerden, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde 30-40 metreye değin çıkan, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç.

kayısı: (Far.) Gülgillerden, sıcak veya ılık iklimlerde yetişen, çiçekleri pembemsi beyaz bir ağaç.

kına: (Ar.) Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz.

kök: (T.) Bitkileri toprağa bağlayan ve onların, topraktaki besi maddelerini emmesine yarayan klorofilsiz bölüm; kaynak, köken.

kütük: (T.) Kesilmiş ağaç gövdesi.

limon: (Rum.) Limon ağacının sarı renkli, kabuğu kokulu, suyu ekşi meyvesi, sulu zırtlak.

meşe: (Far.) Kayıngillerden üç yüz kadar türü arasında, yaz kış yapraklarını dökmeyenleri de bulunan, kerestesi dayanıklı bir orman ağacı.

meyve: (Far.) Bitkilerde çiçeğin döllenmesinden sonra yumurtalığın gelişmesiyle oluşan tohumları taşıyan, genellikle yenebilen organ, yemiş.

mısır: (Ar.) Mısır bitkisinin koçan üzerindeki taneli ürünü.

nane: (Ar.) Ballıbabagillerden, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz veya menekşe renginde, güzel kokulu, yaprakları baharat olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir kültür bitkisi.

nebat: (Ar.) Bitki.

odun: (T.) Yakılmak için kesilmiş, parçalanmış ağaç.

orman: (T.) Ağaçlarla örtülü geniş alan.

ot: (T.) Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayı yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler.

palamutluk: (T.) Palamut ağaçlarının çok olduğu yer, palamut bahçesi.

patates: (Rum.) Patlıcan bitkisinin toprak altında oluşan, nişastasız çok, yenebilen yumruları.

pirinç: (T.) Buğday bitkisinin besin olarak kullanılan taneleri.

pirne: (Rum.) Pirina, zeytinin, sıkıldıktan sonra yağ bakımından zenginliğini yitirmeyen, gübre veya hayvan yemi olarak kullanılan küspesi.

saman: (T.) Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapları.

saz: (T.) Genellikle su kıyılarında, bataklık yerlerde yetişen ince, açık sarı renkli kamış, hasır otu, kiliz, kofa.

söğüt: (T.) Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç.

şimşir: (Far.) Şimşirgillerden, yaprakları her mevsimde yeşil kalan, taşlık, çorak bölgelerde kendiliğinden yetişen veya bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, odunu sarımsı renkli ve çok sert olan bir ağaççık; bu ağaççığın sert, düzgün sarı renkte kerestesi.

tomurcuk: (T.) Bir bitkinin üzerinde bulunan ve ileride sap, çiçek veya yaprak verecek olan filiz.

tütün: (T.) Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki ve bu bitkinin kurutulup kırılarak sigara biçiminde veya pipoyla içilen yaprağı.

üzüm: (T.) Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

vişne: (Bulg.) Gülgillerden, dalları kırmızımtırak, çiçekleri beyaz renkte, kiraza benzer bir ağaç; bu ağacın genellikle reçel ve şerbet yapılan, kırmızı renkte ekşimtırak meyvesi, ekşi kiraz.

yabani incir: (T.) İncir ağacının yabani türü.

yaprak: (T.) Bitkilerde solunum, karbon özümlemesi, terleme vb. olayların olduğu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü biçimdeki bölümler.

yapraklı: (T.) Yapraklı olan.

zakkum: (Ar.) Zakkumgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, ağı ağacı, ağı çiçeği.

zeytin: (Ar.) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 12-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç; bu ağacın tazeyken yeşil, sonradan karararak, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi.

4. 3. 4. Çocuk ve Yetişkin Oyunları ile İlgili Adlar

dama: (İt.) Karelere ayrılmış zemin üzerinde on altı taşla iki kişi arasında oynanan oyun.

iskambil: (Fr.) Bir yüzünde sayılar veya resimler bulunan, çeşitli oyunlar oynamaya yarayan kart, oyun kağıdı.

kayık salıncak: (T.) Bayram yerlerinde kurulan kayık biçiminde salıncak.

kılıç: (T.) İskambil kağıtları ile oynanan bir oyun.

kumar: (Ar.) Ortaya para koyarak oynanan talih oyunu.

oyun havası: (T.) Kıvrak ritimli ezgi.

oyun: (T.) Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence; müzik eşliğinde yapılan hareketlerin bütünü; kumar.

oyuncak: (T.) Oyun aracı.

papaz: (Rum.) Üzerinde papaz resmi olan iskambil kâğıdı, rua.

pastıra: (T.) İskambil kağıtları ile oynanan bir oyun.

poker: (Fr.) Genellikle dört kişiyle ve otuz iki kağıtla oynanan bir tür iskambil oyunu.

raks: (Ar.) Bir tür dans.

salıncak: (T.) İki ucundan iki iple veya zincirle yüksek bir yere asılan ve üzerine oturulup sallanılan eğlence aracı.

tavla: (İt.) Bölümlere ayrılmış iki yanlı tahta üzerinde on beşerden otuz pul ve iki zarla iki kişinin karşılıklı oynadığı oyun.

üçlü: (T.) İskambil, domino vb. oyunlarda üzerinde üç işareti veya noktası bulunan kart veya pul.

4. 3. 5. Denizcilikle İlgili Adlar

iskele: (İt.) Deniz taşıtlarının yanaştığı, çoğu tahta ve betondan yapılmış, denize doğru uzanan yer.

kalyon: (İt.) Yelkenle ve kürekle yol alan savaş gemilerinin en büyüğü.

rıhtım: (Far.) Bir akarsu veya deniz kıyısında doldurularak yapılmış, gemilerin indirme bindirme veya yükleme boşaltım yapabileceği yer.

zırhlı: (T.) Büyük bir bölümü mermilere ve uçak bombalarına karşı bir zırhla korunmuş, genellikle büyük tonajlı açık deniz gemisi.

4. 3. 6. Dil, Kavim, Millet, Mensubiyet Adları

Acem: İranlı.

ahali: (Ar.) Aralarında aynı yerde bulunmaktan başka hiçbir ortak özellik bulunmayan kişilerden oluşan topluluğu, halk.

Akseki: Akseki ilçesinden olan kimse.

Alanyalı: Alanya ilçesinden olan kimse.

Alevi: (Ar.) Hz. Ali'ye bağlı olan kimse.

Aydınlılık: Aydın olma durumu.

Çerkez: Kafkasya'da yaşayan bir boy veya bu boydan olan kimse.

Çineli: Çine ilçesinden olan kimse.

Çingene: (Far.) Hindistan'dan çıktıkları söylenen, dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan bir topluluk, Çingen, Kıpti, Roman; bu topluluktan olan kimse, Çingen, Kıpti, Roman.

diyar: (Ar.) Ülke.

Ermeni: Ermenistan'da ve dünyanın çeşitli yörelerinde yaşayan halk veya bu halktan olan kimse.

Giritli: Girit adası halkından olan kimse.

grup: (Fr.) Küme.

halk: (Ar.) Aynı ülkede yaşayan, aynı kültür özelliklerine sahip olan, aynı uyruktaki insan topluluğu, folk.

hüviyet: (Ar.) Kimlik.

İtalyan: (Fr.) İtalya halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.

İzmirli: İzmir ilinden olan kimse.

kafile: (Ar.) Birlikte hareket eden topluluk.

kalabalık: (T.) Çok sayıda insanın bir araya gelmesiyle oluşan insan topluluğu; sayıca çok.

kızıl: (T.) Komünist.

Kızılbaş: Şii mezhebinin bir kolundan olan.

köylü: (T.) Köyde yaşayan veya köyde doğmuş olan.

külçe: (Far.) Yığın durumundaki nesnelere oluşturduğu küme.

küme: (Ar.) Birbirine benzer veya aynı cinsten olan şeylerin oluşturduğu bütün, takım, öbek, grup.

kütle: (Ar.) Kitle.
mahalleli: (T.) Aynı mahallede oturan kimselerin bütünü.
Midillili: Midilli Ada'sından olan kimse.
muhacir: (Ar.) Göçmen.
Rum: (Ar.) Müslüman ülkelerde oturan Yunan asıllı kimse.
Rumca: Rumların kullandığı, yeni Yunancanın bir lehçesi.
Rumelili: Osmanlı Devleti zamanında Avrupa topraklarında yaşayan Türklerden olan kimse.
Tahtacı: Özellikle Toroslarda yaşayan Alevilere verilen ad.
Ümmet-i Muhammed: Hz. Muhammed'e inanan Müslümanlar topluluğu.
yedi düvel: (T.) Bütün devletler.
yerli: (T.) Bir yerin ilk sahibi olan, otokton; oturduğu bölgede doğup büyüyen, ataları da orda yaşamış olan.
zenci: (Ar.) Siyah ırktan olan kimse, siyahi.

4. 3. 7. Dil Bilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyatla İlgili Adlar

ad: (T.) Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam.
Âmak-ı Hayal: Şehbenderzâde Ahmet Hilmi'nin yapıtı.
cevap: (Ar.) Bir soruya, bir isteğe, bir söz, bir davranış veya yazıya verilen karşılık, yanıt.
cümle: (Ar.) Bir yargı bildirmek için tek başına çekimli bir fiil veya çekimli bir fiille kullanılan kelimeler dizisi, tümce.
çizgi: (T.) çizilerek veya çeşitli yollarla oluşmuş iz, çizi, hat, tahril; yüz ve vücut hatlarının her biri.
ders: (Ar.) öğrencinin öğrenmek zorunda olduğu bilgi; bir olayın bellekte bıraktığı öğretici iz, öğüt, ibret.
düstur: (Ar.) Yasaları içine alan kitap.
gazete: (İt.) Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın.
haber: (Ar.) Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, sabık.
harf: (Ar.) Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, kod.
hat: (Ar.) Çizgi; yazı.
hatıra: (Ar.) Anı.
havadis: (Ar.) İlgi ile karşılanabilecek haber.
hikaye: (Ar.) Bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması.
hitap: (Ar.) Sözü birine veya birilerine yöneltmek, seslenme.
husus: (Ar.) Konu, madde.
ibare: (Ar.) Bir düşüncüyü anlatan bir veya birkaç cümlelik söz.
ifade: (Ar.) Anlatım; deyiş, söyleyiş; bir duyguyu yüz aracılığıyla anlatan belirtilerin, mimiklerin bütünü.
ilan: (Ar.) Duyuru.

imza: (Ar.) Bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işaret.

isim: (Ar.) Ad.

İstanbul Gazetesi: İstanbul'da çıkarılan gazete.

kağıt: (Ar.) Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak; iskambil kağıdı.

kalem: (Ar.) Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç; remî kuruluşlarda yazı işlerinin görüldüğü yer.

kamış kalem: (T.) Yazı yazmak için kullanılan ince kamıştan yapılmış kalem.

kelime: (Ar.) Anlamli ses veya ses birliği, söz, sözcük.

kıraat: (Ar.) Okuma.

kitap: (Ar.) Ciltli veya cilsiz olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kağıt.

koleksiyon: (Fr.) Öğrenme, yarar sağlama veya zevk amacıyla bir araya getirilmiş ve özelliklerine göre sınıflara ayrılmış nesnelerin bütünü, derlem.

konferans: (Fr.) Topluluğa bir konuda bilgi vermek amacıyla yapılan konuşma.

kurşun kalem: (T.) İçi grafitli, yazısı kolayca silinebilen, değişik biçimleri olan bir kalem türü.

küfür: (Ar.) Sövmek, sövmek için kullanılan söz, sövgü.

laf: (Far.) Söz, lakırtı.

lakırtı: (T.) Söz, laf.

lisan: (Ar.) Dil.

lügat: (Ar.) Sözlük.

Mahur Saz Semai: Rum asıllı bestekâr ve kemençe sanatçısı Nikolaki'nin bir eseri.

malumat: (Ar.) Bilgi.

masal: (Ar.) Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür.

mecelle: (Ar.) Kitap.

mecmua: (Ar.) Dergi.

mesela: (Ar.) Söz gelişi

mevzu: (Ar.) Konu.

mısralı: (T.) Mısrası olan.

mihver: (Ar.) Eksen.

Muhammediye: Hz. Muhammed'in hayatına dair Hacıbayram-ı Velî'nin halifesi Gelibolulu Muhammed efendi tarafından yazılmış olan meşhur manzum eser.

mukaddeme: (Ar.) Başlangıç, giriş, önsöz.

musiki: (Ar.) Müzik.

mürekkep: (Ar.) Yazı yazmak, desen çizmek veya basmak için kullanılan, türlü renklerde sıvı madde.

nağme: (Ar.) Güzel, uyumlu ses, ezgi, melodi.

nam: (Far.) Ad, ün.

netice: (Ar.) Sonuç.

nokta: (Ar.) Konu, konu ile ilgili önemli bölüm.

nutuk: (Ar.) Söz, konuşma.

oyun havası: (T.) Kıvrak ritimli ezgi.
örnek: (T.) Bir düşünceyi, kuralı, gözlemi veya savı desteklemek ve açıklamak amacıyla ileri sürülen söz, yapılan davranış, misal.
rakam: (Ar.) Sayıları göstermek için kullanılan işaretlerden her biri.
rivayet: (Ar.) Söylenti.
riyaziye: (Ar.) Matematik.
roman: (Fr.) İnsanın veya çevrenin karakterlerini, göreneklerini inceleyen, serüvenlerini anlatan, duygu ve tutkularını çözümleyen, kurmaca veya gerçek olaylara dayanan uzun edebî tür.
sanat: (Ar.) Zanaat.
sayfa: (Ar.) Üzerine yazı yazılan veya basılan bir kağıt yaprağın iki yüzünden her biri, sahife.
semai: (Ar.) Klasik Türk müziğinde iki basit usulden biri.
Servet-i Fünûn: 27 Mart 1891-26 Mayıs 1944 tarihleri arasında yayımlanmış fen, magazin, sanat ve edebiyat dergisidir.
söz: (T.) Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelim, laf, kavil.
sülüs: (Ar.) Arap alfabesiyle yazılan bir tür süslü yazı.
şaka: (Ar.) Güldürmek, eğlendirmek amacıyla karşısındakini kırmadan yapılan hareket veya söylenen söz, latife.
şan: (Ar.) Ün.
şarkı: (Ar.) Ezgi, müzik parçası, melodi, liet.
şiiir: (Ar.) Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimi, manzume, nazım, koşuk.
şive: (Far.) Söyleyiş özelliği.
tabir: (Ar.) Yorum.
tablo: (Fr.) Bez, tahta, kâğıt vb. üzerine yapılmış yağlı boya, sulu boya, pastel veya kara kalem resim.
tahlil: (Ar.) Çözümleme.
talik: (Ar.) Arap alfabesinde geliştirilen, yatık olarak yazılan yazı türlerinden biri.
tarif: (Ar.) Tanım.
tarih: (Ar.) .toplumları, milletleri, kuruluşları etkileyen hareketlerde doğan, olayları zaman ve yer göstererek anlatan, bu olaylar arasındaki ilişkileri, daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını, karşılıklı etkilenmeleri, her milletin kurduğu medeniyeti inceleyen bilim.
tefsir: (Ar.) Yorum.
tercüme: (Ar.) Çeviri.
türkü: (T.+Ar.) Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume.
yaz: (T.) Kuzey yarım kürede 21 Haziran 23 Eylül, güney yarım kürede 21 Aralık 21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, ilkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsim.
yazılı: (T.) Yazılmış olan, muharrer, sözlü karşıtı.

4.3. 8. Dinî, Manevi Hayat ve Ölümle İlgili Adlar

akıbet: (Ar.) Bir iş veya durumun sonu, sonuç.

alamet: (Ar.) Belirti, işaret, iz, nişan.

Allah: (Ar.) Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Tanrı.

ant: (T.) Tanrı'yı veya kutsal bilinen bir kişiyi, bir şeyi tanık göstererek bir olayı doğrulama, yemin, kasem.

azamet: (Ar.) Ululuk, büyüklük; görkem, gösteriş, heybet.

bereket: (Ar.) Bolluk, gürlük, ongunluk, feyiz, fezeyan.

bolluk: (T.) Bol olma durumu; parasal bakımdan rahatlık.

can: (Far.) İnsan ve hayvanlarda yaşamayı sağlayan ve ölümle vücuttan ayrılan madde dışı varlık; insanın kendi varlığı, özü.

canlı: (T.) Canı olan, diri, yaşayan; dikkat çekici, göz alıcı, parlak (renk), ateş parçası; yaşayıp yer değiştirebilen yaratık, hayvan.

cansız: (T.) Canlı olmayan (varlık), camit.

cenaze namazı: (T.) Cenaze gömülmeden önce musalla taşının üstüne konulan tabutun önünde kılınan namaz.

cenaze: (Ar.) Kefenlenip tabuta konmuş, gömülmeye hazırlanmış insan ölüsü; ölü, ölmüş kimse; cenaze töreni.

cinayet: (Ar.) Adam öldürme.

derviş: (Far.) Bir tarikata girmiş, onun kurallarına ve törelerine bağlı kimse, alperen.

din: (Ar.) Tanrı'ya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum, diyanet.

dinî: (Ar.) Dinle ilgili, din üzerine, dinsel.

diri: (T.) Yaşamakta olan, yaşayan, canlı, ölü karşıtı.

dua: (Ar.) Yakarış; Tanrı'ya yalvarma, yakarış için söylenen dinî metin.

ezan: (Ar.) Müslümanlıkta namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı.

feth-i meyyit: (Ar.) Ölümün sebebini anlamak için cesedin açılarak muâyenesi, otopsi.

gavur: (Far.) Dinsiz kimse; Müslüman olmayan kimse.

günah: (Ar.) Dinî bakımdan suç sayılan iş veya davranış, vebal.

hac: (Ar.) Genellikle tek tanrılı dinlerde kutsal olarak tanınan yerlerin, o dinden olanlarca yılın belli aylarında ziyaret edilmesi.

hacı: (Ar.) Din buyuklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman.

hakikat: (Ar.) Gerçek.

hakikaten: (Ar.) Gerçekten.

hakiki: (Ar.) Gerçek.

hayalet: (Ar.) Gerçekte var olmadığı hâlde bazen görüldüğü sanılan peri, hortlak vb. görüntüler.

hayır: (Ar.) İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım; iyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

hikmet: (Ar.) Bilt.gelik; gizli sebep; öğüt verici söz.

hikmet: (Ar.) B8ilgelik; gizli sebep; ögüt verici söz.
ikinci namaz: (T.) İkinci vakti kılınan namaz.
ilahi: (Ar.) Tanrı ile ilgili olan, Tanrı'ya özgü olan, tanrısal, lahuti.
iman: (Ar.) İnanç.
imansız: (T.) İnsafsız, acımasız.
inanış: (T.) İnanma işi.
kader: (Ar.) Yazgı.
Kadiri: (Ar.) Kadirilik'e mensup olan kimse.
kaim: (Ar.) Her zaman var olan (Tanrı).
kara baht: (T.) Kara yazı.
kefen: (Ar.) ölünün gömülmeden önce sarıldığı beyaz bez, kefen bezi, yakasız gömlek, yakasız mintan.
kısmet: (Ar.) Evlenme talih.
kıyamet: (Ar.) Gürültülü karışıklık, gürültü patırtı; büyük felaket, afet.
kızılca kıyamet: (T.) Aşırı bir biçimde gürültülü çekişme, kavga, kızıl kıyamet.
Kur'an: (Ar.) İslam dininin temel ilkelerini, Hz. Muhammed'e gönderilen Tanrı buyruklarını içeren, Müslümanlığın temel kitabı, Kur'an-ı Kerim, Kelam-ı Kadim, Mushaf, Mushaf-ı Şerif.
mabet: (Ar.) Tapınak.
mahluk: (Ar.) Yaratık.
maşer: (Ar.) Büyük kalabalık.
maktul: (Ar.) öldürülmüş, öldürülen.
manen: (Ar.) Kişinin iç dünyası yönünden, manevi bakımdan, maddeten karşıtı.
manevi: (Ar.) Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani, tinsel, maddi karşıtı.
maya: (Far.) Yaradılış, öz nitelik.
melaik: (Ar.) Melekler.
melun: (Ar.) Tanrı tarafından lanetlenmiş olan, lanetli.
merhum: (Ar.) Ölmüş Müslüman erkek, rahmetli, rahmetlik.
mezar: (Ar.) Ölünün gömülü olduğu yer, kabir , sin, makber, gömüt.
minare: (Ar.) Camilerde müezzinin ezan okuduğu, sela verdiği, şerefesi olan, çoğunlukla taştan, yüksek ve ince yapı.
mukadder: (Ar.) Yazgıda var olan, yazgı ile ilgili olan, alında yazılı olan.
mukadderat: (Ar.) Yazgı.
mukaddesat: (Ar.) Kutsal sayılan inanç ve davranışlar.
muska: (Ar.) İçinde dinsel veya büyüleyici bir gücün saklı olduğu sanılan, taşıyanı, takanı veya sahip olanı zararlı etkilerden koruyup iyilik getirdiğine inanılan bir nesne, yazılı kağıt vb., hamaylı.
Müslüman: (Ar.+Far.) İslam dininden olan kimse, Muhammedî, Müslim, Müselman, mümin; İslam dininin kurallarını yerine getiren kimse.
nafile namaz: (T.) Sevap kazanmak amacıyla farz ve vacip namazları dışında kılınan namaz.
namaz: (Far.) İslamın beş şartından biri olan ve Müslümanların günde beş vakit, dini kurallara göre yapmak zorunda oldukları ibadet.
nazar: (Ar.) Bakış, bakma, göz atma.

nefis: (Ar.) Öz varlık, kişilik.
nur: (Ar.) İlahi bir güç tarafından gönderildiğine inanılan parlaklık.
nurlu: (T.) Aydınlık, ışıklı, parlak.
oruç: (Far.) Tanrı'ya ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre kendini alıkoyma.
öldürücü: (T.) Öldüren, ölüme sebep olan, ölüme yol açan.
ölü: (T.) Hayatı sona ermiş olan, artık yaşamıyor olan, morto, diri karşıtı.
ölüm: (T.) Bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahret yolculuğu, ebedî uyku, emrihak, irtihal, memmat, mevt, vefat.
ömür: (Ar.) Yaşam.
perili: (T.) Kötü ruhlar bulunduğu inanılan, tekin olmayan (yer).
peygamber: (Far.) İnsanlara Tanrı'nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse, yalvaç, yalavaç, elçi.
peygamberce: (T.) Peygambere yaraşır bir biçimde, peygamberane.
rahmetli: (T.) "Tanrı'nın rahmetine kavuşmuş, bağışlanmış" anlamlarında ölmüş Müslümanları saygıyla anmak için ad veya unvanlarının başına getirilen bir söz.
Ramazan Bayramı: Ay takvimine göre Şevval ayının ilk üç gününde kutlanan dinî bayram, Şeker Bayramı.
rekat: (Ar.) Namazda bir kıyam, bir rükû ve iki secdeden oluşan bölüm.
ruh: (Ar.) Dinlerin ve dinci felsefelerin insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz, tin, can kuşu; en önemli nokta, öz; duygu.
ruhsuz: (T.) Cansız, güçsüz, etkisiz, miskin.
rüya: (Ar.) Düş.
sabah ezanı: (T.) Sabah namazının vaktinin geldiğini bildirmek için okunan ezan.
sağ: (T.) Sağlam, esen.
sahur: (Ar.) Ramazan ayında oruç tutanların gün doğmadan önce belirli saatte yedikleri yemek.
seccade: (Ar.) Bir kişinin üzerinde namaz kılabilceği büyüklükte, halı, kilim, post veya kumaştan yaygı, namazlık.
secde: (Ar.) Genellikle namaz kılarken alını, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum.
şehit: (Ar.) Kutsal ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse.
şükür: (Ar.) Tanrı'ya duyulan minneti dile getirme.
tarik: (Ar.) Yol.
tavsiye: (Ar.) Öğütlenme, yol gösterme.
tecelli: (Ar.) Alın yazısı, kader.
tekke: (Ar.) Tarikattan olanların barındıkları, ibadet ve tören yaptıkları yer, dergâh.
teravi: (Ar.) Teravîh, Ramazan ayı boyunca, yatsı namazından sonra kılınan namaz, teravîh namazı.
tespih: (Ar.) Belirli dinî sözleri tekrarlamak veya elde oyalanmak için kullanılan, türlü maddelerden boncuk biçiminde yapılmış, genellikle otuz üç veya doksan dokuz taneden oluşmuş dizi.
tevekkül: (Ar.) Herhangi bir işte elinden geleni yapıp daha sonra Allah'a bırakmak.

uğur: (T.) Bazı olaylarda görülen ve insana iyilik getirdiğine inanılan belirti veya bazı nesnelere var olduğuna inanılan iyilik kaynağı.

üç aylar: (T.) Ay takviminden recep, şaban ve ramazan aylarına verilen toplu ad.

vaaz: (Ar.) Cami, mescit vb. yerlerde vaizlerin yaptığı, genellikle öğüt niteliği taşıyan dinî konuşma.

vasiyet: (Ar.) Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

vicdan: (Ar.) Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç.

yatsı namazı: (T.) Yatsı vakti kılınan namaz.

yemin: (Ar.) Ant.

zikir: (Ar.) Bir tarikata bağlı olanların Tanrı'nın adını art arda söylemesi.

4. 3. 9. Doğum, Hayat, Hayatın Dönemleri İle İlgili Adlar

adam: (Ar.) Erkek kişi, insan, birinin yanında bulunan ve işini yapan kimse.

adamcağız: (T.) Kendisine sevgi veya acıma duyulan erkek.

adet: (Ar.) Görenek, alışkanlık, Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre.

ahbap: (Ar.) Kendisiyle yakın ilişki kurulup sevilen, sayılan kimse.

ak sakallı: (T.) Yaşlı.

akran: (Ar.) Yaş, meslek, toplumsal durum vb. Bakımdan birbirine eşit olanlardan her biri.

anacağız: (T.) annelere sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz.

arkadaş: (T.) Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri, bacanak, eş, yâren, yoldaş.

arkadaşlık: (T.) arkadaş olma durumu, arkadaşça yakışır davranış, omuzdaşlık, ünsiyet.

asker kaçağı: (T.) Askerlik ödevini yapmamak için asker ocağından ayrılan veya oraya gitmekten kaçan kimse.

avrat: (Ar.) Kadın; karı, eş.

babalık: (T.) Baba olma durumu.

bekârlık: (Ar.+T.) Bekâr olma durumu.

beraat: (Ar.) Aklanma.

beybaba: (T.) Yaşlı erkekler için kullanılan bir seslenme sözü.

beyfendi: (T.) Saygı belirtmek için erkek adlarının sonuna getirilen veya bu adların yerine kullanılan san.

çocuk: (T.) Küçük yaştaki erkek veya kız; genç erkek; soy bakımından oğul veya kız, evlat; büyüklere yakışmayacak, daha çok küçüklerin yapabileceği gibi davranan kimse.

çocukcağız: (T.) Kendisine şefkat ve acıma duyulan çocuk.

çocukluk: (T.) Çocuk olma durumu; insan hayatının bebeklikle ergenlik arasındaki dönemi; çocukça davranış.

delikanlı: (T.) Çocukluk çağından çıkmış olan genç erkek.

delikanlılık: (T.) Delikanlı olma durumu.
dost: (Far.) Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılabilir kimse, düşman karşıtı.
dostluk: (T.) Dost olma durumu.
dul: (T.) Eşi ölmüş veya eşinden boşanmış kadın veya erkek.
düğün: (T.) Evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence, cemiyet.
efrat: (Ar.) Bireyler, fertler.
el: (T.) Yakınların dışında kalan kimse, yabancı.
emektar: (T.+Far.) Bir görevde uzun süre kalıp o işe emeği geçmiş olan (kimse).
emzikli: (T.) Emziği olan; çocuğunu emziren (kadın).
erkek: (T.) Yetişkin adam, bay, er kişi; koca.
erkeklik: (T.) Erkek olma durumu.
eşraf: (Ar.) Bir yerin zenginleri, sözü geçenler, ileri gelenler.
ev halkı: (T.) Bir evde yaşayanların hepsi.
ev sahibi: (T.) Evi veya konutu yasalara göre tasarrufu altında bulunduran, evin sahibi olan kimse.
evlenme: (T.) Evlenmek işi, izdivaç.
evli: (T.) Evi olan.
fert: (Ar.) Birey.
gelin: (T.) Evlenmek için hazırlanmış, süslenmiş kız veya yeni evlenmiş kadın.
gençlik: (T.) Genç olma durumu.
görücü: (T.) Evlenmek isteyen erkek için kız görmeye giden kimse.
güvey: (T.) Damat.
hanım: (T.) Kız veya kadınlara verilen unvan.
hatun: Kadın.
hayat: (Ar.) Canlı, sağ olma durumu; yaşam; hayat biçimi, içinde yaşanılan şartların bütünü, yaşantı.
herif: (Ar.) Güven vermeyen, aşağı görülen, bayağı kimse; adam.
ihtiyar: (Ar.) Yaşlı, kocamış olan, pir (kimse).
insan: (Ar.) Toplum hâlinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, evreni bütün olarak kavrayabilen, bulguları sonucunda değiştirebilen ve biçimlendirebilen canlı.
iptidai: (Ar.) İlkokul.
izdivaç: (Ar.) Evlenme.
kadın: (T.) Erişkin dişi insan, hatun, hatun kişi, zen.
kadıncağız: (T.) Kendisine şefkat ve acıma duyulan kadın.
karı koca: (T.) Birbiriyle evlenmiş kadın ve erkek.
karı: (T.) Kadın.
kız: (T.) Dişi çocuk.
kızan: (T.) Erkek çocuk.
kızcağız: (T.) Kendisine şefkat ve acıma duyulan kız.
kocakarı: (T.) Yaşlı kadın.
komşu: (T.) Konutları yakın olan kimselerin birbirine göre aldıkları ad.
mazi: (Ar.) Geçmiş.

misafir: (Ar.) Konuk.
misafirlik: (T.) Konukluk.
nikah: (Ar.) Bir erkekle bir kadının evlilik birliği kurmasını sağlayacak yasal işlem, evlilik adı.
nikahlı: (T.) Aralarında nikah işlemi olan.
nişan: (Ar.) Nişanlanma sırasında yapılan tören.
oğlan: (T.) Erkek çocuk.
orta yaşlı: (T.) Ne genç ne de yaşlı olan.
sözlü: (T.) Evlenmek için birbirine söz vermiş olan kimse, yavuklu.
tahsil: (Ar.) Öğrenim.
teyze: (T.) Anne yaşıtı kadınlara söylenen bir seslenme sözü.
yaşlı başlı: (T.) Yaşlı, deneyimli ve görgülü, olgun.
yaşlı: (T.) Yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar (kimse).
yaşlıca: (T.) Biraz yaşlı olan.
yavru: (T.) Yeni doğmuş hayvan veya insan.
yavrucuk: (T.) Yavrucuk.
yavuklu: (T.) Sevgili.
yetişkin: (T.) Yetişmiş, olgunlaşmış.

4. 3. 10. Duyularla Anlaşılan Adlar

ahenk: (Far.) Uyum; uzlaşma; ezgi.
âlâ: (Ar.) İyi, pekiyi.
ara: (T.) İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe; iki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla.
arıza: (Ar.) Aksama, aksaklık, bozulma
arkalıksız: (T.) Arkalığı, sırt dayayacak yeri olmayan.
asıl: (Ar.) Bir şeyin kendisi, örnek, kopya karşıtı; Kök, köken, kaynak; gerçek, esas.
ayaklı: (T.) Ayağı olan; bir destekle yere dayanan.
aynen: (Ar.) Olduğu gibi, hiçbir değişiklik olmadan, ayıyla.
basık: (T.) Basılmış, yassılmış; çok yüksek olmayan, alçak.
basit: (Ar.) Yapılması veya anlaşılması kolay olan, karışık olmayan, bayağı.
başka: (T.) Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.
biçim: (T.) Bir nesnenin dış çizgileri bakımından niteliği, dıştan görünüşü, şekil, eşkâl.
biçimli: (T.) Herhangi bir biçimde olan.
biçimsiz: (T.) Kendine özgü bir biçimi olmayan, biçimi bozuk, şekilsiz.
birebir: (T.) İstenildiği gibi, uygun.
bitişik: (T.) Yan yana olan, yandaki.
boğum: (T.) Boğulmuş, sıkılmış yer.
boş: (T.) İçinde, üstünde hiç kimse veya hiçbir şey bulanmayan, dolu karşıtı.
boşluk: (T.) Boş olan yer; eksiklik yoksunluk duygusu.
boyalı: (T.) Boya sürülmüş, boyanmış veya boyaya batırılmış.
bozuk: (T.) Bozulmuş olan; kötümser, gergin, huzursuz, karışık.
böyle: (T.) Bunun gibi, buna benzer.
buruşuk: (T.) Gerginliği, düzgünlüğu kalmamış, buruşmuş olan.

bükük: (T.) Bükülmüş, eğilmiş olan.
büyükük: (T.) Büyük olma durumu.
camekanlı: (Far.+T.) Camekanı olan (yer).
daha: (T.) Henüz
dalga: (T.) Arka arkaya gelen kriz vb. olayların her biri
dalgalı: (T.) Dalga dalga görünen.
darmadağınık: (T.) Darmadağın.
dayak: (T.) Bir insanı veya bir hayvanı dövme işi, sopa, patak, kötek.
dayalı: (T.) Dayanmış olan.
delil: (Ar.) İnsanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz, emare.
dış: (T.) Herhangi bir cisim veya alanın sınırları içinde bulunmayan yer, hariç, iç karşıtı.
dışarı: (T.) dış çevre, dış yer, hariç, içeri karşıtı.
diğer: (Far.) Başka, özge, öteki, öbür.
dizili: (T.) Dizilmiş olan, sıralanmış, mürettep.
doğru: (T.) Gerçek, yalan olmayan; akla mantığa, gerçeğe veya kurala uygun.
doğrusu: (T.) Gerçeği söylemek gerekirse, gerçek şu ki.
dökük: (T.) Dökülmüş.
döşeli: (T.) Döşenmiş olan, mefruş.
duruş: (T.) Durma işi.
dümdüz: (T.) Çok düz.
düz: (T.) Çizgisiz, desensiz ve tek renkli.
ekseri: (Ar.) Genellikle.
ekseriya: (Ar.) Genellikle.
ekseriyet: (Ar.) Çoğunluk, çokluk
eksik: (T.) Bir bölümü olmayan, noksan, natamam.
elmaslı: (T.) Elmas takmış olan.
emniyet: (Ar.) Güvenlik.
ender: (Ar.) çok az, çok seyrek.
engel: (T.) Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia.
enli: (T.) Eni büyük olan, geniş.
ensiz: (T.) Eni küçük olan, dar.
epeyce: (T.) Epey.
esas: (Ar.) Bir şeyin özünü oluşturan, ana öge, temel; bir iş veya sözde doğru biçim.
eski: (T.) Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan, yeni karşıtı; önceki, sabık; herhangi bir meslekte uzun süreden beri çalışmış olan; çok kullanılmaktan yıpranmış, harp olmuş şey.
etiketli: (T.) Etiketli olan.
evsaf: (Ar.) Nitelikler, vasıflar.
faaliyet: (Ar.) Canlılık, hareket.
fark: (Ar.) Bir kimse veya nesnenin bir başkasıyla karıştırılmamasını sağlayan ayrılık, benzer şeyleri birbirinden ayıran özellik, başkalık, ayırım, nüans.
fasıla: (Ar.) Aralık, ara, kesinti
fasılalı: (T.) Aralı, aralıklı.
fayda: (Ar.) Yarar.
faydasız: (T.) Yararsız.
fersude: (Far.) Eskimiş, yıpranmış, aşınmış.
fevkalade: (Ar.) Alışılmış olandan ayrı, olağanüstü, beklenmedik, görülmedik, işitilmedik

fevkaladelik: (T.) Olağanüstülük.
fırsat: (Ar.) herhangi bir şey için en uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile, okazyon.
fistolu: (T.) Üzerine fisto dikilmiş olan
fiyaka: (İt.) Gösteriş, çalım, afi, caka
fiyakalı: (T.) Gösterişli, cakalı, fiyakası olan
gayet: (Ar.) Pek, çok, pek çok, aşırı bir biçimde.
gayrı: (Ar.) Başka, diğer.
gayri: (Ar.) Gayrı.
gene: (T.) Yine
genişlik: (T.) Geniş olma durumu
gevşek: (T.) Sıkı veya gergin olmayan, gevşemiş olan.
gibi: (T.) Benzer.
gizli: (T.) Başkalarından saklanan, duyurulmayan, saklı kalan, mahrem, mestur, nihan.
gömülü: (T.) Batmış, kaybolmuş.
gözlüklü: (T.) Gözlük takmış olan, gözlük kullanan.
gür: (T.) Bol ve güçlü olarak çıkan veya fişkırın.
gürültü: (T.) aralarında uyum bulunmayan düzensiz seslerin bütünü, patırtı, şamata.
hacet: (Ar.) Herhangi bir şey için gerekli olma, ihtiyaç, gereklilik, lüzum.
hadise: (Ar.) Olay.
hak: (Ar.) Pay
hakaret: (Ar.) Onur kırma, onura dokunma.
hal: (Ar.) Hâl, bir şeyin içinde bulunduğu şartların veya taşıdığı niteliklerin bütünü, durum, vaziyet
halel: (Ar.) Bozma, bozukluk.
haricî: (Ar.) Dışla ilgili, dıştan olan
hariç: (Ar.) Dış, dışarı.
hata: (Ar.) Yanlış.
herhangi: (T.) Belli olmayan, özellikleri iyice bilinmeyen, rastgele
hırılı: (T.) Boğazdan herhangi bir nedenle boğuk çıkan ses.
hiç: (Far.) Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz
hiçlik: (T.) Hiç olma durumu.
hususî: (Ar.) Özel.
ıslak: (T.) Suya batırılmış, üzerine su dökülmüş veya yağmurdan ıslanmış olan.
ibaret: (Ar.) Oluşan, meydana gelen
icap, -bı: (Ar.) Gerek, gereklilik, ister, lüzum.
iç: (T.) Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı; akıl, gönül, irade gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi biri.
iğneli: (T.) Kırıcı, gücendirici, dokunaklı, onur kırıcı, kinayeli.
ihtar: (Ar.) Uyarma, dikkat çekme, uyarı.
ihtimal: (Ar.) Bir şeyin olabilmesi durumu, olabirlik, olasılık.
ilave: (Ar.) Arttırma, büyütme, abartma.
ilişik: (T.) Bir şeyle ilgili, ilişkin, ait.
imalı: (T.) Üstü kapalı, örtülü (söz veya davranış).
imkan: (Ar.) Yararlanılan uygun şart veya durum, olanak
imkansız: (T.) Olma ihtimali bulunmayan, olanaksız.
imkansızlık: (T.) İmkânsız olma durumu, olanaksızlık.
inik: (T.) İnmiş, indirilmiş

isli: (T.) İsi olan, islenmiş, is bulaşmış
istifade: (Ar.) Yararlanma
işaret: (Ar.) Anlam yükletilen şey, anlamlı iz; belirti, gösterge, alamet.
iyice: (T.) Tamamen; gereği gibi, derinlemesine, ayrıntılarıyla
iz: (T.) Bir şeyin geçtiği veya önce bulunduğu yerde bıraktığı belirti, nişan, alamet, emare.
kaçamaklı: (T.) Kesin olmayan, yargı bildirmeyen ve her iki tarafa da çekilebilen (söz, cevap, davranış).
kalıpsız: (T.) Biçimsiz, düzgün olmayan.
kanlı: (T.) Kan bulaşmış.
kapalı: (T.) Kapanmış olan, açılmamış; açık karşıtı.
kapalılık: (T.) Kapalı olma durumu.
kaplı: (T.) Kaplanmış olan.
kargaşalık: (T.) Kargaşa durumu, alavere.
karışık: (T.) Çalkantı, kargaşa, gerginlik içinde olan; anlaşılması güç olan, açık seçik olmayan, çapraşık
karmakarışık: (T.) Dağınık, düzensiz, çok karışık.
karşılıksız: (T.) Karşılığı olmayan
kat: (T.) Bir yapıda iki döşeme arasında yer alan daire veya odaların bütünü; kez, defa, misil.
kati: (Ar.) Kesin
keskin: (T.) Tiz (ses); etkili, sert.
kıllı: (T.) Kılı olan, kılla kaplı
kısıık: (T.) Kısılmış olan.
kısım: (Ar.) Parçalara ayrılmış bir şeyin her bölümü, bölüm, kesim; bir cinsten veya meslekten olanların tümü
kıvrıcık: (T.) Küçük küçük kıvrımları olan.
kıvrım: (T.) Bükülmüş, kıvrılmış şeylerin oluşturduğu kat, büküm
kıvrıntı: (T.) Kıvrım.
kimi: (T.) Birtakımı, bazısı, kimisi.
kir: (T.) Herhangi bir şeyin veya vücudun üzerinde oluşan, biriken pislik
kireçli: (T.) Kireç sürülmüş, kireç bulaşmış.
kolay: (T.) Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen, emeksiz, zahmetsiz, güç ve zor karşıtı.
kolayca: (T.) Kolaylıkla, sıkıntı çekmeden.
kolaylık: (T.) Kolay duruma getirme.
kupkuru: (T.) Çok kuru.
kuru: (T.) Suyu, nemi olmaya, yaş ve nemli karşıtı; etkisi ve sonucu olmayan.
kusur: (Ar.) Eksiklik, noksan, nakısa.
lazım: (Ar.) Gerek, gerekli.
leh: (Ar.) Bir şeyden veya bir kimseden yana olma, aleyh karşıtı.
leke: (Far.) Kirliliği gösteren iz.
lekeli: (T.) Herhangi bir sebeple üzerinde leke oluşmuş, lekesi olan
lüzum: (Ar.) Gerek, gereklik, gereklilik, icap.
lüzumlu: (T.) Gerek, gerekli, lazım.
mahiyet: (Ar.) Nitelik, vasıf, öz, asıl, esas.
mahna: (Far.) Bahane, Bir şeyin gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep
malum: (Ar.) Bilinen, belli.
mana: (Ar.) Anlam.

manalı: (T.) Anlamalı
mâni: (Ar.) Bir şeyin yapılmasını önleyen şey, engel.
mesele: (Ar.) Sorun
mevcudiyet: (Ar.) Varlık
mevcut: (Ar.) Var olan, bulunan
mevil: (Ar.) Eğilim, temayül.
mırıltı: (T.) Alçak ve anlaşılmaz bir ses çıkararak konuşmak
mufassal: (Ar.) Ayrıntılı.
mutlak: (Ar.) Salt; kesinlikle
mühim: (Ar.) Önemli.
mümkün: (Ar.) Olabilir; muhtemel, olası.
münasebet: (Ar.) İlişik, ilişki, ilinti; sebep, vesile, gerekçe, neden.
münasip: (Ar.) Uygun, yerinde.
müstesna: (Ar.) Bir bütünün veya kuralın dışında olmak.
müşkül: (Ar.) Güç, zor, çetin.
müşterek: (Ar.) Ortak.
net: (Fr.) İyi duyulan ses
odalı: (T.) Herhangi bir sayıda odası olan.
öbür: (T.) Öteki, diğer.
öbürü: (T.) Öteki, öbür kişi veya şey, diğeri, öbürkü.
öteki: (T.) Diğeri, öbürü.
öyle: (T.) Onun gibi olan, ona benzer; o denli, o kadar, o derece.
palavra: (İsp.) Herhangi bir konuda gerçeğe aykırı, uydurma söz veya haber, balon
peyda: (Far.) Belli, açık, peydah
pis: (T.) Kendinde pislik olan veya pislenmiş olan; çirkin, sevimsiz olan
sabit: (Ar.) Yerinden oynamayan, yerini değiştirmeyen, durağan.
saçma: (T.) Akla uygun olmayan, pestenkerani, absürt.
sade: (Far.) Yalnızca, yalnız, ancak, sadece.
sadece: (Far.) Yalnızca.
sahici: (Ar.) Sahte olmayan, gerçek, yapma karşıtı
sahne: (Ar.) Görüntü; tanık olunan, gözlenen olay.
sair: (Ar.) Başka, öteki, diğer.
saklı: (T.) Saklanmış olan.
sarih: (Ar.) Açık, kolay anlaşılır, belli, belirgin, belgin.
sebep: (Ar.) Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.
sebepsiz: (T.) Sebebi olmayan, nedensiz.
seçme: (T.) Seçkin, seçilmiş.
sert: (Far.) Çizilmesi, kırılması, buruşması, kesilmesi veya çiğnenmesi güç olan, pek, katı; kolay dayanılmayan, zor katlanılan, etkili, yumuşak karşıtı.
sertçe: (T.) Sert bir biçimde.
sesli: (T.) Sesi olan, ses çıkaran.
sessiz: (T.) Sesi olmayan, ses çıkarmayan.
seyrek: (T.) Benzerleri veya parçaları arasında çok aralık bulunan, aralık, sık karşıtı; aralıklı olarak, aralıklı bir biçimde, arada sırada, binde bir, nadir, nadiren, bayramdan bayrama, bayramda seyranda.
sivri: (T.) Ucu keskin ve batıcı olan.
şarkılı: (T.) İçinde şarkı bulunan.
şatafat: (T.) Görkem
şeffaf: (Ar.) Saydam.
şekilsiz: (T.) Belirli biçimi olmayan.

şerit: (Ar.) Herhangi bir maddenin dar, düz, ince ve uzun parçası.
şıkırtı: (T.) Şıkırdama sonucu çıkan sesin adı.
şöyle: (T.) Şunun gibi, şuna benzer biçimde.
takırtı: (T.) Bir şeyin çıkardığı kuru ve sert ses.
taksirat: (Ar.) Kusurlar, suçlar.
taze: (Far.) Bozulmamış, bayatlamamış olan
teferruat: (Ar.) Ayrıntı
tek başına: (T.) Kendi kendine, yalnız olarak, münferiden
tek: (T.) Yalnızca.
teklif: (Ar.) İncelenmek veya kabul edilmek için bir şey sunma, önerme, öneri.
tekrar: (Ar.) Aynı olayın, işin, hareketin yeniden ortaya çıkışı, tekrarlanması
temas: (Ar.) Buluşup görüşme, ilişki kurma, münasebet.
temayül: (Ar.) Eğilim.
tempolu: (T.) Temposu olan.
temrin: (Ar.) Alıştırma
tesadüf: (Ar.) Rastlantı, rast geliş
tevacuk: (Ar.) Birbirine uyma, uygun gelme.
tezahür: (Ar.) Belirme, görünme, gözükmeye, ortaya çıkma.
tıpkı: (Ar.) Bir şeyi eşi, benzeri, aynı.
titrek: (T.) Titreyen
toplu: (T.) Topu olan.
uğultu: (T.) Gürültülü, boğuk ve anlaşılmaz ses, uğuldama sesi
usulsüz: (T.) Yöntemsiz.
uygun: (T.) Yakışır, yaraşır, mutabık, mütenasip
uygunluk: (T.) Uygun olma durumu, yakışık, mutabakat, mukarenet
var: (T.) Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı
varlık: (T.) Var olma durumu, mevcudiyet.
vesaire: (Ar.) Ve benzeri.
vesile: (Ar.) Sebep, bahane
vızıldama: (T.) Vızıldanmak işi.
yakîn: (Ar.) sağlam, kesin bilgi.
yalan: (T.) Doğru olmayan, gerçeğe uymayan söz, kıtır.
yanlış: (T.) bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu, yanılğı, hata
yassı: (T.) Yayvan ve düz.
yedek: (T.) Gerektiğinde kullanılmak için elde bulundurulmuş, asıl karşıtı.
yegane: (Far.) Biricik, tek.
yeniden: (T.) Gene, yine, bir daha, tekrar
yersiz: (T.) Yerinde olmayan, uygunsuz, anlamsız, manasız.
yığılı: (T.) Yığılmış olan.
yığın: (T.) Bir şeyin yığılmasıyla oluşturulan küme, tepe
yıkıntı: (T.) Yıkılma, yıkım, mahvolma.
yıpratıcı: (T.) Gücü kıran, azaltan, yıpratıcı.
yokluk: (T.) Yok olma, bulunamama durumu, adem, ademiyyet, fıkdan, gaybubet.
yollu: (T.) Herhangi bir nitelikte, biçimde.
yumuşak: (T.) Dokunulduğunda veya üzerine basıldığında çukurlaşan, eski biçimini kaybeden, katı karşıtı.
yusyuvarlak: (T.) Çok yuvarlak.
yuvarlak: (T.) Top veya küre biçiminde olan, müdevver.
yüklü: (T.) Çok fazla, pek çok.

zarar: (Ar.) Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat.
zeminli: (T.) Zemini olan.
zıt: (Ar.) Karşıt, ters.
zilli: (T.) Zili olan, üstünde zili bulunan
ziyan: (Far.) Zarar.
zor: (Far.) Sıkıntı ve güçlükle yapılan, kolay karşıtı; baskı.
zulüm: (Ar.) Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, kaygı, eziyet, cefa.

4. 3. 11. Giyim, Kuşamla İlgili Adlar

aba: (Ar.) Yünün dövülmesiyle yapılan kalın ve kaba kumaş.
atlas: (Ar.) Yüzü parlak, sık dokunmuş bir ipekli kumaş türü, saten.
ayakkabı: (T.) Genellikle sokakta giyilen ve altı kösele, lastik vb. dayanıklı maddelerden yapılan giyecek, başmak, pabuç.
basma: (T.) Üzerinde bası ile yapılmış renkli biçimler bulunan pamuklu kumaş.
başörtü: (T.) Başörtüsü.
ceket: (Fr.) Erkeklerin ve kadınların giydiği, genellikle önden düğmeli, kalçayı örten, kollu üst giysisi.
cep: (Ar.) Genellikle bir şey koymaya yarayan, giysinin belli bir yeri açılarak içine yerleştirilen astardan yapılmış parça.
cübbe: (Ar.) Hukukçuların, üniversite öğretim üyelerinin, din adamlarının, mezuniyet törenlerinde öğrencilerin elbise üstüne giydikleri uzun, yanları geniş, düğmesiz giysi
çamaşır: (Far.) İç giysisi.
çetik: (T.) Mes, yünden örülmüş terlik; çarık.
çizme: (T.) Koncu diz kapaklarına kadar çıkan bir ayakkabı türü.
çorap: (Far.) Pamuk, yün vb.nden örülen ayağa giyilen giyecek.
çuha: (Far.) Tüysüz, ince, sık dokunmuş yün kumaş.
dallı: (T.) Üzerinde dal ve çiçek deseni bulunan (kumaş).
dolak: (T.) Tozluk yerine bacaklara ayak bileğinden dize kadar dolanan ensiz ve uzun kumaş parçası.
ehram: (Ar.) İhram, yün yaygı.
elbise: (Ar.) Giysi.
entari: (Ar.) Genellikle tek parça kadın giyeceği.
etek: (T.) Bedenin belden aşağısına giyilen, değişik biçimlerde, genellikle kadın giysisi, eteklik; giysinin alt kenarı; dağ, tepe, yığın vb. şeylerin alt bölümü.
fanila: (İt.) Genellikle ince pamuk ipliğinden dokunmuş, ten üzerine giyilen iç çamaşır.
fes: (T.) Şapka yerine kullanılan, kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan, silindir biçiminde başlık.
fistan: (Rum.) Tek parça kadın giysisi.

Frenk gömleği: (T.) Yakası kravat takmaya uygun, çoğu uzun kollu, ceket veya yecek altına giyilen erkek gömleği.

gaz boyaması: (T.) En son işlem olarak gaz yağına sokularak boyaları sabitleştirilmiş olan başlık, başörtüsü.

gecelik: (T.) Yatakta giyilen giysi, gömlek.

gelinlik: (T.) Gelin olma durumu.

gocuk: (Bulg.) İçi kürk, pelüş vb.nden yapılan kalın ceket.

gömlek: (T.) Vücudun üst kısmına giyilen kollu veya yarım kollu, yakalı giysi.

ipek: (T.) İpekten yapılmış.

ipekli: (T.) İpekten yapılmış veya içinde ipek bulunan (kumaş).

iskarpin: (Fr.) Ökçeli, konçsuz ayakkabı.

kadife: (Ar.) Yüzeyi belirli uzunlukta bırakılmış ham madde lifleriyle kaplı, parlak, yumuşak kumaş, velur; bu kumaştan yapılmış, bu kumaşla kaplanmış.

kalpak: (T.) Kesik koni biçiminde deri, kürk veya kumaştan yapılmış başlık.

kaput: (Fr.) Asker paltosu.

kefiye: (Ar.) Arapların kullandığı ve omuzları da örten, püsküllü erkek başörtüsü.

kemer: (Far.) Bele dolanarak toka ile tutturulan, kumaş, deri veya metalden yapılan bel bağı.

kılık kıyafet: (T.) Üst baş ve dış görünüş, kisve.

kılık: (T.) Bir kimsenin giyinişi, dış görünüşü, üst baş.

kıvrak: (T.) İnce tülbent veya ipekli başörtüsü.

kıyafet: (Ar.) Giysi.

kösele: (Far.) Ayakkabı tabanı, bavul, çanta yapımında kullanılan, büyükbaş hayvanların işlenmiş derisi.

kumaş: (Ar.) Pamuk, yün, ipek vb.nden makinede dokunmuş her türlü dokuma.

kuşak: (T.) Bele sarılan uzun ve enli kumaş.

külah: (Far.) Erkeklerin giydiği genellikle keçeden, ucu sivri veya yüksek başlık.

külot pantolon: (Fr.) Külot, genellikle binicilerin giydiği paçası dar, üst bölümü geniş pantolon.

külot: (Fr.) Genellikle binicilerin giydiği paçası dar, üst bölümü geniş pantolon.

küpe: (T.) Kulak memesine takılan süs eşyası.

lüks: (Fr.) Giyimde, eşyada, harcamada aşırı gitme, gösteriş, şatafat.

mest: (Far.) Üzerine mesh edilebilen, kısa konçlu, hafif ve yumuşak bir ayakkabı türü.

mintan: (Far.) Yakasız uzun kollu erkek gömleği.

nalın: (Ar.) Takunya.

ökçe: (T.) Ayakkabı altının toprağa rastlayan yüksek bölümü, topuk.

ökçesiz: (T.) Ökçesi olmayan (ayakkabı).

önlük: (T.) Herhangi bir iş genellikle de yemek yaparken giysi kirlenmesin diye giyilen, boyundan askılı ve bele bağlanan örtü, iş önlüğü.

örgü: (T.) Örme işi veya biçimi.

pabuç: (Far.) Ayakkabı.

pabuçlu: (T.) Ayağında pabucu olan.

paça: (Far.) Pantolon, don, şalvar vb. giyeceklerde bacakların çıktığı aşağı bölüm.

pantolon: (Fr.) Belden başlayan ve genellikle paçaları ayak bileklerine kadar inen giyecek.

pardösü: (Fr.) Serin havalarda öbür giysilerin üzerine giyilen, paltodan ince üstlük.

potin: (Fr.) Koncu ayak bileğini örtecek kadar uzun olan, bağcıklı veya yan tarafı lastikli ayakkabı.

rugan: (Far.) Ayakkabı, çanta vb. yapımında kullanılan parlak deri.

satén: (Fr.) Parlak, pamuklu kumaş.

serpuş: (Far.) Başlık.

sıvalı: (T.) Sıvanmış,, kıvrılmış (giysi kolu).

silahlık: (T.) Tabanca, bıçak vb. silahları yerleştirmek için kullanılmış olan, kat kat, enli, meşin kemer.

şeytan bezi: (T.) Erkek elbisesi yapımında kullanılan kadife dokunuşlu bir tür pamuk kumaş.

şose: (Fr.) Paçaları dizlerin yukarısında olan kısa pantolon.

taç: (Ar.) Gelinlerin başlarına takılan süs.

terlik: (T.) Genellikle ev içinde giyilen, deri, naylon vb. şeylerden yapılan, arkası açık, hafif ve türlü biçimlerde ayak giysisi.

üstlük: (T.) En üste giyilen uzunca giysi.

ütüsüz: (T.) Ütülenmemiş veya ütüsü bozulmuş.

yaka: (T.) giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü.

yakalıksız: (T.) Yakalığı olmayan.

yamçı: (T.) Bir yüzü uzun tüylü, kalın yünden dokunarak yapılmış yağmurluk.

yeldirme: (T.) Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, başörtüsü ile birlikte giyilen hafif üstlük.

yelek: (T.) Ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi.

yemeni: (Ar.) Kalıpla basılıp elle boyanan, kadınların başlarına bağladıkları tül bent.

yemenili: (T.) Yemeni takmış olan.

yen: (T.) Giysi kolu.

yenli: (T.) Yenleri olan.

zifir: (Ar.) İpekli kumaş.

4. 3. 12. Günlük Yaşamla İlgili Adlar

başvurma: (T.) Başvurmak işi, müracaat.

davet: (Ar.) Yemekli toplantı.

dönüş: (T.) Dönme işi.

geliş: (T.) Gelme işi.

gezinti: (T.) Uzak olmayan bir yere yapılan gezi, tenezzüh

gezme: (T.) Gezmek işi, seyran.

gıyabi: (Ar.) Bir kimse bulunmadığı sırada yapılan, verilen.

gidiş: (T.) Gitme işi.

hazırlık: (T.) Hazırlanmak için gereken şey veya durumların bütünü.

hizmet: (Ar.) Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma.

içki âlemi: (T.) İçkili yemek eğlenti, içki sefası.

ispat: (Ar.) Tanıt ve kanıt göstererek bir şeyin gerçek yönünü ortaya çıkarma, kanıtlama, tanıtılma, tanıt.

koşu: (T.) Koşma.

kötü yol: (T.) Yanlışlık, uygunsuzluk.

macera: (Ar.) Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven, sergüzeşt, avantür.

nakil: (Ar.) Bir yerden alıp başka bir yere iletme, aktarma, taşıma, geçirme, aktarım.

plan: (Fr.) Bir işin, bir eserin gerçekleşmesi için uyulması tasarlanan düzen.

rica: (Ar.) Dileyiş, dileme, dilek.

saye: (Far.) Koruma, yardım.

selam: (Ar.) Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme, merhaba.

sevk: (Ar.) Sürüklenme, itme.

seyahat: (Ar.) Gezi.

sohbet: (Ar.) Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl.

takip: (Ar.) Yetişmek, yakalamak veya bulmak amacıyla birinin arkasından gitme, izleme.

tanzim: (Ar.) Düzenleme, düzen verme, yoluna koyma.

tasmim: (Ar.) Tasımlama.

tedarik: (Ar.) Araştırıp bulma, sağlama, elde etme.

tercüman: (Ar.) Göze görünen bir olayın, durumun veya biçimin anlamını dile getirmek.

toplantı: (T.) Birden çok kimsenin belirli amaçlarla bir araya gelmesi, içtima.

vak'a: (Ar.) Olup geçen şey, hâdise, olay.

vuruş: (T.) Vurma işi.

yaşayış: (T.) Yaşama işi.

yolculuk: (T.) Ülkeden ülkeye veya bir ülke içinde bir yerden bir yere gidiş veya geliş, gezi, seyahat, sefer

ziyafet: (Ar.) Eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek, şölen, toy.

ziyaret: (Ar.) Birini görmeye, biriyle görüşmeye gitme, görüşme

4. 3. 13. Hastalık Adları

ağrı: (T.) Vücudun herhangi bir yerinde duyulan şiddetli acı.

bulantı: (T.) Midede duyulan ve insana kusacak gibi bir duygu veren durum.

çarpıntı: (T.) Kalbin hızlı ve sık vurması.

çıban: (T.) Vücudun herhangi bir yerinde oluşan bir yerinde oluşan ve çoğu, deride veya deri altında şişkinlik, kızartı, ağrı ve ateş ile kendini gösteren irin birikimi.

hasta: (Far.) Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız.

hastalık: (T.) Organizmada birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla sağlığın bozulması durumu, rahatsızlık, çor, dert, sayrılık, illet, maraz, maraza.

havaleli: (T.) Havalesi olan; gereğinden çok yüksek, yıkılacak gibi olan.

hıçkırık: (T.) Çok ağlandığında çıkan ses.
hummalı: (T.) Humması olan.
iltihap: (Ar.) Yangı.
inmeli: (T.) Bir tarafında inme bulunan, mefluç.
kansızlık: (T.) Kanda alyuvar sayısının ve hemoglobun miktarının azalmasından ileri gelen bir hastalık durumu, anemi.
malul: (Ar.) Hasta (kimse).
mikrop: (Fr.) Mikroskopla görülebilen, çürümeye, mayalanmaya ve hastalıklara yol açan bir hücreli canlı.
muayene: (Ar.) Bir kimsenin hasta olup olmadığını veya hastalığının ne olduğunu araştırma, sağlık muayenesi.
nöbet: (Ar.) Sıra ile belirli süre bir süre bir yeri bekleme işi; hastalık sebebiyle titreme, yüksek ateş.
öksürük: (T.) Ciğerlerdeki havanın, solunum organlarının kasılması ve zorlanmasıyla ağızdan gürültü ile çıkması.
sancı: (T.) Birdenbire ve şiddetli bir ağrı gelmek.
sarılık: (T.) Sarı olma durumu.
sıtmalı: (T.) Sıtmaya tutulmuş (kimse).
soluk: (T.) Rengi atmış, donuk bir beyazlıkta olan, solmuş.
yara: (T.) Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik.

4. 3. 14. Hayvanlar ve Hayvancılıkla İlgili Adlar

ağustos böceği: (T.) Eş kanatlılardan, erkeği yazın karnının altındaki özel bir organdan kesik ve sürekli ses çıkaran bir böcek, orak böceği.
ahır: (Far.) Evcil büyükbaş hayvanların barındığı kapalı yer, hayvan damı.
arı: (T.) Zar kanatlılardan, bal ve bal mumu yapan, iğnesiyle sokan böcek.
at: (T.) Atgillerden, binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül.
av: (T.) Karada, denizde, gölde veya akarsularda evcil olmayan hayvanları vurma işi, şikâr.
balık: (T.) Omurgalılarından, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adı.
beygir: (Far.) At.
boynuz: (T.) Bazı hayvanların başında bulunan, tırnaksı bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatallı korunma organı.
cırcır böceği: (T.) Düz kanatlılardan ocaklarda, fırınlarda, kırlarda yaşayan böcek, cırlak.
çekirge: (T.) Düz kanatlılardan, uzun olan art bacaklarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek.
çıyan: (T.) Çok ayaklılardan, sarımtırak renkte, zehirli bir böcek.
domuz: (T.) Hain, aksi, ters, inatçı, hınzır kimse.

dörtnala: (T.) At, dörtnal koşmak.
encek: (T.) Enik, hayvan yavrusu.
eşek: (T.) Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı.
eşekarısı: (T.) Zar kanatlılar takımından zehirli iğnesi olan bir tür iri yaban arısı.
gaga: (T.) Genellikle kuşlarda ağzın bir uzantısı durumunda olan, biçim ve büyüklüğü değişik, boynuz yapısında, katı ve çıkıntılı organ.
geyik: (T.) Geyikgillerden , erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzları olan memeli hayvan.
haşarı: (T.) Huysuz, azgın (hayvan).
hayvan: (Ar.) Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık; at, eşek, katır gibi türlü hizmetlerde kullanılan yaratık.
kanat: (T.) Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.
kanatlı: (T.) Kanadı olan.
kaz: (T.) Perde ayaklılardan, uzun beyaz veya gri boyunlu, suda ve karada yaşayan, uçan, yabani veya evcil kuş.
kedı: (T.) Kedıgıllerden köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan, pisik.
kelebek: (T.) Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklere verilen genel ad.
kertenkele: (T.) Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçıl, küçük sürüngen hayvan.
kısrak: (T.) Dişi at.
kolan: (T.) At, eşek vb. hayvanların semerini veya eyerini bağlamak için göğsünden aşırılarak sıkılan yassı kemer.
koşum: (T.) Araba hayvanının kayış takımı, koşum takımı.
köpek: (T.) Köpekgıllerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi koku alan, sadık, bekçilik ve avcılık gibi işler için beslenen memeli hayvan.
kursak: (T.) Kuşların yemek borusu üzerinde bulunan, yiyeceklerin toplandığı torba biçiminde şişkin organ.
kurt: (T.) Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli , omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı küçük hayvan.
kuş: (T.) Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.
kuyruk: (T.) Hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ.
kuzu: (T.) Koyun yavrusu.
leş: (Far.) Kokmuş hayvan ölüsü.
leylek: (Far.) Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayan, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş.
manda: (T.) Geviş getirenlerden, derisinin rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı bir hayvan, su sığırı, camız, kömüş.
mercan: (Ar.) Mercan balığının iskeletinden elde edilen maddeden yapılmış olan.
meşin: (Far.) İşlenmiş koyun derisi.

nal: (Ar.) At, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası.

öküz: (T.) Çift sürmekte, kağrı çekmekte kullanılan, etinden yararlanan erkek sığır.

ördek: (T.) Perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan, su kuşu, badi, badik.

pösteki: (Far.) Koyun veya keçi postu.

sincap: (Far.) Sincapgillerden, ağaçlarda yaşayan, genellikle meyveyle beslenen, çok tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir hayvan, değin, çekelez.

sinek: (T.) Çift kanatlılardan, bir takım uçucu böceklerin genel adı.

tavuk: (T.) Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı.

terki: (T.) Eyerin arka bölümü.

tırıs: (T.) Atın kısa adımlarla hızlı yürüyüşü.

tiftik: (T.) Tiftik keçisinin ince, yumuşak, parlak yünü, moher.

yem: (T.) Hayvan yiyeceği.

yılan: (T.) Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdengezen, uzun hayvan.

yumurta: (T.) Kanatlı hayvanların çoğalmasını sağlayan kabuklu bir besin maddesi.

yük: (T.) Araba, hayvan vb.nin taşıdığı şeylerin hepsi.

4. 3. 15. İnsan Bedeni ve Organların İşlevleriyle İlgili Adlar

adale: (Ar.) Kas.

ağız: (T.) Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ; bu boşluğun dudakları çevreleyen bölümü.

akıl: (Ar.) Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us.

alın: (T.) Yüzün kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

avaz: (Far.) Yüksek ses, nara, avaze.

avuç: (T.) Elin parmak uçlarıyla bilek arasındaki iç bölümü, apaz, hapaz, koşam.

ayak bileği: (T.) Baldır kemikleriyle tarak kemikleri arasında bulunan ve yedi kemikten oluşan ayağın arka bölümü.

ayak: (T.) Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basab bölümü; birtakım şeylerin yerden yüksekçe durmasını sağlayan dayak, destek veya bunlardan her biri.

ayva tüyü: (T.) Vücuttaki ince sarı tüyler.

bacak: (T.) Vücudun kasıktan tabana kadar olan bölümü.

bağdaş: (T.) Sağ ayağı sol uyluğun, sol ayağı sağ uyluğun altına alarak oturma biçimi.

bağır: (T.) Göğüs.

bağırış: (T.) Bağırma işi.

bakış: (T.) Bakma işi.

baldır: (T.) Bacağın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü, incik.

baş: (T.) İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser, bir topluluğu yöneten kimse; başlangıç;

başparmak: (T.) El ve ayakta bulunan en kalın parmak, badem parmak.

bel: (T.) İnsan bedeninde göğüsle karın, sırtla kalçalar arasında daralmış bölüm.

beniz: (T.) Yüz.

beyin: (T.) Kafatasının içinde beyin zarları ile örtülü, iki yarım küre biçiminde sinir kütlesinden oluşan, duyum ve bilinç merkezlerinin bulunduğu organ, ensefal, dimağ.

bıyık: (T.) Üst dudak üzerinde çıkan kıllar.

bilek: (T.) Elle kolun, ayakla bacağın birleştiği bölüm.

boğaz: (T.) Bonun ön bölümü ve bu bölümü oluşturan organlar, imik, kursak.

boğuk: (T.) Kısılmış (ses).

boyun: (T.) Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi.

böğür: (T.) İnsan veya hayvan vücudunun kaburga ile kalça arasındaki bölümü.

burun deliği: (T.) Burnun iki boşluğundan her biri.

burun: (T.) Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı; bazı şeylerin ön ve sivri bölümü.

buse: (Far.) Öpücük.

ciğer: (Far.) Akciğerlerle karaciğerin ortak adı.

çehre: (Far.) Yüz.

çene: (Far.) Canlılarda baş bölümünde yer alan, kemik veya kıkırdak ile desteklenen, altlı üstlü dişleri taşıyan ve ağzın kapanıp açılmasını sağlayan kasları üzerinde barındıran iki parçaya verilen ad.

damar: (T.) Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal.

damarlı: (T.) Damarı olan.

deri: (T.) İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan, tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten.

dil: (T.) Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı.

dimağ: (Ar.) Beyin; zihin.

dirsek: (T.) Kol ile ön kol arasındaki eklem arka yanı.

diş: (T.) Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.

diz kapağı: (T.) Dizin diz kapağı kemiği ile kaplı bölümü.

diz: (T.) Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer.

dudak: (T.) Ağızın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri.

düşünce: (T.) Uzay ve zamanın ötesinde, öznenin dışında, kendiliğinden var olan, duyumlarla değil, yalnızca ruhen algılanabilen asıl gerçeklik, mütalaa, fikir, ide, idea.

el: (T.) Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü; sahiplik, mülkiyet; kez, defa; iskambil oyunlarında her bir tur.

elastikiyet: (Fr.+Ar.) Esneklik.

ense: (T.) Boyun arkası.

fısıltı: (T.) Fısıldarken çıkan, güçlkle duyulan sesin adı.

fikir: (Ar.) Düşünce.

gırtlak: (T.) Soluk borusunun üst bölümü, ümük, imik, hançere.

göğüs: (T.) Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine.

gövde: (T.) Bir şeyin asıl bölümü; ağaç ve bitkilerin dallarının dışında kalan ana bölüm.

göz kapağı: (T.) Göz yuvarlarının önünde bulunan, birbirine yaklaşılarak gözü örten, kenarlarında kirpikler bulunan koruyucu organ.

göz: (T.) Görme organı, basar; bölüm, hane.

gözlü: (T.) Gözü olan.

gözyaşı: (T.) Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

gülümseme: (T.) Gülümseme işi, tebessüm.

gülüş: (T.) Gülme işi.

hareket: (Ar.) Bir cismin durumunun ve yerinin değişmesi, devinim, aksiyon; vücudu oynatma, kıpırdatma veya kımıldanma; davranış, tutum.

hatırlayış: (T.) Anımsayış.

ıslık: (T.) Dudakların büzülerek veya parmağın dil üzerine getirilmesiyle çıkarılan ince ve tiz ses.

iki büklüm: (T.) Beli bükük, öne doğru eğik (kimse).

inilti: (T.) İnleme sırasında çıkan sesin adı.

itina: (Ar.) Özen.

itiraz: (Ar.) Bir düşünce veya kararı benimsemeyerek kaşı çıkma.

itiyat: (Ar.) Alışkanlık.

iyi: (T.) İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı.

kaburga: (Moğ.) Ege kemiklerinin oluşturduğu kafes.

kafa: (Ar.) İnsan başı, ser.

kahkaha: (Ar.) Yüksek sesle gülme.

kalça: (T.) Gövdenin arka bölümünde, bacakların birleştiği yerle bel arasındaki şişkin bölge.

kalp: (Ar.) Göğüs orta boşluğunda, iki akciğer arasında, vücudun her yanından gelen kirli kanı akciğerlere ve oradan gelen temiz kanı da vücuda dağıtan organ, yürek.

kambur: (T.) Bel veya göğüs kemiğinin eğilmesi, raşitizm sonucu sırtta ve göğüste oluşan tümsek, kambur zambur; yapı veya eşyada dışarıya doğru eğilme.

kan: (T.) Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrede özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı.

karın: (T.) İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi.

kasık: (T.) Vücudun karın ile uyluk arasındaki bölümü.

kaş: (T.) Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.

kemik: (T.) İnanın ve omurgalı hayvanların çatısını oluşturan türlü biçimdeki sert organların genel adı.

kemikli: (T.) Çok zayıf, sıska.

kıl: (T.) Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürün olan ipliksi uzantı.

kirpik: (T.) Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.

kol: (T.) İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm; giyside vücudun bu bölümünü saran parça; makinelerde tutup çevirmeye, çekmeye yarayan ağaç veya metal parça.

koltuk: (T.) Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer; Kol dayayacak yerleri olan geniş ve rahat sandalye.

kör: (Far.) Görme engelli; keskinliği yeterli olmayan.

körlük: (T.) Kör olma durumu.

kötürüm: (T.) İşlemeyen, iş yapamayan.

kucak: (T.) Açık kollarla göğüs arasındaki bölüm, aguş.

kulak: (T.) Başın her iki yanında bulunan işitme organı.

mantık: (Ar.) Doğru düşünmenin yolu ve yöntemi.

meme: (T.) Yavrularını emzirmek için, memelilerin göğsünde türlü biçim ve sayıda bulunan, meme başı denilen çıkıntıları olan organ, bicik, emcek, emcik.

mide: (Ar.) Omurgalılarda, sindirim sisteminin, yemek borusu ile onikiparmak bağırsağı arasında besinlerin sindirime hazır duruma getirildiği omurgasız hayvanlarda sindirim kanalının bu bölgeye karşılık olan parçası.

nefes: (Ar.) Soluk.

omuz: (T.) Boynun iki yanında, kolların gövdeye bağlandığı bölüm.

oyluk: (T.) Uyluk, kalçadan dize kadar olan bacak bölümü.

parmak: (T.) İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri.

saç: (T.) Baş derisini kaplayan kıllar.

saçlı: (T.) Saçı olan.

sağır: (T.) İşitme duygusundan yoksun, işitmeyen (kimse).

sakal: (T.) Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü.

sakallı: (T.) Sakalı olan.

sakat: (Ar.) Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan, engelli, özürlü.

sakatlık: (T.) Sakat olma durumu; yanlış, kusur, hata.

ser: (Far.) Baş, kafa.

sırt: (T.) Omurgalı veya omurgasız hayvanlarda boyundan kuyruk sokumuna kadar uzanan üst bölüm; insanlarda boyundan bele kadar uzanan üst bölüm, göğüs karşıtı; dağların veya tepelerin üst bölümü.

sıska: (T.) Çok zayıf ve kuru, kaknem, çelimsiz, arık.

sille: (Far.) Elin iç yüzüyle vurulan tokat.

sim: (Far.) kimse, insan, tip.

sinir: (T.) Duygu ve hareket uyarılarını beyinden organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet; rahatsız edici, hastalık derecesine varan aşırı duyarlılık.

surat: (Ar.) Yüz.

suratlı: (T.) Yüzü ...-yı andıran.

şahadet parmağı: (T.) İşaret parmağı.

şakak: (T.) Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemiğinin üstünde bulunan çukurumsu bölge.

şişman: (T.) Deri altında fazla yağ toplanması sebebiyle vücudun her yanı şişkin görünen (kimse), şişko, mülahham.
şişmanca: (T.) Biraz şişmanca.
şuur: (Ar.) Bilinç.
taban: (T.) Ayağın alt yüzü, aya.
tebessüm: (Ar.) Gülümseme.
tekme: (T.) Ayakla vuruş.
ter: (T.) Derinin gözeneklerinden sızan, kendine özgü bir kokusu olan, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı, arak.
terli: (T.) Terlemiş olan.
tıraşlı: (T.) Tıraş olmuş, sakalını tıraş etmiş, matruş.
tırnak: (T.) İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka.
tiz: (Far.) İnce, keskin (ses).
tokat: (T.) İnsana el içiyle vuruş.
tombul: (T.) Şişman, etine dolgun.
topuk: (T.) Ayağın, yuvarlakça olan alt bölümü.
tüy: (T.) İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa, yumuşak ve sık uzantılar.
uyku: (T.) Dış uyaranlara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu.
vücut: (Ar.) İnsan veya hayvan gövdesi, beden.
yanak: (T.) Yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü.
yumruk: (T.) Parmakların kapanmasıyla elin aldığı biçim.
yürek: (T.) Kalp; bir kimsenin ruhsal yönü, gönül.
yürekli: (T.) Tehlikeyi korkusuzca karşılayan, hiçbir şeyden korkusu olmayan, gözü pek, babayiğit, koçak, cesaretli, cesur, cüretli, cüretkâr.
yüz: (T.) Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm; bir kumaşın dikiş sırasında dışa getirilen gösterişli bölümü; nedeniyle, sebebiyle.
zeka: (Ar.) İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı, anlak, dirayet, zeyreklik, feraset.
zihin: (Ar.) Bellek, an; bilinç, dimağ.

4. 3. 16. İnsani Vasıf ve Duygu Adları

acayıp: (Ar.) Sağduyuya, olağana aykırı, garip, tuhaf, yadırganan, yabansı.
acemi: (Ar.) Bir işin yabancısı olan, eli işe alışmamış, bir işi beceremeyen, işinde mesleğinde yeni olan, toy.
acemice: (T.) Toyca, beceriksizce.
acemilik: (T.) Acemi olma durumu.
acı: (T.) Bazı maddelerin dilde bıraktığı yakıcı duyu, tatlı karşıtı, herhengi bir dış etken dolayısıyla duyulan rahatsızlık, ızdırıp.
acılı: (T.) Acısı olan, kederli.

aciz: (Ar.) Gücü bir şeye yetmez olmanın durumu, düşsüzlük.
acz: (Ar.) Beceriksizlik.
aç: (T.) Yemek yemesi gereken, tok.
açıklık: (T.) Açık olma durumu, aleniyet.
açlık: (T.) Aç olma durumu.
adam: (Ar.) Erkek kişi, insan, birinin yanında bulunan ve işini yapan kimse.
adamakıllı: (Ar.) Gereğinden çok, iyice, bir güzel, bir temiz.
adamcağız: (T.) Kendisine sevgi veya acıma duyulan erkek.
ağa: (Moğ.) Geniş toprakları olan, sözü geçen, varlıklı kimse; halk arasında sayılan ve sözü geçen erkeklere verilen unvan.
ağırbaşlı: (T.) Davranışları ölçülü, olgun kimse, vakur, ciddi.
ağlamaklı: (T) Ağlar gibi olan, üzüntülü, ağlak, ağlamalı, ağlamsı.
ahlak: (Ar.) Bir toplumun içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları, aktöre, sağıtöre.
ahlaksız: (T.) Ahlak kurallarına uymayan; dürüst davranmayan, kötü huylu, terbiyesiz.
akıllı: (T.) Gerçeği iyi gören ve ona göre davranan, akil.
akıllica: (T.) Akla yakın, doğru, makul.
aksaklık: (T.) Aksak olma durumu
aksi: (Ar.) Ters, zıt, karşıt, olumsuz, menfi.
aksilik: (T.) Terslik, zıtlık, karşıtlık.
akşamdan kalma: (T.) Geceki sarhoşluğun mahmurluğunu taşıyan.
alaka: (Ar.) İlgi.
alakadar: (Ar.) İlgili.
alakasız: (T.) İlgisiz.
alaycı: (T.) Alay etme huyu olan (kimse), müstehzi.
aldırış: (T.) Aldırma işi.
alalacayip: (Ar.) Çok acayip, bambaşka.
alalacele: (Ar.) Çabucak.
alalade: (Ar.) Her zaman görülen, olağan.
aleni: (Ar.) Açık, ortada, meydanda, herkesin içinde yapılan.
aleyh: (Ar.) Bir şeyin veya bir kimsenin karşısında olma.
alışkanlık: (T) Bir şeye alışmış olma durumu, alışkınlık, alışmışlık, alışkı, itiyat, huy, meleke, ünsiyet, yordam.
alışık: (T) Herhangi bir duruma alışık olan.
alışkın: (T) Bir şeye veya bir şey yapmaya alışmış olan, alışkan, alışmış.
Allah'ın belası: (T.) Sıkıntı veren, kötü olan.
amansız: (T.) Aman vermez, acımasız, cana kıyıcı, hoşgörüsüz, gaddar, zalim, biaman.
anlaşılmaz: (T.) Anlaşılması güç olan, bir anlam verilemeyen, karışık, muğlak, tuhaf.
anlayışlı: (T.) Anlayışlı olan, ferasetli, izanlı, zeki.
aptal: (Ar.) Zekâsı pek gelişmemiş, zekâ yoksunu, alık, ahmak, alık salık.
argın: (T.) Bitkin.
arzu: (Far.) İstek, dilek; heves.

asabi: (Ar.) Sinirli.
asık: (T.) Somurtkan.
asılı: (T.) Bir kökene dayanan, kökenki.
asil: (Ar.) Soylu.
aslan: (T.) Gürbüz, cesur ve yiğit adam; boylu boslu, güçlü ve yakışıklı.
aşağılık: (T.) Aşağı olma durumu, adilik.
aşk: (Ar.) Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi, sevda, amor.
ateşli: (T.) Heyecanlı, coşkulu.
ayakta: (T.) Ayağa kalkmış durumda.
ayık: (T.) Sarhoşluğu veya baygınlığı geçmiş olan.
ayıp: (Ar.) Toplumun ahlak kurallarına aykırı olan, utanılacak duruma veya davranış.
aylakçı: (T.) Temelli işi olmayan işçi.
aynalı: (T.) Aynası olan.
aynı: (Ar.) Benzer; aralarında ayırım olmayan; eski durumda kalmış, değişmemiş.
ayrı: (T.) Başka, başka türlü.
ayrılık: (T.) Ayrı olma durumu; birinden uzak düşme, firak, firakat.
ayyaş: (Ar.) İçkiye düşkün, içkici, içici, keş, küplü, bekri.
azap: (Ar.) Büyük sıkıntı, eziyet, ezinç.
azaplı: (T.) Sıkıntı, acı veren.
bağlı: (T.) Bir bağ ile tutturulmuş olan; bir kimseye, bir düşünceye, bir hatırıya saygı, aşk vb. duygularla bağlanan, sadık, tutkun.
bağlılık: (T.) Bağlı olma durumu, merbutiyet.
bahane: (Far.) Bir şeyi gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep.
baki: (Ar.) Sürekli, kalımlı olmak.
başiboş: (T.) Bir şeye veya kimseye bağlı olmayan.
başörtülü: (T.) Başörtüsü ile örtülmüş olan.
Batıcı: (T.) Batma özelliği olan, batan.
baygın: (T.) Bayılmış kendinden geçmiş.
bedbin: (Far.) Kötümser.
beis: (Ar.) Engel, uymazlık; kötülük, zarar.
bekleyiş: (T.) Bekleme işi.
bela: (Ar.) İçinden çıkılması güç, sakıncalı durum.
belirsiz: (T.) Belirli olmayan, belgisiz, gayrimuayyen, vuzuhsuz.
belli: (T.) Bilinmedik bir yanı olmayan, malum.
bendeniz: (Far.) Alçak gönüllülük göstererek ben yerine ve "köleniz" anlamında kullanılan bir söz.
benlik: (T.) Bir kimsenin öz varlığı, kişiliği, onu kendisi yapan şey, kendilik, şahsiyet.
benzer: (T.) Nitelik, görünüş ve yapı bakımından bir başkasına benzeyen veya ona eş olan, benzeri, müşabih, mümasil.
beraber: (Far.) Birlikte, bir arada.
beraberce: (T.) Birlikte, beraber olarak.
beraberlik: (T.) Birliktelik.

besbelli: (T.) Açık bir biçimde; anlaşıldığına göre, anlaşılıyor ki.

beter: (Far.) Daha kötü, çok kötü.

bey: (T.) Erkek özel adları yerine kullanılan bir söz; eş, koca; erkek sıfatlarının hemen arkasına eklenir; zengin, ileri gelen kimse.

bezginlik: (T.) Bezgi olma durumu, usanç, yorgunluk.

bilgiç: (T.) Bilgili (kimse).

bilgiçlik: (T.) Bilgiç olma durumu.

bilgili: (T.) Bilgi sahibi olan, malumatlı, malumattar, malumat sahibi, haberli.

biri: (T.) Bir tanesi; bilinmeyen bir kimse.

birlik: (T.) Bağlılık, benzerlik, bağlantı, vahdet.

birlikte: (T.) Bir arada, beraberce, hep beraber.

bitap: (Far.) Yorgun.

bitkin: (T.) gücü tükenmiş olan, çok yorgun, argın, aygın, dermansız.

buhran: (Ar.) Bunalım, bunluk.

cahil: (Ar.) belli bir konuda yeterli bilgisi olmayan; deneysiz, genç, toy.

cahillik: (T.) Bilgisizlik.

cana yakın: (T.) Sevimli.

canlılık: (T.) Neşelilik, hareketlilik.

cazibe: (Ar.) Çekicilik; çekim.

cefa: (Ar.) Zulüm.

cesaret: (Ar.) Güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven; yüreklilik, yiğitlik, yürek ve göz peklığı.

cesaretli: (T.) Yüreklili.

cesaretsizlik: (T.) Cesaretsiz olma durumu, yüreksizlik.

cezbe: (Ar.) bir duygu veya bir inanışın etkisiyle aşırı ölçüde çoşup kendinden geçme durumu.

cididi: (Ar.) Şaka olmayan, gerçek; ağırbaşlı.

cidlilik: (T.) Ağırbaşlılık.

ciddiyette: (Ar.) Ağırbaşlılık.

cilve: (Far.) Hoş gitmek için yapılan davranış, kırımta, naz.

cins: (Ar.) Tür. Çeşit; (argo) garip, tuhaf.

çoşkun: (T.) Coşmuş olan; coşkulu.

çoşkunluk: (T.) Coşkunca yapılan iş, cuşış, cuşuhuruş.

cümbüş: (Far.) Eğlence; canlılık, coşku.

çalışkan: (T.) Gayretli, çalışmayı seven, faal.

çaresiz: (T.) Çaresi olmayan, onulmaz.

çatık kaşlı: (T.) Kaşları birbirine çok yakın ve çatık olan (kimse), çatık kaş.

çatkılı: (T.) Çatkısı olan.

çekingen: (T.) Her şeyden çekinen, ürkek, tutuk (kimse), muhteriz.

çekingence: (T.) Çekingene yakışır.

çekingenlik: (T.) Çekingen olma durumu.

çetin: (T.) Amaçlanan duruma getirilmesi, elde edilmesi, çözümlenmesi, işlenmesi güç veya engeli çok olan, güç.

çılgın: (T.) Çok büyük, aşırı, olağanüstü.

çılınca: (T.) Deli gibi, delicesine, çılıncaasına.
çılgnlık: (T.) Aşırı davranış.
çıplak: (T) Üstünde bulunması gereken giysi, örtü vb. bulunmayan, üryan, nü, cıbil, cıbildak.
çırçıplak: (T.) Çırılçıplak.
çırpıntı: (T.) Çırpınma
çiğlik: (T.) Kaba, yersiz, yakışksız davranış.
çirkin: (Far.) Göze veya kulağa hoş gelmeyen, güzel karşıtı; hoş olmayan, yakışık olmayan.
çocukça: (T.) Çocuğa yakışan, çocuk gibi.
dalgın: (T.) Çevresinde olup bitenleri fark edemeyecek kadar düşünceye dalan.
dalgınlık: (T.) Dalgın olma durumu.
dalkavuluk: (T.) Kendisine çıkar sağlayacak olanlara aşırı bir saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse, huluskâr, yağcı, yalaka, yağdanlık, yalpak, yaltak, yaltakçı, kemik yalayıcı, çanak yalayıcı.
darbe: (Ar.) Birini kötü duruma düşüren, sarsan olay.
dargınlık: (T.) Dargın olma durumu.
darlık: (T.) Geçim zorluğu.
davetli: (T.) Çağrılı.
dayanıklı: (T.) Dayanabilen, sağlam, güçlü, mukavim, zorlu, stabil.
dayanılmaz: (T.) Tahammül edilemez, katlanılmaz.
dedikodu: (T.) Başkalarını çekiştirmek ve kınamak üzere yapılan konuşma, kov, gıybet, kılükal.
def: (Ar.) Savma.
değişik: (T.) Alışılmışın dışında bir özelliği bulunan.
değişiklik: (T.) Değişik olma durumu; farklılık.
dehşet: (Ar.) Bir tehlike veya korkunç bir şey karşısında duyulan ürküntü, yıldı.
dehşetli: (T.) Korku veya ürküntü veren.
deli: (T.) Aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun; çoşkun, azgın (hayvan, duygu vb.); davranışları aşırı ve taşkın olan (kimse), çılgın.
delice: (T.) Delicesine.
dert: (Far.) Üzüntü.
derman: (Ar.) Güç, takat, mecal.
dert: (Far.) Üzüntü; sorun, kaygı.
dikbaşlı: (T.) İnatçı, bildiğinden dönmeyen, büyüklerinin sözünü dinlemeyen, boyun eğmeyen (kimse).
dikkafalı: (T.) Dikbaşlı.
dikkatli: (T.) Dikkat eden, özen gösteren.
dimdik: (T.) Çok dik bir biçimde; sıkıntıları karşılayacak durumda olan, baş eğmeyen, metin.
dini bütün: (T.) Dinine çok bağlı, inancı sağlam olan, dinin buyruklarını eksiksiz olarak yerine getiren.
doğruluk: (T.) doğru ve dürüst olma durumu, doğru olana yakışır davranış, dürüstlük, adalet.

donukluk: (T.) Donuk olma durumu.
durgunluk: (T.) Durgun olma durumu.
duygu: (T.) Duyularla algılama, his.
düşkün: (T.) Bir şeye kendini aşırı vermiş olan, çok bağlı, âşıklı, tutkun.
düşünceli: (T.) Düşüncesi olan; düşünerek davranan, anlayışlı, kaygılı, tasalı.
eda: (Ar.) Davranış, tavır.
edepsiz: (T.) Utanılacak işleri sıkılmadan yapan, utanmaz, sıkılmaz, terbiyesiz (kimse).
efe: (T.) Yiğit, özellikle Batı Anadolu köy yiğidi, zeybek.
efelik: (T.) Kabadayılık.
efendi: (Rum.) Buyruğyu yürüten, sözü geçen; erkekler için kullanılan bir seslenme sözü; görgülü, nazık, kibar.
eğlence: (T.) Eğlenme işi, sefahat.
eğreti: (T.) Belirli bir süre sonra kaldırılacak olan, geçici, muvakkat.
ehemmiyet: (Ar.) Önem.
ehemmiyetli: (T.) Önemli.
ehemmiyetsiz: (T.) Önemsiz
ehil: (Ar.) Bir işte yetkili olan, bir işi yapan, erbap.
elem: (Ar.) Acı, üzüntü, dert, keder.
emek: (T.) Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, zahmet.
emel: (Ar.) Gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek.
emin: (Ar.) Güvenli; şüphesi olmayan.
emsal: (Ar.) Benzer, eş, denk.
endişe: (Far.)Tasa, kaygı.
enerji: (Fr.) Manevi güç.
esef: (Ar.) Üzüntü, kaygı, tasa.
esrarlı: (T.) Gizli yönleri bulunan, ne olduğu anlaşılabilen, akıl erdirilemeyen, esrarengiz.
ezici: (T.) Ezme işini yapan (kimse veya şey); yıpratıcı, bunaltıcı, skıntılı.
ezik: (T.) Üzüntülü bir biçimde.
fail: (Ar.) Eden, yapan, işleyen.
fakir: (Ar.) Geçimini güçlükte sağlayan, yoksul, fakara, zengin karşıtı.
fakirlik: (T.) Yoksulluk.
falso: (İt.) Yanlış davranış.
farklı: (T.) Farklı olan, aralarında farkı bulunan.
farksız: (T.) Farkı olmayan.
fecaat: (Ar.) Çok acıklı, yürekler acısı durum.
feci: (Ar.) Acıklı, çok acıklı, yürekler acısı, trajik.
fedakâr: (Ar.+Far.) Özverili.
fedakarlık: (T.) Özveri.
fena: (Ar.) İyi nitelikte olmayan, kötü; üzücü.
fenalık: (T.) Kötülük, şer.
feragat: (Ar.) Hakkından kendi isteğiyle vazgeçme.
ferahlık: (T.) Ferah olma durumu, genişlik, gönül açıklığı.

fersiz: (T.) Donuk, cansız (gök, ışık, yüz).
feryat: (Ar.) Haykırış, çığlık.
fettan: (Ar.) Fitneci, karıştırıcı.
fıkara: (Ar.) Fukara, yoksul, fakir.
fukara: (Ar.) Zavallı.
gafillik: (T.) Aymazlık.
garip: (Ar.) Kimsesiz, zavallı; acayip.
gaşy: (Ar.) Kendinden geçme, bayılma.
gayret: (Ar.) Çalışma, çaba, çalışma isteği.
gazap: (Ar.) Öfke, kızgınlık, hiddet.
geniş mezhepli: (T.) Mezhebi geniş.
gevezelik: (T.) Geveze olma durumu, zevzeklik, lafazanlık.
gıpta: (Ar.) İmrenme.
gönül: (T.) Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı.
görüş: (T.) Bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargı, fikir.
gurur: (Ar.) Kendini beğenme, büyülenme, benlik, kibir.
güç: (T.) Fizik, düşünce ve ahlak yönünden bir etki yapabilme veya bir etkiye direnebilme yeteneği, kuvvet, efor.
güçlük: (T.) Zorluk.
güler yüz: (T.) İçten ve yapmacıksız, yumuşak, okşayıcı davranış.
güler yüzlü: (T.) Yakınlık gösteren, içten davranan.
gülünç: (T.) Güldürücü, tuhaf, komik.
güngörmüş: (T.) İyi yaşamış.
güzel: (T.) Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı.
güzelce: (T.) Güzele yakın, güzel gibi; iyice, adamakıllı.
güzellik: (T.) Estetik bir zevk, coşku, hoşlanma duygusu uyandıran nitelik, hüsün.
habersiz: (T.) Haberi olmayan, haber almamış, hiçbir bilgisi olmayan, bihaber.
hafiflik: (T.) Davranışları içinde bulunduğu toplumun ahlak anlayışına uymama durumu.
hakim: (Ar.) Egemenliğini yürüten, buyruğunu yürüten, sözünü geçiren, egemen.
haklı: (T.) Hakka uygun, doğru, yerinde.
hakperest: (Ar.+Far.) Haksever.
haksız: (T.) Davası, iddiası, davranışı, düşüncesidoğru ve yerinde olmayan (kimse).
halsizlik: (T.) Hâlsiz olma durumu, bitkilik, dermansızlık, takatsizlik.
harap: (Ar.) Bitkin, yorgun, perişan.
hararet: (Ar.) Coşkunluk, ateşlilik.
hareketsiz: (T.) Hareket etmeyen, yerinden kımıldamayan, durgun, durağan.
harikulade: (Ar.) Eşi görülmemiş, şaşkınlık yaratıcı, olağanüstü; büyük bir hayranlığa yol açan, olağanüstü.
has: (Ar.) Özgü.
hasret: (Ar.) Özlem.
hastalıklı: (T.) Vücut direnci az olan, çabuk hastalanan, mariz.
hatır: (Ar.) Birine karşı duyulan sevgi, saygı.

hayal: (Ar.) Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, imge, hülya; belli belirsiz görülen şey, gölge.

hayırhah: (Ar.+Far.) İyilik dileyen, iyilik isteyen, iyicil, hayırsever.

hayırlı: (T.) Yararı, hayrı olan; uğurlu, iyi, güzel.

haylaz: (T.) Hoşa gitmeyen davranışlarda bulunan (kimse).

hayret: (Ar.) Beklenmedik, garip bir şeyin sebep olduğu şaşkınlık, şaşırma.

haz: (Ar.) Hoşa giden duygulanma, hoşlanma, zevk.

hazır: (Ar.) Bir işi yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan, anık, amade, müheyya.

hazin: (Ar.) Hüzünlü.

heves: (Ar.) İstek, eğilim, arzu, şevk.

heyecan: (Ar.) Sevinç, korku, kızgınlık, üzüntü, kıskaçlık, sevgi vb. sebeplerle ortaya çıkan güçlü ve geçici duygu durumu.

heyecanlı: (T.) Çabuk, kolay heyecanlanan, müteheyyiç; heyecan veren.

hınc: (Far.) Öc alma duygusu ile dolu öfke, kin, gayz.

hızlı: (T.) Çabuk, seri, süratli.

hicap: (Ar.) Utanma , utanç, sıkılma.

hiddet: (Ar.) Öfke, kızgınlık.

his: (Ar.) Duygu; sezgi, sezme.

hissikablelvuku: (Ar.) Önsezi.

hissizlik: (T.) Duygusuzluk.

hoş: (Far.) Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren.

hovarda: (Far.) Zevki için para harcamaktan kaçınmayan (kimse).

hovardalık: (T.) Hovarda olma durumu.

huy: (Far.) İnsanın yaradılış ve ruh özelliklerinin bütünü, mizaç, tabiat.

hülya: (Ar.) Tatlı düş, hayal.

hür: (Ar.) Özgür.

hürmet: (Ar.) Saygı.

hürriyet: (Ar.) Özgürlük.

hüzün: (Ar.) Gönül üzgünlüğü, gam, keder, sıkıntı.

hüzünlü: (T.) Gönle üzgünlük veren, iç kapanıklığına yol açan, hazin.

ırz: (Ar.) Bir kimsenin, başkaları tarafından dokunulmaması ve saygı gösterilmesi gereken iffeti.

ısrar: (Ar.) Direnme, ayak direme, üsteleme, üstünde durma.

ıstırap: (Ar.) Izdırap; acı, üzüntü, sıkıntı, keder.

içten: (T.) Samimi

iflah: (Ar.) Kötü, güç bir durumdan kurtulma, iyi bir duruma gelme, onma.

iftihar: (Ar.) Övünme, kıvanma, kıvanç, övünç.

ihtiras: (Ar.) Aşırı güçlü istek; tutku.

ihtişam: (Ar.) Görkem.

ihtiyaç: (Ar.) Gereksinim.

ihtiyatlı: (T.) Herhangi bir konuda ileriye düşünerek ölçülü davranan, önlem alan, sakıngan, ihtiyatkâr.

iktidar: (Ar.) Bir işi yapabilme gücü, erk, kudret.

iktifa: (Ar.) Yetinme.
ileri gelen: (T.) Bir topluluğun önemli, sözü dinlenir, saygın kişisi.
iltifat: (Ar.) Birine güler yüz gösterme, hatırını sorma, tatlı davranma.
imtiyazlı: (T.) Ayrıcalıklı.
inat: (Ar.) Bir konuda direnme, ayak direme, diretme, direnim.
infial: (Ar.) Birine içerleme, gücenme, kızgınlık duyma.
inkisar: (Ar.) Kırılma.
insafsız: (T.) İnsafı olmayan.
insafsızca: (T.) İnsafsız bir biçimde, insafsızcasına.
insafsızlık: (T.) İnsafsız olma durumu, insafsızca davranma.
insanca: (T.) İnsana yakışan, insana özgü olan, insanla ilgili, insani.
insanlık: (T.) İnsan olma durumu, insanîyet.
intiba: (Ar.) İzlenim.
intikam: (Ar.) Öç.
intizamsız: (T.) Düzensiz, düzeni olmayan, karışık.
irade: (Ar.) Bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü, istenç.
iri yarı: (T.) İri yapılı.
istek: (T.) Bir şeye duyulan eğilim, arzu, şevk; yerine getirilmesi başkasından istenilen şey, talep.
istek: (T.) Bir şeye duyulan eğilim, arzu, şevk; yerine getirilmesi başkasından istenilen şey, talep.
istihfaf: (Ar.) Küçümseme, hor görme, hafifseme.
işkilli: (T.) Kuruntucu.
iştah: (Ar.) Yemek yeme isteği.
iştahsızlık: (T.) İştahsız olma durumu.
it: (T.) Değersiz, terbiyesiz kimse.
itibar: (Ar.) Saygınlık.
itibarlı: (T.) İtibarı, değeri olan, saygın.
itidal: (Ar.) Aşırı olmama durumu, ılımlılık, ölçülülük.
itimat: (Ar.) Güven, güvenç, emniyet.
iyilik: (T.) İyi olma durumu, salah.
izinli: (T.) İzin alarak belli bir süre için bir yerden ayrılmış, mezun.
izzetnefis: (Ar.) Öz saygı.
kabadayı: (T.) Kendine özgü namus kurallarını esas alıp toplum kurallarının dışına çıkarak zorbalık yapan kimse.
kabadayılık: (T.) Kabadayı olma durumu; kabadayıca davranış.
kabahat: (Ar.) Uygunsuz hareket, çirkin, yakışsız davranış, suç, kusur, töhmet.
kabiliyet: (Ar.) Yetenek.
kaçkın: (T.) Bir yerden veya bir işten kaçmış kimse.
kafa dengi: Kafadar.
kahpe: (Ar.) Dönek.
kahpelik: (T.) Kahpece davranış.
kahraman: (Far.) Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlık gösteren (kimse), alp, yiğit.

kahramanca: (T.) Kahramana yarışır bir biçimde, kahramancasına, yiğitçe.
kahramanlık: (T.) Kahramanca davranış, yiğitlik.
kalender: (Far.) Gösterişsiz, sade yaşamaktan yana olan, alçak gönüllü kimse, ehli dil, rint.
kalenderlik: (T.) Kalender olma durumu.
kanaat: (Ar.) Elindekinden hoşnut olma durumu, kanıklık, yeter bulma, yetinme, fazlasını istememe, doyum.
kani: (Ar.) Kanmış, inanmış.
kansız: (T.) Duygusuz ve korkak.
kasavet: (Ar.) Üzüntü, tasa, kaygı, sıkıntı.
kasıt: (Ar.) Amaç, istek, maksat.
kasvetli: (T.) Sıkıntılı.
katil: (Ar.) İnsan öldüren kimse, cani.
kavgacı: (T.) Kavga etmeyi seven, kavga çıkararak kimse.
kaygusuz: (T.) Kaygısız; kaygısı olmayan, kaygı duymayan, aldırılmaz.
keder: (Ar.) Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırıp, tasa.
kepaze: (Far.) Niteliksiz, değersiz; utanmaz, rezil.
kepazelik: (T.) Kepazece davranış.
ketumiyet: (Ar.) Ağzı sıkılık.
keyifli: (T.) Keyfi yerinde, neşeli.
keyif: (Ar.) Rahat, huzur, afiyet.
kısırlık: (T.) Verimsizlik, akamet.
kıskanç: (T.) Kıskanma huyunda olan (kimse), güncü, haset, hasetçi, hasetli, hasut.
kıymet: (Ar.) Değer.
kıymetli: (T.) Değerli.
kızgın: (T.) Çok ısınmış, ısıtılmış veya kızdırılmış.
kızgınlık: (T.) Öfkeli olma durumu.
kibar: (Ar.) Davranış, düşünce, duygu bakımından ince, nazik olan (kimse).
kibarca: (T.) Kibar bir insana yakışacak biçimde, kibarcasına.
kibirli: (T.) Kendini büyük gören, büyüklenen, gururlu.
kin: (Far.) Birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.
komik: (Fr.) Gülme duygusu uyandıran, güldürücü, gülünç.
konuskanlık: (T.) Konuşkan olma durumu.
kopukluk: (T.) Kopuğa yakışır davranış.
korkak: (T.) Çok çabuk ve olmayacak şeylerden korkan (kimse, hayvan).
korkaklık: (T.) Korkak olma durumu.
korku: (T.) Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü.
korkulu: (T.) Korku veren, korkutan.
korkunç: (T.) Çok korkutan, dehşete düşüren, çok korku veren.
körpe: (T.) Çok kesin (kimse).
kötü: (T.) İstenilen, beğenilen nitelikte olmayan, hoş gitmeyen, fena, iyi karşıtı.
kötülük: (T.) Kötü olma durumu, kemlik, şer.
kudret: (Ar.) Güç, erk, erke, iktidar.
kukla: (Rum.) Başkasının etkisinde olan, onun isteklerine göre davranan (kimse).

kumarbaz: (Ar.+Far.) Kumara düşkün, sürekli kumar oynayan, kumarıcı.
kurnazlık: (T.) Kurnaz olma durumu.
kurnaz: (Far.) Kolay kanmayan, başkaların kandırmasını ve ufak tefek oyunlarla amacına erişmesini beceren, açığöz, hin.
kurt: (T.) İşini iyi bilen aldanmaz, kurnaz.
kuvvet: (Ar.) Fiziksel güç, takat.
kuvvetli: (T.) Gücü çok olan, zorlu, şiddetli; çok etkileyici; etkili.
kuvvetsiz: (T.) Gücü, kuvveti olmayan, güçsüz.
külhanbeyce: (T.) Külhanbeyine benzer biçimde, külhanbeyi gibi.
küstah: (Far.) Saygısız, kaba, terbiyesiz (kimse).
küstahça: (T.) Küstah, saygısız.
lakayıt: (Ar.) İlgisiz.
lakaytlık: (T.) İlgisizlik.
latif: (Ar.) Yumuşak, hoş, ince bir güzelliği olan.
laubalilik: (T.) Laubaliye yakışır davranış.
layık: (Ar.) Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.
mağmum: (Ar.) Gamlı.
mağrur: (Ar.) Kurumlu, gururlu, kibirli, kendini beğenmiş.
mahcup: (Ar.) Utangaç.
mahir: (Ar.) Becerikli, yetenekli.
mahmurluk: (T.) Uykudan sonra duyulan ağırlık ve sersemlik.
mahrem: (Ar.) Sırdaş.
mahrum: (Ar.) Yoksun.
mahrumiyet: (Ar.) Yoksunluk.
mahsus: (Ar.) Özgü.
mahzun: (Ar.) Üzgün.
mahzur: (Ar.) Sakınca.
maksat: (Ar.) İstenilen şey, amaç, gaye, erek.
maksatsız: (T.) Bir amacı olmayan.
makul: (Ar.) Akla uygun, akıllıca.
malın gözü: (T.) Açığöz, kurnaz, çokbilmiş kimse.
marifet: (Ar.) Ustalık, hüner, uzmanlık.
maskaralık: (T.) Soytarılık.
masum: (Ar.) Suçsuz, günahsız; temiz, saf.
matem: (Ar.) Yas.
mazbut: (Ar.) Düzenli, düzgün, beğenilen.
mazur: (Ar.) Mazereti olan, mazeretli.
mecbur: (Ar.) Herhangi bir konuda yükümlü, bir şeyi yapmak zorunda olan.
mecburiyet: (Ar.) Zorunluluk.
meçhul: (Ar.) Bilinmeyen, bilinmedik.
medariftihar: (Ar.) Övülen, onur duyulan, iftihar edilen şey veya kimse.
medariftihar: (Ar.) Övülen, onur duyulan, iftihar edilen şey veya kimse.
melankolik: (Fr.) Hüzün veren, hüzün belirtisi olan.

melek: (Ar.) Terbiyeli, uysal kimse.
melil: (Ar.) Melul, boynu bükük, zavallı bir biçimde.
memnun: (Ar.) Herhangi bir olaydan ve durumdan ötürü sevinç duyan, kıvançlı, mutlu.
memnuniyet: (Ar.) Memnun olma, sevinç duyma, sevinme.
memnunluk: (T.) Kıvanma, kıvanç.
menfi: (Ar.) Olumsuz, negatif.
merak: (Ar.) Bir şeyi anlamak veya öğrenmek için duyulan istek.
mensup: (Ar.) Bir yerle veya kimseyle bağlantısı olan, ilişkili, -den olan, -e bağlı (kimse).
meraklı: (T.) Her şeyi anlamak ve bilmek isteyen, araştırmacı, mütecessis.
meram: (Ar.) İstek, amaç, gaye, maksat.
merhamet: (Ar.) Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.
merhametli: (T.) Acıması olan, merhamet eden.
mert: (Far.) Sözünün eri, güvenilir (kimse), erkek.
mesuliyet: (Ar.) Sorumluluk.
meşgul: (Ar.) Bir işle uğraşan, iş görmekte olan.
meşhur: (Ar.) Ünlü, tanınmış, herkesçe bilinen, angın (kimse).
metanet: (Ar.) Metin olma, dayanma, dayanıklılık, sağlamlık.
meyus: (Ar.) Üzgün.
meziyet: (Ar.) Bir kişiyi veya nesneyi benzerinde üstün gösteren nitelik.
mezun: (Ar.) Bir okulu bitirmek, diploma almış (kimse); izin almış, izinli.
mihnet: (Ar.) Sıkıntı.
miskin: (Ar.) Hoş görülemeyecek durumlar karşısında tepki gösteremeyen kimse.
muamele: (Ar.) Davranma, davranış.
muayyen: (Ar.) Belirli.
muazzam: (Ar.) Güçlü, önemli.
muhabbet: (Ar.) Sevgi; dostça konuşma, yârenlik.
muhakeme: (Ar.) Yargılama; bir sorunu çözmek için çıkar yol arama.
muhakkak: (Ar.) Doğruluğu, gerçekliği kesin olarak bilinen, gerçekliği kesinleşmiş.
muhalif: (Ar.) Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olan, aykırı olan kimse
muhatap: (Ar.) Kendisine söz söylenen kimse, kendisiyle konuşulan kimse.
muhayyile: (Ar.) Hayal gücü.
muhtaç: (Ar.) Bir şeye gereksinim duyan.
muhteşem: (Ar.) Görkemli.
mukassim: (Ar.) Taksim eden, ayıran, bölen
mukavemet: (Ar.) Dayanma, karşı durma, karşı koyma, dayanırlık.
mustarip: (Ar.) Muzdarip, ızdırıp ve acı çeken.
mutat: (Ar.) Alışılmış, alışılan.
mutavaat: (Ar.) Boyun eğme, uyma, itaat etme.
muvafık: (Ar.) Uygun.
mukabele: (Ar.) Karşılık verme, karşılama, karşılık.

mukayese: (Ar.) Benzeterek veya karşılaştırarak değerlendirme, karşılaştırma, kıyaslama.

muvafakat: (Ar.) Uygun görme, onama, kabul etme.

müsaade: (Ar.) İzin, icazet, ruhsat.

münakaşa: (Ar.) Tartışma

mücrim: (Ar.) Suçlu.

müdafaa: (Ar.) Savunma, koruma.

müflis: (Ar.) Batkın.

mükellef: (Ar.) Yükümlü.

mülayim: (Ar.) Yumuşak huylu.

müşkül: (Ar.) Güç, zor, çetin.

müteessir: (Ar.) Üzölmüş, üzüntölü.

mütefekkir: (Ar.) Ayrılmış, dağınık.

mütehakkim: (Ar.) Hâkim olan, hükmeden.

mütehassis: (Ar.) Uzman.

müteheyyiç: (Ar.) Heyecanlı.

müthiş: (Ar.) Korkuya düşüren, korkunç, dehşetli; şaşılacak kadar değişik.

mütereddit: (Ar.) Tereddüt eden, çekingen, kararsız, ikircimli

müzevirlik: (T.) Arabozanlık.

nahif: (Ar.) Zayıf, cılız, çelimsiz.

nahiflik: (T.) Nahif olma durumu.

namuslu: (T.) Ahlak kurallarına uygun olarak davranan, namuskâr.

namus: (Ar.) Bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet.

nedamet: (Ar.) Pişmanlık.

nefret: (Ar.) Bir kimsenin kötölüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu.

neşe: (Ar.) Mutlu olmaktan doğan ve dışı vurulan sevinç, şeraret.

neşeli: (T.) Sevinçli, keyifli, şen, pürneşe.

nispet: (Ar.) Birini üzmemek için veya inat olsun diye yapılan iş.

niyet: (Ar.) Bir şeyi yapmaya önceden isteyip düşünme, maksat.

niyetli: (T.) Niyeti olan, niyet eden.

nüfuz: (Ar.) Söz geçirme, güçlü olma, erk.

nüfuzlu: (T.) Sözü geçer, istediğini yaptıran.

olgun: (T.) Bilgi, görgü ve hoşgörüsü gereği kadar gelişmiş, ağırbaşlı (kimse).

orospu: (Far.) Kolay elde edilen, düşük ahlaklı kadın.

oyuncu: (T.) Herhangi bir oyunda oynayan kimse.

önayak: (T.) "Diğerlerine örnek olmak üzere bir işe ilk önce başlamak" anlamında önayak olmak deyiminde geçer.

pek: (T.) Sağlam, dayanıklı; gerekenden, beklenenden veya alışılmış olandan çok.

perişan: (Far.) Dağınık, düzensiz, karmakarışık; acınacak durumda olan, zavallı.

perişanlık: (T.) Perişan olma durumu.

piç: (Far.) Terbiyesiz, arsız çocuk.

pişman: (Far.) Yaptığı bir işin veya davranışın olumsuz sonucunu görerek üzölen, nadim.

pişmanlık: (T.) Pişman olma durumu, nedamet.
rahat: (Ar.) İnsanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu.
rahatlık: (T.) Üzüntüsü, sıkıntısı, tedirginliği olmama durumu, rahat.
rahatsız: (T.) Rahatı olmayan, tedirgin, huzursuz.
rahmet: (Ar.) Birinin suçunu bağışlama, yarlıgama, merhamet etme.
rakip: (Ar.) Herhangi bir işte, bir yarışta, birbirini geçmeye çalışan, aynı şeyi elde etmeye uğraşan kimse.
razi: (Ar.) Uygun bulan, benimseyen, isteyen, kabul eden.
rezalet: (Ar.) Toplumun duygularını inciten olay veya durum, kepezelik, maskaralık, rezillik.
riayet: (Ar.) Sayma, saygı, ağırlama, itibar etme.
rikkat: (Ar.) İncelik, naziklik.
rol: (Fr.) Bir işte bir kimse veya şeyin üstüne düşen görev.
saadet: (Ar.) Mutluluk.
sabır: (Ar.) Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.
sabırsız: (T.) Sabır gösteremeyen, sabrı olmayan.
sabırsızlık: (T.) Sabır göstermeme, sabırlı davranmama, sabırsız olma durumu.
saf: (Ar.) Kumazlığa akli ermeyen, kolaylıkla aldatılabilen, bön, safdil.
safa: (Ar.) Sefa, Eğlence, zevk, neşe.
sağlam: (T.) Dayanıklı, kolay bozulmaz, yıkılmaz, stabil.
sahavet: (Ar.) El açıklığı, seleklik, cömertlik.
sakin: (Ar.) Durgun, dingin.
samimi: (Ar.) İçten.
sarhoş: (Far.) Alkollü içki veya keyif verici bir madde sebebiyle kendini bilmeyecek durumda olan (kimse), esrik.
sarhoşluk: (T.) Sarhoş olma durumu, esriklik, mestlik, sermestlik, sermesti.
sarışın: (T.) Sarı saçlı ve ak tenli (kimse).
sefalet: (Ar.) Yoksulluk, yoksulluk sıkıntısı.
sefih: (Ar.) Zevk ve eğlenceye düşkün, uçarı.
sefil: (Ar.) Sefalet çeken, yoksul.
sena: (Ar.) Övme.
serbestlik: (T.) Serbest olma durumu.
serbest: (Far.) Hiçbir şarta bağlı olmayan, istediği gibi davranabilen, erkin.
sersem: (Far.) Herhangi bir sebeple bilinci ve duyguları zayıflamış olan.
serseri: (Far.) Belli bir işi ve yeri olmayan, başıboş (kimse), hayta; belli bir hedefi olmayan, belli bir hedefe atılmamış olan, rastlantıyla gelen (kurşun, mayın vb.).
serserilik: (T.) Serseri olma durumu.
sevda: (Ar.) Güçlü sevgi, aşk.
sevdalık: (T.) Aşk, sevda.
sevgi: (T.) İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu.
sevgili: (T.) Sevilen ve âşık olunan kimse, yavuklu, dost, yâr, canan.
sevinç: (T.) İstenen veya hoşça giden bir şeyin olmasıyla duyulan coşku.

seyirci: (T.) Bir olayı gören, izleyen kimse, izleyici.
seziş: (T.) Sezme işi.
sıkıcı: (T.) İç sikan, can sikan, tedirgin eden.
sıkı fıkı: (T.) İçli dışlı.
sıkıntı: (T.) İşsizlik, tekdüzelik, bezginlik vb. sebeplerden doğan ruhsal yorgunluk, cefa, eziyet; yokluk ve parasızlığın verdiği geçim darlığı.
sıkıntılı: (T.) Sıkıntısı olan.
sıkıntısız: (T.) Sıkıntısı olmayan.
sır: (Ar.) Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey.
sinirli: (T.) Kolayca ve çabuk sinirlenen, asabi.
sitemli: (T.) Sitem taşıyan.
sitem: (Far.) bir kimseye, yaptığı hareketin veya söylediği sözün üzüntü, alınganlık, kırılma vb. duygular uyandırdığını öfkelenmeden belirtmek.
sokulgan: (T.) Kısa sürede insanlarla kaynaşıp dost olabilen, kendini çabucak sevdiren.
somurtkan: (T.) Sürekli somurtan, asık suratlı, abus.
suçlu: (T.) Suç işlemiş, suçu olan (kimse).
sükun: (Ar.) Sükûnet.
sükunet: (Ar.) Durgunluk, dinginlik, hareketsizlik, sessizlik.
sükuti: (Ar.) Suskun.
sükut: (Ar.) Susma, konuşmama, söz söylememe, sessizlik.
süzgün: (T.) Biraz zayıflamış, güçsüzleşmiş.
şahit: (Ar.) Tanık.
şahitlik: (T.) Tanıklık.
şaşkınlık: (T.) Şaşkın olma durumu.
şaşkın: (T.) Düşünceleri dağılmış, karışmış, ne yapacağını bilemez duruma gelmiş.
şehvet: (Ar.) Aşırı istek.
şek: (Ar.) Kuşku.
şeker: (Far.) Sevimli, cana yakın ve güzel.
şen: (T.) Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli.
şerefli: (T.) Onurlu.
şeref: (Ar.) Başkasının, birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur; toplumca benimsenmiş iyi şöhret.
şık: (Fr.) Güzel, zarif, modaaya uygun.
şımarmık: (T.) Şımarmış, şımartılmış (kimse).
şiddet: (Ar.) Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğinlik, sertlik; hız; duygu veya davranışta aşırılık.
şiddetli: (T.) Etkisi çok olan, zorlu.
şikayet: (Ar.) Hoşnutsuzluk belirten söz veya yazı, sızlanma, sızıntı, yakınma, yakıntı.
şikayetçi: (T.) Sızlanan, sızılıcı olan, yakınan, şikâyet eden, şekvacı.
şirin: (Far.) Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş.
şirret: (Ar.) Kavga çıkarmaktan hoşlanan, edepsiz (kimse).

şöhret: (Ar.) Ün.
şüphe: (Ar.) Kuşku.
şüpheli: (T.) Kuşkulu.
şüphesiz: (T.) Şüphesi olmayan, kuşkusuz.
taahhüt: (Ar.) Bir şeyi yapmayı üstüne alma, üstlenme.
tabi: (Ar.) Bağımlı.
tahakküm: (Ar.) Baskı, zorbalık, hükmetme.
tahammül: (Ar.) İnsının kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma, katlanma.
tahmin: (Ar.) Akla, sezgiye veya bazı verilere dayanarak olabilecek bir şeyi, bir olayı önceden kestirme, kestirim.
tahsilli: (T.) Tahsil görmüş olan.
takat: (Ar.) Bir şeyi yapabilme, başarabilme gücü, güç, hâl, derman, kuvvet.
takdir: (Ar.) Beğenme, beğenip belirtme, değer verme.
talep: (Ar.) İstek.
talih: (Ar.) Şans.
talihsiz: (T.) Talihi ters olan, bahtı açık olan, bahtlı, şanslı.
talihsizlik: (T.) Talihsiz olma durumu, şanssızlık, bahtsızlık.
tanıdık: (T.) Tanışılıp konuşulan (kimse), bildik, tanış; daha önceden bilinen, görülen, aşına.
tarafdar: (Ar.+Far.) Yandaş.
tarz: (Ar.) Özel oluş veya davranış biçimi, üslup, stil, janr.
tarziye: (Ar.) Yapılan kötü bir davranış için özür dileme, gönül alma.
tasavvur: (Ar.) Göz önüne getirme, hayal etme, zihinde canlandırma.
tasvip: (Ar.) Bir düşünce veya davranışın doğru olduğunu belirtme, onama, uygun bulma.
taşkın: (T.) Aşırı.
taşkınlık: (T.) Taşkınca davranış.
tatlı: (T.) İnsanı çeken, göze, kulağa hoş gelen, rahatlatan, dinlendiren, sevindiren; sevimli, hoş; hoş gidecek bir biçimde, tatlılıkla.
tatsızlık: (T.) Hoşa gitmeyen, can sıkıcı davranış veya durum.
tavır: (Ar.) Durum, vaziyet, hâl; bir olay, bir durum karşısında kişinin takındığı davranış.
tecrübeli: (T.) Tecrübesi olan, görmüş geçirmiş.
tecrübe: (Ar.) Deneyim.
tecessüs: (Ar.) Merakını gidermeye çalışma, görme, anlama merakı.
teessüf: (Ar.) Acınma, yazıklanma.
teessür: (Ar.) Üzüntü; duygulanım.
tekasül: (Ar.) Üşengeçlik.
teklifsiz: (T.) Samimi, içli dışlı, sıkı fıkı.
telakki: (Ar.) Anlayış; kabul etme, sayma.
telaş: (Ar.) Herhangi bir sebeple acelecilik.
telaş: (Ar.) Telaş.
temiz: (Ar.) Kirli, lekeli, pis, bulaşık olmayan, arı; ahlakça lekesiz, necip, nezih.

terbiye: (Ar.) Eğitim; görgü.
terbiyeli: (T.) Topluluk kurallarına uygun olarak davranan, müeddep.
tercih: (Ar.) Yeğleme.
tereddüt: (Ar.) Kararsızlık, duraksama, ikircik, ikirciklik.
teselli: (Ar.) Avunma, avuntu, avunç.
tesir: (Ar.) Etki.
teslimiyet: (Ar.) Teslim olma, kendini verme, boyun eğme.
teskin: (Ar.) Acı, öfke, heyecan vb. duyguları yatıştırma, dindirmeye çalışma.
teşebbüs: (Ar.) Girişim, girişme.
teşekkür: (Ar.) Yapılan bir iyiliğe karşı duyulan kıvanç ve gönül borcunu anlatma.
teveccüh: (Ar.) Güler yüz gösterme, yakınlık duyma, hoşlanma, sevmek.
tok: (T.) Açlığını gidermiş, doymuş, aç karşıtı.
tokluk: (T.) Tok olma durumu.
tuhaf: (Ar.) Acayip.
tulumbacı: (T.) Külhanbeyi.
tutuk: (T.) Akıcı, rahat konuşamayan.
ukde: (Ar.) İçe dert olan şey.
uslu: (T.) Toplum, çevresini rahatsız etmeyen, edepli, müeddep, yaramaz karşıtı.
uyanık: (T.) Uyumamış, bidar; yapacağı işi bilen, dikkatli ve tetikte olan, müteyakkız.
uyuşuk: (T.) Duymaz ve hareket edemez duruma gelmiş, uyuşmuş.
ümit: (Far.) Umut.
ümitsiz: (T.) Umutsuz.
ümitsizlik: (T.) Umutsuzluk.
ürkek: (T.) Çekingen.
ürkeklik: (T.) Ürkek olma durumu.
ürperme: (T.) Ürpermek işi.
üslup: (Ar.) Anlatma, oluş, deyiş veya yapış biçimi, tarz.
üstün: (T.) Benzerlerine göre daha yüksek bir düzeyde olan, onları geride bırakan.
üzgün: (T.) Üzülmüş, üzüntü duymuş, mahzun, melul, mükedder.
üzücü: (T.) Üzüntü veren, acıklı.
üzüntü: (T.) Olması istenilmeyen olaylardan doğan ruh tedirginliği, teessür.
üzüntülü: (T.) Üzüntü veren.
vahşi: (Ar.) Yabani.
vahşilik: (T.) Yabani olma durumu, yabanilik.
vakur: (Ar.) Ağırbaşlı.
vazih: (Ar.) Açık, aydın, belli.
vaziyet: (Ar.) Durum, tavır, hâl.
vefakarlık: (T.) Vefalı olma durumu.
velinimet: (Ar.) Birine, etkisi yaşadıkça sürecek bir iyilik ve bağışta bulunan kimse, ana.
vicdanlı: (T.) Vicdanı olan.
vurdumduymaz: (T.) Anladığı hâlde anlamamış gibi davranan, umursamaz, aldırmaz, aldırışsız, duygusuz, duvar yüzü.

vurgun: (T.) Birine veya bir şeye vurulmuş, bağlanmış, sevmiş olan, sevdalı, âşık, meftun.

vuzuh: (Ar.) Açık olma durumu, açıklık, aydınlık.

vuzuhsuzluk: (T.) Belirsizlik.

yaban: (Far.) Yabancı, el, yerli halktan olmayan kimse.

yabancı: (Far.) Başka bir milletten olan, başka devlet uyruğundan olan (kimse), bigâne, ecnebi; aileden, çevreden olmayan (kimse veya şey), özge; tanınmayan, bilinmeyen, yad.

yabancılık: (T.) Bir eserde uzak, yabancı ülkelerle ilgili olayları, kişileri, yöresel görüşleri yansıtmama, egzotizm, egzotiklik.

yabani: (Far.) Görgüsü olmayan, kaba ve hoyrat (kimse).

yadigar: (Far.) Bir kimseyi, bir olayı hatırlatan nesne veya kişi, andaç.

yalancı: (T.) Yalan söylemeyi huy edinmiş olan kimse.

yalnızlık: (T.) Yalnız olma durumu, kimsesizlik.

yapayalnız: (T.) Yanında kimse veya hiçbir şey bulunmayan (kimse).

yapışkan: (T.) Gitmek bilmeyen.

yaralı: (T.) Yarası olan, yaralanmış (kimse).

yaramaz: (T.) Uygun ve yararlı olmayan, bir işe yaramayan.

yardım: (T.) Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet.

yaya: (T.) Yürüyerek giden kimse.

yazık: (T.) Herkesi üzebilecek şey, günah.

yeis: (Ar.) Umutsuzluktan doğan karamsarlık, üzüntü.

yeknesaklık: (T.) Tekdüzelik.

yılışık: (T.) Yapmacık davranışlarla hoş görünmeye çalışan.

yiğit: (T.) Güçlü ve yürekli, kahraman, alp.

yorgun: (T.) Çalışma vb. sebeplerle beden veya zihin etkinliği yavaşlayan, yorulmuş olan, bitap.

yorgunluk: (T.) Çalışma vb. sebeplerle bireyin ruh ve beden etkinlikleri açısından verimlilik düzeyinin azalması, bitaplık.

yüzsüz: (T.) Utanmaz, sıkılmaz, çekinmez, arsız.

zaaf: (Ar.) Düşkünlük.

zavallı: (T.) Acınacak kadar kötü durumda bulunan; gücü bir şeye yetmeyen, âciz.

zayıf: (Ar.) Eti, yağı az olan, sıska, cılız, arık (insan veya hayvan); kişilik ve ruhsal yönden yeterli olmayan, yeteneksiz.

zayıflık: (T.) Zayıf olma durumu.

zengin: (Far.) Parası, malı çok olan, varlıklı, variyetli.

zevk: (Ar.) Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmedinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz; eğlence.

zindelik: (T.) Dinçlik, canlılık, sağlamlık.

züğürt: Parasız, yoksul, meteliksiz olan (kimse).

aklıncı: Sandığına göre, düşündüğüne göre, umduğuna göre, akli sıra.

gaye: (Ar.) Elde edilmesi gereken, ulaşılmak istenen.

icat: (Ar.) Gerçekmiş gibi gösterme çabası.

imdat: (Ar.) Tehlikede olana yapılan yardım.
inkar: (Ar.) Yaptığını, söylediğini, tanık olduğunu saklama, gizleme,, yadsıma.
istikbal: (Ar.) Gelecek.
izin: (Ar.) Bir şey yapmak için verilen veya alınan özgürlük, müsaade, ruhsat, icazet, mezuniyet.
karar: (Ar.) Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı.
kararsız: (T.) Kararı olmayan.
misal: (Ar.) Örnek olarak alınabilen, gösterilen şey, örnek.
mostra: (İt.) Örnek, göstermelik, model.
sıfat: (Ar.) Bir kimsenin görev, ödev, toplumsal veya hukuki bakımdan yeri ve özelliği
suret: (Ar.) Biçim, yol, tarz.
tasvir: (Ar.) Betimleme.

4.3.17. Kalıp Sözcükler

alimallah: (Ar.) Söylenen bir sözün doğruluğuna inandırmak için "en iyisini Allah bilir" anlamında kullanılan bir söz.
Allah aşkına: (T.) Ant vermek veya yalvarmak için "Allah'ını seversen" anlamında kullanılan bir söz.
Allah'a ismarladık: (T.) Ayrılanın kalan veya kalanlara söylediği bir iyi dilek sözü.
inşallah: (Ar.) "Tanrı dilerse, Tanrı nasip ettiyse" anlamlarında dilek anlatan bir söz.
maşallah: (Ar.) "Ne güzel, Allah nazardan saklasın" anlamlarında beğenme duyguları bildiren bir söz; nazar değmemesi için çocukların üzerine takılan veya çeşitli araç, bina vb. yerlere asılan, üstünde "maşallah" yazılı nazarlık
varda: (İt.) "Dikkat et, savul, destur" anlamlarında bir seslenme sözü
vesselam: (Ar.) "İşte o kadar, son söz şudur" anlamlarında kullanılan bir söz.
ya Rabbi: (Ar.) Tanrı'm.

4. 3. 18. Maden, Kimya ve Ecza İle İlgili Adlar

altın: (T.) Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C'de eriyen, kolay işlene, yüksek değerli, paslanmaz element, zer.
bakır: (T) Atom numarası 29, yoğunluğu 8,95 olan, 1084 °C'ye doğru eriyen, doğada serbest veya birleşik olarak bulunan, ısı ve elektriği iyi ileten, kolay dövülür ve işlenir olduğundan eski çağlardan beri türlü işlerde kullanılan, kızıl renkli element.
cigara: (İsp.) Sigara; ince kağıda, kıyılmış tütün sarılarak hazırlanan, silindirik biçiminde, ağızdan dumanı çekilen nesne.
çelik: (T.) Su verilerek, çok sert ve esnek bir duruma getirilebilen, birleşiminde az miktarda karbon bulunan demir ve karbon alaşımı, polat.
çinko: (İt.) Atom numarası 30, atom ağırlığı 65,37, mavimsi beyaz renkte olan sert bir element, tuty; bu elementten yapılmış.

demir: (T.) Atom numarası 26, atom ağırlığı 55,847, yoğunluğu 7,8 olan, 1510 °C’de eriyen, mavimtrak esmer renkte, özellikle çelik, döküm ve alaşımlar durumunda saniyede kullanılmaya en elverişli element.

elmas: (Ar.) Yerin derinliklerinde bulunan, billurlaşmış arı karbon.

gaz yağı: Ham petrolün 150-250 °C’ler arasında işlenmesiyle elde edilen renksiz veya sarı renkte akaryakıt.

gümüş: (T.) Atom numarası 47, atom ağırlığı 107,88, yoğunluğu 10,5 olan, 960 °C’ye doğru sıvı duruma geçen, parlak beyaz renkte, kolay işlenir ve tel durumuna gelebilen element (simgesi Ag.).

ilaç: (Ar.) Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollarla kullanılan madde, em, deva.

kireç: (Far.) Mermer, tebeşir, kireç taşı, alçı taşı gibi birçok taşın özünü oluşturan kalsiyum oksit, (CaO).

kolonya: (İt.) İçinde limon, lavanta, tütün vb. bitkilerin yağı bulunan, hafif kokulu alkollü bir madde.

lokman ruhu: (T.) Eter.

mermer: (Ar.) Bileşiminde % 70’ten çok kalsiyum karbonat bulunan, genellikle beyaz, renkli ve damarlısı da olan, cilalanabilen, billurlaşmış kireç taşı.

mıknatıs: (Ar.) Demiri ve daha başka bazı metalleri çeken demir oksit.

pansuman: (Fr.) Yara temizliği ve bakımı.

sabun: (Ar.) Kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde.

sıva: (T.) Bir yapının duvarlarına sürülen ince harç tabakası.

sigara: (İsp.) İnce kağıda, kıyılmış tütün sarılarak hazırlanan, silindir biçiminde, ağızdan dumani çekilen nesne.

tababet: (Ar.) Tıp.

taş: (T.) Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde; bu maddeden yapılmış, bu maddeden oluşmuş.

yağ: (T.) Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde.

zehir: (Far.) Organizmaya girdiğinde kimyasal etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve miktarına göre canlıyı öldürebilen madde, ağı, sem; büyük üzüntü, acı, keder, sıkıntı.

zehirli: (T.) Zehirli olan.

4. 3. 19. Mekân Adları

adliye: (Ar.) Hukuk ve adalet işlerini gören devlet kuruluşları.

ağaçlık: Ağacı bol olan yer.

ambar: (Far.) Genellikle tahıl saklanan yer.

arasta: (Far.) Çarşılarda veya alışveriş bölgelerinde aynı işi yapan esnafın bir arada bulunduğu bölüm.

askeriye: (Ar.) Askerlik.

avlu: (Rum.) Bir yapının veya kapı grubunun ortasında kalan üstü açık, duvarla çevrili alan, hayat.

bağ: (Far.) Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası; meyve bahçesi.

bahçe: (Far.) Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer.

bahçeli: (T.) Bahçesi olan.

belediye: (Ar.) İl, ilçe, kasaba, belde vb. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen, tüzel kişiliği olan örgüt, şehremaneti.

bina: (Ar.) Yapı

cami: (Ar.) Müslümanların ibadet etmek için toplandıkları yer.

civar: (Ar.) Yöre; yakında olan.

çardak: (Far.+Ar.) tarla, bahçe vb. yerlerde ağaç dallarından örülmüş barınak.

çarşı: (Far.) Dükkânların bulunduğu alışveriş yeri.

daire: (Ar.) Belirli devlet işlerini çevirmekle görevli kuruluşlardan her biri; bir çemberin içinde kalan düzlem parçası.

dam: (T.) Yapıları dış etkilerden korumak amacıyla üzerlerine yapılan çoğu kiremit kaplı bölüm.

değirmen: (T.) İçinde öğütme işi yapılan yer.

dükkân: (Ar.) Esnafın perakende satış yaptığı, küçük zanaat sahiplerinin çalıştıkları yer.

etraf: (Ar.) Yanlar, taraflar; çevre.

ev: (T.) Yalnız bir ailenin oturabileceği biçimde yapılmış yapı; bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane; aile.

geçit: (T.) Geçmeye yarayan yer, geçecek yer.

hamam: (Ar.) Yıkanılacak yer, yunak, ısıdam.

han: (Far.) Yol üzerindeki veya kasabalarda yolcuların konaklamalarına yarayan yapı.

hanay: (T.) İki veya daha çok katlı ev.

hapishane: (Ar.+Far.) Cezaevi.

harabe: (Ar.) Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapı, yıkı.

havuz: (Ar.) Su biriktirme, yüzme, çevreyi güzelleştirme vb. amaçlarla altı ve yanları mermer, beton benzeri şeylerden yapılarak içine su doldurulan, genellikle üstü açık yer.

kafes: (Ar.) Çapraz çubuklarla ve aralıklı olarak yapılmış, pencerelere takılan siper; cami, tekke vb. yerlerde kadınlara ayrılan yer.

kagir: (Far.) Taş veya tuğladan yapılan (yapı), kârgir.

kahve: (Ar.) Kahve bitkisinin çekirdeklerinin kavrulup çekilmesiyle elde edilen toz; kahve, çay, ıhlamur, bira, nargile içilen, hafif yiyecekler bulduran, tavla, domino, bilardo, kağıt vb. oynanan yer, kahvehane, kıraathane.

kalem: (Ar.) Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç; remî kuruluşlarda yazı işlerinin görüldüğü yer.

karakol: (Moğ.) Güvenliği sağlamakla görevli kimselerin bulunduğu yer.

kasaba: (Ar.) Şehirden küçük, köyden büyük, henüz kırsal özelliklerini yitirmemiş olan yerleşim merkezi, belde.

kaymakamlık: (T.) Kaymakamın makamı ve bu makama bağlı resmî dairelerin bütünü.

kaza: (Ar.) İstem dışı veya umulmayan bir olay dolayısıyla bir kimsenin, bir nesnenin veya bir aracın zarara uğraması; ilçe, kaymakamlık.

kışlak: (T.) Kışın barınılan yer.

kıyı: (T.) Issız, tenha yer.

kiler: (Far.) Evlerde yiyecek, içecek ve erzakın saklandığı oda, ambar veya dolap.

koğuş: (T.) Kışla, okul, tutukevi, hastane vb. kalabalık yerlerde, içinde birçok kimsenin yattığı veya barındığı büyük oda.

konak: (T.) Büyük ve gösterişli ev.

köprü: (T.) Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, kâgir, beton veya demir yapı; iki şey arasında bağ veya ilişkiyi sağlayan şey.

köşe: (T.) İki duvarın birleştiği girintili veya çıkıntılı yer; iki sokağın veya caddenin kesiştiği yer, büküç; bölüm, yer veya yan.

köşebaşı: (T.) Bir sokağın başka bir sokakla veya caddeyle kesiştiği yer.

köşk: (Far.) Bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır.

köy: (Far.) Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi, köylük yer, köy yeri.

kubbe: (Ar.) Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.

kulübe: (Far.) Kerpiç, saman veya ağaçtan yapılmış küçük, basit, ilkel ev.

kuytu: (T.) Issız, sessiz ve göze çarpmayan, tenha (yer).

kuyu: (T.) Su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindirik biçiminde, çevresine duvar örülen, suyundan yararlanılan çukur.

lokanta: (İt.) Yemek pişirilip satılan yer, aşevi, restoran.

mağaza: (Fr.) Büyük dükkan.

mahal: (Ar.) Yöre.

mahalle: (Ar.) Bir şehrin, bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri.

mahkeme: (Ar.) Bir yargıçtan veya bazen savcı ve yargıçlardan oluşan bir kurulun, yargı görevini yerine getirdikleri yer, yargı yeri, yargıevi, mahkeme kapısı.

mahpus: (Ar.) Hapishane.

mapus: (Ar.) Mapushane, cezaevi, hapishane.

mektep: (Ar.) Okul.

memleket: (Ar.) Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü, ülke; bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, şehir, yurt.

mesire: (Ar.) Gezinti yeri, gezilecek yer.

meşdan: (Ar.) Alan, saha.

meyhane: (Far.) İçki satılan ve içilen yer, içki yeri.

mezarlık: (T.) Mezarların bulunduğu yer, kabristan, gömütlük, sinlik, tahtalıköy, mezaristan, bamyaratlısı.

mutfak: (Ar.) Yemek pişirilen yer, aş damı.
nahiye: (Ar.) Bucak.
nizamiye: (Ar.) Kışla, garnizon ve bazı kuruluşların girişi.
ocak: (T.) Ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer.
oda: (T.) Evin veya herhangi bir yapının oturma, çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan bölümü, göz.
ortalık: (T.) Bulunulan yer, çevre.
park: (Fr.) Bir yerleşme merkezinde halkın gezip hava alması için düzenlenmiş ağaçlı ve çiçekli büyük bahçe.
sahanlık: (T.) Yapılarda ve bazı taşıtlarda kapı önünde, merdiven başlarında veya dönülen bölümde bulunan geniş yer.
salon: (Fr.) Dükkân, mağaza.
semt: (Ar.) Şehirde yerleşim bölgesi, yaka.
sergi: (T.) alıcının görmesi, seçmesi için dizilmiş şeylerin tümü ve bu nesnelerin serildiği yer.
sığınak: (T.) Kötülüklerden koruyan, sığınılan kimse veya şey.
sofa: (Ar.) Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol.
sokak: (Ar.) İl, ilçe vb. yerleşim bölgelerinde, iki yanında evler olan, caddeye oranla daha dar veya kısa olabilen yol.
sur: (Ar.) Kale duvarı.
şadırvan: (Far.) Genellikle cami avlularında bulunan, çevresindeki musluklardan ve ortasındaki fiskiyeden su akan, üzeri kubbeli veya açık havuz.
şehir: (Far.) Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, kent, site.
şerefe: (Ar.) Minarenin gövdesini çepeçevre dolaşan, korkuluklu, ezan okunan yer.
tahrirat kalemi: (T.) Resmî dairelerde yazı işleri ile uğraşan kalem.
tapu: (T.) Tapu işlerinin yürütüldüğü kuruluş.
taşlık: (T.) Taşla döşenmiş avlu, sofa, merdiven altı vb.
tenha: (Far.) İssız; kalabalık olmayan.
terasa: (Fr.) Teras, bir yapının damında çevresi, üstü açık, yer, ayazlık, taraça.
yatak odası: (T.) Yatmak için kullanılan oda.
yayla: (T.) Dağlık, yüksek bölgelerde, kışın hayat şartları güç olduğu için boş bırakılan, yazın havası iyi ve serin olan, hayvan otlatma veya dinlenme yeri.
yazlıhane: (T.+Far.) Yazı ve danışma işlerinin yürütüldüğü iş yeri, büro.
yer: (T.) bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân; gezinilen, ayakla basılan taban.
yunak: (T.) Hamam.
yuva: (T.) Genellikle ailenin oturduğu ev.
zeytinlik: (T.) Zeytin yetiştirilen alan.

4. 3. 20. Meslek- Meşguliyet Adları

amele: (Ar.) Gündelikle çalışan işçi.

amir: (Ar.) Emreden, buyuran; bir memurun vazife bakımından büyüğü.

arabacı: (T.) Arabayı süren kimse.

arabacılık: (T.) Arabacının yaptığı iş.

aşçılık: (T.) Aşçının yaptığı iş.

attar: (Ar.) Güzel kokular, iğne iplik vesâire satan; aktar.

avcılık: (T.) Avcının yaptığı iş.

avukat: (Fr.) Hak, hukuk ve yasa işlerinde isteyenlere yol gösteren, mahkemeler, devlet örgütleri ya da özel kuruluşlar önünde başkalarının hakkını savunmayı meslek edinmiş olan ve bunun için yasaların gerektirdiği koşulları taşıyan kimse, savunman.

aza: (Ar.) Üye.

bakkal: (Ar.) Yiyecek, içecek vb. maddeleri perakende olarak satan kimse.

belediye reisi: (Ar.) Belediye başkanı.

cambaz: (Ar.) Yerde ve tel, at, bisiklet, ip vb. üzerinde dengeye dayanan, tehlikeli, heyecan verici gösteriler yapan kimse, akrobat.

ceza reisi: (Ar.) Ağır ceza mahkemesi başkanı.

çalgıcı: (T.) Çalgı çalmayı kendine meslek edinmiş kimse.

çerçi: (Moğ.) Köy, Pazar vb. yerlerde dolaşarak ufak, tefek tuhafiyeye eşyası satan kimse.

çırak: (Far.) Zanaat öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse.

çıraklık: (T.) Çırak olma durumu, yamalık.

davulcu: (T.) Davul çalan kimse.

doktor: (Fr.) Hekim.

eshabı mesalih: (Ar.) Resmi dairelerde işlerini takip eden kimseler.

esnaf: (Ar.) Küçük sermaye ve zanaat sahibi; başlıca düşüncesi, mesleğinin bütün inceliklerinden yararlanıp bunları karşısındakinin zararına kullanarak ve meslekte kötü örnek oluşturarak çok para kazanmak olan kimse.

fabrikacı: (T.) Fabrika sahibi veya fabrika işleten kimse, fabrikatör.

fabrikatör: (Fr.) Fabrikacı.

falcılık: (T.) Falcının yaptığı iş, bakıcılık.

hamal: (Ar.) Taşıyıcı.

hancı: (T.) Han işleten kimse.

helvacı: (T.) Helva yapan veya satan kimse.

hizmetçi: (T.) Hizmet gören kimse.

hizmetkâr: (Ar.+T.) Ücretle iş gören genellikle erkek işçi, uşak.

hoca: (Far.) Öğretmen.

imam: (Ar.) Cemaate namaz kıldırان kimse.

işçi: (T.) Başkasının yararına bedenini, kafa gücünü veya el becerisini kullanarak ücretle çalışan kimse.

kaçakçılık: (T.) Bir devletin yasalarına karşı gelerek yapılan ticaret.

kadı: (Ar.) Tanzimat'a kadar her türlü davaya, Tanzimat ile Medeni Kanun arasındaki dönemde ise yalnız evlenme, boşanma, nafaka, miras davalarına bakan mahkemelerin başkanları.

Kahveci: (T.) Kahve işleten veya kahve pişirip satan kimse.

kahyalık: (T.)Kâhya olma durumu.

katiplik: (T.) Sekreterlik, yazmanlık.

kaymakam: (Ar.) Bir ilçede devleti temsil eden en yetkili yönetim görevlisi, ilçebay.

kemençeci: (T.) Kemençe çalan veya yapan kimse.

kunduracı: (T.) Kundura yapan veya satan kimse.

mahkeme-i cinayet reisi: (Ar.) Ağır ceza mahkemesi başkanı.

malmüdürü: (Ar.) Malmüdürlüğünün işlerini yürüten yönetici.

manifaturacı: (T.) Manifatura eşyasının satıldığı yer.

memur: (Ar.) Devlet hizmetinde aylıkla çalışan kimse, görevli.

memuriyet: (Ar.) Memurluk.

memurluk: (T.) Memur olma durumu.

meslek: (Ar.) Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş.

meslektaş: (T.) Aynı meslekten olanlardan her biri.

muhtar: (Ar.) Köy ve mahallenin yasalarla belirtilmiş işlerini yürütmek için o köy veya mahallede oturanların seçtikleri kimse, köy muhtarı, mahalle muhtarı.

mutasarrıf: (Ar.) Sancak beyi.

mutasarrıflık: (T.) Mutasarrıfın görev ve makamı.

müddeiumumi: (Ar.) Savcı.

müdür: (Ar.) İdare eden, yöneten.

müezzin: (Ar.) Namaz vakitlerini bildirmek için ezan okuyan din görevlisi, ezancı.

müfettiş: (Ar.) Denetmen.

müftü: (Ar.) İl ve ilçelerde Müslümanların din işlerine bakan görevli.

mülazımlık: (T.) Mülazım olma durumu.

mümeyyiz: (Ar.) Ayırtman.

müstantik: (Ar.) Sorgu yargıcı.

müvekkil: (Ar.) Birine kendine vekil olarak seçen erkek.

nalbant: (Ar.+Far.) Hayvanların ayağına nal çakan kimse.

odacı: (T.) Resmî kuruluşlarda, iş yerlerinde temizlik ve getir götür işlerine bakan görevli, hizmetli, hademe, müstahdem.

oduncu: (T.) Odun kesen veya satan kimse.

pabuççu: (T.) Ayakkabıcı.

pazaracı: (T.) Değişik günlerde kurulan pazarlarda mal satan kimse.

Reis: mahkeme-i cinayet reisi, ağır ceza mahkemesi başkanı

reji ambar memuru: (Ar.) Tekel idaresinde ambara bakan memur.

reji memuru: (Ar.) Tekel idaresi memuru.

saatçi: (T.) Saat yapan, onaran veya satan kimse.

salıncakçı: (T.) Eğlence yerlerinde salıncak çalıştıran kimse.

sığırtmaç: (T.) Büyükbaş hayvan güden kimse, sığır çobanı, nahır.

tahrirat katibi: (Ar.) İlçede resmî yazı işleriyle görevli kimse.
tahsildar: (Ar.+Far.) Bir kimse veya bir kuruluş adına para toplamakla görevli kimse, alımcı.
tahsildarlık: (T.) Tahsildarın görevi, alımcılık, vergicilik.
tüccar: (Ar.) ticaret yapan, ticaretle uğraşan kimse, tacir.
usta: (Far.) Bir zanaatı gereği gibi öğrenmiş olan ve kendi başına yapabilen kimse.
vali: (Ar.) Bir ilde devleti temsil eden en yetkili yönetim görevlisi, ilbay.
yanaşma: (T.) Genellikle bir çiftçi yanında çalışan işçi, tutma.
yol kesici: (T.) Yolda engelleme yapıp soygun düzenleyen.
yüzbaşı: (T.) Orduda rütbesi üsteğmenle binbaşı arasında olan subay.
zeybek: Batı Anadolu efesi.
zurnacı: (T.) Zurna çalan kimse, zurnazen.

4. 3. 21. Ölçü Adları

adım: (T.) Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri.
ağır: (T.) Tartıda çok çeken, hafif karşıtı; çapı boyutu büyük olan; yavaş; yoğun.
alçak: (T.) Yerden uzaklığı az olan, yüksek karşıtı.
arşın: (Far.) Yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.
aşağı yukarı: (T.) Tamama yakın, yaklaşık olarak.
ayar: (Ar.) Değer, derece.
az: (T.) Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.
azıcık: (T.) Çok az, biraz.
azlık: (T.) Az olma durumu.
batman: (T.) 7,692 kilogram olan ağırlık ölçü birimi.
beri: (T.) Konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine daha yakın olanı; bu uzaklıkta bulunan; ... -den bu yana.
biraz: (T.) Bir parça, azıcık.
birazcık: (T.) Pek az, çok az.
birçok: (T.) Oldukça çok, sayısı belirsiz, bir hayli, müteaddit.
birer: (T.) Herkese bir.
bir hayli: (T.) Epey, çok, hayli, oldukça.
birkaç: (T.) Çok olmayan, az sayıda, az.
bir nevi: (T.+Ar.) Bir çeşit.
bir parça: (T.+Far.) Biraz, azıcık, çok az.
bir sürü: (T.) Pek çok.
birtakım: (T.) Kimi, bazı.
bol: (T.) İçine girecek şeyin boyutlarından daha büyük veya geniş olan, dar karşıtı; nicelik bakımından olağandan alışıldandan çok, kıt karşıtı.
bolca: (T.) Oldukça çok.
boy: (T.) Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık.
boyu boyunca: (T.) Boyu uzanabildiği kadar, boyu uzunluğunca.
boyuna: (T.) Ara vermeden, durmaksızın.

boyunca: (T.) Boyu veya uzunluğu kadar.

buçuk: (T.) ... ve yarım.

büsbütün: (T.) İyiden iyiye, iyice, tamamen, tamamıyla, temelli.

bütün: (T.) Eksiksiz, tam; çok sayıdaki varlık ve nesnelerin hepsi; parçalanmamış; birlik, tamlık.

büyücek: (T.) Biraz büyük, büyüğe yakın.

büyük: (T.) Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan; yetişkin, belli bir yaşa gelmiş; çok ortalamayı aşan; önemli.

büyükçe: (T.) Biraz büyük.

çaplı: (Erm.) Cisimlerin genişliği, kutur.

çeyrek: (Far.) Gümüş mecdiyenin dörtte biri değerinde olan beş kuruş.

çoğu: (T.) Bir şeyin büyük bölümü; çok kimse.

çoğunluk: (T.) Sayı üstünlüğü, ekseriyet, azınlık karşıtı.

çok: (T.) Sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı.

damla: (T.) Yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda sıvı.

dar: (T.) Genişliği az veya yetersiz olan, ensiz, mikro.

defa: (Ar.) Kez, kere.

demet: (Rum.) Bağlanarak oluşturulmuş deste, bağlam.

derece: (Ar.) Bir süreç içindeki durumlardan her biri, basamak, aşama, rütbe, mertebe; denli, kadar.

derin: (T.) Dibi yüzeyden veya ağzından uzak olan; yoğun; uzun süren.

derinlik: (T.) Bir şeyin dip tarafının yüzeye, ağza olan uzaklığı.

dizi: (T.) bir iplik veya tel üzerine dizilmiş inci, boncuk vb.nin oluşturduğu bütün, sıra.

dönüm: (T.) 1000 m²'lik bir alan ölçüsü.

en: (T.) Bir yüzeyde boy sayılan iki kenar arasındaki uzaklık, genişlik.

ender: (Ar.) çok az, çok seyrek.

fazla: (Ar.) Gereğinden, alışılmıştan çok, aşırı olan, ziyade; daha çok, aşkın.

hafif: (Ar.) Tartıda ağırlığı az gelen, yeğni, ağır karşıtı; etkisi az olan, sert karşıtı; gücü az olan, belli belirsiz.

hafifçe: (T.) Hafif olarak, hafif bir biçimde, belli belirsiz.

hiza: (Ar.) Doğru bir çizgi üzerinde bulunma durumu.

ince: (T.) Kendi cinsinden olanlara göre dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı.

iri: (T.) Olağandan daha hacimli, olağanı aşan büyüklüğü olan, ince karşıtı.

kafi: (Ar.) Yeterli, yetecek ölçüde olan.

kalın: (T.) Cisimlerde uzunluk ve genişlik dışında üçüncü boyutu çok olan (cisim), ince karşıtı.

karış: (T.) Parmaklar birbirinden uzak duracak biçimde gergin duran elde, başparmak ile serçe parmağın uçları arasındaki açıklık.

katı: (T.) Sert, yumuşak karşıtı.

kat kat: (T.) Çok, pek çok; üst üste.

kere: (Ar.) Kez, yol, defa, sefer.

kısa: (T.) Boyu, uzunluğu az olan, uzun karşıtı; az süren, uzun olmayan; ayrıntısı çok olmayan.

kısaca: (T.) Kısa olarak, özetle, hülasa, hülaseten.

kifayet: (Ar.) Yeterli miktarda olma, yetme, kâfi gelme.

kilometre: (Fr.) 1.000 metrelik uzunluk ölçü birimi (km).

kocaman: (T.) Çok iri, büyük, koca.

koskoca: (T.) Çok büyük, muazzam.

koyu: (T.) Yoğunluğundan dolayı güç akan, sulu karşıtı; rengi açık olmayan, daha belirgin, açık karşıtı.

küçük: (T.) Boyutları, benzerlerinininkinden daha ufak olan, mikt-ro, büyük karşıtı; yaşı daha az olan; değersiz, önemsiz.

küçükçe: (T.) Bira küçük.

küçüklük: (T.) İnsana yakışmayacak, insanın değerini azaltacak davranış.

mertebe: (Ar.) Aşama, derece, rütbe.

mesafe: (Ar.) Ara, aralık, uzaklık.

metre: (Fr.) Yer meridyen çemberinin kırk milyonda biri olarak kabul edilen, 100 cm'lik temel uzunluk ölçüsü birimi.

miktar: (Ar.) Bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen veya azalıp çoğalabilen durumu, nicelik.

mikyas: (Ar.) Ölçek, ölçü.

minimini: (T.) Küçücük.

misil: (Ar.) Defa, kez, kat.

muhtelif: (Ar.) Çeşit çeşit, çeşitli.

muvazene: (Ar.) Denge.

müddet: (Ar.) Süre.

münhasır: (Ar.) Sınırlanmış, sınırlı.

müsavat: (Ar.) Eşitlik, denklik.

nadir: (Ar.) Seyrek, az bulunur.

nadiren: (Ar.) Seyrek.

nazaran: (Ar.) Göre, oranla, kıyasla.

nisbet: (Ar.) Nispet, oran.

nisbeten: (Ar.) Nispeten, bir dereceye kadar, oldukça, nispetle.

noksan: (Ar.) Eksik.

numara: (İt.) Ölçü.

okka: (Ar.) 1,282 kilogram veya 400 dirhemlik ağırlık ölçüsü birimi, kıyye.

ölçülü: (T.) Belirli bir ölçüde olan.

parça: (Far.) Bir bütünden ayrılan, ayrı sayılan veya ortak olan şey.

parçacık: (T.) Küçük parça, kırıntı.

parti: (Fr.) Bazı oyunlarda bir kez.

pıhtı: (Far.) Koyulaşarak yarı katı durumuna gelmiş sıvı.

safha: (Ar.) Evre.

sayı: (T.) Sayma, ölçme, tartma vb. işlerin sonunda bulunan birimlerin kaç olduğunu bildiren söz, adet.

sefer: (Ar.) Kez, defa.

seviye: (Ar.) Düzey.

sık: (T.) Kısa zaman aralıklarıyla, az aralıklarla.

sıkı: (T.) İyice sıkıştırılmış, doldurulmuş, tıkHz, gevşek olmayan; zorlu, güçlü ve etkili; sıkıca, iyice.

sıkıca: (T.) Sıkı bir biçimde.

sınıf: (Ar.) önemlerine, niteliklerine göre kişi veya nesnelerin yerleştirildiği kategorilerden her biri.

sıra: (T.) Yan yana, art arda olan şey veya kimselerin tümü, dizi; bir şeye ayrılan, uygun görülen veya rastlayan zaman.

sürat: (Ar.) Hızlılık, çabukluk, ivinti.

süratli: Çabuk hareketlenen, çabuk giden, çabuk işleyen, hızlı.

süre: (T.) Bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman parçası, zaman aralığı, zaman bölümü, müddet.

şart: (Ar.) Olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul.

şekil: (Ar.) Biçim.

şinik: (Rum.) Tahıl için kullanılan, sekiz kiloluk ölçek.

tabaka(1): (Ar.) Katman; derece.

tam: (Ar.) Eksiksiz, kesintisiz; en elverişli, en uygun; o sırada, o anda.

tamam: (Ar.) Bütün, tüm.

tamamen: (Ar.) Bütün olarak, büsbütün, baştan sona.

tamamıyla: (T.) Tam olarak, büsbütün, baştan sona, külliye.

tane: (Far.) Herhangi bir sayıda olan şey, adet; çekirdekli küçük meyve.

tanecik: (T.) Çok küçük boyutlu madde, cisim.

tasnif: (Ar.) Bölümleme.

tastamam: (T.) Bütünüyle tamamıyla.

tutam: (T.) Avuç içi veya parmak uçlarıyla tutulabilen miktardan olan.

türlü: (T.) Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif.

ufak: (T.) Boyutları normalden küçük.

ufakça: (T.) Oldukça ufak, ufarak.

usul: (Ar.) Bir amaca erişmek için izlenen düzenli yo, tutulan yol, yöntem, tarz.

usulca: (T.) Sessiz bir biçimde.

uzak: (T.) Gidilmesi çok süren, çok ötelelerde bulunan, ırak, yakın karşıtı.

uzun: (T.) İki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı; başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı olan, çok süren.

uzunca: (T.) Biraz uzun.

yakın: (T.) Az bir ara ile ayrılmış olan (zaman veya yer), uzak karşıtı; aralarında sıkı ilgi bulunan.

yalnız: (T.) Yanında başkaları bulunmayan; yalnızca.

yarı: (T.) Bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri, nısıf; bir şeyin yarısı kadar olan, yarım olan.

yarım: (T.) bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri; tam ve istenildiği gibi olmayan, eksik, noksan.

yarımşar: (T.) Yarım yarım, yarım olarak.

yavaş: (T.) Hızlı olmayan, ağır, çabuk karşıtı.

yavaşça: (T.) Oldukça yavaş bir biçimde, usulca.
yekpare: (Far.) Bir parçadan oluşan, tek parça, bütün.
yekun: (Ar.) Toplam.
yeni: (T.) Kullanılmamış veya az kullanılmış olan, eski karşıtı; oluş veya çıkışından beri çok zaman geçmemiş olan.
yepyeni: (T.) Çok yeni, hiç kullanılmamış.
yol: (T.) Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık, tarik; davranış, tutum, gidiş veya davranış biçimi.
yudum: (T.) Sıvı içiminde ağza alınan miktar.
yüksek: (T.) Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, alçak karşıtı.
ziyade: (Ar.) Çok, daha çok, daha fazla.

4. 3. 22. Renk Adları

açık yeşil: (T.) Yeşilin bir veya birkaç ton açığı.
ak: (T.) Kar, süt vb.nin rengi, beyaz.
bembeyaz: (T.) Çok beyaz, apak.
beyaz: (Ar.) Ak, kara, siyah karşıtı.
beyazımtırak: (T.) Beyazımsı.
beyazlık: (T.) Beyaz olma durumu.
erguvan rengi: (T.) Eflatunla kırmızı arası renk, erguvani.
esmer: (Ar.) Siyaha çalan buğday rengi.
hâkî: (Far.+Ar.) Yeşile çalan toprak rengi; bu renkte olan.
kahverengi: (T.) Kavrulmuş kahvenin renginde olan.
kara: (T.) En koyu renk, siyah, ak, beyaz karşıtı.
kavuniçi: (T.) Pembeye çalan sarı renk.
kıpkırmızı: (T.) Her yanı kırmızı; çok parlak kırmızı.
kır: (T.) Beyazla az miktarda siyah karışmasından oluşan renk.
kırmızı: (Ar.) Al, kızıl renk.
kırmızılık: (T.) Kırmızı olma durumu, kızılık.
koyu yeşil: (T.) Karaya yakın yeşil, yeşilin bir veya birkaç ton koyusu.
krem rengi: (T.) Krem.
kumral: (T.) Koyu sarı veya açık kestane rengi ; bu renkte olan (kimse veya şey).
kurşuni: (T.+Ar.) Koyu kül rengi, kurşun rengi.
lacivert: (Far.) Koyu mavi renkli olan.
mavi: (Ar.) Yeşil ile menekşe rengi arasında bir renk, bulutsuz gökyüzünün rengi.
mor: (T.) Kırmızı ile mavinin karışmasından oluşan renk, menekşe renginin kırmızıya çalanı.
nefti: (Far.+Ar.) Siyaha yakın koyu yeşil renk.
pembe: (Far.) Beyaza biraz kırmızı karıştırılmasıyla oluşan açık renk.
pembelik: (T.) Pembe renginde olma.
renk: (Far.) Cisimlerin tarafından yansıtılan ışığın gözde oluşturduğu urdum.
renkli: (T.) Beyaz dışında başka rengi veya renkleri olan.

renksizlik: (T.) Renksiz olma durumu
sarı: (T.) Yeşil ile turuncu arasında bir renk, limon kabuğu rengi.
simsiyah: (T.) Kapkara.
siyah: (Far.) Kara, ak karşıtı.
turuncu: (Far.+Ar.) Turunç rengi, kızıl sarı renk.
vişneçürüğü: (T.) Çürük vişne rengi.
yeşil: (T.) Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk.
yeşilimtrak: (T.) Yeşilimsi.
zifiri: (Ar.) Çok koyu.

4. 3. 23. Savaş, Askerlik, Devlet Yönetimi İle İlgili Adlar

adalet: (Ar.) Herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme, doğruluk.
ağır ceza: (Ar.) Beş yıldan yukarı olan hapis cezaları.
alay: (T.) Herhangi bir törende veya gösteride yer alan topluluk; bayram, cenaze vb. törenlerde sıralı olarak giden insan topluluğu, kortej.
asalet: (Ar.) Bir görevi yüklenmiş olma, o görevin sahibi olma, vekillik karşıtı.
asker: (Ar.) Orduda görev yapan erden generale kadar herkes; askerlik görevi veya ödevi.
atlı: (T.) Atı olan; ata binmiş kimse, süvari.
başçavuş: (T.) Astsubay, başçavuş.
bayrak: (T.) Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak.
bölük: (T.) Takımlardan oluşan, üçü veya dördü bir tabur oluşturan ve öbür birliklerin temeli sayılan birlik.
browning: (İng.) Namlusu 7,65 milimetre çapında olan otomatik tabanca.
candarma: (İt.) Jandarma, Yurt içinde genel güvenliği ve kamu düzenini korumakla görevli, yasa ve nizamların koyduğu hükümlerin yürütülmesini ve bunlara dayanan hükümet emirlerinin yerine getirilmesini sağlayan silahlı askerî kuvvet; bu kuvvette görevli olan kimse.
celse: (Ar.) Oturum.
ceza: (Ar.) Uygunsuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem veya yaptırım.
cürm: (Ar.) Suç.
çavuş: (T.) Onbaşıdan sonra gelen ve görevi manga komutanlığı olan erbaş.
dava: (Ar.) Korunmanın bir hüküm ile sağlanması için yargı organlarına başvurma.
davacı: (T.) Dava eden kimse.
devlet: (Ar.) Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık; bu tüzel varlığın yönetim organları.

düşman: (Far.) Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, yağı, hasım, antagonist.

düşmanlık: (T.) Düşmanca duygu veya davranış, yağılık, hasımlık, adavet, muhasamat, husumet, antagonizm.

düzen: (T.) Belli yöntem, ilke veya yasalara göre kurulmuş olan durum, uyum, nizam, sistem.

emir: (Ar.) Buyruk, komut, talimat, ferman.

endaht: (Far.) Atma, atış; atılma; silah atma, boşaltma.

eşkîya: (Ar.) Dağda, kırdan yol kâsen hırsızlar, haydutlar.

fişek: (Far.) Tüfek, tabanca vb hafif ateşli silahlara, atılmak için sürülen ve içinde barut bulunan bir kovan ile bu kovanın ucuna yerleştirilmiş mermiden oluşmuş cephaneye.

gazi: (Ar.) Müslümanlıkta düşmanla savaşan veya savaş yapmış kimse.

gülle: (T.) Eskiden som taş veya demirden, yuvarlak bir biçimde yapılırken, günümüzde çelikten yapılan top mermisi.

hain: (Ar.) Zarar vermektan, üzmetkten veya kötülük yapmaktan hoşlanan (kimse).

hamle: (Ar.) İleri atılma, atılım, saldırış, savlet.

hapis: (Ar.) Yasalara göre suçlu belirlenen bir kimseyi cezaevine koyma cezası.

harp: (Ar.) Savaş.

hasım: (Ar.) Düşman, yağı.

heyet: (Ar.) Kurul.

hudut: (Ar.) Sınır.

hukuk: (Ar.) Toplumunu düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütünü, tüze; ahbablık, dostluk.

hücum: (Ar.) Saldırı; üşüşme, bir yere toplanma.

hüküm: (Ar.) Yargı; egemenlik, hâkimiyet.

hükümet: (Ar.) Hükümet; bir ülkenin yönetim kuruluşları.

idare: (Ar.) Yönetme, yönetim, çekip çevirme.

işyan: (Ar.) Başkaldırı.

işkence: (Far.) Bir kimseye maddi veya manevi olarak yapılan aşırı eziyet.

itham: (Ar.) Suçlama.

kul: (T.) Köle.

kumandan: (Fr.) Komutan.

kurşun: (T.) Tüfek, tabanca vb. hafif ateşli silahlarda kullanılan mermi.

mahkum: (Ar.) Hükümlü; zorunda olan, mecbur.

maiyet: (Ar.) Üst görevlinin yanında bulunan kimseler, alt kademedekiler.

martin: (İng.) Tek kurşun atan bir tür tüfek.

meclis: (Ar.) Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı.

merasim: (Ar.) Tören.

mermi: (Ar.) Ateşli silahlarla atılan patlayıcı ve delici madde, kurşun.

meşru: (Ar.) Yasal.

muharebe: (Ar.) Savaşta yapılan çarpışmalardan her biri.

mücadele: (Ar.) Herhangi bir amaca erişmek, bir kuvvete karşı koyabilmek için bir kişi veya topluluğun güçlü, sürekli çabası, savaşım.

mülkiye: (Ar.) Devlet yönetimindeki sivil görevliler sınıfı.

Nagant: Bir tür toplu tabanca.

namlu: (Far.) Tüfek, tabanca, top vb. ateşli silahların ucunda bulunan boru biçimindeki parça.

nefer: (Ar.) Er.

nöbetçi: (T.) Nöbet bekleyen, nöbet sırası kendisinde olan kimse.

ok: (T.) Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk; at arabası, kağrı vb. araçlarda koşum hayvanlarının bağlandığı ağaç.

rapor: (Fr.) Herhangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme, araştırma sonucu, düşünceleri veya tespit edilenleri bildiren yazı, yazanak.

resmi: (Ar.) Devletin olan, devlete ait, devletle ilgili, özel karşıtı.

salahiyet: (Ar.) Yetki.

selef: (Ar.) Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse, öncel, halef karşıtı.

silah: (Ar.) Savunmak veya saldırmak amacıyla kullanılan araç.

Smith Wesson: ABD merkezli bir tabanca firmasıdır.

süvari: (Far.) Atlı; atlı asker.

taarruz: (Ar.) Saldırı.

tabanca: (T.) Kısa, hafif, cepte veya belde taşınan ateşli silah.

tahkikat: (Ar.) Soruşturma.

tahrirat: (Ar.) Resmî bir daire tarafından yazılan yazılar ve mektup.

tecavüz: (Ar.) Saldırı.

tehdit: (Ar.) Gözdağı.

tehlike: (Ar.) Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara.

tehlikeli: (T.) Tehlikesi olan, korkulu, muhataralı.

tetik: (T.) Ateşli silahlarda ateşlemeyi sağlamak için çekilen küçük parça.

tevkif: (Ar.) Bir suç dolayısıyla birini tutuklama.

top: (T.) Gülle veya şarapnel atan büyük, ateşli silah.

topçu: (T.) Topların kullanılışı, bakımı üzerine yetiştirilen asker sınıfı.

vatan: (Ar.) Yurt.

vazife: (Ar.) Ödev, görev.

vekil: (Ar.) Birinin, işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse.

vukuat: (Ar.) Polisi ilgilendiren olay veya olaylar; olanlar, olan bitenler.

zabıt: (Ar.) Tutanak.

zabit: (Ar.) Rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan asker.

zaptiye: (Ar.) Osmanlı Devleti'nde toplum güvenliğini sağlamakla görevli askerî polis kuruluşundan olan er.

4. 3. 24. Sayı Adları

altı: (T.) Bir sayı.

altmış altı: (T.) altmış altı sayı almakla kazanılan bir tür iskambil oyunu.

beş: (T.) Bir sayı.

bin: (T.) Pek çok, çok sayıda.
binbir: (T.) Pek çok, çok sayıda.
bir: (T.) Sayıların ilki; herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren (sayı).
birinci: (T.) Bir sayının sıra sıfatı; zaman, yer bakımından başkalarından önce gelen kimse, şey.
doksan üç: (T.) Bir sayı.
dokuz: (T.) Bir sayı.
dokuzlu: (T.) İskambil, domino vb. oyunlarda dokuz işaretini taşıyan kağıt veya pul.
dört: (T.) Bir sayı.
elli: (T.) Bir sayı.
iki: (T.) Bir sayı.
ikinci: (T.) İki sayısının sıra sıfatı; birinciden sonra gelen kimse veya nesne.
ikişer: (T.) Her defasında ikisi bir arada olan, her birine iki.
kırk: (T.) Bir sayı.
on altı: (T.) Bir sayı.
on beş: (T.) Bir sayı.
on dört: (T.) Bir sayı.
on iki: (T.) Bir sayı.
on sekiz: (T.) Bir sayı.
on üç: (T.) Bir sayı.
on: (T.) Bir sayı.
onuncu: (T.) On sayısının sıra sıfatı, sırada dokuzuncudan sonra gelen.
otuz beş: (T.) Bir sayı.
otuz bir: (T.) Bir sayı.
otuz: (T.) Bir sayı.
sekiz: (T.) Bir sayı.
üç yüz yirmi: Bir sayı.
üç yüz: Bir sayı.
üç: (T.) Bir sayı.
üçüncü: (T.) Üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden sonra gelen.
yedi: (T.) Bir sayı.
yirmi: Bir sayı.
yüz: (T.) Bir sayı.
yüzlerce: (T.) Pek çok, çok sayıda.

4. 3. 25. Tabiat, Hava Olayları, Gökyüzü ile İlgili Adlar

akıntı: (T.) Akma işi.
akis: (Ar.) Işık veya ses dalgalarının yansıtıcı bir yüzeye çarparak geri dönmesi, yansıma, yankı.
alaca karanlık: (T.) Güneş doğmadan önceki veya battıktan hemen sonraki aydınlık, yarı karanlık, akşam karanlığı.

âlem: (Ar.) Evren, dünya, cihan; durum ve şartlar; ortam, çevre.

alev: (T.) Yanan maddelerin veya gazların türlü biçimlerdeki ışıklı uzantısı, yalım, yalaz, alaz, şule.

anafor: (Rum.) Girdap.

arazi: (Ar.) Yeryüzü parçası, yerey, toprak; yer.

ateş: (Far.) Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od, nâr; tutuşmuş olan cisim; ısıtmak, pişirmek için kullanılan yer veya araç; genellikle hastalık etkisiyle artan vücut sıcaklığı, kızdırma; büyük üzüntü, acı.

ay ışığı: (T.) Ay'ın yer yüzüne verdiği ışık.

Ay: Dünya'nın uydusu olan gök cismi, kamer, mah, meh.

aydınlık: (T.) Bir yeri aydınlatan güç; kötülükten uzak, temiz, saf.

balçık: (T.) İçinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur, mil.

bayır: (T.) Küçük yokuş, belen, kıran, şev.

birikinti: (T.) Bir yerde kendi kendine birikmiş olan şey.

buğulu: (T.) Üzerinde buğu bulunan, buğulanmış.

bulut: (T.) Atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan, biçimleri, yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan yığın.

buz: (T.) Çoksoğuk bir etki uyandıran (şey veya kimse).

cereyan: (Ar.) Bir yöne doğru akma, akış, akıntı; bir şeyin gelişme, olma durumu.

çakıl taşı: (T.) Deniz kıyılarında veya derelerde suyun aşındırması ile sivrilikleri kaybolmuş, toparlak veya badem biçiminde ufak bir taş türü, çakıl.

çakıl: (T.) Çakıl taşı.

çamur: (T.) Su ile karışıp bulaşır ve içine batılır duruma gelmiş toprak, balçık.

çamurlu: (T.) Çamur bulaşmış, üstünde veya içinde çamur bulunan.

çay: (T.) Dereden büyük, ırmaktan küçük akarsu.

çevre: (T.) Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, periferi.

çukur: (T.) Çevresine göre aşağı çökmüş olan yer; mezar.

dağ başı: (T.) Issız yer.

dağ: (T.) Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimi yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü.

delik: (T.) Dar, küçük açıklık.

deniz: (T.) Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi.

dere yatağı: (T.) Genellikle yazın kuruyan küçük akarsuyun yatağı.

dere: (T.) Genellikle yazın kuruyan küçük akarsu.

dondurucu: (T.) Çok üşüten, çok soğuk.

duman: (T.) Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerreciklerle buğu bulunan değişik renklerde gaz.

dumanlı: (T.) Sıkıntılı, bulanık.

dünya: (Ar.) Güneş'e yakınlık bakımından üçüncü gezegen, acun; üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yeryüzü; duygu, düşünce ve hayal alemi.

düzlük: (T.) Geniş, düz yer.

facia: (Ar.) Çok üzüntü veren, acıklı olay, afet.

felaket: (Ar.) Büyük zara, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum, yıkım, belâ.

felek: (Ar.) Dünya, âlem.

fırtınalı: (T.) Çok tartışmalı, çekişmeli, gürültülü, karışık.

fundalık: (T.) Funda ile kaplı yer.

gök: (T.) Yeryüzü üzerine mavi bir kubbe gibi kapanan boşluk, gök kubbe, sema.

gökyüzü: (T.) Atmosferin gözle görünen bölümü.

gölcük: (T.) Gölet.

gölge: (T.) Saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık.

gölgesiz: (T.) Gölgesi olmayan.

gübre: (Rum.) Verimini arttırmak için toprağa dökülen her türlü hayvan dışkısı, kimyasal veya bitkisel madde, kemre.

güneş: (T.) Güneş ışınlarının ve ısısının etkilediği ortam.

Güneş: Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren en büyük gök cismi.

güneşli: (T.) Açık, aydınlık (hava).

hava: (Ar.) Hava yuvarını oluşturan, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı; meteoroloji ile ilgili olayların bütünü; müzik parçalarında tür.

huzme: (Ar.) Hüzme; ışık değneği.

ılık: (T.) Soğukla sıcak arası, ne soğuk ne sıcak.

ışık: (T.) Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji, erke, ziya, nur, şavk.

ışılta: (T.) Hafif ışık, ışıntı, parıltı.

itriyat: (Ar.) Sürünülecek güzel kokular.

ilkbahar: (T.+Far.) Kuzey yarım kürede mart, nisan ve mayıs aylarını içine alan, 21 Mart-22 Haziran arası zaman aralığı, erken bahar, evvel bahar, ilkyaz.

kapkaranlık: Çok karanlık.

kar: (T.) Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne beyaz ve hafif billur biçiminde donarak düşen su buharı.

karanlık: (T.) Işık olmama durumu; gereğince anlaşılıp bilinmeyen, ne olacağı, sonu belli olmayan (durum).

kaya: (T.) Büyük ve sert taş kütleli.

kayalık: (T.) Kayası çok olan yer.

kır: (T.) Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer, dağ bayır.

kış: (T.) Kuzey yarım kürede 22 Aralık-21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk mevsim.

kıvılcım: (T.) Yanmakta olan bir maddeden sıçrayan küçük ateş parçası, alev, çakım, çakın, çingı, şerare; demir, taş vb. maddelerin güçlü çarpışmasından sıçrayan ateş durumundaki parçacıklar.

koku: (T.) Nesnelere yayılan küçücük zerrelerin burun zarı üzerindeki özel sinirlerde uyandırdığı duyu.

kovuk: (T.) Bir şeyin oyuk durumunda bulunan iç bölümü.

kum: (T.) Silisli kütleleri, kayaların, doğal etkenlerle parçalanarak ufalanmasından oluşan, deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler.

kumlu: (T.) İçinde kum bulunan, kumsal.

küf: (T.) Ekmek, peynir vb. organik maddelerin üzerinde, nem ve ısının etkisiyle oluşan, çoğu yeşil renkli mantar.

loş: (T.) Yeterince aydınlık olmayan, yarı karanlık, az ışık alan.

manzara: (Ar.) Bakışı, ve dikkati çeken her şey; görünüş.

mehtap: (Far.) Ay ışığı.

menba: (Ar.) Kaynak.

mevsim: (Ar.) Yılın, güneşten ısı, ışık alma süresi ve dolayısıyla iklim şartları bakımından farklılık gösteren dört bölümünden her biri, sezon.

nâr: (Ar.) Ateş.

nehir: (Ar.) Irmak.

nem: (Far.) Hafif ıslaklık, rutubet.

nemli: Nemi olan, az ıslak, rutubetli.

ova: (T.) Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük, yazı.

parıltı: (T.) Pırıldama, göze çarpan parlaklık.

parıltısız: (T.) Parlaklığı olmayan.

parlak: (T.) Parlayan, ışıldağa.

parlaklık: (T.) Parlak olma durumu, revnak.

pınar: (T.) Yerden kaynatarak çıkan su, kaynak.

pırlıltı: (T.) Pırlıdayan şeyin yansıttığı ışık.

poyraz: (Rum.) Kuzeydoğudan esen soğuk rüzgar.

reçineli: Özünde reçine bulunan.

rutubet: (Ar.) Nem.

rutubetli: (T.) Rutubeti olan, nemli.

rüzgar: (Far.) Havanın yer değiştirmesiyle oluşan esinti, yel, bad.

saha: (Ar.) Alan.

sarp: (T.) Dik, çıkması ve geçilmesi güç (yer), yalman.

sarsıntı: (T.) Sarsılma işi, birden sallanma; bir kişi, toplum, kurum veya kuruluşun dengesini etkileyen, beklenmedik olumsuz değişiklik.

sel: (Ar.) Sürekli yağın yağmurdan veya eriyen kardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su, su taşkını.

serin: (T.) Az soğuk, ılık ve soğuk arası.

serinlik: (T.) Serin olma durumu.

ses: (T.) Kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün.

sıcak: (T.) Yakmayacak derecede ısısı olan, yakmayacak kadar ısı veren, soğuk karşıtı.

sıcaklık: (T.) Sıcak olan şeyin durumu, etkisi veya sıcak olan şeyin niteliği, hararet.

sis: (T.) Atmosferin alt tabakalarındaki küçük su taneleri veya buhardan oluşan bulutların çok alçalarak yeryüzüne kadar inmesiyle oluşan duman.

sisli: (T.) Üzerine sis inmiş olan, sislenmiş, bulanık.

soğuk: (T.) Isısı düşük olan, sıcak karşıtı; duygudan, sevgiden yoksun olan, yakın ve içten olmayan, ilgisiz.

soğukluk: (T.) Soğuk olma durumu, soğuk bir etki yapan şeyin özelliği, bürüdet.

sonbahar: (T.+Far.) Kuzey yarım kürede eylül, ekim ve kasım aylarını içine alan süre, güz, hazan, bağ bozumu.

şimşek: (T.) Bir bulutun tabanı ile yer arasında, iki bulut arasında veya bir bulut içinde elektrik boşalırken oluşan kırık çizgi biçimindeki geçici ışık, bakır, çakım, çakın, yalabık, yıldırak.

tabiat: (Ar.) Doğa; huy, karakter.

tarla: (T.) Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası.

taşlı: (T.) Üzerinde taş bulunan.

tebdilihava: (Ar.) Hava değişimi.

tepe: (T.) Bir şeyin en üstteki bölümü; yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi.

toprak: (T.) Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan canlılara yaşama organını sağlayan yüzey bölümü.

toz: (T.) Çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak.

tufan: (Ar.) Çok yoğun ve şiddetli şey.

tümsek: (T.) Küçük tepe, tüm, tumbek.

ufuk: (Ar.) Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yer, çevren.

usare: (Ar.) öz su.

yağmur: (T.) Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet.

yağmurlu: (T.) Yağmuru olan, yağmur yağan.

yakıcı: (T.) Yakma özelliği olan, yakan; etkili, dokunaklı.

yamaç: Dağın veya tepenin herhangi bir yanı.

yarık: (T.) Yarılarak açılmış veya yarılarak oluşmuş.

yaş: (T.) Nemli, ıslak, kuru karşıtı.

yaz: (T.) Kuzey yarım kürede 21 Haziran 23 Eylül, güney yarım kürede 21 Aralık 21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, ilkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsim.

yeryüzü: (T.) Dünya.

yıldırım: (T.) Çok hızlı yapılan, olan.

yıldız: (T.) Çekirdeğinde oluşan füzyon sonucunda açığa çıkan enerjiyi uzaya ışınım biçiminde yayan, ışıklı gök cisimlerinden her biri.

yokuş: (T.) Yükselerek giden yol.

yosunlu: (T.) Yosunu olan, yosunla kaplanmış olan.

zifiri karanlık: (T.) Çok koyu karanlık.

ziya: (Ar.) Işık.

4. 3. 26. Ticaret, İş, Para, Maliye İle İlgili Adlar

alışveriş: (T.) Satın alma ve satma işi, alım satım, iş, muamele, ahzüita, aksata, Pazar.

azl: (Ar.) İşinden çıkarmak, yol verme.

bahis: (Ar.) Üzerinde konuşulan şey, konu.

borç: (T.) Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi gerekli para veya başka bir şey.

borçlu: (T.) Borcu olan, borç almış olan, verecekli, medyun, alacaklı karşıtı.

çıkâr: (T.) Dolaylı bir biçimde elde edilen kazanç, menfaat, yarar.

fit: (İng.) Ödeşme; razı olma.

fiyat: (Ar.) Alım veya satımda bir şeyin para karşılığındaki değeri, eder, paha.

götürü: (T.) Fiyatı veya ücreti toptan belirlenen (iş vb.).

hesap: (Ar.) Alacaklı veya borçlu olma durumu.

hesaplı: (T.) Ayrıntılarıyla düşünülüp tasarlanmış, planlı, rasyonel.

iflas: (Ar.) Borçlarını ödeyemediği mahkeme kararı ile tespit ve ilan olunan iş adamının durumu, batkı, batkılık, müflislik.

israf: (Ar.) Gereksiz yere para, zaman, emek vb.ni harcama, savurganlık.

iş: (T.) Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma; birinden istenen hizmet veya birine verilen görev.

işbaşı: (T.) İş yerlerinde işe başlama.

işbirliği: (T.) Amaçları ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı, teşrikimesai.

işporta: (İt.) Gezici satıcıların mallarını koymaya yarayan yayvan sepet veya bu işi gören, ona benzer, araç, sergi.

işsiz: (T.) İşi olmayan.

işsizlik: (T.) İşsiz kalma, iş bulamama durumu.

iştirak: (Ar.) Ortaklık, ortak olma, paydaşlık.

kâr: (Far.) Alışveriş işlerinin sağladığı para kazancı.

kıdemli: (T.) Bir işte eski ve deneyimi çok olan.

kuruş: (Alm.) Liranın yüzde biri değerinde Türk lirası.

lira: (İt.) Yüz kuruş değerinde Türk para birimi, teklik.

maaş: (Ar.) Aylık.

maddeten: (Ar.) Maddi bakımdan, manen karşıtı.

maddi: (Ar.) Mal, para, varlıkla ilgili olan.

maîşet: (Ar.) Geçim, geçinme.

makbuz: (Ar.) Alındı.

mal: (Ar.) Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü.

masraf: (Ar.) Harcanan para, gider.

mecidiye: (Ar.) Osmanlı Devleti'nde 1840 yılında basılmış, 20 kuruş değerinde olan gümüş sikke.

miras: (Ar.) Birine ölen bir yakınından kalan mal, mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt, tereke.

mülazım: (Ar.) Bir işe girmek için bir süre parasız olarak o işe devam eden.

müşteri: (Ar.) Hizmet, mal vb. alan ve karşılığında ücret ödeyen kimse.

nafaka: (Ar.) Geçinmek için gereken şeylerin bütünü, geçimlik.

nakit: (Ar.) Kullanılması hemen mümkün olan para, peşin para, likit.

ortak: (T.) Birlikte iş yapan, ortaklaşa yararlarla birbirlerine bağlı kimselerden her biri, şerik, hissedar, partner.

pahalı: (T.) Fiyatı yüksek olan, ucuz karşıtı.

para: (Far.) Devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı, nakit.

paralı: (T.) Parası çok olan, zengin (kimse).

paydos: (Rum.) İş veya çalışmayı geçici olarak bırakmak.

pazarlık: (T.) Bir alışverişte tarafların kendileri için en elverişli fiyatı karşısındakine kabul ettirmek amacıyla yaptıkları görüşme.

peşin: (Far.) Bir alışverişte, alışveriş yapıldığı anda, alınan şeyin tesliminden önce veya teslimiyle birlikte ödenen, veresiye karşıtı.

sarf: (Ar.) Harcama, tüketme, kullanma.

sarı lira: (T.) Osmanlılar döneminde kullanılmış, 7 gram ağırlığında altın sikke.

senet: (Ar.) Bir kimsenin yapmaya veya ödemeye borçlu olduğu şeyi göstermek için imzaladığı resmî kâğıt, belgit.

sermaye: (Far.) Bir ticaret işinin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı, anamal, başmal, kapital, meta, resülmal.

servet: (Ar.) Varlık, zenginlik, mal, mülk.

tahsilat: (Ar.) Alacakların toplanması veya süre içinde ödenmeyenlerin yasal yollarla alınması.

tayin: (Ar.) Ne olduğunu anlama, gösterme, belirtme, kararlaştırma; atama.

ticaret: (Ar.) Ürün, mal vb. alım satımı.

ücret: (Ar.) İş gücünün karşılığı olan para veya mal.

veresiye: (T.) Karşılığı sonra ödenmek üzere, peşin karşıtı.

veresiyeci: (T.) Veresiye iş gören kimse.

vergi: (T.) Kamu hizmetlerine harcanmak için hükûmetin, yerel yönetimlerin yasalara göre doğrudan doğruya veya bazı malların fiyatlarının üstüne koyarak dolaylı yoldan herkesten topladığı para.

4. 3. 27. Yiyecek, İçecek Adları

acı su: (T.) Rakı.

baklava: (Ar.) Çok ince yufkadan yapılarak arasına kaymak, fıstık, ceviz, badem vb. konulup pişirilen ve üzerine şeker şerbeti dökülen bir tatlı türü.

biber turşusu: (T.) Yalnızca sivri biberden yapılmış turşu.

bulgur pilavı: (T.+Far.) Bulgurla pişirilen pilav.

bulgur: (T.) Kaynatılıp kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan sonra kırılan buğday.

çiğ: (T.) Pişmemiş veya az pişmiş; gözü rahatsız eden, göze batan (renk, ışık).

çorba: (Far.) Sebze, tahıl, et vb. ile hazırlanan sıcak, sulu içecek.

ekmek: (T.) Tahıl unundan yapılmış hamurun fırında, sacda veya tandırda pişirilmesiyle yapılan yiyecek, nan, nanişiz; İnsanı geçindirecek iş, kazanç.

ekşi: (T.) Sirke vey limon tadında olan.

erişte: (Far.) İnce ince kesilip kurutulan hamur.

et: (T.) İnsanlarda, hayvanlarda deri ve kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka; kasaplık hayvanlardan sağlanan kaslardan oluşmuş besin maddesi.

ev ekmeği: (T.) Evde kullanılan fırınlarda veya tandırlarda mayalı hamurdan yapılan ekmek.

fasulye: (Rum.) Fasulyegillerden, barbunya, çalı, ayşekadın, horoz vb. türleri bulunan bitki.

fıstık : (Ar.) Antep fıstığı, çam fıstığı veya yer fıstığı denilen yemişlerin genel adı.

ham: (Far.) Yenecek kadar olgun olmayan (meyve), olmamış.

hamur: (Ar.) Unun su veya başka sıvılarla yoğrulmuş durumu.

helva: (Ar.) Şeker, yağ, un veya irmikle yapılan tatlı.

hoşaf: (Far.) Bütün veya dilimler hâlindeki kuru meyvenin şekerli suyla kaynatılmasıyla yapılan bir tatlı türü.

içecek: (T.) İçilen her şey, meşrubat.

içki: (T.) İçinde alkol bulunan içecek.

irmik helvası: (T.) İrmik, çam fıstığı, yağ ve şeker karışımıyla hazırlanan bir tatlı türü.

işret: (Ar.) İçki içme.

kabuk: (T.) Bir şeyin üstünü kaplayan ve onu dış etkilere karşı koruyan, kendiliğinden oluşmuş sertçe bölüm, kışır; ekmeğin pişme sırasında içinden daha çok sertleşen dış bölümü; deri üzerinde bir yaranın veya sivilcenin kurumasıyla oluşan sertçe bölüm.

kağıt kebabı: (T.) Kemiksiz koyun eti, domates, biber, soğan ve baharat karışımının yağlı kağıt içerisine konarak fırında pişirilmesi yoluyla hazırlanan bir kebab türü.

kahvaltı: (T.) Genellikle sabahları yenilen hafif yemek.

kahve: (Ar.) Kahve bitkisinin çekirdeklerinin kavrulup çekilmesiyle elde edilen toz; kahve, çay, ıhlamur, bira, nargile içilen, hafif yiyecekler bulunduran, tavla, domino, bilardo, kağıt vb. oynanan yer, kahvehane, kıraathane.

kaymak: (T.) Sütün veya yoğurdun yüzünde zar durumunda toplanan, açık sarı renkli, koyu yağlı katman, krema.

kıyma: (T.) Çekilmiş et.

koruk: (T.) Henüz olgunlaşmamış ekşi üzüm.

kuskus pilavı: (T.) Kuskus kullanılarak yapılan pilav.

leblebi: (Far.) Dış kabuğu çıkarıldıktan sonra fırında kavrulup çerez olarak yenilen nohut.

lokma: (Ar.) Yemek.

mayi: (Ar.) Sıvı.

meze: (Far.) İçki içerken yenilen yiyecek.

pastırmalı: (T.) İçinde pastırma bulunan (yemek).

patlıcan salata: (T.) Közlenip soyulmuş ve ince kıyılmış patlıcanlara soğanı sarımsak, domates, yeşilbiber, maydanoz karışımının eklenmesiyle hazırlanan bir tür salata.

pekmez: (T.) Genellikle üzüm, dut vb. meyvelerin kaynatılarak koyulaştırılmış biçimi.

peynir: (Far.) Maya ile katılaştırarak süttten yapılan ve birçok türü olan besin.

pide: (Rum.) Mayalı hamurdan yapılan, isteğe göre üzerine yumurta, kıyma, peynir, pastırma vb. konarak pişirilen, ince, yayvan yiyecek.

pilav: (Far.) Pirinçten, bulgurdan veya kuskustan yapılan bir yemek.

rakı: (Ar.) Üzüm, incir, erik vb. meyvelerin alkolle mayalanarak damıtılmasıyla elde edilen içki, aslansütü, imamsuyu.

sakız: (T.) Şekerli ve kokulu ağızda çiğnenen eğlence yiyeceği, ciklet.

sirke: (Far.) Salatalara, yemeklere ekşilik vermek için kullanılan ekşimiş üzüm, elma, limon vb. suyu.

su muhallebisi: (T.) Nişasta, süt ve su karışımının pişirilip buzdolabında katılaşmasından sonra ceviz büyüklüğünde kesilip şeker ve gül suyu içinde üzerine fıstık serpilerek hazırlanan tatlı türü.

su: (T.) Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab.

süt: (T.) Kadınların ve memeli dişi hayvanların yavrularını besledikleri, memelerinden gelen, besin değeri yüksek beyaz sıvı; bazı bitkilerin türlü organlarında bulunan beyaz renkte öz su.

sütlü: (T.) Taneleri sertleşmemiş, yumuşak taneli (mısır, buğday vb.).

şekerli: (T.) İçinde şeker bulunan.

tahin: (Ar.) Öğütülmüş susamın koyu sıvı durumu.

tarhana çorbası: (T.) İçine tarhana katılarak hazırlanan çorba, tarhana.

tarhana: (Far.) İçine domates, biber, soğan, kokulu otlar, süt ve yoğurt katılan, bulgur, mayalanmış ve kurutulmuş ufalanmış hamur vb.nden yapılan çorba malzemesi.

tulum peyniri: (T.) Tuluma basılarak yapılan bir beyaz peynir türü.

turşu: (Far.) Tuzlu suda, sirkede bırakılarak özel bir kıvama getirilmiş sebze veya meyve.

tuz: (T.) Kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde.

un: (T.) Öğütülerek toz durumuna getirilmiş tahıl ve başka besin maddeleri.

üzüm: (T.) Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

yemek: (T.) Yemek yeme, karın doyurma işi; yemek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş, taam, ekmek.

yemiş: (T.) Meyve.

yiyecek: Yenmeye elverişli olan her şey.

yoğurt: (T.) Maya katılarak koyulaştırılmış, beyaz, kıvamlı bir süt ürünü.

zeytinyağı: (T.) Zeytin tanelerinden çıkarılan bitkisel yağ.

4. 3. 28. Yön Adları

alt: (T.) Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı.

arka arkaya: (T.) Birbirinin arkasından, art arda.

arka: (T.) Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı, ön karşıtı.

arkaüstü: (T.) Arkası yere gelecek bir biçimde.

art: (T.) Arka, geri.

aşağı: (T.) Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı.

ayak ucu: (T.) Yatılan bir yerin ayak uzatılan bir yeri.

baş ucu: (T.) Yatılan bir yerin baş konulan yönü veya yakını.

batı: (T.) Yeryüzündeki başlıca dört yönden güneşin battığı yön, gün batısı, günindi, garp, mağrip, doğu karşıtı.

cenup: (Ar.) Güney.

cihet: (Ar.) Yön, yan, taraf.

çapraz: (Far.) Eğik olarak birbiriyle kesişen.

çaprazlama: (T.) Çapraz olarak, makaslama, çaprazlamasına, çaprazvari.

dik: (T.) Yatay bir düzleme göre yer çekimi doğrultusunda bulunan, eğik olmayan.

dikine: (T.) Dikey olarak, diklemesine.

dip: (T.) Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü; taban.

doğru: (T.) Karşı yönünce; yakın, yakınlarında.

doğu: (T.) Güneşin doğduğu ana yön, gn doğusu, şark, maşrık, batı karşıtı.

geri: (T.) Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art alt taraf, ileri karşıtı; geriye doğru.

gerisin geriye: (T.) Gerisin geri.

içeri: (T.) İç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı.

ileri: (T.) Herhangi bir şeye göre daha ötede olan yer, geri karşıtı.

istikamet: (Ar.) Doğrultu.

karşı karşıya: (T.) Yüz yüze

karşı: (T.) Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi; yol, deniz, ırmak vb.nin öbür kıyısı veya yanı.

karşılıklı: (T.) Birbirine karşı bulunan.

kenar: (Far.) Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.
mevki: (Ar.) Yer, mahal; durum.
meyan: (Far.) Ara, orta.
muhit: (Ar.) Çevre, yöre, etraf.
ora: (T.) O yer.
orta: (T.) Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer; başlangıcı ile bitimi arasında eşit uzaklıkta olan sürre.
ön: (T.) Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı.
öte: (T.) Konuşanın temel olarak aldığı bir şeyden daha uzak olan yer veya şey, mavera.
peş: (Far.) Arka, art
sağ: (T.) Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı; bu taraftaki yön.
şimal: (Ar.) Kuzey.
şura: (T.) Anlatana veya söyleyene göre biraz uzakta olan yer, şu yer.
taraf: (Ar.) Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların hepsi; yöre, yer; bir kişinin soyundan gelenlerin hepsi; bir şeyin belli bölümü, kısmı.
ters yüz: (T.) Gerisin geriye, ters yüz.
ters: (T.) Gerekli olan duruma karşıt, zıt; bir şeyin içe gelen yanı, arkası.
uç: (T.) Genellikle uzun bir nesnenin incelererek biten son ve sivri noktası.
üst: (T.) Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri, fevk, alt karşıtı; bir şeyin görülen yanı, yüzü; giyecek, giysi.
üzeri: (T.) Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı.
yan: (T.) Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü, profil.
yanı başında: Hemen yanında.
yukarı: (T.) Bir şeyin üst bölümü, fevk, aşağı karşıtı.
yüzükoyun: (T.) Yüzüstü.
yüzüstü: (T.) Yüzü yere gelecek biçimde, yüzükoyun; başlanmış fakat tamamlanmamış bir durumda.
zemin: (Ar.) Taban, döşeme, yer.

4. 3. 29. Zaman Adları

akşam: (T.) Güneşin batmasına yakın zamandan gecenin başlamasına kadar olan vakti, akşamleyin.
akşamüstü: (T.) Güneşin battığı sıralarda, akşama doğru, akşam yaklaşırken, akşamüzeri.
akşamüzeri: (T.) Akşamüstü.
an: (Ar.) Zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası, lahza, dakika.
ani: (Ar.) Ansızın yapılan; ansızın ortaya çıkan.
ara sıra: (T.) Seyrek olarak, arada bir, arada sırada, bazen, bazı bazı, kimi vakit, kimi zaman, zaman zaman, anbean.
arada sırada: (T.) Ara sıra.

aralık: (T.) Ara; yılın on ikinci ayı, ilk kânun, kânunuevvel.
artık: (T.) Bundan böyle, bundan sonra.
asır: (Ar.) Yüzyıl.
asırlarca: (T.) Yüzyıllarca.
asırlık: (T.) Yüzyıllık.
asla: (Ar.) Hiçbir zaman, hiçbir şekilde, katiyen.
aşkın: (T.) Belli bir süreyi aşmış, ötesine geçmiş.
ay başı: (T.) Ayın ilk günü, ay dönümü; ücret veya maaş alınan gün.
ay: (T.) Bir ayın herhangi bir gününden ertesi ayın aynı gününe kadar geçen veya yaklaşık otuz gün olarak kabul edilen süre.
aylarca: (T.) Çok uzun bir süre.
aynı zamanda: (T.) Hem de, bununla birlikte, aynı anda.
bahar: (Far.) İlbahar.
başlangıç: (T.) Bir iş, bir dönem, bir hayat vb.nin ilk bölümü.
bayram: (T.) Millî veya dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan gün veya günler.
bazen: (Ar.) Ara sıra.
birden: (T.) Ansızın.
birdenbire: (T.) Ansızın.
bugün: (T.) İçinde bulunulan gün.
cuma: (Ar.) Perşembe ile cumartesi arasındaki gün.
çabuk: (Far.) Hızlı, müstacel, yavaş karşıtı; bir zamanda, tez, yavaş karşıtı; "acele et, oyalanma" anlamlarında bir seslenme sözü.
çabukluk: (T.) Çabuk olma durumu, hız, sürat.
çağ: (T.) Zaman dilimi, vakit; hayatın çocukluk, gençlik vb. dönemlerinden her biri, yaş.
çarşamba: (Far.) Salı ile perşembe arasındaki gün.
daim: (Ar.) Sürekli, sonsuz; daima.
daima: (Ar.) Her vakit, sürekli olarak.
daimî: (Ar.) Sürekli.
dakika: (Ar.) Bir saatlik zamanın altmışta biri.
dakikalarca: (T.) Uzun süre.
dem: (Far.) Zaman, çağ.
demin: (T.) Az önce, demincek, deminden.
deminki: (T.) Biraz önceki.
derhal: (Far.+Ar.) Çabucak.
derken: (T.) Tam o sırada.
devam: (Ar.) Sürme, sürüp gitme.
devamlı: (T.) Sürekli, bitmeyen, kesintiye uğramayan.
devir: (Ar.) Kendine özgü özellik taşıyan zaman parçası.
devre: (Ar.) Belirlenmiş zaman dilimi.
dün: (T.) Bugünden bir önceki gün.
erken: (T.) Vaktinden önce, alışılan zamandan önce, er, geç karşıtı.
ertesi: (T.) bir günün, haftanın, ayın, mevsimin, yılın ardından gelen, (gün, hafta, ay, mevsim, yıl), ferdası.

esna: (Ar.) Bir işin yapıldığı an, sıra.
evvel: (Ar.) Önce; ilk önce, geçmiş.
evvela: (Ar.) Önce, ilk önce, ilkin.
evvelce: (T.) Önceden, eskiden.
evvelki: (T.) Önce olan, önceki.
ezel: (Ar.) Başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik.
gece yarısı: (T.) Gecein ilerlemiş saatleri.
gece: (T.) Genellikle saat 22.00'den itibaren gün ağarınca kadar geçen süre, tün, şeb.
geç: (T.) Belirli zamandan sonra olan; kararlaştırılan, beklenen veya alışılan zamandan sonra, erken karşıtı.
geçici: (T.) Çok sürmeyen.
geçmiş: (T.) Zaman bakımından geride kalmış.
gitgide: (T.) Zaman ilerledikçe, giderek, gittikçe, ileride.
gün: (T.) Gündüz; yer yuvarlığının kendi eksenini etrafında bir kez dönmesiyle geçen 24 saatlik süre; içinde bulunula zaman.
günaşırı: (T.) Bir gün ara ile, iki günde bir.
günden güne: (T.) Gün geçtikçe, gittikçe, gün günden.
gündüz: (T.) Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü.
gündüzün: (T.) Gündüz vaktinde.
günlerce: (T.) Pek çok gün boyunca.
günlük: (T.) O günkü, o günle ilgili.
hafta: (Far.) Birbiri ardınca gelen yedi günlük dönem.
haftalarca: (T.) Uzun süre.
hâlâ: (Ar.) Şimdiye kadar, o zamana kadar, hâlen, henüz.
hemen: (Far.) Çabucak.
henüz: (Far.) Az önce, daha şimdi, yeni.
hep: (Far.) Hiçbiri dışta tutulmamak veya eksik olmamak üzere, bütün, tüm olarak; sürekli olarak, her zaman, daima.
her zaman: (Far.+Ar.) Ara vermeden, sürekli, daima, sık sık.
hızlı: (T.) Çabuk, seri, süratli.
ikide bir: (T.) Sıklıkla, sürekli, ikide birde.
ikide birde: (T.) İki de bir.
ikindi: (T.) Öğle ile akşam arasındaki zaman dilimi; ikindi namazı.
ilk: (T.) Zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen, son karşıtı; herhangi bir şeyin en önde olanı, önce geleni; birinci olarak, en başta.
katiyen: (Ar.) Hiçbir zaman, asla.
kuşluk vakti: (T.) Kuşluk; günün sabahla öğle arasındaki bölümü.
müddet: (Ar.) Süre.
müteakip: (Ar.) Arkadan gelen, ardı sıra gelen, ardı sıra.
mütemadi: (Ar.) Sürekli, aralıksız.
mütemadiyen: (Ar.) Ara vermeden, sürekli olarak, mütemadi.
müzmin: (Ar.) Süreğen.
öğle yemeği: (T.) Öğle saatlerinde yenen yemek.

öğle: (T.) Gün ortası, öğlen, öğle vakti.
öğleüzeri: (T.) Öğleüstü, öğleye yakın zamanda.
öğleyin: (T.) Öğle vakti.
önce: (T.) İlk olarak, başlangıçta.
perşembe: (Far.) Çarşamba ile Cuma arasındaki gün.
ramazan: (Ar.) Ay takviminin onuncu ayı, üç ayların sonuncusu, oruç tutulan ay.
saat: (Ar.) Bir günlük sürenin yirmi dördte birine eşit, altmış dakikalık zaman dilimi, zaman parçası; günün hangi anı olduğunu göstren alet.
saatlerce: (T.) Çok uzun süre.
sabah: (Ar.) Sabahleyin; güneşin doğduğu andan öğleye kadar geçen zaman.
sabahacak: (T.) Sabaha kadar.
sabahleyin: (T.) Günün başlangıcı, günün ilk saatleri, sabah, sabah vakti, horoz vakti.
saniye: (Ar.) Bir dakikanın altmışta biri olan zaman birimi.
sene: (Ar.) Yıl.
senelerce: (T.) Yıllarca.
sırasında: (T.) Gerekince, yerinde ve zamanında.
son: (T.) Şimdiki zamana e yakın zamandan beri olan veya bu zamandan yapılmış, oluşmuş olan, ilk karşıtı.
sonra: (T.) Daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce karşıtı.
sonsuz: (T.) Sonu olmayan, bitmeyen, ebedî.
sularında: (T.) Saat gibi kelimelerle birlikte yaklaşık zaman bildiren bir söz, raddelerinde.
şafak: (Ar.) Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık.
şimdi: (T.) Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda.
şimdiden: (T.) İçinde bulunduğumuz zamandan başlayarak.
şimdilik: (T.) Şimdiki durumda veya zamanda, şimdiki zaman için, şu duruma göre.
teşrinievvel: (Ar.) Ekim.
vakit: (Ar.) Zaman.
vaktiyle: (T.) Bir zamanlar.
yarın: (T.) Bugünden sonra gelecek ilk gün.
yaş: (T.) Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman, sin.
yatsı: (T.) güneşin batmasından bir buçuk, iki saat sonraki vakit, yatsı vakti.
yıl: (T.) Dünya'nın, Güneş çevresinde tam bir dolanım yapması için geçen 365 gün, 5 saat ve 49 dakikalık zaman.
zaman zaman: (T.) Ara sıra.
zaman: (Ar.) Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit.
zarfında: (T.) Belli bir sürede, belli bir süre içinde.

4. 4. KUYUCAKLI YUSUF ROMANINDA BULUNAN ATASÖZLERİ, DEYİMLER VE İKİLEMELER

4.4.1. Atasözleri

Çalışmamızın bu bölümünde romanda bulunan atasözlerine yer verilmiştir. Romanda sadece bir adet atasözü bulunmaktadır. Tespit edilen atasözünün metinde geçmiş olduğu satır, başında sayfa ve satır numarası ile birlikte verimştir ve metinde kaç kez geçtiği de “[]” işareti içerisinde verilmiştir. Atasözünün anlamı verilirken Türk Dil Kurumunun genel ağ üzerindeki Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü’nden yararlanılmıştır.

ateş olmayan yerden duman çıkmaz: Küçük de olsa birtakım belirtilerin önemli olaylara işaret olduğunu anlatan bir söz. [1]

058/34 hep şurdan burdan duyma, ama ateş olmayan yerden duman çıkmaz

4. 4. 2. Deyimler

Yapılan çalışmanın bu bölümünde romandaki bulunan deyimler anlamları ile birlikte verilmiştir. Deyimlerin metinde geçmiş olduğu satırlar, başında sayfa ve satır numaraları ile birlikte verilmiştir. Deyimlerin geçme sıklıkları da “[]” işareti içerisinde verilmiştir. Deyimlerin anlamları verilirken Türk Dil Kurumunun genel ağ üzerindeki Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü’nden yararlanılmıştır.

(bir şeyin) acısı çıkmak: Bir şeyin olumsuz, kötü sonucu bir süre sonra ortaya çıkmak. [1]

209/16 nefesine karşı yaptığı tahakkümlerin acısı çıkıyor

aciz kalmak: Çok uğraşmasına karşın bir işi yapamamak. [1]

061/22 kendisinin ne kadar aciz ve ehemmiyetsiz kaldığını

(birinin) ahını almak: Ah almak; birinin ilenmesini üstüne çekmek. [1]

059/26 biz ahımızı almayı Allah'a bıraktık

abdest almak: Müslümanlar, belli ibadetleri yapabilmek için bir düzen içerisinde bazı organları yıkayıp bazılarını mesh ederek arınmak; boy abdesti almak. [4]

025/23 ihtiyarlar burada aptes alırlardı

152/28 çıplak ayaklarında nalın ile, kolları sıvalı, aptes almaya gittiklerini

168/04 ayaklarına nalın giymişler ve teneke ibrikleriyle, aptes

168/05 almaya gitmişlerdi

acısını çıkarmak: Uğradığı maddi veya manevi zararı karşılayacak bir iş yapmak; öç almak.[4]

015/23 babasının herhangi bir şeye kızıp acısını anasından

015/24 çıkarması demek daha doğrudu

084/15 sabahlara kadar düşündüğü günlerin acısını çıkarmak

190/33 yediği yumruğun acısını çıkarmış

(bir durumu) açığa vurmak: Belli etmek, ortaya çıkarmak. [1]

105/30 gönlündekileri açığa vurabileceğine memnundu

adam olmak: Bir kimse, kendisini yetiştirip topluma yararlı bir duruma gelmek; bir şey onarılıp işe yarar duruma gelmek. [1]

017/22 işte, adam olmaktan nasıl korktuğunu gör

ağır başlı: Ciddi, tutarlı kimse için kullanılır. [1]

020/13 en sözü geçen sınıf, kabadayı, aynı zamanda ağırbaşlı olanlardı

ağırdan almak: Bir işi gereken süre içinde bitirmemek, geciktirmek; bir işi gönülsüz, isteksiz yapmak. [1]

084/08 ağırdan almış olmak için sual ve cevapların arasını uzatıyorlar

ağız (ağzını) açmak: Konuşmaya başlamak; ağır sözler söylemeye başlamak. [1]

015/25 mukabele etmek, hatta ağzını açmak şöyle dursun, gözlerini

ağzından kaçırmak: İstemediği hâlde boş bulunup söyleyivermek. [1]

197/19 hele Hulusi Bey'in ağzından kaçırdığı imalı bir laftan

ağzının suyu akmak: Çok beğenip istemek, imrenmek. [1]

054/27 zengin diye ağzının suyu akıyor, baksana

akıp gitmek: Çok hızlı geçmek. [1]

107/22 etrafımda akıp gittiğini gördüğü hayat nehrine o da katılırdı

akıl erdirmek: Ne olduğu anlamak, sırrını çözmek. [2]

026/32 onların işlerine akıl erdiremiyordu

069/30 akıl erdirebildiği şeyleri söylemeliydi

aklı almamak: Biri bir şeyi anlayamamak, kavrayamamak; bir şeyin olabileceğine inanmamak; uygun bulmamak. [1]

051/21 bir ite vermek mecburiyetinde kalacağını akli almıyordu

aklı başından gitmek: Çok sevinçten veya çok korkudan ne yapacağını şaşırarak. [3]

041/24 o zaman aklım başımdan gider oldu

062/15 şaşırdım, aklım başımdan gidiyordu

064/07 aklım büsbütün başımdan gidecekti

aklı ermek (yetmek) (bir şeye): Çevresinde olup bitenleri, doğruyu yanlış anlamaya başlamak; anlayacak düzeyde, durumda olmak. [6]

023/10 aklının erdiği kadar mürebbilik yapıyordu

034/26 fakat Yusuf'un akli böyle şeylere ermediği ve arkadaşlarının

051/17 yalnız bir şeye aklım ermiyor

070/16 o ne ilecek... akli erer mi

082/20 başka bir şeye akli ermediğini düşündü

090/14 üstün tutulması akli ermiyor ve bütün bunları mesuliyetini

akli kesmemek: Anlayamamak, idrak edememek; sonucu tahmin edememek. [1]

180/02 Alıştığı hayatı yaşatabileceğini akli kesmeden bir kaymakam kızını

aklına gelmek: Hatırlamak, anımsamak. [5]

018/18 hoca, çocuğun aklına ve gözlerinin önüne gelince dudakları

077/30 bunu bana sormak şimdi mi aklınıza geldi

111/08 kendi kendine işler çevirmesi ihtimali hiçbirinin aklına

111/09 gelmiyordu

131/12 ev aklına geldikçe ürperiyordu

148/19 böyle bir şey senelerce düşünse aklına

148/20 gelmezdi

aklına getirmek: Hatırlatmak; olabileceğini düşünmek. [5]

013/03 adamcağızın hiç aklına getirmedeği

013/04 bir şeyi, kendisine akran muamelesi etmesini istiyordu

112/12 reddedileceğini aklına getirmedeği sıralarda

154/20 bağırdıkları halde ölümü akıllarına bile getirmeyen zavallılar

154/24 sormayı akıllarına getirmeyen kahramanlar

155/13 senelerden beri aklına getirmek istemediği hadiseleri

aklını başına almak (toplamak, devşirmek): Akılsızca davranışlarda bulunmaktan kendini kurtarmak. [2]

050/11 sen yalnız aklını başına topla ve hiç itidalini kaybetme

184/29 kızım, aklını başına topla

akşamı zor etmek: Bir türlü akşam olmamak. [1]

168/09 Yusuf akşamı zor etti

akşamdan kalmak: Henüz geceki sarhoşluğun etkisinden kurtulamamış olmak. [1]

062/09 akşamdan kalma olduğu besbelliydi

alaka (alakasını) çekmek (toplamak, uyandırmak): İlgi çekmek. [1]

109/17 fakat bunların hiçbiri onun alakasını çekemiyordu

alakayı (alakasını) kesmek: İlgisi kalmamak, ayrılmak. [3]

084/14 gevşeklik içinde, her şeyle alakasını kesmiş gibiydi

110/26 Salâhattin Bey dünya ile alakasını böyle erken kesmese

156/13 bunun için ancak her şeyle alakalarını keserek kedi dünyalarına

alay etmek (geçmek) (biriyle): Bir kimseyle gülünç yönlerini söz konusu edip eğlenmek; şaka etmek; küçümsemek, aşağılamak. [2]

021/21 onunla alay etmek, onu kızdırmak istediler

189/21 ayrılırken de, alay eder gibi, karısının avcuna

aldırış etmemek: İlgi göstermemek, ilgilenmemek, ilgisiz kalmak; önem vermemek, aldırılmamak, umursamamak. [1]

090/08 bu kadarını yapamayacağını anladı ve aldırış

090/09 etmemeye çalışarak yerinde kaldı

Allah bilir: "belli değil" anlamında kullanılan bir söz. [1]

138/07 döneceğe benzemezler ama, Allah bilir

altını üstüne getirmek: Bir şey bulmak için aramadık yer bırakmamak; söz veya tutumuyla çevreyi birbirine düşürmek, karmakarışık etmek. [1]

023/08 evin altını üstüne getirebilirdi

anafora kaptırmak: başkasının emeksiz veya karşılıksız olarak yararlanmasına sebep olmak. [1]

023/28 hiçbir şeyi anafora kaptırmaz ve evinde

ant vermek: Allah aşkına, çocuklarının başı için vb. sözlerle karşısındakini bir şeye zorlama. [1]

039/32 diye ant verdirip öyle anlatmıştı

ardı arkası kesilmemek: Birbiri ardınca gelmek, hiç ara vermeden sürüp gitmek. [1]
088/08 bir an bile durmadan, ardı arkası kesilmez havalara çalıyor

(bir şeyi) arkada bırakmak: Bir şeyden epeyce uzaklaşmış bulunmak; zaman veya düşünce bakımından geçmişte bırakmak. [1]

190/10 arkasına bıraktığı sahilin gitgide erişilmez olduğunu

arkasından teneke çalmak: Tenekeye sopa vb. ile vurarak giden bir kişiye hakaret etmek. [1]

167/28 defolup giderlerken halk arkalarından teneke

167/29 çaldı

ateş almak: Yanmak, tutuşmak; ateşli silah patlamak; çoşmak; telaşlanmak, heyecanlanmak; öfkelenmek; acele davranmak, acele etmek. [2]

008/03 bir türlü ateş almayan çakmağından sigarasını

155/30 bir türlü ateş almayan odunları

ateşi çıkmak (yükselmek): Hasta vücut ısısı olağandan çok artmak. [1]

204/04 ateşi yükselmişti, boğazı yanıyor ve yutkunamıyordu

avaz avaz bağırarak: Var gücüyle bağırarak. [2]

115/32 uçan arının arkasından avaz avaz bağrışarak

137/07 bir adam koşarak hayvanların dizginlerine yapıştı; avaz

137/08 avaz bağrırmaya başladı

ayağa fırlamak: Hızla ayağa kalkmak. [1]

083/13 içeri girenin Muazzez olduğunu görünce ayağa fırlayarak

ayak diremek: Bi düşünceyi, bir davranışı sonuna kadar sürdürmek, kendi tutumundan şaşmamak. [1]

039/14 ben gitmem dedim, ayak diredim

ayakta durmak: Sağlam olmak. Yıkılmamış, harap olmamış durumda olmak. [8]

010/25 ayakta nasıl durabildiğine hayret ediyorum

077/02 ve Muazzez orada ayakta durmuş, Yusuf'a bakıyordu

079/08 bir müddet odanın ortasında ayakta durup bekledi

090/33 zorla ayakta duruyor ve olduğu yerde dönüyordu

099/29 temize çıktığını seyretmemek için ayakta durduğu köşeden

111/12 ondan sonra da ayakta durabilecek çareler arıyordu

162/12 daha doğrusu tek başına ayakta

162/13 durmaya ve kendinden başka iki kişiyi de tutmaya mecburdu

166/03 Yusuf masanın başında ayakta duruyor

azap çekmek: Ezizet çekmek, üzüntü içinde olmak; ceza görmek. [1]

200/05 ne kadar müthiş azaplar çekiyordu

bağrına basmak: Kucaklamak; biriyle ilgilenerek onu koruyup kayırmak, yetiştirmek. [1]

040/32 bir daha bağrına basmış, sonra dolaklarını sarmış

baş göstermek: Belirmek, ortaya çıkmak, zuhur etmek, vuku bulmak. [1]

013/05 hatta bir hayli acılar baş gösterdi

baş olmak: Küçük bir işte de olsa başta olmak, sözü dinlenir bir kimse olmak; önde gelmek, lider olmak. [1]

017/12 karışmasa bile, karıştığı zamanlar, daima baş olur ve dört

(biriyle) başa çıkmak: Güçlükler çıkaran biriyle olan işini, kedi istediği gibi sonuçlandırabilmek. [1]

174/22 ben onunla başa çıkmaya çalışırım

başı dönmek: İnsana eşyanın dönmesi, ayağının altından yerin çekilmesi vb. bir duygu gelmek. [7]

041/22 anne, dedi, başım dönüyor, yataktan kalkamayacağım

041/24 da başım dönüyor diyordu

102/07 Salâhattin Bey başının dönmeye başladığını fark etti

149/35 Yusuf'un başı döner gibi oldu

187/29 hafif ve tatlı bir baş dönmesini

188/12 başı dönen ve alnını avcuna dayayarak

205/32 başı dönerek tekrar yatağa uzanmaya

(birini, bir şeyi) başıboş bırakmak: Üstünde hiçbir baskı veya denetim bulundurmamak, kendi havasına bırakmak. [1]

108/10 Şahinde'yi tamamen başıboş bırakmıştı

(bir şeyi birinin) başına sarmak: Birine musallat etmek. [1]

043/15 belayı bu delikanlının başına sardıramadık

başından geçmek: Söz konusu olayı (olayları) yaşamış olmak,; söz konusu durumla daha önceden karşılaşmış olmak. [1]

042/06 başımdan geçenleri anlattı

başını ağrıtmak: Gereksiz sözlerle birini bunalmak; bir iş için birini tedirgin etmek, uğraştırmak. [1]

039/10 sana hepsini ne diye anlatıp başını ağrıtayım, ağam

başını alıp gitmek: İzin almadan ve gideceği yeri bildirmeden gitmek, savuşmak. [1]

107/12 çok kere başını alıp gitmek, Balıkesir'de, Bandırma'da bir

başını taştan taşa vurmak: Çaresiz kalarak çok pişman olmak. [1]

055/15 sonunda da başını taştan taşa vurur

(bir şey, birinin) başının altından çıkmak: Birinin hilesi ile yapılmak. [1]

068/29 bütün açmazlar onun başının altından çıkıyor

başının çaresine bakmak: Kimseden yardım görmeden kendi işini kendi yapmak. [1]

041/11 başının

041/12 çaresine bak! Dedi

bereket versin (bereket ki, bereket versin ki): "İyi ki, Tanrı'ya şükür ki" anlamında kullanılan bir söz. [5]

014/01 bereket versin, Anadolu'nun bu yalnız kendisine mahsus

023/08 bereket versin beriki, onun oyunlarını tanzim ve idare ediyor

034/32 bereket versin hiçbir zaman ondan ayrılmayan ve yapılan

085/08 bereket versin, evde kapalı kalan ve ehli bir hayvan halinde

134/24 bereket versin Kaymakam ona dikkat etmiyor

bir yolunu bulmak: Çare bulmak, çözüm üretmek. [1]

018/24 bir yolunu bulup onu bile susturamazsın

bıçak yemek: Bıçaklanmak. [1]

065/18 Hacı Etem bu sefer kendi karnına bir bıçak yemiş gibi sarardı

bildiğini okumak: Herkes ne derse desin bildiği, istediği gibi davranmak. [2]

174/21 nasıl olsa o bildiğini okur

199/13 O gene bildiğini okuyacak

(birinin) bir sözünü (dediğini) iki etmemek: Birinin her istediğini hemen yerine getirmek. [1]

071/12 bizim büyükanne altın küpüdür, benim bir sözümü iki etmez

birbirine girmek: Karışmak; iplik vb. dolaşmak, çözülmeyecek duruma gelmek; kavga etmek, dövüşmek. [1]

150/31 lakin o kalabalık olmasa âlem birbirine girer

bitmez (bitip) tükenmez: bitmeyen, sonu gelmeyen, uçsuz bucaksız. [1]

045/07 baba ile oğulun bitip tükenmez israfına yetmezdi

boğaz tokluğuna (çalışmak): Sadece karnı doyurma karşılığında (çalışmak). [2]

021/09 ya boğaz tokluğuna bir nalbant veya kahveci yanında çalışan

035/11 maiyetine girmek isterler, boğaz tokluğuna da olsa senin yanında

boşta gezmek: İşsiz olmak. [2]

106/32 boşta gezip hazır ekmek yemekte devam mı edecekti

111/18 hiçbir iş tutmayan ve boşta gezen bu

boyun eğmek: İsteyerek veya istemeyerek uymak, katlanmak. [1]

083/08 bütün isyan hamlelerine rağmen boyun eğeceğini

buhran geçirmek: Bunalım geçirmek. [1]

055/24 şiddetli bir buhran geçirmek

büyük görmek (bilmek, tutmak): Kendini veya başkasını olduğundan üstün saymak, yüceltmek. [1]

165/05 kendini diğer memurların hepsinden büyük gördüğü için

can sıkılmak: Bıkkınlık vermek; huzur vermek. [1]

151/17 bazı şeyler vardır, canımızı sıkır

canı çekilmek: Vücudun herhangi bir organının canlılığı azalır gibi olmak; içi ezilmek. [1]

211/11 sonra canım çekilir gibi oluyor

canı istemek: Heves duymak. [2]

018/03 eğer canı pek gitmek istiyorsa, işte kapının açık olduğunu

067/34 canı isterse... Yoksa uçümüz birden damı boylarız

canına minnet (olmak): Beklenilmeyen iyi bir durumla karşılaşıldığında duyulan memnunluğu anlatmak için söylenen bir söz. [1]

054/26 Allah versin, senin de canına minnettir

canı sıkılmak: İçi sıkılmak, yapacak bir işi olmamaktan tedirginlik duymak; öfkelenmek; üzülmek. [5]

058/07 canı sıkılarak derhal sözünü kesti

068/04 Hacı Etem canı sıkılmış bir tavırla ve yan yan ona baktı

150/26 canın sıkılacak, fakat insan yavaş yavaş alışır

191/12 canı sıkılıyor, kendi kendine

202/03 sensiz canım sıkılıyor

çenesini açmak: Çok konuşmak, gevezelik etmek. [1]

015/27 bir kadının çenesini bu kadar açabilmesine

çığlık atmak(koparmak, basmak): Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırarak. [3]

030/17 hızla geçiyor; içindekiler bir neşe çığılığı koparıyorlar

031/30 Muazzez korkak bir çığlık kopardı

158/16 aşağı inip sokak üstündeki odanın kapısına gelince bir çığılık

158/17 kopardı

çığılık etmek: Ters veya yersiz davranışta bulunmak. [1]

046/16 aman iki gözüm, çığılık etmesene! Bir el çevirelim de dağılıalım

dalıp gitmek: Bir düşünce veya hayal ile bulunduğu ortamdan uzaklaşmak. [1]

143/07 bazen saatlerce oturduğu yerde dalıp gidiyordu

deli gibi: Deliye yaraşır davranışta, delicesine. [2]

012/01 gençliğini deli gibi geçirdikten, hayatın

dert etmek (edinmek): Bir sorunu veya durumu Üzüntü konusu yapmak. [1]

018/32 kızı her yere götürüp başına dert etmek veya evde bırakıp

dilinden anlamak: Bir canlının çıkardığı seslerden veya onun davranışlarından ne anlatmak istediğini anlamak; söz konusu olan şeyin özelliğini bilmek. [1]

026/15 Yusuf, işçilerin dilini de herkesten iyi anlıyordu

dert yanmak: Derdini sızlanarak anlatmak. [1]

182/37 ona dert yanamaz sanıyordu

dik başlı (kafalı): Boyun eğmez, aksi karakterli, inatçı (kimse). [1]

027/27 fakat dikbaşlı olduğunu bildiği Yusuf'la uzun uzun çekişmeye

dikkatini çekmek: Uyarmak. [1]

156/02 onun dikkatini başka yerlere çekmek için

ders vermek: Öğretmek, yetiştirmek; azarlamak, sert davranmak, sert bir karşılıkla yola getirmek. [1]

043/21 kızım beni utandırdı. Anasına ders verdi

dimdik durmak: Tam dik durumda olmak; tutumunu değiştirmemek, yılmamak. [2]

011/28 bir atın üzerinde dimdik duruyordu

091/02 dimdik durmaya çalıştı

dinim hakkı için (aşkına): "dinimi tutarım" anlamında kullanılan bir söz. [1]

138/18 şart olsun", "dinim hakkı için" gibi büyük yeminlerle

diz çökmek: Dizlerini yere koyarak oturmak, dize gelmek. [5]

009/12 onlar sedirin köşesinde diz çöküp oturan ve kendilerine

072/01 bu sırada Ali, odanın öbür ucunda yere diz çökmüş, önünde

091/34 İhsan diz çökmüş, Ali'nin başını ellerine almıştı

139/18 Kaymakam'a yer gösterdi ve kendisi diz çöküp hasırın üstüne oturdu

139/31 hasırın üzerinde diz çöken İsmail doğruldu

dört gözle beklemek (bakmak): Çok isteyerek veya özleyerek bakmak. [1]

018/04 babasının kendisini dört gözle

018/05 beklemediğini biraz sertçe bir lisanla

dokuz doğurmak: Merakla, heyecanla, sabırsızlıkla beklemek. [1]

058/29 Hilmi Bey'le Şakir'in sen bugünlerde nasıl dokuz

058/30 doğurduklarını bir bilsen

dolap çevirmek: Hile ve dalavere ile iş yapmak. [4]

043/15 dolapları iyi çeviremedik

051/14 bu daha bir şey değil; onlar bir dolap çevirmeye başlamasınlar

167/27 kasabada benden akıllısı yoktur diye dolaplar çevirmeye kalktılar da

194/15 sen de bizim gözümüzü bağlayıp arkamızdan dolap çevirmeye kalkardın

donup kalmak: Donakalmak. [1]

048/02 donup kalan kibar bir gülüşle kaybediyor ve Salâhattin Bey'in

(bir işe) dört elle sarılmak (yapışmak): Bir işe büyük bir önem ve özen vererek girişmek. [2]

105/13 zaten pek dört elle sarılmadığı bu hayata

170/28 bulunduğun işe dört elle sarıl

dudak (dudağını) bükmek: Bir şeyi beğenmediğini, küçümsediğini belli etmek, umursamamak, pek aldırmaz etmemek; ağlayacak gibi olmak. [3]

018/18 hoca, çocuğun aklına ve gözlerinin önüne gelince dudakları

018/19 elinde olmayarak bir büküldü

082/16 Ali gözünün önüne geldi ve dudakları yarı merhamet, yarı

082/17 istihfaf ile büküldü

201/08 Kaymakam dudaklarını bükte

dul kalmak: Kadın veya erkeğin eşi ölmek. [1]

071/15 genç yaşında küçük bir kız çocukla dul kaldığı halde

durup dururken: Birdenbire, ansızın; hiçbir neden yokken, hiç gereği olmadığı halde, hiç gereği yokken, durduğu yerde. [1]

020/30 durup dururken kavga, vukuat çıkarırlar

dünyaya gelmek: İnsan, doğmak. [1]

014/11 izdivaçlarının ilk senesinde dünyaya gelen bir kızcağz

düşman olmak: Kin beslemeye başlamak. [1]

099/09 maktul Ali ile müvekkilim, birbirlerine düşman olmak şöyle dursun

düşünceye dalmak: Derin derin düşüme. [1]

155/21 yarı kapalı gözleriyle tekrar düşünceye daldı

(biriyle) düşüp kalkmak: Biriyle çok yakın arkadaşlık etmek. [1]

017/19 "bey çocukları" ile düşüp kalkamayacağını söylüyordu

elde etmek: Bir şeye sahip olmak; bir kimseyi kendi hizmetine almak veya kendinden yana çekmek. [1]

070/10 bu yoldan elde etmek niyetinde

elde (elinde) olmamak: Bakımı, gözetimi altında olmak; egemenliği altında, yetkisinde olmak. [1]

007/21 insana elinde olmayan bir ürkeklik veriyordu

ele almak: Bir şeyin üzerinde çalışmaya başlamak; herhangi bir şeyi iş edinmek. [1]

012/31 nüfuzu ellerine aldılar mı, iş bitmiş demektir

eli kalem tutmak: Yazı yazmayı bilmek; düşündüğünü güzel bir anlatımla yazmak. [1]

150/30 hükümetteki işlerin hepsini eli kalem tutan iki kişi

elinden geleni yapmak: Gücünün yettiği kadarını yapmak. [1]
081/25 elinden gelen her şeyi yap

elinden bir iş (şey) gelmemek: Çaresizlikten veya yeteneksizlikten bir iş yapamamak. [1]
138/16 ikisinin de ellerinden bir iş gelmediğini

(birinin) eline bakmak: Bir kimsenin yardımıyla geçinmek. [2]
041/15 kızcağızım elime bakar oldu
111/14 Yusuf'un eline bakmak ise

eline geçmek: Kazanmak, edinmek, elde etmek; rastlamak, bulmak, yakalamak. [2]
013/23 eline geçirebildiği ve
013/24 Şahinde'nin anlayacağını tahmin ettiği kitapları getirir
105/15 yoksa eline geçen fırsatı kaçırmak istemez

(bir yerden, bir şeyden) elini ayağını (eteğini) kesmek (çekmek): Uğramaz olmak; uğraşmamak, ilgilenmemek, o şeyle ilgisini kesmek. [1]
160/09 dünyadan elini eteğini kesmiş bir kasabanın

(birinin) elini kolunu bağlamak: Bir şey yapamayacak duruma getirmek. [1]
198/04 Yusuf'un elini kolunu bağlıyor ve herhangi bir

(bir şeyin, bir kimsenin) etrafını almak (sarmak): Çevresinde toplanmak, ortaya almak, kuşatmak. [1]
019/19 kiremit kümesinin etrafını ayva ve diğer
019/20 meyve ağaçlarından ve ova tarafında bağlardan ibaret açık
019/21 yeşil bir çember sarıyor

el sürmemek: Dokunmamak, değmemek; bir işi yapmamak, ilgilenmemek. [2]
039/05 gibi duruyor ve kimse onlara el sürmüyordu
047/07 uzun zamandır el sürülmeden bekliyordu

(birinin) eline kalmak: Ondan başka yardım edeni olmamak, yalnız ona muhtaç olmak. [1]
199/24 tamamıyla onların elinde kalırdı

emanet bırakmak (etmek, vermek): Bir şeyi veya bir kimseyi birine veya bir yere bir süreliğine bırakmak. [1]
140/18 parmak kadar kızı kime emanet edip işe gideceksin

emeği geçmek: Bir şeyin ortaya çıkması için çalışmış olmak. [1]
058/15 bile senin kadar emeği geçmemiştir

emin olmak: İnanmak, güvenmek. [2]
172/22 Pederin merhuma gıyabi hürmetlerim vardır. Emin ol!
199/04 Muazzez'in kendisine bağlılığından emin olduğu için yapıyordu

eser kalmamak: Hiçbir belirti, iz olmamak. [1]
108/26 meydan okuyan tavırdan Yusuf'ta eser kalmamış denilebilirdi

falso vermek: Bozulmaya yüz tutmak; açık vermek. [1]
094/33 bir falso verip benim de başımı belaya sokmayın

fark etmek: Görmek, seçmek; anlamak, sezmek; değişmek, başkalaşmak; ayırt etmek. [25]
069/18 onun tekrar kendini topladığını fark etti
074/05 Ali bu sözdeki alayı, hatta belki de hakareti fark etmedi

076/17 kendisine baktığını fark etti
080/31 birdenbire içinin karmakarışık olduğunu fark etti
083/27 bunu fark eden Muazzez bir adım geriledi
085/16 sıtmal gibi titrediğini fark etmişti
090/06 Ali de derhal işi fark etti
102/07 Salâhattin Bey başının dönmeye başladığını fark etti
109/09 ilk defa fark ediyorum sanıyor ve yeniden üzülüyor
111/01 kapanmış olduğunu fark ediyordu
115/13 fark edince içerledi
118/12 ter içinde kaldığını fark ederek kollarını
125/16 bir kenara çektiklerini fark etmemekte idi
126/01 bir şekil fark etti
127/29 ellerinin yapış yapış olduğunu fark etti
130/15 Muazzez'in bulunduğunu fark etmemişti
134/26 karısının sustuğunu biraz geç fark etti
140/02 bir "Kızılbaş" köyünde olduğunu nasıl fark etmediğine şaşıtı
140/08 tatlı bir zindelik verdiğini fark etti
171/05 en küçük düşmanlık sakladığını fark ederlerse seni ezerler
172/07 onun girdiğini fark etmemiş göründü
175/09 hatta gülünç olduğunu fark etti
190/03 tersine bir değişmeye uğradığını fark eden Yusuf
190/11 arkasına bıraktığı sahilin gitgide erişilmez olduğunu fark ediyor
214/07 onun sırtında pembe saten entarisi olduğunu fark etti
farkına varmak: Gözüne çarpmak, fark etmek, anlamak. [5]
038/08 kadın ile kızı da bunun farkına varmışlardı
115/26 Yusuf bunun farkına vararak yavaşladı
118/23 mevcudiyetinin farkına varmamaya çalışmıştı
130/01 Muazzez'in uzun zaman geri dönmediğinin farkına varan Meliha
134/34 ancak şimdi ortada ciddi bir mesele olduğunun farkına varan Kaymakam
farz etmek: Varsaymak. [1]
190/30 bir kere başkasının olan bu kızı nasıl olsa elinde farz
190/31 ediyor
feda etmek: Kıymak, gözden çıkarmak. [2]
106/02 Muazzez'i feda etmiş ve Muazzez'in kendisine
106/19 ben gerçi seni bir iş uğrunda feda ettim
feleğin sillesini yemek: Büyük bir yıkıma uğramak. [1]
021/08 Çünkü bunlar, feleğin
021/09 sillesini yemiş, ya boğaz tokluğuna bir nalbant
feryat koparmak: Yüksek sesle bağırarak, haykırmak. [2]
044/03 Kübra keskin bir feryat kopararak yerinden fırladı
158/17 "babacığım!.. Yusuf, yetiş!" diye bir feryat kopardı
fırsat beklemek (aramak): En uygun şartı, durumu veya zamanı kollamak. [1]
089/34 oyun oynamak niyetindeydi ve bir fırsat bekliyordu
fırsat düşmek (çıkma): Bir imkâna kavuşmak. [1]

164/15 hatta fırsat düştükçe, üç dört kelime

fırsat vermek: Bir işi yapmak için uygun, elverişli şartı sağlamak. [1]

105/31 Halbuki Yusuf ona bu fırsatı vermedi

geçmiş olsun: Hastalananlara, kaza geçirenlere, beklenmedik büyük bir olumsuz durumdan kurtulanlara veya hapishaneye girenlere söylenen iyi dilek sözü. [1]

172/19 bak oğlum, sağ elinde bir parmak noksan. Geçmiş olsun

(bir şeyden, birinden) geri kalmamak: Yapmaktan kaçınmamak; birinden daha az başarılı olmamak. [4]

084/25 Ali'nin senasında bulunmaktan geri kalmıyor

088/15 bir maşrapa ile dostlarını dolaşmaktan geri kalmıyordu

107/30 komşu ziyaretlerinden ve gezmelerden geri kalmamaktaydı

109/31 bekârlığında fırsat düştükçe gönül eğlendirmekten geri kalmamış

gönlünü eğlemek: Mutlu, neşeli vakit geçirmek. [1]

069/02 sen bir İzmir'e git de, gönlünü egle

gönül avlamak: Huyunu suyunu yakından bilerek olumlu davranışta bulunmak, tavlama. [1]

112/15 tekerrür eden bu gönül avlama usulleri

gönül eğlendirmek: Geçici bir ilgi ve sevgi göstererek hoşça vakit geçirmek. [1]

109/31 bekârlığında fırsat düştükçe gönül eğlendirmekten geri kalmamış

göresi (göreceği) gelmek: Görmek isteğini duymak, özlemle görmek istemek, özlemek. [2]

182/30 onu müthiş göreceği geldiğini hissediyordu

202/04 seni çok arıyorum, çok göreceğim geliyor

görmüş geçirmiş: Yaşam deneyimi zengin olan, tecrübeli (kimse). [1]

035/29 çok şeyler biliyor hissini veren görmüş geçirmiş bir bakışla

göz alabildiğine: Gözünün görebildiği en uzak yerlere kadar. [1]

019/22 daima kıpırdayan halısı göz alabildiğine uzanıyordu

göz göze gelmek: Her iki tarafın bakışları karşılaşmak. [1]

163/02 kocasıyla göz göze gelmek istemiyordu

göz kulak olmak (birine, bir şeye): Onu korumak amacıyla gözetlemek; ne olup bittiği hakkında görerek, duyarak bilgi toplamak. [1]

065/23 zeytinliğe gidip akşama kadar işçilere göz kulak oldu

gözden geçirmek: Okumak; bir şeyin niteliğini anlamak için bir şeyi her yanına bakmak, incelemek, muayene etmek. [3]

073/04 belki elli defa okuduğu yerleri bir daha gözden geçirirdi

073/11 bu akşam birkaç parçasını gözden geçirdiği kıraat kitabı

136/34 kasabanın güzel kızlarını gözden geçirmeyi düşünüyordu

göze almak: Gelebilecek her türlü zararı ve tehlikeyi önceden kabul etmek. [1]

030/20 ben gözüme almışım

gözleri parlamak (parıldamak): Gözlerinde sevinç ve istek belirlemek. [3]

067/31 Şakir, gözleri parlayarak ona doğru eğildi

070/17 Ali'nin gözleri parladı

140/08 gözleri parlayarak Yusuf'a döndü

gözleri yaşarmak: Gözleri sulanmak, duygulanmak. [8]

011/15 gözleri yaşarmış gibiydi

054/29 ayağa kalktı. Gözleri yaşarmış gibiydi. Dudakları titreyerek

072/20 gözleri yaşardı: Bazen tatlı, bazen acı hayellerle

115/14 bunu o kadar şiddetle ve candan istedi ki, gözleri yaşardı

163/04 ikisinin de gözleri yaşarıyordu

174/27 genç kadının gözleri yaşardı

177/15 onun gözlerinin de kendininkiler

177/16 gibi yaşarmış olduğunu gördü

200/21 bu anda kendini ona o kadar benzetti ki, gözleri yaşardı

gözü ilişmek: bidenbire veya istemede görmek. [1]

166/29 hele gözü Yusuf'un

166/30 kalem tutan baş parmaksız sağ eline ilişince bu kadar komik

gözü (gözleri) kararmak: Başı dönmek, hafif baygınlık geçirmek; umutsuzluğun veya aşırı isteğin etkisi altında ne yaptığını bilemez duruma gelmek. [1]

202/14 Yusuf'un gözleri kararıyordu

(bir şey) gözüne ilişmek: Birdenbire, istemeden görmek. [1]

016/34 bazen gözü pencereden Kuyucak

016/35 tarafına ilişiyor, hemen kendisine bir durgunluk geliyor

gözü arkada kalmak: Bırakılan bir şey veya kimse ile ilgili tedirginliği sürmek. [2]

018/32 götürüp başına dert etmek veya evde bırakıp gözü

018/33 arkada kalmak gibi sıkıntılardan kurtuluyordu

110/12 gözleri arkada kalmasa, o zaman bu yorgun hayattan ayrılmayı

gözüne batmak: Tedirgin etmek, rahatsız etmek. [1]

197/19 Yusuf'un birdenbire gözüne batmaya başlamıştı

gözüne çarpmak: Görünür olmak, dikkati çekmek. [2]

137/02 karşılaştığı bir yaylı araba, candarmanın hiç gözüne

137/03 çarpmamıştı

198/02 kadının muhakkak gözüne çarpar ve onu telaşa düşürürdü

(bir şey) gözünü almak: Şiddetli ışık sebebiyle gözü iyi göremez duruma gelmek; aşırı biçimde etkilenmek. [1]

055/20 çocuk değil misin, helbet evin şatafatı gözünü alacak

gözünü ayıramamak (alamamak) (bir şeyden, bir birinden): Ona sürekli bakmak bakışlarını ondan, oradan ayıramamak. [1]

035/23 fakat gözlerini uzun müddet kızıdan ayıramadı

gözünü (gözlerini) açmak: Uyanmak; kendine gelmek, ayılmak; uyanık, dikkatli bulunmak. [3]

058/32 bereket versin Ali, biraz gözümü açtı

165/01 gözlerini açıp hükümetle el birliği etmeli idiler

189/32 maişet derdinden gözlerini açacak halde değillerdi

gözünü (gözlerini) (bir şeye) dikmek: Bir şeye bakmak, gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye bakmak. [9]

028/16 gözler ve kulaklar "tepe"den atılacak topa dikilirdi

036/28 kara gözlerini tavana dikmiş

075/08 Yusuf sırtını büyük çınarın gövdesine dayayarak gözlerini

075/09 gecenin içine dikti
079/13 Yusuf gözlerini bunlara dikti ve sabaha kadar böyle bekledi
108/26 konuşurken gözlerini insana
108/27 dikip sert sert
112/21 uzaklarda dolaşan ve gözlerini kendisine diken Şakir Bey'e rastlayınca
144/01 karanlık duvarlarından birine gözlerini dikti ve saatlerce böyle
192/19 Önünde yatana hayretle gözlerini
192/20 dikti
198/21 Yusuf'un gözleri ileriye dikiliyor
gözünü yıldırımak: Gözünü korkutmak. [1]
096/24 kendini göstermek ve göz yıldırımak için sertlik yapıyor
gözünün önünden geçmek: Hatırlamak. [1]
109/14 hayatını teşkil eden boş seneleri gözünün önünden geçiriyordu
gözünün önüne gelmek: Hatırlamak. [2]
018/18 hoca, çocuğun aklına ve gözlerinin önüne gelince dudakları
082/16 Ali gözünün önüne geldi ve dudakları yarı merhamet
gözü yılmak (bir şeyden): Daha önce denenene ve başarısız olunan bir işi yapmaya girişmekten çekinmek. [1]
020/29 bunların da gözleri hiçbir şeyden yılmaz; fakat diğerleri gibi ağırbaşlı
güç gelmek: Bir şeyin yapılmasında zorluk ve sıkıntı ile karşılaşmak. [1]
042/12 el evinde çalışmak ne kadar güç gelse
güçlük çekmek: Maddi açıdan sıkıntı içinde olmak; zorlanmak. [1]
089/32 edindiğini derhal anlamakta da güçlük çekmediler
gün görmek: Mutluluk içinde yaşamak. [1]
008/04 doktor ise kalender, gün görmüş
008/05 bir adamdı
günaha girmek: Dinî bakımdan suç sayılan bir iş yapmak. [1]
043/24 büyük günaha girdiğimi anlatıverdi
günahı (günahı vebali) boynuna: "ben karışmam, sorumluluk sana veya ona düşer" anlamında kullanılan bir söz. [1]
063/10 günahı boynuna, bir şeyden haberi var mıydı, bilmem
haber almak: Kendisine bildirilmek, öğrenmek, bilgi edinmek. [3]
041/29 olanı biteni haber almış, bize gelirmiş
043/13 haber almaya geldin değil mi
043/14 diye haber almaya geldin
haber salmak (yollamak): Haber göndermek. [2]
009/29 candarmaya koştum, haber saldım, sonra yine geldim
138/28 gittiğine dair eve haber yolladı
hacet kalmamak: Gereği olmamak. [2]
018/01 böyle şeylere hacet kalmayacağını, hem artık
139/29 başka bir şey konuşmaya hacet kalmadığını
(birine) hak vermek: Birinin düşüncesini, davasını, iddiasını doğru bulmak. [1]
175/02 fakat bu, onu karısına hak vermektan alıkoymadı
hakını helal etmek: Hakını, emeği bağışlamak. [1]

137/13 Yusuf Ağa yolladı, hakkı geçtiyse

137/14 helal etsin dedi

hâle girmek (... bir hâl almak): ... bir duruma girmek. [2]

142/16 dedikodulu bir hal almaya başlayan bu

212/08 cildi şeffaf denecek bir hal almıştı

halel vermek: Bozmak, sarsmak. [1]

032/32 itibarına hiç de halel vermiş değildi

halt etmek: Uygunsuz bir söz söylemek, uygunsuz davranmak, uygunsuz bir iş yapmak. [1]

140/11 burada ne halt edeceksiniz

harp açmak: Savaş açmak; bir konuda güçlü bir biçimde mücadele etmek, bir konuyu şiddetle savunmak. [1]

190/05 annesine karşı bir harp açıp kazanması icap eden

hatır gönül bilmek (saymak veya tanımak): Kişilere karşı gösterilmesi gereken saygı kurallarına uymak. [1]

095/17 adam hatır, gönül tanır elbette

hayat geçirmek: Yaşamak, hayatını sürdürmek. [1]

109/26 dırıltı içinde bir hayat geçirmiş ve nihayet bu hale gelmişti

hayır gelmemek: Yararlı olmamak. [1]

041/11 artık ondan sana hayır gelmez

hayran olmak (kalmak): Çok beğenmek. [1]

082/25 ona hayran olması lazım geldiğini anlıyordu

hayrete (hayretlere) düşmek: Şaşakalmak, şaşırmak. [2]

082/32 Yusuf'u ilk günden beri hayrete düşürüyordu

143/01 onu hem hayrete düşüren, hem düşündüren

hesap kesmek: İlişğini kesmek. [1]

209/19 bütün dünya ile hesap kesiyor

hesap vermek (hesabını vermek): Bir işin sorumluluğunu yüklenmek; herhangi bir davranışın sebebini açıklamak, anlatmak. [1]

199/08 dairede Malmüdürü'ne hesap verirken

heves etmek: Bir şeye karşı istek duymak, eğilimli olmak. [1]

151/26 içkiye de şimdilik pek heves etme

hor bakmak (hor görmek) (bir şeye, birine): Ona değer vermemek; aşağı görmek. [1]

021/01 hakiki kabadayılar tarafından daima hor görülür

hoşuna gitmek: (birinin) hoşuna gitmek. [1]

018/09 pek hoşuna gitmiyordu, ama çocuğun ne kadar

hüküm sürmek: İş başında olmak; yaygın olmak; etki, hız vb. sürmek, devam etmek. [1]

012/07 bu müzmin evlenme hastalığı daima hüküm sürmektedir

ıslık çalmak: "ıslık" sesi çıkarmak. [1]

196/12 kuru ağaç dalları ıslık çalıyor ve dört tarafa eğiliyordu

ısrar etmek: Bir konuda, bir düşüncede sürekli direnmek, ayak diremek; çok istemek. [1]

138/08 kaymakam çok ısrar ettiği halde, isminin
ibaret olmak (kalmak): -den oluşmak, meydana gelmek; ancak bu kadar olmak. [1]
020/05 yine taş bir yuvarlaktan ibaret olan bu değirmeni
içi cız etmek: Çok üzümek. [1]
121/23 derhal bulduğu bu yalana kendisi de inanmış gibi içi cız etti
iç çekmek: Üzüntüyle derinden soluk almak. [1]
146/28 can sıkıntısından içini çekiyor
içi çekmek (bir şeyi): Bir şeye karşı içinde istek duymak. [1]
055/14 senin de için çekecek
içini çekmek: İç çekmek. [1]
099/30 dışarı çıktı ve içini çeke çeke evine gitti
içini kemirmek: Bir üzüntüden rahatsızlık duymak, tedirgin olmak. [1]
203/20 bu düşünce içini bir kurt gibi kemiriyor ve genç adam
idare etmek: Yönetmek, çekip çevirmek; tutumlu kullanmak; yetmek, yetişmek;
alışverişte yeterli olmak, yetişmek; göz yummak, hoş görmek, örtbas etmek. [3]
071/16 babasından ve kocasından kalan malları tek başına idare etmiş
071/20 artık malları, damadı ile torunu idare ediyordu
111/34 içinde kendisini idare eden, ona hareketlerinin
iğfal etmek: Aldatmak, kandırmak, baştan çıkarmak. [1]
12/29 muhayyilemiz bizi iğfal etmekte bazen birçok fetanları geri bırakır
(bir kimseye, bir şeye) ihtiyaç duymak: O kimse veya şey gerekli saymak. [3]
027/04 durup dururken yalan söylemek ihtiyacını duyuyorlardı
027/17 kendisinden korkmak ihtiyacını da duymuyordu.
012/29 muhayyilemiz bizi iğfal etmekte bazen
ileri gitmek: Söz ve davranışta ölçü dışına çıkmak, gereksiz, aşırı davranışta
bulunmak; ilerlemek, gelişmek. [9]
013/34 daha ileri gidecek olursa, bayılma nöbetleri ile karşılaştı
027/14 Allah hakkındaki düşüncesi pek ileri gitmiyor, onu
045/14 Şakir'in niçin daha ileri gitmediğine hayret edebilirdi
057/17 bu kadar ileri giderek olmasa bile, gençliğinde kendisi de yapmamış
187/24 farkında olmadan, daha ileri gitti
190/36 zamanı gelsin daha ileriye de gidecek
191/08 Şahinde işlerin bu kadar ileri gitmiş olmasından biraz şaşırmişti
194/12 inşallah sandığım kadar ileri gitmemişsinizdir
194/25 bana söyleyemeyecek kadar ileri gittiniz mi
ileri götürmek: Bir durum veya davranışta ölçüyü aşmak. [1]
043/20 o kahpeliği bu kadar ileri götüremedi
ileri sürmek: Öne doğru yürütmek; bir düşünceyi veya tasarımı önermek, serdetmek.
[2]
016/12 öldürüldüğü zamanki lakaytlığını ileri sürerek, söyler
097/14 kimin kurşunu değdiğini kestiremeyeceklerini ileri sürdüler
imkân vermek: Olanak sağlamak. [1]
017/11 yıldırabileceğine imkân vermezlerdi
ismi geçmek: Adı geçmek. [1]

110/24 sonra ismi bu kadar çok geçen, uğruna vukuat çıkan
işaret vermek: Bir araç kullanarak bir şeyi belli etmek. [1]
028/21 topçuya işaret veren müezzın
iş açmak: Uğraştırıcı, gereksiz bir durumun ortaya çıkmasına sebep olmak. [1]
092/18 işine gücüne gidip üstüne iş açmamayı tercih ediyordu
iş göstermek: Yapması için birine iş vermek, iş buyurmak. [1]
016/06 iş gösterilmediği zamanlar pencereden Kuyucak dağlarına doğru bakar
iş tutmak: İş yapmak, çalışmak. [1]
111/18 hiçbir iş tutmayan ve boşta gezen bu
işi bitmek: İşi sona ermek; hâli, gücü kalmamak. [1]
012/31 nüfuzu ellerine aldılar mı, iş bitmiş demektir
işi oluruna bırakmak: İşi belli bir amaca göre değil de, kendi akışı içinde yürütmek.
[1]
018/29 bir müddet işi oluruna bırakmaya karar verdi
işkembeden atmak (söylemek): Uydurarak söylemek. [1]
150/37 bunları işkembeden atıyorum sanma
iyi kalpli (yürekli): Herkes için iyi şeyler düşünen kimse için söylenir. [1]
042/10 hanım biraz kibirliceydi ama, iyi kalpliye benziyordu
izin almak: Bir şey yapmak için onay sağlamak. [1]
201/15 bir ay izin alırım
kafa dengi: anlayışları birbirine uyduğu için arkadaşlık yapanlardan her biri. [1]
022/37 daha büyük ve "ileri" olan bu kasabada kafa dengi birçok
kafasından çıkarmak (atmak): Bir şeyi unutmak veya ondan vazgeçmek. [1]
021/15 ve korkunç hatıraları kafasından atabilmiş değildi
kafasından geçirmek: Belli belirsiz düşünmek. [2]
083/01 çünkü böyle şeyleri bir kere bile kafasından geçirmiş değildi
083/10 müphem bir düşünce şeridi halinde kafasından bunlar geçer
kafayı çekmek: İçki içmek. [1]
165/10 eşraftan birkaçıyla oturup kafayı çektiği kasabaya yayılınca
kâfi gelmek: Yetmek, yetişmek. [3]
016/34 neşelendirmeye kâfi gelmiyordu
189/17 kendi iradesinin onu bu yoldan döndürmeye kâfi gelmeyeceğini anlıyordu
197/25 öğrendiği şeylerin onda birinin onu çıldırtmaya kâfi gelmesi lazımdı
kahkahadan kırılmak: Çok gülmek. [1]
016/32 başını geriye atarak kahkahalardan kırılırdı
kalbi parçalanmak: Yüreği parçalanmak. [2]
011/07 çocuğun bu metaneti orada bulunanların kalbini parçalıyordu
197/31 perişan halini kalbi parçalanarak seyrediyordu
kapı dışarı etmek (atmak): Kovmak, dışarı atmak. [1]
016/04 ne diye kolundan tutup kapı dışarı etmediğine hayret ederdi
kaleminden kan damlamak: Yazıları acı ve dokunaklı olmak; etkili yazmak. [1]
149/23 öyle bir yetiştir ki, kaleminden kan damlasın
kana kan istemek: Kısas yapılmasını istemek. [1]
097/37 davacıyım, kana kan isterim

(bir Şeye) kanaat getirmek: Kanmak, akly yatmak, inanmak. [1]

121/12 buna kanaat getirdikten sonra bağın parmaklık Şeklinde

kapı dışarı etmek (atmak): Kovmak, dışarı atmak. [1]

172/26 ulan, bizi kapı

172/27 dışarı edeceksin, lafi ne diye uzatıyorsun

kara baht: Kötü talih. [1]

040/11 vah benim kara bahtlı kızım

karanlığa kalmak: Gidilecek yere varmadan akşam olmak. [2]

022/17 karanlığa kalınca ağlamaya başlayan çocuklar

102/21 karanlığa kalmamak için çamurlu yollarda hızlı hızlı yürüdü

karar vermek: Bir sorunu karara bağlamak, kararlaştırmak. [13]

029/25 bayram yerine gitmeye karar verdiler

060/13 öğrenmeden karar vermenin doğru olmadığını söyledi

061/35 karar vermiş gibi başını salladı

076/33 gelmediği için, bırakmaya karar verdi ve merdiven baŐındaki

120/03 aklına eseni yapmaya karar verdi

131/25 hiçbir Şeye karar vermeyerek bekliyordu

136/03 İki tanesi aynı köyde geceyi geçirmeye karar

136/04 vererek odaya birer yatak serdirdiler

138/13 Kaymakam nihayet başka bir Şeye karar vermiş gibi ısrarı kesti

169/34 bu hususta bir karar vermeden karşısındakine ne söyleyebilirdi

174/28 karar vermiş bir tavırla

175/11 kendiliğinden bir Şey yapmamaya karar vererek yattı

183/16 Yusuf gelince bunu söylemeye karar verdi

205/06 Yusuf tamamıyla karar vermiŐti

karnı tok, sırtı pek olmak: Geçimi iyi olmak, para sıkıntısı olmamak. [2]

042/165 iş biraz ağırcaydı ama, karnımız

042/16 tok, sırtımız pekti

karşı koymak: Boyun eğmemek. [4]

017/13 beş kişiye karşı kordu

039/15 daha çok karşı koyamazsın ki

058/04 sen de tabii ufak bir geçmişten dolayı bu işe karşı komazsın

154/11 yedi düvele karşı koymak var

kendi halinde: Hiç kimsenin işine karıŐmayan (kimse). [1]

020/20 bunlardan sonra terbiyeli ve kendi halinde çocuklar gelir

kendini alamamak: İstemeyerek bir işi yapma durumuna girmek. [2]

045/29 bir iki saatlik bir parti çevirmekten kendini alamazdı

122/08 böyle küçük bir mukabelede bulunmaktan kendini alamıyordu

kendini göstermek: Beğenilecek niteliklerini ortaya koymak; ortaya çıkmak, belirtmek. [3]

012/14 yükselmek, kendini göstermek, eser vermek isteyen

071/28 halinde kendini gösterirdi

096/24 kendini göstermek ve göz yıldırım için sertlik yapıyor

kendini kaptırmak: Bir şeyin etkisinden kurtulamayacak duruma düşmek; uğraşmaya başladığı bir işten kendini kurtaramamak. [1]

029/10 bu şehrin cereyanına kendini kaptırması, yani bu

kendini kaybetmek: Bayılmak; aşırı duygulanma dolayısıyla çevrede olup biteni farkına varmamak. [1]

011/29 evine yatırıldığı zaman, kendini kaybetti ve iki gün

kendini toparlamak (toplamak): Herhangi bir konuda eskiden kötü olan durumunu düzeltmek; çeki düzen vermek. [8]

041/31 kendini topla da akıllı uslu çalış

043/04 fakat kendini çabuk topladı

069/18 onun tekrar kendini topladığını fark etti

116/26 Yusuf Kübra'nın sarı yüzünü görünce biraz kendini topladı

118/14 kendini toplamaya çalışıyordu

120/12 ancak bir iki dakika sonra kendini topladı

121/19 hemen kendini topladı

209/06 daha kendini toplamaya vakit bulamadan

kendini tutmak: Kendine hâkim olmak; dayanmak, sabretmek. [1]

042/24 kadın kendini tutmak için çok çalıştı

kepaze olmak: Gülünç veya utanılacak duruma düşmek. [2]

057/04 kendi aleyhine harekete geçmelerine, azline, en sonunda kepaze

057/05 olmasına bile yol açabilirdi

068/18 memlekette kepaze olduğumuza mı yanarsın

kestirip atmak: Ayrıntılı düşünmeden kesin yargıya varmak. [2]

058/22 fakat hemen kestirip

058/23 atmak doğru mu ya

079/18 zihninde işi çabuk kestirip

079/19 atacak bir cümle hazırlamaya uğraşıyordu

kıpkırmızı kesilmek (olmak): Yüz herhangi bir nedenle çok kızarmak. [4]

054/ 23 Yusuf kıpkırmızı kesildi

070/04 Yusuf'un sözünü bitirmesine yakın, yüzü kıpkırmızı oldu

071/03 Ali, gene kıpkırmızı olarak önüne baktı

078/02 halde yüzü kıpkırmızı kesilmişti

kısa kesmek: Sözü uzatmamak. [1]

074/09 sokak ortasındaki bu muhabbeti kısa kesmek istiyormuş

kıyamet kopmak: Kıyamet günü gelmek; bir yerde çok gürültü ve telaş olmak. [1]

190/04 beklediği kıyamet gene

190/05 kopardı

kızılca kıyamet kopmak: Kavga, gürültü olmak. [1]

013/28 yaralanır ve derhal kızılca kıyamet kopardı

(bir işin) kolayına bakmak (kaçmak): Bir işi yaparken kolay ve kestirme yolu seçmek. [1]

059/34 kolayına bakarız, baba! Dedi

(bir) kolayını bulmak: Kolaylıkla yapabilmeyi sağlamak veya yapma yolunu bulmak. [1]

036/11 çalışın bakalım, bir kolayını buluruz

kopup gelmek: Uzak bir yerden ayrılarak gelmek.[1]

075/31 doğu tarafından kopup gelen bulutlardan batı tarafındaki

kulak asmak: Önem vermek, dinlemek. [2]

034/27 kendisine karşı muamelelerine de pek kulak asmadığı için

083/24 annenin sözlerine de pek kulak asma

küçük görmek: Değer, önem vermemek.[2]

012/35 bu kızcağız kendisini hiç de küçük

012/36 basit görmemekte, bir müsavat istemektedir

082/37 hayran olmak veya küçük görmek bahis mevzuu

küfür savurmak: Küfretmek.[1]

090/02 Ali'ye bakarak, küfürler savuruyor

laf düşmemek: Söz düşmemek.[1]

141/09 ben de razı olduktan sonra

lafa karışmak: Biri veya birileri konuşurken bir başkası konuşmak, konuşmaya katılmak.[2]

118/20 deminden beri hiç ağzını açmamış ve lafa karışmamıştı

164/14 Muazzez lafa karışmaya korkar

lazım gelmek (olmak): Gerekmek.[4]

082/25 ona hayran olması lazım geldiğini anlıyordu

129/12 meşgul olmaması lazım geldiğini onlara fısıldıyordu

135/18 ne yapmak lazım geldiğini düşünmek

145/04 hareketlerinin bu mihver etrafında dönmesi lazım geldiğini hissediyordu

(birinin) leşini sermek: Öldürmek.[1]

095/20 yalancı şahitlik edersen, leşini sererim

(bir yer) mahşere dönmek: Çok kalabalıklaşmak.[1]

022/14 çeşmenin başı, bilhassa akşamüzerleri, mahşere dönerdi

mana çıkarmak: Yersiz bir yargıya varmak, yanlış değerlendirmek; bir söze, söyleyenin aklından geçmeyen bir anlam vermek; anlam çıkarmak.[1]

197/32 herhangi bir mana çıkarabilecek halde bile değildi

maziye karışmak: Geçmişte kalmak, yürürlükten ve işlerlikten çıkmak.[1]

160/08 devam eden bir sükûnetin artık maziye karıştığını hissediyordu

mazur görmek: Kusura bakmamak, hoş görmek, bağışlamak, affetmek.[1]

033/20 daha ziyade mazur gören bir teessüfle bahsederler

mecbur kalmak (olmak): Herhangi bir şeyi yapmak zorunda bulunmak.[4]

022/28 yüzünü buruşturur, önüne bakmaya mecbur olur

079/17 gayet sakindi, yapmaya mecbur olduğu işin ne

082/15 mecbur kalıyordu?.. Niçin? Kimin için

167/05 tahammül etmeye mecbur kalıyordu

mektebi asmak: Derslere girmemek için keyfi olarak okula gitmemek, okulu asmak.[1]

024/14 son zamanlarda mektebi asıyor

meme vermek: Emzirmek.[1]

026/17 meme vermelerine bile müsaade etmezlerken

(bir şeye) merak sarmak (duymak, salmak): Bir şeyi edinme, yapma veya uğraşma isteğine kapılmak, bir şeye eğilim duymak.[1]

142/14 yaşlandıkça düzgüne merak saran, saçlarını acayip otlarla boyayan

merakta kalmak: Kaygı içinde olmak.[1]

138/04 siz merakta kalmayasınız diye beni

meram (meramını) anlatmak: İsteğini, derdini anlatmak.[1]

012/15 Evde meram anlatmaya asla imkân olmayan

(bir yere) parmak basmak: Bir konu üzerine dikkati, ilgiyi çekmek.[1]

017/23 işte parmağımı basıyorum, bu çocuk

merhamet duymak: Acıma veya şefkat duygusu uyanmak veya kabarmak.[2]

154/34 hissedilen bir merhamet duyuyorlardı

191/03 bu kıza karşı bir parça merhamet duyar gibi oluyor

merhamete gelmek: Acıma duygusuna kapılmak. [1]

043/36 Kübra'nın yüzüne bir bakınca merhamete gelirler de

meydan okumak: Korkmadığını, çekinmediğini açıkça bildirmek, kavga veya yarışmaya çalışmak.[2]

091/04 kaşları alınına doğru gerilmiş, meydan okuyan bir tavır aldı

108/25 dünyaya meydan okuyan tavırdan

meydan vermemek (bırakmamak) (bir şeye): Kötü bir durumun yaratılmasına fırsat vermemek.[3]

105/21 heyecanlandırarak şeylere meydan vermemesini rica etti

179/03 Yusuf'un bir şey söylemesine meydan vermeden

187/19 manasız münakaşalara meydan vermemek

meydana çıkmak: Ortaya çıkmak, görünmek; belli olmak; yetişmek, büyümek.[1]

105/21 heyecanlandırarak şeylere meydan vermemesini rica etti

meydana çıkarmak: Açıklığa kavuşturmak, ortaya çıkmak, belli etmek; bularak ortaya çıkmak.[1]

088/21 ustura ile kazınmış yeri meydana çıkarıyordu

meydana vurmak: Belli etmek, ortaya çıkarmak. [4]

043/20 her şeyleri meydana vurdu

068/24 kahpenin kızı mostrayı meydana vurdu

087/25 kalçalarının hafif ve ahenkli hareketlerini meydana vuruyor

127/04 hayat dolu bir nefesle meydana vuruyordu

mırın kırım etmek: bir isteği yerine getirmemek için çeşitli sebepler ileri sürmek, nazlanmak. [1]

073/35 anam biraz mırın kırım ediyor

midesi bulanmak: Kusacak gibi olmak; iğrenmek, tiksirmek; kuşkulanmak, işkillenmek; huzursuz olmak, rahatı kaçıp tedirgin olmak, hoşlanmamak. [1]

142/19 Şahinde'nin sesini duyunca, Yusuf'un midesi bulanır gibi oluyor

muhabbet beslemek: Sevgi duymak. [1]

082/24 kalbinde muhabbet beslemiyor ve bir insanı sevebilmesi için

mum gibi erimek (sönmek): Zayıflamak, sararıp solmak, canlılığını yitirmek. [1]

041/26 evladın mum gibi sönüp gidiyor

müsaade etmek: İzin vermek; geçiş için yol vermek, yol açmak; elverişli, uygun olmak. [2]

026/17 vermelerine bile müsaade etmezlerken

190/34 bu kıza bir zamanlar yan bakmasına müsaade edilmemişti

münasip bulmak: Uygun olduğunu, yerinde görüldüğünü kabul etmek. [1]

071/06 bu işi ben de münasip bulurum

namaza durmak: Namaza başlamak. [1]

168/08 eski seccadenin üzerinde yan yana namaza durdular

ne mal olduğunu bilmek (anlamak, öğrenmek): Birinin nasıl bir nitelikte, yetenekte ve yaradılıştaki olduğunu bilmek, kestirmek. [4]

055/06 sen o Şakir Bey'in ne mal olduğunu bilmezsin

059/34 yalnız, sen bu heriflerin ne

059/35 mal olduğunu anlamak istersen, bizim Kübra ile anasına bir sor

070/18 Yalnız Şakir'in ne mal olduğunu öğrenirse

167/21 herkesin de ne mal olduğunu öğrendiği halde

nikâh kıymak: Nikâh memuru, evlenecek olanların nikâh işlemini gerçekleştirmek; erkek bir kadınla evlilik ilişkisine girmek, onunla evlenmek. [1]

137/31 bizim şmam bu sabah nikâhlarını kıydı

nişan almak: Bir hedefi vurmak için ateşli silahlara gerekli doğrultuyu vermek, gezlemek; kendisine nişan verilmek. [1]

097/08 nişan bile aldığını söylediler

nur içinde yatsın: Sevgiyle anılan ölümler için söylenen bir söz. [1]

182/23 nur içinde yatsın, kendini bu Yusuf'a pek kaptırmıştı

omuz silkmek: Aldırmamak, önem vermemek. [7]

035/18 Durup dururken adamı döverler mi

084/17 evde kendisine sorulan en basit şeylere bile omuz

084/18 silkmekle mukabele ediyordu

103/01 kaymakam omuzlarını silkti

113/26 Muazzez omuzlarını silkti

119/14 sonra elinden bir şey gelmeyeceğini anlatmak isteyen bir tavırla omuzlarını silkti

135/08 Kaymakam omuzlarını silkti

167/10 Yusuf omuzlarını silkti

orta halli: Ne çok iyi, ne de çok kötü; ne zengin, ne yoksul. [2]

019/23 şehrin içerisi orta halli bir esnaf manzarası gösterirdi

020/17 bunlar çok kere orta halli veya fakir, fakat namuslu

ortadan kalkmak: Yok olmak. [1]

199/29 kendisi ya hapse atılarak veya ölümlerle ortadan kalkarsa

ortaya atmak: Söylemek, ileri sürmek. [1]

105/16 meselesini de ortaya atarak

ortaya atılmak: İleri sürülmek, herkesin bilgisine sunulmak; bir kimse bir işi yapmak için kendini göstermek. [1]

098/13 bu rapor meselesi ortaya atılmadan evvel ifadeleri alınan

ortaya düşmek: Kadın orta malı olmak, sokağa düşmek. [2]

190/37 bu kızın ortaya düştüğünü de görecekti
199/32 o zaman karısı adamakıllı ortaya düşer
oruç tutmak: Oruç ibadetini yerine getirmek. [1]
028/11 çocukların çoğu ramazanda oruç tutar, namaz kılarlardı
para saçmak: Gereğinden çok para harcamak. [1]
045/13 âlemleri tertip eder, avuç avuç para saçardı
(bir yere) parmak basmak: İmza yerine parmağını mürekkebe batırarak bir yere bastırmak; bir konu üzerine dikkati, ilgiyi çekmek. [2]
017/23 İşte parmağımı basıyorum, bu çocuk
095/32 hepsi ifadelerinin altına parmak bastılar
parti çevirmek: Kağıt oyunları, tavla vb.nde bir parti oynamak. [1]
045/29 bir iki saatlik bir parti çevirmekten kendini alamazdı
rahat etmek: Sıkıntısız durumda olmak, ferahlamak, dinlenmek. [1]
042/19 bir esnafa verirsem içim büsbütün rahat eder
rast gelmek: Düşünmediği, ummadığı hâlde karşılaşmak, rastlamak, tesadüf etmek. [4]
026/27 kendisi gibi konuşan birine rast gelmemişti ve bu zeytin
036/10 akrabasına rast gelmiş, Aydın ve Nazilli taraflarına dönmüş gibi oldu
065/04 geçerken Hacı Etem'e rast geldi
173/30 bu sefer bir iyi tarafına rast geldi herhalde
rastık çekmek: Rastık sürmek. [1]
142/15 kaşlarına çatma rastık çeken ve ahbaplarıyla
razı etmek: Kabul ettirmek. [2]
067/32 bu işe onu razı edebilir misin
148/05 Şahinde'yi razı edemezdi ve bunu kendisi de pek istemiyordu
razı olmak (gelmek): Uygun bulmak, beğenmek, benimsemek, istemek, kabul etmek. [6]
060/11 şimdi bizim Muazzez'i istiyor; ben razı olmak üzereyken
071/07 herhalde razı olacaktır
073/35 babam razı oldu gibi
079/19 kız razı olmuyor
141/09 ben de razı olduktan sonra
206/02 Edremit'e ertesi gün gitmeye razı oldu
renge atmak (kaçmak, uçmak): Solmak; korku, heyecan vb. sebeplerle benzi sararmak. [1]
048/26 rengi kaçmış dudaklarının kenarında
ruhu (bile) duymamak: Haberi olmamak, anlamamak. [1]
071/13 babamın da ruhu bile duymaz
sabahı zor etmek: Bir türlü sabah olmamak. [1]
072/08 Ali sabahı zor etti ve ertesi gün
saçını süpürge etmek: Kadın özveri ile çalışıp hizmet etmek. [1]
042/21 kızımın damadıma saçını süpürge ederim
sahura kalkmak: Oruç tutan kimse gün doğmadan yemek yemek için yataktan kalkmak. [1]

028/12 sahura kalkmak ayrı bir zevk

sala vermek (okumak): Minarelerde, salat okuyarak cuma namazını haber vermek; bir kimsenin ölümünü, minareden salat okuyarak duyurmak. [1]

161/31 Yusuf bazı sabahlar erken kalkınca gene Sarı Hafız'ın salâ verdiği

161/32 ve ezan okuduğunu duymuştu

sapsarı kesilmek (olmak): çok sararmak. [6]

010/17 yalnız ara sıra şiddetle dişlerini sıkıyor ve sapsarı kesiliyordu

031/24 Yusuf sapsarı kesilmişti.

042/31 kadın birdenbire sapsarı olarak yerinden fırladı

049/20 Salâhattin Bey kâğıda bir göz atınca sapsarı oldu

059/13 yüzü sapsarı olmuştu. Kısık ve bazen titreyen bir sesle

153/05 yüzü sapsarı olarak uzun zaman ona baktı

sarpa sarmak (çekmek): Güçlükler ortaya çıkmak, çözülmesi çok güç bir duruma gelmek. [1]

079/20 senin işin sarpa sardı tarzında bir şey söylemek

ses vermek: Herhangi bir sesi çıkarmak; bir çağrıya karşılık vermek. [1]

007/15 ayakları gıcırtilı ve ezik sesler veriyordu

ses çıkarmamak (etmemek): bir şeyi hoş görerek karşı çıkmamak, itiraz etmemek. [20]

007/20 bu kasvetli ve şıyrıtilı günde hiç ses çıkarmadan ilerleyen

012/22 bu belayı ses çıkarmadan ve dosta düşmana pek

017/02 her şeyi anlıyormuş gibi, hiç sesini çıkarmadan bir köşeye çekiliyor

021/29 etrafta ses çıkarmadan bakakalan çocukların yanından

022/09 biraz içerlese bile, ses çıkarmadan dinlediği için, memnun, anlatır

022/25 küçük ayaklarıyla, bozuk yollarda, sesini çıkarmadan taştan

027/29 sonra o da sesini çıkarmaz oldu

036/26 Yusuf sesini çıkarmadan arkasını döndü ve yürüdü

036/31 şehre kadar hiç ses çıkarmadan yürüdüler

039/33 ' O hiç sesini çıkarmadı, gözlerini büsbütün

041/20 kızcağzım sesini çıkarmazdı ama

048/01 Hilmi Bey de hiç ses çıkarmadan, dudaklarının kenarında

062/27 sesimi çıkarmaz, debelenip elinden kaçmaya bakardım

080/28 babam da ses çıkarmadı

108/32 eskiden kimseye bir şey sormaz, sesini çıkarmadan sadece dinlerken

124/28 Yusuf sesini çıkarmadı, başını bile çevirmedi

148/30 Yusuf sesini çıkarmadı

171/09 Yusuf ses çıkarmadan dinledi

199/01 Eğer hâlâ ses

199/02 çıkarmadan bekliyor ve içinde kaynayıp köpüren çılgınlıklara

201/06 bendeniz de ses çıkarmadım

ses çıkmamak: Haber gelmemek. [2]034/29 kışa kadar hiçbir yerden hiçbir ses çıkmadı

131/20 içerden hiçbir ses çıkmadı

sevk etmek: Göndermek, götürmek; sürüklemek, itmek. [2]

011/01 birçok büyük ve düşünceli adamları gıptaya sevk edecek bir irade
204/10 yüzünü ıstırap ile buruşturmaya sevk ediyordu
sırası düşmek: Uygun zamanı gelmek. [1]
018/16 sırası düşükçe bilenlerden öğrenirim
(birinin) sırtından geçinmek: Geçimini o kimseden geçinmek. [1]
024/07 fakat hiçbir şey mukabili olmayarak, diğerlerinin sırtından geçinirdi
sırtından atmak: Başından savmak veya birinin, ir şeyin sorumluluğunu, yükünü üzerine almamak. [1]
061/12 ölünceye kadar insanın sırtından atamayacağı şeyler de var
(birine) sırtını dayamak (vermek): Bir yere dayanmak, yaslanmak; güçlü birine, bir yere güvenmek. [1]
026/11 sırtını bir ağaca vererek yere bakardı
silah atmak: Silahtan mermileri boşaltmak. [1]
097/13 havaya silah attığını ve bu gürültü arasında Ali'ye kimin kurşunu
silip atmak: İlgi ve ilişkisini tamamen kesmek. [1]
106/03 dediği akşama ait bütün hatıraları kafasından silip atmaya uğraşmıştı
sonradan görme: Yoksulken zenginliğe kavuşan, fakat zenginlere özgü davranış biçimlerinde aşırılığa kaçan (kimse). [1]
013/36 saçma hareketlere ve sonradan görme arzulara tahammül
söz geçirememek (birine): Ona her söylediği sözü yaptırabilecek güç ve etkinlikte olmamak; laf geçirememek. [1]
022/32 bazen anası, babası küçüğe söz geçiremezler ve Yusuf'a
söze son vermek: Konuşmayı bitirmek. [1]
151/33 kapıyı çalarken, sözlerine bir son vermek ister gibi
sözü geçmek: Kendisini kabul ettirmiş olmak, hatırı sayılmak. [3]
015/31 bir evde sözü geçecek, hükmü yürüyecek yegâne adam o evin
018/22 bilmezdi ama, evinde sözü senden çok geçerd
056/27 memleketin bütün sözü geçen takımı seferber hale gelerek
sözünü kesmek: Konuşmasını bitirmeden susmak; başkasının konuşmasını önlemek. [5]
049/16 içeri eshabı mesalihten birkaç kişi girdiği için sözü kestiler
058/07 canı sıkılarak derhal sözünü kesti
085/04 Yusuf derhal onun sözünü keserek
085/16 bazen kızın sözlerini hiç kesmeden, belki on dakika ve daha fazla dinliyor
174/31 Muazzez hemen onun sözünü kesti
sözünden çıkmamak (birinin): Çeşitli yönlerden bağladığı bir kimsenin bütün sözlerine ve isteklerine uygun davranmak; lafından çıkmamak. [4]
022/34 Muazzez'in onun sözünden çıktığı görülmemişti
056/12 birbirlerinin sözünden çıkamıyorlardı
081/04 Muazzez senin sözünden çıkmaz, Yusuf
171/25 sözünüzden çıkmam Hulusi Bey amca
su çekmek: İçine su almak; alçak bir yerden tulumba vb. ile su çıkarmak. [2]
117/04 tulumbadan su çekip oluğu
163/31 tulumbada Muazzez'e su çektirip yıkanmayacağına

(bir şey veya bir şeyi) suya düşmek: Gerçekleşme olasılığı kalmamak. [1]
089/35 emellerini suya düşüren, her şeyi bırakıp peşinde koştuğu kızı

suya sabuna dokunmamak: Hiç kimseyi rahatsız etmeyecek, hiçbir sorun yaratmayacak bir yol izlemek, kendisine zarar gelmeyecek biçimde davranmak. [1]
021/06 en sonra, korkak ve suya sabuna dokunmayan zavallı

sürüp gitmek: Eskiden olduğu gibi, eskiden nasılsa gene öyle olmak, öyle devam etmek. [1]
147/17 devam etmemesi icap ettiği halde sürüp giden bu hayat

şart olsun: Yemin etmek için kullanılan bir söz. [1]
138/18 "şart olsun", "dinim hakkı için" gibi büyük yeminlerle

şaşırp kalmak: Çok şaşırmak, büyük bir şaşkınlığa düşmek. [1]
040/24 şaşırdım kaldım. Evin içine girdim, baktım Seyit Efe yok

(birini) şaşkına çevirmek: Şaşırtmak. [1]
132/27 kadını büsbütün şaşkına çeviriyorlardı

şekil almak: Belli bir biçime girmek, biçimlenmek, şekillenmek. [2]
013/21 işlerin bu şekli alıverdiğini, çok gafillik ettiklerini
169/33 hayatının ne şekil alacağını bilmeden

şöyle dursun: Bir işin gerçekleşmekten çok uzak olduğunu , ona bağlı daha kolay, daha basit bir şeyin bile gerçekleşmediğini anlatan bir söz. [1]
099/08 maktul Ali ile müvekkilim, birbirlerine düşman olmak şöyle dursun

şüphe etmek: Kuşkulanmak. [1]
198/11 şüphe etmeyi bile imkânsız kılıyordu

şüphe uyanmak: Kuşku uyanmak. [1]
195/29 kafasının içinde yeniden azaplı şüpheler uyanır

şüpheye düşmek: Kuşkulanmak. [1]
012/19 ve bütün insanlardan şüpheye düşürür.

takıp takıştırmak: Özenerek süslenmek. [1]
191/10 daha çok takıp takıştırdığı halde

tası tarağı toplamak: Her türlü ilişkiyi kesmek üzere hazırlanmak. [1]
049/13 tası tarağı toplayıp gitmek bile mümkün değil

taş kesilmek: Herhangi bir durum, söz vb. karşısında hiçbir söz söylememek, ne yapacağını şaşırmak. [2]
064/13 kız, yüzünde hep o taş kesilmiş ifade ile olduğu gibi
119/19 kadın olduğu yerde taş kesilmiş gibi duruyordu

tavla atmak: Tavla oynamak. [1]
013/17 saat on ikiye kadar tavla ve çene attıktan sonra

tavır almak (takınmak): belli bir durum veya davranış biçimini benimsemek, vaziyet almak. [1]
013/18 ciddi bir tavır alarak eve gelen ve

teessür göstermek: Üzüntüsünü açığa çıkarmak. [1]
011/03 teessür göstermek herhalde izzetinefsine dokunuyordu

tehdit etmek: Gözdağı vermek; tehlikeli bir durum yaratmak. [1]
199/12 Şahinde'yi tehdit etmek faydasızdı

(birinin) tepesine binmek (çıkma): Genellikle kendinden daha güçsüz kimseleri ezmek, kötü davranmak. [1]
027/09 yaratılmışlar diye niçin tepelerine binmeli, onları adam yerine

telaşa düşmek: telaşlanmak. [2]
052/29 telaşa düştükleri, hatta hiç tetiğini bozmayan Hacı Etem'in
194/04 Şahinde Yusuf'un bu halinden daha çok telaşa düştü

temize çekmek: Bir yazının karalamasını temiz olarak yazmak. [1]
072/03 veresiye defterlerini temize çekiyordu

temize çıkmak: Aklanmak. [1]
099/29 oğlunun katilinin göz göre göre temize çıktığını seyretmemek için

teselli etmek(vermek): Avutmak, avundurmak. [1]
202/15 teselli vererek onu susturmak

tesir bırakmak: Etki bırakmak. [1]
165/19 hiç hoş olmayan bir tesir bırakmıştı

tetiği çekmek: Tetiğe basmak. [1]
091/24 iki defa arka arkaya tetiği çekti

tokat atmak (aşketmek, patlatmak, yapıştırmak, yemek) (birine, yüzüne):Özellikle yüzüne avuç içi ile hızla vurmak. [2]
044/02 bağırarak kadına şiddetli bir tokat yapıştırdı
055/23 dudaklarının kenarı tokat yemiş gibi titriyordu

tongaya basmak (düşmek): Kendisini kötü bir duruma düşürmek için hazırlanan bir düzene uğramak, tuzağa düşmek. [1]
044/13 tongaya basmayı pek sevmediği ve namuslu kalmak niyetinde

türkü çağırmak: Türkü söylemek. [2]063/20 türkü çağırır dururdu
063/28 hem eşyayı evin içine taşıyor, hem de türkü çağırıyordum

türkü tuturmak: Türkü söylemek. [2]
136/28 ellerini iki tarafından geçirerek memleket türküleri
136/29 tutturmuştu

tüpleri ürpermek: Kötü bir olay, soğuk gıcıklanma vb. sebeplerle korku veya tiksinti duymak. [2]
008/29 candarmaların bile tüplerini ürpertti
035/23 Birdenbire hiç şüphesiz tüpleri ürperdi

uçup gitmek: Kaybolmak, yok olmak. [3]
150/01 bütün bunların cevabı kafasından uçup gitmiş benziyordu
152/07 sonra, uçup gittiklerini görüyordu
162/21 şimdi bu emniyetin birdenbire uçup gittiğini

uğur getirmek: İyilik, şans, talih getirmek. [1]
041/02 ona uğur getirir de çabuk döner inşallah

uykuya dalmak: Uyumaya başlamak. [1]
095/06 sıranın üstünde uykuya dalmış bulunan şahitleri dürterek uyandırdı

ümidi kırılmak: Umudu kırılmak. [1]
072/09 zaman geçtikçe ümidi kırılıyor

ümidini kesmek: Umudunu kesmek. [3]
056/36 vaziyetten tamamen ümidi kesmiş gibiydi

177/09 bütün insanlardan ümidini kestiği bu sıralarda
199/07 hâlâ ümidini kesmemişti
ümit uyanmak: Umut uyanmak. [1]
073/14 içinde tekrar tatlı ümitler uyandı
üstüne düşmek: Bir kimseyle veya bir şeyle çok iligilenmek. [1]
057/09 Şakir'in bu işten vazgeçmeyip bilakis daha fazla üstüne düşmesi
üzüntü vermek: Tedirginlik yaratmak, sıkıntı ve huzursuzluk vermek. [1]
155/15 Yusuf'a o zamana kadar duymadığı cinsten bir üzüntü verdi
vakit geçirmek: Oyalanmak, uğraşmak. [3]
023/02 çalgı, cümbüş vakit geçiriyordu
156/11 ben sana neyle vakit geçiriyorsun diyorum
176/29 temrinler yapmakla vakit geçirdi
vaziyet almak: Belli bir durum veya davranış biçimini benimsemek, tavır almak, tavır takınmak. [1]
199/22 Hilmi Beylere, Şakir'e karşı vaziyet
199/23 almak büsbütün imkânsızdı
veda etmek: Vedalaşmak, esenleşmek; sevilen bir şeyle olan ilgisini kesmek. [1]
154/30 veda eden erkeklerin arkasından bütün evdekiler dövünüyor
vücuda getirmek: Meydana getirmek, var etmek.[1]
007/19 cevizler tabii bir kemer vücuda getiriyorlardı
(birinden) yaka silmek: Bıkmak, usanmak.[2]
020/32 mahalle bunlardan yaka silker ve uslu
031/13 kasabada herkese yaka silktirmiş bir çocuktu
yakayı (yakasını) kurtarmak (sıyrmak): Bir işten kurtulmak.[1]
012/08 bu amansız mikroptan yakalarını
012/09 kurtaramazlar ve kör gibi
yalayıp geçmek: Rüzgâr, dalga vb. sıyırarak, dokunarak hızlı geçmek.[1]
019/05 sonra biraz ilerde kasabayı yalayıp geçen Büyükçay'a kavuşuyordu
yan yan bakmak: Göz ucuyla bakmak; kin, nefret veya öfke ile bakmak.[2]
068/04 Hacı Etem cam sıkılmış bir tavırla ve yan yan ona baktı
190/34 bu kıza bir zamanlar yan bakmasına müsaade edilmemişti
yanına bırakmamak (koymamak): Cezasız bırakmamak, öç almak.[1]
043/25 Allah bunu yanınıza bırakır mı
yanıp yakılmak: Sızlanmak, şikâyet etmek.[1]
093/16 Hacı Etem'in buraya Ali'ye yanıp yakılmak için gelmediğini
yatağa (yatalara) düşmek: Yataktan kalkamayacak kadar hasta olmak.[1]
113/07 yatağa düşmüyor dedi
(bir şeye, kimseye) yazık etmek: Boş yere zarar vermek.[1]
184/30 insan içine çıkmaktan kaçarsan kendine yazık edersin
yere sermek: Kötü bir duruma sokmak, yenmek; vurup öldürmek.[1]
099/14 serseri kurşunlardan ikisinin zavallı Ali'yi yere sermiş bulunduğunu
yere yıkılmak: Yere düşmek.[1]
095/30 bir aralık Ali aman deyip yere yıkıldı
yerinden fırlamak: Oturulan yerden hızla kalkmak.[5]

044/03 Kübra keskin bir feryat kopararak yerinden fırladı

078/01 Muazzez yerinden fırladı

080/13 birdenbire yerinden fırladı

124/11 bir aralık Yusuf yerinden fırlar gibi oldu

130/05 telaş ile yerinden fırladı

yol açmak: Bir olayın sebebi olmak.[1]

017/21 dair falcılıklarına yol açıyordu

yol kesmek: Geçmesine engel olmak, durdurmak; ıssız yerlerde soygunculuk yapmak; motor vb. hızını azaltmak, devrini düşürmek.[4]

062/25 şurda burada yolumu

062/26 keser, her bir yanımı sıkıştırmaya kalkardı

068/30 yol mu kesti dersin

069/03 Yusuf üç yüz yirmi lirayı yol keserek tedarik etmemişti

yola çıkmak: Araca binmek üzere yolüstünde durmak; bir yere varmak için bulunduğu yerden ayrılarak yolculuğa başlamak, harekete geçmek; herhangi bir şeyi esas almak, oradan başlamak.[4]

201/06 Mamafih, bugün yola

201/07 çıkmasını tebliğ edeceğim

204/25 ne diye yola çıktım

213/22 hadi Muazzez, yola çıkalım

yola düzülme: Gidilecek yere doğru yola çıkmak.[2]

131/08 adımlarla yola düzüldü

138/30 ezanla beraber yola düzüldüler

yola gelmek: İstenilen biçimde davranışı kabullenmek, düzelmek, uslanmak.[1]

151/04 sen de yavaş yavaş yola gelirsin

yola getirmek: Birinin bir konudaki ters tutumunu düzeltmek.[2]

045/10 düzeltereği, onu yola getireceği yerde

071/08 yalnız sen kendi babanı nasıl yola getirip bu kadar parayı alacaksın

yolunu tutmak: Bir yere doğru gitmeye başlamak.[5]

072/23 ağır ağır evin yolunu tuttu

095/27 Hilmi Beylerin evinin yolunu tuttu

124/18 bağıın yolunu tutmuştu

124/27 Havran yolunu tutmuştu

168/10 evin yolunu tuttu

yorgunluğunu almak: Dinlenmesine sebep olmak; birini dinlendirmek.[1]

140/07 bu "acı" suyun birdenbire yorgunluğunu aldığını

yosun tutmak (bağlamak): Üzerini yosun kaplamak.[1]

019/08 damların yosun tutan ve kararan kiremitlerini nihayetsiz

yuva kurmak: Evlenmek.[1]

013/20 aklınca "bir aile yuvası kurmak!" isteyenler

yükünü tutmak: Çok zengin olmak, zenginleşmek.[2]

165/12 Yükünü

165/13 tutmadan gitmez

165/14 fakat, İzzet Bey, yükünü tutacağı pek benzemiyordu

yüreği çarpmak: kalbi çarpmak veya çalışmak; coşku sebebiyle kalp hızlı hızlı çarpmak veya çalışmak; merak, kaygı, korku, heyecan vb. duygularla tedirgin olmak, huzursuz olmak.[1]

133/21 şimdi gözleri kapıda ve yüreği çarparak her dakika onu bekliyordu

yüreği ezilmek: Üzülme, acı duymak; açlık duymak.[1]

043/27 yüreğin ezilmez mi senin bunları görünce

yüreği hop etmek (hoplamak veya oynamak): Birden bire korkup heyecanlanmak.[2]

122/28 karşısındakinin yüzüne bakınca Muazzez'in yüreği hopladı

178/24 yüreği sevinçle hopladı

yüreği parçalanmak: Çok acımak.[1]

098/01 dedikçe, Reis'in yüreği parçalanıyor, fakat bir şey yapmayacağını

yüreğine dokunmak: Üzülme.[1]

041/21 bu melilliği benim yüreğime büsbütün dokunurdu

yüz bulmak: İlgi ve yakınlık görmek.[1]

021/02 diğerlerinden, birtakım istifade düşünceleriyle, yüz bulsalar bile

yüzü (çehresi) bozulmak: Yüzü düşmek.[1]

031/12 Yusuf'un derhal yüzü bozuldu

yüz suyu dökmek (birine): Ona çok yalvarıp yakarmak.[1]

111/18 hiçbir iş tutmayan ve boşta gezen bu "evlatlığa" yüz

111/19 suyu dökmektense

yüzü kızarmak: Utanmak.[1]

053/26 burada hiç sebepsiz yüzü kızardı ve önüne baktı

(bir şeye) yüzü olmamak: O şeye dayanamamak; cüret ve cesareti olmamak; utanmak.[1]

045/28 kumara biraz yüzü yoktu

yüzünü buruşturmak: Yüzüne öfke ve hoşnutsuzluk gösteren bir biçim vermek.[2]

022/28 çarparak derhal yüzünü buruşturur, önüne bakmaya

204/10 yüzünü ıstırap ile buruşturmaya sevk ediyordu

yüzünü görmemek: Birini uzun süreden beri görmemiş olmak.[2]

023/04 onun yüzünü çocukların, bazen haftalarca görmemelerine sebep oluyordu

041/05 sahiden de o gün bugündür Seyif Efe'nin yüzünü görmedim

yüzüstü bırakmak: Birini yapayalnız, kimsesiz, çok kötü bir durumda bırakmak; bir işi zamanında yapmayıp savsaklamak, olduğu gibi bırakmak, ihmal etmek.[1]

036/06 kaçarak bunları yüzüstü bıraktığını

yüzüstü kalmak: Bir iş, zamanında yapılmayıp olduğu gibi bırakılmak; bir iş bitirilmeden bırakılmak. [1]

095/23 işler yüzüstü

095/24 kalır, onun için telaşe ediyorum

zaaf göstermek: zayıflığı, yeteneksizliği ortaya çıkmak. [1]

010/18 sanki zaafını göstermiş olmaktan ve siyah gözlerini nemleyen

zapt etmek: Tutmak; bir şeyi güç kullanarak önlemek. [5]

041/10 kocanı zapt etmesini bilememişsin

078/08 Muazzez kendini daha fazla zapt edemeyerek ağlamaya başladı

170/32 hükümet bir emir verir, askeriye için zapt ederler
178/25 kendini zapt etmese aşağı koşup karısını kucaklayacaktı
206/01 ev sahibi onu akşama kadar güçlkle zapt etti
(bir şeyden) zevk almak (duymak): Hoşlanmak, beğenmek. [1]
112/25 annesinin zevk aldığı şeylerden hoşlanmıyor

4. 4. 2. İkilemeler

Çalışmanın bu bölümünde romanda geçen ikilemeler liste şeklinde verilmiştir. İkilemelerin geçtiği satırlar başlarında sayfa ve satır numaraları ile beraber verilmiştir. İlgili ikilemelerin metinde kaç defa geçtiği de ikilemenin yanında "[]" işareti içerisinde verilmiştir.

acı acı [4]

174/11 acı acı gülerek
174/27 Yusuf acı acı yutkundu
179/19 evde eskiden pek yenmediğini acı acı hatırladı
181/29 vaziyetin düzelmeyeceğini düşünerek bu bekleyişine acı acı gülüyordu

açar açmaz [1]

207/18 Yusuf bahçeden taşlığa geçilen kapıyı açar açma

açıktan açığa [2]

061/23 vukuatı açıktan açığa göstermişti
197/15 gerçi hiç kimse ona açıktan açığa bir şey söylemiyordu

ağır ağır [21]

021/30 bakakalan çocukların yanından ağır ağır çekildi
023/11 bu esnada seneler birer birer, ağır ağır, fakat hiç durmadan
025/01 uzun ve birbirine benzeyen seneler ağır ağır geçtiler
030/26 elbiseleriyle ağır ağır sallanıyorlardı
055/26 Muazzez yavaşça yatağın kenarından kalktı, ağır ağır
055/27 başı önde dışarı çıktı
071/01 Yusuf ağır ağır, karşısındakinin gözlerinin içine baka baka
072/23 ağır ağır evin yolunu tuttu
078/21 Yusuf alt dudağını ısırarak ağır ağır başını salladı
091/20 kolu ağır ağır aşağıya indi
092/24 ve Şakir, koluna giren bir candarma ile birlikte, ağır ağır yürümeye başladı
116/09 Yusuf ağır ağır meydanı geçti
118/15 ağır ağır yürüdü
120/20 Yusuf yaylıyı Soğuktulumba'ya kadar ağır ağır sürdü
125/28 hayvanların başını tuttu ve ağır ağır bu kumlu sahayı geçti
128/10 bu sefer ağır ağır ilerleyen atların
137/01 Burhaniye'den ayrılıp deniz tarafına doğru ağır ağır atını sürerken

152/14 bu karşısında ağır ağır yemek yiyen
152/31 hatta şimdi karşısında ağır ağır kuskus pilavı
180/24 ağır ağır merdivenleri indi
204/20 ocakta çitirdayarak ağır ağır yanan
214/31 sonra ağır ağır doğruldu
akıllı uslu [1]
041/31 kendini topla da akıllı uslu çalış
akşamdan akşama [1]
151/29 akşamdan akşama iki kadehin zararı yoktur
ana kız [1]
186/02 hanımın davetlisi olan bu ana-kızla birlikte
aptal aptal [1]
132/33 Şahinde aptal aptal karşısındakinin
ara sıra [26]
010/17 yalnız ara sıra şiddetle dişlerini sıkıyor
016/16 yalnız, ara sıra, karı koca kavga ederken, adeta kin ve
022/26 Yusuf ara sıra lakırdıyı bırakıp
039/07 hikâyesini ara sıra ağlama nöbetleriyle kesen kadını dinliyordu
072/10 ara sıra başını kapıdan
073/02 ara sıra, akşamları, böyle kâh bir riyaziye
073/06 büyükannesinin ara sıra diğer ihtiyar kadınlarla beraber okuyup ağlaştığı
078/32 yalnız delikanlı ara sıra elini
087/01 şaşkın ve ağlamış gözlerle ara sıra etrafı süzüyor
105/10 konuşurken ara sıra durup bütün dişlerini gösterecek şekilde
115/05 ancak, ara sıra oradan geçen
123/24 yalnız ara sıra başını kaldırarak
127/05 ağustosböcekleri ötüyor, ara
127/06 sıra kımıldayan
129/08 derin derin nefes alıyorlar ve ara sıra birbirlerine bakıyorlardı
133/08 ara sıra: Muazzez'i bu oğlan nereye
142/29 evde böyle karısıyla yapayalnız kaldığı günler ara sıra Kübra'yı hatırlıyordu
157/04 hafifçe aralanan gözleri ara sıra babasına
157/24 gözleri dışarı fırlayarak, ara sıra öğürmekte idi
161/21 ara sıra yeisle incelip titreyen
161/25 ihtimal cevap da veriyor ve Sarı Hafız bunun için ara sıra
172/17 kendisine ara sıra fırlattığı kaçak ve ani bakışlardan
176/01 biraz dağınık olan kaşları ara sıra hafifçe ürperiyordu
186/28 ara sıra düşünecek olsa da
189/17 ara sıra beliren bir hissin sevkiyle
192/29 ara sıra sağ yanağı hafifçe oynuyor
196/11 rüzgâr esiyor, insanın yüzüne ara sıra ince damlalar savuruyordu
arada sırada [1]
029/06 dumanlı gözlerini arada sırada yukarıya
ardı arkası [2]

088/08 bir an bile durmadan, ardı arkası kesilmez havalara çalıyor

100/17 Şahinde'nin ardı arkası kesilmeyen dırdırları

arka arkaya [3]

088/28 on kişi kalkıyor, arka arkaya dizilerek ağır ve ölçülü adımlarla

091/24 iki defa arka arkaya tetiği çekti

191/04 fakat arka arkaya gelip onu bir hayli üzmüş olan

aşağı yukarı [4]

019/24 fakat oldukça biçimli ve aşağı

019/25 yukarı birbirine benzeyen evlerin

056/34 kaymakamın, aşağı yukarı, kendisine itibar edilen, fakat işlerine

096/08 nizamiye kapısının yanındaki küçük bahçede aşağı

096/09 yukarı dolaşmak suretiyle

205/32 odada aşağı yukarı dolaştı

avaz avaz [4]

115/32 uçan arının arkasından avaz avaz bağrışarak

137/07 bir adam koşarak hayvanların dizginlerine yapıştı; avaz

137/08 avaz bağırmaya başladı

146/20 rakıyı içip avaz avaz bağırmakta

189/10 uyuyan yüzüne tutuyor ve avaz

189/11 avaz bağırarak istiyordu

avuç avuç [1]

045/13 âlemleri tertip eder, avuç avuç para saçardı

azar azar [1]

100/04 otuz yaşından beri kendini azar azar hissettiren

baba oğul [2]

056/11 nedense bu baba-oğul birbirlerinin

105/17 dediği bu baba oğulu mahvetmek için

bağıra bağıra [3]

011/33 bağıra bağıra söylemekten çekinmedi

030/09 Alanyalı ve Aksekili çerçiler bağıra bağıra bilezik, kurdele, sakız

043/31 ümmeti Muhammed'e bağıra bağıra her şeyleri söylerim

bağıra çağıra [1]

102/17 Önlerine kattıkları beş on sıska öküzü bağıra çağıra bir araya toplamak istiyorlardı

bağırıp çağırarak [1]

180/18 bağırıp çağırarak zavallıya istihfafla bakıyor

baka baka [1]

071/01 Yusuf ağır ağır, karşısındakinin gözlerinin içine baka baka

bakına bakına [1]

115/27 etrafına bakma bakına yürümeye başladı

başka başka [1]

079/14 birer gece fasıla ile, başka başka odalarda ve bir minder üzerinde

başlar başlamaz [1]

164/27 Başlar başlamaz ilk işi evvela şehrin ileri gelenlerini

bayramdan bayrama [1]

161/18 camide ancak bayramdan bayrama gördüğü

belli belirsiz [3]

087/27 vücudunun muhtelif yerlerini, belli belirsiz, fakat görülmemiş

143/21 Yusuf kendine mahsus belli belirsiz tebessümü ile

147/32 ağaçlar gibi belli belirsiz, karışık bir şekilde

beş on [6]

102/17 Önlerine kattıkları beş on sıska öküzü bağıra çağıra bir araya toplamak istiyorlardı

146/30 günde beş on defa tekrar edilen oyun havaları artık onu eğlendirmiyordu

150/27 mesele o odanın içinde beş on saat oturuvermekte

173/01 sen hemen beş

173/02 on kuruş tedarik edersin

175/03 babalarının cebinde çıkan beş on sarı lira ile

176/26 önüne beş on makbuz koçanı alarak

beterin beteri [1]

041/31 dünya bu, beterin beteri var

birer birer [1]

023/11 bu esnada seneler birer birer, ağır ağır, fakat hiç durmadan

bir iki [3]

012/07 en kuvvetliler bile bir iki sene dayanabildikten sonra

045/29 bir iki saatlik bir parti çevirmekten kendini alamazdı

120/12 ancak bir iki dakika sonra kendini topladı

biter bitmez [1]

085/19 sözü biter bitmez, sanki hiçbir şey dinlememiş

boğuk boğuk [2]

064/18 kadın Kaymakam'a doğru boynunu uzatmış, boğuk boğuk

108/14 boğuk boğuk nefes almaya ve eliyle kalbini tutarak öksürmeye

boyu boyunca [1]

125/25 boyu boyunca ve hiç durmadan geçti

bucak bucak [1]

062/23 görünmeyeyim diye bucak bucak kaçardım

canlı cansız [1]

157/36 etrafındaki canlı

157/37 cansız her şeye

çabuk çabuk [5]

038/15 Bu sefer kıza olsun, kadına olsun, çabuk çabuk, gözlerini

046/32 gibi sözler iştiliyor ve çabuk çabuk, birbiri arkasından

074/11 dişlerinin arasından ve çabuk çabuk

211/24 çabuk çabuk soluyor ve başını silkiyordu

214/23 yumuşak toprakları avuçlarıyla çabuk çabuk onun üzerine attı

çeke çeke [1]

099/30 dışarı çıktı ve içini çeke çeke evine gitti

çeşit çeşit [1]

204/09 çeşit çeşit manzaralar, hayaller onu yatakta mütemadiyen
çevirir çevirmez [1]

048/27 manasız bir tebessüm belirdi ve başını önüne çevirir çevirmez
çıkarcıkılmaz [2]

082/14 hapsedildiği yeri parçalayarak ortaya çıkar çıkmaz

195/23 Şahinde her söylediği söze, ağzından çıkar çıkmaz, inanıyor
çın çın [1]

096/04 çın çın öten, nalçalı ayakkabılarının sesi onu uyandıramıyordu
daldan dala [1]

129/29 bir sincap daldan dala atlıyordu

dalga dalga [1]

161/11 dalga dalga yayılan bir ses Yusuf'u olduğu yere mıhladı

dalgın dalgın [3]

054/04 Muazzez'e dalgın dalgın bakıyordu

070/23 Yusuf dalgın dalgın bekliyordu

074/18 tatlı hislerin içinde yüzüyordu. Elini dalgın dalgın pantolonunun

demet demet [1]

048/20 gümüş gibi beyaz saçları demet demet

derin derin [5]

039/27 üç kere kendini tutamadı, derin derin, of çekti

093/31 öteki susmakta ve derin derin düşünmekte devam ediyordu

126/21 derin derin nefes aldı

129/08 derin derin nefes alıyorlar ve ara sıra birbirlerine bakıyorlardı

129/22 sadece derin derin nefes alarak gülümsüyorlardı

derinden derine [1]

105/29 derinden derine üzülüyordu

dik dik [1]

122/03 Yusuf Muazzez'in yüzüne dik dik bakarak

diken diken [2]

037/18 omuzlarına kadar çıplak olan kolları soğuktan diken dikendi

078/01 Kolları soğuktan diken diken olduğu

diri diri [1]

184/10 bak, daha yaşın on beş, diri diri mezara girdin

doğru dürüst [1]

194/20 aklına doğru dürüst bir cümle gelmiyor

doğrudan doğruya [4]

051/03 doğrudan doğruya isteyemez miydi

056/19 fakat ikisi de, nedense, doğrudan doğruya kızı istemeden

059/13 şimdi yalnız Muazzez meselesi için değil, doğrudan

059/14 doğruya bu kızın macerasını merak ettiği için

077/20 Muazzez derhal, mukaddeme yapmadan doğrudan doğruya sordu

dosta düşmana (karşı) [1]

012/22 ettiği bu belayı ses çıkarmadan ve dosta düşmana pek belli

dört beş [2]

017/12 daima baş olur ve dört

017/13 beş kişiye karşı kordu

160/31 baygın bir halde yatıyor ve başlarında dört beş komşu bekliyordu

durup dururken [4]

027/04 niçin durup dururken yalan söylemek

035/16 durup dururken adamı döverler mi

053/34 bazen durup dururken koşup boynuma

085/24 durup dururken ağladığı

düşünceli düşünceli [1]

173/34 halbuki o sadece düşünceli düşünceli başını salladı

düşüne düşünene [1]

079/29 elleri çenelerinde, düşünene düşünene dama oynuyorlardı

eğri büğrü [3]

026/13 eğri büğrü ağaçlar, uzun bir hikâyeyi anlatan garip şekilli

125/04 eğri büğrü, kambur zeytinler

188/23 bir bileziği nasıl eğri-büğrü yapıp attığı

ektirip biçtirmek [1]

107/03 üç seneden beri Yusuf ektirip biçtiriyordu

elini yüzünü[1]

152/01 babası tulumbada elini yüzünü yıkarken

elleri yüzleri [1]

023/22 ağaçtan inenlerin elleri, yüzleri ve

eninde sonunda [1]

190/32 işte, eninde sonun da bu yabanın Yusufundan

gelir gelmez [3]

102/24 eve gelir gelmez soyundu

158/32 kan geliyor ve öğürme geçer geçmez derhal kayboluyordu

202/31 sen gelir gelmez gidelim, olmaz mı

gerisin geriye [2]

196/16 gerisin geriye koşmaya başladı

203/21 dizginlere asılarak gerisin geriye dönmek için

gıcırdata gıcırdata [1]

076/30 Yusuf elinde idare ile tahta merdivenleri gıcırdata gıcırdata çıkmaya başladı

gider gitmez [1]

171/26 ertesi sabah Yusuf daireye gider gitmez bir odacı

gidip gelmek [7]

072/10 dükkânda dört tarafa gidip geliyordu

084/21 Hilmi Beylere bile gidip geliyor

117/28 Hilmi Beylere güneşirni gidip geliyor

133/26 dört tarafa gidip geliyor

162/27 tekrar gidip gelmeye başladığı tozlu odanın

186/33 birkaç ahbaba gidip gelmek

197/21 onlara gidip geldiklerini anlayınca büsbütün şaşırıldı

girer girmez [2]

016/09 birisi girer girmez derhal başını çevirerek
069/07 karanlık dükkâna girer girmez Ali, ona doğru koştu
git gide [17]
025/18 yaşı on altıyı bulmuş, gitgide konuşmayı daha az sever olmuştu
030/32 salıncak evvela hafif hafif, sonra gitgide hızlanarak
100/05 gitgide uzun yol yürümekten, merdiven çıkmaktan men etmeye
100/33 ovanın üzerinde gitgide yükseliyordu
106/28 gitgide bir çıkmaza saplanmıştı
108/09 evden gitgide uzaklaşması
115/24 fakat adımları gitgide süratlendi
122/09 şu anda duyduğu ve gitgide artan bir
135/12 yalnız gitgide artan bir merakla
144/04 hatırasını bir daha zihninden silemiyor, gitgide daha karanlık
144/12 gitgide bunayan Rumelili hizmetçiye adeta iş bırakmıyor
145/10 Muazzez de Yusuf'u hemen hemen aynı hislerle sevmekteydi
147/03 Şahinde'nin gitgide bir yılan gibi
158/04 gitgide daha güç nefes alan
180/20 gitgide artan ve gitgide maddileşen
188/16 gitgide coşan Kaymakam, onu oturduğu yerden çekip
190/10 arkasına bıraktığı sahilin gitgide erişilmez olduğunu
göğüs göğse [1]
093/09 Hacı Etem'le göğüs göğüse geldi
göre göre [1]
099/28 oğlunun katilinin göz göre
099/29 göre temize çıktığını seyretmemek için
görür görmez [3]
026/18 biraz yorulduğunu görür görmez derhal işi bıraktırdı
043/02 fakat Yusuf'u görür görmez derhal geriledi
089/36 elinden alıveren rakibini görür görmez, köpürmüştü
göz göze [1]
163/02 kocasıyla göz göze gelmek istemiyordu
gün günden [7]
039/19 gün günden kocam değişmeye başladı
080/16 fenalığın genişliği günden güne artacaktı
100/02 gevşeklik geçici bir şey değildi ve günden
100/03 güne artıyordu
100/16 Muazzez'in günden güne artan durgunluğu
107/29 Salâhattin Bey günden güne zayıflamakta
111/27 sonra Şakir'in annesiyle arasında günden güne artan
111/35 ana istikametlerini gösteren ve günden güne büyüyen
hafif hafif [4]
008/06 sular akarak hafif hafif ıslık çalıyor
019/14 ağaçları gibi hafif hafif sallanıyor hissini veriyordu
030/32 salıncak evvela hafif hafif, sonra

129/30 yaylı arabanın boşluğa doğru uzanan oku hafif hafif sallanıyor

036/26 Yusuf sesini çıkarmadan arkasını döndü ve yürüdü

hasta hasta

036/27 akşama kadar, evde hasta hasta yatan ve bakacak kimsesi olmayan

havadan sudan [1]

026/25 konuşmak arzusunu duymuştu; havadan sudan

hemen hemen [7]

020/21 bunların hemen hemen hepsi mektebe gider ve çalışkandır

045/33 burada oynanan oyunlar nadiren poker, hemen hemen her

097/19 aldığı davaların hemen hemen hepsini kazanıyor

106/25 eve hemen hemen sade yatmaya geliyor

108/03 sonra gittiği yerlerdeki akranlar, hemen hemen her gün tekrarlanan

160/02 on seneye yakın bir müddet aynı yerde kalan ve hemen hemen kimseyi

181/32 kızıyla hemen hemen hiç konuşmuyor

hıçkıra hıçkıra [1]

038/23 şiddetle iterek yorganların üstüne kapandı ve hıçkıra

038/24 hıçkıra ağlamaya başladı

hırslı hırslı [1]

118/02 yukarda hırslı hırslı şarkılar söylüyordu

hızlı hızlı [11]

042/30 kapıya yaklaştı ve hızlı hızlı vurdu

065/09 Yusuf ellerini arkasına kavuşturmuş, hızlı hızlı gidiyordu

072/24 Bayramyeri Camii'nin önünden geçerken içerde hızlı hızlı namaz kıldırır

101/27 başını arkasına dayayıp bir müddet hızlı hızlı nefes aldıktan ve

102/21 karanlığa kalmamak için çamurlu yollarda hızlı hızlı yürüdü

120/29 Yusuf hızlı hızlı nefes alıyordu

120/33 kenardaki yüksek yaya kaldırımına çıkararak hızlı hızlı yürüdü

131/19 taş merdiveni çıkararak hızlı hızlı tokmağı vurdu

196/02 hızlı hızlı yürümeye başladı

203/14 Yusuf'un göğsü hızlı hızlı inip kalkıyordu

206/14 kıvılcımlar saçıyor ve hızlı hızlı soluyordu

hüngür hüngür [1]

104/05 onu doğrulmuş gören karısı oraya, ayakucuna çöküp hüngür

104/06 hüngür ağlamaya başladı

ıkına sıkına [1]

022/16 toprak bir ibrik ile ıkına sıkına gelen

ıslak ıslak [1]

008/01 gözleri atının ıslak ıslak sivrilen kulaklarında

içten içe [3]

083/07 Yusuf, kendisini içten

083/08 içe kaynatan bütün isyan hamlelerine rağmen boyun

105/26 ailenin diğer üç ferdi, hatta bu cinayetten içten içe memnundular

177/25 içten içe bu kadar yabancı olduğu bu hayatta

iki üç [2]

138/10 oğlan iki üç hafta köye dönmeyeceğini

201/05 biraz yorulmuştu da, beyefendi, iki üç gün kalmak

ikide birde [7]

018/02 artık ikide birde bu pılıyı pırtıyı toplamak tehdidinden

037/27 ocak başında iş görmeye çalışan kadın ikide birde tahta

047/15 ikide birde elleri ceplerine gidiyor

087/08 üstlüğü ile gözlerini siliyor ve ikide birde gelip kulağına

090/28 ikide birde oynayanlar duruyor

156/24 Rakım Efendi'nin hastalıklı karısı ikide birde böyle komşuları

174/18 fakat senden böyle ikide birde ayrılıvermek

ileri geri [2]

087/15 etekleri zeminin iri, siyah taşları üzerinde ileri

087/16 geri birkaç hareket yaptıktan sonra

157/01 bir yerde durmayarak seneleri ve kilometreleri ileri geri dolaşıyordu

ince ince [1]

087/22 başından sarkan tüllerin altında, ince ince beline kadar uzanan

irili ufaklı [1]

023/20 irili ufaklı çocuklarla dolar, geniş ve yeşil yaprakların arasından

işleri güçleri [1]

020/30 vukuat çıkarırlar; işleri güçleri ördek dövüştürmek, boncuk oynamak

kabuk kabuk [1]

192/28 dudakları kabuk kabuktu

iyileşir iyileşmez [1]

205/06 biraz iyileşir iyileşmez derhal Edremit'e dönecek

kap kacak [1]

041/19 on beş gün sonra kapta kacakta ne varsa tükendi

kana kan [2]

097/37 davacıyım, kana kan isterim

117/05 kana kana içti

karda kışta [1]

173/25 karda kışta köyleri dolaşmak biraz

karı koca [2]

007/04 karı kocayı öldürdüler

016/16 yalnız, ara sıra, karı koca kavga ederken, adeta kin ve

karşı karşıya [5]

079/32 Yusuf onunla karşı karşıya gelmiş kadar heyecanlandı

161/01 onunla karşı karşıya gelmekten korkuyordu

161/04 Muazzez'le karşı karşıya gelmek manasız

167/18 merhumun bu heriflerle karşı karşıya oturup eğlenmesine

194/10 karşı karşıya

194/11 geçip iki laf etmemişizdir

kat kat [1]

087/04 etekleri yerde kat kat biriken vişne çürüğü

kelime kelime [1]

115/05 şimdi kelime kelime hatırlayamadığı

kem küm [1]

097/10 pek sarıh olmayan birtakım kem kümlere boğuldular.

kendi kendine [19]

042/17 kendi kendime: 'Şurada gayretle çalışıp

057/08 kendi kendine sormaya başladı

062/11 beş seneye yakın!' dedim. Kendi kendine: Anam

085/24 kendi kendini dinlemeye alışmıştı

089/25 oradakilerden birkaçı, işi derhal çaktılar ve Hacı Etem kendi kendine

111/08 kendi kendine işler çevirmesi ihtimali hiçbirinin aklına

111/11 kalamayacağını, kendi kendine itiraf etmese de, seziyor

113/07 sonra kendi kendine söylenir gibi ilave etti

117/16 Yusuf derin bir nefes aldıktan sonra, kendi kendine söyleniyormuş

147/18 bazen kendi kendine

150/24 Salâhattin Bey yolda kendi kendine söyleniyormuş gibi

150/33 şimdi sen o tozlu odada oturdukça kendi kendine

170/29 kendi kendine bir iş yapamazsın

191/12 canı sıkılıyor, kendi kendine

196/03 biraz dolaşmak, kendi kendine düşünmek istiyordu

196/33 kendi kendine ne halt edersen et

203/18 Yusuf'u en çok üzen, kendi kendine sorduğu şu sualdi

205/26 beklemeye mecbur ediyordu. Kendi kendine

213/17 Yusuf kendi kendine

kesik kesik [2]

158/11 sonra müthiş bir gayret sarf ederek kesik kesik

196/21 bir müddet öyle durduktan sonra kesik kesik

kılık kıyafet [1]

142/09 artık kılık kıyafeti bir efendiden farksızdı

kıvrır zıvrır [1]

017/18 bir sürü "kıvrır zıvrır" bilgi sahibi olmak için

kıvrıla kıvrıla [2]

091/12 kıvrıla kıvrıla üflüyor ve çalgının ağzını bazen oynayanlardan

203/08 kendini belli eden bir poyraz, ovayı kıvrıla kıvrıla dolaşıyor

kibar kibar [1]

059/27 hepsine güler yüzle, kibar kibar cevaplar vermek artık

kimi kimsesi (olmamak) [3]

009/16 senin kimin kimsen var mı

011/20 senin de kimin kimsen yok mu

036/23 evde kiminiz kimseniz var mı

komşu komşu [1]

084/19 Şahinde Hanım, eskisi gibi komşu komşu dolaşıp

koşa koşa [1]

062/20 koşa koşa indim de ondan

körü körüne [1]

035/01 pek körü körüne yürümemesini temine

kötü kötü [1]

063 /06 yalnız kötü kötü bakıp geçiyordu

kulaktan kulağa [2]

165/18 en küçük teferruat bile unutulmamak şartıyla, kulaktan kulağa anlatılıyor

207/31 kulak kulağa bir şeyler konuşuyorlardı

küme küme [1]

028/28 küme küme dolaşırlar, yahut Gâvur mahallesine kavgaya giderlerdi

manalı manalı [1]

187/34 gözleriyle çıkanları gösterip manalı manalı gülerken

mırın kırın [1]

073/35 anam biraz mırın kırın ediyor

mışıl mışıl [2]

014/15 gece yarısı, mışıl mışıl uyurken iki sinirli el ona sarılır

175/25 bir çocuk gibi mışıl mışıl uyuyordu

nefes nefese [1]

062/19 nefes nefese görünce sordu

o gün bu gün [1]

041/05 sahiden de o gün bugündür Seyif Efe'nin yüzünü görmedim

okuma yazma [1]

148/23 ben ne okuma yazma bilirim ki bu işi yaptın

olan biten [1]

041/29 olanı biteni haber almış, bize gelirmiş

olur olmaz [1]

020/13 Bunlar olur olmaz şeyler için kavga etmezler

olursa olsun [4]

026/30 kimlerle arkadaş olursa olsun

152/16 doğru olursa olsun

194/26 ne olursa olsun

210/19 nereye olursa olsun

oturup kalkmak [1]

186/33 onların erkekleriyle oturup kalkmak

oyната oynата [1]

066/34 uzun ve beyaz bıyıklarını oynата oynата bir köşede

öte beri [1]

021/03 yaranmak için evlerinden öteberi bile çalıp

paldır küldür [1]

103/30 idareyi alıp paldır küldür aşağı indi

patlar patlamaz [1]

028/21 top patlar patlamaz

patırtısız gürültüsüz [1]

016/28 evdekiler arasında kendisiyle patırtısız, gürültüsüz meşgul olan

perde perde [1]

179/30 Şahinde'nin perde perde yükselen sesinin

pılıy pırtıy [1]

018/02 artık ikide birde bu pılıy pırtıy toplamak tehdidinden

pırıl pırıl [1]

029/30 arkaya doğru atılan fesi ile parıl parıl parlıyordu

214/32 güneşin altında pırıl pırıl yanan zeytin ağaçlarının

sağa sola [1]

208/08 Kaymakam boynunu sağa sola ve öne doğru kıvıldatarak ayılmaya çalıştı

sallana sallana [2]

025/24 birkaç ördek birbiri arkasına ve sallana sallana dolaşır

188/18 sallana sallana dışarı çıkıp

serbest serbest [1]

110/22 elini, kolunu sallayıp serbest serbest ortalıkta dolaşıyordu

sert sert [2]

085/14 mükâlemeyi kesmek için, sert sert cevaplar verirken

108/27 konuşurken gözlerini insana dikip sert sert

sesli sesli [2]

126/31 ön tarafta sesli sesli yem yiyen hayvanların

163/11 sonra onların da iştirakiyle sesli sesli ağlamaya başlıyordu

sessiz sedasız [1]

104/03 bu ne gürültü yahu, sessiz sedasız bir iş yapmak bilmez

sessiz sessiz [4]

015/26 bile kaldıramaz, sessiz sessiz ağladı

042/25 bu sefer sessiz sessiz, yaşlarının

096/31 yüzlerini dayayarak sessiz sessiz dışarı bakışlırlarken gördü

128/03 uzun uzun baktı ve sonra sessiz sessiz ağlamaya başladı

sevine sevine [1]

063/13 sevine sevine koştum; arabadaki yatakların

sık sık [5]

104/36 fakat bu nöbetler sık sık gelmeye ve bazen uzun sürmeye

105/11 ağzını açarak sık sık nefes alıyordu

134/25 başı önünde sık sık nefes alarak

185/30 tekrar ve sık sık gidilen yerler arasına girdi

185/30 onların sık

185/31 sık vaki olan ziyaretleri

sıkı fıkı [2]

045/19 Hulusi Bey'in pek sıkı fıkı ahbabı olmadığına göre

044/16 sessiz sessiz içmeyi tercih ederdi

sıra sıra [1]

086/30 gelin; başında, sıra sıra altın ve incilerle yüklü bir fes taşıyor

sindire sindire [1]

200/07 neden ona yavaş yavaş, sindire sindire en öldürücü işkenceler yapılıyordu

sinirli sinirli [1]

091/03 dudaklarının kenarı sinirli sinirli oynuyordu

soldan sağa [1]

089/24 sağdan sola gezdirerek müthiş bir nara attı
söylene söylene [1]
117/37 annesinin çenesine dayanamayıp söylene söylene gitmişti
şapır şapır [1]
040/27 kızı şapır şapır öpmeye başlamış; kız, babasının yüzüne
şapur şapur [1]
059/32 kendini tutmasa, onun boynuna sarılacak ve yanaklarını şapur
059/33 şupur öpecekti
şaşkın şaşkın [3]
015/21 bu anlaşılmaz hallere şaşkın şaşkın bakıyordu
139/03 bacaklarını geren Kaymakam'a şaşkın şaşkın baktı
188/09 şaşkın şaşkın onun yüzüne baktı
şakır şakır [1]
065/02 şakır şakır yağmur yağıyordu
şıpır şıpır [1]
063/19 şıpır şıpır sesler çıkarıyordu
şöyle böyle [1]
045/06 çünkü şöyle böyle bir servet
şunun şurasında [1]
046/20 oyun deyip de büyötmeyin beyefendi, şunun şurasında
şurada burada [1]
062/25 şurda burda yolumu keser
şuradan buradan [3]
051/07 fakat ertesı gün Şakir'i şuradan buradan soruşturunca
053/04 fakat böyle şuradan buradan duyduğu rivayetlerle
058/32 o da sağlam bir şey bilmiyor, hep şurdan burdan duyma
takıp takıştırmak [1]
191/10 daha çok takıp takıştırdığı halde
tatlı tatlı [1]
073/19 tatlı tatlı konuştu
tası tarağı [1]
048/13 tası tarağı toplayıp gitmek bile mümkün değil
taştan taşa [1]
022/25 sesini çıkarmadan taştan taşa sekerdi
tek tük [5]
100/33 zeytinlerin arasında da tek tük erik ve kayısı ağaçları
101/09 açık bir yeşile bürünüyor ve tek tük tomurcuklar
108/22 hiç konuşmayan Yusuf'un, böyle tek tük de olsa, söz söylemesi
152/10 aklına tek tük kelimeler, cümleler geliyor
211/20 yolun kenarında tek tük çınarlar belirmeye başlamıştı
tekrar tekrar [1]
131/20 Şahinde tekrar tekrar çaldı
teker teker [1]
114/05 zeytin ağaçlarını teker teker tanıyordu

194/21 perişan kelimeler dudaklarından teker teker dökülüyordu

tıkır tıkır [1]

136/24 kaldırımların üzerinde tıkır tıkır yürümeye

tıpış tıpış [1]

016/24 tumbul ve boğumlu ayaklarıyla odada tıpış tıpış dolaşırken

tiril tiril [1]

121/27 artıyor ve tiril tiril titriyordu

türlü türlü [3]

128/11 türlü türlü kıvrıntılar ve ışık oyunları yapıyordu

165/19 türlü türlü tefsirlere uğruyordu

203/17 bir sarılık ve gözlerine türlü türlü parlamışlar veriyordu

uçsuz bucaksız [1]

212/27 iki kaya arasına sıkışmış ve o zaman uçsuz

212/28 bucaksız, büyük görünen gökyüzü

uslu uslu [2]

058/02 bu ele avuca sığmayan delikanlının nasıl böyle uslu uslu

087/31 onların yanı başlarında bağdaş kurup uslu

087/32 uslu oturan çocuklar

uzun uzadıya [1]

138/14 İsmail'i karşısına oturarak onunla uzun uzadıya konuştu

uzun uzun [8]

027/27 fakat dikbaşı olduğunu bildiği Yusuf'la uzun uzun çekişmeye

037/20 odanın bir köşesine çekilip yataktaki kıza uzun uzun baktı

050/36 Salâhattin Bey odasına gidince uzun uzun düşünerek

062/22 diye uzun uzun söylendi

069/10 Ali'ye uzun uzun ve dikkatle baktıktan sonra

105/04 bu genç, uzun uzun düşündükten

128/02 uzun

128/03 uzun baktı ve sonra sessiz sessiz ağlamaya başladı

155/11 Yusuf baş parmaksız elini uzun uzun seyrederken

üç dört [1]

164/15 hatta fırsat düştükçe, üç dört kelime ile

170/35 hatta üç dört gündür ne diye sana bir şey olmadı

üç beş [2]

097/05 o gece düğün yerinde bulunanlardan üç beş kişiyi

153/20 üç beş İstanbul gazetesi gelir

üst üste [2]

103/10 orta gözde üst üste yığılı duran

117/13 çivitli duvarlardan, üst üste yığılmış birkaç şilteden

yağlı yağlı [3]

032/06 Şakir yüzüne dökülen ve yağlı yağlı parlayan uzun saçlarını

088/09 zurnacıların şişirilmiş birer kursak gibi gerilen yanakları yağlı

088/10 yağlı parlıyordu

192/22 Muazzez'in yüzü yağlı yağlı parlıyordu

yan yan [1]

068/04 Hacı Etem cam sıkılmış bir tavırla ve yan yan ona baktı

yan yana [10]

025/21 saatlerce hiç konuşmadan yan yana oturdular

077/19 bir kerevetin üstünde serili duran yatağa yan yana oturdular

078/25 yarım saat kadar hiç konuşmadan yan yana oturdular

082/21 yan yana geçirdiği halde, bu çocuğu hiçbir zaman

129/02 bir kütüğün üzerine yan yana oturarak

145/34 yan yana oturarak veya ağaçların altında dolaşarak

168/08 eski seccadenin üzerinde yan yana namaza durdular

168/27 dükkânın içine doğru yan

168/28 yana asılmış duran

177/26 uzun zaman yan yana bırakmıyordu

183/01 aynı evde, yan yana ve birbirine tamamen yabancı olarak

yanıp yakılmak [1]

093/16 Hacı Etem'in buraya Ali'ye yanıp yakılmak için gelmediğini

yapış yapış [2]

114/17 burun delikleri sanki yapış yapış oluyordu

127/29 ellerinin yapış yapış olduğunu fark etti

yarı yarıya [3]

090/01 kime söylediğini belli etmeyerek, fakat yarı yarıya Ali'ye bakarak

096/20 cürümlerinin cezasını çok kere yarı yarıya evlerinde çekiyorlardı

127/34 arabanın ağızını yarı yarıya kapayan Yusuf

yarım yamalak [1]

153/18 ağızdan duyduğu şeyler de yarım yamalaktı

yarın öbür gün [2]

051/24 yarın öbür gün geçer

164/31 yarın öbür gün düşman zırhlılarının

yaşlı başlı [2]

121/07 yarı koruk olan bu üzümleri yemek için bu sıcakta yaşlı başlı kadınların güneşe çıkmayacakları tabii idi

149/16 bunların ikisi de yaşlı başlı adamlardı

yatıp kalkmak [1]

152/29 kirli bir seccadenin üstünde yatıp

152/30 kalktıklarını tekrar görür gibi oldu

yavaş yavaş [35]

011/25 yavaş yavaş odanın bir köşesine çekildi

014/09 herkes nazarında yavaş yavaş bir şirret ve tecrübesiz kız mevkiinden alıp

016/06 havalar yavaş yavaş soğuduğu için odada oturur

016/26 sonra dayanamayarak kucağına alır, yavaş yavaş, adeta kırılmasından korkuyormuş

042/16 ne de olsa insan yavaş yavaş alışıyor

056/30 karşısında yavaş yavaş bir tehdit kılığı alır oldular

057/07 yavaş yavaş başka türlü düşünmeye ve

074/30 yavaş kasabanın dışına kadar uzanarak
075/18 hatta yavaş yavaş etrafından ne kadar ayrı olduğunu
085/10 sonra yavaş yavaş bu kızgınlığı büyük bir
087/14 bekleyen gelin, yavaş yavaş, adeta donukluktan çözülüyormuş
093/27 Şakir bu sözlerin manasını düşünerek yavaş yavaş dışarı çıktı
097/09 kimbilir neden, yavaş yavaş ifadelerini değiştirdiler
106/11 sonra yavaş yavaş eski donukluğuna döndü.
108/35 yusufta yavaş yavaş yabancılik kayboluyor
125/02 yolun bir kenarına vuruyor, fakat yavaş yavaş oradan da çekilerek
125/35 yavaş
125/36 yavaş, gözleri alışıkça, arka taraftaki keçelerin arasına
126/30 artık yavaş yavaş ay yükseliyor
141/20 Yusuf yavaş yavaş yürüyen bu ışığa
142/15 ahbablarıyla dostluğu yavaş yavaş
147/28 yavaş yavaş, hayatta lüzumsuz olduğu kanaatini uyandırıyor
148/28 sonra yavaş yavaş alışsın
150/26 fakat insan yavaş yavaş alışır
151/04 sen de yavaş yavaş yola gelirsın
179/28 sırtında ne büyük bir mesuliyet taşıdığını şimdi yavaş yavaş anlamaya başlıyor
184/09 Şahinde eliyle yavaş yavaş onun dizine vurarak
186/05 ilk günlerde biraz şaşırın Muazzez, yavaş yavaş kör
186/25 herhangi başka bir şey düşünmek imkânı yavaş yavaş azalıyordu
189/25 yavaş yavaş bütün Edremit'te çalkanmaya başlayan dedikoduların
190/25 yavaş
190/26 yavaş vahşiliği azalan Muazzez'e
198/33 hâkim olan dalgınlık ve dünyaya yabancılik onun yavaş yavaş
200/07 neden ona yavaş yavaş, sindire sindire en öldürücü işkenceler yapıyordu
203/26 yavaş yavaş bütün vücuduna bir hissizlik
208/20 kocasıyla arasındaki mesafeyi sislendiren bulutlar yavaş yavaş kayboldular
211/19 yavaş yavaş zeytin ağaçları azalmış

yeni yeni [1]

125/06 fakat yeni yeni çıkmaya başlayan

yer yer [8]

075/10 üzerindeki su birikintileri yer yer parlayan
100/29 ortalara doğru, yer yer ağaç kümeleri vardı
101/08 benzeyen topraktan yer yer otlar fişkırmaya başlıyor
101/15 uzanan böğürtlen dikenleriyle, yer yer çizilip kanadı
102/03 deniz, bulutların arasından yer yer fırlayan güneşin altında
120/26 dere gibi su ile dolu olan sokakta şimdi yer yer ısırğanlar vardı
150/07 senelerden beri silinmemiş, rendelenmemiş ve yer yer mürekkep
192/23 saçları pösteki gibi dolaşmış ve yer yer terli yüzüne yapışmıştı

yığın yığın [1]

160/04 içten bir alaka göstermek için yığın yığın toplanmıştı

yıkıla yıkıla [1]

015/09 merdivenleri yıkıla yıkıla çıkararak

yorgun argın [4]

024/32 kafikeyi akşamüzeri yorgun argın, kuzuların ipine sarılan

155/26 çalışmaktan yorgun argın dönüp

163/17 bunun için yorgun argın ve geç vakit eve dönen

187/02 hatta yorgun argın eve geldiği akşamlar

yukardan aşağı [1]

169/20 yukardan aşağı doğru inceliyordu

yüz yüze [2]

085/36 bir sükût içinde uzun zaman yüz yüze bakıştılar

118/31 konuşulmadan, düşünülmeden, hatta yüz yüze bakılmadan

yüzü gözü [1]

130/15 Şahinde kızının yüzü gözü açık

yüzünü gözünü [1]

083/16 onun boynuna sarılacağı, yüzünü gözünü öpeceği

zaman zaman [4]

075/11 zaman zaman alçalıp koyulaşan ve

087/07 nemli kirpiklerini zaman zaman parlatıyordu

157/36 içleri zaman zaman parlayan ve etrafındaki

198/13 dalgın gözleri zaman zaman kocasına iliştikçe böyle çırpınmaz

zonk zonk [1]

083/32 Yusuf'un kafası zonk zonk atıyordu

4. 5. KUYUCAKLI YUSUF ROMANINDA BULUNAN ALINTILAR

Almanca Alıntılar: 1

Arapça Alıntılar: 1061

Arapça+ Farsça Alıntılar: 14

Bulgarca Alıntılar: 3

Ermenice Alıntılar: 1

Farsça Alıntılar: 346

Farsça+Arapça Alıntılar: 7

Fransızca Alıntılar: 58

İngilizce Alıntılar: 3

İspanyolca Alıntılar: 3

İtalyanca Alıntılar: 24

Moğolca Alıntılar: 5

Rumca Alıntılar: 38

4. 6. KUYUCAKLI YUSUF ROMANINA AİT DİZİNLER

4. 6. 1. Özel Adlar Dizini

Çalışmanın bu bölümünde romanda geçen özel adlar, kişi adları ve yer adları olarak iki başlık altında verilmiştir.

4. 6. 1. 1. Kişi Adları

Alanyalı Kâzım: Romanda adı geçen biri.

a. 29/17

[=1]

Alanyalı Rüştü Efendi: Romanda adı geçen biri.

a.+nin 23/13

[=1]

Ali: Roman kahramanlarından biri.

a. 21/33, 22/03, 22/09, 22/24, 25/19, 29/18, 29/20, 29/25, 30/28, 30/31, 30/33, 31/30, 32/01, 32/16, 34/33, 58/31, 69/07, 69/14, 69/17, 70/03, 70/05, 70/12, 70/22, 70/31, 70/35, 71/03, 71/10, 71/33, 72/01, 72/08, 73/36, 74/05, 74/13, 74/17, 80/23, 80/32, 80/35, 81/20, 82/16, 83/24, 88/34, 89/08, 89/09, 90/06, 90/22, 91/04, 91/29, 95/30, 98/21, 99/08

a.+de 90/15

a.+den 69/16

a.+lerin 84/09

a.+nin 29/26, 30/04, 31/01, 36/33, 69/05, 70/17, 71/04, 71/14, 71/19, 71/35, 71/36, 77/29, 79/16, 79/25, 79/30, 79/31, 80/02, 80/04, 83/21, 84/05, 84/25, 89/04, 89/28, 91/01, 91/20, 91/34, 92/23, 94/16, 97/04, 97/36, 98/08, 98/31, 100/14, 106/14, 108/07, 177/05

a.+ye 69/10, 70/01, 71/32, 77/31, 89/22, 90/02, 90/11, 91/25, 93/16, 97/07, 97/13, 98/14, 106/01, 177/14

a.+yi 32/03, 95/08, 97/30, 99/14

[=107]

Arnavut Galip Ağa: Romanda adı geçen biri.

a.+nın 24/12

[=1]

Buda: Budizm'in kurucusu.

b. 151/13

[=1]

Cemal Çavuş: Roman kahramanlarından biri.

c. 93/12, 93/15, 94/22, 94/31, 95/34

c.+un 94/14

[=6]

Desdemona: Shakespeare'in "Othello" trajedisinde Othello'nun karısı.

d.+ 67/13

d.+nın 67/12

[=2]

Dinarlı Kara Ahmet: Romanda adı geçen biri.

d.+i 39/30

[1]

Etem: Hacı Ethem, İhsan ve Şakir gibi zenginlere dalkavukluk eden roman karakteri.

e. 47/35, 49/18

e.+i 32/26

e.+in 32/29, 32/32

[=5]

Etem Ağa: Yusuf'un babası.

e.+nın 9/21

[=1]

Hacı Etem: İhsan ve Şakir gibi zenginlere dalkavukluk eden roman karakteri.

h. 32/20, 32/24, 43/01, 43/12, 43/14, 43/27, 44/01, 44/29, 49/25, 51/28, 64/21, 65/07, 65/14, 65/18, 66/01, 66/31, 67/22, 67/33, 68/04, 68/11, 68/34, 68/36, 89/18, 89/25, 89/32, 92/25, 93/19, 94/03, 94/25, 94/29, 95/05, 95/15, 95/25, 97/28, 207/31, 208/08

h.+di 47/32

h.+e 65/04, 66/10, 66/25, 74/24, 93/29

h.+i 66/14, 89/10

h.+in 42/35, 49/17, 52/29, 65/10, 66/27, 67/17, 68/08, 89/12, 93/16, 95/09

h.+le 45/20, 89/31, 92/12, 93/09, 93/28

[=59]

Hacı Rıfat: İhsan'ın babası.

h.+in 24/09, 28/06, 31/10, 31/19, 31/31, 81/16, 86/16, 176/31

[=8]

Hami Bey: Şakir'in avukatı.

h. 97/15, 98/28, 99/12, 99/31

h.+in 97/26, 99/06

[=6]

Hasip Efendi: Kaymakam Selahattin Bey ile çalışan memurlardan biri.

h. 149/22, 150/17, 152/24, 160/26, 160/33, 166/27, 167/06, 167/11, 167/17, 168/06, 171/28, 173/21, 173/35, 197/16

h.+nin 160/21

[=15]

Hayriye: Romanda adı geçen biri.

h.+yi 41/10

[=1]

Hilmi Bey: Şakir'in babası.

h. 44/29, 44/30, 45/09, 45/34, 46/07, 46/19, 46/25, 47/22, 48/01, 48/15, 48/35, 50/07, 51/02, 52/28, 64/08, 66/09, 167/35, 186/01, 207/27

h.+den 51/28

h.+e 47/24, 50/04

h.+in 31/11, 42/05, 45/04, 46/24, 48/12, 48/29, 54/13, 56/12, 57/01,
57/30, 60/10, 96/15, 96/17, 120/04, 120/35, 121/03, 167/33
h.+inkiler 50/21
h.+le 58/29, 97/15, 167/31, 171/03
h.+ler 42/01, 42/03, 185/29
h.+lerden 118/04
h.+lere 55/18, 60/12, 84/21, 105/16, 108/06, 112/09, 112/18, 117/20,
117/23, 117/28, 135/07, 199/22
h.+leri 54/17
h.+lerin 60/26, 61/30, 62/03, 66/02, 95/26, 111/30, 118/09, 135/01,
135/10, 188/23
h.+lerle 42/14, 60/01, 60/10, 60/14, 197/20
[=76]

Hulusi Bey: Selâhattin Bey'in avukat arkadaşlarından biri.

h. 47/18, 48/06, 49/12, 51/09, 51/22, 57/21, 168/10 168/13, 169/06, 170/03,
170/08, 170/18, 171/13, 171/25
h.+den 171/15
h.+e 48/26, 49/29, 173/31
h.+i 49/06, 168/12
h.+in 44/17, 44/27, 45/19, 48/10, 168/16, 168/23, 169/01, 169/19,
169/22, 171/09, 173/33, 197/17, 197/19
h.+inkilerle 49/26
[=34]

İago: Shakespeare'in "Othello" trajedisinde Othello'nun sancak çavuşudur.

i.+yu 67/13
[=1]

İbradâlı Salim Hoca: Romanda adı geçen biri.

i.+nın 28/14
[=1]

İbrahim: Köse İbrahim, romanda adı geçen biri.

i. 35/09
[=1]

İhsan: Yusuf'un mahalledeki arkadaşlarından biri.

i. 24/09, 31/10, 31/19, 31/22, 31/31, 32/05, 32/11, 32/28, 81/16, 86/16,
88/14, 89/04, 89/07, 89/09, 89/15, 91/33, 92/02, 176/32, 177/03, 177/06, 177/17
i.+a 31/35, 32/04, 176/32, 177/15, 177/31
i.+dan 28/06
i.+ın 24/19, 87/34, 88/13, 88/35, 89/19
i.+la 32/18, 177/29
[=34]

İsa: (İbr.) Dört büyük Peygamberden Hristiyanlığın kurucusu, doğumu Türkiye'de ve Batı'da takvim başlangıcı sayılan peygamber.

i. 151/12
[=1]

İsmail: Yusuf ve Muazzez kaçtıklarında onları evinde misafir eden köylü.

i. 138/08, 138/22, 138/32, 139/04, 139/15, 139/17, 139/31, 140/01, 141/22
i.+i 138/14
[=10]

İzzet Bey: Selâhattin Bey'den sonra gelen kaymakam.

i. 164/26, 165/14, 165/37, 194/32, 194/32, 195/09, 195/33, 207/27
i.+in 165/24, 166/33, 208/32
[=11]

Kadri Bey: Jandarma bölük kumandanı.

k. 208/04
k.+e 208/02
k.+in 208/15
[=3]

Kadri Efendi: Kadri Bey; jandarma bölük kumandanı.

k. 190/18
[=1]

Karabaş'ın Mehmet: Romanda adı geçen biri.

k. 21/25
[=1]

Karpuzoğlu: Karpuzoğulları, Edremit'te oturan bir aile ismi.

k.+nun 26/02
[=1]

Karpuzoğulları: Edremit'te oturan bir aile ismi.

k.+nın 25/27
[=1]

Kaşıkkıran: Romanda Hayriye isimli bir kadının lakabı.

k. 41/09
[=1]

Kaymakam Bey: Selâhattin Bey; Yusuf'u evlat edinen kaymakam.

k. 171/27
k.+i 50/08
[=2]

Kazım: Yusuf'un mahalledeki arkadaşlarından biri.

k. 23/14, 23/18, 23/27, 24/06
k.+a 29/20
k.+ın 34/24
[=6]

Koca Reis: Ağır ceza mahkemesi reisi.

k. 93/35, 93/36, 94/05
[=3]

Köse İbrahim: Romanda adı geçen biri.

k.+i 35/07
[=1]

Kübra: Annesi ile birlikte önce Şakir beylerde daha sonra da Yusuf'ların evinde çalışan hizmetçi kız.

k. 37/14, 40/02, 40/14, 40/20, 42/14, 44/03, 52/23, 52/28, 53/14, 53/25, 56/25, 59/35, 60/01, 60/04, 60/18, 60/20, 60/23, 61/09, 61/32, 61/34, 63/23, 64/03, 68/14, 69/04, 76/11, 85/26, 85/31, 86/03, 105/15, 111/03, 118/18, 119/01, 119/09, 119/15, 119/22, 131/27, 132/02, 133/03, 134/16, 135/09, 143/02, 143/04
k.+dan 85/38
k.+daydı 42/23
k.+ların 52/31

k.+nın 37/25, 37/30, 43/36, 61/03, 61/08, 61/25, 64/17, 69/25, 76/16,
103/31, 116/26, 116/34, 117/19, 118/26, 132/31

k.+ya 40/25, 60/16, 118/21

k.+yı 40/04, 79/07, 142/30

[=66]

Meliha: Şube Reisi'nin oğlu Vasfi'nin kız kardeşi.

m. 29/18, 121/06, 123/23, 130/02

m.+ya 121/18

[=5]

Muazzez: Selâhattin Bey'in kızı ve Yusuf'un eşi.

m. 15/19, 16/24, 17/02, 23/07, 27/19, 29/25, 30/01, 30/31, 30/34, 31/30,
32/01, 32/01, 50/27, 53/05, 53/06, 53/13, 53/28, 53/30, 54/04, 54/05, 54/28, 55/01,
55/04, 55/08, 55/26, 57/28, 60/20, 61/13, 68/33, 74/07, 76/28, 77/02, 77/20, 77/24,
78/01, 78/08, 78/13, 78/18, 78/23, 81/04, 83/13, 83/27, 84/32, 85/05, 85/11, 85/15,
85/38, 98/36, 102/35, 103/09, 103/21, 104/08, 105/29, 107/33, 110/31, 111/33,
112/09, 113/20, 113/26, 115/06, 116/28, 117/34, 118/01, 121/16, 121/30, 121/35,
122/04, 122/06, 122/20, 122/31, 123/05, 123/32, 124/02, 124/06, 124/09, 124/12,
124/13, 124/29, 126/03, 126/10, 126/21, 126/26, 127/13, 127/23, 127/26, 127/28,
127/35, 128/02, 128/21, 128/32, 128/36, 131/28, 132/10, 134/11, 134/20, 134/21,
135/09, 140/17, 141/17, 143/08, 143/24, 144/06, 144/11, 144/23, 144/27, 145/05,
145/10, 145/26, 146/23, 148/33, 152/02, 156/30, 157/03, 157/12, 157/30, 158/03,
158/07, 158/14, 158/16, 158/26, 158/32, 158/35, 159/04, 159/10, 159/20, 162/06,
163/21, 164/13, 164/20, 174/14, 174/16, 174/31, 176/11, 178/26, 180/33, 181/01,
181/21, 181/27, 182/27, 183/22, 183/30, 184/24, 185/04, 185/11, 185/17, 185/21,
185/27, 186/05, 187/04, 187/28, 187/34, 187/37, 188/07, 188/17, 189/03, 189/15,
189/33, 192/10, 195/12, 197/31, 199/30, 200/14, 200/15, 201/18, 201/28, 201/29,
201/35, 202/01, 202/05, 202/12, 202/20, 202/28, 204/28, 207/32, 208/14, 209/29,
209/35, 210/27, 210/31, 210/34, 211/04, 211/13, 213/01, 213/20, 213/22

m.+de 143/14, 143/17

m.+den 156/14, 163/09

m.+di 16/23, 22/31, 27/33, 29/31, 187/11

m.+e 31/26, 81/24, 82/33, 83/02, 84/05, 90/10, 103/07, 106/14,
106/18, 107/06, 113/31, 127/12, 141/31, 156/17, 163/30, 173/37, 181/08, 181/25,
187/20, 190/26, 190/29, 191/25, 193/14, 193/27, 196/29, 197/30, 198/09, 198/29,
198/32, 199/15, 201/33, 212/34

m.+i 18/31, 22/23, 29/15, 51/02, 53/21, 54/23, 56/03, 57/36, 58/12,
59/21, 60/11, 60/24, 70/09, 71/02, 74/03, 77/16, 89/28, 99/02, 103/01, 107/08,
107/14, 110/20, 111/02, 112/05, 112/34, 130/04, 133/08, 134/10, 135/01, 142/20,
142/27, 160/35, 175/23, 186/12, 186/21, 193/09, 194/18, 200/19, 205/07, 205/20,
206/20, 208/12, 210/06, 210/24, 211/29, 213/35

m.+im 14/19

m.+in 22/34, 28/03, 31/03, 31/05, 31/29, 55/21, 61/30, 70/13, 73/14,
78/27, 78/30, 78/34, 79/06, 80/37, 83/15, 84/21, 85/15, 85/22, 85/33, 100/16, 106/02,
110/08, 115/11, 117/02, 122/03, 122/28, 123/25, 123/36, 126/05, 126/20, 129/23,
130/02, 130/07, 130/10, 130/14, 138/11, 145/25, 146/31, 162/10, 162/34, 175/29,
179/31, 179/33, 180/22, 181/06, 181/09, 181/19, 184/06, 184/13, 187/01, 187/27,
188/12, 188/20, 188/22, 190/04, 191/01, 192/22, 192/32, 193/20, 194/26, 196/13,
198/02, 198/08, 198/19, 198/30, 199/03, 200/11, 202/07, 202/24, 207/05, 211/30,
211/33, 212/04, 212/31, 214/06, 214/09, 214/14

m.+inkine 77/18

m.+le 32/16, 84/04, 116/21, 121/06, 134/22, 134/29, 161/04
[=358]

Muhammed: Peygamberimizin adı, Hz. Muhammed, İslam'ın kurucusu ve merkezindeki kişi.

m.+den 168/26
m.+e 151/14
[=2]

Musa: Sînâ yarımadasında Eymen vâdîsinde Tûr dağında Allah'ın lûtfuna mazhar olarak kavmine "Evâmir-i aşere" (on emir) adı altında ahlâk ve prensip kaidelerini bildiren peygamber.

m. 151/11
[=1]

Musa Çavuş: Romanda adı geçen biri.

m.+un 63/29
[=1]

Mürüvvet Hanım: Muazzez'in kısa süreli ut dersleri aldığı kadın.

m.+dan 27/23
m.+ın 28/01, 28/05
[=3]

Nikolaki: Rum asıllı bestekâr ve kemençe sanatçısı.

n.+nin 8/07
[=1]

Nuri Efendi: Kaymakam Selahattin Bey ile çalışan memurlardan biri.

n. 149/29, 149/31, 152/24, 167/14, 167/30, 168/06, 173/28
n.+ler 173/35
n.+lere 166/28
n.+lerin 197/16
n.+ye 168/01, 173/21
[=12]

Othello: William Shakespeare'in yazdığı trajedilerden biri ve aynı zamanda oyunun baş erkek kahramanıdır.

o. 67/11
[=1]

Rakım Efendi: Selahattin Bey'in komşusu.

r.+nin 131/31, 156/16, 156/24
[=3]

Rasime: Romanda adı geçen biri.

r.+nin 146/26
[=1]

Resulullah: Hz. Muhammed.

r. 169/04
[=1]

Rukiye Molla: Romanda adı geçen biri.

r.+nın 40/07
r.+ya 40/09
[=2]

Salahattin Bey: Yusuf'u yanına alıp büyüten kaymakam.

s. 7/05, 12/01, 12/26, 12/33, 13/20, 13/23, 13/27, 13/29, 14/08, 15/09, 17/04, 18/01, 27/25, 44/08, 44/26, 46/17, 46/22, 47/23, 48/14, 48/29, 49/04, 49/20, 50/13, 50/28, 50/36, 51/20, 51/30, 52/11, 52/12, 52/33, 57/26, 58/05, 59/06, 59/11, 60/08, 60/19, 61/03, 61/20, 64/03, 64/09, 84/13, 84/29, 85/29, 97/34, 101/02, 101/24, 101/34, 102/07, 103/12, 105/07, 107/29, 109/01, 110/26, 111/05, 133/13, 133/19, 134/08, 137/25, 138/27, 140/22, 140/26, 141/12, 141/23, 148/01, 149/12, 149/21, 149/33, 150/24, 151/32, 156/27, 157/07, 157/22, 158/10, 158/18, 158/31, 159/08, 161/19, 164/07, 174/09

s.+den 13/03, 167/26

s.+di 47/22, 164/16

s.+e 16/17, 17/21, 18/28, 48/11, 100/01, 130/05, 134/03, 134/23

s.+i 56/28, 60/04, 82/27, 103/35, 108/23, 110/07, 133/34

s.+in 13/06, 16/03, 18/08, 19/30, 23/02, 25/11, 25/16, 46/25, 48/02, 56/20, 56/22, 56/29, 66/04, 108/09, 111/10, 135/17, 152/12, 157/27, 159/28, 164/03, 164/24, 165/36, 179/16, 205/09

[=122]

Seyit: Seyit Efe, Kübra'nın babası.

s.+imin 40/01

[=1]

Seyit Efe: Kübra'nın babası.

s. 39/28, 39/32, 40/21, 40/24, 40/31

s.+ciğim 41/16

s.+nin 41/05

[=6]

Şadiye: Şadiye Hanım, romanda bahsedilen bir türküde adı geçen biri.

ş. 63/29

[=1]

Şadiye Hanım: Romanda bahsedilen bir türküde adı geçen biri.

ş.+ın 63/32

[=1]

Şahinde: Kaymakam Selâhattin Bey'in eşi, Muazzez'in annesi.

ş. 13/02, 15/17, 16/10, 18/23, 18/29, 27/28, 27/30, 49/05, 50/15, 50/18, 52/11, 76/32, 82/30, 102/31, 103/21, 103/23, 103/26, 105/27, 108/15, 110/09, 111/10, 130/11, 130/15, 131/06, 131/13, 131/20, 132/06, 132/16, 132/30, 132/33, 132/35, 133/05, 133/29, 133/33, 134/01, 134/07, 134/22, 134/28, 142/10, 147/11, 156/15, 156/19, 156/22, 163/05, 163/19, 163/37, 164/13, 174/13, 180/30, 180/35, 181/23, 181/30, 182/26, 183/12, 183/22, 183/24, 183/30, 184/09, 184/13, 184/14, 184/25, 185/03, 185/08, 187/35, 188/34, 190/23, 191/08, 191/22, 191/28, 192/11, 193/19, 193/29, 193/34, 194/04, 194/30, 195/23, 196/17, 196/35, 207/27, 208/09

ş.+ciğim 15/03

ş.+de 133/18

ş.+den 187/03

ş.+lere 186/03

ş.+lerin 188/06, 190/20

ş.+nin 13/24, 17/20, 29/15, 100/17, 110/31, 111/03, 111/07, 111/16, 130/05, 131/09, 132/28, 140/32, 142/19, 147/03, 156/27, 161/14, 179/30, 179/36, 181/20, 182/02, 182/06, 187/01, 192/01, 193/15, 195/31, 195/32, 196/06, 207/05, 207/08

ş.+ye 16/17, 110/16, 111/23, 130/03, 132/26, 198/27, 205/08

ş.+yi 107/14, 108/10, 148/05, 193/26, 199/12
[=127]

Şahinde Hanım: Kaymakam Selâhattin Bey'in eşi, Muazzez'in annesi.

ş. 11/31, 22/36, 84/19, 107/29, 131/33, 131/34, 187/32
ş.+ın 15/32, 89/29
[=9]

Şakir: Şakir Bey, fabrikatör Hilmi Bey'in oğlu, Yusuf'un düşmanı.

ş. 31/12, 31/21, 31/24, 32/06, 32/17, 32/28, 51/17, 51/28, 54/13, 55/14, 55/29, 56/17, 57/30, 60/10, 66/27, 66/30, 66/32, 67/16, 67/31, 67/35, 68/02, 68/06, 68/32, 68/34, 70/09, 81/04, 89/10, 89/12, 89/16, 89/34, 90/10, 90/22, 90/30, 91/08, 91/14, 91/16, 92/08, 92/24, 92/29, 92/32, 93/08, 93/27, 95/36, 96/05, 96/29, 98/19, 99/31, 111/06, 120/05, 130/13, 186/01, 187/33, 190/27, 199/27, 207/30, 208/09
ş.+de 77/36
ş.+den 34/25
ş.+di 31/11
ş.+e 59/21, 70/15, 93/23, 111/02, 124/15, 191/26, 199/22
ş.+i 31/32, 51/07, 91/06, 93/09, 93/20, 111/26
ş.+in 32/20, 33/01, 45/09, 45/14, 51/23, 52/28, 55/31, 55/33, 57/09, 57/13, 57/16, 58/20, 58/23, 58/29, 67/33, 70/18, 89/21, 89/30, 91/21, 92/30, 94/20, 97/01, 97/07, 97/15, 97/27, 97/30, 97/33, 98/04, 98/11, 98/14, 98/17, 105/12, 111/21, 111/27, 187/27, 187/31, 190/19, 209/04
ş.+le 51/34, 56/10, 98/31, 171/03
[=114]

Şakir Bey: Fabrikatör Hilmi Bey'in oğlu, Yusuf'un düşmanı.

ş. 62/14, 62/16, 62/25, 63/02, 63/04, 64/06, 68/13, 68/21, 90/03, 90/21, 90/25, 99/17, 110/21
ş.+e 62/23, 112/21
ş.+gillerde 35/10
ş.+gillerin 58/32
ş.+i 57/33, 64/01
ş.+in 54/22, 55/06, 62/04, 62/30, 112/11
ş.+ler 188/03
[=25]

Şerif: Şerif Efendi, Şerif Ağa, Ali'nin babası.

ş. 98/07
[=1]

Şerif Ağa: Şerif Efendi, Ali'nin babası.

ş. 98/15, 99/03
ş.+nın 69/05
[=3]

Şerif Efendi: Ali'nin babası.

ş. 97/04, 99/28
ş.+nin 21/33, 29/18
ş.+ye 71/19
[=5]

Şube Reisi: Vasfi'nin babası.

ş. 153/16, 155/05
ş.+nin 24/02, 29/17, 34/22, 73/07, 121/06, 123/23, 131/02
ş.+ninki 131/06

ş.+ninkiler 131/13

[=11]

Vasfi: Yusuf'un mahalledeki arkadaşlarından biri.

v. 24/03, 29/17

v.+de 73/07

v.+nin 29/18, 34/23

[=5]

Yunus Ağa: Romanda adı geçen biri.

y. 39/22, 41/28, 41/35, 52/02

y.+nın 42/04

y.+ninki 42/06

[=6]

Yusuf: Romanın başkahramanı.

y. 9/20, 9/21, 11/25, 11/27, 15/21, 15/27, 16/25, 16/30, 17/06, 17/08, 18/12, 18/34, 21/14, 21/21, 21/26, 21/29, 22/04, 22/23, 22/26, 23/07, 25/07, 26/04, 26/14, 26/15, 26/17, 26/24, 27/01, 27/24, 27/29, 28/04, 29/14, 29/25, 29/29, 30/29, 31/24, 31/34, 32/04, 32/13, 32/15, 34/20, 35/05, 35/13, 35/18, 35/22, 36/09, 36/16, 36/22, 36/26, 36/33, 37/08, 37/20, 37/22, 38/09, 38/13, 38/31, 39/06, 42/35, 44/04, 52/20, 53/16, 53/24, 53/27, 53/31, 54/03, 54/08, 54/23, 54/31, 54/34, 55/02, 55/12, 55/21, 55/27, 57/28, 58/08, 58/12, 58/22, 59/03, 59/10, 59/17, 59/28, 60/04, 60/05, 60/12, 60/32, 61/28, 64/03, 64/16, 65/03, 65/05, 65/09, 66/15, 68/28, 69/03, 69/05, 69/08, 69/09, 69/15, 69/30, 70/20, 70/23, 70/33, 71/01, 71/03, 71/10, 73/32, 74/01, 74/20, 74/24, 75/02, 75/08, 75/14, 76/14, 76/25, 76/30, 77/07, 77/16, 77/23, 77/33, 78/03, 78/06, 78/10, 78/15, 78/21, 78/27, 78/31, 79/02, 79/13, 79/16, 79/30, 79/32, 80/30, 81/02, 81/03, 81/04, 81/10, 81/23, 81/27, 81/32, 82/23, 83/07, 83/12, 83/16, 83/20, 83/23, 84/02, 84/29, 85/03, 85/04, 102/30, 102/36, 105/27, 105/31, 106/10, 107/03, 111/05, 111/17, 112/03, 112/04, 112/05, 112/36, 113/05, 113/11, 113/19, 113/24, 113/27, 113/29, 114/07, 114/32, 114/34, 115/04, 115/26, 116/09, 116/26, 116/30, 116/35, 117/01, 117/16, 117/22, 117/26, 118/09, 118/12, 118/19, 118/20, 119/02, 119/04, 119/06, 119/09, 119/23, 119/24, 119/29, 120/20, 120/29, 120/35, 121/05, 121/09, 121/15, 121/21, 122/01, 122/03, 122/12, 122/14, 122/21, 122/23, 122/32, 122/33, 122/35, 123/02, 123/03, 123/12, 123/15, 123/18, 123/26, 124/11, 124/12, 124/21, 124/25, 124/28, 125/14, 125/24, 125/27, 126/04, 126/06, 126/13, 126/23, 127/11, 127/19, 127/34, 128/04, 128/17, 128/25, 128/28, 129/24, 130/17, 130/19, 131/28, 132/10, 132/18, 134/11, 134/20, 134/30, 135/01, 135/09, 137/13, 137/35, 139/20, 139/24, 140/26, 140/33, 141/01, 141/10, 141/16, 141/18, 141/20, 142/06, 142/13, 142/34, 143/21, 143/26, 143/26, 144/27, 144/30, 144/35, 145/27, 147/14, 147/24, 148/19, 148/30, 149/32, 149/34, 150/10, 152/01, 152/03, 152/09, 152/16, 152/20, 152/27, 153/02, 153/07, 153/10, 153/17, 153/33, 155/07, 155/11, 155/18, 155/20, 156/05, 156/09, 156/13, 156/35, 157/24, 157/32, 158/04, 158/08, 158/13, 158/16, 158/17, 158/18, 158/21, 158/24, 158/28, 158/28, 160/14, 161/24, 161/26, 161/31, 162/02, 162/08, 162/10, 162/30, 163/34, 164/14, 164/20, 165/20, 166/03, 166/06, 166/11, 166/18, 166/33, 166/36, 167/10, 167/34, 168/09, 168/12, 168/15, 169/19, 169/20, 169/28, 170/13, 171/09, 171/11, 171/14, 171/21, 171/26, 171/27, 172/04, 172/13, 172/16, 172/26, 173/09, 173/16, 173/31, 173/37, 174/03, 174/09, 174/11, 174/14, 174/27, 174/33, 175/01, 175/07, 175/21, 175/26, 176/04, 176/10, 176/14, 177/08, 177/14, 177/18, 177/29, 178/02, 178/15, 178/27, 178/29, 179/05, 179/06, 179/08, 179/13, 179/27, 179/33, 180/05, 180/13, 180/16, 180/21, 180/23, 180/27, 181/03, 181/10, 181/15, 181/21, 181/25, 182/19, 182/29, 183/11, 183/16, 185/03, 185/06, 186/06, 187/01, 187/06, 188/21, 188/31, 189/12, 189/12, 189/24,

189/33, 189/33, 190/03, 190/31, 191/24, 191/30, 192/01, 192/08, 192/14, 192/19, 194/01, 194/06, 194/35, 195/06, 195/25, 195/34, 196/02, 196/13, 196/18, 197/01, 197/14, 197/25, 198/26, 200/11, 201/10, 201/16, 201/19, 201/24, 201/27, 201/30, 201/36, 202/03, 202/06, 202/10, 202/11, 202/26, 202/26, 202/29, 203/01, 203/04, 203/31, 204/07, 204/16, 204/24, 204/28, 205/06, 206/01, 206/04, 206/09, 206/29, 207/14, 207/18, 208/06, 208/21, 208/29, 208/31, 208/34, 209/03, 209/10, 209/32, 209/37, 210/02, 210/06, 210/28, 210/30, 210/33, 211/01, 211/07, 211/09, 211/12, 211/15, 211/16, 211/21, 211/28, 211/33, 212/10, 212/19, 213/02, 213/17, 213/20, 213/30, 214/18, 214/34

y.+a 17/03, 18/31, 21/28, 22/04, 22/32, 28/02, 31/07, 34/31, 37/15, 38/27, 51/32, 53/07, 54/20, 56/04, 56/05, 57/26, 62/01, 77/02, 78/13, 80/25, 85/09, 109/02, 117/25, 119/22, 120/19, 140/08, 140/23, 143/08, 144/15, 146/18, 148/16, 149/19, 149/29, 152/33, 155/15, 157/05, 158/20, 166/29, 167/06, 169/08, 171/31, 176/22, 176/27, 179/01, 182/23, 182/24, 185/13, 186/15, 186/19, 188/01, 188/27, 190/29, 191/20, 192/31, 198/13, 199/32, 208/10, 208/18, 209/30

y.+çuğum 174/17

y.+la 27/27, 55/29, 66/02, 112/32, 138/11, 141/31, 148/03, 159/31

y.+ta 108/23, 108/26, 108/35

y.+taki 175/03

y.+tan 162/06, 189/19, 198/34

y.+tu 53/03, 108/18

y.+u 11/24, 16/33, 22/29, 31/29, 32/11, 34/33, 35/34, 43/02, 52/02, 59/12, 72/09, 80/04, 82/28, 82/32, 84/32, 85/02, 105/19, 108/01, 121/31, 130/13, 134/10, 144/10, 144/25, 145/10, 148/10, 149/12, 150/23, 153/04, 154/08, 157/31, 161/11, 163/21, 169/06, 172/11, 176/25, 177/19, 182/10, 183/05, 186/13, 186/20, 188/30, 192/26, 203/18, 205/04, 205/27, 206/06

y.+um 9/19, 80/27, 80/27

y.+un 11/14, 16/19, 16/22, 17/04, 18/08, 21/24, 22/24, 22/30, 23/13, 25/01, 28/05, 29/09, 31/11, 32/10, 34/13, 34/17, 34/26, 35/03, 36/18, 37/06, 37/34, 51/35, 52/04, 52/06, 52/08, 52/12, 52/30, 53/22, 54/10, 55/10, 56/25, 58/05, 59/06, 59/30, 60/27, 65/08, 68/23, 69/17, 69/28, 70/04, 72/14, 73/30, 73/36, 74/13, 75/23, 76/12, 77/18, 78/19, 78/23, 80/34, 81/19, 83/26, 83/32, 84/34, 85/11, 89/31, 100/15, 108/06, 108/09, 108/22, 110/09, 111/14, 111/37, 112/01, 113/16, 121/24, 121/28, 121/35, 122/07, 122/11, 122/29, 123/05, 123/32, 124/04, 124/07, 124/19, 126/28, 127/13, 127/31, 129/23, 130/03, 138/15, 138/16, 139/28, 141/32, 142/19, 142/31, 145/25, 146/31, 147/04, 148/01, 148/34, 149/06, 149/35, 150/17, 155/01, 158/33, 160/23, 160/35, 161/13, 165/28, 166/29, 172/25, 173/12, 174/05, 175/04, 177/06, 178/20, 179/03, 181/06, 181/19, 181/27, 182/26, 188/23, 189/04, 191/27, 193/29, 194/04, 196/36, 197/18, 197/31, 198/04, 198/16, 198/19, 198/21, 199/13, 200/13, 200/30, 201/01, 202/14, 203/14, 206/14, 207/28, 211/03, 211/17, 212/18, 212/30

y.+una 55/32

y.+undan 190/33

y.+unla 17/32

[=743]

Yusuf Ağa: Yusuf, romanın başkahramanı.

y. 37/14, 137/28, 139/07

y.+mız 53/09

y.+sını 53/19

y.+yı 53/12

[=6]

Yusuf Efe: Yusuf, romanın başkahramanı.

y. 43/05

[=1]

Yusuf Efendi: Yusuf, romanın başkahramanı.

y. 167/31, 169/26

[=2]

4. 6. 1. 2. Yer Adları

Akçay: Balıkesir ili, Edremit ilçesi, merkez bucağına bağlı bir yerleşim birimi.

a. 29/19, 29/23, 203/29

[=3]

Anadolu: Ön Asya'nın bir parçası olarak Türkiye'nin Asya kıtasında bulunan toprağı, Rum.

a. 12/06

a.+nun 14/01

[=2]

Arz-ı Mev'ûd: Filistin.

a.+a 151/11

[=1]

Aşağıçarşı: Romanda bahsedilen bir yer.

a. 19/04, 19/31, 43/35

a.+da 73/18, 131/13

a.+daki 178/21

a.+dan 65/03, 137/05, 176/30

a.+ya 120/03

a.+yı 36/33

[=11]

Aydın: Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.

a. 36/01, 36/10

a.+ın 7/02

[=3]

Ayvalıbahçe: Romanda adı geçen bir yer.

a. 36/37

[=1]

Ayvalık: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

a. 136/11

a.+a 125/20, 136/26, 140/14

a.+ta 140/18, 174/09

[=6]

Ayvalık Karakolu: Ayvalık ilçesinde bulunan karakol.

a.+unda 136/32

[=1]

Balıkesir: Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.

b. 210/11

b.+de 107/12
b.+deki 148/17
b.+den 153/21
b.+e 140/21
[=5]

Balkanlar: Hırvatistan, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Slovenya, Arnavutluk, Makedonya, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve Trakya'yı içine alan bölge.

b. 105/02, 153/23
[=2]

Bandırma: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

b.+da 107/12
[=1]

Bayramyeri: Romanda bahsedilen bir yer.

b. 19/30
b.+nde 36/33
b.+ndeki 25/20
b.+ne 79/25, 177/20
b.+ni 131/16, 206/29
[=7]

Bayramyeri Camii: Edremit'te bir cami adı.

b.+nin 72/24, 160/05
[=2]

Burhaniye: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

b. 125/20, 136/07
b.+de 126/26
b.+den 137/01
b.+ye 125/23, 136/10
[=6]

Büyükçay: Romanda bahsedilen bir yer.

b.+a 19/05
b.+ın 74/31
[=2]

Cennetayağı: Edremit'te bir yer.

c. 25/12, 45/12, 135/09
c.+na 30/12, 30/13, 120/15, 134/29
c.+nda 107/25
c.+ndaki 63/08, 112/20
c.+nın 63/16, 120/24
[=12]

Çamtepe: Romanda adı geçen bir yer.

ç. 19/01
[=1]

Çayıçi: Edremit'te bir mahalle ismi.

ç. 86/18
ç.+nden 177/20
ç.+ni 131/15
[=3]

Çınarlıçeşme: Edremit'te çeşme adı.

ç. 22/23
ç.+ye 22/12, 81/07
[=3]

Çınarlı Han: Edremit'te bulunan bir han.

ç.+da 167/32
ç.+daki 165/09
[=2]

Çınarlı Kahve: Edremit'te bulunan bir kahve adı.

ç.+de 74/24
ç.+ye 65/17, 66/13
[=3]

Çine: Aydın iline bağlı ilçelerden biri.

ç.+de 39/29
ç.+den 39/15
ç.+mizi 39/18
ç.+sinden 36/01
[=4]

Çoruk: Balıkesir ilinin Burhaniye ilçesine bağlı bir köy.

ç. 95/09
ç.+tan 81/17
[=2]

Değirmenönü: Romanda adı geçen bir yer.

d. 36/36
d.+nde 40/07
d.+ne 40/05
[=3]

Dikili: İzmir iline bağlı ilçelerden biri.

d.+ye 140/21
[=1]

Edremit: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

e. 19/01, 107/24, 160/03, 188/05, 212/16, 214/33
e.+e 17/04, 136/07, 137/05, 138/15, 140/09, 140/13, 141/28, 153/19,
165/12, 177/32, 201/01, 205/07, 205/09, 206/02, 206/10
e.+i 51/15, 171/12
e.+in 44/30, 71/14, 140/24, 190/22
e.+le 203/29
e.+te 17/06, 44/18, 44/24, 45/02, 81/14, 90/07, 90/17, 100/10, 110/32,
140/10, 160/07, 169/26, 189/25
e.+ten 197/09
e.+teydi 104/37
[=43]

Edremit Körfezi: Anadolu'nun Ege Denizindeki en kuzey körfezi ve aynı zamanda körfez kıyısını oluşturan Kaz Dağı ve Madra Dağları arasında kalan bölge.

e.+ne 164/31
[=1]

Frenkköy: Romanda adı geçen bir yer.

f.+de 136/08
f.+üne 39/23
[=2]

Halep: Suriye’de bir şehir.

h. 90/31

[=1]

Havran: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

h. 124/27

h.+a 39/23, 74/32, 210/14

h.+la 138/10

[=5]

İbramcaköy: Romanda adı geçen bir yer.

i. 19/01, 36/36

i.+den 100/22

[=3]

İstanbul: Türkiye’nin Marmara Bölgesi’nde yer alan illerinden biri.

i.+a 71/18, 109/33

[=2]

İzmir: Türkiye’nin Ege Bölgesi’nde yer alan illerinden biri.

i.+den 153/21

i.+e 69/01, 71/18, 140/21

[=4]

Kazdağı: Ege Bölgesi’yle Marmara Bölgesi’ni birbirinden ayıran Biga Yarımadası’nın en yüksek dağıdır.

k. 73/26

[=1]

Kemer: Romanda adı geçen bir yer.

k.+e 74/33

[=1]

Kozak: İzmir ilinin Bergama ilçesine bağlı 16 köyden oluşan bir yayla.

k. 128/17, 138/31

[=2]

Kurşunlu Cami: Edremit’te bir cami adı.

k.+de 28/14

k.+nin 19/15

k.+ye 28/19

[=3]

Kuyucak: Aydın iline bağlı ilçelerden biri.

k. 7/03, 16/07, 16/34

k.+a 8/12

k.+tan 17/05, 25/07, 155/24

[=7]

Manyas: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

m. 36/07

[=1]

Midilli Adası: Yunanistan’a ait Kuzey Ege’de yer alan bir ada.

m. 102/05

[=1]

Midilli İdadisi: Midilli’de yer alan bir okul.

m.+nden 44/31

[=1]

Nazilli: Aydın iline bağlı ilçelerden biri.

n. 7/02, 36/10
n.+de 18/04, 170/11
n.+ye 22/36
[=5]

Pelitköy: Balıkesir ilinin, Burhaniye ilçesine bağlı bir kasaba.

p. 128/17
[=1]

Rumeli: Osmanlı İmparatorluğunun Avrupa Kıtasındaki kısmı.

r. 166/10
[=1]

Selanik: Yunanistan'ın ikinci büyük kenti ve Yunanistan Makedonyasının yönetim merkezidir.

s. 156/33
[=1]

Soğuktulumba: Edremit'te bir yer.

s. 65/22, 176/32
s.+da 124/23
s.+ya 30/12, 30/13, 120/20
s.+yı 63/17, 210/11
[=8]

Tavşanbayırı: Romanda adı geçen bir yer.

t. 19/01
t.+nda 44/17
t.+nın 92/27
[=3]

Timoni: İstanbul'da bir sokak adı.

t. 109/34
[=1]

Tosya: Kastamonu iline bağlı ilçelerden biri.

t. 69/16
[=1]

Venedik: İstanbul'da bir sokak adı.

v. 109/34
[=1]

Yukarıarşı: Romanda adı geçen bir yer.

y.+daki 19/15
y.+dan 168/10
[=2]

Zeytinli Köyü: Balıkesir ilinin Edremit ilçesine bağlı köy.

z.+nden 211/25
z.+ne 203/29
[=2]

4. 6. 2. Gramatikal Dizin

A

a: (T.) Şaşma, hatırlama, sevinme, acıma, üzüme, kızma vb. duyguların anlatımına güç kazandıran söz.

a. 10/33, 41/26, 50/04, 50/25, 60/30, 77/01, 123/29, 123/29, 178/27

[=9]

aba: (Ar.) Yünün dövülmesiyle yapılan kalın ve kaba kumaş.

a. 26/05

[=1]

abajurlu: (Fr.+T) Abajuru olan.

a. 8/33

[=1]

abla: (T.) Bir kimsenin kendisinden büyük olan kız kardeşi.

a.+sının 33/13

[=1]

acaba: (Ar.) Şüphe, kuşku, merak, kararsızlık veya kuşku anlatan bir söz.

a. 51/19, 76/03, 80/04, 115/24, 121/22, 123/31, 130/06, 133/09, 133/09, 166/35, 167/36, 198/24, 205/16

[=13]

acayip: (Ar.) Sağduyuya, olağana aykırı, garip, tuhaf, yadırganan, yabansı.

a. 46/33, 54/02, 114/12, 142/14, 156/09, 204/12

a.+likler 14/14

[=7]

acayıleş-: (Ar.) başkalaşmak, yadırganacak duruma gelmek.

a.-mişti 124/04

[=1]

acele: (Ar.) Hızlı yapılan, çabuk, tez, ivedi.

a. 83/19, 118/16, 158/24

a.+sini 113/21

[=4]

acele et-: (Ar.+T.) Çabuk davranmak, ivmek.

a.-meyeceğini 156/28

a.-miyordu 182/04

[=2]

Acem: (Ar.) İranlı.

a. 67/09

[=1]

acemi: (Ar.) Bir işin yabancıları olan, eli işe alışmamış, bir işi beceremeyen, işinde mesleğinde yeni olan, toy.

a. 47/25, 93/17

a.+siyiz 43/17

[=3]

acemice: Toyca, beceriksizce, acemicesine.

a. 8/02

[=1]

acemilik, -ği: Acemi olma durumu,

toyluk.

a. 149/29

[=1]

acı: (T.) Bazı maddelerin dilde bıraktığı yakıcı duyu, tatlı karşıtı, herhangi bir dış etken dolayısıyla duyulan rahatsızlık, ızdırıp.

a. 10/18, 72/20, 76.01, 77/05, 83/04, 102/12, 155/12, 176/22, 182/35, 185/21, 190/32, 199/01, 200/14, 202/08

a.+lar 13/05

a.+larını 154/27

a.+sı 209/16

a.+sını 15/23, 23/29, 56/03, 84/15, 190/33

[=22]

acı-(1): (T.) Acılı, ağırlı olmak.

a.+dı 10/09, 10/09

a.-maya 206/16

a.-yor 211/10, 211/10

[=5]

acı-(2): (T.) Merhamet etmek.

a.-dığından 62/35
a.-mıyorlar 198/24
a.-rmiş 41/08
a.-yacaktın 59/17
a.-yın 59/29
a.-yordu 26/20
[=6]
acı acı: Üzüntülü bir biçimde,
dokunaklı olarak.
a. 174/11, 174/27, 179/19,
181/29
[=4]
acık-: (T.) Yemek yeme
gereksinmiş duymak.
a.-mıştı 178/09
[=1]
acılı: Acısı olan, kederli.
a.+nın 163/14
[=1]
acın-: Acıma işine konu
olmak.
a.-acak 47/11
[=1]
acı su: Rakı.
a. 139/32, 140/01
a.+yun 140/07
[=3]
aciz: (Ar.) Gücü bir şeye
yetmez olanın durumu, güçsüzlük.
a. 13/07, 61/22
[=2]
acız: (Ar.) Beceriksizlik.
a.+ini 199/09
a.+inin 82/28
[=2]
aç: (T.) Yemek yemesi
gereken, tok karşıtı.
a. 41/20, 66/11, 194/33
a.+ım 41/23
a.+tır 179/02
[=5]
aç-: Bir şeyi kapalı durumdan
açık duruma getirmek; alanını
genişletmek; satranç, poker vb.
oyunları başlatmak.
a. 42/34, 42/34, 180/31
a.-abilirdi 57/05
a.-acağı 73/18
a.-acağımı 189/04
a.-acak 133/16, 180/31, 189/32

a.-amıyor 90/35, 197/03
a.-an 144/06, 156/17
a.-ar 207/18
a.-arak 37/28, 54/10, 73/15,
103/09, 105/11, 114/35, 170/19
a.-ayım 71/07
a.-ıp 76/09, 92/28, 125/34,
135/19, 164/01, 190/05
a.-ıyordu 17/21
a.-madım 57/29
a.-mak 15/25, 99/24, 155/28,
198/05
a.-mamayı 51/32, 92/18
a.-mamış 118/20
a.-manın 29/22
a.-maya 16/33
a.-maz 207/18
a.-mazdım 194/14
a.-mıştı 171/14
a.-mıyor 142/11
a.-mıyordu 191/31
a.-mıyorlardı 47/20, 131/21
a.-mıyorsun 184/20
a.-sak 110/15
a.-sana 42/36
a.-t 113/27
a.-tı 42/37, 57/26, 58/32, 70/23,
83/28, 91/36, 114/09, 118/17, 132/36,
133/02, 139/14, 150/06, 150/18,
159/11, 176/12, 178/11, 180/21,
196/17, 203/24, 207/15
a.-tığımı 13/30
a.-tılar 89/15, 131/07
[=73]
açabil-: Açma ihtimali veya
imkanı bulunmak, açmayı becermek.
a.-mesine 15/27
[=1]
açık, -ğı: Açılmış, kapalı
olmayan; örtüsüz, çıplak; gizliliği
olmayan olduğu gibi görünen.
a. 18/03, 24/12, 24/17, 40/34,
54/09, 62/24, 98/28, 101/09, 130/15,
131/04, 138/22, 140/03, 144/14,
159/28, 165/15, 178/14, 203/07,
207/28, 208/04, 210/09, 212/26
a.+a 105/30
a.+ta 86/25
a.+tı 77/02, 192/25
[=25]

açıkça: Gizli bir yönü kalmaksızın, kolay anlaşılır bir biçimde, alenen.

a. 60/09, 61/16, 170/21, 196/27

[=4]

açıklık, -ğı: Açık olma durumu, aleniyet.

a.+ı 95/15

[=1]

açıktan açığa: Belirgin olarak, göz göre göre, ulu orta.

a. 61/23, 197/15

[=2]

açık yeşil: Yeşilin bir veya birkaç ton açığı.

a. 19/20, 100/30

[=2]

açıl-: Açma işine konu olmak; renk koyuluğunu yitirmek; kapı, yol vb. geçit vermek; sırrını, üzüntüsünü, sorunlarını birine söylemek.

a.-amaz 182/36

a.-an 75/11, 157/29, 206/34, 208/10

a.-arak 15/09

a.-dı 116/25, 139/01, 165/22

a.-ır 15/01

a.-mayan 91/21

a.-mıştı 157/19

[=12]

açlık, -ğı: (T.) aç olma durumu.

a. 61/36

[=1]

açmaz: (T.) İçinden zor çıkılır durum.

a.+lar 68/29

[=1]

açtır-: Açma işini yaptırmak.

a.-mış 178/03

[=1]

ad: (T.) Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam.

a.+ı 94/02

a.+ın 166/24

a.+ını 70/19

a.+larını 92/22, 165/28

[=5]

adale: (Ar.) Kas.

a.+leri 91/02, 155/33, 193/24

a.+si 124/01

[=4]

adalet: (Ar.) Herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme, doğruluk.

a.+in 99/24

a.+te 97/21

a.+ten 98/03

[=3]

adam: (Ar.) Erkek kişi, insan, birinin yanında bulunan ve işini yapan kimse.

a. 15/13, 15/31, 16/19, 17/22, 24/18, 27/09, 40/30, 41/29, 45/27, 48/03, 55/06, 56/31, 58/26, 81/03, 82/31, 94/01, 96/17, 97/17, 108/13, 110/29, 111/22, 111/24, 137/07, 137/27, 150/14, 152/15, 166/26, 170/06, 171/28, 185/15, 188/10, 188/11, 195/17, 198/07, 203/20, 207/29, 208/11, 211/02

a.+a 58/35, 59/30, 160/03, 195/21

a.+cağıza 195/01

a.+cağızın 13/03

a.+dan 72/34, 141/04

a.+dı 8/05, 39/16, 44/31

a.+dır 171/01

a.+ı 27/30, 35/16, 167/09, 172/31

a.+ın 12/20, 45/08, 57/11, 82/28, 107/15, 138/24, 172/02, 173/16

a.+ıyla 66/14

a.+la 160/06, 188/04

a.+lar 20/09, 34/05, 44/10

a.+lara 12/15

a.+lardı 149/16

a.+ları 11/01

a.+ların 33/33, 56/29, 56/32

a.+larına 88/25

a.+larından 89/19

a.+larımı 92/12, 170/34

a.+mış 70/07

[=79]

adamakıllı: Gereğinden çok, iyice, bir güzel, bir temiz.

a. 35/05, 36/12, 55/01, 58/23, 66/33, 72/21, 80/22, 82/17, 102/23, 107/24, 118/30, 124/32, 125/22, 127/35, 131/15, 133/36, 136/23, 139/21, 177/05, 182/25, 184/26, 199/31, 206/11, 206/17, 210/20

[=25]

adamcağız: Kendisine sevgi veya acıma duyulan erkek.

a. 41/33, 57/24

a.+a 53/02

a.+ın 59/30

[=4]

adam yerine koy-: Adamdan saymak, varlığını kabul etmek.

a.-up 183/10

[=1]

addet-: (Ar.) Saymak.

a.-tiği 175/01

[=1]

adet: (Ar.) Görenek, alışkanlık, Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre.

a. 84/10

a.+i 73/32, 153/17

a.+ti 22/22, 163/12

a.+tır 49/24

[=6]

adeta: (Ar.) Hemen hemen, sanki.

a. 16/16, 16/27, 22/06, 30/02, 30/07, 30/25, 33/24, 35/34, 50/22, 87/14, 115/25, 144/12, 145/02, 176/27, 182/35, 186/12, 188/28, 214/25

[=18]

adım: (T.) Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri.

a. 43/02, 48/33, 64/07, 65/07, 76/34, 83/27, 89/22, 91/14, 119/09, 125/18, 186/23

a.+da 121/26

a.+ı 183/15

a.+ımı 150/35

a.+lar 86/28, 134/07

a.+ları 115/24

a.+ların 158/29

a.+larının 159/14

a.+larla 20/19, 65/03, 72/06, 74/23, 88/28, 102/13, 131/08, 168/09, 193/05

[=28]

adım at-: Yürümek için ayağını öne doğru uzatıp basmak.

a.-tı 208/30

[=1]

adlandırıl-: Adlandırma işi yapılmak, isimlendirilmek.

a.-masına 172/03

[=1]

adliye: (Ar.) Hukuk ve adalet işlerini gören devlet kuruluşları.

a. 96/21

[=1]

afalla-: Şaşkınlıktan sersemlemek.

a.-dı 77/23

[=1]

af dile-: (Ar.+T.) İşlenen hata veya suç için bağışlanmayı istemek.

a.-yeceği 189/07

[=1]

affet-: (Ar.+T.) Bağışlamak.

a.-sin 43/21

[=1]

ağa: (Moğ.) Geniş toprakları olan, sözü geçen, varlıklı kimse; halk arasında sayılan ve sözü geçen erkeklere verilen unvan.

a. 116/35, 117/26, 118/09, 119/02, 137/13

a.+ları 27/10

a.+m 35/10, 35/15, 35/20, 38/29, 39/10, 90/17

a.+nı 35/14

a.+nın 33/16, 107/13

[=15]

ağabey: Büyük erkek kardeş, ağa, aka, ede, efe; saygı ve sevgi göstermek üzere yaşça büyük olan erkeklere söylenen bir seslenme sözü.

a. 53/24, 53/31, 54/08, 54/31, 77/22, 78/03, 85/03, 112/36, 122/01, 122/12

a.+im 102/36, 121/21

a.+in 173/13

a.+inin 28/04

a.+isi 85/12

a.+si 121/29

[=16]

ağabeylik, -ği: Ağabey olma durumu.

a. 22/03, 58/13

[=1]

ağaç: (T.) Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.

a. 19/19, 24/30, 88/10, 100/29, 101/21, 121/09, 170/05, 196/12

a.+a 26/11, 31/06, 128/30, 212/12, 214/09

a.+ı 18/35, 23/17, 114/09

a.+ın 23/19, 75/25, 75/27, 114/10, 212/11

a.+ının 8/25, 37/03, 161/27, 178/04

a.+ıyla 101/22

a.+lar 26/13, 75/09, 129/17, 147/32

a.+lara 129/25

a.+ları 7/17, 14/29, 19/09, 19/14, 100/33, 125/22, 127/16, 128/16, 181/16, 211/19

a.+ların 7/16, 25/12, 36/13, 75/21, 125/01, 125/03, 125/14, 145/35, 175/14, 175/19, 211/31

a.+larına 7/12

a.+larından 19/20

a.+larını 114/04

a.+larının 23/16, 114/26, 214/33

a.+larıyla 44/19, 124/31

a.+tan 23/22, 76/06

[=62]

ağaçlı: Ağacı olan.

a. 102/02

[=1]

ağaçlık, -ğı: Ağacı bol olan yer.

a.+lar 126/32

[=1]

ağaçsız: Ağacı olmayan.

a. 129/03, 155/22

[=2]

ağazade: Ağa çocuğu, ağa oğlu.

a.+leri 27/10

[=1]

ağır: (T.) Tartıda çok çeken, hafif karşıtı; çapı boyutu büyük olan; yavaş; yoğun.

a. 52/08, 74/19, 79/18, 88/04, 88/28, 91/19, 108/16, 114/14, 125/12, 127/27, 134/07, 203/33, 204/32

a.+dı 111/15

[=16]

ağır ağır: Yavaş yavaş.

a. 21/30, 23/11, 25/01, 30/26, 55/26, 71/01, 72/23, 78/21, 91/20, 92/24, 116/09, 118/15, 120/20, 125/28, 128/10, 137/01, 152/14, 152/31, 180/24, 204/20, 214/31

[=21]

ağırbaşlı: Davranışları ölçülü, olgun kimse, vakur, ciddi.

a. 20/13, 20/29, 55/16

a.+lar 24/30

[=4]

ağırca: Oldukça ağır.

a. 44/09

a.+ydı 42/15

[=2]

ağır ceza: Beş yıldan yukarı olan hapis cezaları.

a. 93/36

[=1]

ağırdan al-: (T.) Bir işi gereken süre içinde bitirmemek, geciktirmek.

a.-miş 84/08

[=1]

ağırlaş-: (T.) Ağır duruma gelmek, yavaşlamak.

a.-an 161/22

a.-arak 141/13

a.-ıyor 80/21

[=3]

ağır ol-: (T.) Ciddi, ağırbaşlı, soğukkanlı, sabırlı ol! Anlamında kullanılan bir söz.

a. 90/03

[=1]

ağız: (T.) Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başladığı organ; bu boşluğun dudakları çevreleyen bölümü.

a.+a 99/01
a.+dan 30/22, 153/18
a.+ı 21/27, 175/33, 192/25,
213/26
a.+ıma 63/35
a.+ımı 194/14
a.+ına 84/22, 140/06, 152/21,
152/32, 178/05, 211/03
a.+ında 157/29
a.+ından 25/14, 43/08, 64/04,
117/23, 121/27, 192/32, 195/23,
197/19, 202/06
a.+ını 15/25, 55/03, 70/23,
83/28, 89/18, 91/12, 92/27, 105/11,
113/27, 114/35, 115/16, 117/07,
118/20, 124/29, 127/34, 142/11,
185/05, 185/11, 211/33
a.+ının 54/27, 83/30, 115/17,
149/31, 159/08
a.+ıyla 47/09
a.+lardan 87/11
a.+larında 22/15
a.+larından 88/32
a.+larını 24/17
a.+larının 66/24
[=55]
ağla-: (T.) Üzüntü, acı,
sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle
gözyaşı dökmek.
a.-dı 42/26
a.-dığı 85/24
a.-diğini 128/04
a.-ma 14/33, 18/06, 39/07,
143/24
a.-makla 163/35
a.-maktaki 163/14
a.-maktan 40/25, 40/36, 43/24,
104/23
a.-mamış 160/23
a.-ması 80/05
a.-masına 14/25, 15/19
a.-maya 22/17, 38/24, 60/32,
78/08, 104/06, 128/03, 160/28, 163/11,
184/13, 184/24
a.-mayı 38/32
a.-miş 77/06, 87/01
a.-mişti 160/23
a.-r 40/21, 69/11
a.-rdı 15/26
a.-rmış 40/30

a.-rsın 40/28, 41/01
a.-yamayacak 55/24
a.-yan 52/05
a.-yarak 20/23, 55/01, 116/07,
143/19, 158/07, 189/07
a.-yıp 11/09, 40/13
a.-yıştı 64/15
a.-yor 154/31
a.-yordu 80/32, 158/26
a.-yorsa 64/14
a.-yorsun 40/22, 104/17
[=54]
ağlamaklı: (T) Ağlar gibi
olan, üzüntülü, ağlak, ağlamalı,
ağlamsı.
a. 14/18
[=1]
ağlan-: (T.) Ağlama işi
yapılmak.
a.-ır 55/07
[=1]
ağlaş-: (T.) Birlikte ağlamak;
sızlanmak.
a.-tığı 73/06
[=1]
ağlayıver-: (T.) Çabucak
ağlamak, ağlamayı alışkanlık edinmek.
a.-en 60/33
[=1]
ağrı: (T.) Vücudun herhangi
bir yerinde duyulan şiddetli acı.
a.+ları 205/31
[=1]
ağrı-: (T) Vücudun bir yeri
ağrılı durumda olmak.
a.-miş 73/20
a.-yordu 200/18
[=2]
ağrıt-: (T.) ağrmasına yol
açmak.
a.-ayım 39/10
[=1]
ağustos böceği: (T.) Eş
kanatlılardan, erkeği yazın karnının
altındaki özel bir organdan kesik ve
sürekli ses çıkaran bir böcek, orak
böceği.
a. 114/33, 212/24
a.+leri 127/05
[=3]

ah: (T.) sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan bir söz; ağrı, acı duyulduğunda söylenen bir söz.

a. 10/33, 14/19, 14/19, 14/20, 40/21, 53/18, 109/20, 109/21, 110/11, 149/02, 174/25, 179/24, 179/35, 182/22, 185/16, 202/26, 214/29

a.+ı 43/26

a.+ımızı 61/26

[=19]

aha: (T.) İşte.

a. 95/22

[=1]

ahali: (Ar.) Aralarında aynı yerde bulunmaktan başka hiçbir ortak özellik bulunmayan kişilerden oluşan topluluğu, halk.

a.+si 136/34

a.+sinin 203/30

[=2]

ahbap, -bı: (Ar.) Kendisiyle yakın ilişki kurulup sevilen, sayılan kimse.

a. 23/19, 44/12

a.+a 134/30, 186/32

a.+ı 45/19

a.+ın 132/17, 145/23

a.+lar 184/31, 189/27

a.+larda 181/31

a.+ların 191/10

a.+larının 130/20

a.+larıyla 142/15

a.+lıkları 22/31

[=14]

ahbapça: Dostça, içten, teklifsizce.

a. 66/24

[=1]

ahenk, -gi: (Far.) Uyum; uzlaşma; ezgi.

a. 19/17, 81/18, 86/17, 88/03

a.+le 87/28

[=5]

ahenkli: Uyumlu, düzenli.

a. 87/25

[=1]

ahır: (Far.) Evcil büyükbaş hayvanların barındığı kapalı yer, hayvan damı.

a. 178/04

a.+da 131/01

[=2]

ahlak: (Ar.) Bir toplumun içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları, aktöre, sağıtöre.

a. 12/16

a.+ı 83/25, 84/24

[=3]

ahlaksız: Ahlak kurallarına uymayan; dürüst davranmayan, kötü huylu, terbiyesiz.

a. 17/30, 31/14

[=2]

ahşap: (Ar.) ağaçtan tahtadan yapılmış.

a. 19/24, 92/28, 109/16, 164/08

[=4]

ahval: (Ar.) Durumlar, haller, vaziyetler.

a.+ini 131/35

[=1]

aille: (Ar.) Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik.

a. 13/20, 34/10, 57/14, 130/19, 164/10, 170/26, 179/21, 194/33

a.+den 108/06, 112/22

a.+ler 33/09

a.+leri 33/23, 33/24

a.+lerin 20/18

a.+lerinden 33/10, 44/30,

178/22

a.+ni 195/16

a.+nin 105/26

a.+si 105/24

a.+sinin 51/04, 190/22,

195/09

a.+siyle 153/16

a.+ye 111/29

[=25]

ait: (Ar.) İlgilendiren, ilişkin, ilişik, ilgili; birinin olmak.

a. 60/16, 103/12, 106/03, 107/09, 108/21, 121/24, 177/14, 177/30, 190/23, 193/16

a.+ti 191/20

[=11]

ak: (T.) Kar, süt vb.nin rengi, beyaz.

a. 159/19, 160/28

[=2]

ak-: (T.) Sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek.

a.-an 211/21

a.-arak 8/06

a.-ıp 107/22

a.-ıyor 54/27

a.-ıyordu 41/03

[=5]

Akçay: Balıkesir ili, Edremit ilçesi, merkez bucağına bağlı bir yerleşim birimi.

a. 29/19, 29/23, 203/29

[=3]

akıbet: (Ar.) Bir iş veya durumun sonu, sonuç.

a.+in 154/19

[=1]

akıl: (Ar.) Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us.

a. 13/07, 26/32, 59/22, 69/30, 176/32

a.+a 33/28, 66/09

a.+ı 34/26, 47/29, 51/21, 70/16, 72/12, 82/20, 84/28, 90/10, 90/14, 96/14, 110/05

a.+ım 41/24, 51/17, 62/15, 64/07, 81/08

a.+ıma 51/10

a.+ımda 63/29

a.+ımla 151/01

a.+ın 16/02

a.+ına 13/03, 13/12, 18/18, 37/11, 51/18, 81/15, 86/02, 107/10, 111/08, 112/12, 120/03, 130/05, 131/12, 148/19, 149/06, 152/10, 155/13, 158/27, 167/19, 167/35, 174/06, 174/08, 182/10, 182/32,

185/03, 188/22, 194/20, 200/18, 206/19, 207/11, 212/35

a.+ında 33/13, 151/05

a.+ından 12/29, 56/09, 109/07

a.+ımı 50/11, 184/29

a.+ının 23/10

a.+ınıza 49/23, 77/30

a.+larına 92/08, 154/20, 154/24, 163/03

a.+lı 34/04

[=73]

akıl er-: Anlamak, çözmek.

a.-mezdi 53/03

[=1]

akıl et-: Herhangi bir önlem veya çareyi zamanında düşünmek.

a.-emeyişlerine 182/16

a.-emiyordu 134/03

a.-mıyor 135/12

[=3]

akıllan-: Karşılaşılan olayların sonuçlarından yararlanarak davranmak; uslanmak.

a.-acağın 62/22

[=1]

akıllı: Gerçeği iyi gören ve ona göre davranan, akil.

a. 41/31, 55/20, 111/20

a.+sı 167/27

[=4]

akıllıca: Akla yakın, doğru, makul.

a. 191/22

[=1]

akın et-: (T.) Toplu olarak gitmek, üşüşmek.

a.-en 26/23

[=1]

akıntı: (T.) Akma işi.

a.+sından 69/23

[=1]

akıt-: (T.) Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek.

a.-arak 42/26

a.-ıyordu 128/04

a.-masına 200/23

[=3]

akis: (Ar.) Işık veya ses dalgalarının yansıtıcı bir yüzeye

çarparak geri dönmesi, yansıma, yankı.

a.+leri 126/18

a.+lerini 69/25

[=2]

aklı kes-: Bir şeyin olabileceğine inanmak.

a.-meden 180/02

[=1]

aklıncı: Sandığına göre, düşündüğüne göre, umduğuna göre, akli sıra.

a. 13/20

[=1]

akraba: (Ar.) Kan bağıyla birbirine bağlı olan kimseler.

a.+lara 34/05

a.+lardan 71/25

a.+ları 34/05, 96/25

a.+sına 36/09

a.+ydı 97/16

[=6]

akrabalık, -ğı: Akraba olma durumu.

a. 34/10

[=1]

akran: (Ar.) Yaş, meslek, toplumsal durumvb. Bakımdanbirbirine eşit olanlardan her biri.

a. 13/04, 27/22, 58/16

a.+lar 108/03

a.+larını 55/13

a.+larıyla 112/25

[=6]

ak sakallı: (T.) Yaşlı.

a. 67/14

[=1]

aksaklık, -ğı: (T.) Aksak olma durumu.

a. 150/36

[=1]

Akseki: Akseki ilçesinden olan kimse.

a. 30/09

[=1]

akset-: (Ar.+T.) Ulaşmak, yayılmak, duyulmak.

a.-iyor 35/33

[=1]

aksi: Ters, zıt, karşıt, olumsuz, menfi.

a. 75/20, 96/22

[=2]

aksilik, -ği: Terslik, zıtlık, karşıtlık.

a.+inin 28/05

[=1]

akşam: (T.) Güneşin batmasına yakın zamandan gecenin başlamasına kadar olan vakti, akşamleyin.

a. 22/21, 23/19, 45/34, 50/15, 51/13, 57/26, 71/07, 73/11, 77/13, 84/32, 85/13, 88/21, 112/04, 122/29, 125/07, 133/22, 134/01, 136/02, 136/11, 142/23, 157/07, 164/03, 167/16, 167/31, 182/32, 185/32, 186/01, 188/03, 188/21, 192/03, 194/29, 213/01, 214/09

a.+a 36/12, 36/27, 40/02, 40/04, 65/23, 72/18, 106/03, 142/26, 150/22, 151/29, 152/25, 153/04, 176/28, 181/30, 206/01

a.+dan 9/28, 15/05, 151/29, 181/30, 210/22

a.+ı 86/17, 168/09, 178/01, 213/04

a.+ın 72/08, 190/13

a.+ında 74/24

a.+ıydı 182/26

a.+ki 45/18, 49/30, 51/03

a.+lar 43/05, 85/01, 142/18, 187/03, 187/31

a.+ları 44/20, 73/02, 162/33

a.+larını 28/29

[=73]

akşamdan kalma: Geceki sarhoşluğun mahmurluğunu taşıyan.

a. 62/09

[=1]

akşamüstü: Güneşin battığı sıralarda, akşama doğru, akşam yaklaşırken, akşamüzeri.

a. 22/10, 65/17

a.+leri 149/03

[=3]

akşamüzeri: Akşamüstü.

a. 24/32, 28/15, 36/15, 36/30, 66/13, 107/27, 136/26, 176/30

a.+leri 22/13, 108/19, 163/27
a.+ne 69/04, 127/07
[=13]
al-: (T.) Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak; satın almak; birlikte götürmek; erkek, kadınla evlenmek; bürümek, sarmak, kaplamak; içeri sızmak, içine çekmek.
a. 65/17, 71/36, 93/07, 137/12, 137/13, 150/20, 189/23
a.-acağı 180/09
a.-acağım 140/15
a.-acağına 89/28
a.-acağımı 119/30, 169/33
a.-acak 55/19
a.-acaksın 71/09
a.-acaktı 178/12
a.-amadığı 155/35
a.-amayacağı 50/08
a.-amayacakları 33/23
a.-amayacaklarını 51/27
a.-amazdı 45/29
a.-amiyordu 122/08
a.-an 25/19, 29/32, 30/25, 47/32, 67/12, 88/07, 129/15, 158/04, 167/03, 180/03
a.-arak 7/06, 8/22, 13/18, 22/11, 77/16, 78/19, 102/24, 121/37, 129/22, 129/24, 134/25, 149/12, 176/27, 178/17, 189/10, 197/13, 205/07, 206/31, 212/04, 213/19, 214/05
a.-ayım 122/34, 123/09
a.-dı 10/02, 38/21, 40/35, 42/05, 45/22, 48/35, 53/09, 66/31, 68/08, 70/01, 73/01, 73/25, 76/21, 91/04, 94/26, 95/04, 101/05, 103/31, 116/36, 121/31, 123/22, 126/21, 127/26, 130/07, 137/15, 139/02, 141/28, 149/19, 150/11, 150/18, 156/22, 174/06, 177/02, 181/16, 185/25, 201/10, 201/21, 210/08, 213/13, 214/02, 214/21
a.-dığı 25/16, 38/18, 47/34, 57/19, 97/18, 101/21, 146/27, 181/20, 190/21, 193/15, 199/24, 209/25
a.-diğin 195/20
a.-diğimi 88/01, 97/08, 140/07
a.-diğiniz 65/12

a.-dık 79/33
a.-dıkça 114/16, 175/33, 192/24
a.-diktan 76/07, 101/27, 107/08, 117/16
a.-dılar 12/31, 153/01
a.-dim 41/28
a.-ımı 91/25
a.-ın 46/27
a.-ınca 66/15
a.-ıp 14/10, 36/15, 37/06, 39/13, 55/30, 59/20, 68/11, 76/13, 93/04, 94/28, 103/04, 103/30, 103/35, 107/12, 123/35, 132/36, 133/10, 134/15, 152/20, 176/32, 178/05, 199/05, 206/20, 207/02, 207/07
a.-ır 16/26, 17/31, 32/14, 42/20, 43/35, 56/30, 73/03, 163/06, 202/09
a.-irdi 22/24
a.-ırım 140/24, 140/25
a.-ırken 76/17
a.-iyor 98/26, 181/03, 214/12
a.-iyordu 27/23, 37/28, 48/21, 105/11, 120/29, 163/36, 190/35, 198/06, 204/33
a.-iyorlar 129/08
a.-iyorlardı 200/25
a.-iyormuş 74/20
a.-mak 24/04, 51/02, 135/16, 157/28, 180/18, 188/17, 205/20
a.-makla 56/03
a.-masına 177/37
a.-masını 36/35
a.-maya 32/19, 43/13, 43/14, 103/26, 108/14, 110/21, 114/35, 118/04, 142/16
a.-mayan 155/30
a.-mayı 56/09, 61/26, 148/04
a.-miş 30/15, 40/26, 40/33, 41/10, 41/29, 132/18, 134/31, 135/01, 156/35, 158/01
a.-mişim 30/20
a.-mişlardı 47/12
a.-mişti 64/04, 74/25, 84/06, 88/12, 91/34, 105/07, 122/30, 127/02, 129/16, 136/31, 154/03, 180/15, 193/19, 212/08
a.-mıyordu 51/21, 84/22
a.-san 170/31

[=231]
âlâ: (Ar.) İyi, pekiyi.
a. 59/21
[=1]
alabil-: (T.) Alma ihtimali veya imkânı bulunmak; almaya gücü yetmek.
a.-diğine 19/22
a.-irdi 110/20
[=2]
alacak, -ğı: (T.) Bir hesap gereğince daha alınmamış olan para, mal vb. şey, matlup, verecek karşıtı.
a.+ını 173/06
[=1]
alaca karanlık, -ğı: (T.) Güneş doğmadan önceki veya battıktan hemen sonraki aydınlık, yarı karanlık, akşam karanlığı.
a.+ına 72/08
[=1]
alaka: (Ar.) İlgi.
a. 104/31, 105/24, 108/11, 160/04, 187/04
a.+ları 60/02, 105/14, 145/26
a.+larını 146/13
a.+lı 27/21
a.+sı 17/17, 60/01, 60/10, 60/14, 107/09, 160/10, 161/17, 199/16, 212/06
a.+sını 84/14, 97/02, 109/17, 110/26
[=23]
alakadar: (Ar.) İlgili.
a. 103/02
[=1]
alakadar ol-: İlgilenmek.
a.-mak 110/18
a.-maya 198/03
[=2]
alakasız: İlgisiz.
a. 22/35
[=1]
alamet: (Ar.) Belirti, işaret, iz, nişan.
a.+leri 157/05
[=1]
Alanyalı: Alanya ilçesinden olan kimse.
a. 30/09, 34/23

[=2]
Alanyalı Kâzım: Romanda adı geçen biri.
a. 29/17
[=1]
Alanyalı Rüştü Efendi: Romanda adı geçen biri.
a.+nin 23/13
[=1]
alay(1): Herhangi bir törende veya gösteride yer alan topluluk; bayram, cenaze vb. törenlerde sıralı olarak giden insan topluluğu, kortej.
a. 72/13, 154/02
[=2]
alay(2): (Rum.) Bir kimsenin, bir şeyin, bir durumun, gülünç, kusurlu, eksik vb. yönlerini küçümseyerek eğlence konusu yapma.
a.+ı 74/05
a.+la 13/32
a.+larından 21/22
[=3]
alaycı: Alay etme huyu olan (kimse), müstehzi.
a. 182/34
[=1]
alay et-: (Rum.+T.) Bir kimsenin, bir şeyin, bir durumun, gülünç, kusurlu, eksik vb. yönlerini küçümseyerek eğlence konusu yapmak.
a.-er 189/21
a.-mek 21/21, 167/04
[=3]
alçak: (T.) Yerden uzaklığı az olan, yüksek karşıtı.
a. 9/01, 25/20, 71/29, 181/05
a.+larda 79/12
[=5]
alçal-: (T.) Alçak duruma gelmek, yüksekte aşağı doğru inmek.
a.-an 209/01
a.-ıp 75/11
a.-mış 125/01
[=3]
aldat-: (T.) Beklenmedik bir davranışla yanıltmak; yalan söylemek.
a.-ırlar 26/33

[=1]
aldır-: (T.) Aldırma işi yapılmak.

a.-ma 71/10

[=1]

aldırış: (T.) Aldırma işi.

a. 44/14

[=1]

aldırış et-: İlgi göstermek, ilgilenmek.

a.-memeye 90/08

a.-tiği 15/30

[=2]

alelacayip: (Ar.) Çok acayip, bambaşka.

a. 14/17

[=1]

alelacele: (Ar.) Çabucak.

a. 24/26

[=1]

alelade: (Ar.) Her zaman görülen, olağan.

a. 74/15, 131/21, 168/18

[=3]

âlem: (Ar.) Evren, dünya, cihan; durum ve şartlar; ortam, çevre.

a. 123/02, 150/31, 168/25,

a.+e 188/31

a.+inizde 170/26

a.+ler 84/20, 108/04

a.+lere 145/25, 190/17

a.+leri 33/16, 45/13

a.+lerinden 24/16

[=12]

aleni: (Ar.) Açık, ortada, meydanda, herkesin içinde yapılan.

a. 181/23

[=1]

alev: (T.) Yanan maddelerin veya gazların türlü biçimlerdeki ışıklı uzantısı, yalım, yalaz, alaz, şule.

a. 124/19, 209/01

a.+in 209/07

a.+ler 124/10

a.+leri 204/21

[=5]

Alevi: (Ar.) Hz. Ali'ye bağlı olan kimse.

a. 139/35, 148/03

[=2]

aleyh: (Ar.) Bir şeyin veya bir kimsenin karşısında olma.

a.+inde 172/01

a.+ine 57/04

[=2]

alıkoy-: (T.) Bir süre için bir yerde tutmak.

a.-amıyor 143/07

a.-an 162/28

a.-duk 80/01

a.-madı 175/02

[=4]

alıkoyabil-: Alıkoyma yetkisi veya ihtimali bulunmak; alıkoymaya gücü yetmek.

a.-diler 92/21

[=1]

alın: (T.) Yüzün kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

a.+ı 131/32, 143/15, 193/24

a.+ına 91/04, 160/28

a.+ını 133/28, 188/12

a.+ının 127/37

a.+la 143/16

[=9]

alın-: (T.) Alma işi yapılmak; elde edilmek.

a.-abilirdi 152/25

a.-an 92/30, 98/13

a.-arak 24/02

a.-ıyordu 47/17

a.-madığımı 155/06

a.-mamıştı 99/01

a.-ması 200/26

a.-mayan 142/31

a.-miş 169/01

[=10]

alış-: (T.) Bir işi tekrarlayarak kolaylıkla yapabilmek.

a.-amadı 17/29

a.-amadığı 107/18

a.-amıyordu 26/31

a.-ık 81/32

a.-ır 150/26

a.-ırsın 148/28

a.-ıyordu 42/16

a.-madığı 187/03

a.-mamış 133/32

a.-miş 56/02, 104/32

a.-mıştı 27/31, 85/24, 109/03

a.-tı 37/07
a.-tığı 179/15, 180/02
a.-tıkça 125/36
[=18]
alışık: (T) Herhangi bir duruma alışık olan.
a. 8/28, 140/17, 149/25, 195/27
a.+tı 185/22
[=5]
alışkanlık: (T) Bir şeye alışmış olma durumu, alışkınlık, alışmışlık, alışkı, itiyat, huy, meleke, ünsiyet, yordam.
a.+a 108/12
[=1]
alışkın: (T) Bir şeye veya bir şey yapmaya alışmış olan, alışkan, alışmış.
a. 32/09
a.+ız 53/18
[=2]
alıştır-: (T.) Alışmasına yol açmak.
a. 150/20
a.-dığı 102/32
a.-ma 151/24
a.-mak 106/09
a.-mişlardı 52/24
a.-mişti 188/30
[=6]
alışveriş: (T.) Satın alma ve satma işi, alım satım, iş, muamele, ahzüita, aksata, Pazar.
a. 25/29, 74/22
a.+e 181/17
a.+i 161/13
[=4]
alışver-: (T.) Çabubak veya ansızın almak.
a.-dığını 13/21
a.-en 89/36
[=2]
Ali: Roman kahramanlarından biri.
a. 21/33, 22/03, 22/09, 22/24, 25/19, 29/18, 29/20, 29/25, 30/28, 30/31, 30/33, 31/30, 32/01, 32/16, 34/33, 58/31, 69/07, 69/14, 69/17, 70/03, 70/05, 70/12, 70/22, 70/31, 70/35, 71/03, 71/10, 71/33, 72/01,

72/08, 73/36, 74/05, 74/13, 74/17, 80/23, 80/32, 80/35, 81/20, 82/16, 83/24, 88/34, 89/08, 89/09, 90/06, 90/22, 91/04, 91/29, 95/30, 98/21, 99/08

a.+de 90/15
a.+den 69/16
a.+lerin 84/09
a.+nin 29/26, 30/04, 31/01, 36/33, 69/05, 70/17, 71/04, 71/14, 71/19, 71/35, 71/36, 77/29, 79/16, 79/25, 79/30, 79/31, 80/02, 80/04, 83/21, 84/05, 84/25, 89/04, 89/28, 91/01, 91/20, 91/34, 92/23, 94/16, 97/04, 97/36, 98/08, 98/31, 100/14, 106/14, 108/07, 177/05
a.+ye 69/10, 70/01, 71/32, 77/31, 89/22, 90/02, 90/11, 91/25, 93/16, 97/07, 97/13, 98/14, 106/01, 177/14
a.+yi 32/03, 95/08, 97/30, 99/14

[=107]

alimallah: (Ar.) Söylenen bir sözün doğruluğuna inandırmak için "en iyisini Allah bilir" anlamında kullanılan bir söz.

a. 183/34

[=1]

Allah: Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Tanrı.

a. 14/34, 27/07, 27/10, 27/11, 27/14, 41/35, 43/21, 43/25, 54/26, 92/05, 92/07, 93/35, 138/01, 138/07, 151/10, 159/35, 161/20, 168/26, 173/26, 184/23

a.+a 39/33, 41/16, 61/26, 171/02

a.+ın 39/12, 41/32, 45/03, 53/28, 173/20

a.+ımı 68/13

a.+tan 185/09

[=31]

Allah'a ismarladık: Ayrılanın kalan veya kalanlara söylediği bir iyi dilek sözü.

a. 201/28

[=1]

Allah aşkına: Ant vermek veya yalvarmak için "Allah'ını seversen" anlamında kullanılan bir söz.

a. 46/01, 68/09, 81/02, 179/34, 185/12

[=5]

Allah'ın belası: Sıkıntı veren, kötü olan.

a. 205/11

[=1]

alt: (T.) Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı.

a. 8/16, 38/14, 71/29, 76/13, 78/21, 95/37, 101/12, 102/26, 121/14, 144/22, 155/27, 188/33, 206/30

a.+ı 105/07, 128/13

a.+ına 8/32, 25/12, 32/07, 65/10, 66/31, 68/11, 75/02, 87/20, 95/32, 120/18, 127/25, 127/26, 129/15, 155/06, 156/35, 175/25, 211/31, 212/11

a.+ında 7/11, 9/11, 29/32, 30/08, 42/37, 48/19, 56/32, 60/31, 72/02, 74/26, 87/22, 101/28, 102/03, 103/12, 111/16, 126/36, 145/36, 146/16, 147/09, 176/05, 179/29, 198/07, 199/34, 202/25, 203/33, 204/19, 213/01, 214/32

a.+ındaki 38/24, 87/34, 103/19, 125/30, 128/29, 129/26

a.+ından 11/24, 38/20, 68/29, 91/17, 124/08, 144/20, 157/25, 212/09

a.+ını 23/08

a.+ları 181/32

a.+tan 117/12

[=78]

altı: (T.) Bir sayı.

a. 25/07, 25/11, 26/26, 72/18, 89/21, 136/01

[=6]

altın: (T.) Atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064 °C'de eriyen, kolay işlene, yüksek değerli, paslanmaz element, zer.

a. 47/24, 49/12, 54/21, 54/32, 71/12, 86/30, 87/18

a.+a 177/01

a.+dan 177/02

a.+ları 66/18

a.+larını 45/04

[=11]

altın bilezik –ği: (T.) Kola takılan ve pek çok türü olan, altından yapılmış süs eşyası.

a. 188/21

[=1]

altını üstüne getir-: (T.) Bir şey bulmak için aramak yer bırakmamak; karmakarışık etmek.

a.-mesini 189/35

[=1]

altmış altı: (T.) altmış altı sayı almakla kazanılan bir tür iskambil oyunu.

a. 146/22

[=1]

ama: (Ar.) Çelişkili ve tutarsız iki cümleyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz, amma, lakin, velakin.

a. 9/34, 10/07, 10/10, 10/23, 10/29, 11/20, 11/22, 15/22, 17/24, 17/26, 18/09, 18/22, 35/19, 39/12, 39/21, 39/24, 39/29, 39/34, 40/01, 40/05, 41/02, 41/10, 41/16, 41/20, 42/10, 42/12, 42/15, 43/34, 50/21, 52/24, 53/03, 54/14, 57/29, 57/36, 58/31, 58/34, 60/25, 62/12, 62/17, 62/25, 62/30, 64/20, 80/01, 81/03, 81/08, 81/13, 81/24, 84/23, 95/22, 113/23, 117/26, 117/31, 118/10, 132/02, 132/19, 134/31, 138/07, 148/26, 149/25, 150/25, 150/28, 151/27, 154/10, 167/25, 167/29, 171/02, 173/26, 173/29, 174/03, 178/32, 179/10, 184/15, 184/18, 196/26, 196/28, 197/04, 211/11

[=77]

Âmak-ı

Hayal:

Şehbenderzâde Ahmet Hilmi'nin yapıtı.

a. 151/09

[=1]

aman: (Ar.) Yardım istenildiğini anlatan bir söz; bir suçun bağışlanmasının istendiğini anlatan bir söz; usanç ve öfke anlatan bir söz; çok

beğenmeyi anlatan bir söz; şaşma anlatan bir söz.

a. 35/20, 38/11, 41/01, 41/30, 46/10, 46/16, 58/12, 62/19, 62/34, 63/31, 64/11, 69/08, 75/29, 90/03, 95/30, 130/05, 134/13, 156/09, 163/07, 176/14, 184/34, 184/34, 184/35, 188/32, 192/21

[=25]

amanın: Korkma ve şaşma sözü.

a. 130/12, 132/07

[=2]

amansız: Aman vermez, acımasız, cana kıyıcı, hoşgörüsüz, gaddar, zalim, biaman.

a. 12/08

[=1]

ambar: (Far.) Genellikle tahıl saklanan yer.

a.+ın 87/34

[=1]

amca: (T.) Babanın erkek kardeşi, baba yarısı, emmi; yaşlı erkeklere saygı için kullanılan bir seslenme sözü.

a. 171/25

a.+sına 73/27

[=2]

amele: (Ar.) Gündelikle çalışan işçi.

a.+sinin 26/27

[=1]

amil: (Ar.) Sebep.

a. 145/11

[=1]

amil ol-: Sebep olmak.

a.-maktaydı 111/32

[=1]

amir: (Ar.) Emreden, buyuran; bir memurun vazife bakımından büyüğü.

a.+in 194/32

a.+inin 165/07

[=2]

amm: (Ar.) Umûmî, genel, herkese âit.

a.+ı 168/30

[=1]

an: (Ar.) Zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası, lahza, dakika.

a. 75/19, 79/31, 82/17, 88/08, 115/13, 122/16, 155/33, 159/04, 159/13, 167/34, 169/23, 176/22, 207/04, 209/22

a.+da 75/13, 75/34, 90/15, 91/06, 100/26, 104/23, 104/28, 109/23, 113/30, 116/24, 118/18, 118/29, 119/09, 122/09, 122/15, 122/29, 124/22, 126/15, 129/16, 133/30, 134/24, 157/19, 161/28, 177/32, 184/06, 184/27, 190/28, 200/20, 205/16, 209/18

a.+dan 129/11

a.+ı 189/07

a.+ında 70/01

a.+lar 164/30

[=48]

an-: (Ar.) Birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak.

a.-maz 70/19

[=1]

ana: (T.) Anne.

a. 60/17, 111/30, 111/35, 119/18, 142/31, 184/21, 186/02, 194/03, 194/16, 194/24, 196/27

a.+mı 63/03

a.+mın 156/21

a.+cağzım 62/34

a.+cığım 64/11, 117/36, 196/22, 196/22

a.+larına 154/29

a.+larıydı 183/14

a.+larıyla 20/27

a.+m 9/33, 10/06, 18/23, 55/30, 62/11, 62/18, 63/10, 73/35, 81/12

a.+ma 62/28, 62/32

a.+mdır 184/20

a.+mı 9/35

a.+mın 62/18, 81/09

a.+mla 9/31

a.+n 55/18, 62/36

a.+sı 13/10, 14/12, 16/11, 22/32, 32/25, 38/26, 50/32, 52/06, 60/29, 61/25, 68/07, 74/08,

76/11, 83/21, 85/26, 87/07, 93/21,
117/34, 118/01, 118/08, 132/02,
132/31, 170/10, 197/05

a.+sına 40/14, 43/21,
59/35, 117/32, 182/05, 183/03, 184/06

a.+sından 15/23
a.+sını 21/12, 60/04,
68/05, 68/07, 103/32, 118/03

a.+sının 13/12, 14/25,
58/14, 60/01, 64/13, 131/27, 133/03,
183/07, 183/09, 184/24, 199/18

a.+sıydı 183/02

a.+sıyla 15/22

a.+yım 184/13

[=91]

anacağız: (T.) annelere
sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz.

a.+ım 10/07

[=1]

Anadolu: Ön Asya'nın bir
parçası olarak Türkiye'nin Asya
kıtasında bulunan toprağı, Rum.

a. 12/06

a.+nun 14/01

[=2]

anafor: (Rum.) Girdap.

a. 75/04

[=1]

anafora kaptır-: Başkasının
emeksiz ve karşılıksız olarak
yararlanmasına sebep olmak.

a.-maz 23/28

[=1]

anahtar: (Rum.) Kilidi açıp
kapamak için kullanılan araç, açar,
açkı, miftah, dil.

a.+ı 95/04, 132/31,
132/36, 134/32, 206/32

a.+ın 178/23

a.+ını 73/24

a.+la 76/09

[=8]

ancak: (T.) "Yalnızca"
anlamında, sınırlama bildiren bir söz;
"olsa olsa, en çok, daha çok, güçlkle"
anlamlarında, bir şeyin daha çoğunun,
ilerisinin olmadığını gösteren bir söz,
dar, gücün; en erken; "lakin, ama,
fakat, yalnız" sözleri gibi bir

düşünceye karşıt ikinci bir düşünceyi
anlatan bir söz.

a. 28/03, 46/34, 49/04,
56/03, 69/23, 69/29, 70/33, 83/29,
87/20, 91/27, 92/08, 92/20, 93/05,
96/07, 96/16, 96/32, 107/21, 116/05,
120/12, 125/32, 126/35, 126/37,
128/01, 129/15, 130/11, 133/19,
134/34, 136/05, 136/16, 146/13,
161/18, 164/11, 168/13, 168/17,
171/02, 174/31, 188/07, 189/36,
204/21, 205/29, 211/13

[=41]

andır-: Benzer yanları
bulunmak, çağrıştırmak.

a.-acaktı 125/06

[=1]

ani: (Ar.) Ansızın yapılan;
ansızın ortaya çıkan.

a. 142/32, 148/13,
172/17

[=3]

anla-: (T.) Bir şeyin ne
demek olduğunu, neye işaret ettiğini
kavramak.

a.-dı 12/35, 41/30,
51/08, 52/13, 62/34, 80/14, 82/23,
90/08, 106/06, 115/22, 141/03, 166/13,
193/02, 207/25

a.-dıklarını 139/30

a.-dım 78/22, 122/29

a.-dın 78/20, 106/02,

173/01

a.-madan 55/27, 121/17

a.-madı 187/35

a.-madığı 143/11,

183/20

a.-madığını 35/18

a.-madıkları 29/04

a.-madım 132/23

a.-mak 55/09, 59/35,

112/02, 164/33

a.-makta 89/32

a.-malıydı 140/03

a.-mamakla 138/23

a.-mamazlıktan 59/26

a.-mamış 122/06

a.-maya 94/22, 152/05,

179/29, 179/32

a.-mayacak 93/16, 117/26

a.-mayacaklar 69/28
a.-mayan 15/18, 14/17
a.-mayarak 208/15
a.-maz 14/22, 109/03
a.-miş 119/06
a.-mıştı 119/21, 156/01,
211/28
a.-mıyor 59/18, 78/14
a.-mıyordu 73/09
a.-r 34/21, 190/04
a.-yacağın 151/09
a.-yacağımı 13/24
a.-yacak 59/17, 168/16
a.-yacaklarını 161/02
a.-yamadı 21/22, 68/06,
70/20, 116/30, 157/19, 192/34
a.-yamadığı 21/23,
69/19, 74/17, 76/03, 106/12
a.-yamamanın 69/13
a.-yamayacağım 61/08
a.-yamayacağımı 69/32
a.-yamayan 84/32
a.-yamıyor 69/31
a.-yan 54/05, 85/17,
112/05
a.-yınca 136/17, 197/21,
204/35, 209/22
a.-yıp 172/25
a.-yor 43/32
a.-yordu 26/14, 26/15,
82/25, 161/24, 174/15, 189/17, 199/10,
209/17
a.-yorlar 163/37
a.-yormuş 17/02
a.-yorsun 156/10
[=99]
anlaş-: Düşünce, duygu,
amaç bakımından birleşmek, antant
kalmak.
a.-amadığı 25/08
[=1]
anlaşıl-: (T.) Anlama işine
konu olmak.
a.-ır 127/10, 145/20
a.-madı 149/32
a.-maz 83/29, 150/14
a.-mıyordu 40/19
[=6]

anlaşılmaz: (T.) Anlaşılması
güç olan, bir anlam verilemeyen,
karışık, muğlak, tuhaf.

a. 15/13, 15/21
[=2]

anlat-: (T.) Bilgi vermek,
izah etmek; bir konu üzerinde açıklama
yapmak, açıklamada bulunmak;
nakletmek.

a. 38/32, 38/32, 60/07,
61/29

a.-acağımız 97/34,
207/16

a.-acağına 133/20

a.-acak 61/31

a.-acaksın 52/17

a.-amadım 62/20

a.-amayan 157/35

a.-an 26/13, 164/16

a.-ayım 61/31

a.-ılıyor 165/18

a.-ılmaz 121/36

a.-ip 39/10

a.-ır 22/10, 22/10

a.-ırım 43/35

a.-ırken 60/06, 80/11

a.-ırlardı 24/31

a.-ırsın 81/05

a.-ıyor 163/11, 198/09

a.-ıyordu 22/04

a.-ıyorlardı 154/07

a.-ıyorsun 58/09

a.-ıyorum 134/21

a.-ma 94/08, 197/03

a.-mak 28/03, 84/27,
103/02, 119/13

a.-makta 60/09, 145/32

a.-maya 12/16, 14/15,
38/33, 40/18, 99/12, 194/07

a.-mıştı 39/32, 53/08,
60/14, 62/02

a.-sana 134/27

a.-tı 29/23, 34/31,
36/08, 40/26, 42/07, 70/02, 77/27,
138/19, 153/31, 154/16, 173/22,
173/32

a.-tığı 69/04, 69/29,
71/33

a.-tığım 95/19

84/01 a.-tığımız 67/16, 79/15,
a.-tiklerinden 70/13
a.-tılar 97/07
[=69]
anlatıl-: (T.) Anlatma işine konu olmak.
a.-an 22/07, 51/20
[=2]
anlativer-: (T.) Çabucak anlatmak.
a.-di 43/24
[=1]
anlayışlı: (T.) Anlayışı olan, ferasetli, izanlı, zeki.
a. 94/31
[=1]
anne: (T.) Çocuğu olan kadın, ana valide, kocakarı, mader, nene, aba.
a. 41/22, 178/27, 178/33, 183/35, 185/12, 185/18
a.+ciğim 118/06, 179/34, 183/27, 184/08, 185/06
a.+leri 187/27
a.+m 54/16, 54/17, 62/02, 77/27, 80/28, 122/02, 123/02, 156/18, 174/19, 188/25
a.+me 54/18, 158/28
a.+mi 158/08, 158/28
a.+n 113/12, 122/04, 201/23
a.+nin 83/24
a.+nizin 170/09
a.+si 14/26, 38/22, 52/23, 54/13, 54/22, 84/05, 87/35, 116/34, 116/35, 117/19, 155/29, 163/23, 183/20, 186/19, 186/24, 186/30, 187/32, 188/04, 190/19
a.+sinden 27/20
a.+sine 35/35, 111/34, 124/15, 180/33, 181/02, 190/05
a.+sinin 22/01, 36/13, 56/25, 64/17, 85/01, 112/24, 117/37, 159/10, 182/34, 184/14, 185/21, 186/15, 187/26, 190/01
a.+siyle 111/27, 112/08, 112/18, 118/21
[=75]
anneanne: (T.) Annenin annesi.

a.+si 71/14
[=1]
ant, -dı: (T.) Tanrı'yı veya kutsal bilinen bir kişiyi, bir şeyi tanık göstererek bir olayı doğrulama, yemin, kasem.
a. 39/32
[=1]
aptal: (Ar.) Zekâsı pek gelişmemiş, zekâ yoksunu, alık, ahmak, alık salık.
a. 66/26, 82/17, 131/24, 132/33, 132/33, 188/18
[=6]
aptes al-: (Far.) abdest almak ; Müslümanların, belli ibadetleri yapabilmek için bir düzen içerisinde bazı organları yıkayıp bazılarını mesh etme yoluyla yaptıkları arınma.
a.-ırlardı 25/23
a.-maya 152/28, 168/04
[=3]
ara: (T.) İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe; iki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla.
a. 91/36
a.+da 99/25, 135/10, 200/32
a.+dan 193/09, 212/30
a.+ları 24/11
a.+larına 24/04, 24/18, 28/22, 33/06
a.+larında 89/15, 118/30, 141/30, 145/21, 145/24
a.+larındaki 183/14, 202/16
a.+mızdaki 168/14
a.+nda 171/03
a.+nın 57/31
a.+sına 39/08, 40/16, 63/17, 75/26, 88/05, 90/31, 125/36, 179/21, 185/30, 190/25, 212/27
a.+sında 9/03, 15/22, 16/28, 19/12, 19/26, 33/09, 33/23, 33/24, 33/34, 34/11, 35/06, 37/25, 42/29, 45/15, 51/34, 54/35, 69/21, 69/27, 97/13, 97/16, 99/03, 100/22, 100/28, 100/33, 107/18, 111/27, 127/05, 127/06, 138/31, 143/25,

150/12, 161/04, 161/29, 163/36,
165/03, 185/33, 203/30, 212/14,
212/26

a.+sındaki 14/12, 90/35,
187/36, 208/20, 210/12

a.+sından 8/26, 14/29,
23/20, 74/10, 93/02, 102/03, 120/25,
128/14, 128/34, 150/02, 166/25,
179/24

a.+sındaydı 155/02

a.+sını 84/08, 117/31

a.+ya 84/20, 102/17,

196/23

a.+yı 171/06

[=94]

ara-: (T.) Birini veya bir şeyi
bulmaya çalışmak.

a.-dı 213/16

a.-dığı 25/10, 200/14

a.-dılar 41/06

a.-madan 187/07

a.-madığımı 36/08

a.-mak 104/30

a.-maya 138/27, 200/15

a.-r 198/22

a.-rdı 110/28

a.-rlar 145/31

a.-rlarmış 42/01, 42/04

a.-yacakmışım 174/25

a.-yan 13/19, 200/18

a.-yınca 86/03

a.-yıp 145/33

a.-yordu 100/24,

111/12, 112/30, 121/19

a.-yorum 202/04

a.-yoruz 41/09

[=25]

araba: (T.) Tekerlekli,
motorlu veya motorsuz her türlü kara
taşıtı.

a. 29/19, 30/16, 36/32,
120/24, 123/28, 124/22, 125/11,
130/13, 131/28, 137/02, 137/12,
138/27, 140/15, 148/04, 170/31

a.+da 131/15

a.+daki 63/13

a.+dan 120/22, 128/29

a.+lar 74/33

a.+larla 63/09

a.+mı 137/09

a.+nın 30/14, 63/18,
123/18, 124/05, 124/29, 126/19,
126/30, 127/11, 127/15, 127/21,
127/24, 127/34, 128/08, 128/20,
129/30, 130/14, 131/04, 136/11,
137/03

a.+ya 120/18, 123/18,
125/32, 129/24, 131/07

a.+yı 63/14, 120/14,
120/31, 123/05, 123/22, 125/17,
128/28, 131/02, 137/05, 138/05,
138/32, 140/16

a.+yla 130/17

[=59]

arabacı: (T.) Arabayı süren
kimse.

a. 30/11, 63/14, 63/19,
63/23, 107/13, 120/09, 120/17, 137/17,
148/04, 148/10

a.+lar 63/22, 153/21

a.+ya 120/15, 140/13

[=14]

arabacılık, **-ği**: (T.)
Arabacının yaptığı iş.

a. 174/09

[=1]

arada sırada: (T.) Ara sıra.

a. 29/06

[=1]

arala-: (T.) İki şey arasında
açıklık oluşturmak, az açmak; aralıklı
duruma getirmek, seyrekleştirmek.

a.-dı 119/27

a.-r 39/26

a.-yarak 124/13

a.-yıp 113/28

[=4]

aralan-: (T.) Biraz açılmak,
aralık olmak.

a.-an 157/04

a.-dı 66/27

[=2]

aralık, **-ği**: (T.) Ara; yılın on
ikinci ayı, ilk kânun, kânunuevvel.

a. 45/25, 70/24, 89/21,
91/01, 95/30, 106/35, 114/08, 115/16,
118/35, 124/11, 125/16, 129/23,
134/07, 157/15, 160/22, 167/06,
177/14, 180/22, 183/03, 192/17,
200/18, 204/16, 213/26

a.+ta 67/29
a.+tı 175/33, 207/21
[=26]
aran-: (T.) Arama işine konu
olmak.
a.-dıkları 85/27
[=1]
ara sıra: (T.) Seyrek olarak,
arada bir, arada sırada, bazen, bazı
bazı, kimi vakit, kimi zaman, zaman
zaman, anbean.
a. 10/17, 16/16, 22/26,
39/07, 72/10, 73/02, 73/06, 78/32,
87/01, 105/07, 116/05, 123/24, 127/05,
129/08, 133/08, 142/29, 157/04,
157/24, 161/21, 161/25, 172/17,
176/01, 186/28, 189/17, 192/29,
196/11
[=26]
arasta: (Far.) Çarşılarda veya
alışveriş bölgelerinde aynı işi yapan
esnafın bir arada bulunduğu bölüm.
a.+da 39/22
[=1]
araştır-: (T.) Birini veya bir
şeyi bulmak için bir yeri gözden
geçirmek; bir gerçeği ortaya çıkarmak
için aramalarda bulunmak, sormak,
soruşturmak.
a.-acak 109/06
a.-dı 121/10
a.-maktır 12/25
[=3]
arat-: (T.) Arama işini bir
başkasına yaptırmak.
a.-arak 126/28
a.-tı 171/29
[=2]
arazi: (Ar.) Yeryüzü parçası,
yerey, toprak; yer.
a.+den 102/02
[=1]
argın: (T.) Bitkin.
a. 155/26, 187/02
[=2]
arı: (T.) Zar kanatlılardan,
bal ve bal mumu yapan, iğnesiyle
sokan böcek.
a. 116/01, 200/20,
200/22

a.+nın 115/32, 116/06
a.+ya 116/11
a.+yı 115/35
[=7]
arıza: (Ar.) Aksama,
aksaklık, bozulma.
a. 100/11
[=1]
arız ol-: (Ar.+T.) Bulaşmak,
ilişmek.
a.-muştı 186/27
[=1]
ark: (T.) İçinden su akıtmak
için toprak kazılarak yapılan açık oluk,
arık, dren, karık.
a. 107/26
a.+ta 24/26
[=2]
arka: (T.) Bir şeyin temel
tutulmuş yüzünün tam ters yanı, ön
karşısı.
a. 16/08, 32/09, 44/07,
48/35, 88/28, 125/36, 131/06, 155/22,
178/02, 206/32
a.+da 18/33, 110/12,
168/06, 205/15
a.+daki 124/13
a.+dan 8/08, 123/32
a.+larında 212/16
a.+larından 167/28,
211/32
a.+mdan 62/16
a.+mızdan 194/15
a.+sı 37/01, 83/11,
88/08, 100/17
a.+sına 25/24, 65/09,
65/22, 77/05, 78/09, 83/17, 86/31,
90/28, 91/16, 93/07, 94/15, 101/27,
103/17, 103/35, 128/19, 140/22,
159/34, 187/32, 190/10, 214/08
a.+sında 11/10, 19/33,
32/03, 49/17, 66/14, 80/33, 104/23,
104/29, 125/10, 144/17, 157/27
a.+sındaki 75/25,
126/32, 157/23, 209/08
a.+sından 18/06, 32/17,
38/10, 46/32, 55/27, 83/05, 94/32,
115/04, 115/32, 118/23, 123/22,
131/36, 139/08, 154/30, 175/20,
190/05

a.+sını 36/26, 51/25,
113/28, 119/17, 122/18, 172/36
a.+ya 29/30, 29/33,
88/19, 88/28, 125/04, 127/23, 208/03,
213/31

[=91]

arka arkaya: (T.) Birbirinin
arkasından, art arda.

a. 91/24, 191/04

[=2]

arkadaş: (T.) Birbirlerine
karşı sevgi ve anlayış gösteren
kimselerden her biri, bacanak, eş,
yâren, yoldaş.

a. 13/31, 21/32, 25/30,
26/30, 74/15

a.+ı 23/13, 32/20,
108/07

a.+ımın 170/22

a.+ına 80/15, 89/01,
121/20

a.+ından 181/25

a.+ını 82/17

a.+ının 73/32, 80/10,
80/30

a.+lar 22/37, 25/02

a.+ları 24/04, 25/02,
26/33, 66/06, 146/25, 155/02

a.+ların 184/04

a.+larına 22/30, 88/21,
146/21

a.+larını 25/09, 91/06

a.+larının 34/22, 34/26,
57/36, 88/18

a.+larınla 156/03

a.+larıyla 72/13

a.+lık 23/09

a.+tan 32/29

a.+tır 177/07

[=40]

arkadaşlık, -ğı: (T.) arkadaş
olma durumu, arkadaşça yakışır
davranış, omuzdaşlık, ünsiyet.

a. 112/18

a.+ına 177/08

[=2]

arkalık, -ğı: (T.) Sırt
dayamaya yarayan yer.

a.+ına 48/03

[=1]

arkalıksız: Arkalığı, sırt
dayayacak yeri olmayan.

a. 25/20

a. 80/24

[=2]

arkaüstü: (T.) Arkası yere
gelecek bir biçimde.

a. 115/03, 204/33

[=2]

Arnavut Galip Ağa:
Romanda adı geçen biri.

a.+nın 24/12

[=1]

arpa: (T.) Buğdaygillerden
bir bitki.

a. 125/31

[=1]

arşın: (Far.) Yaklaşık 68
santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.

a. 81/33, 115/02

[=2]

art: (T.) Arka, geri.

a.+ı 88/08, 100/17

a.+ımda 62/24

[=3]

art-: (T.) Çoğalmak.

a.-acaktı 80/16

a.-an 100/16, 111/27,
122/09, 135/12, 158/05, 180/20,
211/17

a.-ıyor 121/27, 204/28

a.-ıyordu 22/32, 85/23,
100/03, 131/09

a.-mamiş 127/08

a.-mişti 39/01

a.-tı 133/13, 187/31,
210/23

[=19]

artık: (T.) Bundan böyle,
bundan sonra.

a. 12/03, 12/31, 18/01,
25/07, 27/31, 41/03, 41/11, 42/22,
53/24, 57/28, 58/23, 59/23, 59/27,
61/23, 61/31, 62/25, 63/05, 67/35,
70/11, 71/20, 73/25, 80/37, 81/10,
84/07, 91/32, 93/25, 98/25, 99/23,
103/01, 105/29, 107/31, 108/12,
110/17, 111/05, 111/10, 111/21,
112/26, 112/31, 119/16, 123/17,
124/29, 126/12, 126/30, 130/19,

142/08, 142/12, 144/11, 146/30,
148/30, 149/10, 150/35, 151/02,
160/08, 162/12, 162/15, 170/07,
170/23, 170/25, 174/17, 177/32,
178/33, 179/10, 182/36, 185/22,
186/31, 190/03, 190/11, 191/05,
206/06, 207/11, 209/14, 209/17

[=72]

artiver-: (T.) Ansızın,
çabucak artmak.

a.-mişti 100/07

[=1]

arttır-: (T.) Arttırma işi
yapılmak.

a.-ırsın 173/08

a.-ıyor 130/09, 205/03

a.-ıyordu 82/05, 114/07,

192/30

[=6]

Arz-ı Mev'ûd: Filistin.

a.+a 151/11

[=1]

arzu: (Far.) İstek, dilek;
heves.

a. 13/08

a.+lara 13/36

a.+larına 190/01

a.+nun 57/10, 99/21

a.+su 17/28, 82/01,

82/08, 143/14, 151/13

a.+sunda 122/09

a.+sunu 26/25, 33/34,

57/14, 82/07, 82/12, 171/17

a.+yu 82/13

[=18]

as-: (T.) Bir şeyi aşağıya
sarkacak bir biçimde bir yere iliştip
sarkıtmak.

a.-arlar 39/32

a.-ıyor 24/14

a.-madığı 34/27

a.-mişlardı 8/09

[=4]

asabi: (Ar.) Sinirli.

a. 47/26, 214/13

[=2]

asalet: (Ar.) Bir görevi
yüklenmiş olma, o görevin sahibi
olma, vekillik karşıtı.

a.+e 148/16

[=1]

asık: (T.) Somurtkan.

a. 52/30, 167/14

[=2]

asıl: (Ar.) Bir şeyin kendisi,
örnek, kopya karşıtı; Kök, köken,
kaynak; gerçek, esas.

a. 14/22, 21/19, 27/33,

29/12, 30/24, 44/33, 45/03, 47/22,
56/32, 60/14, 97/25, 160/35, 165/04,
171/15, 192/26, 200/14

a.+ında 57/35

a.+ımı 52/17, 53/06

[=19]

asıl-: (T.) Asma işi yapılmak
veya asma işine konu olmak; hızla
eline almak.

a.-arak 203/21

a.-dı 128/25

a.-miş 8/34, 168/28

a.-mişti 168/23

[=5]

asılı: (T.) Bir kökene
dayanan, kökenli.

a. 103/12, 157/27,

178/16, 185/24

[=4]

asır: (Ar.) Yüzyıl.

a.+lar 209/30

[=1]

asırlarca: Yüzyıllarca.

a. 212/23

[=1]

asırlık: Yüzyıllık.

a. 75/27

[=1]

asil: (Ar.) Soylu.

a. 51/04

[=1]

asker: (Ar.) Orduda görev
yapan erden generale kadar herkes;
askerlik görevi veya ödevi.

a. 154/12

a.+e 155/18, 155/36

a.+ler 153/24, 154/18

[=5]

askere alın-: Askerlik
ödevini yapmak için er eğitim
merkezine gönderilmek.

a.-miş 189/30

[=1]
askeriye: (Ar.) Askerlik.
a. 108/16, 170/32
[=2]
asker kaçağı: Askerlik ödevini yapmamak için asker ocağından ayrılan veya oraya gitmekten kaçan kimse.
a.+nı 199/27
[=1]
asla: (Ar.) Hiçbir zaman, hiçbir şekilde, katiyen.
a. 12/16, 22/30, 47/32, 53/04, 69/20, 84/22, 98/33, 99/20, 143/11, 154/24, 172/17, 175/22, 179/27, 182/07, 189/37, 191/17, 191/29
[=17]
aslan: Gürbüz, cesur ve yiğit adam; boylu boslu, güçlü ve yakışıklı.
a. 88/01, 93/14, 111/19
[=3]
asma: Asmagillerden, dalları çardak üzerine yayılan üzüm v.b bitkiler; belirli bir tür üzüm veren bitki.
a. 44/20, 121/26
a.+dandır 30/19
[=3]
aş-: (T.) Yüksek, uzak veya geçilmesi güç bir yerin öte yanına geçmek.
a.-arak 126/31
a.-ıyor 74/32
a.-tıktan 126/36
[=3]
aşağı: (T.) Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı.
a. 10/12, 23/21, 54/01, 56/34, 63/21, 64/20, 91/21, 91/30, 92/10, 96/08, 96/16, 98/27, 102/13, 103/30, 128/36, 129/26, 130/09, 137/09, 138/33, 142/20, 143/31, 144/26, 159/13, 159/15, 163/08, 169/20, 176/17, 178/24, 178/25, 185/19, 192/12, 193/25, 193/35, 205/32, 209/11, 211/29
a.+da 73/23, 101/20, 102/09, 108/19, 179/15, 182/26
a.+daki 141/22

a.+dan 10/01, 179/30, 180/22
a.+lara 214/17
a.+larda 120/09
a.+ya 62/08, 62/18, 89/23, 91/20, 128/27, 144/15, 152/12, 185/23
a.+yı 86/23
[=57]
Aşağıçarşı: Romanda bahsedilen bir yer.
a. 19/04, 19/31, 43/35
a.+da 73/18, 131/13
a.+daki 178/21
a.+dan 65/03, 137/05, 176/30
a.+ya 120/03
a.+yı 36/33
[=11]
aşağılık, -ğı: (T.) Aşağı olma durumu, adilik.
a. 70/07
[=1]
aşağı yukarı: (T.) Tamama yakın, yaklaşık olarak.
a. 19/24
[=1]
aşçılık, -ğı: (T.) Aşçının yaptığı iş.
a.+a 76/23
a.+ta 24/02
[=2]
aşındır-: (T.) Aşınmasına yol açmak; bir yere çok gidip gelmek.
a.-mıştı 109/34
[=1]
aşır-: (T.) Çalmak çalıp götürmek, araklamak.
a.-maya 67/30
[=1]
aşk: (Ar.) Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi, sevda, amor.
a. 70/26, 190/26
a.+ı 145/02
a.+ında 145/11
[=4]
aşkın: (T.) Belli bir süreyi aşmış, ötesine geçmiş.
a.+dı 33/22

[=1]
at: (T.) Atgillerden, binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül.

a. 66/36, 131/07, 136/27, 140/25, 170/31, 173/03, 173/07, 176/30, 177/01, 177/03, 184/36, 200/32, 203/11, 210/05, 211/16, 211/20, 211/26, 211/32

a.+ın 8/02, 11/28, 207/01, 210/07

a.+ına 124/17, 203/03
a.+ını 130/13, 137/01, 137/14, 178/02, 189/20, 201/17, 206/09, 210/11, 213/16, 215/05

a.+ının 8/01
a.+la 148/03, 175/21
a.+lar 120/34, 124/13, 124/26, 125/26, 126/17, 127/18, 129/25

a.+lardan 120/22
a.+ları 8/16, 63/14, 120/21, 123/26, 124/28, 125/20, 125/29, 125/31, 128/29, 139/02, 140/16

a.+ların 7/13, 8/09, 30/11, 120/17, 120/27, 127/06, 128/10
a.+larına 136/05

[=64]

at-: (T.) Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak; bir şeyi yere doğru bırakmak; bir kimsenin ilişkisini kesmek; koymak; top, tüfek vb. silahları patlatmak; kalp, nabız vurmak, çarpmak.

a.-acak 79/19
a.-amadıkları 121/02
a.-amayacağı 61/12
a.-an 47/08, 98/09, 148/08

a.-ar 68/12
a.-arak 8/20, 16/31, 46/26, 86/28, 94/25, 105/16, 176/03, 181/13

a.-ardı 15/10
a.-arken 152/21
a.-arlar 25/21
a.-ıp 25/34
a.-madan 43/06

a.-mak 97/23, 133/33
a.-ması 183/15
a.-maya 37/17, 73/25, 83/15, 106/03, 116/20

a.-miş 91/29
a.-mişlar 35/10
a.-mişti 126/34
a.-tı 9/14, 31/23, 31/29, 43/02, 54/33, 76/34, 91/17, 114/36, 140/06, 211/02, 214/24
a.-tığı 88/19, 186/23, 188/24

a.-tıktan 13/17, 196/18
a.-tım 62/16, 62/18
a.-tın 150/35

[=50]

atabil-: (T.) Atmaya gücü yetmek.

a.-miş 21/15
[=1]

ateş: (Far.) Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od, nâr; tutuşmuş olan cisim; ısıtmak, pişirmek için kullanılan yer veya araç; genellikle hastalık etkisiyle artan vücut sıcaklığı, kızdırma; büyük üzüntü, acı.

a. 24/25, 55/22, 58/34, 102/23, 115/01, 155/28, 155/30, 180/25, 203/23

a.+i 204/04
a.+in 11/11, 75/28
a.+ler 11/30
a.+li 15/15
[=14]

ateş al-: (Far.+T.) Yanmak, tutuşmak.

a.-mayan 8/03
[=1]

ateş et-: (Far.+T.) Ateşli silahlarla mermi atmak.

a.-iyordu 209/21
a.-meye 209/10
a.-tiğı 92/09
[=3]

ateşli: Heyecanlı, coşkulu.
a. 161/26, 187/04

[=2]

atıl-: (T.) Atma işine konu olmak; saldırmak, hücum etmek.

a.-acak 28/16
a.-acaktı 122/11
a.-an 29/30, 46/33
a.-arak 159/20, 178/31,
199/29
a.-ayım 170/30
a.-dı 10/28, 53/30,
90/30, 148/34, 158/03
a.-dılar 90/20
a.-dım 10/07
a.-ır 199/23
a.-ırdı 33/30
a.-ıyordu 86/14
a.-madan 98/13
a.-mak 21/28
a.-miş 117/03
[=21]
atla-: (T.) Bir engeli
sıçrayarak veya fırlayarak aşmak;
yüksek bir yerden alçak bir yere,
ayaküstü gelecek bir biçimde kendini
bırakmak; binmek.
a.-dı 101/14, 120/32,
128/36, 136/22, 137/10, 157/30,
203/03, 211/29, 215/02
a.-dıktan 101/20,
123/20
a.-dım 63/20
a.-maya 131/17
a.-miş 120/19
a.-yarak 124/17,
125/27, 127/22, 138/33, 139/11,
210/08
a.-yıp 136/05, 203/32
a.-yordu 129/29
[=23]
atlas: (Ar.) Yüzü parlak, sık
dokunmuş bir ipekli kumaş türü, saten.
a. 30/02, 142/01
a.+tan 29/32
[=3]
atlat-: (T.) Kötü bir durumu
geçistirmek, savmak.
a.-tıktan 100/01
[=1]
ath: (T.) Atı olan; ata binmiş
kimse, süvari.
a. 131/04
a.+lar 8/19
a.+yı 206/25

[=3]
attar: (Ar.) Güzel kokular,
iğne iplik vesâire satan; aktar.
a.+ların 114/12
[=1]
av: (T.) Karada, denizde,
gölde veya akarsularda evcil olmayan
hayvanları vurma işi, şikâr.
a.+da 24/10
[=1]
avaz: (Far.) Yüksek ses, nara,
avaze.
a. 115/32, 115/32
[=2]
avazavazbağır-: Var gücüyle
bağırarak.
a.-mak 189/10
a.-makta 146/20
a.-maya 137/07
[=3]
avcılık, -ğı: Avcının yaptığı
iş.
a.+ın 116/02
[=1]
avdet et-: (Ar.+T.) Dönmek,
geri gelmek.
a.-iyordu 96/26
[=1]
avla-: (T.) Bir avı ölü veya
diri olarak ele geçirmek.
a.-rlardı 20/02
[=1]
avlu: (Rum.) Bir yapının
veya kapı grubunun ortasında kalan
üstü açık, duvarla çevrili alan, hayat.
a. 96/29
a.+daki 72/29
a.+nun 86/20, 86/25,
87/06, 139/12
a.+su 86/18
a.+ya 139/02
a.+yu 87/17
[=9]
avrat: (Ar.) Kadın; karı, eş.
a. 39/23, 56/06
a.+ım 55/30
[=3]
avuç, -cu: (T.) Elin parmak
uçlarıyla bilek arasındaki iç bölümü,
apaz, hapaz, koşam.

a. 23/24, 37/28, 45/13,
45/13, 48/05, 48/29

a.+a 58/02
a.+larına 128/04
a.+larının 78/19
a.+larıyla 214/23
a.+una 188/12, 189/21
a.+unda 123/15
a.+undakileri 150/12
a.+unu 150/16
a.+unun 89/18, 129/16
a.+uyla 74/21

[=18]

avuçla-: Avuçla kavramak,
avuçla almak, apazlamak, hapazlamak.

a.-yıp 66/25

[=1]

avukat: (Fr.) Hak, hukuk ve
yasa işlerinde isteyenlere yol gösteren,
mahkemeler, devlet örgütleri ya da
özel kuruluşlar önünde başkalarının
hakkını savunmayı meslek edinmiş
olan ve bunun için yasaların
gerektirdiği koşulları taşıyan kimse,
savunman.

a. 44/15, 44/27, 45/18,
47/18, 49/06, 57/21, 168/10, 169/25,
173/31, 197/17

a.+a 97/29
a.+ı 97/15
a.+ın 168/20, 171/24
a.+lardan 44/17

[=15]

avun-: (T.) Bir şeyle meşgul
uğraşarak acısını unutmak,
sıkıntılardan uzaklaşmak, teselli
bulmak, müteselli olmak.

a.-mak 151/27

[=1]

avut-: (T.) Bir kimsenin
acısını veya sıkıntısını yatıştırmak,
teselli etmek.

a. 183/36
a.-amayacağı 115/21
a.-mak 14/27, 73/26,
188/29

[=5]

ay(1): (T.) Birdenbire
duyulan acı, ağrı, şaşırma, ürkme veya
sevinç anlatan bir söz.

a. 206/28

[=1]

ay(2): (T.) Bir ayın herhangi
bir gününden ertesi ayın aynı gününe
kadar geçen veya yaklaşık otuz gün
olarak kabul edilen süre.

a. 100/12, 105/23,
111/33, 184/22, 193/07, 193/09,
201/15,

a.+da 177/02, 195/20

a.+dan 186/12

a.+dır 193/07

a.+ında 111/14

a.+larda 147/07

a.+lardan 122/07,
152/36, 169/32

a.+lık 28/09

[=17]

Ay: Dünya'nın uydusu olan
gök cismi, kamer, mah, meh.

a. 14/30, 75/05, 126/30,
127/31, 135/22, 141/19

[=.6]

ayağa kaldır-: Telaş ve
heyecana düşürmek.

a.-ması 207/08

[=1]

ayak, -ğı: (T.) Bacakların
bilekten aşağıda bulunan ve yere basab
bölümü; birtakım şeylerin yerden
yüksekçe durmasını sağlayan dayak,
destek veya bunlardan her biri.

a. 38/06, 39/14, 42/29,
128/09, 131/18, 161/06, 163/28,
183/19, 191/32

a.+a 32/17, 54/29,
78/30, 81/23, 83/13, 115/20, 188/17

a.+ı 51/08

a.+ına 71/17, 90/32,
116/01, 144/18, 176/17, 206/05

a.+ında 25/23, 29/32,
89/13

a.+ından 144/29

a.+ını 22/27, 56/20,
68/11, 74/27, 156/35

a.+ının 201/33

a.+lardaki 169/21

a.+ları 7/14, 80/21,
100/23, 121/26, 127/06, 129/01,
156/32, 169/19

a.+larına 103/29,
138/20, 142/06, 144/31, 168/04
a.+larında 22/15, 77/03,
152/28

a.+larını 93/08, 135/33,
144/26, 203/32
a.+larının 8/18, 79/03,
129/25, 147/09, 175/26
a.+larıyla 16/24, 22/25,
86/28, 152/29, 206/13
a.+lı 8/13
[=65]

ayak bileği: (T.) Baldır kemikleriyle tarak kemikleri arasında bulunan ve yedi kemikten oluşan ayağın arka bölümü.

a.+leri 144/20
a.+lerine 156/34
[=2]

ayakkabı: (T.) Genellikle sokakta giyilen ve altı kösele, lastik vb. dayanıklı maddelerden yapılan giyecek, başmak, pabuç.

a.+larını 117/01,
118/16, 134/09, 135/32, 158/24
a.+larının 96/04, 114/19
a.+larını 113/19
[=8]

ayaklandır-: (T.) Ayaklanmasına yol açmak.

a.-acak 27/16
[=1]

ayaklı: (T.) Ayağı olan; bir destekle yere dayanan.

a. 46/34, 119/27
[=2]

ayakta: (T.) Ayağa kalkmış durumda.

a. 10/25, 46/02, 66/15,
77/02, 79/08, 90/33, 91/34, 99/29,
111/12, 113/20, 118/13, 157/22,
162/12, 166/03, 214/31
[=15]

ayak ucu: (T.) Yatılan bir yerin ayak uzatılan bir yeri.

a. 9/03
a.+na 104/05
[=2]

ayar: (Ar.) Değer, derece.
a.+da 12/34

[=1]

ay başı: (T.) Ayın ilk günü, ay dönümü; ücret veya maaş alınan gün.

a.+na 175/05
[=1]

Aydın: Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.

a. 36/01, 36/10
a.+ın 7/02

[=3]

aydınlan-: (T.) Aydınlık olmak.

a.-an 139/12
a.-maya 213/13
a.-mıştı 79/09
[=3]

aydınlattı: (T.) Karanlığı giderip görünür duruma getirmek, ışıklandırmak; bir sorun üzerine bilgi vermek.

a.-an 75/23
a.-ıyor 67/01
a.-ıyordu 39/03, 88/06,
126/32, 127/32

a.-tı 154/08
a.-tıktan 125/01
[=8]

aydınlık, -ğı: (T.) Bir yeri aydınlatan güç; kötülükten uzak, temiz, saf.

a. 37/04, 101/33,
114/21, 114/22, 128/12
a.+ı 210/04, 212/09
a.+ta 209/04
a.+tı 101/30, 148/32,
211/19

[=11]

Aydınlılık, -ğı: Aydınlı olma durumu.

a. 52/16
[=1]

ayık: (T.) Sarhoşluğu veya baygınlığı geçmiş olan.

a. 45/23
[=1]

ayıl-: (T.) Sarhoşluk, baygınlık vb. bir durumdan kurtulmak, kendine gelmek.

a.-maya 208/08
[=1]

ayıp, -bı: (Ar.) Toplumun ahlakın kurallarına aykırı olan, utanılacak duruma veya davranış.

a. 53/37, 122/26, 141/08, 157/10

[=4]

ayır-: (T.) Bölmek; bir bütünden bir parçayı herhangi bir amaçla bir tarafa koymak, saklamak.

a.-amadı 35/23

a.-amıyordu 166/04

a.-an 67/03, 96/30

a.-dı 76/07

a.-dıklarını 177/25

a.-madı 78/15

a.-madığı 71/23

a.-maya 141/05, 196/34

a.-mayacak 174/34

a.-mayarak 35/35

[=12]

ay ışığı: (T.) Ay'ın yer yüzüne verdiği ışık.

a.+nda 127/15

[=1]

ayine: (Far.) Ayna.

a.+dir 168/25

[=1]

aylakçı: (T.) Temelli işi olmayan işçi.

a. 193/33

[=1]

aylarca: (T.) Çok uzun bir süre.

a. 71/17, 86/12, 107/10

[=3]

ayna: (Far.) Işığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam, gözğü, mirat.

a. 8/34, 142/04

a.+nın 8/34

[=3]

aynalı: Aynası olan.

a. 93/04

[=1]

aynen: (Ar.) Olduğu gibi, hiçbir değişiklik olmadan, ayıyla.

a. 122/29

[=1]

aynı: (Ar.) Benzer; aralarında ayırım olmayan; eski durumda kalmış, değişmemiş.

a. 14/05, 27/12, 31/32, 45/10, 56/18, 57/16, 73/20, 76/09, 79/15, 85/18, 95/28, 98/31, 109/08, 125/11, 129/10, 136/03, 145/10, 159/05, 160/02, 180/35, 183/01, 195/31, 206/24, 209/36, 212/11

[=25]

aynı zamanda: Hem de, bununla birlikte, aynı anda.

a. 20/12

[=1]

ayol: Genellikle kadınların kullandığı bir seslenme sözü.

a. 50/19, 103/33, 191/13

[=3]

ayrı: (T.) Başka, başka türlü.

a. 12/17, 26/32, 28/12, 28/13, 59/25, 75/18, 112/28

[=7]

ayrıca: (T.) Ayrı olarak, başkaca, antrparantez.

a. 111/32, 173/05, 180/16

[=3]

ayrıl-: (T.) Ayırma işine konu olmak; bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak.

a.-alı 17/27

a.-amıyordu 160/16

a.-dı 171/25

a.-dığı 203/07

a.-dılar 177/21

a.-dınızsa 60/26

a.-ip 137/01, 145/24, 197/09

a.-ırken 189/21

a.-ırlarken 68/36

a.-ıyor 127/09

a.-ıyordu 112/14

a.-madılar 52/07

a.-mak 145/13, 187/11

a.-maktan 109/37

a.-manın 146/12

a.-masak 39/11

a.-mayan 34/32

a.-mayı 110/12

182/30 a.-miş 22/18, 103/12,
a.-mişti 84/12, 155/24
[=26]
ayrılık, -ğı: (T.) Ayrı olma durumu; birinden uzak düşme, firak, firkat.
a.+ı 146/07
a.+tan 178/02
[=2]
ayrılıver-: (T.) Çabucak ayrılmak.
a.-mek 174/18
[=1]
ayva: (T.) Gülgillerden, çiçekleri iri, beyaz veya pembe, yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç.
a. 19/19, 107/26,
114/29
[=3]
Ayvalıbahçe: Romanda adı geçen bir yer.
a. 36/37
[=1]
Ayvalık: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.
a. 136/11
a.+a 125/20, 136/26,
140/14
a.+ta 140/18, 174/09
[=6]
Ayvalık Karakolu: Ayvalık ilçesinde bulunan karakol.
a.+unda 136/32
[=1]
ayva tüyü: (T.) Vücuttaki ince sarı tüyler.
a.+lü 80/32
[=1]
ayyaş: (Ar.) İçkiye düşkün, içkici, içici, keş, küplü, bekri.
a. 31/13
a.+lardı 33/19
[=2]
az: (T.) Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.
a. 13/01, 13/06, 25/18,
25/30, 27/24, 42/11, 44/11, 53/18,

56/33, 61/05, 68/22, 72/17, 79/21,
84/02, 88/13, 92/01, 95/11, 95/11,
104/25, 109/19, 121/19, 123/33,
133/06, 133/07, 142/11, 149/22,
151/06, 152/38, 152/38, 154/04,
190/15, 195/02, 198/03, 207/16
a.+ını 37/33
[=35]
az-: (T.) Taşkınlıkt ileri gitmek.
a.-ıyordu 90/10
[=1]
aza: (Ar.) Üye.
a. 99/27
[=1]
azal-: (T.) Az denecek miktara inmek.
a.-an 187/16, 190/26
a.-dı 210/22
a.-ıyor 112/01
a.-ıyordu 186/25
a.-madı 101/26
a.-miş 211/19
a.-mişa 105/14
a.-mişti 68/35, 186/18
[=10]
azamet: (Ar.) Ululuk, büyüklük; görkem, gösteriş, heybet.
a. 33/13
[=1]
azap, -bı: (Ar.) Büyük sıkıntı, eziyet, ezinç.
a.+ını 147/25
a.+lar 200/05
a.+larının 181/12
[=3]
azap çektir-: (Ar.+T.) Acı çektirmek, üzmet.
a.-iyorlardı 198/23
[=1]
azaplı: Sıkıntı, acı veren.
a. 70/01, 147/11,
195/29, 205/25
[=4]
azar azar: (T.) Yavaş yavaş.
a. 100/04
[=1]
azıcık: (T.) Çok az, biraz.
a. 10/07, 37/14, 41/37,
65/06, 110/07, 175/02, 206/08

[=7]

azıt-: (T.) ığırından çıkmak
veya çıkarmak, ölüyü kaçırmak.

a.-tı 63/02

[=1]

azl: (Ar.) İşinden çıkarmak,
yol verme.

a.+ine 57/04

[=1]

azlık, -đı: Az olma durumu.

a.+ı 199/25

[=1]

B

baba: (T.) Çocuğu olan erkek, peder.

b. 15/05, 15/05, 40/21, 40/21, 40/28, 45/07, 45/15, 56/11, 59/34, 66/04, 105/17, 139/27, 148/26, 157/21, 157/30

b.+cığım 121/27, 121/28, 157/32, 158/17, 159/22, 159/22, 159/23

b.+ları 29/03, 138/20, 157/09

b.+larına 20/19, 20/23, 132/19

b.+larından 20/24, 164/01

b.+larının 20/27, 175/03
b.+lık 58/13

b.+m 9/31, 11/20, 18/21, 40/34, 54/15, 60/07, 61/29, 67/32, 73/35, 76/26, 80/28, 113/04, 113/05, 158/14, 194/14, 194/17

b.+ma 71/07, 113/02, 121/21, 158/08

b.+mdan 65/12, 70/11, 81/10, 174/35

b.+mı 9/34, 40/23
b.+mın 54/16, 71/13, 77/27

b.+n 11/18, 14/32, 14/40, 70/08, 70/32

b.+na 71/36
b.+ndı 173/13

b.+nı 70/07, 71/08
b.+nın 147/02, 194/33

b.+nızın 170/23
b.+nla 168/14

b.+sı 14/12, 14/33, 15/04, 15/22, 16/12, 22/32, 24/10, 32/25, 40/03, 40/26, 41/14, 56/07, 58/10, 64/10, 64/11, 97/36, 142/21, 148/24, 152/01, 153/04, 153/12, 155/03, 155/16, 155/27, 156/30, 158/33, 159/16, 161/14, 167/01, 170/10

b.+sına 56/17, 71/19, 92/23, 103/09, 121/24, 121/31, 142/23, 152/17, 156/05, 157/05, 163/22, 187/33

b.+sından 40/06, 71/16

b.+sını 51/05, 107/14, 108/19, 148/07, 157/25, 158/26

b.+sının 13/12, 15/23, 18/04, 23/26, 25/19, 29/20, 31/14, 40/27, 85/01, 97/04, 105/03, 139/22, 141/16, 142/28, 148/20, 152/32, 156/36, 158/03, 158/21, 158/35, 159/05, 159/24, 159/27, 162/26, 163/24, 163/29, 168/12, 174/08, 181/20, 188/09

b.+sıyla 50/33, 107/09, 153/33, 159/10

[=159]

babalık, -ğı: (T.) Baba olma durumu.

b.+ı 106/29

b.+ının 107/07

[=2]

baça: (Far.) Dumanı ocaktan çekip havaya vermeye yarayan yol.

b.+sından 102/19

[=1]

bacak, -ğı: (T.) Vücudun kasıktan tabana kadar olan bölümü.

b. 23/21

b.+lar 90/27

b.+larımı 139/02

b.+larının 144/21

[=4]

badana: (Fr.) Duvarları boyamak için kullanılan sulandırılmış kireç veya boya.

b. 72/27, 168/19

b.+ları 19/27

[=3]

bağ: (Far.) Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası; meyve bahçesi.

b. 63/16

b.+a 63/09, 63/20, 112/20, 118/04, 130/13

b.+da 25/12, 63/26, 120/30, 121/04, 121/13, 123/23, 124/17

b.+daki 121/11

b.+dan 123/03, 131/28

b.+ı 63/12, 121/09, 135/10

b.+ın 121/12, 121/25,
123/22, 124/18

b.+ına 120/04, 120/35,
132/17, 135/01, 145/23

b.+ındaki 121/04

b.+larda 107/25

b.+lardan 19/20

b.+ları 120/24

b.+larını 160/11

b.+larının 177/31

[=34]

bağdaş: (T.) Sağ ayağı sol
uyluğun, sol ayağı sağ uyluğun altına
olarak oturma biçimi.

b. 79/28

[=1]

bağdaş kur-: (T.) Sağ ayağı
sol uyluğun, sol ayağı sağ uyluğun
altına alarak oturmak.

b.-up 87/31

[=1]

bağır, -ğrı: (T.) Göğüs.

b.+ı 40/34

b.+ına 40/32, 95/21

b.+ınca 118/24

[=4]

bağır-: (T.) İnsan yüksek ve
gür ses çıkarmak.

b.-a 43/31, 43/31

b.-acak 193/35

b.-an 8/14, 44/02,
154/18

b.-arak 178/29

b.-dı 62/07, 63/24,
64/09, 90/16, 103/33, 118/19, 124/26,
135/29, 136/19, 157/21, 158/28,
185/17, 192/09, 193/28, 194/28,
213/07

b.-dikları 154/20

b.-dıktan 157/30,
214/29

b.-ınca 9/33

b.-ip 50/32, 64/06,
97/36, 180/18

b.-ırdım 63/16

b.-ıyordu 90/05, 90/23,
189/34, 193/34

b.-madı 194/01

b.-mak 193/01

b.-mamak 115/15

b.-maya 43/09, 159/22

b.-mayıp 80/04

[=42]

bağıra bağıra: (T.)
Bağırarak.

b. 11/33, 30/09

[=1]

bağıra çağıra: (T.)
Bağırarak.

b. 102/17

[=1]

bağırına bas-: (T.)
Kucaklamak.

b.-arak 185/08

[=1]

bağırış: (T.) Bağırma işi.

b.+ı 116/14

[=1]

bağırış-: (T.) Birlikte veya
karşılıklı bağırarak.

b.-tılar 206/28

[=1]

bağırt-: (T.) Bağırmasına yol
açmak.

b.-acak 54/23

[=1]

bağla-: (T.) Bir şeyi bir yere
veya bir şeye tutturmak, düğümlemek;
eklemek, bir araya getirmek,
birleştirmek.

b.-dı 128/30

b.-dıktan 201/20

b.-mak 178/02

b.-maktan 52/09

b.-aktaydı 111/29

b.-maya 50/37

b.-mayı 56/20

b.-mıyordu 110/01

b.-yacak 177/28

b.-yalım 211/08

b.-yan 177/33, 204/27

b.-yıp 194/15

b.-yor 198/04, 200/07

b.-yordu 142/24

[=16]

bağlan-: (T.) Bağlama işine
konu olmak; sevmek, içten bağlı
olmak.

b.-an 182/24

b.-dı 142/03, 154/33

b.-ıyor 116/01
b.-mak 51/08, 82/08
[=6]
bağlı: (T.) Bir bağ ile tutturulmuş olan; bir kimseye, bir düşünceye, bir hatıraya saygı, aşk vb. duygularla bağlanan, sadık, tutkun.
b. 45/16, 75/17, 129/25, 146/11, 165/34, 177/34, 193/12
b.+yım 106/21
[=8]
bağlılık, -ğı: (T.) Bağlı olma durumu, merbutiyet.
b.+ından 199/03
[=1]
bağırış-: (T.) Birlikte veya karşılıklı bağırarak.
b.-arak 28/23, 115/32
b.-ıyorlar 30/14
[=3]
bahane: (Far.) Bir şeyi gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep.
b. 59/25
[=1]
bahar: (Far.) İlkbahar.
b. 63/07, 212/07
b.+a 146/26
b.+ın 86/24
[=4]
bahçe: (Far.) Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer.
b. 8/15, 19/26, 19/33, 64/21, 72/28, 117/03, 117/14, 135/21, 163/06, 178/03, 201/19, 203/02, 206/32, 210/04, 210/09
b.+de 14/29, 23/16, 96/08, 144/09, 178/27
b.+deki 161/29, 178/04
b.+den 206/34, 207/18
b.+lerden 24/29
b.+leri 23/14, 114/04
b.+lerin 63/17
b.+lerinde 107/26
b.+lerindeki 175/20
b.+lerinden 20/31
b.+nin 19/34, 201/33
b.+si 44/18, 67/03
b.+sinde 161/23
b.+sini 67/10

b.+ye 8/24, 14/27, 201/21, 207/13, 210/05
b.+yi 37/01
[=43]
bahçeli: Bahçesi olan.
b. 8/23, 102/02, 155/25
[=3]
bahis: (Ar.) üzerinde konuşulan şey, konu.
b. 82/37
[=1]
bahsedil-: (Ar.+T.) Bahsetme işine konu olmak.
b.-mişti 166/35
[=1]
bahset-: (Ar.+T.) Bir konu üzerinde söz söylemek, konuşmak.
b.-enin 167/35
b.-er 169/09
b.-erek 24/16, 84/26
b.-erken 174/09
b.-erler 33/20
b.-iniz 60/15
b.-iyorlardı 108/21
b.-meyi 164/01
b.-mişti 153/14, 166/35
b.-ti 95/08, 105/05
b.-tiler 177/13
[=14]
bak-: (T.) Bakışı bir şey üzerine çevirmek; aramak; beslemek, geçindirmek; bir iş birinden beklenmek; işte; bir şeyin gelişmesi veya iyi bir durumda kalması için emek vermek, Bir işi yapmak, bir işi yapmakla görevli olmak.
b. 14/20, 32/13, 38/12, 41/12, 43/24, 43/26, 43/27, 48/16, 51/10, 51/24, 52/15, 58/16, 62/33, 81/06, 90/21, 98/23, 159/23, 170/30, 171/02, 172/21, 172/29, 174/23, 183/23, 184/10, 194/10, 196/27, 197/02
b.-a 71/01, 71/01
b.-acak 36/27, 40/25, 42/03
b.-acaklarmış 141/08
b.-acaktı 142/22
b.-alım 17/26, 36/11, 36/17, 38/32, 50/10, 51/13, 61/29,

68/25, 77/17, 89/05, 93/12, 98/25,
111/17, 126/24, 139/10, 154/09,
166/17, 169/10, 173/14

b.-amadım 134/18

b.-amayacak 196/25

b.-amıyor 70/28

b.-an 9/13, 10/21,
19/13, 48/25, 52/05, 68/27, 83/18,
112/05, 182/34, 207/13

b.-ar 16/03, 16/07,
21/13, 26/01, 36/23, 41/15

b.-arak 36/14, 53/37,
64/03, 86/27, 87/02, 90/02, 94/04,
102/35, 119/04, 141/21, 156/05,
176/13, 201/29

b.-ardı 26/11, 39/27,
143/10

b.-ardım 62/27

b.-arım 42/22

b.-arız 59/34

b.-arken 14/17

b.-arlar 24/30, 38/11,
141/07

b.-arlardı 28/21, 29/02

b.-arsın 150/30, 174/37

b.-ayım 40/05, 43/12,
53/24, 90/19, 121/21, 192/15

b.-ınca 22/27, 40/28,
43/36, 89/10, 122/28, 177/15, 193/29

b.-ip 54/26, 59/02,
63/06

b.-iyor 24/18, 31/26,
39/06, 48/11, 48/24, 72/11, 78/16,
89/01, 91/05, 121/18, 127/15, 131/25,
144/07, 180/18, 196/36, 201/33

b.-iyordu 15/21, 15/29,
17/03, 36/20, 37/21, 38/16, 54/04,
60/18, 61/36, 74/01, 77/02, 90/35,
95/30, 157/14, 162/34, 172/36, 190/28

b.-iyorduk 62/03

b.-iyorlar 66/25

b.-iyorlardı 87/33,
104/08, 121/15, 129/08

b.-iyorsun 43/17

b.-ma 185/14

b.-madan 65/11, 65/22,
66/21

b.-mak 111/14, 198/10

b.-makta 125/14

93/25

b.-malı 49/09, 67/30,

b.-maması 90/07

193/07

b.-mamıştı 165/06,

b.-maya 8/19, 22/28,
52/24, 73/13, 73/31, 79/10, 80/30,
101/29, 127/30, 129/03, 133/25

b.-mayı 81/31, 125/33

b.-mayın 149/25

b.-mış 82/08

b.-mıyor 67/17, 108/28

b.-mıyordu 169/19

b.-sa 34/21

b.-sana 53/29, 54/27,
132/19, 132/30, 159/22, 178/27

b.-tı 35/22, 37/15,
37/21, 40/14, 41/09, 41/13, 41/30,
53/26, 54/10, 55/10, 61/04, 62/10,
62/10, 64/17, 67/33, 68/04, 68/32,

71/03, 77/23, 92/02, 93/18, 114/04,
117/02, 123/06, 124/14, 125/30,
128/03, 132/33, 139/03, 143/29,
153/05, 155/07, 157/33, 159/27,

159/32, 161/10, 170/14, 175/28,
178/24, 181/02, 181/08, 188/09,
188/14, 188/18, 196/10, 202/01,
212/03, 213/25, 214/19, 214/34

b.-tığı 75/21, 82/26,
166/19

b.-tığını 37/34, 76/17,
118/27

b.-tıkları 92/09

b.-tıktan 69/11, 113/16,
166/16, 194/22, 215/03

b.-tılar 115/26, 120/08,
177/21, 208/07

b.-tım 10/09, 40/07,
40/24, 40/34, 62/06, 64/01, 172/23

[=266]

bakakal-: (T.) Şaşkınlığa uğrayıp ne yapacağını bilmez durumda kalmak.

b.-an 21/30

b.-dı 55/28

[=2]

bakıl-: (T.) Bakma işine konu olmak veya bakma işi yapılmak.

b.-acak 49/10

b.-an 164/06

b.-dığı 19/06
b.-ınca 212/15
b.-ıyordu 89/29
b.-madan 118/31
b.-maz 16/02
b.-mıyordu 110/25
[=8]
bakın-: (T.) Çevreye göz
gezdirmek, araştırmak.
b.-a 115/27, 115/27
b.-dı 125/18, 135/20,
150/12, 157/18
b.-ıyordu 125/09
b.-masına 31/02
[=8]
bakır: (T) Atom numarası 29,
yoğunluğu 8,95 olan, 1084 °C'ye
doğru eriyen, doğada serbest veya
birleşik olarak bulunan, ısı ve elektriği
iyi ileten, kolay dövülür ve işlenir
olduğundan eski çağlardan beri türlü
işlerde kullanılan, kızıl renkli element.
b. 63/27, 67/06, 144/24,
152/20, 178/10, 180/25
[=6]
bakış: (T.) Bakma işi.
b. 35/34
b.+ı 187/35
b.+la 35/29, 66/26,
180/33
b.+larda 55/10
b.+lardan 172/17
b.+ları 48/25, 119/11,
129/04, 142/32, 163/02, 181/09,
198/01, 203/14
b.+larından 187/02
b.+larla 89/07, 182/02,
201/18
[=19]
bakış-: (T.) İki veya daha çok
kimse birbirine bakmak.
b.-ırlarken 86/04, 96/31
b.-tılar 38/09, 85/37
[=4]
bakıver-: (T.) Çabucak
bakmak.
b.-eceksin 156/21
[=1]
baki: (Ar.) Sürekli, kalımlı
olmak.

b.+lere 159/35
[=1]
bakkal: (Ar.) Yiyecek, içecek
vb. maddeleri perakende olarak satan
kimse.
b. 21/32
b.+a 72/33, 105/27
b.+ın 90/13
[=4]
baklava: (Ar.) Çok ince
yufkadan yapılarak arasına kaymak,
fıstık, ceviz, badem vb. konulup
pişirilen ve üzerine şeker şerbeti
dökülen bir tatlı türü.
b. 84/11
[=1]
baktır-: (T.) Bakmasına yol
açmak, bakmasını sağlamak.
b.-acak 133/11
b.-ıyordu 202/18
[=2]
balçık, -ğı: (T.) İçinde çeşitli
organik maddeler bulunan, genellikle
killi, koyu, yapışkan çamur, mil.
b. 190/09
b.+ın 80/21
[=2]
baldır: (T.) Bacağın dizden
ayak bileğine kadar olan bölümü,
incik.
b.+ına 52/08
[=1]
balık, -ğı: (T.)
Omurgalılarından, suda yaşayan,
solungaçla nefes alan ve yumurtadan
üreyen hayvanların genel adı.
b. 20/02, 44/20
[=2]
Balkesir: Türkiye'nin
Marmara Bölgesi'nde yer alan
illerinden biri.
b. 210/11
b.+de 107/12
b.+deki 148/17
b.+den 153/21
b.+e 140/21
[=5]
Balkanlar: .hırvatistan,
Sırbistan, Karadağ, Kosova, Slovenya,
Arnavutluk, Makedonya, Bosna-

Hersek, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve Trakya'yı içine alan bölge.

b. 105/02, 153/23

[=2]

balta: (T.) Ağacı kesme, yarma, yontma vb. işlerde kullanılan ağaç saplı, demir araç.

b.+ya 107/04, 107/05, 152/35, 191/25

[=4]

ban-: (T.) Katı bir şeyi sulu veya tuz, biber vb. toz durumundaki maddelerin içine batırıp çıkarmak, bandırmak.

b.-arak 73/23

[=1]

Bandırma: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

b.+da 107/12

[=1]

bardak, -ğı: (T.) Su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap.

b. 180/06

b.+ı 62/09

[=2]

barın-: (T.) Yerleşmek, yaşamak için uygun şartlar bularak oturmak.

b.-acak 152/09

[=1]

barındır-: (T.) Barınmasını sağlamak.

b.-diklerini 140/19

[=1]

bari: (Far.) Hiç olmazsa, hiç değilse, o hâlde, öyleyse.

b. 59/17, 94/08, 174/22

[=3]

bas-: (T.) Vücudun ağırlığını verecek bir biçimde ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koymak; baskın yapmak; bir kimse bir yaşa girmek; bir şeyin üzerinde kalıp, mühür vb.yle iz yapmak; bir şeyi üzerine kuvvet vererek itmek.

b.-an 30/01

b.-arak 79/03, 95/21, 175/26, 192/16

b.-ınca 203/32

b.-ıyor 104/16

b.-ıyorum 17/23

b.-ması 67/11

b.-miş 40/32

b.-tığı 147/09

b.-tılar 7/03, 95/32

[=13]

basamak, -ğı: (T.) bir yere çıkarken veya bir yerden inerken basılan ve art arda gelen, birbirine belirli aralıkları olan düz yüzeylerden her biri.

b.+larına 79/05

b.+larından 76/13,

117/12

[=3]

basık: (T.) Basılmış, yassılmış; çok yüksek olmayan, alçak.

b. 29/29, 102/19,

168/18

[=3]

basıl-: (T.) Basma işine konu olmak veya basma işi yapılmak.

b.-miş 73/08

[=1]

basit: (Ar.) Yapılması veya anlaşılması kolay olan, kışıık olmayan, bayağı.

b. 12/36, 18/26, 82/18, 84/17, 145/20, 188/31

[=6]

basma: (T.) Üzerinde bası ile yapılmış renkli biçimler bulunan pamuklu kumaş.

b. 117/03

[=1]

bastır-: (T.) Basma işini yaptırmak; birdenbire gerçekleşmek ve pek çok etki göstermek;

b.-dı 193/23

b.-ıp 150/19

b.-ırdı 14/16

b.-mak 136/17

b.-makta 157/23

[=5]

baş: (T.) İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa,

ser, bir topluluğu yöneten kimse;
başlangıç.

b. 17/12, 60/13, 94/24,
118/34, 143/34, 165/23, 187/29,
205/31

b.+a 104/21, 213/32

b.+ı 7/23, 15/02, 22/13,
30/18, 35/07, 38/07, 55/27, 67/10,
81/09, 91/23, 127/11, 129/23, 131/32,
134/06, 134/25, 143/11, 149/35,
159/18, 162/04, 163/05, 179/03,
188/12, 198/20, 205/27, 205/32

b.+ım 30/30, 41/22,
41/24, 63/05, 67/29

b.+ımdan 41/24, 42/06,
62/15, 64/07

b.+ımı 59/20, 94/33

b.+ımıza 39/11, 68/14,
68/16, 89/26, 134/13, 184/17

b.+ına 17/24, 18/32,
23/25, 43/15, 47/09, 50/11, 61/32,
64/01, 68/23, 71/16, 80/32, 84/28,
84/33, 112/29, 117/03, 123/24, 127/13,
142/06, 149/33, 156/22, 178/17,
182/33, 184/29, 205/13, 214/11,
215/07

b.+ında 8/27, 21/32,
37/27, 47/29, 71/17, 86/30, 96/13,
102/15, 110/05, 152/22, 152/26,
165/21, 166/03, 178/30, 188/07,
193/06, 206/03, 206/21

b.+ındaki 31/28, 76/33,
139/12, 149/27

b.+ından 69/04, 87/22,
92/14, 103/30, 131/22, 133/29, 170/27

b.+ındaydı 63/11, 63/16

b.+ını 10/04, 11/24,
11/25, 15/15, 16/09, 16/31, 22/27,
30/29, 31/02, 37/08, 37/15, 37/21,
38/29, 39/10, 40/14, 40/15, 48/27,
50/14, 52/21, 55/08, 55/15, 59/04,
60/18, 60/23, 61/04, 61/34, 61/35,
62/07, 67/20, 72/10, 74/10, 78/09,
78/21, 81/19, 89/23, 91/29, 91/34,
92/02, 93/10, 93/12, 93/32, 94/14,
101/27, 102/01, 104/01, 104/19,
104/33, 107/12, 114/36, 118/21,
119/04, 119/09, 121/18, 122/14,
122/17, 122/26, 122/33, 123/12,
123/24, 124/28, 125/28, 125/34,

126/20, 127/34, 128/31, 132/35,
133/02, 134/04, 140/29, 150/23,
151/34, 156/05, 157/15, 157/33,
158/27, 159/01, 159/03, 159/24,
159/34, 161/09, 162/23, 165/37,
167/06, 167/11, 168/11, 172/08,
173/09, 173/30, 173/34, 174/01,
175/23, 175/24, 176/02, 178/08,
181/07, 188/13, 202/21, 209/27,
210/05, 210/09, 210/25, 211/24,
215/06

b.+ının 17/22, 31/26,
41/11, 68/29, 88/19, 102/07, 103/12,
115/06, 116/22, 141/26, 194/13

b.+ıyla 31/07, 31/20,
36/34, 52/18, 91/35

b.+ları 67/08, 86/20

b.+larına 25/33, 95/11,
125/32

b.+larında 107/26,
111/10, 160/31

b.+larını 10/33, 67/01,
87/30, 91/27, 92/09, 95/12, 127/18,
129/06, 129/25, 164/04, 206/22,
206/26

b.+larının 88/29

b.+tan 60/07

b.+ucundan 52/06

[=251]

başa çık-: (T.) Güçlükler
çıkararak biriyle olan işini, kendi
istediği yolda sonuçlandırabilmek.

b.-maya 174/22

[=1]

başçavuş: (T.) Astsubay,
başçavuş.

b. 7/07

b.+unun 36/04

[=2]

baş eğ-: (T.) Direnmekten
vazgeçip buyruk altına girmek, inkıyat
etmek.

b.-diği 209/20

b.-menin 162/24

[=2]

baş göster-: (T.) Belirmek,
ortaya çıkmak, zuhur etmek, vuku
bulmak.

b.-di 13/05

[=1]

başboş: (T.) Bir şeye veya kimseye bağlı olmayan.

b. 108/10, 211/16

[=2]

başka: (T.) Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge.

b. 10/01, 23/21, 31/02, 33/26, 38/03, 43/05, 47/24, 50/06, 50/07, 51/16, 52/09, 54/05, 56/07, 57/07, 61/24, 72/12, 73/05, 74/03, 79/14, 79/14, 82/20, 82/34, 84/22, 88/16, 88/23, 95/19, 95/33, 96/12, 96/27, 99/23, 99/32, 103/06, 106/20, 107/17, 107/17, 107/21, 109/08, 109/27, 109/27, 109/35, 110/28, 119/29, 121/11, 121/32, 126/16, 127/02, 129/11, 132/34, 133/30, 134/24, 135/21, 136/22, 138/03, 138/13, 139/27, 139/29, 140/25, 140/33, 145/22, 146/24, 148/11, 149/06, 150/37, 151/27, 156/02, 156/14, 160/07, 161/33, 161/34, 162/13, 171/11, 171/13, 171/19, 171/20, 175/05, 178/10, 178/12, 179/09, 180/16, 181/19, 186/25, 187/31, 189/19, 190/01, 191/26, 197/03, 198/12, 198/15, 198/15, 199/10, 200/02, 202/12, 212/22, 212/35

b.+ları 63/02

b.+larına 16/29

b.+larını 57/20

b.+larının 199/18

b.+sına 84/22, 172/14

b.+sının 97/23, 190/30,

195/18

b.+ydı 82/33

[=104]

başla-: (T.) Bir işe girişmek, harekete geçmek; görünmek; olmak; oluşmak, ortaya çıkmak, doğmak.

b.-dı 8/19, 10/16, 22/03, 30/33, 31/24, 32/23, 37/23, 38/02, 38/24, 38/34, 39/11, 39/20, 40/14, 40/18, 41/13, 43/10, 46/24, 49/21, 56/28, 57/08, 60/32, 62/02, 63/35, 65/08, 66/19, 72/22, 72/32, 73/13, 73/31, 75/19, 76/08, 76/31, 78/08, 79/02, 79/10, 80/20, 80/30, 87/13, 87/17, 90/33, 92/25, 97/01, 101/29,

102/13, 103/12, 104/06, 104/37, 112/16, 112/23, 115/27, 116/20, 120/36, 125/22, 127/31, 128/03, 132/06, 133/25, 136/25, 137/08, 150/11, 156/32, 158/31, 159/23, 162/07, 162/11, 167/23, 172/28, 178/19, 184/13, 184/29, 185/26, 192/36, 194/23, 196/03, 196/16, 202/10, 208/11, 208/34, 209/10, 213/33, 214/02, 214/12, 215/01

b.-dığı 57/13, 100/11, 162/27, 163/23, 186/15, 188/31, 193/08

b.-diğini 101/28, 102/07, 108/24, 147/08, 206/16

b.-dikları 145/25, 197/17

b.-diklarını 191/11
b.-dılar 31/20, 36/35, 54/19, 90/28, 99/28, 103/04, 114/34, 127/19, 129/03, 167/24, 186/03

b.-dım 63/22, 183/27
b.-mak 85/13
b.-masaydı 110/27
b.-ması 29/12, 67/18,

198/03

b.-masınlar 51/14
b.-maz 164/27
b.-miş 33/29, 40/27, 84/10, 91/32, 104/22, 182/21, 205/12
b.-mişlardı 66/37,

132/14

b.-mişti 9/16, 38/27, 83/15, 85/12, 100/03, 100/30, 107/25, 107/32, 121/01, 128/17, 133/22, 179/20, 182/36, 184/24, 187/27, 188/27, 190/19, 197/19, 208/23, 211/20

b.-r 12/13, 14/31, 25/29, 164/27

b.-rdı 14/18, 15/15, 144/30, 156/26, 163/07, 195/30

b.-rken 188/06
b.-rsa 59/19
b.-rsın 151/28
b.-yacak 85/03
b.-yacaksın 148/36
b.-yacaktı 187/12
b.-yalı 156/04

b.-yan 22/17, 85/10,
100/06, 102/02, 102/10, 111/31,
125/06, 142/16, 147/04, 160/12,
170/15, 172/01, 189/25

b.-yarak 98/30, 99/12,
146/16

b.-yınca 56/35, 108/15,
206/04, 213/13

b.-yıp 9/07
b.-yor 101/08, 160/28,
179/29, 186/13

b.-yordu 17.01, 143/20,
163/11, 193/22, 204/14

b.-yorlardı 88/30,
144/26

b.-yormuş 172/19
[=197]

başlangıç: (T.) Bir iş, bir
dönem, bir hayat vb.nin ilk bölümü.

b.+ı 198/34
[=1]

başlat-: (T.) Başlamasına yol
açamak.

b.-acaklar 156/12
b.-tı 176/26
[=2]

başörtü: (T.) Başörtüsü.

b.+mü 123/09
b.+sünü 118/07
b.+sünün 130/10
[=3]

başörtülü: (T.) Başörtüsü ile
örtülmüş olan.

b. 71/32
[=1]

başparmak, -ğı: (T.) El ve
ayakta bulunan en kalın parmak,
badem parmak.

b.+mın 10/11, 155/07
b.+sız 155/11, 166/30
[=4]

baş ucu: (T.) Yatılan bir
yerin baş konulan yönü veya yakını.

b.+na 71/37, 78/31,
91/33

b.+nda 156/37, 176/12
b.+ndaki 141/18
b.+ndan 71/23
[=7]

başüstüne: (T.) Bir isteğin,
buyruğun hemen yerine getirileceğini
bildiren söz, oldu.

b. 201/16
[=1]

başvur-: (T.) Bir işin
yapılması için bir kimsenin aracılığını
istemek.

b.-duysa 181/16
b.-makta 97/22
[=2]

başvurma: (T.) Başvurmak
işi, müracaat.

b.+sından 177/07
[=1]

bat-: (T.) Saplanmak;
dokunmak, incitmek.

b.-ar 203/33
b.-ıyor 74/27
b.-ıyorlar 125/26
b.-maya 197/19
[=4]

batı: (T.) Yeryüzündeki
başlıca dört yönden güneşin battığı
yön, gün batısı, günindi, garp, mağrip,
doğu karşıtı.

b. 75/31
[=1]

Batıcı: (T.) Batma özelliği
olan, batan.

b. 119/11, 191/01
[=2]

batman: (T.) 7,692 kilogram
olan ağırlık ölçü birimi.

b.+larla 118/28
[=1]

baygın: (T.) Bayılmış
kendinden geçmiş.

b. 160/31
[=1]

bayıl-: (T.) Baygın duruma
girmek, uyur gibi olmak, kendinden
geçmek, kendini kaybetmek.

b.-acak 120/22
b.-ma 13/34
[=2]

bayır: (T.) Küçük yokuş,
belen, kıran, şev.

b. 109/15, 128/26,
213/15

b.+ı 124/22
[=4]
bayrak, -ğı: (T.) Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak.
b. 203/12
[=1]
bayram: (T.) Millî veya dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan gün veya günler.
b. 29/08, 29/12, 29/21, 29/24, 30/06, 34/21, 55/29
b.+a 161/18
b.+da 33/14, 51/34
b.+dan 161/18
b.+lara 81/07
b.+lardı 28/09
[=13]
Bayramyeri: Romanda bahsedilen bir yer.
b. 19/30
b.+nde 36/33
b.+ndeki 25/20
b.+ne 79/25, 177/20
b.+ni 131/16, 206/29
[=7]
Bayramyeri Camii: Edremit'te bir cami adı.
b.+nin 72/24, 160/05
[=2]
bazen: (Ar.) Ara sıra.
b. 12/28, 12/30, 13/07, 16/01, 16/34, 19/26, 22/04, 22/05, 22/32, 23/04, 25/33, 26/33, 29/03, 39/20, 44/15, 53/34, 56/16, 59/13, 72/20, 72/20, 84/33, 84/34, 85/16, 88/31, 91/12, 91/13, 96/22, 97/19, 100/06, 104/36, 109/32, 109/32, 115/37, 116/01, 124/04, 127/13, 127/14, 143/07, 144/29, 147/18, 151/26, 161/22, 167/03, 186/13, 186/17, 189/09, 202/03, 203/11, 203/11, 204/12, 204/15
[=51]
bazı: (Ar.) Birtakım, kimi; bazen.
b. 7/18, 19/10, 24/15, 26/15, 27/20, 29/02, 32/31, 34/30,

37/09, 45/15, 45/16, 57/36, 71/25, 75/22, 96/25, 103/12, 108/13, 116/17, 128/13, 142/18, 142/26, 151/17, 151/18, 161/31, 172/10, 189/33, 205/04

b.+ları 175/31

[=28]

be: (T.) "Ey, hey" anlamlarında bir seslenme sözü.

b. 18/17, 42/36, 59/18, 80/29

[=4]

becer-: (T.) Güç görülen bir iş veya duruma çözüm bulmak, üstesinden gelmek.

b.-ecek 84/28

b.-emediği 131/17

b.-emiyordu 70/22

[=3]

bedbin: (Far.) Kötümser.

b. 12/18

[=1]

beddua et-: (Far.+Ar.+T.) İlenmek, intizar etmek.

b.-tikten 15/08

[=1]

beğen-: (T.) İyi veya güzel bulmak.

b.-din 167/09

b.-emedin 77/29

b.-ir 55/15

b.-iyor 43/25

b.-mediğim 77/30

b.-mek 82/36

b.-memek 82/36

b.-mez 81/03

[=8]

beğendir-: (T.)

Beğenilmesini, hoş görünmesini sağlamak.

b.-irsem 42/18

[=1]

beis: (Ar.) Engel, uymazlık; kötülük, zarar.

b. 60/09, 97/22

[=2]

bekârlık, -ğı: (Ar.+T.) Bekâr olma durumu.

b.+ında 109/31

[=1]

bekle-: (T.) Bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir yerde kalmak, durmak; süre tanımak, acele etmemek.
b. 173/15, 202/27
b.-di 40/17, 72/09, 79/08, 79/13, 85/02, 118/13, 131/18
b.-diği 66/16, 99/33, 190/04
b.-diğini 154/19, 172/36
b.-dikten 113/16, 136/09, 139/23, 207/14
b.-dim 77/09, 134/19
b.-me 151/06
b.-meden 38/17, 85/08, 149/06, 205/19
b.-mediği 169/28
b.-mediğini 18/05
b.-medikleri 60/17
b.-mek 57/03, 86/12, 147/31
b.-melerine 34/19
b.-meliydi 110/06
b.-memeli 164/33
b.-meye 180/11, 205/25, 205/26
b.-meyen 65/14
b.-meyi 56/24
b.-miş 50/02
b.-mişti 189/07
b.-miyordu 65/19
b.-miyorduk 178/32
b.-miyorlardı 66/04
b.-miyormuş 54/28
b.-r 49/07
b.-rdi 163/29
b.-rdim 140/31
b.-rlerdi 28/29
b.-rse 80/13
b.-yeceğim 202/35
b.-yelim 50/10
b.-yen 28/20, 87/14, 93/06, 93/19, 162/06, 173/21, 178/30
b.-yip 125/29
b.-yiş 133/31
b.-yor 108/19, 110/29, 181/28, 182/03, 190/14, 199/02
b.-yordu 47/07, 70/24, 87/03, 89/34, 108/31, 127/12, 131/25, 133/21, 133/29, 133/35, 160/31, 170/16, 182/09

b.-yorlarmış 181/13
b.-yormuş 67/22, 78/18, 141/12, 172/25, 182/03
b.-yorsun 9/24, 132/30
b.-yorum 9/26
b.-yoruz 76/19
[=90]
beklen-: (T.) Bekleme işine konu olmak.
b.-irdi 164/21
b.-meyecek 119/09
[=2]
beklenil-: (T.) Beklenmek.
b.-meyen 42/27
[=1]
bekleş-: (T.) Birlikte veya karşılıklı beklemek.
b.-tikleri 115/30
b.-tiler 129/23, 183/24
[=3]
beklet-: (T.) Bekleme işini birine yaptırmak.
b.-ti 172/11
[=1]
bekleyiş-: (T.) Bekleme işi.
b. 28/10
b.+ine 181/29
b.+ten 148/31
[=3]
bel-: (T.) İnsan bedeninde göğüsle karın, sırtla kalçalar arasında daralmış bölüm.
b.+inden 210/06
b.+ine 64/19, 87/22, 90/32, 94/30
b.+lerden 90/29
b.+lerine 26/08
[=7]
bela-: (Ar.) İçinden çıkılması güç, sakıncalı durum.
b. 68/16, 90/06, 95/11
b.+sı 173/20
b.+ya 94/33
b.+yı 12/22, 43/15, 48/08, 68/23, 89/26
[=10]
belediye reisi-: (Ar.) Belediye başkanı.
b. 34/05
[=1]

belediye: (Ar.) İl, ilçe, kasaba, belde vb. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen, tüzel kişiliği olan örgüt, şehremaneti.

b. 92/23, 104/37, 158/24

[=3]

belir-: (T.) Önce belli veya görünür olmayan bir şey ortaya çıkmak, tezahür etmek.

b.-di 38/07, 48/27, 92/15, 213/05

b.-en 100/27, 101/17, 137/18, 145/07, 189/17

b.-ince 208/06, 214/27

b.-iyor 204/13

b.-iyordu 108/36, 133/20

b.-iyorlardı 85/28

b.-meye 128/16, 206/04, 211/20

[=18]

beliriver-: (T.) Ansızın belirmek.

b.-en 133/25, 154/21

b.-mişti 135/11

[=3]

belirsiz: (T.) Belirli olmayan, belgisiz, gayrimuayyen, vuzuhsuz.

b. 87/27, 143/21, 147/32, 212/03

[=4]

belki: (Ar.+Far.) Olabilir ki, muhtemel olarak.

b. 17/27, 19/12, 42/20, 43/18, 48/16, 51/23, 51/25, 56/21, 67/02, 69/32, 72/18, 73/03, 74/05, 74/14, 74/17, 81/02, 82/13, 85/17, 86/12, 86/24, 104/25, 104/25, 107/21, 108/01, 110/27, 111/24, 111/25, 112/33, 113/09, 113/23, 115/01, 115/07, 115/08, 120/15, 126/24, 128/27, 128/36, 128/37, 130/08, 132/09, 140/16, 140/25, 145/14, 145/16, 153/27, 161/08, 162/18, 164/31, 170/37, 172/11, 173/23, 174/12, 177/23, 179/09, 179/27, 191/16, 196/23, 197/04, 197/27,

199/20, 201/31, 202/23, 202/27, 214/18

[=64]

belle-: (T.) Öğrenip akılda tutmak.

b.-mek 176/28

[=1]

bellet-: (T.) Bellemesini sağlamak, öğretmek.

b.-meli 55/31

[=1]

belli: (T.) Bilinmedik bir yanı olmayan, malum.

b. 31/21, 33/32, 87/27, 90/01, 105/07, 119/26, 127/01, 127/08, 143/21, 147/32, 198/28

b.+ydi 41/04, 84/04, 87/20

[=14]

belli et-: (T.) Açıklamak, iyice görünür ve anlaşılır bir duruma getirmek.

b. 83/22

b.-en 166/31, 203/08

b.-meden 12/22

b.-memeye 166/10

b.-miyor 188/01

[=6]

belli ol-: (T.) Anlaşılmak, açıklanmak.

b.-maz 201/31

[=1]

bembeyaz: (T.) Çok beyaz, apak.

b. 7/23, 19/13, 126/18

b.+dı 213/26

[=4]

ben: (T.) Tekil birinci kişiyi gösteren söz.

b. 9/19, 9/34, 10/08, 10/29, 10/33, 11/18, 15/06, 17/31, 18/25, 30/20, 31/35, 32/13, 35/19, 39/14, 39/21, 39/25, 40/22, 40/30, 41/36, 42/20, 43/18, 43/34, 46/10, 46/14, 48/05, 50/28, 50/33, 51/11, 57/29, 57/32, 57/33, 58/16, 58/22, 58/30, 59/22, 59/28, 59/28, 60/11, 61/31, 62/03, 62/18, 62/19, 62/23, 62/26, 62/33, 62/34, 63/04, 63/12, 63/20, 63/24, 63/28, 64/06, 64/11,

68/03, 68/14, 68/23, 70/06, 70/27,
70/36, 71/06, 77/31, 81/03, 81/03,
81/13, 83/19, 85/06, 90/05, 94/11,
95/18, 97/25, 98/24, 109/19, 118/10,
119/16, 121/21, 124/21, 126/24,
134/18, 134/29, 134/29, 134/31,
137/12, 137/23, 140/24, 140/30,
140/31, 140/34, 141/09, 141/14,
143/26, 145/09, 147/19, 148/23,
148/26, 148/27, 150/37, 156/11,
171/01, 172/34, 173/03, 173/13,
174/03, 174/22, 179/02, 179/12,
180/28, 183/27, 184/08, 184/12,
184/15, 184/21, 189/12, 192/07,
194/13, 195/16, 195/18, 196/14,
196/25, 196/30, 197/05, 201/14,
202/32, 206/08, 211/01, 213/02,
213/08

b.+a 10/01, 32/22,
39/27, 39/31, 40/01, 41/34, 41/37,
42/11, 42/14, 43/18, 43/23, 54/22,
58/09, 58/11, 58/15, 58/32, 59/05,
59/16, 59/17, 59/17, 59/19, 59/29,
60/06, 60/14, 61/16, 62/34, 62/35,
67/29, 68/07, 68/07, 77/30, 78/03,
81/26, 103/08, 109/19, 134/11, 149/05,
149/34, 151/03, 154/11, 159/22,
168/15, 173/14, 184/20, 184/22,
185/06, 194/07, 194/08, 194/14,
194/24, 195/15, 197/03, 201/26,
201/28

b.+de 61/31, 65/15,
71/34

b.+den 43/11, 43/11,
53/32, 54/13, 56/06, 58/10, 58/12,
90/16, 167/27, 167/36, 174/34, 185/14,
194/17, 196/34, 213/07

b.+i 11/20, 35/15,
35/20, 39/13, 39/31, 42/05, 42/20,
43/21, 43/21, 53/34, 53/37, 54/08,
59/14, 59/16, 62/18, 62/32, 63/03,
63/05, 63/08, 70/25, 77/22, 77/25,
79/23, 81/02, 81/05, 90/05, 94/10,
117/36, 124/21, 134/14, 137/28,
137/32, 138/04, 140/30, 140/32,
140/35, 141/15, 170/21, 174/19,
174/20, 178/34, 184/10, 189/12,
193/31, 196/23, 197/06, 202/27,
210/02

b.+im 11/18, 11/22,
11/22, 14/19, 14/19, 14/20, 14/20,
14/32, 14/33, 18/21, 30/30, 35/19,
40/11, 40/12, 41/02, 41/21, 42/34,
43/18, 46/18, 50/30, 59/23, 61/20,
63/01, 67/29, 71/12, 81/10, 81/24,
90/19, 94/33, 95/19, 109/19, 110/13,
119/08.Doğru+(1), 122/13, 122/25,
147/23, 150/33, 151/04, 162/16,
167/13, 170/17, 170/22, 172/21,
178/32, 184/11, 184/20, 193/27,
194/08, 195/11, 196/31, 196/32

b.+imle 11/16, 11/18,
122/36, 134/21, 183/32, 183/36
[=303]

bendeniz: (Far.) Alçak
gönüllülük göstererek ben yerine ve
"köleniz" anlamında kullanılan bir söz.

b. 201/06
[=1]

beniz: (T.) Yüz.

b.+in 113/01
b.+li 17/09
b.+liler 26/23
[=3]

benlik, -ği: (T.) Bir kimsenin
öz varlığı, kişiliği, onu kendisi yapan
şey, kendilik, şahsiyet.

b.+ini 12/27
[=1]

benze-: (T.) İki kişi veya
nesne arasında birbirini andıracak
kadar ortak nitelikler bulunmak,
andırmak.

b.-diğini 124/15
b.-meyen 16/20,
114/08, 153/30, 164/09
b.-mez 173/29
b.-mezler 138/07
b.-miyor 147/27
b.-miyordu 105/31,
165/14

b.-yen 19/25, 25/01,
30/25, 87/16, 101/08, 114/12, 125/12,
149/32, 150/09, 179/31, 182/35,
192/25, 192/27, 204/13, 210/29

b.-yenlerden 33/01

b.-yordu 35/27, 42/10,
105/14, 115/09, 136/23, 150/01,
200/04, 212/31

b.-yorlardı 85/30,
114/31

[=36]

benzer: (T.) Nitelik, görünüş
ve yapı bakımından bir başkasına
benzeyen veya ona eş olan, benzeri,
müşabih, mümasil.

b. 143/17, 150/05,
167/26, 204/15, 212/33

[=5]

benzet-: (T.) Bir şeyde başka
şeye benzeyen yönler bulmak.

b.-ecek 117/27

b.-meye 163/22

b.-ti 53/12, 200/20

[=4]

beraat: (Ar.) Aklanma.

b.+ti 99/34

[=1]

beraber: (Far.) Birlikte, bir
arada.

b. 22/11, 24/15, 24/24,
24/28, 26/19, 27/22, 29/19, 32/26,
42/05, 45/11, 45/21, 47/21, 53/32,
72/13, 73/06, 80/09, 81/07, 82/11,
84/03, 85/31, 98/32, 101/05, 107/31,
108/20, 128/33, 130/04, 130/16,
132/11, 132/17, 138/23, 138/30,
145/23, 146/31, 147/24, 149/03,
150/23, 153/10, 153/33, 159/31,
160/07, 167/32, 174/13, 177/12,
186/03, 186/08, 186/23, 192/35,
202/32, 205/16, 207/19, 214/05

b.+ce 22/12

b.+di 11/27, 186/30

b.+diler 146/33

[=55]

beraberce: Birlikte, beraber
olarak.

b. 36/35, 138/19,
177/03

[=3]

beraberlik, -ği: Birliktelik.

b. 12/17

b.+i 145/19

b.+lerinin 145/36

[=3]

berbat et-: (Far.+T.) Kötü
duruma getirmek.

b.-en 207/10

[=1]

bereket: (Ar.) Bolluk, gürlük,
ongunluk, feyiz, fezeyan.

b. 23/08, 34/31, 58/31,
86/08, 134/24

[=5]

bereket versin: Bir kimsenin
bir durumdan hoşnutluğunu anlatan
söz.

b. 14/01

[=1]

beri: (T.) Konuşanın
önündeki iki uzaklıktan kendisine
daha yakın olanı; bu uzaklıkta
bulunan; ... -den bu yana.

b. 9/27, 9/28, 14/05,
14/14, 15/05, 26/26, 27/31, 33/25,
60/32, 62/10, 63/11, 81/07, 82/19,
82/23, 82/32, 84/01, 86/16, 89/30,
92/15, 98/31, 100/04, 101/18, 104/31,
104/37, 107/03, 107/17, 108/12,
111/01, 112/03, 112/33, 114/10,
117/30, 118/20, 118/25, 118/26,
122/07, 131/26, 142/30, 144/32,
145/05, 150/07, 152/36, 153/12,
155/13, 160/08, 160/26, 168/12,
169/32, 176/31, 177/05, 181/26,
182/29, 185/22, 186/12, 191/24,
205/10, 207/24, 209/16, 210/23,
211/25

b.+ki 23/08, 65/04

b.+me 63/06

[=63]

besbelli: (T.) Açık bir
biçimde; anlaşıldığına göre, anlaşılıyor
ki.

b.+ydi 39/26, 62/09

[=2]

besle-: (T.) Yiyecek ve
içeceği sağlamak; bir duyguyu
gönülde yaşatmak; maddi yardım
yapmak, desteklemek.

b.-diği 187/18

b.-mediği 82/26

b.-meye 21/12

b.-miş 162/19

b.-miyor 82/24

b.-rsin 140/35
b.-yen 143/08
b.-yorum 195/16
[=8]
beslen-: (T.) Besleme işine konu olmak.
b.-miş 101/12
[=1]
beş: (T.) Bir sayı.
b. 12/03, 17/13, 49/03, 49/14, 62/11, 62/28, 66/36, 72/02, 72/18, 72/33, 88/28, 89/21, 90/29, 92/21, 97/05, 97/23, 102/17, 118/33, 146/30, 150/27, 153/20, 160/31, 173/01, 175/03, 176/26, 177/01, 177/30, 201/15
[=28]
beter: (Far.) Daha kötü, çok kötü.
b. 184/22
b.+i 41/31
b.+in 41/31
[=3]
bey: (T.) Erkek özel adları yerine kullanılan bir söz; eş, koca; erkek sıfatlarının hemen arkasına eklenir; zengin, ileri gelen kimse.
b. 10/22, 15/03, 17/18, 17/21, 45/36, 50/25, 69/01, 103/25, 134/10, 134/13, 134/29, 135/07, 137/28, 138/01, 138/26, 139/32, 150/20, 150/22, 201/12
b.+e 90/13, 103/33, 130/06
b.+im 46/10, 49/23, 137/23
b.+in 65/15
b.+ler 63/31
b.+lerden 167/16
[=28]
beyaz: (Ar.) Ak, kara, siyah karşıtı.
b. 13/18, 15/15, 19/27, 22/18, 38/24, 48/20, 66/18, 66/34, 72/31, 77/04, 125/10, 126/34, 127/37, 135/22, 136/22, 144/14, 144/27, 144/31, 150/08, 156/30, 159/12, 163/31, 168/19, 175/29, 175/34, 176/05, 176/07, 177/01, 187/29,

203/11, 210/05, 211/32, 212/19, 212/28, 214/33
[=35]
beyazımtırak: Beyazımsı.
b. 19/10
[=1]
beyazlaş-: Beyaz duruma gelmek.
b.-an 79/11
[=1]
beyazlık, -ğı: Beyaz olma durmu.
b.+la 212/07
[=1]
beybaba: Yaşlı erkekler için kullanılan bir seslenme sözü.
b. 167/08
[=1]
beyefendi: Saygı belirtmek için erkek adlarının sonuna getirilen veya bu adların yerine kullanılan san.
b. 46/08, 46/12, 46/20, 48/05, 48/16, 49/02, 60/30, 61/11, 149/24, 201/05
[=10]
beygir: (Far.) At.
b. 129/05
[=1]
beyin: (T.) Kafatasının içinde beyin zarları ile örtülü, iki yarım küre biçiminde sinir kütlesinden oluşan, duyum ve bilinç merkezlerinin bulunduğu organ, ensefal, dimağ.
b.+i 192/36
b.+inde 147/08
b.+indeki 204/11
b.+ine 120/11
b.+inin 115/13
[=5]
bez: (Ar.) Pamuk veya keten ipliğinden yapılan dokuma, çaput.
b. 211/34
b.+leriyle 8/32
[=2]
bezginlik: (T.) Bezgi olma durumu, usanç, yorgunluk.
b. 35/32
[=1]
bıçak, -ğı: (T.) Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç.

b. 52/09, 53/11, 65/18,
68/25, 70/26, 135/24, 146/21, 189/05,
214/01, 214/08

[=10]

bıçaklan-: (T.) Bıçaklama
işine konu olmak.

b.-masını 189/35

[=1]

bık-: (T.) Tekrarlanması,
sürüp gitmesi yüzünden bir şeyden
doygunluk veya yorgunluk duyarak
onu istemez duruma gelmek, usanmak.

b.-miş 63/04, 182/13

[=2]

bıktır-: (T.) Bıkmasına yol
açmak, bıkkınlık vermek, usandırmak.

b.-ip 51/25

[=1]

bırak-: (T.) Elde bulunan bir
şeyi tutmaz olmak; bir işi başka bir
zamana ertelemek; saklamak,
arttırmak; kötü bir durumda terk
etmek; bir işin sorumluluğunu,
yükümlülüğünü bir başkasına vermek,
görevlendirmek; özgürlük vermek,
hürriyetine kavuşmasını sağlamak;
ayrılmak, terk etmek; bulunduğu veya
dokunduğu yerde bir şey oluşturmak,
meydana getirmek.

b. 38/32, 46/01, 58/17,
68/13, 117/36, 122/36, 123/09, 140/28,
185/12, 193/31, 194/18

b.-acağımı 29/22

b.-acak 133/18

b.-acaksınız 140/31

b.-alım 48/17

b.-an 7/14, 9/10, 36/06,
144/14, 208/12, 213/28

b.-arak 17.01, 66/23,
125/10, 130/03, 181/10, 181/26,
189/13, 208/11

b.-ayım 9/29

b.-ın 32/22, 48/16,
90/05, 92/05

b.-ip 18/31, 18/32,
22/26, 51/15, 57/01, 58/08, 63/24,
89/35, 107/16, 110/17, 134/32, 140/32,
148/09, 171/12, 205/16

b.-ır 12/30, 43/25,
174/35

b.-ırdı 23/07

b.-ırdım 62/24

b.-ırım 175/08

b.-ıyor 109/12

b.-ıyordu 24/17, 37/33,
47/35, 75/07, 112/02, 133/12, 186/06

b.-ma 124/22

b.-madı 62/28

b.-madıktan 12/02

b.-mak 48/13, 157/37,
170/34

b.-maktan 27/33

b.-mamış 170/11

b.-mamışlar 134/17

b.-mamışlardı 161/33

b.-mamıştı 97/29,
100/13

b.-maya 18/29, 76/33,

88/30, 130/21

b.-mayacağım 123/17

b.-mayacak 145/28

b.-mış 197/13

b.-mıştı 71/37, 77/05,
87/35, 108/10, 122/16, 166/19

b.-mıyor 144/12

b.-mıyordu 31/15,
142/20, 177/26

b.-mıyorlar 32/18

b.-mıyorsun 123/14

b.-sam 76/32

b.-san 59/09

b.-tı 8/20, 40/11, 63/04,
94/26, 95/04, 99/32, 127/21, 132/32,
172/04, 213/36

b.-tığ 74/27, 106/35,
108/28, 158/33, 187/08, 190/10,
194/33

b.-tığım 36/06

b.-tığın 195/04

b.-tık 39/18, 61/26

b.-tıktan 125/31

b.-tılar 66/29, 189/02

b.-tım 10/08, 10/29,
203/19, 204/25

b.-tım 35/14

b.-tınız 60/26

b.-tırdı 42/28

[=127]

bırakabil-: (T.) Bırakma
ihtimali veya imkânı bulunmak.

b.-mek 162/32
[=1]
bırakıl-: (T.) Ansızın ve çabucak bırakılmak.
b.-an 29/33, 94/23, 140/05
b.-dığı 14/05
b.-ırlar 21/08
b.-ıvermiş 15/18
b.-iyordu 96/10
b.-ma 22/35
b.-malarının 22/34
b.-miş 75/24
b.-mişti 96/06
[=11]
bıraktır-: (T.) Bırakmasını sağlamak, bırakmasına yol açmak.
b.-ırdı 26/18
b.-ırsın 51/26
[=2]
bıyık: (T.) Üst dudak üzerinde çıkan kıllar.
b.+ları 88/17, 165/24
b.+larından 8/05
b.+larını 66/34
[=4]
biber: (Rum.) Patlıcangillerden, yurdumuzda çok yetişen ve çeşitli türleri bulunan bir bitki.
b. 63/27, 152/32
[=2]
biber turşusu: Yalnızca sivri biberden yapılmış turşu.
b. 179/18
[=1]
biçim: (T.) Bir nesnenin dış çizgileri bakımından niteliği, dıştan görünüşü, şekil, eşkâl.
b. 67/33, 69/12, 70/27, 135/14
[=4]
biçimli: Herhangi bir biçimde olan.
b. 19/24
[=1]
biçimsiz: Kendine özgü bir biçimi olmayan, biçimi bozuk, şekilsiz.
b. 50/01, 57/36
[=2]

biçtir-: (T.) Biçme işini yaptırmak.
b.-iyordu 107/03
[=1]
bil-: (T.) bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak; bir iş yapmaya alışmış olmak, elinden gelmek.
b.-diği 18/10, 18/20, 27/17, 27/27, 45/03, 51/35, 56/36, 119/24, 143/06, 161/18, 167/19
b.-diğim 58/20
b.-diğimi 59/08
b.-diğin 50/22, 58/19, 148/25
b.-diğini 59/08, 174/22, 199/13, 202/15
b.-diğinin 135/08
b.-diğinizi 59/05, 60/12
b.-dikleri 108/08, 156/27
b.-diklerini 59/36
b.-din 18/21
b.-ecek 70/16
b.-emediği 118/30, 205/02
b.-emedim 68/30, 132/03
b.-ememişsin 41/11
b.-emeyen 21/27
b.-en 69/19, 99/06
b.-enlerden 18/16
b.-eyim 134/29, 184/08, 202/03
b.-ir 50/08, 81/02, 93/35, 93/35, 138/07
b.-irdi 40/10
b.-irdim 39/22
b.-irim 148/23, 194/13, 196/30, 196/30
b.-iriz 118/10
b.-irler 51/27
b.-irsin 17/30, 46/04, 46/18, 57/23, 148/26, 168/14, 170/26, 174/19, 195/14, 196/32
b.-irsiniz 45/30, 141/11
b.-iyor 35/29, 54/08, 79/23, 96/11, 158/09, 181/01
b.-iyordu 34/18, 83/09, 97/30, 115/11, 123/34, 124/03, 200/15

b.-iyorlar 146/08
b.-iyorlardı 21/17
b.-iyormuş 22/07, 32/02
b.-iyorsan 59/22, 60/21
b.-iyorsun 41/04,
131/34, 135/07
b.-iyorum 53/31, 57/31,
123/13, 150/25, 174/18
b.-meden 169/33
b.-mediği 21/17, 34/33,
86/01, 100/24, 131/12, 150/13, 162/22,
205/20, 207/29
b.-mediğini 126/28
b.-mek 18/14
b.-mem 41/36, 46/11,
50/08, 60/02, 63/10, 67/27, 70/14,
71/31, 84/23, 98/20, 102/36, 104/15,
117/20, 117/26, 117/33, 128/22,
135/31, 167/29, 169/30, 170/02,
183/27, 192/12, 201/26, 202/27,
202/35, 211/09
b.-memezlikten 183/12
b.-mese 148/21
b.-mesi 111/26
b.-meyecek 204/03,
207/32
b.-meyeceklerdi 145/15
b.-meyen 15/13, 54/14,
97/31, 154/19
b.-mez 30/11, 47/25,
58/13, 82/30, 104/03, 147/30, 193/33
b.-mezdi 18/22, 63/01
b.-mezsın 55/06
b.-miş 28/02, 77/31,
151/34, 182/02
b.-miyor 58/33, 70/11,
79/18, 147/22, 191/15
b.-miyordu 73/05,
119/29, 169/31, 195/35, 196/20,
202/07
b.-miyorduk 180/36
b.-miyorum 126/25,
194/12, 211/10
b.-sen 58/30
[=170]
bilakis: (Ar.) Tersine olarak,
tam tersine, tersine, aksine.
b. 57/09, 208/24
[=2]

bildir-: (T.) Herhangi bir şeyi
haber vermek; herhangi bir konuda
bilgi vermek.

b.-di 148/18
b.-en 94/24
[=2]

bile: (T.) Da, de ; dahi;
üstelik;

b. 8/29, 12/07, 14/12,
15/26, 16/10, 17/10, 17/12, 17/28,
18/21, 18/24, 20/22, 21/03, 21/04,
22/08, 22/09, 22/21, 26/17, 26/33,
27/30, 33/11, 33/23, 40/15, 41/18,
43/06, 43/36, 45/27, 46/11, 47/30,
49/03, 49/13, 49/28, 52/30, 54/02,
56/08, 56/09, 57/05, 57/17, 58/14,
58/18, 58/36, 60/23, 61/09, 61/21,
70/19, 70/28, 70/35, 71/13, 71/32,
75/35, 83/01, 84/11, 84/17, 84/21,
86/02, 87/35, 88/08, 93/10, 96/14,
96/18, 96/19, 97/08, 98/34, 98/36,
99/03, 100/18, 101/35, 104/31, 105/01,
105/24, 109/30, 110/01, 111/04,
111/14, 112/06, 114/19, 114/20,
114/31, 115/04, 118/08, 124/22,
124/28, 126/17, 128/09, 129/21,
130/08, 131/21, 131/35, 134/17,
135/12, 137/21, 141/04, 144/13,
144/33, 145/05, 145/12, 147/14,
148/31, 150/31, 151/22, 153/03,
154/03, 154/20, 156/29, 160/35,
163/15, 165/06, 165/18, 167/01,
167/20, 171/07, 171/21, 171/31,
172/15, 174/14, 175/16, 177/26,
180/11, 182/10, 182/15, 183/32,
184/33, 185/30, 187/12, 190/12,
191/01, 194/16, 195/02, 197/32,
198/11, 199/11, 200/01, 205/19,
206/19, 209/23, 212/27

[=135]

bilek, -ği: (T.) Elle kolun,
ayakla bacağıın birleştiği bölüm.

b.+i 123/15
b.+inden 54/32, 122/35
b.+lerine 125/26
[=4]

bilezik, -ği: (T.) Genellikle
altın, gümüş vb. elementlerden yapılan
ve bileğe süs için takılan halka.

b. 30/09, 54/21, 190/15

b.+i 188/23
b.+ler 54/26
b.+leri 54/32
b.+lerini 142/18
[=7]
bilgi: (T.) İnsan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü, bili, malumat.
b. 17/18
b.+den 97/31
b.+sinin 83/09
[=3]
bilgiç: (T.) Bilgili (kimse).
b. 92/03
[=1]
bilgiçlik, -ği: (T.) Bilgiç olma durumu.
b.+leri 21/18
[=1]
bilgili: (T.) Bilgi sahibi olan, malumatlı, malumattar, malumat sahibi, haberli.
b. 154/05
[=1]
bilhassa: (Ar.) Özellikle.
b. 20/25, 22/13, 24/04, 28/17, 28/29, 28/31, 34/11, 35/27, 52/12, 56/25, 61/21, 118/28, 131/23, 162/01, 193/16, 193/19
[=16]
bilin-: (T.) bilme işine konu olmak, anlaşılmaq, öğrenilmek.
b.-ecek 46/12
b.-mediği 11/12
b.-meyen 143/32
b.-mez 213/01
[=4]
billahi: (Ar.) Vallahi; "inan olsun" anlamında kullanılan bir söz.
b. 93/14
[=1]
bin: (T.) Pek çok, çok sayıda.
b. 30/26, 52/32
[=2]
bin-: (T.) Yüksek bir şeyin veya bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak;
b.+di 31/10

b.-dikten 31/19
b.-diler 30/31
b.-elim 30/28
b.-erek 131/07
b.-erken 123/18
b.-in 30/30
b.-ip 134/30
b.-iyorlardı 30/27
b.-meli 27/09
[=9]
bina: (Ar.) Yapı
b. 164/08
b.+sına 135/34
b.+ya 92/28
[=3]
bin bir: (T.) Pek çok, çok sayıda.
b. 114/25, 150/05
[=2]
binlik, -ği: (T.) Yaklaşık üç litrelik büyük şişe.
b. 88/14
[=1]
bir: (T.) Sayıların ilki; herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren (sayı).
b. 7/02, 7/03, 7/07, 7/13, 7/19, 7/21, 8/05, 8/10, 8/13, 8/14, 8/15, 8/17, 8/23, 8/24, 8/24, 8/26, 8/30, 8/31, 8/31, 8/32, 8/33, 8/34, 9/01, 9/04, 9/08, 9/10, 9/13, 9/36, 10/04, 10/08, 10/12, 10/13, 10/16, 10/20, 10/22, 10/22, 10/23, 10/35, 11/01, 11/02, 11/08, 11/11, 11/12, 11/25, 11/28, 11/31, 12/07, 12/10, 12/11, 12/12, 12/15, 12/15, 12/17, 12/17, 12/20, 12/21, 12/32, 12/34, 12/34, 12/34, 12/34, 12/36, 13/04, 13/05, 13/10, 13/11, 13/13, 13/15, 13/18, 13/19, 13/20, 13/22, 13/31, 13/32, 13/35, 13/35, 14/09, 14/10, 14/11, 14/12, 14/14, 14/16, 14/18, 14/22, 14/25, 14/32, 15/01, 15/08, 15/18, 15/23, 15/27, 15/31, 15/33, 16/08, 16/09, 16/11, 16/14, 16/14, 16/19, 16/25, 16/35, 17/03, 17/09, 17/28, 18/05, 18/06, 18/19, 18/21, 18/23, 18/24, 18/29, 18/34, 18/34, 19/02, 19/07, 19/11, 19/13, 19/16, 19/17, 19/21, 19/23, 19/25,

19/33, 20/01, 20/04, 20/05, 20/18, 49/19, 49/20, 49/23, 49/24, 49/25,
 20/28, 20/35, 20/36, 20/37, 21/09, 49/28, 49/30, 50/02, 50/04, 50/06,
 21/14, 21/14, 21/22, 21/23, 21/23, 50/06, 50/07, 50/10, 50/10, 50/14,
 21/25, 21/29, 22/04, 22/07, 22/16, 50/16, 50/22, 51/01, 51/03, 51/04,
 22/22, 22/27, 22/31, 23/05, 23/05, 51/14, 51/14, 51/17, 51/18, 51/21,
 23/13, 23/17, 23/17, 23/21, 23/21, 51/32, 51/33, 51/34, 51/35, 52/01,
 23/22, 23/24, 24/10, 24/11, 24/18, 52/02, 52/03, 52/03, 52/05, 52/09,
 24/19, 24/19, 24/21, 24/21, 24/24, 52/18, 52/20, 52/21, 53/11, 53/17,
 24/25, 24/25, 24/30, 24/32, 25/16, 53/19, 53/22, 53/28, 53/29, 53/30,
 25/22, 26/01, 26/01, 26/10, 26/13, 53/31, 53/32, 53/33, 53/37, 54/01,
 26/21, 26/21, 26/28, 27/03, 27/07, 54/05, 54/05, 54/06, 54/17, 54/35,
 27/15, 27/17, 27/28, 28/09, 28/09, 54/35, 55/01, 55/06, 55/09, 55/16,
 28/12, 28/13, 28/14, 28/22, 28/26, 55/24, 55/25, 56/04, 56/07, 56/08,
 29/04, 29/08, 29/12, 29/13, 29/19, 56/10, 56/10, 56/13, 56/14, 56/15,
 29/22, 29/27, 29/32, 30/02, 30/04, 56/16, 56/23, 56/30, 56/33, 56/33,
 30/07, 30/11, 30/11, 30/15, 30/16, 56/35, 57/01, 57/10, 57/11, 57/11,
 30/22, 30/25, 30/31, 31/06, 31/13, 57/14, 57/26, 57/26, 57/27, 57/35,
 31/14, 31/16, 31/17, 31/18, 31/23, 57/36, 58/01, 58/04, 58/17, 58/17,
 31/25, 31/30, 31/35, 32/02, 32/09, 58/19, 58/20, 58/30, 58/30, 58/33,
 32/24, 33/01, 33/12, 33/20, 33/25, 58/35, 59/13, 59/20, 59/22, 59/25,
 33/27, 34/01, 34/01, 34/03, 34/09, 59/29, 59/31, 59/35, 60/05, 60/06,
 34/10, 34/16, 34/17, 35/04, 35/05, 60/09, 60/12, 61/06, 61/17, 61/23,
 35/06, 35/07, 35/18, 35/25, 35/26, 61/24, 61/36, 62/04, 62/06, 62/08,
 35/26, 35/29, 35/32, 35/33, 36/04, 62/08, 62/10, 62/10, 62/15, 62/26,
 36/05, 36/09, 36/11, 36/28, 36/36, 62/27, 62/28, 63/02, 63/08, 63/10,
 37/01, 37/02, 37/02, 37/05, 37/05, 63/14, 63/28, 63/30, 63/34, 64/04,
 37/07, 37/20, 37/21, 37/24, 37/25, 64/05, 64/15, 65/02, 65/07, 65/10,
 37/26, 37/26, 37/28, 37/28, 37/31, 65/13, 65/13, 65/18, 66/04, 66/05,
 37/31, 37/35, 38/04, 38/04, 38/07, 66/07, 66/07, 66/09, 66/17, 66/21,
 38/17, 38/18, 38/19, 38/24, 38/31, 66/26, 66/30, 66/31, 66/32, 66/32,
 39/08, 39/20, 39/22, 39/24, 39/28, 66/34, 66/36, 66/37, 67/01, 67/03,
 40/05, 40/13, 40/14, 40/15, 40/19, 67/06, 67/13, 67/20, 67/28, 67/35,
 40/20, 40/26, 40/32, 40/32, 40/34, 68/04, 68/08, 68/12, 68/12, 68/25,
 41/06, 41/07, 41/17, 41/22, 41/30, 69/01, 69/09, 69/11, 69/13, 69/16,
 41/34, 41/37, 42/01, 42/02, 42/03, 69/21, 69/24, 69/28, 69/33, 70/05,
 42/06, 42/14, 42/19, 42/27, 42/29, 70/08, 70/12, 70/22, 70/24, 70/28,
 43/01, 43/06, 43/06, 43/27, 43/28, 70/29, 70/35, 71/12, 71/15, 71/18,
 43/29, 43/34, 43/36, 44/02, 44/03, 71/21, 71/26, 71/26, 71/27, 71/27,
 44/04, 44/06, 44/18, 44/18, 44/19, 71/29, 71/33, 71/36, 71/37, 72/02,
 44/20, 44/20, 44/20, 44/23, 44/24, 72/02, 72/21, 72/28, 72/33, 73/01,
 44/25, 44/26, 44/31, 45/07, 45/09, 73/02, 73/03, 73/04, 73/05, 73/16,
 45/18, 45/21, 45/22, 45/25, 45/26, 73/20, 73/26, 73/34, 73/36, 74/06,
 45/27, 45/29, 45/29, 45/30, 45/31, 74/10, 74/15, 74/16, 74/19, 74/20,
 45/32, 45/34, 45/36, 46/16, 46/22, 74/32, 75/04, 75/05, 75/05, 75/19,
 46/23, 46/29, 46/30, 46/31, 46/34, 75/20, 75/23, 75/24, 75/28, 75/35,
 47/02, 47/08, 47/08, 47/11, 47/26, 76.01, 76/03, 76/07, 76/15, 76/34,
 47/27, 47/30, 47/32, 47/33, 48/02, 77/04, 77/06, 77/07, 77/11, 77/19,
 48/03, 48/05, 48/06, 48/08, 48/13, 77/33, 77/35, 78/03, 78/06, 78/11,
 48/14, 48/17, 48/21, 48/27, 48/29, 78/26, 78/31, 79/04, 79/08, 79/14,
 48/30, 49/01, 49/03, 49/05, 49/11, 79/19, 79/20, 79/31, 80/03, 80/03,

80/05,	80/11,	80/20,	80/34,	81/14,	103/35,	104/01,	104/03,	104/10,
81/19,	81/21,	81/31,	81/33,	82/01,	104/13,	104/22,	104/23,	104/25,
82/03,	82/04,	82/08,	82/10,	82/10,	104/26,	104/27,	104/28,	104/31,
82/11,	82/17,	82/20,	82/22,	82/24,	104/34,	104/35,	105/07,	105/16,
82/27,	82/29,	82/31,	82/31,	82/34,	105/18,	105/24,	105/27,	105/28,
82/34,	82/35,	83/01,	83/04,	83/06,	106/09,	106/16,	106/21,	106/22,
83/06,	83/10,	83/19,	83/26,	83/27,	106/28,	106/29,	106/30,	106/35,
83/27,	83/30,	84/04,	84/06,	84/11,	107/04,	107/04,	107/06,	107/09,
84/23,	84/28,	84/34,	85/09,	85/10,	107/10,	107/12,	107/17,	107/19,
85/13,	85/13,	85/20,	85/25,	85/29,	107/20,	107/22,	107/27,	108/02,
85/30,	85/33,	85/33,	85/34,	85/35,	108/12,	108/17,	108/23,	108/28,
85/37,	86/01,	86/02,	86/03,	86/07,	108/30,	108/32,	109/02,	109/07,
86/08,	86/13,	86/15,	86/15,	86/16,	109/08,	109/12,	109/13,	109/15,
86/16,	86/21,	86/24,	86/30,	86/31,	109/16,	109/19,	109/21,	109/26,
86/32,	87/05,	87/06,	87/09,	87/13,	109/32,	109/32,	109/35,	109/37,
87/28,	87/30,	87/32,	87/34,	88/01,	109/37,	110/02,	110/02,	110/04,
88/06,	88/07,	88/08,	88/14,	88/14,	110/05,	110/07,	110/08,	110/22,
88/15,	88/16,	88/17,	88/18,	88/23,	110/24,	110/25,	110/28,	110/28,
88/32,	88/33,	88/34,	89/06,	89/13,	110/32,	111/01,	111/13,	111/13,
89/14,	89/15,	89/20,	89/24,	89/27,	111/13,	111/19,	111/22,	111/25,
89/28,	89/33,	89/33,	90/06,	90/10,	111/28,	111/35,	112/02,	112/07,
90/13,	90/13,	90/26,	90/35,	91/01,	112/14,	112/20,	112/22,	112/27,
91/04,	91/06,	91/08,	91/09,	91/09,	112/29,	112/31,	112/31,	112/32,
91/15,	91/17,	91/25,	91/25,	92/03,	113/05,	113/22,	113/23,	113/30,
92/14,	92/17,	92/17,	92/19,	92/24,	114/02,	114/05,	114/06,	114/08,
92/28,	93/01,	93/15,	93/24,	93/28,	114/09,	114/09,	114/13,	114/13,
93/30,	93/35,	94/01,	94/05,	94/10,	114/14,	114/21,	114/22,	114/24,
94/17,	94/20,	94/23,	94/24,	94/25,	114/32,	115/06,	115/07,	115/09,
94/27,	94/33,	95/25,	95/29,	95/29,	115/09,	115/10,	115/13,	115/15,
95/30,	95/33,	95/35,	96/01,	96/01,	115/16,	115/25,	115/25,	115/29,
96/06,	96/12,	96/17,	96/18,	96/21,	115/31,	116/01,	116/02,	116/06,
96/22,	96/27,	96/28,	96/32,	97/08,	116/11,	116/13,	116/17,	116/27,
97/12,	97/16,	97/18,	97/18,	97/23,	117/09,	117/10,	117/14,	117/16,
98/01,	98/05,	98/07,	98/09,	98/12,	117/19,	117/34,	117/35,	118/13,
98/17,	98/18,	98/20,	98/21,	98/22,	118/13,	118/15,	118/22,	118/24,
98/26,	98/28,	98/29,	98/30,	98/33,	118/29,	118/30,	118/31,	118/33,
98/36,	99/03,	99/09,	99/13,	99/15,	118/33,	118/34,	118/35,	119/01,
99/15,	99/22,	99/22,	99/22,	99/23,	119/09,	119/09,	119/13,	119/13,
99/23,	99/24,	100/02,	100/07,	100/09,	119/23,	119/24,	119/28,	119/29,
100/11,	100/12,	100/12,	100/13,		119/30,	120/05,	120/08,	120/11,
100/20,	100/24,	100/25,	100/25,		120/11,	120/12,	120/13,	120/26,
100/27,	100/29,	100/30,	100/30,		121/15,	121/17,	121/22,	121/24,
101/01,	101/03,	101/03,	101/04,		121/30,	121/31,	121/32,	121/36,
101/09,	101/14,	101/16,	101/18,		121/36,	122/08,	122/09,	122/10,
101/22,	101/23,	101/25,	101/27,		122/13,	122/16,	122/16,	122/18,
102/02,	102/04,	102/08,	102/10,		122/26,	123/04,	123/04,	123/15,
102/14,	102/15,	102/17,	102/18,		123/22,	123/27,	123/29,	123/35,
102/23,	102/24,	102/27,	102/29,		124/01,	124/11,	124/14,	124/16,
103/06,	103/08,	103/09,	103/12,		124/21,	124/22,	124/30,	124/32,
103/12,	103/26,	103/27,	103/33,		125/02,	125/06,	125/06,	125/10,

125/16,	125/16,	125/17,	125/25,	145/13,	145/20,	145/22,	145/23,
125/27,	125/29,	125/35,	126/01,	145/24,	145/24,	145/26,	145/27,
126/05,	126/10,	126/13,	126/16,	145/27,	145/29,	146/05,	146/11,
126/20,	126/24,	126/28,	126/34,	146/21,	146/23,	146/24,	146/24,
126/34,	126/35,	127/01,	127/02,	146/29,	146/31,	147/02,	147/03,
127/03,	127/04,	127/11,	127/25,	147/11,	147/11,	147/14,	147/20,
127/26,	127/27,	127/37,	127/37,	147/21,	147/21,	147/23,	147/26,
128/05,	128/12,	128/13,	128/15,	147/27,	147/30,	147/31,	147/31,
128/15,	128/26,	128/27,	128/27,	147/32,	148/02,	148/03,	148/04,
128/29,	129/02,	129/03,	129/06,	148/04,	148/08,	148/09,	148/10,
129/09,	129/09,	129/13,	129/13,	148/11,	148/13,	148/13,	148/15,
129/15,	129/18,	129/18,	129/23,	148/16,	148/19,	148/20,	149/07,
129/29,	130/05,	130/06,	130/10,	149/13,	149/14,	149/23,	149/31,
130/13,	131/04,	131/05,	131/05,	149/34,	150/04,	150/04,	150/09,
131/09,	131/10,	131/14,	131/21,	150/09,	150/13,	150/14,	150/15,
131/23,	131/23,	131/26,	132/02,	150/15,	150/20,	150/22,	150/27,
132/04,	132/05,	132/08,	132/17,	150/29,	150/30,	150/34,	150/36,
132/19,	132/20,	132/25,	132/26,	150/36,	150/37,	151/02,	151/03,
132/34,	132/35,	132/36,	133/01,	151/08,	151/09,	151/10,	151/12,
133/02,	133/04,	133/09,	133/10,	151/16,	151/16,	151/22,	151/33,
133/12,	133/20,	133/26,	133/31,	151/34,	152/05,	152/06,	152/09,
133/31,	133/32,	133/33,	133/35,	152/11,	152/22,	152/22,	152/29,
134/05,	134/17,	134/24,	134/28,	152/30,	152/35,	152/37,	153/01,
134/30,	134/30,	134/34,	135/05,	153/06,	153/11,	153/13,	153/19,
135/09,	135/12,	135/16,	135/18,	153/21,	153/24,	153/26,	153/30,
135/19,	135/20,	135/21,	135/22,	153/31,	154/02,	154/03,	154/04,
135/24,	135/24,	135/30,	136/02,	154/14,	154/19,	154/29,	154/33,
136/05,	136/10,	136/11,	136/17,	154/34,	155/01,	155/08,	155/09,
136/30,	136/30,	136/32,	137/02,	155/10,	155/12,	155/15,	155/22,
137/04,	137/06,	137/07,	137/10,	155/33,	155/36,	156/01,	156/04,
137/15,	137/15,	137/20,	137/33,	156/10,	156/11,	156/21,	156/22,
137/33,	138/03,	138/13,	138/16,	156/31,	156/35,	157/01,	157/15,
138/22,	138/23,	138/27,	138/31,	157/17,	157/19,	157/19,	157/25,
138/33,	139/02,	139/13,	139/16,	157/26,	157/34,	157/35,	158/01,
139/17,	139/25,	139/25,	139/29,	158/11,	158/11,	158/12,	158/14,
140/02,	140/04,	140/04,	140/07,	158/17,	158/19,	158/27,	158/31,
140/15,	140/15,	140/22,	141/05,	158/35,	159/04,	159/06,	159/08,
141/12,	141/17,	141/22,	141/24,	159/13,	159/15,	159/26,	159/33,
141/25,	141/27,	141/29,	141/30,	160/02,	160/04,	160/07,	160/08,
141/31,	142/01,	142/04,	142/04,	160/09,	160/10,	160/12,	160/16,
142/04,	142/06,	142/07,	142/08,	160/16,	160/18,	160/22,	160/27,
142/09,	142/10,	142/16,	142/21,	160/27,	160/31,	160/33,	161/05,
142/21,	142/27,	142/35,	143/01,	161/11,	161/16,	161/17,	161/20,
143/03,	143/03,	143/04,	143/12,	161/21,	161/33,	161/33,	162/01,
143/13,	143/22,	143/31,	143/32,	162/03,	162/15,	162/19,	162/22,
143/33,	143/33,	144/03,	144/04,	162/23,	162/24,	162/26,	162/28,
144/05,	144/07,	144/10,	144/11,	163/08,	163/19,	163/20,	163/24,
144/16,	144/20,	144/23,	144/24,	163/30,	163/32,	163/32,	163/34,
144/33,	144/35,	145/01,	145/02,	163/35,	163/36,	164/11,	164/11,
145/02,	145/05,	145/06,	145/11,	164/17,	164/18,	164/23,	164/26,

164/32,	165/07,	165/22,	165/23,	184/18,	184/28,	184/32,	185/19,
165/34,	165/37,	166/07,	166/19,	185/20,	185/23,	185/33,	186/06,
166/20,	166/26,	166/31,	166/31,	186/07,	186/07,	186/07,	186/17,
166/37,	167/03,	167/06,	167/11,	186/18,	186/19,	186/22,	186/25,
167/19,	167/20,	167/23,	167/32,	186/26,	186/28,	186/29,	186/29,
167/34,	168/01,	168/06,	168/13,	186/32,	186/33,	187/03,	187/04,
168/14,	168/15,	168/16,	168/18,	187/06,	187/11,	187/14,	187/17,
168/20,	168/22,	168/24,	168/28,	187/20,	187/21,	187/23,	187/28,
169/01,	169/02,	169/07,	169/14,	187/28,	187/29,	187/33,	187/35,
169/16,	169/21,	169/22,	169/23,	188/01,	188/03,	188/04,	188/11,
169/28,	169/34,	170/01,	170/08,	188/21,	188/22,	188/23,	188/28,
170/11,	170/14,	170/15,	170/18,	188/28,	188/34,	189/08,	189/16,
170/20,	170/22,	170/23,	170/24,	189/18,	189/18,	189/26,	189/28,
170/25,	170/29,	170/32,	170/32,	190/01,	190/03,	190/05,	190/13,
170/35,	170/37,	171/03,	171/05,	190/15,	190/16,	190/28,	190/30,
171/11,	171/14,	171/19,	171/22,	190/32,	190/34,	191/02,	191/03,
171/26,	171/30,	171/31,	172/06,	191/05,	191/17,	191/19,	191/21,
172/12,	172/14,	172/15,	172/19,	191/25,	191/27,	191/30,	191/32,
172/23,	172/29,	172/30,	172/32,	192/25,	192/31,	192/32,	193/04,
172/34,	172/36,	173/01,	173/02,	193/14,	193/17,	193/18,	194/02,
173/09,	173/13,	173/17,	173/22,	194/10,	194/13,	194/18,	194/20,
173/29,	173/30,	174/01,	174/06,	194/20,	194/22,	194/30,	195/05,
174/08,	174/16,	174/21,	174/23,	195/06,	195/09,	195/15,	195/25,
174/28,	174/31,	174/35,	175/05,	195/26,	195/27,	195/28,	195/28,
175/10,	175/11,	175/13,	175/15,	196/01,	196/10,	196/18,	196/20,
175/17,	175/21,	175/21,	175/22,	196/21,	196/23,	196/26,	196/28,
175/25,	175/31,	175/33,	176/02,	196/36,	197/14,	197/15,	197/20,
176/21,	176/21,	176/22,	176/26,	197/32,	198/04,	198/08,	198/09,
176/28,	176/30,	176/33,	177/01,	198/18,	198/20,	198/22,	198/34,
177/05,	177/07,	177/07,	177/10,	199/05,	199/10,	199/15,	199/16,
177/14,	177/16,	177/19,	177/23,	199/18,	199/18,	199/21,	199/25,
177/23,	177/24,	177/25,	177/26,	199/33,	199/33,	200/01,	200/03,
177/33,	177/33,	178/01,	178/01,	200/09,	200/11,	200/17,	200/17,
178/03,	178/04,	178/10,	178/10,	200/18,	200/26,	200/29,	200/32,
178/10,	178/12,	178/12,	178/13,	201/12,	201/15,	201/27,	202/08,
178/13,	178/15,	178/17,	178/23,	202/08,	202/09,	202/17,	202/19,
178/26,	179/03,	179/05,	179/05,	202/21,	202/22,	202/24,	203/05,
179/06,	179/07,	179/10,	179/10,	203/06,	203/08,	203/12,	203/16,
179/20,	179/28,	179/32,	180/01,	203/17,	203/20,	203/22,	203/23,
180/03,	180/06,	180/07,	180/11,	203/26,	203/26,	203/30,	204/01,
180/12,	180/14,	180/15,	180/16,	204/16,	204/16,	204/20,	204/21,
180/20,	180/30,	180/33,	180/36,	204/21,	204/24,	204/28,	204/34,
181/03,	181/05,	181/07,	181/10,	205/04,	205/07,	205/12,	205/19,
181/17,	181/20,	181/23,	181/23,	205/20,	205/21,	205/26,	205/34,
181/25,	181/27,	182/01,	182/02,	206/12,	206/16,	206/21,	206/21,
182/12,	182/16,	182/19,	182/27,	206/22,	206/23,	207/04,	207/08,
183/02,	183/03,	183/10,	183/12,	207/16,	207/19,	207/19,	207/22,
183/12,	183/13,	183/17,	183/19,	207/23,	207/28,	207/29,	207/30,
183/21,	183/24,	183/28,	183/30,	207/31,	208/12,	208/16,	208/19,
184/06,	184/07,	184/14,	184/17,	208/25,	208/26,	208/27,	208/27,

208/28, 208/29, 208/30, 208/33,
209/01, 209/02, 209/05, 209/07,
209/11, 209/13, 209/15, 209/17,
209/21, 209/22, 209/23, 209/24,
209/27, 209/30, 209/31, 209/33,
210/14, 210/21, 210/32, 211/08,
211/10, 211/13, 211/18, 211/21,
211/22, 211/30, 211/34, 211/34,
212/02, 212/03, 212/05, 212/07,
212/07, 212/08, 212/09, 212/11,
212/14, 212/15, 212/18, 212/19,
212/20, 212/22, 212/23, 212/23,
212/25, 212/29, 212/35, 212/35,
213/01, 213/11, 213/13, 213/14,
213/16, 213/27, 213/29, 214/01,
214/04, 214/06, 214/08, 214/08,
214/12, 214/16, 214/21, 214/21,
214/25, 214/27, 214/28, 214/34,
214/34, 215/02, 215/08
b.+i 58/35
[=1937]
biraz: (T.) Bir parça, azıcık.
b. 8/02, 8/30, 9/05,
9/14, 10/10, 10/23, 14/30, 15/28,
17/26, 17/27, 18/05, 18/35, 19/05,
20/07, 22/09, 23/07, 24/03, 24/20,
25/26, 26/04, 26/18, 27/21, 28/04,
28/13, 29/09, 29/17, 30/23, 30/28,
30/34, 31/06, 31/21, 31/22, 32/01,
32/02, 33/21, 33/33, 34/18, 34/20,
36/34, 38/06, 39/01, 40/17, 40/26,
42/10, 42/15, 44/09, 45/06, 45/27,
46/24, 47/06, 47/06, 47/20, 52/28,
53/06, 54/07, 55/11, 55/16, 56/12,
57/02, 57/36, 58/31, 58/32, 59/19,
59/29, 60/14, 60/17, 62/01, 63/05,
63/23, 71/19, 72/27, 73/22, 73/33,
73/35, 76/06, 76/29, 76/31, 77/13,
77/34, 79/01, 79/09, 79/27, 80/08,
81/27, 85/31, 88/23, 91/21, 91/22,
91/23, 97/04, 97/16, 102/14, 104/12,
104/14, 104/30, 110/13, 110/17,
110/27, 110/31, 111/24, 113/16,
114/01, 114/12, 114/24, 114/37,
115/01, 115/17, 116/17, 116/26,
118/01, 120/08, 120/15, 122/06,
123/21, 126/10, 126/24, 126/35,
127/25, 127/35, 128/15, 129/01,
130/11, 133/27, 134/26, 136/33,
137/05, 139/01, 139/07, 139/23,

139/32, 141/13, 143/08, 143/10,
143/15, 143/31, 144/18, 149/08,
150/20, 151/28, 153/27, 154/08,
156/13, 156/15, 159/18, 159/24,
159/31, 160/25, 163/24, 165/15,
165/24, 166/10, 168/27, 169/06,
170/03, 172/14, 172/33, 173/09,
173/24, 173/25, 174/37, 175/12,
175/30, 175/33, 176/01, 176/07,
177/10, 178/11, 179/08, 179/11,
179/15, 183/04, 183/08, 183/29,
186/05, 186/27, 188/01, 188/30,
188/31, 190/09, 190/09, 190/14,
191/08, 191/16, 194/02, 196/03,
197/25, 201/05, 201/25, 203/25,
203/29, 204/05, 205/06, 205/29,
205/34, 206/09, 207/28, 210/13,
210/29

b.+ını 140/04

[=199]

birazcık: (T.) Pek az, çok az.

b. 61/07

[=1]

bir bakıma: (T.) Başka bir görüşle, başka bir düşünüşle.

b. 195/32

[=1]

birbiri: (T.) Karşılıklı olarak bir diğeri.

b. 25/24, 46/32, 72/36,
78/09, 83/05, 90/28, 91/16, 94/15,
103/17, 187/32

b.+leri 22/34, 29/01,
145/14, 146/04

b.+lerinden 68/35,
127/09, 145/13

b.+lerine 24/31, 38/08,
84/09, 85/35, 86/04, 99/08, 101/22,
129/08, 129/21, 145/20, 146/07,
208/07, 208/09

b.+lerini 79/12, 98/33,
99/09, 139/30, 145/13, 145/17, 145/31,
145/33, 163/37

b.+lerinin 56/11, 75/12,
146/02, 177/21

b.+leriyle 203/09

b.+mizin 196/25

b.+nden 96/30, 177/24

b.+ne 19/25, 25/01,
45/16, 50/37, 75/12, 88/30, 91/32,

143/16, 145/29, 150/31, 177/28,
183/01, 193/12, 198/07

b.+ni 24/27, 72/16,
116/22, 126/14, 164/22, 199/36

b.+nin 87/28, 114/29,
145/16

b.+yle 114/21, 114/26
[=72]

birçok: (T.) Oldukça çok,
sayısı belirsiz, bir hayli, müteaddit.

b. 7/17, 11/01, 12/30,
13/19, 16/18, 18/14, 22/03, 22/36,
34/07, 34/21, 34/33, 52/26, 57/34,
69/30, 76/23, 80/02, 94/16, 101/11,
108/33, 153/02, 153/20, 161/03,
161/07, 163/22, 165/01, 168/22,
169/32, 175/06, 177/35, 191/14,
193/04, 197/17, 197/28, 202/15,
212/30

b.+ları 34/18, 58/01,
91/27

b.+larımı 199/28
[=39]

birden: (T.) Ansızın.

b. 38/27, 44/01, 44/06,
59/16, 67/34, 80/11, 103/04, 107/07,
115/34, 129/10

[=10]

birdenbire: (T.) Ansızın.

b. 12/02, 21/26, 27/24,
30/01, 31/22, 31/28, 35/22, 37/10,
38/07, 38/21, 42/31, 47/11, 49/17,
70/35, 72/14, 73/28, 77/01, 80/13,
80/31, 81/15, 85/14, 85/28, 86/15,
87/11, 89/21, 92/25, 100/07, 100/12,
100/26, 113/21, 120/11, 122/31,
123/30, 126/33, 126/34, 134/22,
135/05, 137/17, 140/07, 143/27,
148/06, 150/11, 153/01, 154/21,
154/32, 157/13, 157/34, 161/09,
162/21, 162/34, 164/08, 164/18,
165/22, 167/34, 170/15, 172/11,
174/05, 174/08, 188/22, 193/21,
193/25, 193/32, 194/22, 196/05,
197/18, 202/08, 202/25, 202/32,
204/07, 208/16, 208/31, 211/20,
211/24, 213/05

[=74]

bişer: (T.) İstenildiği gibi,
uygun.

b.+di 13/19

[=1]

birer: (T.) Herkese bir.

b. 25/05, 52/23, 79/14,
88/09, 92/01, 94/35, 95/07, 125/09,
127/33, 128/30, 136/02, 136/04,
143/30, 145/21, 163/10, 177/02,
180/26, 209/26

[=18]

birer birer: (T.) Teker teker,
her biri ayrı olarak.

b. 23/11

[=1]

bir hayli: (T.) Epey, çok,
hayli, oldukça.

b. 13/05, 24/20, 191/04

[=3]

biri: (T.) Bir tanesi;
bilinmeyen bir kimse.

b. 10/01, 10/01, 23/32,
28/09, 31/10, 57/33, 67/12, 71/26,
89/20, 92/03, 93/07, 95/33, 98/26,
132/21, 151/11, 193/18, 204/05

b.+dir 51/23

b.+nde 76/13, 143/04,
143/24

b.+ne 19/06, 26/27,
33/15, 34/13, 34/14, 44/30, 69/10,
91/13, 91/35, 92/22, 110/11, 120/14,
133/15, 139/12, 144/01, 165/28,
178/22

b.+ni 26/24, 67/19,
73/01, 95/03, 121/18, 125/34, 128/30,
134/02, 137/14, 138/28, 140/13,
140/14, 150/10, 159/17, 176/08,
180/21

b.+nin 15/01, 75/02,
95/37, 131/31, 133/16, 190/11, 197/24,
200/02, 203/31

b.+si 16/08, 24/09,
53/05, 53/11, 63/35, 104/15, 149/18

b.+sine 47/13, 55/17,
100/32

b.+sinin 18/20

b.+ydi 95/13

b.+yle 165/22, 167/16

[=77]

birik-: (T.) Toplanıp
yığılmak.

b.-en 87/04

b.-miş 214/16
b.-tiğini 145/32
[=3]
birikinti: (T.) Bir yerde kendi kendine birikmiş olan şey.
b.+leri 75/10
b.+sinde 150/04
[=2]
biriktir-: (T.) Toplayıp yığmak; bir şeyi ölçülü kullanarak arttırmak, tasarruf etmek.
b.-diği 184/26
[=1]
birinci: (T.) Bir sayının sıra sıfatı; zaman, yer bakımından başkalarından önce gelen kimse, şey.
b. 7/01, 20/24, 29/13
b.+si 14/03
[=4]
birkaç: (T.) Çok olmayan, az sayıda, az.
b. 8/15, 8/25, 17/10, 18/10, 21/32, 25/24, 25/34, 26/26, 27/19, 28/06, 32/28, 36/04, 37/29, 38/21, 43/08, 44/15, 44/27, 45/22, 46/03, 46/13, 47/05, 47/35, 48/22, 48/25, 48/33, 49/16, 52/13, 53/36, 54/30, 62/32, 65/02, 70/23, 70/33, 72/17, 72/19, 73/11, 74/30, 82/18, 82/19, 83/28, 83/29, 85/01, 85/32, 86/25, 87/10, 87/16, 89/04, 89/10, 89/35, 91/14, 96/14, 96/23, 100/12, 101/20, 102/16, 102/19, 108/06, 109/29, 112/09, 114/33, 115/28, 116/03, 116/07, 116/14, 117/13, 120/09, 120/14, 121/27, 124/31, 125/18, 125/24, 128/30, 129/15, 131/30, 133/27, 140/06, 153/11, 153/13, 153/19, 156/25, 158/01, 162/06, 162/26, 163/06, 166/15, 168/19, 172/10, 172/26, 173/02, 175/05, 179/18, 180/28, 181/20, 183/36, 185/31, 186/03, 186/12, 186/32, 187/09, 188/08, 188/21, 189/22, 190/18, 193/14, 194/09, 200/31, 201/15, 204/31, 205/31, 206/10, 206/27, 207/14, 209/01, 211/27
b.+ı 89/25
b.+ını 101/13

b.+ıyla 165/10
[=117]
birleş-: (T.) Ayrıyken tek bir bütün durumuna gelmek.
b.-en 143/16
b.-erek 7/11
b.-iyor 19/04
b.-mişti 145/16
[=4]
birleştir-: (T.) Bir araya getirmek.
b.-diği 8/11
[=1]
birlik, -ği: (T.) Bağlılık, benzerlik, bağlantı, vahdet.
b. 59/14
[=1]
birlikte: (T.) Bir arada, beraberce, hep beraber.
b. 38/19, 53/16, 66/14, 89/10, 92/24, 101/17, 102/28, 112/08, 128/11, 134/22, 175/23, 177/29, 179/11, 182/19, 186/02, 188/04
[=16]
bir nevi: (T.+Ar.) Bir çeşit.
b. 25/33, 212/33
[=2]
bir parça: (T.+Far.) Biraz, azıcık, çok az.
b. 13/12, 20/07
[=2]
bir sürü: (T.) Pek çok.
b. 13/05, 13/35, 15/08, 17/18, 59/24, 109/15, 109/16, 115/29, 116/22, 125/08
[=10]
birtakım: (T.) Kimi, bazı.
b. 9/09, 12/13, 15/07, 16/20, 17/20, 21/02, 21/06, 21/17, 25/09, 33/30, 74/17, 97/10, 106/12, 119/25, 132/13, 193/16, 204/14, 210/29, 213/37
[=19]
bir tek: (T.) Olumlu cümlelerde, yalnız bir; olumsuz cümlelerde, hiçbir.
b. 8/11
[=1]
bir türlü: (T.) hiçbir şekilde, hiçbir yolla.

b. 8/03, 56/03, 62/28,
69/19, 69/20, 70/22, 80/06, 81/08,
84/31, 84/35, 107/18, 109/05, 110/16,
116/21, 141/26, 142/33, 146/22,
147/07, 155/30, 157/11, 160/15,
166/21, 197/18, 201/32

[=24]

bit-: (T.) Tükenmek, sona
ermek.

b.-eceği 87/03

b.-en 53/01

b.-eni 41/29, 62/20

b.-er 85/19

b.-ip 11/26, 45/07

b.-irmiyor 157/11

b.-meyecek 145/32

b.-mez 85/19

b.-miş 12/31, 89/34,
191/06

b.-ti 48/28, 49/12,
49/12, 50/03, 103/06

b.-tiğini 143/11

b.-tikten 28/27, 148/17

[=21]

bitap-: (Far.) Yorgun.

b. 86/13, 205/04

[=2]

bitir-: (T.) Bitmesini
sağlamak, sona erdirmek, tüketmek,
tamamlamak, sonuçlandırmak.

b.-dikten 25/19, 33/05,
99/32

b.-en 127/18

b.-ince 173/10

b.-meden 44/01

b.-mek 56/21

b.-mesine 70/04

b.-miş 136/31

b.-mişti 27/20

[=10]

bitişik-: (T.) Yan yana olan,
yandaki.

b. 77/18, 131/01,
136/13, 149/13

[=4]

bitkin-: (T.) gücü tükenmiş
olan, çok yorgun, argın, aygın,
dermansız.

b. 39/24, 48/03, 48/30,
84/34, 114/35, 134/05

[=6]

biz-: (T.) Çokluk birinci kişiyi
gösteren söz.

b. 38/29, 41/09, 48/16,
53/18, 61/26, 63/23, 68/23, 72/34,
79/33, 81/21, 98/17, 119/16, 148/28,
167/26, 178/32, 184/34

b.+de 54/17

b.+den 10/27, 68/27,
89/08

b.+desin 62/11

b.+e 14/34, 41/29,
43/30, 43/32, 50/21, 52/17, 60/09,
60/22, 60/30, 62/12, 68/17, 94/08,
139/10, 141/07, 156/18, 169/18,
171/30, 189/02, 194/17, 195/01,
195/10, 196/24

b.+i 12/29, 43/33,
119/23, 172/26, 196/25

b.+im 12/06, 41/28,
41/37, 59/35, 60/02, 60/11, 63/23,
68/03, 71/12, 81/16, 95/23, 132/10,
137/31, 137/35, 149/22, 149/29,
151/14, 156/12, 162/08, 194/15

b.+imkilerden 16/20

b.+imkilere 16/19

b.+imkini 81/21

[=71]

bizzat-: (Ar.) Aracısız, kendisi
olarak.

b. 7/06

[=1]

boğ-: (T.) Tamamıyla
kaplamak, sarmak; bunaltmak.

b.-acak 196/07

b.-acaktı 183/18

b.-uyordu 175/21,
190/27

[=4]

boğaz-: (T.) Bonun ön bölümü
ve bu bölümü oluşturan organlar, imik,
kursak.

b. 21/09, 35/11

b.+ı 204/04, 205/29

b.+ına 135/25, 203/23,
214/16

b.+ından 44/05

b.+ının 80/22, 206/16

[=10]

boğucu: (T.) (hava için) Çok sıcak, bunaltıcı.

b. 100/14, 128/33

[=2]

boğuk: (T.) Kısılmış (ses).

b. 38/05, 39/01, 42/29, 64/18, 64/18, 103/23, 103/27, 108/14, 108/14, 119/01, 158/35, 194/02

[=12]

boğul-: (T.) boğma işine konu olmak; bunalmak.

b.-acak 43/24, 100/17

b.-acakmış 195/06

b.-an 107/27

b.-dular 97/10

b.-ur 40/13, 126/37, 144/03, 197/09, 204/18

[=10]

boğum: (T.) Boğulmuş, sıkılmış yer.

b.+lu 16/24

[=1]

boğuş-: (T.) Birbirinin boğazına sarılmak, dövüşmek.

b.-tuk 10/07

[=1]

bohça: (T.) içine çamaşır, elbise vb. koyup sarılan dört köşe kumaş.

b. 132/02, 132/04, 163/24

b.+ları 133/05

b.+larını 134/15

b.+ya 132/09

[=6]

bol: (T.) İçine girecek şeyin boyutlarından daha büyük veya geniş olan, dar karşıtı; nicelik bakımından olağandan alışıldandan çok, kıt karşıtı.

b. 23/16, 24/24, 73/08, 87/20, 115/30, 154/06, 188/07

[=7]

bolca: (T.) Oldukça çok.

b. 33/02

[=1]

bolluk, -ğu: (T.) Bol olma durumu; parasal bakımdan rahatlık.

b. 41/15

b.+un 32/28

[=2]

bombardıman et-: (Fr.+T.) Top ateşi veya bomba ile bir yere saldırmak.

b.-mesi 164/31

[=1]

bomboş: (T.) Büsbütün, tamamen boş

b. 152/33, 162/32, 164/12

b.+tu 126/14

[=4]

boncuk: (T.) Cam, taş, sedef, tahta, plastik vb. maddelerden yapılan, ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli süs tanesi

b. 20/31

[=1]

boncuklu: (T.) Boncuğu olan, boncukla süslenmiş.

b. 71/27

[=1]

borç: (T.) Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi gerekli para veya başka bir şey.

b.+luydular 34/05

b.+um 48/34

b.+undan 77/27

[=3]

borçlan-: (T.) Karşılığını sonra vermek şartıyla birinden para veya bir şey almak, istikraz etmek.

b.-mıştı 47/25

[=1]

borçlu: (T.) Borcu olan, borç almış olan, verecekli, medyun, alacaklı karşıtı.

b. 50/09, 70/07

[=2]

boş: (T.) İçinde, üstünde hiç kimse veya hiçbir şey bulunmayan, dolu karşıtı.

b. 36/14, 73/25, 84/16, 104/34, 109/14, 115/29, 120/23, 133/12, 142/25, 150/29, 152/18, 152/23, 152/37, 170/07, 178/13, 179/23, 179/23, 182/33, 201/02

b.+ta 106/32, 111/18

[=21]

boşal-: (T.) Boş duruma gelmek, içinde bir şey kalmamak, inhilal etmek.

b.-an 88/25
b.-ıp 48/03
b.-ması 92/19
b.-maya 107/24
[=4]

boşaliver-: (T.) Çabucak veya ansızın boşalmak.

b.-mişti 164/08
[=1]

boşalt-: (T.) Boş duruma getirmek.

b.-sak 110/14
[=1]

boşaltabil-: boşaltma ihtimali veya imkânı bulunmak.

b.-iyor 163/24
[=1]

boşan-: (T.) bol bol akmak; dertlerini, yakınmalarını anlatmak.

b.-an 202/13
b.-diğini 209/17
b.-masına 15/12
[=3]

boşluk, -ğu: (T.) Boş olan yer; eksiklik yoksunluk duygusu.

b.+a 129/30
b.+ları 200/11
b.+ta 25/34
b.+u 146/19
[=4]

boşuna: (T.) Boş, yararsız, gereksiz, beyhude, nafiye.

b. 131/33
[=1]

boş yere: (T.) Boşuna.

b. 57/20
[=1]

boy: (T.) Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık.

b.+lu 35/24, 145/21,
188/03

b.+u 107/31
b.+uma 62/21
b.+un 62/21
b.+unda 82/01
[=7]

boya: (T.) Renk vermek, dış etkilerden korumak için eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli madde.

b. 116/18
[=1]

boya-: boya sürerek veya boyaya batırarak renk vermek.

b.-dılar 68/22
b.-mişti 214/17
b.-yan 142/14
b.-yor 204/22
[=4]

boyalı: (T.) Boya sürülmüş, boyanmış veya boyaya batırılmış.

b. 66/18, 71/24, 92/28,
184/25

[=4]

boyan-: (T.) Boyama işi yapılmak.

b.-miş 116/18
[=1]

boyla-: (T.) İstemeyerek bir yere gitme durumunda kalmak.

b.-rız 67/34
b.-yacaktım 68/23
[=2]

boylu boyunca: (T.) Boyu uzanabildiği kadar, boyu uzunluğunca.

b. 125/25
[=1]

boynuz: (T.) Bazı hayvanların başında bulunan, tırnağı bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatalı korunma organı.

b.+ları 13/02
[=1]

boyun: (T.) Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi.

b. 83/08
b.+u 73/20, 109/04
b.+uma 53/34
b.+umdan 40/35
b.+una 40/35, 59/32,
63/10, 72/04, 80/26, 83/16, 122/11,
148/34, 158/03, 178/30, 184/14,
184/25, 213/02

b.+undan 120/17

b.+unu 64/18, 90/22,
136/20, 136/23, 144/14, 195/06,
208/07

[=26]

boyuna: (T.) Ara vermeden,
durmaksızın.

b. 204/11

[=1]

boyunca: (T.) Boyu veya
uzunluğu kadar.

b. 8/36, 144/23, 157/03

[=3]

boyun eğ-: (T.) İsteyerek
veya istemeyerek uymak, katlanmak.

b.-meler 207/11

[=1]

boz-: (T.) Bir yerin, bir şeyin
düzenini karıştırmak; biçimini ve
kullanılışını değiştirmek.

b.-amaz 39/13

b.-an 201/35

b.-arak 183/25

b.-ması 149/17

b.-mayan 52/29

[=5]

bozdur-: (T.) altını paraya
çevirmek.

b.-dum 140/14

[=1]

bozuk, -ğu: (T.) Bozulmuş
olan; kötümser, gergin, huzursuz,
karışık.

b. 13/10, 22/25, 95/35,
120/23, 126/16, 135/33, 206/24

[=7]

bozul-: (T.) Bozulma işine
konu olmak; bi şeye kızmak,
içerlemek.

b.-an 31/33

b.-du 31/12

[=2]

böğür: (T.) İnsan veya
hayvan vücudunun kaburga ile kalça
arasındaki bölümü.

b.+üne 156/21

[=1]

böğürtlen: (T.) Gülgillerden,
bahçe çitlerinde, yol kenarlarında
kendiliğinden yetişen dikenli ve çok
yıllık bşir çalı, diken dutu, it üzümü.

b. 101/15

[=1]

bölme: (T.) Büyük bir yeri,
alanı küçük oda veya kısımlara ayıran
ince duvar veya tahta perde.

b.+de 67/05

[=1]

bölük, -ğü: (T.) Takımlardan
oluşan, üçü veya dördü bir tabur
oluşturan ve öbür birliklerin temeli
sayılan birlik.

b. 135/35, 190/18,
208/02

[=3]

bölüş-: (T.) İki veya daha çok
kimse aralarında herhangi bir şeyi
paylaşmak, üleşmek, payını almak,
taksim etmek.

b.-ecek 183/17

[=1]

böyle: (T.) Bunun gibi, buna
benzer.

b. 10/30, 14/23, 17/30,
18/01, 27/08, 27/31, 29/12, 32/26,
34/09, 34/10, 34/18, 34/26, 37/10,
38/11, 40/10, 45/07, 50/31, 51/05,
51/12, 53/04, 53/18, 55/05, 55/06,
55/14, 55/16, 55/25, 56/14, 58/02,
58/12, 58/35, 59/09, 60/32, 66/04,
66/07, 70/29, 73/02, 78/03, 78/03,
79/13, 79/23, 80/03, 80/05, 81/08,
81/19, 83/01, 83/34, 96/13, 96/13,
96/18, 107/13, 107/15, 108/22, 109/20,
110/08, 110/26, 112/01, 112/13,
115/10, 115/11, 120/07, 122/08,
123/35, 123/36, 124/02, 130/20,
142/29, 143/09, 143/24, 144/01,
145/29, 147/01, 148/19, 150/29,
151/17, 151/17, 151/35, 152/30,
156/24, 161/17, 161/26, 162/08,
162/18, 171/20, 172/15, 174/18,
175/21, 176/19, 177/10, 177/18,
179/36, 180/01, 181/23, 183/33,
184/20, 184/31, 184/33, 185/12,
185/21, 187/31, 195/34, 196/26,
198/13, 198/18, 199/28, 199/31,
200/06, 201/02, 201/36, 205/35,
212/27

b.+ce 18/34

b.+dir 183/28, 196/28

b.+lerden 34/13	32/24, 32/28, 33/04, 33/06, 33/15,
b.+lerine 58/20	33/19, 33/19, 33/22, 33/29, 33/31,
b.+ymiş 184/17	33/33, 33/33, 33/35, 34/05, 34/05,
[=116]	35/03, 35/24, 35/25, 35/33, 35/34,
böylece: (T.) Tam böyle, bu	36/28, 37/17, 37/31, 37/32, 38/06,
biçimde; en sonunda, böylelikle.	38/15, 39/11, 39/24, 40/04, 40/16,
b. 21/10, 22/29, 25/30,	41/14, 41/21, 41/21, 41/31, 41/34,
47/29, 52/01, 103/06, 108/01, 129/23,	42/07, 42/25, 42/27, 43/03, 43/15,
186/22	43/16, 43/20, 43/22, 43/23, 43/26,
[=9]	43/29, 43/34, 44/17, 44/20, 44/24,
böylesi: (T.) Bunun gibisi, bu	44/30, 45/08, 45/18, 45/19, 45/23,
biçimde olanı; buna benzer, bunun	45/34, 45/36, 46/06, 46/10, 47/13,
gibi.	47/33, 48/06, 49/12, 49/22, 50/04,
b. 90/24	50/07, 50/09, 50/13, 50/16, 50/31,
[=1]	50/36, 51/10, 51/14, 51/15, 51/15,
browning: (İng.) Namlusu	51/23, 51/25, 51/35, 52/01, 52/06,
7,65 milimetre çapında olan otomatik	52/11, 52/15, 52/19, 52/24, 52/26,
tabanca.	52/28, 52/33, 53/03, 53/21, 53/24,
b. 94/27, 95/02	53/25, 53/25, 54/09, 54/25, 54/28,
b.+di 98/12	54/34, 55/01, 55/10, 55/20, 55/33,
[=3]	56/02, 56/06, 56/09, 56/11, 56/15,
bu: (T.) Yerde, zamanda veya	56/17, 56/23, 56/29, 56/31, 56/32,
söz zincirinde en yakın olanı gösteren	57/02, 57/08, 57/09, 57/10, 57/11,
bir söz; en yakında bulunan bir varlığı	57/16, 57/24, 57/24, 57/32, 57/33,
veya biraz önce anılan bir şeyi işaret	58/02, 58/04, 58/05, 58/17, 58/20,
yolu ile belirtmek için kullanılan bir	59/03, 59/06, 59/18, 59/30, 59/34,
söz.	60/10, 60/15, 60/17, 60/33, 61/08,
b. 7/20, 8/28, 9/08,	61/14, 62/17, 62/19, 62/29, 63/04,
9/10, 9/11, 9/15, 10/16, 10/18, 10/26,	63/26, 64/08, 64/14, 65/13, 65/18,
11/02, 11/07, 12/04, 12/06, 12/08,	66/08, 66/23, 67/09, 67/16, 67/16,
12/10, 12/12, 12/22, 12/32, 12/33,	67/32, 67/33, 67/37, 69/13, 69/16,
12/35, 13/01, 13/02, 13/06, 13/08,	69/21, 69/21, 69/22, 69/23, 69/26,
13/12, 13/15, 13/19, 13/21, 14/01,	69/27, 70/01, 70/06, 70/09, 70/13,
14/12, 14/17, 14/22, 14/26, 15/01,	70/27, 71/05, 71/06, 71/07, 71/08,
15/08, 15/15, 15/21, 15/27, 15/32,	71/25, 71/32, 72/01, 72/12, 72/35,
16/03, 16/11, 16/13, 16/29, 16/33,	73/01, 73/09, 73/11, 73/33, 74/05,
16/33, 17/01, 17/06, 17/22, 17/23,	74/09, 74/16, 74/32, 75/02, 75/04,
17/25, 17/30, 18/02, 18/08, 18/14,	75/13, 75/14, 75/27, 75/32, 75/34,
18/14, 18/26, 18/30, 19/19, 20/05,	76/05, 76/05, 77/13, 78/18, 78/33,
20/10, 21/01, 21/18, 21/18, 21/20,	79/27, 79/33, 80/14, 80/16, 80/23,
21/22, 21/24, 22/01, 22/06, 22/13,	80/29, 81/05, 81/09, 81/29, 81/29,
22/22, 22/23, 22/35, 22/36, 23/11,	81/30, 81/31, 82/09, 82/11, 82/12,
23/18, 23/31, 24/03, 24/06, 24/10,	82/13, 82/21, 82/22, 82/28, 82/31,
24/13, 24/23, 24/31, 25/05, 25/08,	83/29, 84/01, 84/25, 84/29, 84/31,
25/11, 25/14, 25/30, 26/12, 26/18,	85/05, 85/10, 85/15, 85/22, 86/01,
26/23, 26/27, 26/31, 27/06, 27/06,	86/02, 86/06, 86/13, 86/28, 86/32,
27/10, 27/23, 27/26, 28/03, 28/05,	87/02, 87/26, 88/03, 88/21, 89/21,
28/08, 28/20, 28/29, 29/10, 29/10,	89/30, 89/33, 90/08, 90/12, 90/13,
29/11, 29/20, 30/15, 31/09, 31/09,	90/15, 90/16, 90/26, 91/09, 91/14,
31/12, 32/05, 32/07, 32/09, 32/17,	91/19, 92/01, 92/16, 92/19, 92/22,

93/09, 93/21, 93/27, 93/34, 94/02, 136/13, 136/23, 136/34, 137/05,
 94/08, 94/16, 94/18, 94/20, 94/20, 137/17, 137/21, 137/31, 138/17,
 94/22, 95/09, 95/14, 95/26, 96/06, 138/23, 139/08, 139/11, 139/20,
 96/10, 96/13, 96/31, 97/02, 97/11, 139/24, 139/35, 140/05, 140/06,
 97/13, 97/17, 97/23, 97/31, 97/35, 140/15, 140/32, 141/02, 141/04,
 98/05, 98/07, 98/07, 98/13, 98/18, 141/09, 141/12, 141/20, 141/21,
 98/25, 98/28, 99/05, 99/13, 99/17, 141/31, 142/10, 142/16, 142/21,
 99/19, 99/23, 99/25, 99/33, 100/07, 142/31, 142/33, 143/04, 143/11,
 100/11, 100/23, 100/26, 100/26, 143/16, 143/27, 143/30, 143/30,
 101/10, 101/14, 101/26, 102/02, 143/31, 144/03, 144/11, 144/27,
 102/07, 103/01, 103/12, 103/17, 144/35, 145/03, 145/31, 146/02,
 104/03, 104/21, 104/22, 104/25, 147/01, 147/08, 147/17, 147/22,
 104/28, 104/29, 104/31, 104/36, 147/23, 147/26, 147/33, 148/07,
 105/02, 105/04, 105/07, 105/12, 148/12, 148/15, 148/20, 148/23,
 105/13, 105/14, 105/17, 105/24, 148/31, 150/11, 150/13, 150/15,
 105/26, 105/31, 106/05, 106/10, 150/25, 151/17, 151/19, 151/25,
 106/30, 107/01, 107/06, 107/11, 151/30, 152/04, 152/06, 152/08,
 107/18, 107/31, 108/06, 108/08, 152/14, 152/18, 152/37, 153/28,
 108/20, 108/27, 109/06, 109/07, 153/30, 154/09, 154/11, 154/22,
 109/19, 109/19, 109/22, 109/26, 154/26, 155/05, 155/14, 155/35,
 110/01, 110/10, 110/12, 110/18, 156/28, 157/37, 158/12, 158/21,
 110/18, 110/24, 111/01, 111/05, 159/20, 159/26, 160/03, 160/06,
 111/07, 111/15, 111/18, 111/24, 160/16, 160/26, 161/16, 161/16,
 111/25, 111/28, 111/31, 111/33, 161/19, 161/23, 162/10, 162/15,
 112/06, 112/08, 112/12, 112/15, 162/19, 162/21, 162/24, 162/28,
 112/15, 112/22, 112/24, 112/28, 162/30, 163/12, 163/13, 163/13,
 113/05, 113/19, 114/09, 114/13, 163/32, 164/07, 164/10, 164/14,
 114/16, 114/31, 114/32, 115/08, 164/20, 164/29, 164/33, 165/07,
 115/09, 115/37, 116/04, 116/16, 166/01, 166/06, 166/12, 166/18,
 116/23, 116/24, 117/05, 117/08, 166/28, 166/30, 166/34, 166/34,
 117/09, 117/10, 117/23, 117/26, 167/09, 167/18, 167/27, 167/36,
 117/27, 117/28, 117/32, 117/35, 168/25, 169/21, 169/28, 169/31,
 118/01, 118/08, 118/18, 118/22, 169/34, 170/24, 170/27, 171/10,
 118/25, 118/29, 118/30, 118/33, 171/17, 171/29, 171/31, 172/13,
 119/06, 119/09, 120/02, 120/18, 172/14, 172/24, 172/25, 172/30,
 120/30, 120/34, 121/07, 121/07, 173/16, 173/17, 173/20, 173/29,
 121/15, 121/19, 121/23, 122/09, 173/29, 173/33, 174/06, 174/34,
 122/29, 123/30, 123/33, 123/36, 174/36, 175/01, 175/02, 175/15,
 124/06, 124/09, 124/17, 124/22, 175/16, 175/17, 176/11, 176/22,
 125/08, 125/11, 125/20, 125/28, 177/06, 177/09, 177/18, 177/19,
 126/05, 126/15, 126/21, 126/34, 177/30, 177/35, 177/35, 179/18,
 127/02, 127/27, 127/31, 127/35, 179/21, 179/35, 180/06, 180/06,
 128/02, 128/05, 128/09, 128/10, 180/15, 180/17, 180/22, 181/12,
 128/28, 129/07, 129/09, 129/11, 181/27, 181/29, 182/06, 182/07,
 129/16, 129/17, 129/19, 130/12, 182/10, 182/13, 182/15, 182/18,
 130/17, 130/19, 131/03, 131/36, 182/19, 182/23, 182/29, 182/35,
 132/24, 132/34, 133/05, 133/06, 183/02, 183/03, 183/04, 183/07,
 133/06, 133/08, 133/09, 133/10, 183/11, 183/14, 183/16, 183/17,
 133/14, 133/17, 133/30, 134/07, 183/19, 183/29, 183/33, 184/04,
 135/11, 135/18, 135/25, 135/26, 184/06, 184/11, 184/12, 185/33,

186/02, 186/12, 186/19, 186/23, b.+nlar 12/30, 17/19,
 186/27, 187/06, 187/09, 187/15, 20/13, 20/17, 21/03, 21/08, 26/24,
 187/29, 187/31, 187/35, 187/35, 29/04, 32/32, 33/05, 34/03, 37/11,
 188/04, 188/08, 188/10, 188/11, 59/01, 60/04, 70/07, 83/10, 91/25,
 188/20, 188/27, 188/29, 189/03, 97/06, 97/33, 100/34, 101/12, 120/27,
 189/08, 189/16, 189/19, 189/29, 127/30, 131/05, 135/28, 135/28,
 189/36, 190/02, 190/02, 190/05, 152/10, 153/26, 157/08, 159/28,
 190/09, 190/17, 190/28, 190/28, 161/32, 161/36, 176/27, 203/16
 190/30, 190/33, 190/34, 190/36, b.+nlara 15/22, 15/28,
 191/03, 191/08, 191/14, 191/18, 18/28, 20/26, 21/12, 32/29, 33/02,
 191/21, 192/21, 192/27, 192/29, 36/20, 57/15, 59/01, 79/13, 81/32,
 192/31, 192/34, 192/36, 193/10, 95/15, 118/10, 132/23, 181/07, 182/21,
 193/18, 193/33, 193/33, 194/04, 191/13, 198/28, 200/05
 194/09, 194/10, 194/17, 194/24, b.+nlarda 45/06
 195/05, 195/20, 195/21, 195/24, b.+nlardan 11/06,
 195/25, 195/31, 195/33, 196/28, 14/03, 15/17, 20/20, 20/32, 31/10,
 197/06, 197/23, 197/27, 198/03, 67/11, 101/13, 150/10
 198/08, 198/10, 198/12, 198/14, b.+nlardır 20/33
 198/15, 198/18, 198/23, 198/24, b.+nları 9/26, 10/32,
 198/25, 198/26, 198/29, 198/32, 10/35, 13/27, 20/25, 22/04, 22/05,
 199/15, 199/17, 199/23, 199/24, 29/08, 36/06, 36/08, 36/35, 43/27,
 200/02, 200/04, 200/05, 200/09, 45/03, 45/13, 54/22, 58/09, 60/12,
 200/10, 200/12, 200/13, 200/20, 61/26, 69/32, 106/23, 109/01, 111/22,
 201/02, 201/18, 202/05, 202/06, 147/24, 147/31, 150/36, 151/05,
 202/10, 202/24, 202/28, 203/20, 166/36, 175/07, 176/28, 191/26,
 204/28, 205/08, 205/11, 205/12, 201/17, 204/15, 214/25
 205/18, 205/25, 206/06, 206/18, b.+nların 14/02, 14/29,
 206/25, 206/25, 207/06, 207/10, 19/12, 19/26, 20/21, 20/28, 20/35,
 207/11, 207/25, 208/32, 208/34, 21/32, 23/14, 26/14, 30/24, 31/05,
 209/12, 209/12, 209/18, 209/19, 33/09, 33/18, 33/23, 33/27, 34/16,
 210/11, 210/17, 212/04, 212/18, 35/08, 36/09, 49/17, 64/12, 67/10,
 212/20, 212/22, 212/25, 213/04, 71/22, 80/33, 88/05, 90/14, 97/08,
 213/10, 213/28, 213/31, 214/06, 98/15, 100/29, 109/11, 109/17, 114/30,
 214/10, 214/15, 214/18, 215/01, 121/05, 143/06, 144/32, 149/16,
 215/03 150/01, 151/19, 152/19, 188/21
 b.+dur 173/36 b.+nlarla 21/07, 23/24,
 b.+na 22/09, 27/30, 170/06, 189/27, 205/23
 33/25, 37/21, 49/08, 49/11, 52/31, b.+nsuz 150/28
 82/28, 107/15, 118/23, 121/11, 145/17, b.+nu 11/32, 16/19,
 147/19, 161/02, 164/02, 167/26, 38/18, 39/31, 43/25, 43/30, 51/26,
 171/17, 174/06, 181/01, 190/19, 56/08, 56/21, 59/21, 60/21, 61/21,
 196/09, 205/10, 205/13, 206/35, 62/36, 65/04, 65/19, 67/22, 69/20,
 214/35 74/15, 77/30, 77/31, 79/24, 83/27,
 b.+nda 27/08, 33/12, 84/35, 86/03, 97/30, 100/08, 105/19,
 77/34, 110/02, 173/22 106/10, 111/03, 112/32, 115/14,
 b.+ndan 33/31, 76/02, 126/12, 128/06, 131/34, 137/03,
 92/08, 107/34, 117/35, 161/24, 162/17, 137/13, 137/32, 140/03, 140/31,
 162/18, 167/34, 185/27, 188/01, 145/09, 148/05, 156/27, 166/10,
 191/16, 197/10, 207/16 167/11, 171/04, 171/14, 172/15,
 174/07, 181/21, 182/11, 183/16,

187/18, 187/27, 191/15, 193/02,
194/18, 195/35, 199/01, 199/03,
199/09, 200/15, 203/04, 204/01,
207/04

b.+nun 13/25, 18/05,
27/02, 33/27, 38/08, 52/24, 58/18,
60/25, 74/33, 77/12, 79/05, 83/34,
84/06, 88/23, 94/28, 97/19, 102/12,
105/23, 106/06, 115/26, 118/32,
124/02, 124/15, 128/15, 133/34,
141/23, 143/18, 145/19, 146/08,
146/13, 148/02, 150/04, 151/21,
155/10, 161/25, 163/17, 167/29,
174/14, 179/29, 185/22, 189/28,
190/05, 191/19, 195/34, 200/26,
207/19, 208/36, 212/06, 212/09

b.+nunla 57/31, 71/23,
123/07, 202/06

b.+rada 21/16, 22/19

b.+ydu 182/06

b.+ymuş 70/08

[=1219]

bucak bucak: (T.) Her yerde,
her yanda, her tarafta.

b. 62/23,

[=1]

buçuk, -ğu: ... ve yarım.

b. 177/01, 195/20

[=1]

Buda: Budizm'in kurucusu.

b. 151/13

[=1]

budan-: (T.) Budama işine
konu olmak.

b.-maktan 26/12

[=1]

bugün: (T.) İçinde bulunulan
gün.

b. 31/16, 33/10, 50/21,
63/29, 74/08, 77/27, 80/14, 85/06,
104/14, 106/29, 107/04, 109/30,
119/29, 120/07, 134/11, 134/22,
135/10, 153/09, 168/02, 178/32,
180/08, 180/10, 180/36, 190/35,
197/24, 198/32, 201/06, 201/14

b.+den 85/38

b.+dü 147/16

b.+dür 41/05

b.+e 29/28

b.+kü 180/08, 180/31

b.+lerde 8/06, 52/30,
58/29, 58/32

b.+ün 74/24, 126/14

[=40]

buğday: (T.) Buğdaygillerin
örnek bitkisi.

b. 140/12

[=1]

buğulan-: (T.) Üzerinde buğu
oluşmak, buğu ile kaplanmak.

b.-an 66/13

[=1]

buğulu: (T.) Üzerinde buğu
bulunan, buğulanmış.

b. 206/26

[=1]

buhran: (Ar.) Bunalım,
bunluk.

b. 55/24

[=1]

bul-: (T.) Arayarak veya
aramadan bir şeyle, bir kimse ile
karşılaşmak; kaybedilen bir şeyi
yeniden ele geçirmek.

b.-acaktı 182/12

209/07

b.-amadan 21/29,

178/13

b.-amadı 153/03,

177/16

b.-amadılar 85/35,

b.-amadım 134/32

b.-amamak 147/30

b.-amamanın 147/25

b.-amamış 34/14,

146/21

b.-amayacağı 210/20

b.-amayarak 132/35,

134/24, 184/07, 196/35

b.-amıyor 151/27

b.-amıyordu 109/21,

112/26, 195/26

b.-amıyorlar 129/21

b.-amıyorlardı 152/09

b.-an 208/27

b.-arak 120/02

b.-du 49/07, 51/31,
82/18, 103/36, 114/03, 152/17, 175/12

b.-duğu 27/26, 121/23,
173/24, 181/25, 185/03, 200/05,
200/28

b.-duğunu 148/16
b.-dular 66/09
b.-dum 172/34
b.-madı 51/36, 56/15
b.-madığı 148/12
b.-mak 59/25, 97/23,
115/01, 190/24

b.-makta 76/05
b.-mam 196/29
b.-maya 100/27, 171/18
b.-muş 25/18
b.-muştı 23/01
b.-muştum 10/30
b.-muyor 76/02
b.-muyordu 180/16,
190/21

b.-unca 68/17, 145/33
b.-unduğu 174/35
b.-up 18/24, 62/32,
84/33, 111/19, 137/12, 147/20, 190/17
b.-ur 62/12, 107/22
b.-urlardı 206/22
b.-ursa 160/27
b.-urum 140/25
b.-uruz 36/11
b.-uyor 27/31, 73/07
b.-uyordu 21/16, 26/32,
90/15, 106/15

b.-uyorsak 195/04
[=82]

bulabil-: (T.) Bulma ihtimali
veya imkânı bulunmak.

b.-mek 114/37
b.-mesine 66/05
[=2]

bulan-: (T.) Bulama işine
konu olmak, her yanı bir şeyle
kaplanmak; mide bulantısı olmak.

b.-ır 142/19
b.-miş 150/08
[=2]

bulantı: (T.) Midede duyulan
ve insana kusacak gibi bir duygu veren
durum.

b.+yı 180/20
[=1]

bulaşık, -ğı: (T.) Yiyecek
veya içeceklerle kirletilmiş mutfak eşyası
veya kap kakak.

b.+a 62/35
[=1]

bulgur: (T.) Kaynatılıp
kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan
sonra kırılan buğday.

b. 20/03, 25/02, 25/04,
117/08, 155/28, 178/14
b.+umuz 41/18
[=7]

bulgur pilavı: (T.+Far.)
Bulgurla pişirilen pilav.

b. 178/16, 179/08,
179/15, 180/26
b.+nın 179/17
b.+yla 179/21
[=6]

bulun-: (T.) Bulma işine
konu olmak; (-de) herhangi bir
durumda olmak; (-de) bir yerde
olmak.

b.-acak 33/18
b.-amayan 12/24
b.-amayarak 132/25
b.-amazdı 66/08
b.-an 23/16, 24/12,
24/23, 33/07, 57/01, 73/08, 73/27,
91/09, 95/06, 98/12, 103/12, 129/31,
136/08, 141/32, 149/14, 164/17,
169/07

b.-anlar 91/32
b.-anlara 146/11
b.-anlardan 97/05,
160/19

b.-anların 11/07, 91/31,
96/13

b.-du 122/19
b.-duğu 12/21, 44/10,
45/16, 71/22, 100/25, 103/09, 120/09,
127/23, 129/03, 131/10, 142/12,
153/02, 167/14, 187/37

b.-duğun 170/28
b.-duğunu 16/21, 34/30,
75/28, 99/14, 100/23, 130/15

b.-dukları 128/25,
145/25, 212/14

b.-madan 11/26, 36/19,
40/15

b.-madığımı 16/11,
84/26, 138/17, 177/33

b.-maktan 84/25

b.-maları 56/23

b.-mamasıydı 145/12

b.-ması 12/11, 45/06,
131/27, 133/16, 180/10

b.-masına 18/27

b.-masındaydı 189/30

b.-maya 146/15

b.-mayacaktı 107/09

b.-mayı 110/10

b.-mazdı 110/23

b.-sun 151/05

b.-up 66/23

b.-ur 43/33, 55/04

b.-uyordu 152/11,
203/22

b.-yor 57/19

[=81]

bulunabil-: (T.) Bulunma
ihtimali veya imkânı bulunmak.

b.-eceğini 145/06

b.-irdi 195/33

[=2]

bulundur-: (T.) Var
olmasını, hazır bulunmasını sağlamak.

b.-an 56/32

b.-mak 173/23

[=2]

buluş-: (T.) Bir araya
gelmek.

b.-tular 79/16

[=1]

bulut: (T.) Atmosferdeki su
damlacıkları ve buz taneciklerinin
görülebilir yoğunluk kazanmasıyla
oluşan, biçimleri, yükseklikleri ve yol
açtıkları hava olaylarıyla birbirinden
ayrılan yığın.

b.+lar 75/12, 79/08,
79/12, 101/31, 208/20, 212/20

b.+lardan 75/31

b.+ların 16/07, 75/05,
75/21, 102/03

b.+unu 125/10

[=12]

buna-: (T.) Çeşitli sebeplerle
zihin gücünü yitirerek ne yaptığını

bilemez duruma gelmek, ateh
getirmek.

b.-yan 144/12

[=1]

bunal-: (T.) soluk alması
güçleşmek; çok sıkılmak, çok tedirgin
olmak.

b.-acak 107/33

b.-an 129/05

b.-irsa 109/12

[=3]

bura: (T.) Bu yer.

b.+da 9/24, 14/04,
20/09, 23/15, 25/23, 25/28, 33/05,
34/18, 39/19, 41/36, 42/09, 43/03,
44/25, 45/33, 49/13, 53/26, 76/32,
80/13, 82/36, 84/06, 84/21, 99/21,
101/21, 112/10, 114/25, 125/29,
128/23, 129/03, 130/11, 140/11,
140/14, 150/34, 161/20, 161/35,
161/35, 163/12, 166/36, 167/20,
170/04, 170/20, 174/04, 178/03,
184/02, 184/03, 213/36

b.+dadır 71/22

b.+daki 173/04

b.+dan 22/21, 49/12,
51/07, 53/04, 58/33, 66/35, 120/07,
122/16, 138/10, 169/23, 178/11,
189/19, 199/10, 207/21, 209/13

b.+damıydın 9/32

b.+dasın 9/27, 201/12

b.+lara 36/03, 39/13,
39/18, 140/30, 160/16

b.+larda 39/16, 115/21,

139/37, 206/11

b.+lardan 38/29, 67/30,

202/29

b.+ları 126/25

b.+lı 35/36

b.+nın 21/16

b.+sı 8/23, 110/25,
142/01, 160/11, 168/18, 203/29

b.+sını 197/08

b.+sının 23/15

b.+ya 10/27, 17/08,
35/14, 36/05, 43/12, 44/19, 45/22,
93/16, 95/23, 120/29, 121/24, 121/30,

121/31, 121/35, 122/01, 122/14,
122/23, 122/24, 122/25, 126/35,

132/18, 133/24, 137/32, 142/23,

149/37, 153/23, 169/22, 171/09,
182/18, 204/27

b.+yı 57/01

[=119]

Burhaniye: Balıkesir iline
bağlı ilçelerden biri.

b. 125/20, 136/07

b.+de 126/26

b.+den 137/01

b.+ye 125/23, 136/10

[=6]

burkul-: (T.) Burkma işine
konu olmak.

b.-uyor 72/15, 163/35

[=2]

burun: (T.) Alınla üst dudak
arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli
koklama ve solunum organı; bazı
şeylerin ön ve sivri bölümü.

b.+u 127/37, 143/16

b.+una 102/18, 114/08,

159/25

b.+unu 16/30

b.+uyla 201/33

[=7]

burun deliği: (T.) Burnun iki
boşluğundan her biri.

b.+leri 114/16, 192/23

b.+leriyle 129/07

[=3]

buruş-: (T.) Düzgünlüğü
bozulmak, üzerinde kırışık ve
katlamalar oluşmak.

b.-maya 104/22

b.-tu 182/33

b.-tuğunu 155/16

[=3]

buruştur-: (T.) Buruşuk
duruma getirmek.

b.-arak 89/18, 190/15

b.-du 51/09

b.-maya 204/10

b.-up 204/35

b.-ur 22/28

[=6]

buruşuk: (T.) Gerginliği,
düzgünlüğü kalmamış, buruşmuş olan.

b. 26/12

[=1]

buse: (Far.) Öpücük.

b.+lerinden 191/02

[=1]

buyur-: (T.) Söylemek,
demek, düşüncesini bildirmek;
"buyurun!" anlamında kullanılan bir
seslenme sözü.

b. 149/20

b.-un 46/27, 49/24

b.-ursanız 173/11

[=4]

bu yüzden: (T.) Bundan
dolayı.

b. 186/34

[=1]

buz: (T.) Çoksoğuk bir etki
uyandıran (şey veya kimse).

b.+dan 202/16

b.+un 183/14

[=2]

bük-: (T.) Sertçe çevirmek,
kıvırmak; eğmek.

b.-tü 54/35, 201/08

b.-üp 189/02, 192/04

[=4]

bükük: (T.) Bükülmüş,
eğilmiş olan.

b. 109/04

[=1]

bükül-: (T.) Bükme işine
konu olmak.

b.-dü 18/19, 82/17

[=2]

bürü-: (T.) Sarmak,
kaplamak, örtmek, basmak, istila
etmek.

b.-müş 69/01

[=1]

bürün-: (T.) Bürüme işine
konu olmak; herhangi bir görünüşe,
kimliğe girmek.

b.-müş 8/08, 65/03

b.-müştü 127/37

b.-üyor 101/09

[=4]

büsbütün: (T.) İyiden iyiye,
iyice, tamamen, tamamıyla, temelli.

b. 12/17, 15/17, 31/32,
39/34, 41/21, 42/19, 48/18, 49/06,
62/29, 64/07, 68/08, 72/12, 74/01,

82/33, 85/38, 91/13, 108/07, 112/22,
132/27, 142/12, 160/11, 161/34,
173/18, 179/36, 182/16, 184/24,
197/21, 198/16, 199/05, 199/23,
202/13, 203/08, 204/18, 205/03,
210/12, 211/02, 211/16

[=37]

bütün: (T.) Eksiksiz, tam;
çok sayıdaki varlık ve nesnelerin
hepsi; parçalanmamış; birlik, tamlık.

b. 8/36, 12/18, 12/20,
13/08, 15/17, 16/28, 18/30, 21/31,
22/06, 22/30, 24/13, 24/21, 25/25,
28/05, 29/05, 29/08, 30/03, 30/33,
31/25, 33/24, 35/32, 37/24, 42/22,
47/24, 47/25, 47/32, 53/24, 56/27,
57/14, 59/15, 68/26, 68/29, 69/13,
69/13, 73/16, 74/21, 83/08, 85/23,
87/26, 88/13, 90/14, 91/11, 91/25,
95/18, 98/05, 98/06, 98/19, 99/06,
104/26, 106/03, 109/18, 109/20,
112/34, 114/04, 114/30, 115/13,
116/02, 116/15, 116/15, 121/09,
122/12, 124/19, 127/09, 127/30,
129/13, 131/35, 136/34, 138/22,
144/09, 145/03, 146/01, 146/12,
146/20, 147/25, 147/31, 148/16,
150/01, 152/06, 152/15, 154/30,
155/32, 155/33, 160/05, 161/10,
161/15, 161/20, 161/28, 163/01,
163/01, 177/09, 177/31, 180/13,
180/15, 183/09, 185/04, 185/21,
189/25, 196/14, 198/26, 199/15,
200/01, 203/26, 203/32, 208/06,
208/18, 209/18, 209/18, 209/18,
214/20, 214/25, 215/01, 215/06,
215/06

[=113]

büyü-: (T.) Organizmanın
bütününde veya bu bütünün bir
bölümünde, boyutlar artmak,
irileşmek, eskisinden büyük duruma
gelmek.

b.-müş 79/07, 109/24,
213/24

b.-müştü 124/09

b.-sün 17/27

b.-yen 13/08, 86/09,
111/35, 202/25

b.-yerek 124/04

b.-yor 18/36

[=11]

büyücek: (T.) Biraz büyük,
büyüğe yakın.

b. 168/23

[=1]

büyük, -ğü: (T.) Boyutları,
benzerlerinden daha fazla olan;
yetişkin, belli bir yaşa gelmiş; çok
ortalamayı aşan; önemli.

b. 8/19, 11/01, 13/07,
13/22, 16/20, 17/03, 17/10, 19/26,
19/33, 20/04, 20/09, 22/02, 22/36,
23/14, 24/18, 25/22, 25/26, 25/27,
36/37, 43/24, 44/17, 45/27, 47/19,
47/19, 69/27, 71/33, 72/21, 75/01,
75/08, 80/09, 82/12, 82/22, 85/10,
89/20, 98/05, 98/08, 98/17, 106/16,
109/37, 116/11, 118/26, 124/16,
128/05, 138/18, 144/18, 161/37,
165/05, 166/15, 177/07, 179/28,
186/29, 186/33, 189/03, 191/21,
199/25, 200/11, 208/21, 212/28

b.+ler 30/27

b.+leri 23/27, 183/14

b.+lerin 28/25, 116/06,

154/05

b.+lerinkinden 20/10

b.+lerle 28/24

b.+tü 40/01

[=67]

büyükanne: (T.) Nine.

b. 71/12

b.+sinin 73/05

[=2]

Büyükçay: Romanda
bahsedilen bir yer.

b.+a 19/05

b.+ın 74/31

[=2]

büyükçe: (T.) Biraz büyük.
b. 8/33, 19/02, 20/08,
66/17, 67/01, 71/37, 100/08, 214/01

[=8]

büyükklük, -ğü: (T.) Büyük
olma durumu.

b.+ünü 161/02

[=1]

büyüt-: (T.) Büyük duruma
getirmek.

b.-meyin 46/20
b.-üyordu 130/09
[=2]

büyütül-: (T.) Büyüme işi
yapılmak.

b.-müş 59/01
[=1]

büz-: (T.) Buruşturarak,
sıkıştırarak veya kıvrım yaparak bir
şeyin alanını ve hacmini küçültmek.

b.-erek 174/02
[=1]

büzül-: (T.) Büzme işi
yapılmak; korku, şaşkınlık, soğuk vb.
etkenlerle bir kenara sinmek, bir
kenara çekilmek.

b.-müş 26/20, 123/27,
134/02

b.-müşe 114/31
b.-müştü 209/24
[=5]

C

cahil: (Ar.) belli bir konuda yeterli bilgisi olmayan; deneysiz, genç, toy.

c. 185/16

[=1]

cahillik, -ği: Bilgisizlik.

c.+inle 195/21

[=1]

cam: (Far.) Soda veya potasyum katılmış silisli kumun ateşte eritilmesiyle yapılan sert, saydam ve çabuk kırılır cisim.

c. 8/31, 37/31, 74/29

c.+ın 79/26

c.+lara 206/26

c.+ları 66/13

[=6]

cambaz: (Ar.) Yerde ve tel, at, bisiklet, ip vb. üzerinde dengeye dayanan, tehlikeli, heyecan verici gösteriler yapan kimse, akrobat.

c.+ı 66/36

[=1]

camekanlı: (Far.+T.)

Camekanı olan (yer).

c. 47/05

[=1]

cami: (Ar.) Müslümanların ibadet etmek için toplandıkları yer.

c.+de 161/18

c.+nin 28/20, 125/24, 136/10, 161/08

c.+ye 25/22, 162/02

c.+yle 161/13

[=8]

can: (Far.) İnsan ve hayvanlarda yaşamayı sağlayan ve ölümlü vücuttan ayrılan madde dışı varlık; insanın kendi varlığı, özü.

c. 113/03, 146/28, 147/26

c.+dan 112/13, 115/14, 161/19

c.+ı 18/03, 58/07, 67/34, 68/04, 163/18, 191/12

c.+ım 18/14, 46/02, 46/18, 48/16, 59/29, 89/06, 94/08, 113/15, 113/18, 113/23, 115/07,

115/08, 134/21, 134/27, 165/32, 170/22, 174/24, 174/29, 176/15, 201/09, 202/03, 211/11

c.+ımızı 151/17

c.+ın 113/32, 150/26,

179/09

[=37]

cana yakın: Sevimli.

c. 109/29

[=1]

candarma: (İt.) Jandarma, Yurt içinde genel güvenliği ve kamu düzenini korumakla görevli, yasa ve nizamların koyduğu hükümlerin yürütülmesini ve bunlara dayanan hükümet emirlerinin yerine getirilmesini sağlayan silahlı askerî kuvvet; bu kuvvette görevli olan kimse.

c. 7/06, 7/07, 8/08, 33/02, 92/14, 92/14, 92/24, 95/13, 98/11, 136/01, 136/07, 136/26, 137/18, 190/18, 208/01, 208/12

c.+lar 92/20

c.+lardan 92/22

c.+ların 8/29, 95/36,

96/02

c.+manın 137/02

c.+ya 9/28, 93/06, 137/23

c.+ydı 39/28, 93/15

c.+yı 135/34

[=28]

canına

minnet:

Beklenilmeyen iyi bir durumla karşılaşıldığında duyulan memnunluğu anlatmak için söylenen söz.

c.+tır 54/26

[=1]

canlan-: Gücü artmak, diri duruma gelmek; etkinliği artmak, hareketlilik kazanmak.

c.-diğimi 101/05

c.-ıyor 125/08

c.-mış 126/33

[=3]

canlı: Canlı olan, diri, yaşayan; dikkat çekici, göz alıcı, parlak (renk), ateş parçası; yaşayıp yer değiştirebilen yaratık, hayvan.

157/36 c. 10/06, 155/14, [3]
canlılık, -ği: Neşelilik, hareketlilik.
c.+ı 163/01
c.+ını 127/02
[=2]
cansız: Canlı olmayan (varlık), camit.
c. 157/37
[=1]
cazibe: (Ar.) Çekicilik; çekim.
c.+lerle 154/26
c.+nin 189/16
c.+si 111/31
[=3]
cefa: (Ar.) Zulüm.
c.+sı 151/25
[=1]
ceket: (Fr.) Erkeklerin ve kadınların giydiği, genellikle önden düğmeli, kalçayı örten, kollu üst giysisi.
c. 89/14
c.+i 206/05
c.+ini 26/05, 114/34,
158/16
c.+inin 29/27, 91/17,
94/25, 95/02, 115/35, 208/04
c.+lerinin 149/17
[=12]
celse: (Ar.) Oturum.
c.+de 97/06
c.+lerde 97/09
[=2]
Cemal Çavuş: Roman kahramanlarından biri.
c. 93/12, 93/15, 94/22,
94/31, 95/34
c.+un 94/14
[=6]
cenaze: (Ar.) Kefenlenip tabuta konmuş, gömülmeye hazırlanmış insan ölüsü; ölü, ölmüş kimse; cenaze töreni.
c. 168/12, 175/04
c.+mi 71/22
c.+si 160/30

[=4]
cenaze namazı: Cenaze gömülmeden önce musalla taşının üstüne konulan tabutun önünde kılınan namaz.
c.+na 162/03
[=1]
Cennetayağı: Edremit'te bir yer.
c. 25/12, 45/12, 135/09
c.+na 30/12, 30/13,
120/15, 134/29
c.+nda 107/25
c.+ndaki 63/08, 112/20
c.+nın 63/16, 120/24
[=12]
cenup, -bu: (Ar.) Güney.
c. 114/03
[=1]
cep, -bi: (Ar.) Genellikle bir şey koymaya yarayan, giysinin belli bir yeri açılarak içine yerleştirilen astardan yapılmış parça.
c.+inde 175/03
c.+indeki 47/23, 76/09
c.+inden 29/27, 46/25,
66/17, 89/18, 94/27, 209/04, 209/06,
209/25
c.+ine 32/09, 47/34,
66/17, 66/25, 74/19, 94/25, 95/02,
209/27
c.+lerine 47/15
[=20]
cephe al-: (Ar.+T.) Hasım durumu takınmak, bir düşünceye karşı olmak, direnmek.
c.-maya 59/19
[=1]
cereyan: (Ar.) Bir yöne doğru akma, akış, akıntı; bir şeyin gelişme, olma durumu.
c. 15/17, 153/01
c.+ına 29/10
[=3]
cereyan et-: (Ar.+T.) Geçmek, olmak, yapılmak.
c.-en 51/34, 161/29
c.-tiğini 119/21
[=3]

cesaret: (Ar.) Güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven; yüreklilik, yiğitlik, yürek ve göz peklığı.

c. 133/18, 162/20, 187/21

c.+inden 17/13
c.+ini 198/05
c.+le 70/35, 86/24
[=7]

cesaret et-: (Ar.+T.) Korkulması gereken bir işe korkmadan girişmek, göze almak.

c.-emedi 171/17
c.-emeyerek 54/06
c.-emiyordu 53/07, 78/26, 160/20, 181/22
c.-iyordu 130/21
[=7]

cesaretlen-: Yılgınlığı gitmek, yüreklenmek, yiğitlenmek.

c.-di 193/32
[=1]

cesaretli: Yüreкли.

c. 140/03
c.+si 115/35
[=2]

cesaretsizlik, -ği: Cesaretsiz olma durumu, yüreksizlik.

c.+i 84/33
[=1]

cesaret ver-: Birinin yılgınlığını gidermek, birini yüreklendirmek.

c.-iyordu 195/24
[=1]

cevap, -bı: (Ar.) Bir soruya, bir isteğe, bir söz, bir davranış veya yazıya verilen karşılık, yanıt.

c. 54/03, 60/29, 70/34, 126/28, 135/16, 136/31, 147/20, 148/17, 155/35, 161/25, 167/11, 184/07, 195/26, 195/28
c.+ı 141/12, 147/08, 150/01, 181/16

c.+ını 84/06, 169/31
c.+la 61/09
c.+lar 51/25, 58/15, 59/27, 85/14

c.+ları 98/25

c.+ların 84/08
c.+larından 56/22
[=28]

cevap ver-: (Ar.+T.) Karşılık olarak bildirmek veya söylemek.

c.-di 94/24, 102/32, 103/26, 119/07, 119/25, 132/16, 135/03, 135/30, 137/11, 148/24, 167/17, 192/11, 202/13, 209/36, 210/32

c.-diler 90/18
c.-eceğini 207/05
c.-ecekti 140/26
c.-emedi 196/09
c.-iyor 85/20
c.-iyordu 98/20
c.-meden 60/18, 89/09
c.-medi 122/24, 156/13, 183/30, 185/22, 210/28, 211/06
c.-mesini 85/08, 149/06
c.-meyi 140/28
c.-mişler 151/11
c.-miyorlar 131/20
[=34]

ceviz: (Ar.) Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç.

c. 7/17, 101/22, 114/10
c.+in 101/24, 114/12
c.+ler 7/19
[=6]

ceza: (Ar.) Uygunsuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem veya yaptırım.

c.+sını 96/20
[=1]

cezalandır-: Bir kimseye veya varlığa ceza vermek.

c.-mak 61/17
[=1]

ceza reisi: Ağır ceza mahkemesi başkanı.

c. 44/15, 44/26, 45/27, 46/15, 47/20, 151/08, 165/06
c.+nden 48/06
c.+ne 45/25, 96/11
[=10]

cezbe: (Ar.) bir duygu veya bir inanışın etkisiyle aşırı ölçüde çoşup kendinden geçme durumu.

c. 29/04

[=1]

cırcır böceği: (T.) Düz kanatlılardan ocaklarda, fırınlarda, kırlarda yaşayan böcek, cırlak.

c.+leri 114/06

[=1]

cıvılda-: Cıvıl cıvıl ötmek.

c.-yan 187/13

[=1]

cız et-: "Cız" diye ses çıkarmak.

c.-ti 121/23

[=1]

cızırda-: (T.) "Cızır" diye ses çıkarmak, cızıldamak.

c.-yor 39/03

[=1]

ciddi: (Ar.) Şaka olmayan, gerçek; ağırbaşlı.

c. 13/18, 47/32, 134/34, 153/16

[=4]

ciddilik, -ği: Ağırbaşlılık.

c. 154/03

[=1]

ciddiye al-: İnanmak, gerçek sanmak, önem vermek.

c.-amıyordu 109/05

c.-mıyor 100/08

[=2]

ciddiyet: (Ar.) Ağırbaşlılık.

c.+le 22/05

[=1]

cigara: (İsp.) Sigara; ince kağıda, kıyılmış tütün sarılarak hazırlanan, silindir biçiminde, ağızdan dumanı çekilen nesne.

c. 93/01, 93/02, 94/35, 96/07

[=4]

ciğer: (Far.) Akciğerlerle karaciğerin ortak adı.

c.+lerinin 101/04

[=1]

cihet: (Ar.) Yön, yan, taraf.

c. 174/06

c.+inden 146/07

c.+ten 186/18

[=3]

cilt: (Ar.) Ten; bir eserin ayrı ayrı basılan bölümlerinden her biri.

c.+i 212/08

c.+inden 103/15

c.+leri 169/07

[=3]

cilve: (Far.) Hoş gitmek için yapılan davranış, kırıtma, naz.

c.+sine 63/32, 99/22

[=2]

cinayet: (Ar.) Adam öldürme.

c. 8/22, 94/06, 99/15, 106/10, 186/34

c.+ten 105/26

[=6]

cins: (Ar.) Tür. Çeşit; (argo) garip, tuhaf.

c.+i 7/16

c.+ini 98/14

c.+ten 32/30, 155/15

[=4]

civar: (Ar.) Yöre; yakında olan.

c.+da 100/23, 160/19

c.+ında 38/06, 138/31,

173/23

[=5]

cop: (Far.) Kalın, kısa değnek.

c.+larla 28/27

[=1]

çoş-: (T.) Duygu ve düşünceleri güçlü bir tepki ile dışarı vurmak, galeyana getirmek

c.-an 188/16

c.-arsa 91/13

c.-masına 118/08

c.-muş 63/19

c.-up 97/12

[=5]

çoşkun: (T.) Coşmuş olan; coşkulu.

c. 28/10, 154/18

[=2]

çoşkunluk, -ğu: Coşkunca yapılan iş, cuşış, cuşuhuruş.

c. 29/08, 86/17

[=2]

cuma: (Ar.) Perşembe ile cumartesi arasındaki gün.

c. 23/31, 24/01, 24/23,
145/23

c.+ları 23/29

[=5]

cübbe: (Ar.) Hukukçuların, üniversite öğretim üyelerinin, din adamlarının, mezuniyet törenlerinde öğrencilerin elbise üstüne giydikleri uzun, yanları geniş, düğmesiz giysi.

c. 149/17

[=1]

cümbüş: (Far.) Eğlence; canlılık, coşku.

c. 23/02, 63/07

[=2]

cümle: (Ar.) Bir yargı bildirmek için tek başına çekimli bir fiil veya çekimli bir fiille kullanılan kelimeler dizisi, tümce.

c. 79/19, 115/06,
166/26, 194/20

c.+ler 152/10, 169/01,
171/18

c.+leri 83/26, 94/15,
119/06

c.+lik 145/21

[=11]

cürm: (Ar.) Suç.

c.+ü 97/23

c.+lerinin 96/20

[=2]

Ç

çabala-: (T.) Güç bir durumdan kurtulmaya uğraşmak.

ç.-yordu 208/02
[=1]

çabalan-: Çabalama işi yapılmak.

ç.-ır 24/28
[=1]

çabuk: (Far.) Hızlı, müstacel, yavaş karşıtı; bir zamanda, tez, yavaş karşıtı; "acele et, oyalanma" anlamlarında bir seslenme sözü.

ç. 17/17, 38/15, 38/15, 41/02, 43/04, 46/32, 46/32, 56/26, 74/11, 74/11, 74/22, 79/18, 88/25, 102/13, 106/06, 107/01, 118/06, 118/06, 120/22, 141/28, 158/15, 158/23, 158/34, 159/09, 164/22, 171/29, 185/27, 188/32, 196/16, 202/20, 202/35, 210/18, 211/11, 211/24, 211/24, 214/23, 214/23

[=37]

çabuklaş-: Çabukluk kazanmak, hızlanmak, aceleleşmek.

ç.-mıştı 39/02
[=1]

çabukluk, -ğu: Çabuk olma durumu, hız, sürat.

ç.+la 208/33
[=1]

çağ: (T.) Zaman dilimi, vakit; hayatın çocukluk, gençlik vb. dönemlerinden her biri, yaş.

ç.+a 57/28
[=1]

çağır-: (T.) Birinin gelmesini kendisine yüksek sesle söylemek, seslenmek; herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek.

ç. 94/11
ç.-alım 158/08
ç.-an 180/18
ç.-arak 35/07, 142/20
ç.-dı 35/13, 60/04, 63/08, 150/23, 168/11
ç.-dığında 62/24
ç.-dığımı 130/04, 169/23
ç.-dıktan 169/06

ç.-ıp 105/19, 134/02, 138/28, 151/10, 164/28, 201/11

ç.-ır 156/25
ç.-ırım 179/12
ç.-ışının 171/10
ç.-ıyordu 144/25
ç.-mak 175/23
[=25]

çağrıl-: Çağırma işi yapılmak.

ç.-an 92/32
ç.-anlar 165/03
[=2]

çağırt-: Çağırma işini yaptırmak.

ç.-ırdı 62/32
ç.-tı 135/35, 153/05
[=3]

çağla: (T.) Badem, kayısı, erik vb. tek çekirdekli yemişlerin körpeyken yenilebilen ham şekli.

ç. 24/29
[=1]

çak-: (T.) (argo) Anlamak, bilmek.

ç.-tılar 89/25
[=1]

çakıl: (T.) Çakıl taşı.

ç. 44/19
ç.+lara 75/30
ç.+larda 206/14
ç.+ları 114/36
[=4]

çakıl taşı: Deniz kıyılarında veya derelerde suyun aşındırması ile sivrilikleri kaybolmuş, toparlak veya badem biçiminde ufak bir taş türü, çakıl.

ç.+ları 114/30
ç.+larına 203/15
[=2]

çakmak, -ğı: Çelik, cam, taş, plastik vb. maddeden yapılmış gaz veya benzinle dolu tutuşturma aleti; tabanca veya tüfeklerde bulunan tetik düzeni.

ç.+ından 8/03
ç.+lı 8/35
[=2]

çal-: (T.) Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak; ses çıkarmak, ses vermek; vurarak veya sürtünerek ses çıkartmak.

ç.-an 208/10
ç.-arak 186/04, 203/09
ç.-ardı 8/05
ç.-arken 151/33
ç.-dı 90/26, 116/24,
131/20, 167/29, 191/31
ç.-ınca 88/27
ç.-ındı 44/28
ç.-ıp 21/04, 25/15,
76/21

ç.-ıyor 88/08
ç.-iyordu 207/30
ç.-iyorlardı 86/26
ç.-ma 131/33
ç.-mayacağına 163/30
[=20]

çalgı: (T.) Müzik aleti, çalgı aleti, enstrüman; çalgı çalma, müzik.

ç. 23/01, 76/21, 88/07
ç.+nın 91/12
ç.+sını 208/11
[=5]

çalgıcı: (T.) Çalgı çalmayı kendine meslek edinmiş kimse.

ç. 190/18
ç.+lar 88/27
[=2]

çalılık, -ği: (T.) Çalışı çok olan yer.

ç.+lara 213/15
[=1]

çalın-: (T.) Çalma işine konu olmak.

ç.-dı 156/16
ç.-ıp 163/34
ç.-ırdı 24/30
ç.-ıyor 154/01
ç.-masını 163/28
ç.-mıştı 81/19, 153/12
[=7]

çalış-: (T.) Bir şeyi oluşturmak veya ortaya çıkarmak için emek harcamak; işi veya görevi olmak, bulunmak; bir şeyi yapmak için gereken çarelere başvurmak, o

şeyi gerçekleştirmek için kendini zorlamak, çaba harcamak.

ç. 41/32, 42/08, 189/23
ç.-acağıma 42/21
ç.-acağız 49/15
ç.-acaksın 148/37
ç.-an 21/10, 23/22,
37/27, 38/03

ç.-anları 90/04
ç.-arak 32/07, 49/26,
90/09

ç.-ayım 41/36
ç.-in 36/11
ç.-ıp 21/11, 42/17
ç.-ır 14/24
ç.-ırım 174/23
ç.-ırız 151/19
ç.-ırken 198/21
ç.-ırlarmış 35/10
ç.-ıyor 19/09, 73/26,
93/02, 163/22

ç.-iyordu 31/01, 32/12,
35/02, 37/08, 47/22, 80/34, 118/14,
123/25, 127/24, 162/32, 166/11,
177/08, 189/14

ç.-iyordunuz 60/28
ç.-iyorlardı 14/15,
32/19, 153/16

ç.-iyorsa 199/03
ç.-mak 26/22, 42/12
ç.-maktan 155/26
ç.-maya 174/10, 174/11
ç.-mayarak 40/16
ç.-mayı 60/31
ç.-mayıp 60/30
ç.-mıştı 82/09, 118/23
ç.-san 172/30

ç.-tı 31/31, 42/24,
50/37, 91/02, 126/19, 188/01, 192/09,
208/08, 211/07, 212/13

ç.-tığı 8/06, 171/21
ç.-tığını 92/13
[=69]

çalışkan: (T.) Gayretli, çalışmayı seven, faal.

ç.+dır 20/21
[=1]

çalkalan-: (T.) Dalgalanmak.

ç.-iyordu 72/16
[=1]

çalkan-: (T.) Haber, söylenti herkesin ağzında dolaşmak.

ç.-maya 189/25

[=1]

çam: (T.) Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı.

ç. 102/20, 128/16, 129/01, 129/06, 129/26

ç.+lar 138/31

129/28

ç.+ların 128/28, 128/34,

ç.+larının 140/05

ç.+larla 128/26

ç.+lı 128/27

[=12]

çamaşır: (Far.) İç giysisi.

ç. 63/11, 103/09

ç.+a 144/13

[=3]

Çamtepe: Romanda adı geçen bir yer.

ç. 19/01

[=1]

çamur: (T.) Su ile karışık bulaşır ve içine batılır duruma gelmiş toprak, balçık.

ç. 214/13

ç.+a 74/27, 101/07

ç.+lara 100/23

75/11

ç.+lu 25/25, 75/04,

[=7]

çamurlu: (T.) Çamur bulaşmış, üstünde veya içinde çamur bulunan.

ç. 8/12, 8/14, 102/18, 102/21, 155/24, 196/07

[=6]

çanak, -ği: (T.) Toprak, metal vb. bir maddeden yapılmış yayvan, çukurca kap.

ç. 73/23

ç.+ın 20/04

[=2]

çapala-: (T.) Bir yer çapa ile kabartılmak.

ç.-nmiş 121/25

[=1]

çap: (Erm.) Cisimlerin genişliği, kutur.

ç.+lı 98/08

[=1]

çapraz: (Far.) Eğik olarak birbiriyle kesişen.

ç. 31/16

[=1]

çaprazla-: Çapraz duruma getirmek.

ç.-yıp 116/23

[=1]

çaprazlama: Çapraz olarak, makaslama, çaprazlamasına, çaprazvari.

ç. 8/09

[=1]

çardak, -ği: (Far.+Ar.) tarla, bahçe vb. yerlerde ağaç dallarından örülmüş barınak.

ç.+ı 44/20

[=1]

çare: (Far.) Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

ç. 28/02, 51/30, 57/01, 67/28, 74/03, 106/24, 107/17, 110/32, 111/01, 138/20, 139/27, 145/18, 151/27, 179/26, 182/16

ç.+ler 111/12, 112/30, 152/36, 197/26

ç.+leri 14/02

ç.+si 180/10

ç.+sine 41/12, 49/09, 49/10

ç.+ydi 69/22

ç.+ye 97/22

[=26]

çaresiz: Çaresi olmayan, onulmaz.

ç. 11/02, 170/18

[=2]

çark: (Far.) Bir eksenin döndürdüğü tekerlek biçimindeki makine parçası.

ç.+ı 209/17

ç.+ına 160/13

ç.+lar 164/18

[=3]

çarp-: (T.) Hızla değmek, vurmak; kalp, hızlı hızlı vurmak; çekiciliğiyle etkilemek, şaşırtmak.

ç.-ar 73/28, 198/02

ç.-arak 8/15, 22/28, 120/27, 123/28, 133/21, 135/34

ç.-ınca 212/01

ç.-mamıştı 137/03

ç.-tı 135/19, 207/19, 208/36

[=13]

çarpıl-: (T.) Çarpma işine konu olmak.

ç.-ır 31/21

[=1]

çarpıntı: Kalbin hızlı ve sık vurması.

ç. 100/12, 104/14

[=2]

çarşaf: (Far.) Yatağın üstüne serilen veya yorgan kaplanan bez örtü.

ç.+ın 25/04

ç.+ını 133/02

ç.+ının 130/07

[=3]

çarşamba: (Far.) Salı ile perşembe arasındaki gün.

ç. 86/17

[=1]

çarşı: (Far.) Dükkânların bulunduğu alışveriş yeri.

ç.+dan 120/06

[=1]

çat-: (T.) Üzücü, kızdırıcı veya şaşırtıcı olaylarla karşılaşmak; yazıyla veya sözle sataşmak; rastlamak, karşılaşmak.

ç.-acaksın 195/22

ç.-an 155/27

ç.-arak 74/21, 122/11

ç.-ılsa 20/22

ç.-ması 34/14

ç.-mazlar 20/22

ç.-mıştı 17/25

[=8]

çatal: (T.) Yemek yerken kullanılan iki, üç veya dört uzun dişli çoğunlukla metal araç.

ç. 189/05

[=1]

çatı: (T.) Bir yapının, bir evin damını kuran parçaların bütünü.

ç.+sının 65/10

[=1]

çatık kaşlı: Kaşları birbirine çok yakın ve çatık olan (kimse), çatık kaş.

ç. 183/11

[=1]

çatıklık, -ğı: (T.) Çatık olma durumu.

ç.+ı 192/30

[=1]

çatıl-: (T.) Çatma işine konu olmak.

ç.-mıştı 192/26

[=1]

çatırda-: "Çatır" diye ses çıkarmak.

ç.-yordu 159/14

[=1]

çatkılı: (T.) Çatkısı olan.

ç. 131/32, 163/05

[=2]

çatlat-: (T.) Sabrını taşırmak, aklını kaçırmak.

ç.-ırcasına 197/26

[=1]

çatma: (T.) Çatmak işi.

ç. 142/15

[=1]

çavuş: (T.) Onbaşidan sonra gelen ve görevi manga komutanlığı olan erbaş.

ç. 92/29, 93/03, 93/28, 93/29, 94/07, 95/01

ç.+a 93/11, 94/28, 95/15

ç.+u 92/14, 94/17

ç.+um 94/10

ç.+un 93/01, 94/13, 95/28

[=15]

çay: (T.) Dereden büyük, ırmaktan küçük akarsu.

ç.+ın 75/30, 210/15

[=2]

Çayıçi: Edremit'te bir mahalle ismi.

ç. 86/18

ç.+nden 177/20
 ç.+ni 131/15
 [=3]
çehre: (Far.) Yüz.
 ç. 35/33, 119/29,
 121/37, 212/04
 ç.+de 123/33
 ç.+ler 154/04
 ç.+lerden 46/28
 ç.+leri 47/11
 ç.+nin 104/23, 192/27
 ç.+si 122/29, 174/05,
 202/07
 ç.+sine 31/25, 52/04
 ç.+siydi 212/04
 [=16]
çek-: Bir şeyi tutup kendine
 veya başka bir yöne doğru yürütmek;
 içine almak, emmek; üzerinde bulunan
 bir silahla saldırmak için davranmak;
 güç durumlara dayanmak, katlanmak;
 bir duyguyu içinde yaşatmak; bir cisi,
 belli bir yakınlıktaki başka bir cisim
 kendisine yaklaştırmaya zorlamak, itmek
 karşıtı; içki içmek.
 ç.-e 99/30, 99/30
 ç.-eceğiz 184/18
 ç.-ecek 55/14
 ç.-emiyordu 109/17
 ç.-en 71/31
 ç.-enlerde 61/36
 ç.-er 16/30
 ç.-erdi 23/18, 145/30
 ç.-erek 10/14, 43/06,
 57/27, 62/14, 73/22, 78/10, 95/03,
 125/17, 143/34, 157/31, 185/25,
 193/26, 196/19
 ç.-ip 32/16, 66/31,
 117/04, 127/26, 188/16
 ç.-iyor 146/28, 159/06,
 189/13
 ç.-iyordu 26/23, 30/05,
 200/05
 ç.-iyorlardı 96/20
 ç.-iyormuşsun 178/34
 ç.-mediler 89/32
 ç.-mek 156/02
 ç.-mekte 146/21
 ç.-memişsin 61/05
 ç.-miş 53/28, 145/14

ç.-mişler 91/15
 ç.-mişti 209/06
 ç.-miyordu 205/05
 ç.-ti 11/15, 11/25,
 37/16, 39/27, 55/02, 55/08, 59/12,
 62/13, 75/26, 80/25, 91/24, 95/36,
 103/09, 118/16, 136/20, 169/08,
 208/30, 210/25, 211/29
 ç.-tiği 55/24, 165/10
 ç.-tiğimi 59/17, 63/01
 ç.-tiğini 189/16
 ç.-tik 53/19
 ç.-tiklerini 125/16
 ç.-tiler 206/29
 ç.-tim 10/34
 [=73]
çeki kayışı: Arabanın yan
 kayışı.
 ç.+larını 125/31
 [=1]
çekil-: (T.) Çekilme işi.
 ç.-di 11/26, 21/30,
 103/21, 119/09
 ç.-en 103/07, 115/37
 ç.-erek 125/03
 ç.-ip 37/20, 62/13,
 142/32, 157/10
 ç.-ir 15/08, 211/11
 ç.-iyor 17/03
 ç.-iyordu 98/27
 ç.-mişti 127/23, 141/22
 [=17]
çekilebil-: Çekilme ihtimali
 veya imkânı bulunmak.
 ç.-ir 147/13
 [=1]
çekin-: (T.) Saygı, korku,
 utanma vb. duygularla bir şeyi yapmak
 istememek, kaçınmak.
 ç.-iyordu 18/10, 21/31
 ç.-iyorlardı 34/25
 ç.-meden 35/30
 ç.-medi 11/33
 ç.-mediği 16/22
 ç.-meliydi 27/10
 [=7]
çekingen: (T.) Her şeyden
 çekinen, ürkek, tutuk (kimse),
 muhteriz.
 ç. 167/02

[=1]
çekingence: (T.) Çekingene yakıştır.

ç. 56/13

[=1]

çekingenlik, -ği: (T.) Çekingen olma durumu.

ç. 53/33

ç.+le 21/13

[=2]

çekirge: (T.) Düz kanatlılardan, uzun olan art bacaklarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek.

ç.+ler 127/06

[=1]

çekiş-: (T.) Ağız kavgası etmek.

ç.-meye 27/27

[=1]

çekmece: (T.) Masa, dolap vb. şeyleri dışarıya çekilen bölümü, göz, çekme.

ç. 132/08

ç.+de 188/25

ç.+lerden 95/03

ç.+sinde 181/20

[=4]

çektir-: (T.) Çekme işini yaptırmak; birini sıkıntılı duruma sokmak, içinden çıkılmaz duruma düşürmek.

ç.-enlerin 14/34

ç.-ip 163/31

ç.-meyelim 149/30

[=3]

çelik, -ği: (T.) Su verilerek, çok sert ve esnek bir duruma getirilebilen, birleşiminde az miktarda karbon bulunan demir ve karbon alaşımı, polat.

ç. 69/21, 152/06

[=2]

çember: (Far.) Sandık, denk, fiçı vb.nin dağılmaması için üzerlerine geçirilen dayanıklı bir cisimden kuşak; alışılması, çözümü güç durum.

ç. 19/21

ç.+ler 200/06

ç.+lerinin 20/01

ç.+lerle 180/13

[=4]

çene: (Far.) Canlılarda baş bölümünde yer alan, kemik veya kıkırdak ile desteklenen, altlı üstlü dişleri taşıyan ve ağzın kapanıp açılmasını sağlayan kasları üzerinde barındıran iki parçaya verilen ad.

ç. 13/17

ç.+lerinde 79/29

ç.+lerinin 7/11

ç.+si 16/03, 193/23

ç.+sinden 61/03

ç.+sine 117/37

ç.+sini 15/27, 38/13, 127/13, 149/08

ç.+sinin 11/24

ç.+ye 156/25

[=13]

çengel: (Far.) Bir yere takılmaya, geçirilmeye yarayan eğri ve ucu sivri demir.

ç.+ini 208/13

[=1]

çerçeveli: (Far.) Resim, yazı, ayna vb.ni süslemek veya bir yere asılabilecek duruma getirmek için bunlara geçirilen kenarlık.

ç. 8/33, 149/18

[=2]

çerçi: (Moğ.) Köy, Pazar vb. yerlerde dolaşarak ufak, tefek tuhafiyeye eşyası satan kimse.

ç.+ler 30/09

[=1]

Çerkez: Kafkasya'da yaşayan bir boy veya bu boydan olan kimse.

ç. 136/21

[=1]

çeşit, -di: (Far.) Aynı türden olan şeylerin bazı özelliklerle ayrılan öbeklerinden her biri, tür, nev; türlü.

ç. 13/19, 67/02

[=2]

çeşit çeşit: Çeşitli olan, türlü türlü.

ç. 204/09

[=1]

çeşme: (Far.) Genellikle yol kenarlarında herkesin yararlanması için yapılan, borularla gelen suyun bir oluktan veya musluktan aktığı, yalaklı su hazinesi veya yapısı, pınar.

ç.+nin 22/13

ç.+ye 103/19

[=2]

çetik: Mes, yünden örülmüş terlik; çarık.

ç. 86/28

[=1]

çetin: (T.) Amaçlanan duruma getirilmesi, elde edilmesi, çözümlenmesi, işlenmesi güç veya engeli çok olan, güç.

ç. 164/32

[=1]

çevir-: (T.) bir şeyin yönünü değiştirmek; öteki yüzünü görünür duruma getirmek; kağıt oyunu oynamak.

ç.-di 37/15, 59/04, 104/22, 132/35, 158/27, 176/02, 180/34, 202/22, 209/27, 214/32

ç.-diler 91/28

ç.-elim 45/26, 46/16

ç.-emedik 43/15

ç.-en 25/03

ç.-erek 16/09, 93/29, 121/18, 127/15, 137/27, 165/37, 167/06, 175/23

ç.-ince 102/01, 159/01, 212/20

ç.-ip 92/09, 157/33

ç.-ir 48/27, 150/31

ç.-irim 140/16

ç.-iriz 46/03

ç.-irken 103/17

ç.-irlerdi 20/06

ç.-iyordu 52/22, 91/13

ç.-me 35/20

ç.-meden 37/21, 62/07, 93/10

ç.-medi 124/28

ç.-mek 31/03, 47/27, 155/28

ç.-mekten 45/29

ç.-mesi 111/08

ç.-meye 167/27

ç.-meyi 148/16

ç.-mez 48/28

ç.-miş 37/08, 118/21

ç.-mişti 210/06

[=52]

çevre: (T.) Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, periferi.

ç.+si 29/28

ç.+sine 40/33

[=2]

çevril-: (T.) Çevirme işine konu olmak.

ç.-di 108/12

ç.-en 85/11

ç.-iyor 157/05

ç.-miş 44/19, 159/18, 200/17

ç.-mişti 203/15

[=8]

çevrili: (T.) Çevrilmiş, kuşatılmış.

ç. 36/37

çeyiz: (Ar.) Gelin için hazırlanan her türlü eşya, cihaz.

ç. 47/15

[=1]

çeyrek, -ği: (Far.) Gümüş mecdiyenin dörtte biri değerinde olan beş kuruş.

ç. 46/22, 46/26

[=2]

çiban: (T.) Vücutun herhangi bir yerinde oluşan bir yerinde oluşan ve çoğu, deride veya deri altında şişkinlik, kızartı, ağrı ve ateş ile kendini gösteren irin birikimi.

ç.+lar 146/27

[=1]

çığlık, -ğı: Acı, ince ve keskin ses, feryat, figan.

ç. 31/30, 159/15

ç.+ı 30/16

[=3]

çık-: (T.) İçeriden dışarıya varmak, gitmek; bulunduğu yeri bırakıp başka yere geçmek, taşınmak, ayrılmak, ilgisini kesmek; meydana gelmek; bir durumla ilgili niteliğini yitirmek, bir durumdan başka bir duruma geçmek; bir şeyin yukarısına

doğru yürümeğ; yayılmak, duyulmak;
niteliği sonradan anlaşılmak; görünür
veya belli bir durumda bulunmak.

ç. 171/29
ç.-acak 50/11
ç.-acaktı 143/05, 199/19
ç.-alı 25/07
ç.-alım 213/22
ç.-amamışlardı 83/31
ç.-amıyordu 51/01,
62/17
ç.-amıyordum 58/31
ç.-amıyorlardı 56/12,
121/03
ç.-an 18/34, 37/02,
51/29, 71/32, 86/22, 95/05, 100/22,
110/24, 117/12, 124/08, 127/07,
160/21, 163/12, 175/03, 211/27
ç.-anla 12/09
ç.-anları 187/34
ç.-ar 10/22, 42/20,
62/04, 82/14, 150/36, 167/34, 195/23
ç.-arak 14/27, 15/09,
90/29, 120/33, 178/08, 178/18
ç.-ararak 38/20
ç.-ardı 46/22
ç.-arım 174/30
ç.-arken 79/31, 93/09,
94/32
ç.-arlar 28/24
ç.-arlardı 157/09
ç.-arsa 70/08
ç.-arsın 174/33
ç.-ınca 74/26, 87/13
ç.-ıncaya 106/21
ç.-ıp 19/06, 43/31,
53/10, 62/16, 71/10, 79/06, 85/02,
91/25, 95/33, 101/18, 102/25, 132/02,
136/01, 152/02, 156/19, 169/23,
188/18, 195/36, 203/03
ç.-ışını 177/10
ç.-ıyor 47/16, 52/14,
68/29, 209/16
ç.-ıyordu 8/26, 47/31,
62/02, 64/05, 64/08, 144/22
ç.-ıyorlar 187/32
ç.-ma 179/11
ç.-madan 39/16
ç.-madı 34/29, 131/20
ç.-madığına 178/06

ç.-mak 64/16, 76/15,
161/09, 209/13
ç.-maktan 100/05,
184/30
ç.-mam 171/25
ç.-mamıştı 43/08
ç.-ması 153/13
ç.-masın 90/06
ç.-masını 201/07
ç.-maya 63/35, 76/31,
125/06
ç.-mayacakları 121/08
ç.-mayan 87/19
ç.-mayı 136/33
ç.-mayıp 93/19
ç.-maz 10/23, 58/34,
62/25, 62/31, 81/04, 82/14, 123/04,
195/23
ç.-mış 69/05, 85/33,
181/26, 191/06
ç.-mıştı 66/02, 117/24,
166/32
ç.-mıyor 142/27
ç.-mıyordu 75/34,
166/22
ç.-sın 55/17, 90/16
ç.-tı 8/18, 20/19, 40/09,
45/32, 49/27, 55/27, 72/31, 73/25,
79/03, 93/28, 95/26, 99/30, 113/28,
125/26, 135/25, 140/24, 141/16,
149/34, 158/24, 166/17, 173/16,
186/01, 192/17, 193/05, 195/37,
201/16, 201/21, 206/05, 210/05
ç.-tığı 22/34, 32/29,
139/37, 144/32
ç.-tığına 202/06
ç.-tığını 75/28, 113/30
ç.-tıktan 118/01, 168/09
ç.-tılar 42/25, 123/23
ç.-tım 41/08, 204/25
[=171]
çıkār: (T.) Dolaylı bir
biçimde elde edilen kazanç, menfaat,
yarar.
ç.+ları 50/06
[=1]
çıkār-: (T.) Birinin veya bir
şeyin çıkmasını sağlamak, çıkmasına
sebeb olmak.
ç.-ak 131/19

ç.-amayacağı 106/06
 ç.-amıyordu 172/18
 ç.-an 14/05, 81/32
 ç.-arak 31/28, 54/32,
 66/18, 74/19, 89/19, 90/27, 91/10,
 91/17, 117/01, 123/03, 131/14, 137/15,
 163/25
 ç.-dı 44/06, 114/34,
 120/17, 179/01, 210/30
 ç.-dığı 103/05, 121/14,
 126/17, 159/24
 ç.-diğini 209/05
 ç.-dık 195/01
 ç.-dikleri 137/22
 ç.-ılır 44/20
 ç.-ip 46/26, 94/27,
 125/30, 136/15, 144/29, 149/19,
 168/04, 201/19, 214/01
 ç.-ır 48/16, 51/33
 ç.-ırdı 23/30, 25/28
 ç.-irken 134/09
 ç.-ırlar 20/30
 ç.-irisan 194/18
 ç.-ıyor 7/13, 123/29
 ç.-ıyordu 14/10, 46/33,
 63/19, 88/21, 187/22
 ç.-madan 7/20, 17/02,
 21/29, 22/09, 22/25, 36/26, 36/31,
 48/01, 108/32, 171/09, 192/08, 199/02,
 207/13
 ç.-madı 39/34, 80/28,
 124/28, 148/30
 ç.-madım 201/06
 ç.-mak 23/24, 84/15,
 170/37
 ç.-mamasını 105/20
 ç.-mamaya 79/02
 ç.-mamış 196/02
 ç.-ması 15/24
 ç.-maz 27/29, 62/27
 ç.-mazdı 41/20
 ç.-mişti 41/35, 190/33
 ç.-mıyordu 39/09
 [=85]
çıkabilir-: (T.) Çıkarma
 ihtimali veya imkânı bulunmak;
 çıkarmaya gücü yetmek.
 ç.-ecek 197/32
 [=1]

çıkaryl-: (T.) Çıkarma işine
 konu olmak.
 ç.-an 98/08
 ç.-arak 116/01
 [=2]
çıkay yol: Güç durumlarda
 insanı başarıya ulaştıran, kurtaran
 davranış, çözüm yolu, çare.
 ç. 200/18
 [=1]
çıkıl-: (T.) Çıkma işine konu
 olmak.
 ç.-acakmış 147/10
 ç.-ır 85/06
 ç.-maz 81/30
 [=3]
çıkın: (T.) Bir beze sarılarak
 düğümlemiş küçük bohça, çığı.
 ç.+ını 172/04
 [=1]
çıkıntı: (T.) Bir yüzeyde ileri
 doğru çıkan bölüm.
 ç.+daki 19/28
 [=1]
çıkamaz: (T.) Çözümüne
 ulaşmayan, çözüm yolu olmayan.
 ç.+a 106/28
 [=1]
çıldır-: (T.) Delirmek, aklını
 oynatmak; ısrarlı biçimde istemek,
 büyük arzu göstermek.
 ç.-acağım 59/18, 59/18
 ç.-acaktı 148/34
 ç.-asıya 143/11
 ç.-ırdı 133/14
 [=5]
çıldirt-: (T.) Çıldırmasına
 sebep olmak.
 ç.-acak 200/14
 ç.-maya 197/24
 [=2]
çılgn: (T.) Çok büyük, aşırı,
 olağanüstü.
 ç. 47/26
 [=1]
çılgnca: (T.) Deli gibi,
 delicesine, çılgnçasına.
 ç. 125/11, 143/19
 [=2]

çalgınlık, -ğı: (T.) Aşırı davranış.

ç.+lara 199/02

[=1]

çınar: (Far.) İki çeneklilerden, 30 metreye kadar uzayabilen, gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç.

ç. 25/26, 100/25, 101/22, 114/25

ç.+ın 25/31, 75/08

ç.+lar 75/01, 211/20

ç.+lardan 75/02

[=9]

Çınarlıçeşme: Edremit'te çeşme adı.

ç. 22/23

ç.+ye 22/12, 81/07

[=3]

Çınarlı Han: Edremit'te bulunan bir han.

ç.+da 167/32

ç.+daki 165/09

[=2]

Çınarlı Kahve: Edremit'te bulunan bir kahve adı.

ç.+de 74/24

ç.+ye 65/17, 66/13

[=3]

çın çın: Metal eşyaya vurulduğunda çıkan sese benzeyen bir ses çıkararak.

ç. 96/04

[=1]

çingirak, -ğı: (T.) Küçük çan.

ç.+ın 126/18

ç.+ının 128/08

ç.+larının 212/24

[=3]

çınla-: (T.) "Çın" diye ses çıkarmak.

ç.-yor 203/28

[=1]

çıplak, -ğı: (T) Üstünde bulunması gereken giysi, örtü vb. bulunmayan, üryan, nü, cıbil, cıbildak.

ç. 8/13, 22/15, 37/18, 38/20, 77/03, 152/28, 152/29, 155/23

ç.+tı 100/29

[=9]

çıra: (Far.) Çam vb. reçineli ağaçların yağlı ve çabuk yanmaya elverişli bölümü.

ç. 139/13

ç.+lar 88/06

ç.+ların 87/06, 87/18

ç.+nın 139/20, 141/24

ç.+yı 139/14

[=7]

çırak, -ğı: (Far.) Zanaat öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse.

ç.+ları 22/18

ç.+lık 20/18

[=2]

çıraklık, -ğı: Çırak olma durumu, yamaklık.

ç.+a 106/35

[=1]

çırçıplak, -ğı: Çırılçıplak.

ç. 207/07

[=1]

çırpın-: (T.) Acı ile debelenmek; kaslar birdenbire kendiliğinden ve düzensiz bir biçimde kıvıldamak, ihtilaç etmek; çok istenilen bir şeyi gerçekleştirebilmek için aşırı derecede çaba harcamak.

ç.-an 143/30, 180/17, 200/17

ç.-anların 11/09

ç.-ır 15/05

ç.-ıyor 189/33

ç.-ma 18/06

ç.-mak 82/01

ç.-maz 198/13

[=9]

çırpıntı: (T.) Çırpınma

ç.+sı 157/35

[=1]

çıtırda-: Çıtır Çıtır ses çıkarmak.

ç.-yarak 204/20

ç.-yor 129/26

[=2]

çıtlat-: Bir kimseye, bilmediği bir şeyden ancak sezdirecek kadar söz etmek.

ç.-tı 58/33

[=1]

çıyan: Çok ayaklılardan, sarımtırak renkte, zehirli bir böcek.

ç. 188/10, 188/11

[=2]

çiçek, -ği: (T.) Bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu özel kokulu, renkli bölümü.

ç. 67/03, 143/31

ç.+i 204/05

ç.+lerle 100/34, 114/27

[=5]

çiçekli: Çiçeği veya çiçek resimleri olan.

ç. 8/24

[=1]

çift: (Far.) Birbirini tamamlayan iki tekten oluşan (nesnelere).

ç. 8/35, 71/27, 127/26, 140/16, 148/03

[=5]

çifte: (Far.) İki bir arada bulunan veya ikili.

ç. 19/27

[=1]

çiğ: (T.) Pişmemiş veya az pişmiş; gözü rahatsız eden, göze batan (renk, ışık).

ç. 24/02, 30/26, 116/17

[=3]

çiğlik, -ği: Kaba, yersiz, yakışsız davranış.

ç. 88/35

[=1]

çiğlik et-: Ters veya yersiz bir davranışta bulunmak.

ç.-mesene 46/16

[=1]

çiğne-: (T.) Ağza alınan bir şeyi dişler arasında ezmek, öğütmek.

ç.-yen 152/32

[=1]

Çine: Aydın iline bağlı ilçelerden biri.

ç.+de 39/29

ç.+den 39/15

ç.+mizi 39/18

ç.+sinden 36/01

[=4]

Çineli: Çine ilçesinden olan kimse.

ç. 36/01, 36/09

ç.+yüz 35/37

[=3]

Çingene: (Far.)

Hindistan'dan çıktıkları söylenen, dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan bir topluluk, Çingen, Kıpti, Roman; bu topluluktan olan kimse, Çingen, Kıpti, Roman.

ç. 86/25, 87/10, 95/18

ç.+lerden 95/13

ç.+lerin 88/24

[=5]

çini: (Far.) Sırlı ve süslü, pişmiş balçıktan yapılan.

ç. 44/25

[=1]

çinko: (İt.) Atom numarası 30, atom ağırlığı 65,37, mavimsi beyaz renkte olan sert bir element, tuty; bu elementten yapılmış.

ç. 38/18, 89/20, 103/03

[=3]

çirkin: (Far.) Göze veya kulağa hoş gelmeyen, güzel karşıtı; hoş olmayan, yakışık olmayan.

ç. 13/32, 166/06, 166/21

[=3]

çisele-: (T.) Yağmur yavaşça yağmak.

ç.-yor 36/32

[=1]

çit: (T.) Bağ, bahçe, bostan vb. yerlerin çevresine çalı, kamış, ağaç dalı gibi şeylerden çekilen duvar türü, çeper, barı.

ç. 36/37

ç.+in 120/36, 121/09

ç.+inin 8/16

[=4]

çivi: (T.) İki şeyi birbirine tutturmak, bir nesneyi bir yere sabitlemek için çakılan, ucu sivri, başlı, metal veya ağaçtan yapılmış ufak çubuk, mih.

ç. 120/11

ç.+de 103/13

[=2]	ç.+lar 19/34, 20/20,
çivitli: (T.) İçinde çivit	21/01, 21/07, 22/17, 23/15, 28/17,
bulunan.	28/30, 30/10, 30/26, 87/32, 134/15,
ç. 72/27, 117/13	135/23
[=2]	ç.+ları 17/18, 20/08,
çiz-: (T.) Çizgi çekmek.	20/15, 20/35, 22/20, 25/05, 26/21,
ç.-dikten 7/10	45/12, 132/20, 138/27, 154/02
ç.-erek 135/25	ç.+larıdır 20/18
[=2]	ç.+ların 20/09, 20/32,
çizgi: (T.) çizilerek veya	21/30, 23/04, 23/05, 23/31, 24/24,
çeşitli yollarla oluşmuş iz, çizi, hat,	28/11, 115/30, 116/14, 138/21, 182/13,
tahril; yüz ve vücut hatlarının her biri.	183/15, 200/19
ç. 101/16	ç.+larına 26/16, 42/22,
ç.+den 90/36	163/19
ç.+leri 35/32	ç.+larından 134/02,
ç.+si 207/22	178/21
[=4]	ç.+larını 23/18, 206/28
çizgili: Üzerinde çizgi olan.	ç.+larının 116/09
ç. 143/15	ç.+larıyla 25/08
[=1]	ç.+larla 23/20, 30/14
çizil-: Çizme işine konu	ç.+luktan 87/19
olmak.	ç.+ta 16/11
ç.-en 110/04	ç.+tan 17/26
ç.-ip 101/15	ç.+tu 17/09, 31/13,
ç.-mesi 111/28	32/24, 144/35, 199/18
[=3]	ç.+u 8/13, 16/35, 17/10,
çizme: (T.) Koncu diz	24/03, 50/28, 82/21, 99/23, 116/03,
kapaklarına kadar çıkan bir ayakkabı	196/31
türü.	ç.+um 11/23
ç.+leri 74/26	ç.+un 10/14, 11/07,
ç.+lerini 26/05, 136/15,	11/32, 16/13, 17/20, 18/09, 18/18,
136/20, 195/36, 201/20, 207/12	43/26, 58/03, 116/07
[=7]	ç.+undan 39/17
çocuk, -ğu: (T.) Küçük	[=122]
yaştaki erkek veya kız; genç erkek;	çocukçağız: Kendisine şefkat
soy bakımından oğul veya kız, evlat;	ve acıma duyulan çocuk.
büyüklere yakışmayacak, daha çok	ç.+ı 40/22
küçüklerin yapabileceği gibi davranan	[=1]
kimse.	çocukça: Çocuğa yakışan,
ç. 9/13, 9/22, 10/04,	çocuk gibi.
10/16, 14/17, 14/22, 14/30, 17/22,	ç. 18/26, 53/30, 120/02,
17/23, 18/27, 20/15, 21/20, 21/27,	146/24, 186/26
24/19, 38/22, 40/30, 50/27, 55/16,	[=5]
55/19, 71/26, 80/02, 83/24, 115/28,	çocukluk, -ğu: Çocuk olma
123/10, 144/05, 154/33, 157/35,	durumu; insan hayatının bebeklikle
175/01, 175/25, 187/13, 188/28,	ergenlik arasındaki dönemi; çocukça
202/09, 211/30, 212/09	davranış.
ç.+a 9/14, 10/31, 16/29,	ç. 155/01, 177/30,
21/19, 21/26, 24/14, 79/33	203/02
ç.+la 22/01, 71/15	ç.+tan 98/31

185/22 ç.+u 200/02
 ç.+undan 112/02,
 [=7]
çoğalt-: (T.) Miktarını,
 sayısını, ölçüsünü arttırmak,
 fazlalaştırmak, ziyadeleştirmek.
 ç.-miş 106/27
 [=1]
çoğu: (T.) Bir şeyin büyük
 bölümü; çok kimse.
 ç. 28/11, 182/22,
 203/30
 ç.+nu 20/35
 ç.+nun 33/22
 [=5]
çoğunluk, -ğu: (T.) Sayı
 üstünlüğü, ekseriyet, azınlık karşıtı.
 ç.+unu 155/27
 [=1]
çok: (T.) Sayı, nicelik, değer,
 güç, derece vb. bakımından büyük ve
 aşırı olan, az karşıtı.
 ç. 10/09, 10/09, 10/20,
 11/10, 13/02, 13/21, 15/15, 16/20,
 17/05, 18/22, 18/28, 20/10, 20/17,
 21/17, 22/23, 22/35, 22/36, 23/14,
 24/21, 24/23, 26/19, 26/24, 27/02,
 28/02, 28/25, 29/22, 31/18, 33/09,
 35/28, 35/29, 35/31, 37/36, 38/31,
 39/15, 39/33, 42/09, 42/20, 42/24,
 44/14, 45/01, 45/02, 45/11, 45/27,
 47/34, 52/21, 53/28, 53/35, 54/20,
 55/04, 55/24, 56/13, 56/16, 58/10,
 58/12, 74/14, 77/33, 80/04, 82/05,
 82/28, 84/02, 84/31, 85/06, 85/23,
 86/09, 88/13, 93/14, 93/25, 96/20,
 97/17, 102/04, 102/21, 104/14, 104/15,
 105/14, 107/12, 108/19, 108/28,
 109/02, 110/24, 111/20, 114/10,
 115/09, 119/24, 122/10, 126/35,
 127/08, 127/30, 130/17, 138/08,
 143/15, 143/18, 144/36, 151/33,
 154/12, 158/12, 160/23, 161/02,
 163/23, 164/07, 164/22, 164/29,
 170/10, 174/23, 177/10, 179/11,
 180/08, 182/02, 182/24, 185/07,
 185/14, 187/21, 187/32, 188/04,
 191/10, 192/32, 194/04, 194/19,
 194/24, 196/23, 199/09, 199/21,

200/28, 202/04, 202/04, 203/16,
 203/18, 211/10

ç.+tan 182/18

[=128]

çomak, -ğı: (T.) Ucu topuzlu
değnek.

ç. 64/21

[=1]

çorap, -bı: (Far.) Pamuk, yün
vb.nden örülen ayağa giyilen giyecek.

ç.+larını 168/03

ç.+larının 136/16,

192/16

[=3]

çorba: (Far.) Sebze, tahıl, et
vb. ile hazırlanan sıcak, sulu içecek.

ç. 38/03, 38/17, 39/04

[=3]

Çoruk: Balıkesir ilinin
Burhaniye ilçesine bağlı bir köy.

ç. 95/09

ç.+tan 81/17

[=2]

çök-: (T.) Bulunduğu
düzeyden aşağı inmek, çukurlaşmak;
çömelmek; sis, duman vb. inerek
kaplamak.

ç.-en 139/31

ç.-mekten 105/07

ç.-meyecekti 205/13

ç.-müş 72/01, 91/34,

104/16, 152/13, 212/20

ç.-müştü 212/29

ç.-üp 9/12, 104/05,

139/18, 193/06

[=13]

çöktür-: (T.) Çökmesine yol
açmak, çökmesine sebep olmak.

ç.-dü 196/19

[=1]

çöküver-: (T.) Ansızın
çökmek.

ç.-di 132/37

[=1]

çömel-: (T.) Dizlerini
bükerek topukları üzerine oturtmak.

ç.-erek 214/11

ç.-ip 160/05

[=2]

çöz-: (T.) Düğümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi açmak; düğmeyi iliğinden açmak; bulmaca, sorun vb.nin bilinmeyen, gizli noktasını buluş açıklamak, sonuca bağlamak.

ç.-dü 114/05, 114/34,
158/04

ç.-mek 202/17
ç.-ük 89/13
ç.-üyorum 207/02
[=6]

çözül-: (T.) Çözme işine konu olmak.

ç.-mesi 183/15
ç.-müş 90/31, 175/30
ç.-üyormuş 87/14
[=4]

çubuk, -ğu: (T.) Körpe dal.
ç.+larına 121/26
[=1]

çuha: (Far.) Tüysüz, ince, sık dokunmuş yün kumaş.

ç. 88/12
[=1]

çukur: (T.) Çevresine göre aşağı çökmüş olan yer; mezar.

ç. 102/11, 120/25,
143/15, 214/04

ç.+a 74/28, 214/22
ç.+da 214/19
ç.+un 199/20, 214/11
[=9]

çul: (Ar.) Genellikle kıldan yapılmış kaba dokuma.

ç.+un 127/24
ç.+unu 213/18
[=2]

çuval: (Far.) Pamuk, kenevir veya sentetik iplikten dokunmuş büyük torba.

ç.+ının 80/34
ç.+ları 25/14
ç.+larından 69/10
ç.+larının 25/14
[=4]

çünkü: (Far.) Şundan dolayı, şu sebeple, zira.

ç. 15/24, 21/03, 21/08,
26/26, 31/05, 33/02, 33/12, 34/09,
45/06, 45/09, 63/05, 83/01, 89/27,

96/12, 98/04, 99/01, 99/17, 124/26,
137/03, 145/17, 163/02, 170/36

[=22]

çürü-: (T.) Genellikle mikroorganizmaların etkisiyle, kimyasal değişikliğe uğrayarak bozulup dağılmak; vurulma veya sıkışma yüzünden vücutta lekeler oluşmak; yıpranmak, çökmek.

ç.-müş 33/29, 182/01
[=2]

çürük: (T.) Çürümüş olan.

ç. 117/12, 192/26
ç.+ü 23/23
[=3]

çürüt-: (T.) Çürümesine sebep olmak; doğru olarak ileri sürülen bir düşüncenin, bir davanın, bir iddianın yanlışlığını ortaya koymak.

ç.-üyordu 98/06
[=1]

D

da: (T.) Bağlama ve kuvvetlendirme edatı.

d. 8/22, 9/05, 9/15, 9/32, 9/34, 9/35, 10/01, 11/27, 12/18, 13/33, 15/04, 15/22, 15/28, 18/24, 19/21, 20/14, 20/18, 20/29, 21/11, 21/22, 22/04, 22/27, 22/36, 23/13, 23/16, 24/06, 24/24, 24/25, 24/29, 25/13, 25/15, 27/18, 27/22, 27/29, 28/13, 28/22, 29/01, 29/12, 33/09, 33/12, 34/01, 34/03, 34/09, 34/21, 35/11, 35/14, 36/06, 37/21, 37/33, 38/08, 38/14, 38/21, 38/21, 38/26, 38/32, 39/14, 39/19, 40/08, 40/09, 41/01, 41/15, 41/16, 41/23, 41/27, 41/31, 42/08, 42/11, 42/19, 42/20, 43/34, 45/16, 45/34, 46/27, 47/06, 49/23, 49/28, 50/07, 1/12, 52/31, 52/31, 53/17, 53/28, 53/28, 54/22, 55/15, 56/13, 56/15, 56/18, 56/23, 57/20, 58/33, 59/05, 59/20, 59/29, 60/07, 61/07, 61/29, 62/12, 62/17, 62/33, 63/02, 63/03, 63/11, 63/12, 63/19, 64/11, 64/16, 65/17, 66/01, 66/04, 66/06, 67/19, 67/29, 68/26, 68/28, 69/32, 71/13, 72/33, 73/08, 73/11, 73/33, 76/26, 77/28, 77/31, 77/34, 78/16, 80/01, 80/28, 81/16, 81/21, 83/25, 83/25, 84/07, 84/23, 84/24, 84/29, 85/28, 86/03, 86/10, 88/26, 89/30, 89/32, 93/17, 95/03, 95/15, 95/32, 96/07, 96/07, 96/23, 96/32, 100/13, 100/33, 100/34, 103/09, 104/13, 106/23, 106/29, 107/19, 107/22, 107/23, 107/32, 108/05, 108/11, 109/19, 109/28, 110/10, 110/14, 110/17, 110/23, 110/31, 111/12, 114/12, 116/14, 117/27, 117/28, 117/29, 117/36, 118/10, 118/11, 119/12, 120/15, 123/09, 124/04, 124/09, 124/17, 125/02, 126/12, 126/13, 126/28, 129/19, 131/03, 131/05, 132/07, 132/14, 134/15, 134/24, 135/08, 136/27, 137/13, 137/22, 138/05, 139/07, 140/16, 140/22, 140/24, 140/25, 142/08, 142/26, 143/10, 144/33, 145/11, 145/21, 146/28, 147/18,

148/10, 149/05, 150/28, 150/29, 151/02, 151/29, 151/30, 152/08, 152/17, 152/25, 152/33, 152/33, 153/12, 153/19, 156/11, 157/24, 160/33, 161/17, 161/20, 161/25, 163/11, 163/13, 165/03, 165/14, 166/11, 167/28, 167/29, 169/08, 169/22, 170/10, 171/04, 171/19, 171/30, 172/14, 172/33, 173/05, 173/08, 173/22, 174/05, 174/06, 174/07, 174/25, 174/33, 175/32, 177/31, 177/33, 177/34, 180/31, 180/36, 181/01, 181/19, 181/28, 182/22, 183/09, 184/17, 185/20, 186/13, 186/19, 186/27, 186/29, 186/32, 187/26, 188/01, 188/30, 189/02, 189/08, 189/24, 189/29, 191/13, 192/03, 192/05, 193/08, 194/03, 195/15, 196/06, 196/09, 196/20, 196/28, 196/30, 196/36, 197/06, 197/23, 198/34, 199/17, 200/10, 201/05, 201/15, 204/01, 206/03, 206/21, 207/09, 208/23, 209/10, 211/27, 211/29, 212/30, 214/09

[=311]

dağ: (T.) Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimi yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü.

d. 109/15, 206/21, 212/15

d.+a 101/12

d.+ın 212/14

d.+lar 155/24

d.+lara 215/05

d.+ların 101/31, 101/34

d.+larına 16/07

[=5]

dağ başı: (T.) İssiz yer.

d.+larına 210/19

[=1]

dağıl-: (T.) Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak.

d.-alım 46/16

d.-an 136/01

d.-diğimi 150/12

d.-dılar 66/28, 104/11

d.-mıştı 175/31

[=6]
dağınk, -ğı: (T.) Bir arada olmayan, birbirinden bağımsız; hoş görünmeyen, uyumsuz.

d. 48/36, 176/01

[=2]

dağıt-: (T.) Toplu durumda bulunanları birbirinden uzaklaştırmak veya ayırmak.

d.-alım 46/16

daha: (T.) Henüz.

d. 10/06, 11/10, 12/03, 12/29, 13/34/, 14/24, 14/25, 15/24, 17/10, 17/27, 18/13, 18/17, 20/01, 20/23, 21/28, 22/36, 23/32, 24/17, 25/18, 26/04, 30/23, 32/15, 33/07, 33/20, 33/35, 34/13, 34/18, 35/33, 37/04, 37/09, 39/01, 39/02, 39/15, 39/15, 40/32, 40/32, 41/06, 41/26, 41/27, 42/09, 42/11, 42/25, 43/08, 43/11, 43/11, 43/16, 43/34, 44/04, 45/14, 45/31, 47/21, 48/20, 50/27, 51/14, 52/15, 53/22, 54/04, 54/07, 54/18, 55/04, 55/21, 56/16, 56/26, 57/03, 57/06, 57/09, 59/09, 59/11, 59/19, 59/23, 59/24, 60/02, 60/15, 62/10, 62/22, 66/35, 67/17, 68/22, 70/07, 72/27, 73/04, 74/08, 76/18, 77/25, 78/03, 78/08, 79/09, 79/24, 80/13, 82/05, 83/28, 83/33, 84/02, 84/23, 85/05, 85/17, 85/23, 86/09, 86/15, 87/02, 87/12, 88/18, 88/34, 89/02, 89/06, 89/30, 91/21, 93/25, 94/02, 94/26, 95/10, 95/11, 95/25, 97/31, 98/05, 98/30, 99/22, 100/13, 101/20, 102/20, 104/25, 104/29, 105/14, 105/17, 107/01, 108/16, 108/34, 109/04, 110/27, 111/20, 111/26, 112/24, 114/02, 114/24, 115/09, 115/29, 116/17, 119/08, 119/23, 120/08, 120/22, 126/23, 126/24, 126/27, 126/32, 127/08, 127/09, 127/09, 127/10, 127/10, 128/21, 129/09, 129/14, 130/16, 131/30, 132/05, 132/28, 134/08, 135/17, 135/24, 136/05, 139/10, 139/20, 139/35, 139/36, 141/06, 141/13, 141/28, 142/17, 144/04, 144/05, 146/27, 147/03, 148/09, 148/32, 151/28, 152/38, 152/38,

154/04, 154/08, 154/25, 154/33, 156/01, 156/09, 157/08, 158/04, 160/23, 161/02, 161/08, 161/26, 161/26, 162/12, 162/31, 163/23, 163/30, 163/32, 164/01, 165/20, 165/24, 166/29, 167/24, 167/36, 168/01, 168/28, 170/01, 170/24, 171/01, 171/17, 172/11, 175/06, 175/12, 176/03, 177/10, 177/23, 177/27, 177/33, 178/07, 179/10, 179/27, 179/27, 181/15, 181/31, 182/19, 184/05, 184/10, 185/13, 186/16, 186/28, 187/10, 187/21, 187/24, 188/07, 188/27, 189/18, 189/29, 190/02, 190/09, 190/09, 190/14, 190/36, 191/09, 191/09, 191/20, 192/02, 192/10, 192/20, 192/32, 194/04, 198/15, 198/15, 199/09, 199/21, 199/25, 199/28, 199/30, 202/12, 204/12, 205/01, 205/30, 207/16, 208/21, 208/22, 209/26, 210/25, 211/28, 213/11, 215/02

[=256]

daim: (Ar.) Sürekli, sonsuz; daima.

d. 168/26

[=1]

daima: (Ar.) Her vakit, sürekli olarak.

d. 12/07, 17/12, 19/15, 19/22, 20/15, 21/01, 29/09, 33/26, 56/01, 82/07, 105/07, 143/16, 163/05, 163/05, 164/14, 199/14

[=16]

daimî: (Ar.) Sürekli.

d. 12/17, 105/05, 162/28, 186/26, 190/25

[=4]

dair: (Ar.) bir konu üzerinde olan, üzerine, konusunda, ... ile ilgili, üstüne.

d. 17/21, 26/28, 60/12, 73/18, 83/02, 106/37, 107/06, 133/20, 138/28, 143/02, 162/26, 187/17

[=12]

daire: (Ar.) Belirli devlet işlerini çevirmekle görevli kuruluşlardan her biri; bir çemberin içinde kalan düzlem parçası.

d. 143/12
d.+de 49/06, 156/08, 199/08
d.+deki 156/07
d.+den 156/31
d.+ler 125/14
d.+ye 171/26
[=8]
dakika: (Ar.) Bir saatlik zamanın altmışta biri.
d. 85/17, 118/33, 120/12, 124/21, 133/21, 142/21, 156/25, 160/27, 172/11, 205/19, 210/10, 211/27
d.+dan 207/16
d.+sı 145/05
d.+yı 87/03, 164/33
[=16]
dakikalarca: Uzun süre.
d. 164/05, 181/04
[=2]
dal: (T.) Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri.
d.+a 23/21, 129/29
d.+dan 129/29
d.+ından 24/28
d.+ını 63/24, 115/33
d.+lara 26/07
d.+ları 23/19, 37/03, 63/21, 72/28, 87/18, 101/09, 114/26, 125/05, 196/12
d.+larını 101/22
d.+larıyla 115/31
[=19]
dal-: (T.) Bir yerin içine girmek; başka bir şeyle uğraşamayacak veya başka bir şeyi düşünemeyecek biçimde kendini bir şeye kaptırmak.
d.-ar 144/31
d.-arak 202/34
d.-dı 40/06, 51/20, 141/27, 155/22, 188/15
d.-dığı 73/21
d.-dık 63/17
d.-ip 143/07
d.-iyordu 47/02
d.-ması 175/18
d.-miş 95/06, 131/02
d.-mişa 85/30
d.-mişlardı 132/25

d.-mişti 67/36
[=17]
dalga: (T.) Arka arkaya gelen kriz vb. olayların her biri.
d.+lar 72/16
[=1]
dalga dalga: (T.) Arka arkaya, yığın halinde.
d. 161/11
[=1]
dalgalan-: (T.) Hareketli olmak, kıpırdamak.
d.-an 128/12
d.-iyordu 67/03
[=2]
dalgalı: (T.) Dalga dalga görünen.
d. 75/24, 209/03
[=2]
dalgın: (T.) Çevresinde olup bitenleri fark edemeyecek kadar düşünceye dalan.
d. 54/04, 54/04, 70/23, 74/18, 156/05, 197/30, 198/12
[=7]
dalgın dalgın: (T.) Çevresiyle ilgilenmeden, düşünceli olarak.
d. 70/23, 74/18
dalgınlık, -ğı: (T.) Dalgın olma durumu.
d. 198/33
d.+a 72/17, 204/16
[=3]
dalkavukluk et-: (T.) Gereksiz biçimde övmek.
d.-ip 191/23
[=1]
dalkavuluk, -ğu: (T.) Kendisine çıkar sağlayacak olanlara aşırı bir saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse, huluskâr, yağcı, yalaka, yağdanlık, yalpak, yaltak, yaltakçı, kemik yalayıcı, çanak yalayıcı.
d. 32/29
[=1]
dallı: (T.) Üzerinde dal ve çiçek deseni bulunan (kumaş).
d. 87/05

[=1]
dam: (T.) Yapıları dış etkilerden korumak amacıyla üzerlerine yapılan çoğu kiremit kaplı bölüm.

d.+a 38/04
d.+ı 67/34, 68/23
d.+ına 37/03
d.+ındaki 25/27
d.+ların 19/08

[=6]
dama: (İt.) Karelere ayrılmış zemin üzerinde on altı taşla iki kişi arasında oynanan oyun.

d. 79/29

[=1]

damar: (T.) Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal.

d.+lar 48/23, 176/01
d.+ları 12/28

[=3]

damarlı: (T.) Damarı olan.

d. 101/16

[=1]

damat, -dı: (Far.) Evlenmekte olan bir erkeğe, evlenme töreni sırasında verilen ad, güveyi; bir kızın ailesinden olan büyüklere göre kızın kocası, güveyi.

d. 42/20, 84/26, 111/19
d.+ı 71/20, 84/23,

149/22, 166/37

d.+ıdır 165/36

d.+ıma 42/21

d.+ına 71/32, 191/28,

196/17

d.+ını 148/13

d.+ının 179/37

d.+ısın 172/21

d.+ıyla 142/11

[=16]

damla: (T.) Yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda sıvı.

d. 158/01
d.+lar 196/11, 214/36
d.+ları 7/13, 75/06
d.+larının 38/04, 42/29
d.+larıyla 88/17

[=8]

damla-: (T.) Damla durumunda tane tane düşmek.
d.-yordu 7/11, 78/10, 159/30, 160/29

[=4]

danış-: (T.) Bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak, istişare etmek, müracaat etmek, meşveret etmek.

d.-ıyorum 58/16

d.-mayı 182/15

[=2]

dar: (T.) Genişliği az veya yetersiz olan, ensiz, mikro.

d. 19/23, 74/29, 120/25, 155/25, 206/24

[=5]

daral-: (T.) Sıkışmak.

d.-ıyordu 143/32

[=1]

darbe: (Ar.) Birini kötü duruma düşüren, sarsan olay.

d. 105/16

d.+ye 80/03

[=2]

dargınlık, -ğı: (T.) Dargın olma durumu.

d. 55/11

darlık, -ğı: (T.) Geçim zorluğu.

d. 41/16

[=1]

darmadağınık, -ğı: (T.) Darmadağın.

d. 63/25, 69/25

[=2]

dava: (Ar.) Korunmanın bir hüküm ile sağlanması için yargı organlarına başvurma.

d. 97/17

d.+ların 97/18

d.+sında 97/27

[=3]

davacı: Dava eden kimse.

d.+yım 97/37

[=1]

davet: (Ar.) Yemekli toplantı.

d.+ine 167/20

d.+lere 44/14

[=2]

davet edil-: (Ar.+T.)
Çağrılmak.

d.-ip 112/20

[=1]

davet et-: (Ar.+T.) Çağırılmak.

d.-mek 48/08

[=1]

davetli: Çağrılı.

d.+si 186/02

[=1]

davran-: (T.) Bir kimseye veya bir şeye karşı belli tavır takınmak.

d.-arak 34/04

d.-ırdı 16/10

[=2]

davul: (Ar.) Büyük ve enlice bir kasnağın iki yanına deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnekle çalınan çalgı.

d. 88/07, 90/26, 91/09,
154/17

d.-lar 153/33

[=5]

davulcu: Davul çalan kimse.

d. 91/09, 95/12, 95/21

d.-lar 91/31

d.-nun 95/16

[=5]

daya-: (T.) Yaslamak; bir yerden, bir kimseden yararlanmak, güç almak.

d.-dı 8/18, 37/16, 38/14,
157/16, 165/29

d.-miş 134/04

d.-mişti 156/36

d.-yarak 75/08, 96/31,
118/36, 126/20, 133/28, 136/15,
188/13

d.-yıp 101/27

[=15]

dayak, -ğı: (T.) Bir insanı veya bir hayvanı dövme işi, sopa, patak, kötek.

d. 20/36, 35/10

[=2]

dayak ye-: (T.) Dövülmek.

d.-dikten 116/07

d.-r 40/06

[=2]

dayalı (T.) Dayanmış olan.

d. 166/15

[=1]

dayan-: (T.) Bir yere yaslanmak, kendini dayamak; bütün gücünü kullanarak bir işi yapmak; bir iş sonunda birinin veya bir şeyin üzerinde kalmak; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

d.-abilecek 80/03

d.-acak 162/14, 171/04

d.-acaktır 68/17

d.-amadı 43/19, 53/22,
59/11, 70/12

d.-amam 197/05

d.-amayacağım 119/16

d.-amayarak 16/26, 28/25,
132/21

d.-amayıp 117/37

d.-an 107/19, 206/03

d.-dı 94/14, 161/27

d.-ırım 196/26

d.-ıyor 75/03, 158/19

d.-miş 37/01, 208/01

d.-mıyor 184/17

[=24]

dayanabil-: (T.) Dayanma ihtimali veya imkânı bulunmak.

d.-dikten 12/08

[=1]

dayanıklı: (T.) Dayanabilen, sağlam, güçlü, mukavim, zorlu, stabil.

d. 17/09

d.sın 173/25

[=2]

dayanıl-: (T.) Dayanma işi yapılmak.

d.-maz 171/14, 189/15

[=2]

dayanılmaz: (T.) Tahammül edilemez, katlanılamaz.

d. 10/18, 30/04

[=2]

de: (T.) Bağlama ve kuvvetlendirme edatı.

d. 08/05, 09/11, 10/08,
11/02, 11/20, 11/22, 11/32, 12/35,
13/12, 13/15, 13/35, 14/08, 15/06,
15/19, 15/32, 17/02, 18/09, 18/21,

18/30, 20/28, 21/24, 22/05, 22/23,
23/03, 23/09, 23/26, 23/31, 24/01,
24/13, 26/15, 27/11, 27/20, 27/24,
27/28, 28/09, 28/16, 29/25, 31/04,
31/11, 32/03, 32/10, 32/26, 32/30,
32/32, 34/07, 34/13, 34/27, 35/04,
37/26, 38/04, 39/25, 39/29, 40/03,
40/10, 40/16, 40/20, 41/02, 41/03,
41/05, 41/09, 41/35, 42/07, 42/16,
42/20, 43/28, 43/32, 43/36, 44/06,
44/08, 44/09, 44/15, 44/24, 45/11,
45/20, 45/21, 46/16, 46/18, 46/20,
47/13, 47/19, 47/20, 47/24, 48/01,
48/15, 48/16, 49/24, 50/09, 51/09,
51/23, 51/30, 51/33, 51/35, 53/16,
53/35, 54/10, 54/14, 54/18, 54/26,
55/11, 55/13, 55/15, 55/16, 56/19,
57/12, 57/17, 57/20, 57/21, 57/29,
57/32, 57/33, 57/35, 58/04, 58/22,
58/26, 59/06, 59/08, 59/15, 59/22,
59/23, 59/26, 59/28, 59/28, 60/21,
60/25, 61/11, 61/12, 61/18, 62/06,
62/20, 62/26, 62/29, 62/30, 63/03,
63/04, 63/09, 63/15, 63/24, 63/28,
64/08, 66/07, 66/14, 66/31, 66/32,
67/13, 68/25, 68/34, 69/02, 70/09,
70/25, 71/05, 71/06, 72/34, 74/05,
74/14, 74/15, 74/18, 75/14, 76/02,
76/10, 76/27, 78/26, 78/30, 80/35,
81/12, 81/21, 82/10, 82/19, 83/09,
83/24, 83/29, 84/34, 85/06, 86/24,
87/10, 89/02, 89/08, 90/06, 91/05,
91/13, 91/16, 92/11, 92/19, 93/24,
93/35, 94/10, 94/11, 94/33, 94/35,
95/05, 95/14, 95/18, 96/02, 96/27,
97/16, 97/22, 97/31, 98/18, 99/31,
101/05, 101/18, 102/37, 103/21,
103/28, 104/15, 104/25, 104/34,
105/16, 105/29, 105/31, 106/12,
106/21, 107/06, 107/34, 108/06,
108/22, 109/01, 109/16, 109/19,
109/33, 110/13, 110/18, 111/11,
111/23, 111/25, 111/31, 112/09,
113/09, 113/20, 115/11, 116/01,
116/34, 118/30, 119/03, 119/16,
121/23, 121/35, 122/02, 123/04,
128/06, 129/13, 129/16, 129/20,
133/07, 133/17, 134/17, 137/12,
137/23, 138/16, 139/29, 140/14,
140/15, 140/25, 140/34, 141/09,

141/14, 141/15, 141/23, 143/01,
145/10, 145/14, 145/17, 145/25,
145/33, 148/01, 148/02, 148/05,
148/11, 149/02, 149/16, 149/29,
150/37, 151/03, 151/16, 151/18,
151/20, 151/26, 152/25, 152/30,
153/18, 153/21, 154/18, 155/22,
156/12, 156/28, 158/20, 160/07,
161/08, 162/13, 162/18, 163/04,
164/02, 164/04, 164/09, 164/10,
164/16, 164/22, 164/31, 166/08,
166/26, 166/34, 167/13, 167/20,
167/21, 167/24, 169/31, 170/17,
170/28, 170/32, 171/06, 172/23,
172/31, 173/13, 173/14, 173/18,
173/24, 174/13, 174/19, 174/37,
177/12, 177/15, 177/22, 177/23,
179/09, 180/03, 180/12, 181/12,
181/21, 181/24, 182/06, 182/19,
182/21, 183/12, 183/14, 183/27,
184/12, 184/13, 184/26, 185/28,
186/24, 187/17, 187/26, 187/27,
188/20, 188/34, 189/21, 190/19,
190/22, 190/23, 190/36, 190/37,
193/34, 194/15, 195/31, 195/35,
196/01, 196/29, 197/04, 197/06,
197/23, 197/26, 198/30, 201/06,
202/27, 202/32, 204/28, 205/23,
205/25, 206/15, 206/23, 208/13,
209/05, 210/08, 212/11, 212/35,
213/11, 213/33, 214/34,

[=358]

de-: (T.) Söylemek, söz söylemek; ad vermek; herhangi bir kanıya, yargıya varmak; herhangi bir ses çıkarmak.

d.-di 10/22, 11/16,
18/22, 30/29, 31/36, 32/22, 36/11,
36/17, 37/14, 37/36, 38/30, 38/33,
39/24, 40/23, 40/35, 41/04, 41/12,
41/22, 41/31, 42/02, 42/08, 43/05,
45/26, 45/30, 45/36, 48/31, 49/01,
49/08, 49/30, 51/10, 53/28, 54/08,
54/31, 55/05, 57/28, 58/10, 59/05,
59/14, 59/34, 60/06, 60/09, 60/24,
61/05, 61/10, 61/27, 62/11, 62/14,
62/19, 62/36, 63/09, 65/06, 65/12,
65/15, 66/12, 67/23, 68/03, 68/33,
69/01, 69/08, 70/06, 70/13, 70/25,
70/32, 70/36, 71/02, 71/06, 71/10,

73/35, 74/07, 74/12, 76/22, 77/08,
 77/17, 77/36, 78/20, 78/29, 80/27,
 80/37, 81/18, 81/22, 81/24, 81/28,
 83/19, 83/34, 85/05, 89/05, 89/08,
 89/26, 92/05, 93/07, 93/12, 93/25,
 93/34, 94/08, 94/20, 95/18, 95/24,
 102/37, 103/08, 103/28, 104/04,
 113/07, 113/23, 116/35, 117/21,
 117/26, 118/04, 118/05, 118/06,
 119/02, 119/16, 119/23, 121/16,
 121/22, 122/01, 122/04, 122/18,
 122/21, 122/32, 122/36, 123/04,
 123/07, 123/16, 123/21, 126/11,
 127/20, 128/32, 132/30, 134/27,
 134/29, 137/14, 137/24, 137/26,
 137/28, 138/26, 138/29, 139/24,
 139/32, 139/34, 140/09, 140/28,
 141707, 141/11, 141/14, 149/20,
 149/22, 149/30, 149/34, 150/21,
 150/25, 153/07, 154/09, 155/21,
 156/03, 156/06, 156/18, 158/12,
 158/14, 158/30, 158/34, 159/09,
 159/35, 160/25, 162/09, 165/30,
 165/33, 166/01, 167/07, 167/13,
 167/16, 167/31, 167/34, 169/18,
 169/30, 170/04, 170/17, 170/20,
 171/27, 171/30, 172/09, 172/21,
 172/27, 173/11, 173/15, 173/36,
 174/17, 174/29, 174/29, 174/33,
 176/14, 178/24, 178/27, 179/02,
 179/35, 180/29, 180/32, 180/37,
 181/11, 183/26, 183/34, 184/08,
 184/10, 185/10, 188/26, 192/02,
 192/15, 193/31, 194/03, 194/07,
 196/22, 197/02, 201/09, 201/12,
 201/23, 201/28, 202/10, 202/12,
 202/20, 202/29, 203/02, 206/08,
 207/02, 207/10, 209/29, 211/13,
 213/18, 213/22
 d.-diği 43/03, 71/34,
 93/36, 105/17, 106/03, 122/30, 154/10
 d.-diğim 51/26
 d.-diğimi 196/32
 d.-diğin 68/22, 95/22,
 151/20, 197/04
 d.-diğini 159/01,
 179/34, 185/12
 d.-dikçe 98/01
 d.-dikleri 19/04, 19/30, 25/12,
 36/37, 41/09, 45/34, 144/37
 d.-dikten 74/22
 d.-diler 40/09, 92/07,
 173/27, 181/14
 d.-dim 39/14, 39/28,
 39/32, 40/05, 40/21, 40/22, 40/34,
 41/02, 41/04, 41/25, 41/26, 41/35,
 42/22, 50/03, 54/01, 62/11, 62/14,
 62/21, 62/33, 63/05, 81/13, 178/34
 d.-din 202/35
 d.-me 196/33
 d.-medi 117/35, 131/34
 d.-mek 15/24, 16/02,
 51/28, 53/24, 54/25, 58/03, 67/20,
 68/06, 70/07, 77/26, 79/23, 80/01,
 83/28, 92/03, 94/29, 106/21, 108/28,
 113/10, 115/24, 121/31, 122/33,
 124/16, 124/22, 130/17, 135/22,
 148/23, 158/10, 166/34, 169/34,
 169/16, 171/19, 174/04, 178/34,
 179/19, 179/20, 181/01, 188/09,
 196/18, 202/01
 d.-mekle 98/03
 d.-mekti 84/07
 d.-mektir 12/31, 51/28
 d.-menin 175/08
 d.-mesinden 166/34
 d.-mez 123/04
 d.-mezmiydim 17/22
 d.-miş 40/29, 54/15,
 151/11, 151/15
 d.-mişti 40/03, 115/07,
 115/07, 115/09, 120/16, 168/15,
 174/10, 213/03
 d.-miştım 50/33
 d.-miyor 117/34
 d.-miyordu 41/23, 96/12
 d.-miyorum 196/28
 d.-nemeyecek 97/20
 d.-r 62/29, 67/33, 93/29,
 123/02, 123/02, 157/08, 202/01
 d.-rdi 39/21
 d.-riz 151/18
 d.-rken 74/15, 166/25, 184/35
 d.-rler 49/08
 d.-rlerdi 33/21, 39/29
 d.-rsin 58/25, 68/31, 150/31,
 184/36, 195/05
 d.-sen 170/30
 d.-sene 54/25, 70/25
 d.-rseniz 43/22

d.-sin 195/16
d.-yeceğim 31/35, 77/11
d.-yeceğin 149/34,
d.-yeceğini 51/12, 91/07
d.-yecek 138/25
d.-yeceksin 33/21, 39/12,
150/34
d.-yecekti 56/07, 61/20
d.-yemedi 83/28
d.-yemiyordum 62/28
d.-yen 98/26, 159/05, 166/26
d.-yerek 48/05, 71/36,
77/01, 84/24, 156/22, 166/17, 171/28,
173/30, 183/23, 188/26
d.-yeyim 53/33
d.-yin 43/22
d.-yince 48/17, 117/34,
156/10, 166/13, 189/02
d.-yinceye 140/01
d.-yip 46/20, 95/30,
184/18, 184/20, 201/16, 204/26
d.-yor 74/07, 81/02,
117/36, 133/09, 156/18
d.-yordu 41/24, 41/37,
52/15, 57/23, 64/22, 72/33, 100/09,
110/14, 117/37, 133/15, 149/11,
151/35, 158/23, 159/03, 189/23,
191/14
d.-yordum 39/18, 40/04,
63/23
d.-yorlar 54/18, 58/03,
84/24
d.-yorsun 59/21, 68/09,
211/04
d.-yorum 43/32, 122/04,
156/11, 184/12
[=442]

debelen-: (T.) Bir acının etkisiyle veya bir baskıdan kurtulmak için çırpınmak.

d.-ip 62/27
d.-iyordu 10/06
[=2]

dedikodu: (T.) Başkalarını çekiştirmek ve kınamak üzere yapılan konuşma, kov, gıybet, kılükal.

d. 45/09
d.+ların 189/25
d.+lu 142/16

d.+ya 156/26
[=4]

dedirt-: (T.) Demek zorunda bıraktırmak.

d.-ecek 109/21, 147/23
d.-ip 97/25
d.-mek 147/12
d.-ti 98/17
[=5]

def: (Ar.) Savma.
d. 168/30
[=1]

defa: (Ar.) Kez, kere.
d. 17/06, 17/21, 47/28,
47/28, 73/03, 78/27, 78/23, 82/10,
91/24, 109/09, 119/11, 129/15, 146/30,
153/30

d.+dır 120/07
d.+sında 116/03
[=16]

defol-: (Ar.+T.) Savuşmak, çekilip gitmek.

d.-up 167/28
[=1]

defter: (Ar.) Genellikle hafif bir kapak içerisinde, yazı yazmak için bir araya tutturulmuş kağıt yaprakları.

d.+e 72/19, 166/15

d.+i 72/04
d.+ini 72/02
d.+ine 72/12
d.+ler 213/37

d.+leri 197/13 201/16
[=8]

değ-(1): (T.) Aralık kalmayınca kadar birbirine yaklaşmak, dokunmak, temas etmek.

d.-diğini 97/14
[=1]

değ-(2): (T.) Değerinde olmak.

d.-mez 115/23
[=1]

değil: (T.) Cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarına olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklem olumsuz çekimini sağlayan kelime.

d. 10/22, 12/34, 13/15,
18/17, 40/25, 43/13, 43/14, 46/02,
49/09, 49/13, 50/22, 50/32, 51/14,
52/16, 54/02, 55/19, 58/35, 59/21,
61/13, 68/01, 70/19, 70/26, 74/22,
80/37, 91/06, 94/06, 96/18, 99/15,
109/22, 113/04, 115/10, 117/31,
118/25, 119/05, 122/13, 124/07,
128/32, 134/12, 140/17, 141/08,
149/03, 150/25, 150/32, 153/02,
158/14, 162/16, 165/32, 169/14,
171/01, 172/24, 173/07, 173/24,
174/19, 174/30, 176/15, 177/30,
180/31, 183/28, 185/16, 190/29,
193/09, 198/31, 202/10, 202/35

d.+di 18/27, 18/30,
21/15, 32/33, 34/28, 48/08, 52/08,
57/12, 62/31, 74/17, 79/18, 80/02,
81/33, 83/02, 88/04, 88/35, 92/32,
93/17, 95/16, 96/28, 100/02, 02/22,
106/22, 106/31, 108/05, 109/07,
109/28, 109/35, 111/34, 114/14,
126/13, 128/06, 128/34, 133/01,
135/09, 142/13, 147/33, 152/33,
171/10, 173/18, 175/14, 177/27,
177/28, 182/30, 186/34, 190/24,
191/15, 191/29, 194/09, 195/27,
197/32, 200/12, 200/32, 209/15

d.+dik 41/16
d.+dim 57/33, 94/12
d.+dir 50/05, 83/24,
99/17, 149/25, 151/18, 170/27
d.+dirler 20/29
d.+im 37/37, 113/02, 122/02,
147/19

d.+ler 55/17, 72/33
d.+lerdi 47/18, 146/06,
189/32

d.+miş 48/24
d.+se 61/09
d.+sin 170/07
[=140]

değirmen: (T.) İçinde
öğütme işi yapılan yer.

d. 25/03
d.+de 164/17
d.+i 20/03, 20/05, 25/03
[=5]

Değirmenönü: Romanda adı
geçen bir yer.

d. 36/36
d.+nde 40/07
d.+ne 40/05
[=3]

değiş-: (T.) Başka bir biçim
veya duruma girmek, tahavvül etmek.

d.-medi 162/30
d.-mediğini 33/17
d.-menin 109/06
d.-mesi 147/01
d.-mesine 33/26
d.-meye 39/19, 190/03
d.-mez 33/25
d.-mişti 160/19, 202/08
d.-ti 7/16, 43/09, 58/25,
174/05

d.-tiğini 34/22, 58/23
[=16]

değişik, -ği: (T.) Alışılmışın
dışında bir özelliği bulunan.

d. 26
d.+liği 154/22
[=2]

değişiklik, -ği: (T.) Değişik
olma durumu; farklılık.

d. 108/23, 204/34
d.+ler 212/30
[=2]

değiştir-: (T.) Başka bir
biçime sokmak, değişikliğe uğratmak.

d.-di 86/15, 142/08,
172/10, 183/03, 194/28
d.-diler 97/09
d.-eceği 111/04
d.-ecek 65/04
d.-emeyecekti 190/08
d.-emez 151/21
d.-en 28/08, 96/02,
204/12

d.-erek 113/11
d.-meye 110/03
d.-miş 171/13
d.-tip 98/16
[=17]

değiştirebil-: (T.) Değiştirme
ihtimali veya imkânı bulunmak.

d.-irim 162/19
[=1]

değiştirt-: (T.) Değiştirme
işini yaptırmak.

d.-mek 97/23
[=1]
değnek, -ği: (T.) Elde taşınacak incelikte düzgün ağaç, sopa, çomak.

d. 8/14
d.+ini 8/18, 8/20
d.+ler 24/33
d.+leri 25/14

[=5]
dehşet: (Ar.) Bir tehlike veya korkunç bir şey karşısında duyulan ürküntü, yığı.

d. 9/10
d.+ini 146/13, 153/31
d.+iyle 161/21
d.+le 157/20

[=5]
dehşetli: Korku veya ürküntü veren.

d. 27/16, 81/18
[=2]

dehşete düş-: (Ar.+T.) Çok korkmak.

d.-üyordu 161/30
[=1]

deli: (T.) Aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun; çöşkün, azgın (hayvan, duygu vb.); davranışları aşırı ve taşkın olan (kimse), çılgın.

d. 12/01, 51/31, 63/14, 63/23, 124/13, 130/12, 159/10, 174/33, 184/19, 189/33, 211/16

[=11]

delice: (T.) Delicesine.

d. 51/23

[=1]

delik, -ği: (T.) Dar, küçük açıklık.

d. 37/31
d.+te 37/31
d.+ten 8/16, 92/01

[=4]

delikanlı: (T.) Çocukluk çağından çıkmış olan genç erkek.

d. 56/02, 57/35, 71/19, 78/32, 137/20, 139/02, 143/27, 144/37, 176/28

d.+dır 149/25

d.+lar 79/15
d.+ların 33/07, 33/22
d.+larının 88/11
d.+larla 24/15
d.+nın 43/15
d.+nın 58/02, 139/08
d.+ya 43/29, 93/14, 138/01, 138/09

d.+ydı 107/04

d.+yı 109/05

[=14]

delikanlılık, -ğı: (T.) Delikanlı olma durumu.

d. 33/21

d.+ı 200/03

[=2]

delil: (Ar.) İnsanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz, emare.

d. 98/05

d.+ler 97/32

d.+lere 98/04

[=3]

deli ol-: Bir şeye aşırı derecede düşkün (olmak)

d.-acağını 199/34

[=1]

dem: (Far.) Zaman, çağ.

d.+lerinde 148/08

[=1]

demet: (Rum.) Bağlanarak oluşturulmuş deste, bağlam.

d. 24/33, 48/20, 48/20, 86/31

[=4]

demin: (T.) Az önce, demincek, deminden.

d. 47/28, 155/35, 196/29

d.+den 118/20

d.+ki 94/22, 121/02, 121/33

[=7]

deminki: (T.) Biraz önceki.

d.+nin 75/19

[=1]

demir: (T.) Atom numarası 26, atom ağırlığı 55,847, yoğunluğu 7,8 olan, 1510 °C'de eriyen, mavimtrak esmer renkte, özellikle çelik, döküm ve alaşımlar durumunda saniyede kullanılmaya en elverişli element.

d. 66/18, 88/05, 103/05,
136/15, 180/13

[=5]

den-: (T.) Söylenmek, sözü
edilmek.

d.-ecek 82/29, 212/08

[=2]

dene-: (T.) Değerini anlamak,
gerekli niteliği taşıyıp taşımadığını
bulmak için bir insanı, bir nesneyi
veya bir düşünceyi sınamak, tecrübe
etmek.

d.-dikten 150/19

[=1]

denil-: (T.) Ad verilmek.

d.-en 36/36, 86/18

[=2]

denilebil-: (T.) Denilme
ihtimali veya imkânı bulunmak.

d.-irdi 108/26, 155/01

[=2]

deniz: (T.) Yer kabuğunun
çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle
bağlantılı, tuzlu su kütlesi.

d. 102/03, 126/33,
128/12, 128/16, 128/34, 129/17,
137/01, 212/20

d.+den 127/07

d.+e 75/32, 128/28, 129/02

d.+i 102/01, 127/16

[=14]

denkleştir-: (T.) Gereken
miktarla parayı sağlamak.

d.-di 68/30

[=1]

depreş-: (T.) Nüks etmek.

d.-mez 10/08

[=1]

dert, -di: (Far.) Üzüntü.

d.+i 17/25

[=1]

dere: (T.) Genellikle yazın
kuruyan küçük akarsu.

d. 19/03, 19/34, 120/26,
125/26

d.+lerin 19/09

d.+nin 20/07, 74/32,
75/06, 75/21, 211/21

d.+yi 74/32

[=11]

derece: (Ar.) Bir süreç
içindeki durumlardan her biri,
basamak, aşama, rütbe, mertebe; denli,
kadar.

d. 152/18

d.+de 82/22, 166/21,
204/08, 205/10

d.+lerine 167/04

d.+ye 33/12, 111/04,
146/09, 148/02

[=10]

dere yatağı: Genellikle yazın
kuruyan küçük akarsuyun yatağı.

d.+na 114/24

d.+ndaki 114/32

d.+nın 127/04

[=3]

derhal: (Far.+Ar.) Çabucak.

d. 12/35, 13/05, 13/28,
16/09, 22/28, 26/18, 31/04, 31/11,
31/30, 32/16, 38/09, 42/35, 43/02,
46/25, 48/28, 54/11, 56/35, 58/07,
77/20, 84/35, 85/04, 88/24, 89/22,
89/25, 89/32, 90/06, 101/17, 102/13,
109/07, 121/23, 127/02, 132/06,
152/14, 155/04, 157/16, 158/13,
158/32, 160/22, 160/28, 166/13,
191/07, 199/23, 201/03, 201/10,
204/26, 204/29, 205/07

[=47]

deri: (T.) İnsan ve hayvan
vücudunu kaplayan, tüy, kıl veya pulla
kaplı tabaka, cilt, ten.

d. 155/09, 168/21

d.+li 144/33

d.+si 7/09

d.+yi 124/01

[=5]

derin: (T.) Dibi yüzeyden
veya ağzından uzak olan; yoğun; uzun
süren.

d. 16/20, 20/02, 39/27,
76/07, 96/01, 101/23, 104/26, 117/16,
121/30, 151/08, 213/13, 214/04,
214/21

d.+den 105/29

d.+e 105/29

d.+lere 190/09

d.+lerinde 82/03

[=17]

derin derin: Uzun uzun.
d. 39/27, 93/31, 126/21,
129/08, 129/22

[=5]

derinleş-: Derin duruma
gelmek.

d.-tiği 20/07

[=1]

derinlik, -ği: (T.) Bir şeyin
dip tarafının yüzeye, ağza olan
uzaklığı.

d.+ini 199/20

[=1]

derken: Tam o sırada.

d. 68/24

[=1]

derman: (Ar.) Güç, takat,
mecal.

d.+ım 41/23

[=1]

ders: (Ar.) öğrencinin
öğrenmek zorunda olduğu bilgi; bir
olayın bellekte bıraktığı öğretici iz,
öğüt, ibret.

d. 43/21, 176/28

d.-i 27/23

d.+leri 27/33

d.+lerini 27/23

d.+lerinin 27/26

[=6]

dert, -di: (Far.) Üzüntü;
sorun, kaygı.

d.-i 17/22, 40/01,
68/14, 187/11

d.+in 168/14, 173/14

d.+inden 189/32

d.+ini 38/32, 71/33,
157/35, 183/10, 183/36

d.+inin 184/19

d.+inizi 61/16

d.+leri 14/02184/27

d.+lerinden 180/08

d.+lerine 112/29,
183/09

d.+lerini 198/05

[=20]

dert et-: (Far.+T.) Bir sorunu
veya durumu üzüntü konusu yapmak.

d.-mek 18/32

[=1]

dert yan-: (Far.+T.) Derdini
sızlanarak anlatmak.

d.-amaz 182/36

[=1]

derviş: (Far.) Bir tarikata
girmiş, onun kurallarına ve törelerine
bağlı kimse, alperen.

d.+lere 29/02

[=1]

Desdemona: Shakespeare'in
"Othello" trajedisinde Othello'nun
karısı.

d.+ 67/13

d.+nın 67/12

[=2]

destek ol-: (Far.+T.) Güç
sağlamak, yardımcı olmak.

d.-an 112/04

[=1]

devam: (Ar.) Sürme, sürüp
gitme.

d. 106/32

[=1]

devam et-: (Ar.+T.)
Başlanmış bir iş sürmek.

d.-ebilirdi 198/32

d.-ecekti 147/01, 153/29

d.-emezdi 198/18

d.-en 17/17, 160/08, 186/12

d.-er 59/19

d.-erdi 15/20

d.-erek 91/14

d.-erler 145/35

d.-erse 17/31, 183/33

d.-ip 27/19

d.-iyor 123/24

d.-iyordu 93/31, 112/09,
164/19, 210/13

d.-iyorsun 170/36

d.-medi 61/08

d.-mek 213/14

d.-memesi 147/16

d.-mesini 148/12

d.-mesinin 146/08

d.-meyi 106/24

d.-miş 195/33

d.-ti 17/05, 55/12, 99/16,
104/20, 124/29, 162/05, 176/04,
184/15

d.-tiği 24/14

d.-tiğini 77/33
d.-tirmek 33/11
[=38]
devam ettir-: (Ar.+T.)
Başlanmış bir işi sürdürmek.
d.-se 205/12
[=1]
devamlı: Sürekli, bitmeyen,
kesintiye uğramayan.
d. 128/09
[=1]
devir: (Ar.) Kendine özgü
özellik taşıyan zaman parçası.
d.+de 164/32
d.+i 17/06
d.+lerini 210/17
[=3]
devir-: (T.) Ayakta veya dik
duran bir şeyi düşürmek, yatay
duruma getirmek.
d.-di 48/32
d.-ecek 63/14
[=2]
devlet: (Ar.) Toprak
bütünlüğüne bağlı olarak siyasal
bakımdan örgütlenmiş millet veya
milletler topluluğunun oluşturduğu
tüzel varlık; bu tüzel varlığın yönetim
organları.
d. 92/16, 109/24
d.+e 172/23
d.+in 173/06
[=4]
devre: (Ar.) Belirlenmiş
zaman dilimi.
d.+lerinden
[=1]
devril-: (T.) Devirme işi
yapılmak.
d.-miş 39/04, 129/02
[=2]
deyiver-: (T.) Çabucak veya
ansızın demek.
d.-mediler 41/07
d.-miyordu 40/01
[=2]
dırdır: Bezginlik verecek
biçimde söylenen söz.
d.+ları 100/17
[=1]

dırdırıcı: (T.) Bezdirici söz
etme alışkanlığı olan, geveze,yerli
yersiz konuşan (kimse).
d. 82/30
[=1]
dırlıltı: Bezdirici bir biçimde
söylenme, dırdır.
d. 109/26, 174/22
d.sına 18/30
[=3]
dırlan-: (T.) Herkesi tedirgin
edecek, bezdirecek biçimde
söylenmek.
d.-ır 18/24
[=1]
dış: (T.) Herhangi bir cisim
veya alanın sınırları içinde
bulunmayan yer, hariç, iç karşıtı.
d. 12/18, 162/17
d.+ına 74/31, 161/09
d.+ında 40/20, 203/07
[=6]
dışarı: (T.) dış çevre, dış yer,
hariç, içeri karşıtı.
d. 28/25, 55/27, 59/12,
62/16, 62/17, 64/07, 64/19, 72/07,
72/11, 73/13, 79/03, 79/10, 83/19,
83/31, 93/08, 93/19, 93/27, 94/32,
95/05, 96/31, 99/30, 101/18, 103/29,
116/29, 116/32, 118/08, 119/27,
123/03, 127/15, 127/30, 134/08,
135/32, 139/14, 141/16, 156/19,
157/24, 158/24, 179/10, 188/18,
192/09, 193/05, 201/19, 206/05,
210/03, 212/09, 214/13
d.+da 38/06, 39/01,
42/29, 42/37, 64/20, 68/35, 88/03,
94/09, 94/35, 96/03, 106/25, 156/33,
158/16, 175/14, 196/01
d.+daki 22/30, 96/25
d.+dan 33/31, 53/02,
57/30, 72/26
d.+sı 128/32
d.+sını 133/28, 175/23
d.+ya 91/22, 169/17,
207/21
d.+yı 124/11
[=74]
diğer: (Far.) Başka, özge,
öteki, öbür.

d. 19/19, 23/13, 24/21,
47/01, 47/18, 73/06, 92/12, 97/11,
105/26, 121/32, 136/04, 136/27,
149/14, 158/19, 164/11, 165/05,
165/10, 169/32, 190/23, 207/31
d.+i 67/13, 204/06
d.+inin 94/26, 145/11
d.+leri 20/29, 48/06,
67/10
d.+lerinden 21/02,
23/30
d.+lerine 153/30, 199/22
d.+lerini 49/18, 52/23
d.+lerinin 24/07, 49/28,
52/18
[=37]
dik: (T.) Yatay bir düzleme
göre yer çekimi doğrultusunda
bulunan, eğik olmayan.
d. 37/02, 124/22,
128/15
[=3]
dik-: (T.) Bir cisim dik olarak
durdurmak.
d.-en 93/20, 112/21
d.-erek 25/31, 78/13,
123/10, 156/36, 170/13, 201/27,
212/12
d.-erken 83/12
d.-ip 38/13, 108/27
d.-miş 36/29
d.-mişti 156/37, 181/03
d.-ti 75/09, 79/13,
79/30, 89/17, 141/25, 144/01, 176/04,
192/20, 208/10, 214/18, 214/27
[=26]
dik-: (T.) Biçilmiş veya
yırılmış kumaş, deri, yara vb.ni
iğneye geçirilmiş iplikle tutturmak.
d.-iyor 182/27
[=1]
dik dik bak-: Çok sert bir
biçimde, sert sert, öfkeli öfkeli
bakmak.
d.-arak 122/03
[=1]
dikbaşlı: (T.) İnatçı,
bildiğinden dönmeyen, büyüklerinin
sözünü dinlemeyen, boyun eğmeyen
(kimse).

d. 27/27, 109/03
[=2]
diken: (T.) Bazı bitkilerin
dal, yaprak, meyve kabuğu vb.
bölümlerinde ve bazı hayvanların
derisinde bulunan sert, ucu sivri ve
batıcı çıkıntılardan her biri.
d. 78/01
d.+di 37/19
d.+ler 114/28
d.+lerin 127/05
d.+leriyle 101/15
[=5]
diken diken: Dik duruma
gelmiş, dikleşmiş.
d. 37/18, 78/01
[=2]
dikil-: (T.) Dik duruma
gelmek; göz belli bir noktaya uzun
süre bakmak.
d.-en 16/17, 88/04,
159/05
d.-irdi 28/16
d.-iyor 198/21
d.-iyordu 35/30
[=6]
dikil-: (T.) Dikme işi
yapılmak.
d.-miş 29/26
[=1]
Dikili: İzmir iline bağlı
ilçelerden biri.
d.+ye 140/21
[=1]
dikine: (T.) Dikey olarak,
diklemesine.
d. 67/05
[=1]
dikiş: (T.) Dikilecek şey.
d. 27/22
d.+iyle 157/04
[=2]
dikkafalı: (T.) Dikbaşlı.
d. 111/15
[=1]
dikkat, -ti: (Ar.) Duygularla
düşünceyi bir şey üzerinde toplama,
uyanıklık.
d.+ini 156/02

d.+le 87/33, 113/16,
193/07

[=4]

dikkat edil-: (Ar.+T.)
Duygularla düşüncenin bir şey
üzerinde toplanması, uyanık
davranılması.

d.-memiş 193/12

[=1]

dikkat et-: (Ar.+T.)
Duygularla düşünceyi bir şey üzerinde
toplamak, uyanık davranmak.

d. 196/28, 197/04

d.-iyordu 144/27

d.-mekten 89/02

d.-meye 65/08

d.-miyor 134/25

d.-se 74/13

d.-ti 116/18

[=8]

dikkatli: Dikkat eden, özen
gösteren.

d. 163/14

dikkatsizlik, -ği: dikatsiz
olma durumu, dalgınlık, savruklu,
özensizlik.

d. 93/25

[=1]

dil: (T.) Ağız boşluğunda,
tatmaya, yutkunmaya, sesleri
boğumlamaya yarayan etli, uzun,
hareketli organ, tat alma organı.

d.+i 69/27, 69/27,

141/13

d.+inden 26/14, 166/10

d.+ini 26/15, 102/31

[=6]

dile-: (T.) Birinden bir şeyin
yapılmasını istemek, rica etmek, arzu
etmek.

d.-rim 185/09

[=1]

dimaç: (Ar.) Beyin; zihin.

d.+ımızın 12/31

d.+ına 106/05, 166/27

d.+ında 126/15

d.+ını 152/04

d.+ının 142/35

d.+larının 129/11

[=7]

dimi: (Rum.) Sıkı dokunmuş
bir tür pamuklu kumaş.

d.+den 25/33

[=1]

dimdik: (T.) Çok dik bir
biçimde; sıkıntılı karşılayacak
durumda olan, baş eğmeyen, metin.

d. 11/28, 91/02, 91/13,

91/20, 161/23, 202/18

[=6]

din: (Ar.) Tanrı'ya, doğaüstü
güçlere, çeşitli kutsal varlıklara
inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren
toplumsal bir kurum, diyanet.

d. 161/13

d.+in 90/03, 150/13,

161/17

[=4]

Dinarlı Kara Ahmet:
Romanda adı geçen biri.

d.+i 39/30

[1]

dinle-: (T.) İşitmek için kulak
vermek; birinin sözünü, öğüdünü
kabul edip gereğince davranmak.

d. 94/10, 170/21,

184/10

d.-di 70/03, 159/32,

171/09

d.-diği 19/29, 22/10,

163/09

d.-mek 56/08, 99/11,

196/07

d.-meye 85/24, 152/05

d.-meyerek 58/05

d.-miş 28/04

d.-r 22/06

d.-rken 53/36

d.-yenlerin 24/16

d.-yerek 161/30

d.-yordu 39/07

[=21]

dinî: (Ar.) Dinle ilgili, din
üzerine, dinsel.

d. 145/02

[=1]

dini bütün: Dinine çok bağlı,
inancı sağlam olan, dinin buyruklarını
eksiksiz olarak yerine getiren.

d. 161/18

[=1]
dinim hakkı için: "Dinimi tanık tutarım" anlamında kullanılan bir ant sözü.

d. 138/18

[=1]

dinle-: (T.) İşitmek veya kulak vermek; birinin sözünü, öğüdünü kabul edip gereğince davranmak; uymak, baş eğmek, itaat etmek.

d.-diği 106/37, 152/07, 161/34

d.-memiş 85/19

d.-meyeceksen 77/15

d.-miyordu 67/35

d.-rken 108/33

d.-yeceği 198/33

d.-yecek 194/07

d.-yip 168/16

d.-yor 85/17

d.-yordu 134/26, 134/28

[=13]

dinlen-(1): (T.) Güç kazanmak için çalışmaya ara vermek, yorgunluğunu gidermek, soluklanmak, istirahat etmek.

d.-di 136/13

d.-dikten 136/33

d.-ecek 63/05

d.-meden 8/22

d.-mek 155/26, 160/27, 208/26

[=7]

dinlen-(2): (T.) Dinleme işine konu olmak; önemsenmek, öğüdü yerine getirilmek.

d.-ir 28/15

[=1]

dinlendir-: (T.) Dinlenmesini sağlamak.

d.-mek 85/29, 125/29

[=2]

dinlet-: (T.) Dinlemesini sağlamak, söz geçirmek.

d.-ecek 99/04

dip: (T.) Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü; taban.

d.+i 151/09

d.+inde 14/18, 36/13, 101/14, 178/10

d.+indeki 75/30

d.+inden 209/08,

214/01

d.+ine 24/30, 63/21,

101/24, 213/16

d.+lerini 121/09

[=13]

dire-: (T.) Direnmek, karşı koymak, inat etmek, ısrar etmek.

d.-dim 39/14

[=1]

diri: (T.) Yaşamakta olan, yaşayan, canlı, ölü karşıtı.

d. 184/10, 184/10

d.+lerin 161/28

d.+ye 214/25

[=4]

dirsek, -ği: (T.) Kol ile ön kol arasındaki eklem arka yanı.

d.+lerine 126/01

d.+leriyle 89/22

[=2]

diş: (T.) Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.

d.+iyle 159/24

d.+leri 157/29, 166/32,

175/34

d.+lerini 10/17, 105/07,

160/15, 179/35, 188/11, 196/35, 214/34

d.+lerinin 74/10, 179/24

[=13]

diyar: (Ar.) Ülke.

d.+ı 14/14

[=1]

diye: (T.) Herhangi bir yargıya vararak; niteleyerek; diyerek.

d. 15/05, 16/04, 17/25,

26/33, 27/09, 27/28, 30/13, 30/16,

30/22, 36/23, 31/23, 35/14, 36/03,

37/33, 39/10, 39/32, 40/07, 40/21,

40/22, 40/28, 41/01, 43/12, 43/14,

51/11, 51/13, 51/16, 55/32, 54/27,

55/18, 55/30, 56/07, 58/09, 61/21,

62/02, 62/07, 62/12, 62/22, 62/23,

62/29, 62/30, 63/03, 63/24, 63/33,

63/35, 70/34, 71/13, 71/23, 72/05,

72/34, 76/32, 84/26, 85/03, 88/31,

88/35, 89/28, 90/03, 90/05, 90/06,
90/16, 90/17, 95/13, 98/20, 99/10,
102/30, 103/33, 104/10, 104/28,
112/36, 113/05, 113/12, 115/10,
115/18, 115/24, 117/23, 118/03,
118/19, 118/24, 119/02, 121/30,
121/30, 123/11, 123/29, 124/26,
126/03, 126/07, 126/12, 126/26,
130/06, 130/12, 132/19, 133/10,
134/10, 135/02, 135/15, 135/28,
136/19, 137/17, 137/35, 138/04,
143/26, 145/09, 145/18, 146/26,
146/28, 147/19, 149/08, 151/05,
152/25, 154/20, 155/19, 157/21,
157/30, 157/32, 158/17, 158/20,
158/28, 159/22, 162/16, 162/19,
163/07, 165/13, 167/27, 167/37,
170/25, 170/35, 170/35, 172/03,
172/27, 174/12, 177/07, 177/18,
178/29, 179/07, 179/09, 179/24,
180/05, 180/25, 182/24, 184/29,
185/01, 185/06, 189/02, 189/34,
193/01, 193/27, 194/14, 194/33,
195/16, 195/18, 196/15, 201/02,
201/13, 201/13, 204/25, 204/25,
204/25, 205/16, 205/28, 206/28,
210/08, 211/04, 211/15, 213/07,
214/29

[=164]

diyiver-: (T.) Deyivermek;
çabucak veya ansızın demek.

d. 171/19

d.-mek 137/32

[=2]

diz: (T.) Kaval, baldır ve
uyluk kemiğinin birleştiği yer.

d. 9/12, 72/01, 91/34,
139/18, 139/31

d.+ine 104/19, 184/09

d.+lerini 38/13, 88/36,
90/34, 204/19

d.+lerinin 38/14, 158/18

[=13]

dizgin: (T.) Gemin uçlarına
bağlanarak hayvanı yöneltmeye
yarayan kayış.

d.+lere 203/21

d.+leri 127/31, 136/21, 206/31,
211/02, 213/19

d.+lerine 137/07

d.+lerini 211/32

[=8]

dizi: (T.) bir iplik veya tel
üzerine dizilmiş inci, boncuk vb.nin
oluşturduğu bütün, sıra.

d. 71/27

[=1]

dizil-: (T.) Dizi durumuna
getirilmek, dizme işi yapılmak; sıraya
girmek; yan yana veya üst üste
sıralanmak.

d.-erek 88/28

d.-ip 86/23, 161/06

d.-irdi 44/23

d.-irler 28/31

d.-miş 67/05, 88/10

[=7]

dizili: (T.) Dizilmiş olan,
sıralanmış, mürettep.

d. 87/30

[=1]

diz kapağı: (T.) Dizin diz
kapağı kemiği ile kaplı bölümü.

d.+larına 149/17

[=1]

doğ-: (T.)Güneş, ay, yıldız
ufuktan yükselerek görünmek;
düşünce, hayal vb. zihinde birdenbire
oluşmak; ortaya çıkmak, sonucu
olmak.

d.-acağına 162/25

d.-an 35/27, 111/37, 177/24

d.-duğu 14/14

d.-madan 26/05, 197/02

d.-muş 109/24, 178/32

d.-up 136/09

d.-uyordu 101/06

[=11]

doğru+(1): (T.) Gerçek,
yalan olmayan; akla mantığa, gerçeğe
veya kurala uygun.

d. 48/08, 58/23, 58/35,
60/13, 67/31, 68/34, 69/04, 72/29,
80/16, 128/06, 131/37, 148/12, 151/15,
152/08, 152/16, 175/18, 195/32,
203/23

d.+dur 197/04

d.+su 77/25, 86/15, 94/02,
162/12, 171/02, 171(17, 187/10,
187/24

d.+suna 194/13
d.+sunu 81/06
d.+ydu 15/24
[=30]
doğru+(2): (T.) Karşı
yönünce; yakın, yakınlarında.
d. 9/04, 9/14, 10/11,
11/14, 11/24, 16/07, 19/28, 22/26,
23/21, 29/30, 30/06, 31/03, 31/07,
32/04, 37/15, 40/02, 40/04, 43/01,
43/09, 48/32, 49/18, 52/21, 54/20,
64/01, 64/18, 69/07, 72/05, 75/10,
76/07, 76/34, 79/16, 80/20, 80/25,
83/14, 88/19, 91/04, 91/18, 91/25,
93/11, 98/27, 99/27, 100/20, 100/28,
100/32, 101/02, 103/23, 104/18,
115/36, 117/02, 117/04, 117/22,
118/14, 118/16, 118/17, 118/18,
118/34, 120/04, 124/18, 125/03,
127/07, 128/20, 129/27, 129/30,
131/25, 136/10, 136/11, 137/01,
140/29, 143/13, 150/22, 153/04,
155/10, 155/12, 155/29, 156/30,
158/01, 158/20, 159/28, 162/02,
166/05, 168/27, 169/08, 169/17,
169/20, 171/28, 172/12, 176/08,
179/30, 180/07, 191/30, 192/09,
203/12, 207/13, 207/20, 208/08,
208/30, 209/11, 209/31, 210/24,
211/31, 212/34, 213/15, 213/31,
214/04, 214/36, 215/05, 215/08
[=107]
doğrudan doğruya: Dolaysı,
araçsız, aracısız, araya başka bir şey
girmeden, resen.
d. 51/03, 56/19, 61/13,
77/20
[=1]
doğru dürüst: Kusursuz,
yanlışsız.
d. 194/20
[=1]
doğrul-: (T.) Eğik veya eğri
bir şey, düz bir duruma gelmek; oturan
veya yatan bir kimse toparlanmak, dik
bir duruma gelmek; yönelmek.
d. 37/14
d.-arak 37/15, 94/17, 113/24,
136/17

d.-du 68/34, 83/12, 73/22,
78/18, 78/27, 79/03, 90/35, 101/29,
115/20, 139/31, 141/12, 141/16,
162/03, 171/24, 176/12, 176/24,
179/06, 183/22, 192/14, 197/12,
214/31
d.-dular 149/17
d.-mak 204/31
d.-maya 21/28
d.-muş 104/05
d.-muştı 54/11, 91/05
208/14
d.-uyor 189/09
[=34]
doğrult-: (T.) Doğrulmasını
sağlamak, doğru duruma getirmek.
d.-madım 98/24
d.-masalar 171/06
d.-maya 31/22
d.-muşlar 171/06
d.-tuktan 97/07
[=5]
doğruluk, -ğu: (T.) doğru ve
dürüst olma durumu, doğru olana
yakışır davranış, dürüstlük, adalet.
d.+unu 152/17
[=1]
doğrusu: (T.) Gerçeği
söylemek gerekirse, gerçek şu ki.
d. 89/08
[=1]
doğu: (T.) Güneşin doğduğu
ana yön, gn doğusu, şark, maşırık, batı
karşıtı.
d. 75/31
[=1]
doğur-: (T.) Ortaya
çıkmasına yol açmak, sebep olmak.
d.-acak 98/32
d.-duklarını 58/30
d.-mazdı 199/26
d.-muştı 195/31
[=4]
doksan üç: (T.) Bir sayı.
d. 203/30
[=1]
doktor: (Fr.) Hekim.
d. 8/04, 9/15, 10/14, 10/22
98/07, 158/12, 159/31
d.+a 10/21

d.+u 7/05, 104/37
d.+un 7/09
d.+una 92/23, 158/25
d.+unun 108/16
[=14]

dokun-: (T.) Nesnelerin sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık vb. niteliklerini derinin altındaki sinir uçları aracılığıyla duymak, değmek, el sürmek, temas etmek; ilişkin, ilgili olmak, değinmek; tedirgin etmek, sataşmak.

d.-an 159/13
d.-arak 78/28, 213/21
d.-du 209/33
d.-dukça 103/05, 149/32
d.-maktan 213/10
d.-mayan 21/06
d.-muş 50/04
d.-muyor 63/06
d.-urdu 41/21
d.-uyordu 11/03, 78/33
[=12]

dokundur-: (T.)
Dokunmasını sağlamak.

d.-arak 127/13
[=1]

dokunul-: (T.) Dokunma işine konu olmak.

d.-mamış 144/33
[=1]

dokuz: (T.) Bir sayı.
d. 58/29, 184/21
[=2]

dokuzlu: (T.) İskambil, domino vb. oyunlarda dokuz işaretini taşıyan kağıt veya pul.

d. 46/23, 46/25
[=2]

dol-: (T.) Bir yere iyice yayılmak, kaplamak; bir yerde pek çok eşya veya kimse toplamak, kalabalık duruma gelmek.

d.-ar 23/20
d.-ardı 16/19
d.-du 124/16
d.-masını 50/02
d.-muştı 30/14
d.-uyordu 74/28, 211/03
[=7]

dolak- ğı: (T.) Tozluk yerine bacaklara ayak bileğinden dize kadar dolanan ensiz ve uzun kumaş parçası.

d.+larını 40/32
[=1]

dolandır-: (T.) Birisini aldatarak parasını veya malını elinden almak.

d.-dınız 79/23
[=1]

dolap, -bı: (Ar.) Genellikle tahtadan yapılmış, bölme veya çekmelerine eşya konulan kapaklı mobilya.

d.+ı 103/10
d.+ını 159/11
d.+ının 47/05
d.+lar 167/27
d.+ları 43/14, 189/04
[=6]

dolap çevir-: Hile veya dalavere ile iş yapmak.

d.-meye 51/14, 194/15
[=2]

dolaş-: (T.) Gezmek, gezinmek; çok kimse tarafından söylenmek.

d. 160/25
d.-acaksın 149/10
d.-an 45/16, 70/31,
79/12, 96/03, 112/21, 141/26
d.-anlar 121/13
d.-anları 120/30
d.-arak 25/11, 36/13,
123/23, 145/35, 210/15
d.-ip 84/19, 88/29,
121/05, 169/32
d.-ır 14/27, 25/24,
32/33

d.-ırken 16/25
d.-ırlar 28/28

d.-ıyor 72/13, 106/13,
116/23, 176/01, 199/35, 203/09
d.-ıyordu 90/32, 110/22,
115/06, 157/02

d.-mak 28/13, 96/09,
173/25, 196/03, 200/32

d.-makta 171/23
d.-maktan 88/15
d.-manın 175/22

d.-masını 182/01
d.-masının 190/31
d.-maya 87/17, 90/28,
136/33, 139/37
d.-mayacağına 163/32
d.-miş 71/17, 109/25,
192/23
d.-tı 38/07, 53/17,
74/26, 121/09, 178/03, 205/32, 206/32,
213/12
d.-tığı 109/29
[=61]
dolaştır-: (T.) Dolaşma işini
yaptırmak.
d.-dı 75/15, 104/33,
208/19
d.-ırken 102/09
d.-iyordu 67/18
d.-maya 37/22
[=6]
dolayı: (T.) Ötürü.
d. 58/04, 98/29, 182/07
[=3]
doldur-: (T.) Dolmasını
sağlamak, dolu duruma getirmek.
d.-acak 174/21, 200/11
d.-acaktı 72/18
d.-an 147/07
d.-duktan 38/18
d.-maya 22/12, 79/01
d.-up 22/20
d.-urken 66/26
d.-uyordu 36/32,
128/08, 212/34
d.-uyormuş 164/07
[=13]
doldurt-: (T.) Doldurma işini
yaptırmak.
d.-mayı 88/26
[=1]
dolduruver-: (T.) Çok çabuk
veya kısa zamanda dolmak.
d.-en 148/06
[=1]
dolu: (T.) İçi boş olmayan,
dolmuş, meşbu, pür, boş karşıtı
d. 10/13, 15/19, 47/09,
87/12, 89/16, 104/24, 112/27, 120/26,
127/04, 164/12, 166/12, 168/22,
178/26

d.+ydu 86/19, 160/06
[=15]
domuz: (T.) Hain, aksi, ters,
inatçı, hınzır kimse.
d.+un 205/27
[=1]
don-: (T.) Çok üşümek,
beklenmedik bir durum karşısında
birden hareketsiz kalmak.
d.-muş 124/01, 128/34,
191/30, 213/32
d.-up 48/02
[=5]
donan-: (T.) Yayılıp
kaplanmak.
d.-ır 23/23
d.-mişlardı 100/34
[=2]
donatıl-: (T.) Donatma işine
konu olmak veya donatma işi
yapılmak.
d.-ır 44/23
[=1]
doncak: (T.) Üstünde yalnız
iç donu olarak.
d. 62/16
[=1]
dondurucu: (T.) Çok üşüten,
çok soğuk.
d. 210/13
[=1]
donuk, -ğu: (T.) Parlak
olmayan, mat.
d. 19/16, 141/24,
165/25
[=3]
donukluk, -ğu: (T.) Donuk
olma durumu.
d. 203/26
d.+tan 87/14
d.+una 106/11
[=3]
dost: (Far.) Sevilen,
güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi
anlaşılan kimse, düşman karşıtı.
d. 109/29
d.+a 12/22
d.+ları 88/13, 191/14
d.+larına 141/29
d.+larını 88/15

d.+tular 99/10
d.+un 170/27, 177/10
[=9]
dostluk, -ğu: (T.) Dost olma durumu.
d. 111/28
d.+u 142/15
d.+undan 98/31
[=3]
doy-: (T.) İsteği kalmayınca kadar yemek, açlığı kalmamak.
d.-mazsın 179/09
d.-arım 63/22
[=2]
doyur-: (T.) Açlığını gidermek; geçindirmek, yaşamasını sağlamak; kandırıcı, inandırıcı olmak, tatmin etmek.
d.-anlar 179/21
d.-duktan 178/18
d.-mak 185/16
d.-masını 179/37
d.-maya 179/15
d.-mazdı 111/14
d.-uyor 185/01
d.-uyordu 146/03
[=8]
dök-: (T.) Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri buldukları kaptan başka bir yere boşaltmak; akıtmak, düşürmek; saçmak, serpmek.
d.-ecekti 185/04
d.-erek 140/05
d.-meyı 164/01
d.-tüğünü 184/27
d.-üyordu 114/23
d.-üyorlar 47/12
[=6]
dökük: (T.) Dökülmüş.
d. 116/16
[=1]
dökül-: (T.) Kaplamak, yayılmak; çıkmak, ortaya konulmak; salınmak, serbest bırakılmak.
d.-dü 180/07
d.-en 32/06
d.-erek 31/23
d.-meye 87/12
d.-müş 208/03

d.-üyor 37/17, 48/21,
166/26
d.-üyordu 21/18
[=9]
dön-: (T.) Kendi ekseninde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek; geri gelmek, geri gitmek; yönelmek; sapmak; bir şeyi andıracak duruma girmek, benzemek.
d. 140/24
d.-dü 10/24, 10/31, 21/31, 32/07, 36/26, 48/33, 49/29, 58/08, 60/19, 61/28, 66/02, 73/22, 81/28, 83/17, 104/12, 106/11, 113/28, 119/17, 119/22, 121/13, 128/19, 140/08, 149/28, 158/07, 158/21, 159/34, 180/21, 196/18, 202/34, 204/36
d.-düğü 50/15, 124/14
d.-dügümde 40/20
d.-dügünü 132/13, 178/23,
194/12
d.-dükleri 146/14
d.-dükten 141/29
d.-düler 150/23, 168/07,
177/04
d.-eceğe 138/07, 164/09
d.-eceğini 80/14
d.-eceğiz 123/07
d.-ecek 205/07
d.-ecekti 159/02
d.-emezdi 190/02
d.-en 26/01, 74/30, 88/36, 123/35, 142/19, 163/17, 178/02, 188/12
d.-er 30/30, 39/26, 41/02,
149/35
d.-erdi 22/14
d.-erek 91/01, 93/23, 158/13,
179/01, 201/22, 205/32
d.-erim 202/20
d.-erken 130/14, 153/33,
173/31
d.-ersin 149/03
d.-eyim 202/32
d.-mediğinin 130/02
d.-mek 70/31, 122/18, 156/28,
204/26
d.-memek 135/24, 203/21
d.-memişlerdi 135/23

d.-mese 205/11
d.-mesi 145/04
d.-mesini 181/28, 187/29
d.-meye 102/07, 131/03,
132/05, 160/12
d.-meyeceğini 138/10
d.-meyen 164/09
d.-mezlerse 138/15
d.-müş 36/10, 124/26, 132/18,
205/09
d.-mezseniz 140/34
d.-müşlerdi 131/28, 153/25
d.-müyor 150/28
d.-ünce 8/20, 73/29, 123/29,
178/15
d.-üp 56/05, 113/31, 138/06,
155/26, 215/02
d.-üyor 41/22, 41/24
d.-üyordu 90/33, 107/27,
108/20, 133/28, 205/28, 206/10
d.-üyorlardı 134/01
[=119]
döndür-: (T.) Dönmesini
sağlamak.
d.-meye 189/17
d.-ücü 118/34
d.-ülen 20/05
d.-üyordu 191/07
[=3]
dönül-: (T.) Dönme işi
yapılmak.
d.-dügü 29/14
d.-ürken 11/27
d.-üyordu 185/32
[=3]
dönüm: 1000 m²lik bir alan
ölçüsü.
d. 170/05
d.+lük 107/02
[=2]
dönüş: (T.) Dönme işi.
d.+ün 206/18
[=1]
dört, -dü: (T.) Bir sayı.
d. 8/08, 17/12, 18/04,
27/19, 31/21, 32/25, 40/26, 66/36,
72/10, 90/29, 91/36, 92/21, 97/11,
105/13, 105/23, 133/26, 134/18,
144/07, 156/15, 160/26, 160/31,

163/08, 164/07, 170/35, 178/01,
193/13, 196/12, 204/03, 207/24
d.+ü 95/05, 136/04
d.+üncü 73/01, 205/29
d.+üncüsü 95/12
[=35]
dört elle sarıl-: (T.) Bir işe
büyük bir önem vererek girişmek.
d. 170/28
[=1]
dörtnala: (T.) At, dörtnal
koşmak.
d. 120/27
[=1]
dörtnala kaldır-: Dörtnal
koşturmaya başlamak.
d.-dı 120/21, 125/21,
210/10
d.-miş 206/09
d.-mıştı 123/26
[=5]
döşeli: (T.) Döşenmiş olan,
mefruş.
d. 9/01, 44/19
[=2]
döşen-: (T.) Döşeme işi
yapılmak.
d.-mıştı 168/20
[=1]
döv-: (T.) Tokat, yumruk,
tekme vurarak canını acıtmak.
d.-dü 40/21
d.-düler 35/15, 35/17
d.-erler 35/16
d.-mesini 189/35
d.-meye 15/15
[=6]
dövün-: (T.) Aşırı üzüntü,
çaresizlik, pişmanlık duyarak
çırpınmak, kendi kendini dövmek.
d.-dü 130/12
d.-meye 40/13, 132/06
d.-sen 151/25
d.-üyor 154/30
[=5]
dövüş-: (T.) Karşılıklı
birbirini dövmek, vuruşmak.
d.-e 24/22
d.-ürken 10/09
[=2]

dövüştür-: (T.)
Dövüşmelerini sağlamak.
d.-mek 20/31
d.-ürlerdi 20/08
[=2]
dua: (Ar.) Yakarış; Tanrı'ya yalvarma, yakarış için söylenen dinî metin.
d.+lar 36/18, 168/07
d.+ları 167/15
[=3]
dua et-: Tanrı'ya yalvarmak.
d.-mezdi 199/32
[=1]
dudak, -ğı: (T.) Ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri.
d. 143/31, 189/02
d.+ını 78/21
d.+ları 18/18, 54/29, 59/30, 82/16, 98/26, 123/16, 143/17, 192/28
d.+larına 10/20, 85/25
d.+larında 69/18, 77/05
d.+larından 194/21
d.+larını 66/26, 143/22, 143/35, 174/02, 192/04, 201/08, 201/32 204/29, 204/35, 213/35, 214/35
d.+larının 16/25, 35/31, 48/01, 48/26, 55/23, 91/02, 166/25
[=34]
dul: (T.) Eşi ölmüş veya eşinden boşanmış kadın veya erkek.
d. 71/15, 109/32
[=2]
duman: (T.) Bir maddenin yanması ile çıkan ve içinde katı zerrelerle buğu bulunan değişik renklerde gaz.
d. 58/34, 102/10
d.+ı 102/20
[=3]
dumanlı: (T.) Sıkıntılı, bulanık.
d. 29/06
[=1]
dur-: (T.) Hareketsiz durumda olmak; bir yerde bir süre oyalanmak, eğlenmek, eğleşmek, tevakkuf etmek; varlığını sürdürmek;

beklemek, dikilmek; kalmak; bir konuyla çok ilgilenmek, üstüne düşmek.
d. 50/10, 51/13, 118/19, 118/24, 176/16
d.-acağına 188/25
d.-acak 49/09, 88/23, 201/36
d.-amıyordu 205/35
d.-an 31/07, 37/25, 37/26, 46/07, 71/37, 72/36, 76/13, 77/19, 80/08, 82/13, 87/30, 94/18, 95/35, 103/03, 103/09, 103/12, 117/11, 118/35, 121/17, 123/05, 133/05, 139/17, 143/17, 157/27, 166/15, 168/28, 169/32, 178/16, 185/24, 185/25, 192/17, 207/28, 208/04, 208/18, 208/36, 210/09, 213/26, 213/36
d.-anlardan 91/35
d.-arak 73/30, 113/17
d.-du 13/31, 31/09, 32/03, 41/13, 54/07, 76/31, 91/20, 128/25, 134/22, 159/26, 160/22, 161/09, 167/23, 172/35, 194/20, 196/10, 201/27, 207/01, 208/22, 209/22, 211/27, 212/01, 214/31
d.-duğu 71/24, 99/29, 117/08, 168/31, 196/19
d.-duğuna 58/02
d.-duğunu 92/10, 147/09, 178/16
d.-duktan 104/12, 119/28, 126/10, 196/21
d.-dular 60/18, 168/08
d.-dum 178/34
d.-ma 50/33
d.-madan 23/11, 25/26, 45/24, 52/05, 71/30, 88/08, 94/15, 125/25, 143/14, 144/09, 205/28
d.-mak 152/19
d.-makla 115/21
d.-masına 132/29
d.-masını 115/13, 170/15
d.-maya 91/02, 162/13
d.-mayacak 142/21
d.-mayalım 118/06, 211/11
d.-mayarak 157/01
d.-mayıp 184/15
d.-muş 77/02

d.-sun 15/25, 86/04,
99/09188/26, 189/02
d.-unca 164/18
d.-up 20/30, 27/04, 53/34,
79/08, 85/24, 105/07, 115/26, 131/24,
133/32, 177/21, 211/08
d.-ur 15/05, 18/24
d.-urdu 16/13, 63/20
d.-urken 20/30, 27/04,
37/09, 53/34, 85/24
d.-urlar 184/31
d.-uyor 9/04, 39/05,
39/08, 47/21, 67/09, 90/29, 90/33,
129/10, 133/03, 134/27, 156/32,
157/22, 166/03, 178/13, 181/21
192/24, 208/01
d.-uyordu 8/35, 11/28,
63/25, 113/20, 117/03, 119/19, 120/10,
144/19, 150/10, 155/10, 160/14,
164/12, 169/05, 176/09, 180/26,
193/13, 213/37
d.-uyorsun 41/26, 41/27
[=180]
durabil-: (T.) Durma ihtimali
veya imkânı bulunmak.
d.-diğine 10/25
d.-ecek 111/12
[=2]
durakla-: (T.9 Bir süre ses
çıkarmamak, bir şey söylememek,
duraksamak, tereddüt etmek.
d.-dı 69/14, 137/33,
159/04, 169/29, 192/19
d.-malar 207/10
[=6]
durala-: (T.) Duraklamak.
d.-dıktan 207/23
[=1]
durdur-: (T.) Durmasını
sağlamak.
d.-amayacağını 209/17
d.-du 32/03, 120/32,
138/33
d.-maya 31/31
d.-up 26/25
[=6]
durgunluk, -ğu: (T.) Durgun
olma durumu.
d. 16/35
d.+u 100/16

[=2]
durup dururken: (T.) Gereği
veya nedeni yokken.
d. 35/16
[=1]
duruş: (T.) Durma işi.
d.+ları 198/04
d.+undan 121/29
[=2]
dut: (Far.) Dutgillerden,
kuzey yarım kürenin genellikle ılıman
bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla
ipek böceği beslenen ağaç.
d. 19/09, 20/32, 23/24,
178/04
d.+un 23/18, 23/29
[=6]
duvar: (Far.) Bir yapının
yanlarını dışa karşı koruyan, iç
bölümlerini birbirinden ayıran, taş,
tuğla vb. gereçlerden yapılan veya
örülen dikey düzlem; engel.
d. 7/18, 8/36, 47/05, 69/21,
101/14, 159/11, 160/05
d.+a 37/08, 37/16, 52/21,
103/35, 157/23, 158/19, 209/09
d.+da 8/34, 37/30, 103/12,
157/27
d.+dan 40/32, 73/24, 93/04
d.+ı 152/06, 202/17
d.+ın 69/26, 142/03, 197/12
d.+ına 178/03
d.+ının 72/28
d.+lara 168/22
d.+larda 47/02, 67/08
d.+lardan 117/13
d.+ların 101/14, 116/15
d.+larına 73/28
d.+larında 166/14
d.+larından 144/01
d.+larla 101/12
[=39]
duvarlan-: (T.) Duvar
örülme.
d.-miş 124/31
[=1]
duy-: (T.) Bilgi almak,
öğrenmek, haber almak; işitmek, ses
amak; dokunma, koklama vb.

duyularla algılamak, hissetmek;
sezmek, fark etmek, hissetmek.

d.-acağı 109/37
d.-an 161/21
d.-arak 37/35, 64/17,
78/06, 103/24, 157/17, 158/29
d.-arlardı 145/35
d.-du 72/25, 118/29,
158/21, 159/01, 178/23, 179/30,
183/19, 183/21 209/12
d.-duğu 28/06, 53/04,
59/31, 70/02, 83/03, 100/24, 122/09,
153/18, 177/32, 190/29, 190/29,
198/08
d.-duğuma 172/33
d.-dukça 160/15
d.-dukları 53/02
d.-duklarımın 58/34
d.-dun 140/20
d.-ma 58/34
d.-madı 27/25
d.-madık 95/29
d.-madığı 155/15,
204/24
d.-madılar 156/29
d.-mak 60/07, 184/33
d.-makta 147/25
d.-maları 33/35
d.-mamış 73/36, 82/09,
119/20
d.-mamışlardı 206/35
d.-maya 57/13, 85/10,
182/36, 188/06
d.-maz 71/13
d.-mazdı 189/26
d.-muş 62/07
d.-muşlar 121/15
d.-muşlarmış 42/07
d.-muşsundur 57/30
d.-muştı 26/25, 161/32
d.-muyordu 27/18
d.-sa 192/12
d.-unca 51/09, 106/10, 142/19,
148/34, 158/27, 175/01
d.-up 63/02, 178/21
d.-uyor 177/07, 208/25
d.-uyordu 76/03, 82/02,
102/15, 121/36, 178/26, 184/28
d.-uyorlardı 27/05, 154/34
d.-uyorum 53/33

[=82]

duygu: (T.) Duyularla
algılama, his.

d. 129/16
d.+suna 104/27
d.+suyla 75/20

[=3]

duyul-: (T.) Duyma işine
konu olmak.

d.-du 180/22, 209/31
d.-duğu 52/26
d.-uyordu 66/35, 179/32
[=5]

duyabil-: (T.) Duyma
ihtimali veya imkânı bulunmak.

d.-ir 211/13

[=1]

duyur-: (T.) Duymasını
sağlamak.

d.-ma 71/36

[=1]

düdük, -ğü: (T.) İçinden
hava veya buhar geçirildiğinde keskin
ses çıkaran ve işaret vermek için
kullanılan araç.

d. 30/15
d.+ler 24/28
d.+leri 30/10

[=2]

düğme: (T.) Giyecek, yorgan
vb.nin bazı yerlerine ilikleyici veya
süs olarak dikilen kemik, metal, sedef
gibi sert maddelerden yapılmış küçük
tutturma aracı.

d.+leri 89/13
d.+sini 114/05

[=2]

düğün: (T.) Evlenme veya
sünnet dolayısıyla yapılan tören,
eğlence, cemiyet.

d. 72/13, 80/27, 81/14,
86/16, 86/24, 89/05, 97/05, 141/31

d.+lerine 73/17

d.+ü 81/12, 81/17,
146/26

d.+ünde 89/01

d.+ündeki 33/13

d.+ünü 81/21

[=15]

dükkân: (Ar.) Esnafın perakende satış yaptığı, küçük zanaat sahiplerinin çalıştıkları yer.

d. 29/22, 65/10

d.+a 25/29, 69/07

d.+da 72/10

d.+dan 71/10

d.+dı 168/19

d.+ı 72/22

d.+ın 25/20, 73/24, 80/08, 80/23, 168/27

d.+ına 34/24, 36/34, 69/05, 79/17, 79/25, 79/30

d.+ında 23/27

d.+ından 137/06

d.+larının 120/09

[=22]

dümdüz: (T.) Çok düz.

d. 139/28

[=1]

dün: (T.) Bugünden bir önceki gün.

d. 49/30, 51/02, 155/24, 167/31

[=4]

dünya: (Ar.) Güneş'e yakınlık bakımından üçüncü gezegen, acun; üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yeryüzü; duygu, düşünce ve hayal alemi.

d. 41/31, 75/34, 80/29, 110/26, 123/02, 150/28, 151/30, 151/31, 153/26, 160/10, 200/03, 209/18

d.+da 18/14, 50/12, 64/11, 71/05, 73/04, 103/01, 147/15, 151/02, 151/06, 177/34, 200/05

d.+dan 68/21, 110/18, 151/18, 160/09

d.+larına 146/14

d.+larının 146/06

d.+nın 14/14, 22/07, 80/09, 145/19, 148/31, 153/20, 153/28, 198/10

d.+ya 13/29, 14/11, 108/25, 110/01, 110/14, 147/21, 152/18, 197/06, 198/33

d.+yı 12/16, 151/30

[=48]

dürt: (T.) Ucu sivri bir şeyle veya elle hafifçe itmek.

d.-erek 95/06, 103/32

[=2]

dürül: (T.) Dürme işine konu olmak veya dürme işi yapılmak.

d.-ü 139/17

[=1]

dürülü: (T.) Dürülmüş, kıvrılmış.

d. 133/03

[=1]

düstur: (Ar.) Yasaları içine alan kitap.

d. 169/07

[=1]

düş: (T.) Yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek; durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek; yere devrilmek, yere serilmek; yağmak; vurmak, değmek, rastlamak; uğramak, kapılmak; kötü bir sebeple istenmeden bir yerde bulunmak.

d.-eceğini 96/29

d.-ecepti 193/05, 214/09

d.-en 7/12, 38/04, 54/34, 69/24, 204/16

d.-enler 94/02

d.-er 199/32

d.-erdi 194/17

d.-erek 75/07

d.-meden 64/20

d.-mesi 57/09

d.-meyecek 113/09

d.-mez 141/09, 194/14

d.-mezdi 186/31

d.-müş 28/23, 90/21

d.-müştü 158/19

d.-müyor 113/07

d.-tü 10/11, 46/25, 129/24, 138/02

d.-tüğü 135/05, 199/20

d.-tükçe 18/16, 109/31, 109/33

d.-tükleri 52/29

d.-tüm 95/13

d.-üp 17/19

d.-üyordu 208/27

[=35]

düşkün: (T.) Bir şeye kendini aşırı vermiş olan, çok bağlı, âşıklı, tutkun.

d. 33/15

d.+dü 165/15

d.+ü 33/11

[=3]

düşman: (Far.) Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, yağı, hasım, antagonist.

d. 99/08, 160/03, 164/30 185/14

d.+a 12/22

d.+ı 198/22

[=6]

düşmanlık, -ğı: Düşmanca duygu veya davranış, yağılık, hasımlık, adavet, muhasamat, husumet, antagonizm.

d. 98/32, 171/05

[=2]

düşün-: (T.) Aklından geçirmek, göz önüne getirmek; bir sonuca varmak amacıyla bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki ilgilerden yararlanarak düşünce üretmek, muhakeme etmek.

d. 49/12, 60/21, 151/22, 196/24

d.-dü 36/28, 41/37, 61/34, 76/32, 82/20, 90/06, 125/33, 133/06, 148/04, 152/03, 167/34, 170/03, 175/22, 179/37, 180/05, 196/09, 207/05

d.-düşü 84/15, 131/10

d.-düşünü 58/13

d.-dükçe 57/19, 199/09

d.-dükten 81/27, 105/04

d.-e 79/29, 79/29

d.-ecek 186/28, 187/06, 209/15

d.-elim 84/05

d.-ememiştım 70/06

d.-emeyeklerdi 145/17

d.-emeyen 131/22

d.-emezdi 162/16

d.-emiyor 118/32

d.-emiyordu 120/01

d.-en 75/35, 76/04, 85/34

d.-erek 13/30, 50/36, 51/05, 61/08, 77/34, 79/15, 93/27, 95/12, 98/02, 105/30, 121/34, 173/17, 174/32, 181/29, 190/32

d.-me 55/16

d.-meden 86/11, 207/20

d.-medi 131/34

d.-medin 67/28

d.-mek 100/18, 135/18, 141/25, 186/25, 196/03, 199/01

d.-mekte 93/31

d.-mekten 47/30, 102/12, 107/33, 143/06, 162/31

d.-meliydi 185/15

d.-memekte 76/04

d.-memişti 56/31, 174/07, 182/11, 196/20

d.-men 58/10

d.-meye 17/01, 51/20, 57/07, 67/36, 72/31, 112/17, 115/22, 132/24, 133/32, 133/35, 153/03, 161/37, 162/11

d.-meyecek 106/07

d.-meyecekti 198/23, 206/21

d.-meyen 191/27

d.-meyeyim 197/08

d.-meyi 182/16

d.-mez 115/16

d.-mezsın 196/23

d.-müş 191/21

d.-müşlerdir 51/12

d.-müştü 152/36, 205/22

d.-müyor 82/34, 118/14, 170/14, 210/16

d.-müyordu 110/30, 180/10

d.-se 148/19

d.-ünce 109/08, 177/34

d.-ürdü 190/22

d.-ürken 79/24, 166/36

d.-ürüz 128/23, 202/33

d.-üyor 107/10, 109/36, 112/29, 115/10, 193/16, 199/09

d.-üyordu 73/27, 88/02, 91/07, 120/04, 123/28, 133/07, 136/35, 148/16, 197/26, 199/35

d.-üyordum 58/22, 151/01

d.-üyorlardı 129/13, 146/09

d.-üyorlarmış 154/31

d.-üyorsun 167/07
[=142]
düşünce: (T.) Uzay ve zamanın ötesinde, öznenin dışında, kendiliğinden var olan, duyularla değil, yalnızca ruhen algılanabilen asıl gerçeklik, mütalaa, fikir, ide, idea.
d. 83/10, 113/30, 116/22, 145/03, 184/06, 203/20
d.+ler 104/30, 106/12,180/08, 188/29, 203/27
d.+lerden 86/13, 129/14
d.+lere 112/08, 175/18
d.+leri 34/10, 155/11, 156/37, 176/22, 183/03
d.+lerini 75/33, 106/27
d.+lerinin 72/19
d.+leriyle 21/02
d.+lerle 112/27
d.+nin 198/07
d.+si 12/20, 13/13, 27/14, 37/12, 187/20, 191/06, 213/05
d.+sinden 88/22
d.+siyle 195/33
d.+ye 155/21
d.+yi 108/30, 141/05
[=37]
düşünceli: (T.) Düşüncesi olan; düşünerek davranan, anlayışlı, kaygılı, tasalı.
d. 11/01, 173/34, 173/34, 174/05
[=4]
düşündür-: (T.) Düşünmesine sebep olmak, düşünmesine yol açmak
d.-dü 177/20
d.-ecek 98/34
d.-en 110/07, 143/01
d.-memişti 179/16
d.-üyordu 154/28
[=6]
düşünebil-: (T.) Düşünme ihtimali veya imkânı bulunmak.
d.-eceği 174/32
d.-irlerdi 25/32
[=2]
düşünül-: (T.) Düşünme işine konu olmak.
d.-meden 118/31

d.-meye 76/02
d.-müş 141/02
d.-müştür 12/12
d.-sün 173/19
d.-ürse 173/19
[=6]
düşünülebil-: (T.) Düşünülme ihtimali veya imkânı bulunmak.
d.-irdi 107/21
[=1]
düşür-: (T.) Düşmesine yol açmak, düşmesine sebep olmak.
d.-dü 208/36
d.-düğü 67/12
d.-en 89/35
d.-me 134/14
d.-ür 12/19
d.-üyordu 82/32
d.-üyorlardı 115/34
[=7]
düz: (T.) Çizgisiz, desensiz ve tek renkli.
d. 142/08
[=1]
düzel-: (T.) Kötü, bozulmuş bir durumdayken düzenli duruma gelmek.
d.-ir 202/26, 205/30
d.-meyeceğini 181/29
d.-meyecek 50/12
d.-mez 51/33
d.-miş 120/06
[=6]
düzeltil-: (T.) Düzgün duruma getirmek.
d.-eceği 45/10
d.-en 149/27
d.-iriz 202/23
d.-iyor 208/13
d.-mek 13/27, 205/18, 205/19
d.-meye 13/11, 31/33
[=9]
düzen: (T.) Belli yöntem, ilke veya yasalara göre kurulmuş olan durum, uyum, nizam, sistem.
d.+e 68/22, 162/15
[=2]

düzenle-: (T.) Düzenli,
düzgün duruma getirmek, düzen
vermek, tanzim etmek.

d.-miştin 68/20

[=1]

düzgün: (T.) Fondöten.

d.+e 142/14

[=1]

düzlük, -ğü: (T.) Geniş, düz
yer.

d.+e 128/29

d.+teyken 101/20

[=2]

düzül-: (T.) Düzme işine
konu olmak veya düzme işi yapılmak.

d.-dü 131/08

d.-düler 138/30

d.-üyordu 186/08

[=3]

E

e: (T.) Başına getirildiği cümledeki kavrama göre çeşitli tonlar olarak birtakım duygular anlatan bir söz.

e. 156/03

[=1]

eda: (Ar.) Davranış, tavır.

e. 177/19

[=1]

edepsiz: Utanılacak işleri sıkılmadan yapan, utanmaz, sıkılmaz, terbiyesiz (kimse).

e. 57/33

e.+di 193/33

[=2]

edepsizleş-:

Terbiyesizleşmek.

e.-en 16/01

[=1]

edil-: (T.) Etme işine konu olmak, yapılmak.

e.-en 146/30, 161/35

e.-mesi 209/14

e.-mesini 108/30

e.-mez 145/29

e.-miş 72/27, 96/19,

168/19

e.-mişti 97/33, 98/09

[=10]

edin-: (T.) Kendini bir şeye sahip kılmak, kendine sağlamak, elde etmek, iktisap etmek.

e.-diğini 89/32

[=1]

Edremit: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

e. 19/01, 107/24, 160/03, 188/05, 212/16, 214/33

e.+e 17/04, 136/07, 137/05, 138/15, 140/09, 140/13,

141/28, 153/19, 165/12, 177/32, 201/01, 205/07, 205/09, 206/02,

206/10

e.+i 51/15, 171/12

e.+in 44/30, 71/14,

140/24, 190/22

e.+le 203/29

e.+te 17/06, 44/18, 44/24, 45/02, 81/14, 90/07, 90/17, 100/10, 110/32, 140/10, 160/07, 169/26, 189/25

e.+ten 197/09

e.+teydi 104/37

[=43]

Edremit

Körfezi:

Anadolu'nun Ege Denizindeki en kuzey körfezi ve aynı zamanda körfez kıyısını oluşturan Kaz Dağı ve Madra Dağları arasında kalan bölge.

e.+ne 164/31

[=1]

Edremitli:

Edremit

ilçesinden olan kimse.

e.+ler 164/33

[=1]

ee: (T.) Bir ünlem.

e. 52/16, 89/05, 98/25

[=3]

efe: (T.) Yiğit, özellikle Batı Anadolu köy yiğidi, zeybek.

e. 39/29

e.+leri 39/29

[=2]

efelik, -ği: (T.) Kabadayılık.

e. 52/15

[=1]

efendi: (Rum.) Buyruğu yürüten, sözü geçen; erkekler için kullanılan bir seslenme sözü; görgülü, nazik, kibar.

e. 13/33, 149/20,

171/27

e.+den 142/09

e.+lere 42/17, 88/13

e.+lerle 149/10

e.+m 104/17, 165/31, 165/36, 166/02 169/11, 169/13, 169/15, 171/07

[=15]

efrat, -dı: (Ar.) Bireyler, fertler.

e.+ından 130/19

[=1]

eğ-: (T.) Düz olan bir şeyi eğik duruma getirmek.

e.-eceğini 83/08

e.-erek 32/33, 63/21,
164/04, 210/09

e.-ip 174/02
e.-iyordu 162/23
e.-mek 215/07
e.-miş 60/18
e.-mişti 78/09, 122/14,

127/35

[=12]

eğer: (Far.) Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet.

e. 18/03, 34/20, 51/01,
60/26, 64/14, 95/19, 189/27, 191/19,
196/30, 199/01

[=10]

eğil- (T.) Bir yana doğru eğik duruma gelmek; insan, bir işi yapmak için belini eğmek.

e.-di 67/31, 91/23,
192/32, 209/33

e.-diği 90/34

e.-en 208/01

e.-erek 26/09, 213/30

e.-i 8/01

e.-ip 67/12, 91/35,

155/30

e.-iyor 157/12

e.-iyordu 196/12

[=14]

eğle- (T.) Oyalamak.

e. 69/02

[=1]

eğlen- (T.) Neşeli, hoşça vakit geçirmek.

e.-diler 141/31, 186/05

e.-eceklermiş 76/21

e.-iyor 23/01

e.-iyordu 184/03

e.-iyorsun 184/02

e.-mek 46/21, 122/13

e.-mesine 167/18

[=9]

eğlence: (T.) Eğlenme işi, sefahat.

e. 33/14

e.+ler 190/23

e.+lere 107/31

e.+lerinden 23/32

e.+lerindendi 116/05

e.+lerine 32/30

e.+li 28/01

e.+ye 165/15

[=8]

eğlendir- (T.) Eğlenmesini sağlamak.

e.-mek 88/22

e.-meye 191/23

e.-miyordu 146/30

[=3]

eğreti: (T.) Belirli bir süre sonra kaldırılacak olan, geçici, muvakkat.

e. 147/10

[=1]

eğri büğrü: (T.) Yer yer eğrilmiş ve bükülmüş olan, çarpık çurpuk.

e. 26/13, 125/04,
188/23

[=3]

eğril- (T.) Eğri duruma gelmek.

e.-miş 125/05

[=1]

eh: (T.) Bezginlik anlatan bir söz.

e. 63/05, 151/30,
172/31

[=3]

ehemmiyet: (Ar.) Önem.

e. 10/04, 21/19, 21/20

e.+i 49/02, 201/09

e.+in 109/19

e.+ini 153/10

[=7]

ehemmiyetli: Önemli.

e. 34/08, 156/01

[=2]

ehemmiyetsiz: Önemsiz.

e. 61/22, 115/22,
193/17, 193/18

[=4]

ehemmiyet ver-: Önem vermek.

e.-meyen 182/14

e.-meyiş 167/03

[=2]

ehil: (Ar.) Bir işte yetkili olan, bir işi yapan, erbap.

e.+i 86/08
e.+lerinde 47/10
[=2]
ehram: (Ar.) İhram, yün yaygı.
e. 8/10
[=1]
ekleştir-: (T.) Tokat atmak.
e.-di 21/26
[=1]
ekmek, -ği: (T.) Tahıl unundan yapılmış hamurun fırında, sacda veya tandırda pişirilmesiyle yapılan yiyecek, nan, naniyaziz; İnsanı geçindirecek iş, kazanç.
e. 26/21, 57/24, 73/23, 106/32, 140/19, 178/11, 179/14, 180/17, 200/26
e.+i 144/28, 147/02, 185/24
e.+ime 147/12
e.+imiz 184/34
e.+ini 107/07, 111/15, 111/17
[=17]
ekseri: (Ar.) Genellikle.
e.+si 33/30
[=1]
ekseriya: (Ar.) Genellikle.
e. 23/15
[=1]
ekseriyet: (Ar.) Çoğunluk, çokluk.
e.+ini 33/04
[=1]
eksik, -ği: (T.) Bir bölümü olmayan, noksan, natamam.
e. 41/17, 109/28
[=2]
eksil-: (T.) Bulunmamak, var olmamak, rastlanmamak.
e.-meyecek 147/05
[=1]
eksilt-: (T.) Eksik duruma getirmek, sayısını azaltmak.
e.-meli 151/16
[=1]
ekşi: (T.) Sirke vey limon tadında olan.

e. 8/17, 23/17, 102/18, 114/26
[=4]
ektir-: (T.) Ekme işini yaptırmak.
e.-ip 107/03
[=1]
el(1): (T.) Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü; sahiplik, mülkiyet; kez, defa; iskambil oyunlarında her bir tur.
e. 14/16, 28/26, 39/05, 42/12, 42/21, 45/26, 46/03, 46/16, 47/07, 48/14, 90/29, 91/18, 166/06, 202/17, 209/11
e.+de 24/33, 56/36, 70/10
e.+den 184/22
e.+e 58/02, 152/25
e.+i 10/15, 44/06, 49/20, 51/08, 95/15, 120/36, 165/14, 176/07
e.+imdeki 49/10
e.+imden 59/28
e.+ime 41/15
e.+in 41/32, 85/15, 191/23
e.+inde 7/21, 8/14, 10/03, 18/19, 28/20, 30/12, 57/02, 73/15, 76/30, 88/14, 95/02, 98/12, 98/17, 101/16, 110/16, 139/13, 157/03, 157/26, 172/29, 175/05, 190/30, 199/24, 208/31
e.+indeki 34/13, 124/12, 133/27, 157/11, 172/04, 181/04
e.+inden 8/20, 10/11, 11/14, 32/19, 38/21, 54/23, 61/21, 62/27, 72/04, 76/17, 80/25, 81/25, 89/36, 92/30, 119/13, 131/18, 148/27, 181/24, 193/30, 198/17, 200/24, 211/02
e.+ine 13/23, 25/19, 73/03, 77/16, 95/13, 105/15, 111/14, 123/22, 140/32, 149/19, 159/30, 166/30, 170/32, 206/31, 213/19
e.+ini 10/05, 22/24, 32/09, 44/05, 54/20, 56/20, 62/35, 73/32, 74/18, 75/26, 78/17, 78/32,

80/11, 81/11, 85/15, 90/19, 91/16,
94/25, 95/16, 95/21, 99/24, 110/22,
128/03, 139/22, 141/16, 150/10,
150/20, 152/01, 155/07, 155/11,
160/09 166/07, 170/18, 171/24,
173/12, 175/25, 184/14, 188/14,
190/11, 195/22, 196/33, 198/04,
203/01, 207/01, 208/19, 213/36
e.+inin 42/09, 54/34,
80/35, 92/10, 159/26, 166/08
e.+iyle 9/25, 38/23,
44/04, 48/30, 54/03, 65/07, 68/12,
72/05, 75/25, 76/14, 90/32, 92/11,
94/07, 103/32, 104/09, 108/14, 115/15,
117/04, 117/07, 118/17, 118/35,
120/01, 121/13, 133/02, 140/26,
145/07, 149/27, 152/32, 157/22,
157/23, 157/25, 158/05, 158/19,
158/19, 158/22, 159/24, 179/34,
184/09, 185/04, 188/05, 192/17,
207/23, 208/12, 208/13, 213/21,
214/08
e.+le 105/13
e.+ler 47/16
e.+leri 23/22, 25/05,
46/24, 47/15, 79/29, 83/11, 101/14,
165/34, 166/21, 194/01, 214/13
e.+lerinde 22/17, 23/23,
28/27, 33/07, 74/29, 86/26, 115/30,
132/08, 133/36
e.+lerindeki 19/34,
30/10
e.+lerinden 55/02,
137/31, 138/16, 166/04, 181/13
e.+lerine 12/31, 15/14,
36/18, 38/28, 91/34
e.+lerini 43/09, 65/09,
75/15, 78/19, 87/03, 88/29, 94/13,
104/32, 115/03, 127/32, 136/28,
158/04, 165/29, 181/06, 192/08,
192/36, 196/24
e.+lerinin 48/22, 127/28
e.+leriyle 31/20, 47/11,
71/30, 115/20, 123/27, 144/28, 209/33,
211/28
[=260]
el(2): (T.) Yakınların dışında
kalan kimse, yabancı.
e. 62/21
e.+in 55/05

[=2]
elastikiyet: (Fr.+Ar.)
Esneklik.
e.+i 29/05
[=1]
elbet: (Ar.) Elbette.
e. 49/14, 173/02,
182/05
[=3]
elbette: (Ar.) Her hâlde,
şüphesiz, kuşkusuz, elbet.
e. 180/02, 195/17,
206/22
[=3]
elbirliği et-: Birlikte
davranmak, dayanışmak.
e.-meli 164/01
[=1]
elbise: (Ar.) Giysi.
e. 29/32, 31/16
e.+leri 29/14, 141/18,
183/19
e.+lerini 163/25
e.+leriyle 30/26
e.+si 15/10, 29/29,
87/05, 126/05
e.+sini 214/17
e.+sinin 127/28
e.+ye 87/19
[=14]
elbiseli: Giysili.
e. 88/12
[=1]
elem: (Ar.) Acı, üzüntü, dert,
keder.
e.+le 155/16
[=1]
eleyi ver-: (T.) Çabucak veya
ansızın elemek.
e.-miş 40/10
[=1]
eli kalem tut-: Yazı yazmayı
bilmek.
e.-an 150/30
[=1]
el âlem: Herkes, yabancılar.
e. 132/05
[=1]
elli: (T.) Bir sayı.
e. 47/24, 73/03, 170/05

[=3]
elma: (T.) Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç; bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi.
e. 13/14
[=1]
elmas: (Ar.) Yerin derinliklerinde bulunan, billurlaşmış arı karbon.
e. 71/27, 94/10
[=2]
elmaslı: Elmas takmış olan.
e. 42/06
[=1]
el yordamıyla: Görmeden elle yoklayarak.
e. 149/36, 209/25
[=2]
emanet: (Ar.) Birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişice korunması gereken eşya, kimse.vb.
e.+i 172/23
[=1]
emanet et-: Bir şeyi veya bir kimseyi birine veya bir yere bir süreliğine bırakmak.
e.-ip 140/18
[=1]
emek, -ği: (T.) Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, zahmet.
e.+i 58/15
e.+iyle 42/09
e.+lerine 107/15
[=3]
emektar: (T.+Far.) Bir görevde uzun süre kalıp o işe emeği geçmiş olan (kimse).
e.+dı 76/24
[=1]
emel: (Ar.) Gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek.
e.+inde 148/09
e.+leri 12/14
e.+lerini 89/34
[=3]

emin: (Ar.) Güvenli; şüphesi olmayan.
e. 120/13, 137/10
e.+di 161/24, 195/34, 205/13
e.+miş 143/33
[=6]
emin ol-: (Ar.+T.) İnanmak, güvenmek.
e. 172/22
e.-duğu 199/04
e.-unuz 98/03
[=3]
emir: (Ar.) Buyruk, komut, talimat, ferman.
e.+i 60/31, 111/16
e.+imi 173/14
e.+ini 201/10
e.+ler 186/11
[=5]
emir al-: (Ar.+T.) Talimat almak.
e.-dığını 205/02
[=1]
emir ver-: (Ar.+T.) Buyurmak, buyruk vermek.
e.-ir 170/32
e.-meyi 87/35
[=2]
emniyet: (Ar.) Güvenlik.
e. 124/30
e.+i 76.01
e.+in 162/21
e.+inin 17/15
[=4]
emniyet ver-: (Ar.+T.) Güven vermek.
e.-medi 209/12
e.-mişti 162/20
[=2]
emret-: (Ar.+T.) Buyurmak, emir vermek.
e.-ersen 138/26
[=1]
emsal: (Ar.) Benzer, eş, denk.
e.+siz 101/01
[=1]
emzikli: Emziği olan; çocuğunu emziren (kadın).
e. 22/16, 26/16

[=2]
en(1): (T.) Bir yüzeyde boy sayılan iki kenar arasındaki uzaklık, genişlik.

e.+inde 81/33

[=1]

en(2): (T.) Başına geldiği sıfatların üstün derecede olduğunu gösteren kelime.

e. 7/23, 12/07, 13/06, 13/34, 14/03, 20/12, 20/12, 20/33, 20/34, 21/06, 21/32, 22/08, 22/13, 22/20, 23/27, 23/28, 24/02, 24/09, 26/33, 27/30, 29/31, 32/20, 33/18, 33/23, 35/03, 40/15, 43/35, 51/30, 57/04, 63/03, 63/20, 66/09, 70/01, 70/01, 80/04, 80/09, 80/16, 81/29, 81/29, 82/12, 82/13, 83/06, 84/17, 84/31, 86/02, 87/32, 89/29, 97/17, 100/32, 101/04, 103/11, 106/05, 112/03, 115/35, 116/05, 116/10, 117/10, 126/33, 130/20, 137/20, 138/20, 145/04, 145/18, 145/19, 145/19, 145/20, 148/31, 150/15, 151/06, 151/24, 161/12, 163/08, 163/14, 164/25, 165/16, 165/17, 171/02, 171/05, 187/04, 195/27, 198/10, 200/07, 200/27, 203/18, 205/25, 209/21, 209/23, 210/17, 215/03

[=89]

encek, -ği: Enik, hayvan yavrusu.

e. 18/24

[=1]

endaht: (Far.) Atma, atış; atılma; silah atma, boşaltma.

e. 28/22, 98/09

[=2]

ender: (Ar.) çok az, çok seyrek.

e. 19/07

[=1]

endişe: (Far.)Tasa, kaygı.

e. 143/10

e.+ler 123/30

e.+ye 147/26

[=3]

enerji: (Fr.) Manevi güç.

e.+nin 12/27

[=1]

engel: (T.) Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia.

e. 109/19

[=1]

engel ol-: (T.) Önlemek, geciktirmek.

e.-maya 56/35

[=1]

eninde sonunda: (T.) Önünde sonunda.

e. 190/32

[=1]

enişte: (T.) Bir kimsenin kız kardeşinin veya kadın hısımlarından birinin kocası.

e.+sinde 138/11

[=1]

enli: (T.) Eni büyük olan, geniş.

e. 87/24

[=1]

ense: (T.) Boyun arkası.

e.+sinde 83/11

e.+sine 118/16, 136/27,

143/13

[=4]

ensiz: (T.) Eni küçük olan, dar.

e. 35/31

[=1]

entari: (Ar.) Genellikle tek parça kadın giyeceği.

e. 214/10

e.+nin 156/33

e.+si 117/03, 163/31,

214/07

e.+sinin 30/02, 176/05,

182/27

e.+siyle 156/30

[=9]

enva: (Ar.) Türler, çeşitler.

e.+i 36/18

[=1]

epeyce: (T.) Epey.

e. 44/28, 59/36, 125/30

[=3]

er-: (T.) Erişmek.

e.-diği 23/10

e.-direbildiği 69/30
e.-er 70/16
e.-mediği 34/26
e.-mediğini 82/20
e.-mez 70/18
e.-miyor 51/17, 90/14
[=8]
erdir-: (T.) Ermesini sağlamak, ermesine yol açmak.
e.-emiyordu 26/32
[=1]
erguvan rengi: Eflatunla kırmızı arası renk, erguvani.
e.-li 114/27
[=1]
eri-: (T.) Katı cisim sıvı içine karışarak sıvı durumuna geçmek.
e.-yor 214/03
[=1]
erik, -ği: (T.) Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç.
e. 19/09, 24/29, 100/33
[=3]
eriş-: (T.) Erme işi.
e.-mek 82/07
[=1]
erişil-: (T.) Erişme işi yapılmak, ulaşılmak yetiştirilmek.
e.-mez 82/04, 190/10
[=2]
erişte: (Far.) İnce ince kesilip kurutulmuş hamur.
e. 117/08
[=1]
erkek, -ği: (T.) Yetişkin adam, bay, er kişi; koca.
e. 11/22, 12/11, 15/32, 39/14, 42/08, 80/03, 180/04
e.+i 15/32, 133/17
e.+im 39/13
e.+in 190/16
e.+ler 145/24
e.+lerin 26/07, 88/03, 146/18, 154/30, 154/32
e.+leriyle 186/33
e.+lerle 86/19
[=19]
erkeklik, -ği: Erkek olma durumu.
e.+i 24/13

[=1]
erken: (T.) Vaktinden önce, alışılan zamandan önce, er, geç karşıtı.
e. 110/26, 141/14, 161/31
e.+den 35/05, 88/34, 103/22, 144/14
e.+di 178/07
[=8]
Ermeni: Ermenistan'da ve dünyanın çeşitli yörelerinde yaşayan halk veya bu halktan olan kimse.
e. 109/32
[=1]
ertesini: (T.) bir günün, haftanın, ayın, mevsimin, yılın ardından gelen, (gün, hafta, ay, mevsim, yıl), ferdası.
e. 7/06, 36/21, 41/06, 42/14, 49/04, 51/07, 72/08, 79/16, 149/12, 160/01, 171/26, 187/07, 206/02
[=13]
es-: (T.) Hava bir yönden bir yöne akarak, rüzgar olmak.
e.-en 175/15
e.-eni 120/03
e.-iyor 196/11
e.-tiği 207/12
[=4]
esas: (Ar.) Bir şeyin özünü oluşturan, ana öge, temel; bir iş veya sözde doğru biçim.
e. 145/11
e.+ını 187/23
e.+lar 20/11
[=3]
esef: (Ar.) Üzüntü, kaygı, tasa.
e.+le 167/11
[=1]
eser: (Ar.) Emek sonucu ortaya konan, ürün, yapıt; soyut kavramlarda belirti.
e. 12/14, 48/10, 102/14, 108/26,
e.+i 22/06, 94/17
[=6]
eshabı mesalih: (Ar.) Resmî dairelerde işlerini takip eden kimseler.

e.+ten 49/16
[=1]
eski: (T.) Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan, yeni karşıtı; önceki, sabık; herhangi bir meslekte uzun süreden beri çalışmış olan; çok kullanmaktan yıpranmış, harp olmuş şey.
e. 8/32, 21/14, 22/22, 25/02, 25/02, 25/03, 25/03, 33/10, 33/11, 33/16, 37/26, 38/13, 44/30, 57/21, 58/17, 92/16, 96/26, 103/12, 103/12, 106/11, 106/23, 107/28, 109/02, 120/37, 122/15, 141/28, 145/33, 155/12, 164/03, 166/15, 166/36, 168/08, 173/13, 177/07, 177/12, 184/30, 185/28, 191/10, 192/28, 199/06, 202/34, 212/04
e.+den 27/31, 39/15, 60/32, 108/32, 111/01, 114/10, 179/19, 188/25
e.+si 34/24, 84/19, 106/24, 142/25, 190/16
e.+sinden 188/06
[=56]
Esma: Selahattin Bey'in evinde çalışan emektar Rumelili kadın.
e. 76/21, 76/23
[=2]
esmer: (Ar.) Siyaha çalan buğday rengi.
e. 67/08, 88/16
[=2]
esna: (Ar.) Bir işin yapıldığı an, sıra.
e.+da 9/15, 10/16, 10/26, 13/06, 15/01, 15/08, 23/11, 29/14, 30/15, 72/12, 98/11, 108/20, 124/06, 130/13, 135/19, 136/13, 137/17, 144/27, 176/11, 189/03, 201/18
e.+sında 105/23, 127/02, 137/21, 145/31
[=25]
esnaf: (Ar.) Küçük sermaye ve zanaat sahibi; başlıca düşüncesi, mesleğinin bütün inceliklerinden yararlanıp bunları karşısındakinin zararına kullanarak ve meslekte kötü

örnek oluşturarak çok para kazanmak olan kimse.

e. 19/23
e.+a 42/19
e.+ça 104/29
e.+ın 20/18
[=4]

esne-: (T.) Uykulu, sıkıntılı veya yorgunluk duyulan bir anda ağzı genişçe açarak soluk alıp vermek; bollaşıp genişlemek.

e.-di 93/08
e.-diğini 162/22
[=2]

esrarlı: Gizli yönleri bulunan, ne olduğu anlaşılamayan, akıl erdirilemeyen, esrarengiz.

e. 186/28
[=1]

eş-: (T.) Toprağı veya toprak gibi yumuşak bir şeyi biraz kazmak.

e.-iyordu 201/34
[=1]

eşek, -ği: (T.) Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı.

e.+inin 115/29
e.+lerini 125/15
[=2]

eşekarısı: (T.) Zar kanatlılar takımından zehirli iğnesi olan bir tür iri yaban arısı.

e. 115/31
[=1]

eşele-: (T.) Toprak, kül gibi toz durumunda bulunan şeyleri hafifçe kazıp karıştırmak; bir işin, sorunun aslını anlamaya çalışmak, kurcalamak.

e.-di 114/37
e.-meye 111/06
e.-miyordu 99/05
[=3]

eşik, -ği: (T.) Kapı boşluğunun alt yanında bulunan alçak basamak.

e.+in 159/16
e.+ine 115/28
e.+lerde 72/06
e.+te 159/04, 208/06
[=5]

eşkiya: (Ar.) Dağda, kırdan yol kasen hırsızlar, haydutlar.	e.-en 21/01, 23/27, 69/25, 83/27, 114/21, 122/16, 127/01
e. 24/31	e.-enleri 11/08
e.+lar 7/03, 170/31	e.-er 42/19, 43/26,
e.+nın 10/07	45/13
[=4]	e.-erdi 44/16
eşraf: (Ar.) Bir yerin zenginleri, sözü geçenler, ileri gelenler.	e.-erek 24/05, 76/14, 94/07, 118/12, 149/19, 153/06, 158/22
e. 14/05, 19/26, 33/15, 33/19, 33/24, 44/30, 56/16, 167/20	e.-erim 42/21
e.+1 165/03	e.-erler 22/19
e.+tan 165/09	e.-erlerse 95/10
[=10]	e.-ersen 95/20
eşrafzade: (Ar.+Far.) Zenginlerin, ileri gelenlerin oğulları.	e.-ersin 42/10, 59/09
e.+ler 96/19	e.-eyim 18/25
[=1]	e.-ici 129/06
eşya: (Ar.) türlü amaçlarla kullanılan, insan yapısı, taşınabilir cansız nesnelere.	e.-ilenler 20/34
e. 37/24, 63/09	e.-ilmez 131/23
e.+lar 63/25	e.-ip 32/31, 33/08,
e.+ları 63/24	60/26
e.+sına 133/11	e.-iyon 39/33
e.+yı 63/22, 63/28	e.-iyor 23/09, 112/18,
[=7]	115/34
et: (T.) İnsanlarda, hayvanlarda deri ve kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka; kasaplık hayvanlardan sağlanan kaslardan oluşmuş besin maddesi.	e.-iyordu 30/07, 31/08, 108/02, 148/02, 158/20
e. 10/12, 24/02	e.-iyorlardı 46/06
e.+ten 59/28	e.-iyorum 95/24
[=3]	e.-me 32/13, 41/33, 89/06, 203/02
et-: (T.) Bir işi yapmak; "iyi, kötü" zarflarıyla birlikte davranmak.	e.-meden 118/16
e. 196/33	e.-mediği 31/15
e.-e 204/15	e.-mediğini 103/02
e.-ebilir 67/32	e.-mek 18/28, 50/09,
e.-eceğimi 68/25	58/18, 70/10, 164/28, 195/33
e.-ecek 94/05	e.-mekte 84/20
e.-eceksin 119/05	e.-mekten 70/07
e.-eceksiniz 140/11	e.-melerine 34/19
e.-ecekti 106/32	e.-memektedir 99/20
e.-elim 118/09	e.-memişizdir 194/11
e.-emediği 196/06	e.-memişti 41/17
e.-emeyen 142/34	e.-mesine 59/06
e.-emeyerek 14/25	e.-mesini 13/04
	e.-meye 22/03, 59/16,
	97/06
	e.-meyen 160/03
	e.-meyerek 90/01
	e.-meyip 34/04, 80/05
	e.-mez 44/14, 61/26,
	71/12
	e.-miş 49/05, 151/26
	e.-mişti 172/03

126/12 e.-miyordu 43/03,
 e.-se 198/28
 e.-sin 92/05, 92/07
 e.-ti 21/32, 36/31,
 36/35, 48/26, 72/08, 80/31, 91/35,
 94/03, 98/30, 137/35, 140/26, 168/09
 e.-tiği 13/24, 32/30,
 44/14, 195/01
 e.-tiğini 36/07
 e.-tikleri 60/30
 e.-tiklerini 13/21,
 196/26
 e.-tikten 72/05, 73/24
 e.-tiler 39/16, 39/17
 e.-tilerse 39/16
 e.-tin 93/25
 e.-tiniz 59/14
 [=121]
etek, -ği: (T.) Bedenin belden
 aşağısına giyilen, değişik biçimlerde,
 genellikle kadın giysisi, eteklik;
 giysinin alt kenarı; dağ, tepe, yığın vb.
 şeylerin alt bölümü.
 e.+i 77/04
 e.+inden 64/20
 e.+ini 160/09, 182/27
 e.+leri 87/04, 87/15
 e.+lerinde 73/26,
 101/11
 e.+lerindeki 92/27
 e.+lerinden 156/33
 e.+lerini 26/08, 72/06,
 131/16
 [=12]
Etem: Hacı Ethem, İhsan ve
 Şakir gibi zenginlere dalkavukluk
 eden roman karakteri.
 e. 47/35, 49/18
 e.+i 32/26
 e.+in 32/29, 32/32
 [=5]
Etem Ağa: Yusuf'un babası.
 e.+nın 9/21
 [=1]
etiketli: Etiketli olan.
 e. 159/11
 [=1]
etraf: (Ar.) Yanlar, taraflar;
 çevre.

e.+a 48/24, 61/36,
 90/35, 102/20, 114/27, 117/09, 125/09,
 153/22, 196/08, 212/07
 e.+ı 36/37, 44/18,
 87/02, 114/21, 192/25, 200/17
 e.+ın 125/12
 e.+ına 34/20, 46/05,
 75/20, 82/07, 89/02, 108/36, 114/04,
 115/27, 121/18, 125/18, 135/20,
 150/12, 155/26, 157/13, 157/18,
 169/19, 196/10
 e.+ında 19/21, 28/30,
 30/24, 31/17, 66/28, 69/23, 101/06,
 107/22, 114/30, 115/06, 115/12,
 141/26, 145/03, 147/22, 165/26,
 207/26, 213/12
 e.+ındaki 157/36,
 208/23
 e.+ındakilere 32/21,
 92/02, 208/33
 e.+ındakileri 21/25,
 89/22, 90/30
 e.+ındakilerin 162/01
 e.+ından 75/18
 e.+ını 19/19, 121/09,
 200/22
 e.+ıyla 198/02, 200/03
 e.+ları 146/04
 e.+larına 145/30
 e.+larındaki 129/16
 e.+ta 21/29, 67/18,
 102/09, 120/37, 128/16
 e.+taki 91/06
 e.+tan 90/17, 90/20
 [=77]
ettir-: (T.) Etme işini
 yaptırmak.
 e.-di 105/04
 [=1]
ev: (T.) Yalnız bir ailenin
 oturabileceği biçimde yapılmış yapı;
 bir kimsenin veya ailenin içinde
 yaşadığı yer, konut, hane; aile.
 e. 37/24, 72/28, 131/12,
 195/20, 204/05
 e.+ceğizdi 8/23
 e.+de 12/11, 12/15,
 15/31, 18/32, 20/36, 22/01, 24/23,
 36/22, 36/23, 36/27, 49/05, 50/34,
 52/23, 55/17, 63/02, 63/07, 70/29,

76/23, 84/17, 85/01, 85/23, 85/26,
86/08, 100/19, 107/33, 108/08, 110/09,
112/12, 112/17, 112/32, 122/12,
131/27, 131/33, 132/18, 133/16,
134/12, 135/25, 138/29, 141/29,
142/12, 142/21, 142/29, 144/11,
147/12, 153/13, 155/01, 156/14,
163/24, 163/27, 164/14, 174/22,
179/05, 179/07, 179/19, 182/06,
182/13, 183/01, 183/11, 183/33,
184/15, 184/16, 194/10, 194/24,
196/05, 198/08, 198/26, 199/09,
200/32, 201/23, 207/26
e.+deki 34/07, 134/15,
166/11, 190/02, 194/29
e.+dekiler 16/28,
154/30, 156/27, 178/07
e.+dekilere 199/12
e.+dekilerin 197/20
e.+den 62/25, 63/03,
66/01, 69/05, 86/06, 108/09, 113/29,
113/31, 115/25, 120/29, 142/27,
174/13, 184/04, 191/14, 193/15,
203/07, 205/20
e.+e 11/31, 13/18,
21/30, 31/35, 39/20, 40/09, 40/20,
40/26, 42/02, 50/15, 52/02, 52/13,
63/25, 76/09, 81/28, 84/02, 84/34,
102/24, 102/36, 106/25, 108/20,
109/13, 115/23, 115/25, 116/13,
116/20, 118/25, 123/31, 123/32,
123/35, 131/11, 131/28, 133/06,
134/31, 138/28, 142/16, 142/18,
150/23, 152/35, 153/33, 154/14,
156/13, 160/21, 162/33, 163/10,
163/17, 169/24, 173/31, 178/02,
181/30, 182/19, 185/32, 187/02,
189/34, 191/30, 195/33, 196/16,
197/07, 200/19, 201/17, 206/17,
206/30, 207/13
e.+i 19/30, 28/01,
28/06, 41/06, 42/11, 44/18, 100/10,
107/28, 134/17, 164/07, 174/20,
179/37
e.+ime 55/30, 56/06
e.+imi 132/07
e.+imin 59/15
e.+imizde 195/04
e.+imizdeki 41/18

e.+in 15/21, 15/31,
19/33, 20/03, 22/21, 23/02, 23/08,
24/13, 27/30, 38/06, 40/24, 44/18,
44/20, 55/19, 63/28, 72/23, 86/18,
100/14, 102/19, 131/24, 133/17,
135/19, 144/07, 148/06, 151/32,
163/32, 168/10, 178/03, 182/01,
183/16, 187/09, 191/21, 194/17,
196/01
e.+inde 11/29, 13/30,
18/22, 23/28, 42/12, 42/21, 44/27,
52/07, 52/31, 53/01, 62/03, 62/21,
68/07, 84/09, 179/17, 188/06
e.+inden 39/17, 42/09,
163/12
e.+ine 8/21, 40/08,
66/03, 96/09, 99/30, 116/04, 116/08,
131/16, 133/28, 167/33, 203/31
e.+ini 60/26
e.+inin 95/26, 160/01,
161/23, 190/20
e.+lerden 15/01, 131/30
e.+lere 184/34
e.+leri 19/27, 28/19,
33/31, 116/15
e.+lerin 19/25, 116/17,
175/20
e.+lerinde 96/20,
186/34, 189/01
e.+lerinden 21/03,
186/04
e.+lerine 28/23, 42/02
e.+lerinin 23/14, 71/29,
73/29, 75/22, 155/25
[=276]
ev ekmeği: Evde kullanılan
fırınlarda veya tandırlarda mayalı
hamurdan yapılan ekmek.
e. 180/27
e.+nden 144/16
[=2]
evet: (T.) "Öyledir"
anlamında kullanılan bir doğrulama
veya onaylama sözü, olur, oldu, peki,
tamam, ya, belı, ha, he; sözü açan veya
bağlayan bir söz.
e. 27/07, 113/13,
122/27, 123/08, 166/02, 199/27
[=6]

ev halkı: Bir evde yaşayanların hepsi.

e. 104/07
e.+ndan 86/21
e.+nı 164/17
[=3]

evlat, -dı: (Ar.) Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.

e. 13/31, 160/25, 167/07
e.+cağızım 41/23
e.+ım 150/20, 154/09, 169/26, 170/21, 171/29, 172/21, 173/01, 185/15, 201/12
e.+ın 41/26
e.+ının 110/11
e.+larım 159/01
[=16]

evlatlık, -ğı: Evlat olma durumu; küçük yaşta eve alınıp yetiştirilen kimse.

e. 184/20
e.+a 111/18
e.+ı 106/31
[=3]

evlen-: (T.) Erkekle kadın, aile kurmak için yasaya uygun olarak birleşmek, izdivaç etmek.

e.-diği 71/26, 104/23
e.-dikten 12/13, 12/20
e.-ecek 57/28
e.-ip 109/25
e.-iverirler 12/09
e.-ivermişti 12/05
e.-iyor 81/16
e.-me 110/32
e.-mede 12/10
e.-mek 33/34, 51/18
e.-meyi 145/17
[=14]

evlenme: (T.) Evlenmek işi, izdivaç.

e. 12/06
[=1]

evli: Evi olan.
e. 109/16
[=1]

evsaf: (Ar.) Nitelikler, vasıflar.

e. 99/19

e.+ını 99/19
[=2]

ev sahibi: Evi veya konutu yasalara göre tasarrufu altında bulunduran, evin sahibi olan kimse.

e. 206/01, 206/06
[=2]

evvel: (Ar.) Önce; ilk önce, geçmiş.

e. 10/27, 12/04, 24/10, 25/29, 26/06, 29/21, 32/25, 36/30, 44/04, 47/08, 56/20, 67/17, 68/23, 76/29, 84/05, 91/21, 98/13, 100/12, 106/35, 110/11, 112/11, 117/35, 118/33, 122/16, 133/08, 141/02, 162/18, 167/26, 169/23, 170/10, 179/15, 180/07, 193/14, 193/15, 209/03, 210/10, 212/05

e.+den 110/04, 172/15, 185/15

e.+ine 82/18, 177/30
e.+ki 50/16, 102/14, 111/33, 126/36, 205/01, 210/13
e.+kine 206/10
[=49]

evvela: (Ar.) Önce, ilk önce, ilkin.

e. 12/33, 21/19, 27/01, 30/32, 51/08, 56/08, 57/32, 66/32, 98/30, 106/10, 125/34, 134/31, 148/15, 148/19, 164/27, 165/22, 166/11, 167/32, 171/11, 172/32, 182/20, 186/01, 202/08, 208/06, 208/14, 209/10

[=26]

evvelce: Önceden, eskiden.
e. 12/13, 44/08, 100/08, 164/21

[=4]

evvelki: Önce olan, önceki.
e.+nden 191/09
e.+nin 170/34

[=2]

ey: (T.) Kendisinden söylenen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü.

e. 154/17,
[=1]

eyer: (T.) Binek hayvanların sırtına konulan, oturmaya yarayan nesne.

e.+ini 178/05
e.+inin 136/21
[=2]

eyerle-: (T.) At üzerine eyeri koyup bağlamak, eyer vurmak.

e.-yeyim 206/08
[=1]

eyvah: (Far.) Beklenmedik, kötü, hoşla gitmeyen bir haber veya olay karşısında duyulan acınma, üzülmeye sözü.

e. 41/25, 158/30,
213/18
[=3]

ez-: (T.) Üstüne basarak veya bir şey arasına sıkıştırarak yassılaştırmak, biçimini değiştirmek; üzme, sıkıntıya sokmak.

e.-di 54/35
e.-erler 171/05
e.-ip 170/33
e.-iyor 35/34, 147/27
[=5]

ezan: (Ar.) Müslümanlıkta namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı.

e. 161/32
e.+a 25/29
e.+la 138/30
e.+ları 48/28
[=4]

ezberle-: Bir şeyi olduğu gibi akılda tutmak, ezber etmek, hıfz etmek.

e.-diği 103/19
[=1]

ezberlen-: Ezberleme işi yapılmak.

e.-ecek 152/08
[=1]

ezel: (Ar.) Başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik.

e.+den 33/24
[=1]

ezici: (T.) Ezme işini yapan (kimse veya şey); yıpratıcı, bunaltıcı, skıntılı.

e. 162/31

e.+dir 11/10
[=2]

ezik, -ği: (T.) Üzüntülü bir biçimde.

e. 7/14
[=1]

ezil-: (T.) Ezme işine konu olmak.

e.-di 59/31
e.-ecek 105/17
e.-iyordu 179/29
e.-me 118/29
e.-meye 146/16
e.-mez 43/27
[=6]

205/18, 205/25, 205/30, 206/02,
206/19, 207/07, 207/29, 208/31,
208/34, 209/12, 210/22, 212/18,
213/09

[=312]

fakir: (Ar.) Geçimini
güçlkle sağlayan, yoksul, fakara,
zengin karşıtı.

f. 20/17, 27/06, 71/18,
170/25, 180/17

[=5]

fakir düş-: (Ar.+T.)
Yoksullaşmak.

f.-tük 184/34

[=1]

fakirlik, -ği: Yoksulluk.

f. 199/25

[=1]

falanca: Falan kimse.

f.+ların 33/14

f.+nın 33/13

[=2]

falcılık, -ğı: Falcının yaptığı
iş, bakıcılık.

f.+larına 17/21

[=1]

falso: (İt.) Yanlış davranış.

f. 94/33

[=1]

fal taşı: Falcıların fala
bakmak için kullandıkları değişik
biçim ve renklerdeki taş.

f. 208/10

[=1]

fanila: (İt.) Genellikle ince
pamuk ipliğinden dokunmuş, ten
üzerine giyilen iç çamaşırı.

f.+sının 156/33

[=1]

fanus: (Ar.) Saat, mikroskop
vb. araçları tozdan korumak için
üzerlerine kapatılan, yarım küre
biçiminde cam kap.

f.+un 8/31

[=1]

fark: (Ar.) Bir kimse veya
nesnenin bir başkasıyla
karıştırılmamasını sağlayan ayrılık,
benzer şeyleri birbirinden ayıran
özellik, başkalık, ayırım, nüans.

f. 80/31, 83/27, 118/12,
212/26

f.+ına 34/31, 38/08

f.+ında 27/29, 31/05,

34/28, 48/24, 135/08, 207/25, 213/04

f.+lar 69/28

[=14]

fark et-: (Ar.+T.) Görmek,
seçmek; anlamak, sezme.

f.-en 190/03

f.-erlese 171/05

f.-ince 21/21, 115/13

f.-iyor 190/11

f.-iyordu 111/01

f.-iyorum 109/09

f.-medi 74/05

f.-mediğine 140/02

f.-memekte 125/16

f.-memiş 172/07

f.-memiştı 130/15,

166/11

f.-miştı 85/16

f.-ti 69/18, 76/17,

90/06, 102/07, 126/01, 127/28, 134/26,
140/08, 175/09, 214/07

[=24]

farkına var-: Gözüne
çarpmak, fark etmek, anlamak.

f.-an 130/02, 134/34

f.-arak 115/26

f.-madı 185/28

f.-mamaya 118/23

f.-mıyordu 187/10

[=6]

farkında ol-: Görülmesi veya
bilinmesi gereken şeylerden haberi
bulunmak, kavranması gereken bir
şeye dikkat etmek.

f.-madan 133/34,

144/30, 160/06, 162/10, 187/24

[=5]

farklı: Farkı olan, aralarında
farkı bulunan.

f. 20/11, 126/35, 152/33

f.+ydı 180/08

[=4]

farksız: Farkı olmayan.

f.+dı 142/09

[=1]

farz et-: (Ar.+T.) Varsaymak.

f.-iyor 190/30
f.-ti 73/16
[=2]
fasıla: (Ar.) Aralık, ara,
kesinti.
f. 79/14
f.+larla 72/25, 115/36
[=3]
fasılalı: Aralı, aralıklı.
f. 104/19
[=1]
fasulye: (Rum.)
Fasulyegillerden, barbunya, çalı,
ayşekadın, horoz vb. türleri bulunan
bitki.
f. 69/10
[=1]
 fayda: (Ar.) Yarar.
f. 184/32
[=1]
 faydasız: Yararsız.
f.+dı 199/12
f.+dır 151/20
[=2]
 fazla: (Ar.) Gereğinden,
alışılmıştan çok, aşırı olan, ziyade;
daha çok, aşkın.
f. 7/22, 10/23, 12/03,
14/24, 18/06, 18/10, 19/12, 31/12,
47/18, 47/20, 47/21, 52/24, 52/28,
53/22, 54/05, 55/21, 56/15, 57/06,
57/09, 59/03, 59/11, 59/23, 59/24,
60/02, 78/08, 80/13, 85/17, 97/27,
100/06, 103/02, 112/24, 128/33,
132/28, 141/06, 151/05, 153/17,
153/27, 163/21, 165/15, 183/29,
197/14
[=41]
 fecaat: (Ar.) Çok acıklı,
yürekler acısı durum.
f.+ini 154/25
[=1]
 feci: (Ar.) Acıklı, çok acıklı,
yürekler acısı, trajik.
f. 174/14, 182/15,
183/02, 190/02
[=4]
 feda et-: (Ar.+T.) Kıymak,
gözden çıkarmak.
f.-miş 106/02

f.-tim 109/19
[=2]
 fedakâr: (Ar.+Far.) Özverili.
f. 99/10
[=1]
 fedakarlık, -ğı: Özveri.
f.+ı 66/07, 82/22
f.+ın 106/16
[=3]
 felaket: (Ar.) Büyük zara,
üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay
veya durum, yıkım, belâ.
f. 11/09, 86/15, 99/23,
142/10, 175/22
f.+e 11/08, 99/23
f.+in 61/06, 143/33,
151/06, 182/19
f.+ine 163/19
f.+leri 163/03
f.+lerin 205/12
f.+ten 33/33
f.+zede 14/04
[=16]
 felek, -ği: (Ar.) Dünya, âlem.
f.+in 21/08
[=1]
 fena: (Ar.) İyi nitelikte
olmayan, kötü; üzücü.
f. 14/04, 31/21, 57/35,
57/36, 67/23, 102/31, 104/15, 121/24,
138/24, 146/15, 153/07, 154/09,
158/12, 168/03, 171/30, 173/18,
173/24, 174/26, 178/09, 185/06,
187/17, 191/19, 191/28, 194/24
[=24]
 fenalaş-: Ansızın bayılacak
gibi olmak.
f.-ıyorum 104/14
[=1]
 fenalık, -ğı: Kötülük, şer.
f. 58/17, 61/17, 167/19,
171/31, 173/17, 173/22, 186/29
f.+ın 80/15
f.+ını 80/09
f.+ların 151/22
[=10]
 fener: (Rum.) Saydam bir
maddeden yapılmış veya böyle bir
madde ile donatılmış, içinde ışık
kaynağı bulunan aydınlatma aracı.

f.+lerle 74/29
[=1]
feragat: (Ar.) Hakkından kendi isteğiyle vazgeçme.
f. 14/10
[=1]
ferahlık, -ği: Ferah olma durumu, genişlik, gönül açıklığı.
f. 184/33
[=1]
fersiz: Donuk, cansız (gök, ışık, yüz).
f. 152/13
[=1]
fersude: (Far.) Eskimiş, yıpranmış, aşınmış.
f.leşen 103/14
[=1]
fert, -di: (Ar.) Birey.
f.+i 105/26
[=1]
feryat, -dı: (Ar.) Haykırış, çığlık.
f. 44/03, 161/16
f.+a 14/31
f.+ları 160/15
f.+larına 212/24
f.+larını 114/06
[=6]
feryat kopar-: Yüksek sesle bağışmak, haykırmak.
f.-dı 158/17
[=1]
fes: Şapka yerine kullanılan, kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan, silindir biçiminde başlık.
f. 86/30, 142/06
f.+i 29/30, 88/19,
149/27
f.+inden 7/09
f.+ini 32/33
f.+inin 31/17, 32/07
f.+ten 67/02
[=10]
feth-i meyyit: (Ar.) Ölümün sebebini anlamak için cesedin açılarak muâyenesi, otopsi.
f. 99/18
[=1]

fettan: (Ar.)Fitneci, karıştırıcı.
f.+ları 12/30
[=1]
fevkalade: (Ar.) Alışılmış olandan ayrı, olağanüstü, beklenmedik, görülmedik, işitilmedik.
f. 50/16, 64/04, 115/22, 119/20, 169/02, 173/06, 187/07, 193/20, 199/01, 208/17
[=10]
fevkaladelik, -ği: Olağanüstülük.
f. 112/07, 133/02
[=2]
fıçı: (Rum.) Bir araya getirilerek çemberle tutturulmuş ensiz tahtalardan yapılan, yuvarlak, karnı şişkin ve altı üstü düz kap.
f. 20/01
[=1]
fıkara: (Ar.) Fukara, yoksul, fakir.
f. 27/07, 27/11, 63/01
f.+cık 36/25
f.+cıklar 10/34
f.+ları 9/29
[=6]
fırın: (Rum.) İçinde genellikle odun yanan, her yanda aynı derecede ısı oluşturarak ekmek, pasta vb. pişirmeye yarayan, tavanı tonoz biçiminde, önünde tek açıklıkbulunan ocak.
f.+a 24/01
[=1]
fırıl-: (T.) Hızla bulunduğu yerden çıkmak, ayrılmak; yerinden oynayıp ileriye doğru çıkıntı yapmak.
f.-dı 38/09, 42/31, 44/03, 78/01, 80/13, 83/30, 89/09, 100/20, 103/29, 103/34, 118/05, 118/08, 121/28, 130/05, 135/33, 139/14, 158/13, 159/10, 176/17, 195/36, 206/04
f.-dım 41/28
f.-mak 64/07
f.-miş 91/22
f.-r 124/11
f.-rlar 28/25

f.-yan 102/03, 115/36,
137/07
f.-yarak 80/24, 83/13,
118/18, 124/01, 134/08, 157/24,
213/06
f.-yınca 123/28
f.-yıp 53/11, 64/09
f.-yor 214/13
f.-yordu 88/33
[=41]
fırlat-: (T.) Hızla atmak,
bulunduğu yerden dışarı atmak.
f.-acağı 80/17
f.-arak 72/04, 209/05,
211/23
f.-ıp 68/12
f.-tı 54/36, 214/01
f.-tığı 172/17
[=8]
fırlativer-: (T.) Ansızın
fırlatmak.
f.-di 38/22
[=1]
fırsat: (Ar.) herhangi bir şey
için en uygun zaman, uygun durum
veya şart, vesile, okazyon.
f. 89/34, 109/31, 185/03
f.+ı 105/15, 105/31
f.+ta 21/04, 145/33
[=7]
fırsat düş-: (Ar.+T.) Bir
imkâna kavuşmak.
f.-tükçe 164/15
[=1]
fırtınalı: Çok tartışmalı,
çekişmeli, gürültülü, karışık.
f. 70/01
[=1]
fısılda-: (T.) Başkalarının
duyamayacağı kadar alçak sesle
konuşmak, fıslamak.
f.-dı 50/18, 71/13,
123/10, 126/03, 211/15
f.-yordu 129/12, 146/13
[=7]
fısıltı: (T.) Fısıldarken çıkan,
güçlkle duyulan sesin adı.
f. 209/31
f.+ya 125/12
[=2]

fiskiye: (Ar.) Suyu yukarıya
doğru, türlü biçimlerde fişkirtan
ağızlık, fişkırı.
f.+lı 44/20
[=1]
fıstık, -ğı: (Ar.) Antep fıstığı,
çam fıstığı veya yer fıstığı denilen
yemişlerin genel adı.
f. 26/03
f.+lardan 140/06
[=2]
fişkır-: (T.) Gaz veya sıvılar
bir yerden basınç etkisiyle yukarıya
doğru birdenbire ve hızla çıkmak.
f.-dığımı 124/10
f.-makta 117/15
f.-maya 101/08
[=3]
fidan: (Rum.) Yeni yetişen
ağaç veya ağaççık.
f.+ları 114/27, 114/29
f.+ların 114/36
f.+larının 8/25, 114/25
[=5]
fiilen: (Ar.) Gerçekten.
f. 163/15
[=1]
fikir: (Ar.) Düşünce.
f. 107/10, 120/11
f.+den 107/01
f.+i 144/37
f.+ince 97/20
f.+ine 96/14
f.+ini 13/25, 111/04,
171/13
f.+ler 152/08, 193/13
f.+lere 152/16
f.+leri 141/26
[=13]
filan: (Ar.) Falan.
f. 23/32, 39/21, 40/16,
46/10, 50/05, 51/11, 53/35, 54/18,
54/26, 58/15, 58/17, 58/20, 60/26,
62/03, 77/31, 84/30, 101/21, 105/05,
123/09, 128/18, 153/18, 161/20,
177/01
[=23]
filanca: Falan.
f. 33/14
[=1]

fincan: (Ar.) Çay, kahve vb. sıcak şeyler içmekte kullanılan, genellikle kulplu, porselen veya camdan yapılmış küçük kap.

f.+ı 26/01

[=1]

fistan: (Rum.) Tek parça kadın giysisi.

f.+ını 118/07

[=1]

fistolu: Üzerine fisto dikilmiş olan.

f. 77/04

[=1]

fişek, -ği: (Far.) Tüfek, tabanca vb hafif ateşli silahlara, atılmak için sürülen ve içinde barut bulunan bir kovan ile bu kovanın ucuna yerleştirilmiş mermiden oluşmuş cephaneye.

f.+leri 209/25

[=1]

fit: (İng.) Ödeşme; razı olma.

f.+imize 46/31

[=1]

fitil: (Ar.) Lambada, kandilde ve mumda yağın, çakmakta benzinin yanmasını sağlayan, türlü biçimlerde bükülmüş veya dokunmuş pamuktan yapılan genellikle yağ çekici madde.

f.+i 76/13

[=1]

fiyaka: (İt.) Gösteriş, çalım, afi, caka.

f.+sına 32/32

[=1]

fiyakalı: Gösterişli, cakalı, fiyakası olan.

f. 31/18

[=1]

fiyat: (Ar.) Alım veya satımda bir şeyin para karşılığındaki değeri, eder, paha.

f.+larından 82/19

[=1]

fiyonk, -gu: (Rum.) Kurdele, şerit, kumaş vb.nin kelebek şeklinde bağlanmış biçimi.

f. 9/02

[=1]

Frenk gömleği: Yakası kravat takmaya uygun, çoğu uzun kollu, ceket veya yelek altına giyilen erkek gömleği.

f.+i 29/26

[=1]

Frenkköy: Romanda adı geçen bir yer.

f.+de 136/08

f.+üne 39/23

[=2]

fukara: (Ar.) Zavallı.

f.+lar 21/11

[=1]

fundalık, -ği: Funda ile kaplı yer.

f.+lı 109/15

[=1]

G

gafillik, -ği: Aymazlık.

g. 13/21

[=1]

gaga: Genellikle kuşlarda ağzın bir uzantısı durumunda olan, biçim ve büyüklüğü değişik, boynuz yapısında, katı ve çıkıntılı organ.

g.+larından 25/25

[=1]

galiba: (Ar.) Görünüşe göre, sanılır ki, anlaşıldığı gibi.

g. 54/16, 60/02, 60/15, 117/20, 117/27, 155/05, 170/11, 201/12, 201/26, 211/01

[=10]

gani gönüllü: Cömert, eli açık (kimse).

g.+leri 24/09

[=1]

Ganimet Hanım: Yusuf'un arkadaşı Ali'nin anneannesi.

g.+ın 71/21

[=1]

garik-i bahr-i isyân: İsyân denizine gark olmuş.

g.+ım 169/03

[=1]

garip: (Ar.) Kimsesiz, zavallı; acayip.

g. 7/10, 18/09, 25/28, 26/13, 47/03, 64/15, 106/30, 109/02, 118/22, 130/08, 130/21, 146/05, 157/17, 180/30, 180/35, 190/28, 192/30

g.+i 53/28

g.+im 41/36

[=19]

gaşy: (Ar.) Kendinden geçme, bayılma.

g. 29/04

[=1]

gavur: (Far.) Dinsiz kimse; Müslüman olmayan kimse.

g. 28/28

g.+du 161/14

[=2]

gaye: (Ar.) Elde edilmesi gereken, ulaşılmak istenen.

g. 13/15

g.+si 12/20

[=2]

gayet: (Ar.) Pek, çok, pek çok, aşırı bir biçimde.

g. 13/09, 78/33, 79/17, 115/11, 174/15, 204/13, 208/24, 214/25

[=8]

gayret: (Ar.) Çalışma, çaba, çalışma isteği.

g. 158/11, 198/28

g.+ine 30/03, 146/20

g.+le 42/17, 125/27

[=6]

gayret et-: (Ar.+T.) Emekle çalışmak, çabalamak, uğraşmak.

g.-erek 79/02

g.-erim 148/26

g.-iyor 84/16

g.-iyordu 48/12

g.-ti 83/28

[=5]

gayrı: (Ar.) Başka, diğer.

g. 62/23

[=1]

gayri: (Ar.) Gayrı.

g. 10/34, 11/06, 92/05

[=3]

gaz: (Fr.) Tül.

g. 8/32

[=1]

gazap, -bı: (Ar.) Öfke, kızgınlık, hiddet.

g.+ımı 27/16

[=1]

gaz boyaması: En son işlem olarak gaz yağına sokularak boyaları sabitleştirilmiş olan başlık, başörtüsü.

g. 84/11

[=1]

gazete: (İt.) Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın.

g.+de 154/14

g.+yi 156/31, 157/11

[=3]

gazi: (Ar.) Müslümanlıkta düşmanla savaşılan veya savaş yapmış kimse.

g. 154/19
g.+ler 154/17
[=2]

gaz yağı: Ham petrolün 150-250 °C'ler arasında işlenmesiyle elde edilen renksiz veya sarı renkte akaryakıt.

g. 72/18
[=1]

gece: (T.) Genellikle saat 22.00'den itibaren gün ağarınca kadar geçen süre, tün, şeb.

g. 11/28, 13/17, 23/03, 28/30, 45/36, 52/02, 52/06, 53/14, 79/14, 97/05, 97/12, 98/19, 99/12, 100/07, 128/33, 133/14, 136/01, 175/12, 186/07, 211/19, 212/25, 212/26, 212/35, 212/35

g.+de 7/02
g.+den 175/11
g.+ler 52/06, 108/13, 204/03

g.+lerde 187/31
g.+leri 28/24, 44/09, 96/09, 186/13, 190/17, 204/18

g.+lerin 144/03, 197/10
g.+nin 75/09, 75/32, 79/16, 95/26, 104/23, 210/04

g.+si 44/26, 165/09
g.+sinde 212/23
g.+sini 81/29, 99/12, 155/32

g.+ye 75/14, 212/22
g.+yi 95/34, 136/03, 136/07

[=55]

gecele-: (T.) Geceyi bir yerde geçirmek.

g.-miş 79/15
[=1]

gecelik, -ği: (T.) Yatakta giyilen giysi, gömlek.

g. 77/04
g.+inin 144/19
g.+iyle 144/15
[=3]

gece yarısı: (T.) Gecein ilerlemiş saatleri.

g. 14/15, 14/23, 100/12
g.+larına 194/36
g.+na 103/23, 138/32
g.+ndan 84/03
[=7]

geç: (T.) Belirli zamandan sonra olan; kararlaştırılan, beklenen veya alışılan zamandan sonra, erken karşıtı.

g. 39/20, 40/10, 73/22, 76/22, 85/02, 133/14, 134/26, 136/05, 153/15, 163/17, 176/15, 178/33, 185/32, 186/03, 192/03
[=15]

geç-: (T.) Bir yerden başka bir yere gitmek; yol, araç veya akarsu bir yerin yakınından veya içinden gitmek; olmak, vuku bulmak, etki yapmak, işlemek; üstünlük sağlamak; cereyan etmek; zamanı aşmak, geride bırakmak.

g.-eceği 63/26
g.-eceğini 197/10
g.-ecek 15/31
g.-en 14/31, 19/05, 20/12, 27/30, 31/29, 105/15, 107/15, 110/24, 112/27, 116/05, 120/25, 126/14, 151/08, 156/09, 177/26, 190/08, 206/25, 209/08, 211/22, 212/30, 214/19

g.-enin 163/28
g.-enlere 8/19
g.-enleri 42/07, 69/04
g.-er 19/34, 36/17, 51/24, 61/05, 83/10, 158/32

g.-erdi 18/22, 81/08
g.-erek 83/17, 114/19, 161/07, 163/07

g.-erken 26/24, 65/04, 72/24, 76/16, 101/01, 168/10, 176/31
g.-ince 156/25

g.-ip 177/18, 193/34, 194/11

g.-iyor 30/16, 109/07, 156/04

g.-iyordu 23/12, 26/04, 63/06, 63/17, 74/33, 120/07, 154/02
g.-meden 205/18

g.-mediğini 98/33
g.-mek 137/06
g.-mekte 199/36
g.-melerine 57/04
g.-memiştii 27/04,
205/31
g.-memiştir 58/15
g.-mesi 29/11
g.-meye 170/15,
204/14, 208/23
g.-meyeceğine 130/16
g.-meyen 61/11, 145/05
g.-meyi 110/30
g.-mez 158/32
g.-mezmiş 49/03
g.-miş 84/01, 118/32,
122/15, 171/03, 172/29
g.-miştii 106/36
g.-sin 46/03, 201/14
g.-ti 52/01, 66/31,
116/09 118/24, 120/07, 125/25,
125/28, 131/16, 149/33, 155/33,
156/23, 157/16, 170/28, 184/06,
193/04, 202/24, 206/24, 210/09,
210/16, 211/23
g.-tiği 100/10, 215/03
g.-tiğinden 109/22
g.-tiğini 136/11, 193/10
g.-tik 63/17
g.-tikçe 22/31, 63/01,
72/09, 133/13, 204/27
g.-tiklerini 197/21
g.-tikten 37/01, 153/24,
206/29, 210/12, 211/26
g.-tiler 25/01, 36/33
g.-tiyse 137/13
[=127]
geçici: (T.) Çok sürmeyen.
g. 57/10, 100/02
[=2]
geçil-: (T.) Geçme işi
yapılmak.
g.-dikten 8/26
g.-en 207/18
g.-mez 83/06
[=3]
geçin-: (T.) Yaşamak için
gerekeni sağlamak.
g.-dik 41/19
g.-eceklerini 205/22

g.-elim 174/36
g.-emeyen 14/06
g.-erek 23/30
g.-ip 110/09
g.-ir 195/20
g.-irdi 24/08
g.-iyorlardı 33/08
g.-mesine 187/09
[=10]
geçindir-: (T.) Geçinmesini
sağlamak.
g.-meye 142/22
g.-mez 170/06
[=2]
geçir-: (T.) Geçme işini
yaptırmak, geçmesini sağlamak, bir
süre yaşamak, oturmak, kalmak;
zaman harcamak.
g.-di 25/17, 96/09,
125/32, 161/16
g.-diği 67/16, 82/21,
85/23, 210/17
g.-diğini 57/36
g.-dikten 12/01, 136/08
g.-diler 10/13
g.-eceğiz 173/05
g.-ecekti 95/34
g.-emezdi 56/09
g.-en 21/11, 155/29
g.-erek 136/28, 176/17
g.-ip 103/29, 206/05
g.-iyor 107/26
g.-iyordu 23/02, 106/26,
109/14, 181/31
g.-iyorsun 156/11
g.-mek 29/24, 55/25,
180/20
g.-meye 136/03
g.-miş 35/29, 83/01,
109/26
g.-mişlerdi 152/27
g.-miştii 84/03, 189/04
[=37]
geçirebil-: (T.) Geçirme
ihtimali veya imkânı bulunmak.
g.-diği 13/23
[=1]
geçirt-: Geçirme işini
yaptırmak.
g.-en 100/07

[=1]
geçit, -di: (T.) Geçmeye
yarayan yer, geçecek yer.
g.+ti 212/15
[=1]
geçmiş: (T.) Zaman
bakımından geride kalmış.
g.+i 53/12
g.+imiz 98/22
g.+in 98/21
g.+ten 58/04
[=4]
geğir-: Midede toplanan gazı
ağızdan sesli bir biçimde çıkarmak.
g.-mesini 88/32
[=1]
gel-: (T.) Ulaşmak, varmak;
getirmek; belli bir süre dolmak;
oturmaya, ziyarete gitmek; ortaya
çıkma, doğmak; izlemek, takip
etmek; düşmek, rast gelmek;
görünmek, sanılmak.
g. 11/16, 11/18, 11/22,
42/02, 63/24, 65/17, 77/17, 109/19,
139/10, 149/34, 168/15, 173/14,
180/23, 183/36, 194/03, 194/03,
210/01
g.-di 10/01, 10/15,
29/20, 32/20, 37/12, 37/14, 50/02,
50/21, 51/18, 53/10, 54/13, 57/28,
62/22, 63/35, 64/06, 74/31, 77/30,
82/16, 92/08, 93/09, 101/21, 102/12,
104/14, 114/09, 114/24, 116/35,
118/01, 128/15, 131/16, 136/10,
137/05, 139/13, 156/15, 156/17,
156/21, 161/08, 164/26, 167/36,
174/08, 176/22, 179/24, 182/35,
188/24, 191/30, 191/32, 192/31,
200/20, 201/17, 203/29, 210/15,
213/01, 213/19
g.-diği 16/05, 28/10,
36/21, 45/23, 72/06, 95/09, 108/11,
128/37, 158/35, 165/20, 187/03,
197/12, 210/10
g.-diğim 10/29, 180/28
g.-diğinden 118/25
g.-diğine 196/16
g.-diğini 36/05, 40/31,
73/30, 82/25, 100/02, 114/16, 116/21,

147/21, 178/20, 182/30, 188/22,
192/12
g.-diğinin 165/09
g.-dik 39/18, 63/20
g.-dikçe 131/12
g.-dikleri 17/08, 138/31,
212/12, 212/16
g.-diklerini 133/06,
197/21, 211/22
g.-dikten 148/18,
169/25, 181/28
g.-diler 8/12, 37/02,
50/27, 156/13, 178/24, 188/04
g.-dim 9/29, 9/34,
63/31, 118/05, 137/13, 140/30, 204/25
g.-din 35/14, 43/12,
43/13, 43/14, 121/30, 122/04, 122/23,
122/25, 179/09
g.-diniz 36/03, 53/16
g.-eçeğim 120/15
g.-eçeğinden 143/33
g.-eçeğini 180/36,
182/20
g.-eçeğiz 76/22
g.-ecek 133/17, 147/15,
154/27, 159/17, 190/05
g.-eceklere 110/14
g.-ecekmiş 83/21
g.-eectedi 29/18
g.-eli 167/24
g.-en 8/08, 8/27, 13/18,
14/11, 14/30, 22/15, 22/16, 32/16,
39/01, 52/33, 64/01, 69/17, 75/04,
75/31, 81/25, 83/05, 88/11, 89/10,
107/33, 113/22, 127/07, 130/05,
140/04, 142/03, 144/19, 149/06,
153/21, 154/14, 159/31, 160/13,
160/15, 163/03, 163/10, 164/18,
207/19, 209/30, 212/23
g.-ene 9/34
g.-eni 185/03
g.-enler 8/22
g.-enlere 50/30, 89/15
g.-enleri 61/32, 134/13
g.-erek 19/04, 47/09,
56/27, 137/34, 150/18
g.-eyim 11/17, 11/20
g.-ince 18/18, 28/20,
37/12, 40/26, 51/26, 65/10, 76/09,
76/31, 79/25, 85/02, 86/13, 91/20,

91/23, 133/15, 134/31, 135/10, 135/34,
151/14, 158/08, 159/15, 166/29,
177/21, 182/33, 183/16, 196/10
g.-ip 41/06, 43/28,
79/05, 84/35, 87/08, 89/04, 95/11,
95/23, 96/25, 130/04, 131/17, 132/18,
135/01, 162/33, 163/06, 165/29,
182/05, 182/08, 182/15, 184/19,
186/03, 189/34, 191/04, 204/14
g.-ir 12/15, 14/33,
20/20, 21/07, 25/35, 39/20, 50/22,
68/28, 102/24, 153/20, 201/15, 202/31
g.-irdi 25/30
g.-irim 123/09, 156/22,
156/29, 201/31, 202/35
g.-iriz 126/24
g.-irken 179/10, 200/19
g.-irler 43/36
g.-irlerdi 178/21
g.-irmiş 41/29
g.-irsin 123/13, 151/04,
201/30
g.-işinden 121/36
g.-iyor 16/35, 84/03,
84/21, 96/23, 106/25, 117/28, 121/04,
133/26, 146/19, 148/27, 152/10,
154/11, 154/13, 158/32, 183/12,
186/07, 202/04
g.-iyordu 10/20, 53/03,
72/10, 92/01, 109/04, 116/14, 127/30,
183/20, 186/23, 199/01, 208/17,
211/32
g.-iyordum 137/23
g.-iyormuş 64/05
g.-iyorsun 118/03,
122/05, 137/26
g.-iyorum 39/24
g.-me 159/03
g.-meden 15/04, 133/11
g.-medi 14/20, 15/03,
15/04, 61/21, 76/26, 76/27, 184/35
g.-mediği 76/33
g.-mediğin 202/04
g.-mediğini 72/14,
93/16, 138/16
g.-medik 68/16
g.-mediler 132/10,
132/11
g.-mek 34/07, 35/11,
39/13, 59/27, 161/04, 186/33

g.-mekle 122/01
g.-mekten 161/01
g.-mem 123/11
g.-memiş 86/03
g.-memiştii 13/13,
51/10, 76/27, 133/13, 174/06, 181/26
g.-mese 142/16
g.-mesi 163/33
g.-mesin 49/23
g.-mesinde 45/21
g.-mesine 172/02
g.-mesini 36/30, 110/29
g.-meydi 61/01
g.-meye 104/36, 162/27
g.-meyeceğini 119/13,
129/09, 167/19
g.-meyecek 45/01
g.-meyecekler 138/06
g.-meyecekti 198/17
g.-meyip 131/28
g.-mez 33/28, 41/03,
41/11, 102/24, 202/31
g.-mezdi 39/11, 148/20
g.-miş 79/32, 80/23,
81/15, 84/05, 88/34, 96/13, 107/24,
121/21, 121/25, 122/14, 134/30,
152/19, 153/24, 158/27, 178/27,
184/17, 194/34, 196/05
g.-mişlerdi 88/13,
123/18, 125/18, 151/32
g.-mişti 27/19, 46/29,
63/12, 80/32, 82/11, 89/31, 109/26,
119/01, 120/30, 122/24, 130/17,
131/24, 134/08, 134/21, 149/37,
188/10, 208/28
g.-miyor 59/28, 190/20,
194/20
g.-miyordu 107/10,
111/09, 130/08, 152/38, 181/24
g.-se 42/12
g.-sem 149/02
g.-sene 65/06, 128/32
g.-sin 93/07, 139/07,
190/35
[=425]
gelecek, -ği: (T.) Daha
gelmemiş, yaşanacak zaman, istikbal,
ati.
g.-in 153/31
[=1]

gelin: (T.) Evlenmek için hazırlanmış, süslenmiş kız veya yeni evlenmiş kadın.

g. 54/25, 81/17, 86/30, 87/14, 88/01, 142/01

g.+i 87/10

g.+in 87/26, 87/32, 95/09

g.+inin 131/26, 164/08

[=12]

gelinlik, -ği: (T.) Gelin olma durumu.

g. 50/25

[=1]

geliş: (T.) Gelme işi.

g.+inde 45/18

g.+inin 201/01

g.+lerden 50/22

[=3]

geliş-: (T.) Büyüyüp, boy atmak, yetişmek, neşvünema bulmak.

g.-iyordu 18/36

[=1]

genç, -ci: (T.) Yaşı ilerlememiş olan, ihtiyar karşıtı.

g. 13/09, 15/07, 55/22, 71/15, 73/17, 78/17, 78/30, 83/33, 85/08, 85/34, 86/27, 92/14, 93/15, 101/22, 104/23, 105/04, 112/08, 113/21, 121/17, 123/01, 123/18, 123/26, 124/23, 129/31, 137/04, 137/27, 141/19, 143/18, 154/18, 159/13, 163/01, 164/26, 171/28, 174/01, 174/27, 175/24, 175/32, 176/02, 186/24, 188/13, 198/01, 198/07, 202/13, 202/34, 203/20, 207/07, 210/28, 211/02, 211/06, 213/26, 214/15

g.+lerin 146/19

g.+sin 55/13, 173/25, 184/29

[=55]

gençleştir-: (T.) Yeniden gençliğine ve dinçliğine kavuşturmak.

g.-ici 101/03

[=1]

gençlik, -ği: (T.) Genç olma durumu.

g. 101/26, 148/08

g.+in 57/35

g.+inde 57/17

g.+ini 12/01

g.+inin 12/26

[=6]

gene: Yine.

g. 13/01, 14/02, 15/03, 33/19, 34/31, 35/05, 35/28, 35/31, 38/13, 58/27, 70/01, 71/03, 78/31, 81/13, 85/13, 90/20, 102/30, 113/12, 122/33, 128/27, 133/14, 147/08, 160/09, 161/31, 167/14, 167/30, 180/07, 180/35, 189/05, 190/04, 193/05, 194/06, 196/30, 198/09, 199/13, 201/15

[=36]

geniş: (T.) Eni çok olan, enli, vâsi; alanı büyük olan, makro, dar karşıtı.

g. 14/12, 23/20, 29/34, 66/33, 79/28, 88/04, 101/04, 101/19, 102/08, 125/25, 143/15, 154/12, 165/08, 168/21, 175/20, 176/03, 212/26

[=17]

genişle-: (T.) Geniş duruma gelmek, büyümek.

g.-di 185/29

g.-miş 192/24

g.-yip 20/07, 73/28

[=4]

genişlik, -ği: (T.) Geniş olma durumu.

g. 208/25

g.+i 80/15

g.+ten 102/14

[=3]

geniş mezhepli: Mezhebi geniş.

g. 139/35

[=1]

ger-: (T.) Bir şeyin uçlarından veya kenarlarından çekerek gergin duruma getirmek; kol, bacak, uzatmak.

g.-en 139/03

g.-erek 193/24

g.-iyorlardı 125/27

g.-miş 124/02

[=4]

gerçi: (Far.) Her ne kadar ...
ise de, vakıa.

g. 109/19, 197/15

[=2]

gergef: (Far.+Ar.) Üzerine
kumaş gerilerek nakış işlemeye yarar,
çoğu dikdörtgen biçiminde olan
çerçeve.

g. 27/21

[=1]

geri: (T.) Arka, bir şeyin
sonra gelen bölümü, art alt taraf, ileri
karşıtı; geriye doğru.

g. 12/30, 62/06, 62/09,
74/25, 75/26, 80/14, 84/25, 87/16,
88/15, 89/02, 91/29, 105/07, 107/30,
129/09, 130/02, 137/12, 139/13,
157/01, 158/13, 158/21, 159/02,
177/27, 192/33, 200/26, 203/11,
204/26

g.+de 123/21, 126/33,
189/31, 194/33

g.+ye 9/14, 16/31,
37/17, 64/17, 114/01, 180/21, 215/03

[=37]

geri kal-: (T.) Arkada
kalmak.

g.-mamış 109/31

[=1]

geril-: (T.) Germe işi
yapılmak, gergin duruma gelmek,
belirli bir uzama ile çekilmek.

g.-en 88/09

g.-miş 30/08, 76/06,
91/04, 155/33

g.-mişti 172/13

[=6]

gerile-: (T.) Geri çekilmek,
geriye çekilmek.

g.-di 43/02, 83/27

[=2]

gerin-: (T.) Kolları açarak
gövdeyi gergin bir duruma sokmak.

g.-di 136/18

g.-mek 203/33

[=2]

gerisin geriye: Gerisin geri.

g. 196/16, 203/21

[=2]

getir-: (T.) Gelmesini
sağlamak.

g. 62/07, 65/21, 103/28,
136/19, 139/34, 158/34, 159/09,
169/18

g.-di 203/24, 214/06

g.-diği 47/15, 96/14,
128/30, 144/24, 156/31, 182/10,
190/18

g.-diğini 73/16

g.-dikleri 26/16

g.-diler 52/02

g.-dim 10/33, 93/21,

159/23

g.-din 179/05

g.-eceği 45/10

g.-eceğinden 199/06

g.-eceğini 13/30

g.-en 9/08, 121/32,

155/08, 193/11

g.-enler 52/02

g.-erek 32/31

g.-eyim 139/32, 140/01,

176/16

g.-in 158/12

g.-ince 175/07

g.-inceye 205/04

g.-ip 71/08, 149/05

g.-ir 13/24, 41/02

g.-irim 192/07

g.-irler 21/04

g.-iyor 81/17, 152/21

g.-iyordu 144/16

g.-iyorlardı 7/19

g.-me 196/25

g.-mediği 13/03, 112/12

g.-medinse 179/10

g.-mek 106/01, 151/23,

155/13, 177/27

g.-meye 198/24

g.-meyen 154/20,

154/24

g.-miş 128/34

g.-mişlerdi 63/26

g.-mişti 100/18

[=63]

getirebil-: (T.) Getirme
ihtimali veya imkânı bulunmak.

g.-irdi 23/08

[=1]

getiril-: (T.) Gelmesi sağlanmak.	g.-di 45/31 g.-diği 182/19 g.-en 24/28 g.-mesinden 11/31 [=4]	g.-en 111/18, 165/34 g.-er 36/25, 65/15, 71/34, 90/17, 98/22
getirt-: (T.) Getirme işini yaptırmak.	g.-tikleri 186/04 [=1]	g.-erdi 32/28 g.-ip 106/32, 149/10 g.-iyor 23/01 g.-mek 34/23 g.-mekte 112/08, 113/12
gevezelik, -ği: (T.) Geveze olma durumu, zevzeklik, lafazanlık.	g. 84/19 [=1]	g.-mekten 152/37 g.-melerden 107/30, 177/12
gevezelik et-: Saçma sapan konuşmak, zevzeklik etmek.	g.-me 140/17 [=1]	g.-meye 13/10 [=23]
gevşek: (T.) Sıkı veya gergin olmayan, gevşemiş olan.	g. 16/03, 211/23 [=2]	gezdır-: (T.) Birinin gezmesini sağlamak, dolaştırmak. g.-di 208/15 g.-dikten 166/14, 208/29
gevşeklik, -ği: Gevşek olma durumu.	g. 84/14, 100/02 g.+e 133/12, 208/27 g.+in 186/06 g.+ini 121/02 [=6]	g.-erek 89/24 g.-ip 137/14 g.-iyor 165/26 g.-meden 49/28 [=7]
gevşet-: (T.) Sertlik ve gerginliğini bozmak.	g.-mek 207/01 g.-ti 76/06 [=2]	gezinti: (T.) Uzak olmayan bir yere yapılan gezi, tenezzüh. g. 100/20 g.+lere 23/29 g.+leri 23/31 g.+lerine 24/23 g.+si 29/23 [=5]
geyik, -ği: (T.) Geyikgillerden , erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzları olan memeli hayvan.	g. 200/17 [=1]	gezme: (T.) Gezmek işi, seyran. g.+ye 22/11 g.+lerde 21/05 [=2]
gez-: (T.) Hava alma, hoş vakit geçirme vb. amaçlarla bir yere gitmek, seyran etmek; bir yerde dolaşmak, yürümek.	g. 173/08 g.-di 36/14 g.-diğini 201/02 g.-dikleri 84/30 g.-ebiliyor 18/31	gıcıkla-: (T.) Kuşkulandırmak. g.-mıyorlardı 52/25 [=1]
		gıçırda-: (T.) Gıçırta çıkarmak. g.-dı 83/12 [=1]
		gıçırdat-: (T.) Gıtırta çıkarmasına yol açmak. g.-a 76/30, 76/30 g.-madan 192/16 g.-tı 196/35

[=4]	82/04, 84/19, 85/16, 85/20, 85/30,
gıcırıklı: (T.) Gıcirtısı olan.	86/06, 86/10, 87/13, 87/15, 87/33,
g. 7/14	88/09, 89/12, 90/12, 90/13, 91/11,
[=1]	91/19, 91/22, 92/10, 92/16, 93/10,
gıdıklı: (T.) Eğlendirici,	93/14, 93/30, 93/32, 95/19, 95/22,
hoşa giden sözler söylemek.	97/07, 97/25, 98/29, 99/34, 101/15,
g.-yıcı 108/04	101/25, 101/30, 103/18, 104/23,
[=1]	105/28, 106/17, 106/24, 106/36,
gıpta: (Ar.) İmrenme.	111/19, 111/25, 112/29, 113/08,
g. 24/17	115/16, 117/17, 117/24, 117/29,
g.+ya 11/01	118/24, 118/28, 119/07, 119/12,
[=2]	119/19, 120/06, 120/10, 120/11,
gırtlak, -ğı: (T.) Soluk	120/23, 120/26, 121/23, 122/26,
borusunun üst bölümü, ümük, imik,	122/33, 124/11, 124/13, 124/20,
hançere.	125/09, 126/37, 127/03, 127/18,
g.+ı 214/27	127/33, 127/37, 128/12, 128/13,
g.+ıma 104/16	133/04, 135/06, 135/19, 135/24,
g.+ına 67/14, 75/28	138/13, 138/18, 141/12, 142/20,
g.+ındaki 193/23	142/25, 143/22, 143/30, 143/33,
g.+ından 83/29	144/03, 144/07, 145/02, 147/04,
[=6]	147/11, 147/32, 148/03, 148/31,
gıyabi: (Ar.) Bir kimse	149/35, 150/14, 150/24, 150/28,
bulunmadığı sırada yapılan, verilen.	151/14, 151/15, 151/33, 152/30,
g. 172/22	154/10, 154/11, 154/31, 155/05,
[=1]	157/12, 157/33, 157/37, 158/27,
gibi: (T.) Benzer.	159/04, 159/10, 159/18, 160/01,
g. 7/18, 8/11, 8/20,	161/16, 162/22, 162/25, 164/20,
8/28, 9/22, 10/20, 10/29, 11/18, 11/20,	164/22, 165/27, 168/02, 168/30,
12/01, 12/09, 12/34, 12/34, 13/07,	169/02, 169/09, 170/18, 172/19,
13/14, 13/20, 14/30, 16/27, 17/02,	172/26, 173/35, 174/25, 175/10,
18/24, 18/31, 18/33, 18/35, 18/36,	175/25, 175/31, 175/33, 175/34,
19/14, 20/09, 20/29, 22/07, 23/17,	176/09, 176/22, 177/16, 177/25,
24/06, 24/18, 26/27, 26/28, 28/23,	177/36, 179/13, 179/14, 180/06,
31/04, 32/02, 32/10, 32/28, 33/17,	180/15, 180/31, 181/13, 182/01,
34/04, 34/20, 35/34, 36/10, 38/22,	182/34, 185/14, 188/13, 188/14,
39/05, 39/16, 39/25, 39/34, 40/13,	188/24, 188/29, 189/21, 189/29,
40/30, 41/03, 41/08, 41/26, 43/17,	189/33, 190/23, 191/04, 192/23,
44/08, 44/12, 45/20, 46/32, 47/03,	192/24, 194/35, 195/06, 197/09,
47/25, 47/26, 48/20, 49/18, 50/13,	197/11, 198/03, 198/20, 198/21,
50/22, 51/01, 51/03, 51/26, 53/37,	198/22, 198/29, 200/10, 200/17,
54/06, 54/10, 54/28, 55/14, 55/16,	200/22, 200/22, 202/01, 202/09,
55/22, 55/23, 57/07, 58/06, 58/16,	202/22, 203/13, 203/20, 203/33,
59/04, 61/35, 62/01, 62/31, 63/04,	204/18, 204/29, 204/33, 205/30,
63/15, 63/29, 64/05, 64/13, 65/18,	205/35, 206/13, 207/12, 208/10,
66/06, 66/16, 67/03, 67/11, 67/22,	208/19, 208/27, 210/10, 211/11,
67/33, 68/12, 69/11, 69/21, 69/24,	211/12, 211/17, 212/21, 214/08,
72/06, 73/29, 73/35, 74/01, 74/10,	214/22, 214/28, 215/04
74/16, 74/20, 74/22, 75/13, 75/22,	g.+ydi 11/15, 22/09,
75/24, 75/27, 78/18, 79/11, 80/03,	25/08, 26/14, 35/33, 54/29, 56/36,
80/12, 80/21, 81/04, 81/15, 82/01,	59/07, 69/14, 77/06, 84/14, 86/02,

102/09, 111/21, 115/01, 116/14,
118/32, 120/22, 123/31, 124/02,
129/20, 186/26, 191/30, 213/27,
214/20

g.+ydiler 48/07, 85/26
g.+ymış 42/03, 84/24
[=341]

gidebil-: (T.) Gitme ihtimali
veya imkânı bulunmak.

g.-di 49/04
[=1]

gidedur-: (T.) Gitmek.

g.-un 31/35
[=1]

giderilebil-: (T.) Giderilme
ihtimali veya imkânı bulunmak.

g.-eceğine 133/19
[=1]

gidil-: (T.) Gitme işi
yapılmak.

g.-en 135/10, 185/30
[=2]

gidış-: (T.) Gitme işi.

g.+imde 184/31
g.+inden 41/04
[=2]

gir-: (T.) Dışardan içeriye
geçmek; sığmak; katılmak.

g. 171/07, 192/07

g.-di 36/34, 39/25,
44/29, 66/27, 68/25, 75/26, 76/09,
85/08, 115/25, 117/01, 121/13, 139/20,
165/23, 168/18, 185/30, 201/20,
206/33

g.-diği 37/12, 49/16,
103/34, 106/01, 142/23

g.-diğimde 10/06
g.-diğimi 43/24, 62/07
g.-diğini 73/15, 76/12,

133/24, 172/07

g.-dikleri 125/23,

142/31

g.-dikten 78/31
g.-diler 8/27, 77/18,

139/15, 152/01

g.-dim 10/29, 40/24,

62/05

g.-din 184/11
g.-eceğini 56/31
g.-ecekti 179/22

g.-en 10/27, 66/14,
69/16, 84/20, 92/24, 95/28, 109/19,
115/26, 130/13, 141/19, 150/14

g.-enin 83/13

g.-enleri 9/10, 28/31

g.-er 15/09, 16/09,
69/07, 150/32, 167/25

g.-erek 92/29, 116/27,
139/12, 189/04

g.-erken 178/06

g.-eyim 62/33

g.-ince 8/30, 92/28,
104/01, 132/36, 163/34, 171/28,
183/22, 192/01, 204/01

g.-inceye 60/27

g.-ip 15/11, 72/29,
79/26, 96/02, 109/25, 122/34, 144/32,
160/21

g.-işi 84/35

g.-meden 210/15

g.-mek 66/08, 106/36,
107/13, 115/06, 181/18

g.-mektense 46/02

g.-mese 45/27, 109/19

g.-mesi 164/31

g.-mesini 163/29

g.-meye 29/03

g.-mez 16/09, 69/07

g.-miş 12/21, 91/08,
173/17

g.-mişlerdi 91/36

g.-mişti 79/30, 89/12,
91/33, 190/25

g.-sene 116/35

[=111]

giril-: (T.) Girme işi
yapılmak.

g.-iyor 8/24

[=1]

Giritli: Girit adası halkından
olan kimse.

g.+lerin 66/35

[=1]

git-: (T.) Bir yere doğru
yönelmek; belli bir amaçla bir yere
devam etmek veya bir işle uğraşmak;
sürmek, devam etmek; tüketilmek,
harcanmak; geçmek; herhangi bir
durumda olmak.

g. 38/29, 38/29, 63/09,
69/02, 71/34, 81/24, 93/24, 119/16,
141/14, 158/20, 159/05, 160/25,
173/14, 174/29

g.-ebilirdi 131/29
g.-eceği 41/17, 110/17
g.-eceğim 119/16,
185/13

g.-eceğini 128/19,
197/09

g.-eceğiz 118/04,
119/16, 128/22

g.-ecek 13/34, 25/23,
41/25, 62/06, 74/33, 124/26, 126/23,
174/11, 190/36, 206/20

g.-eceklerini 95/11,
154/23, 154/31, 205/21

g.-eceksin 140/18
g.-ecekti 64/08, 205/08
g.-ecektim 62/13
g.-elim 42/02, 117/34,
117/36, 118/05, 119/18, 122/32,
126/24, 127/20, 128/21, 138/26,
178/33, 202/29, 202/30, 202/31,
210/01, 211/11, 211/13, 211/15

g.-emediği 99/04
g.-emeyeceğim 155/18
g.-emeyeceğini 211/28
g.-emeyesin 51/15
g.-emiyordu 201/32
g.-en 21/33, 23/26,
65/07, 76/12, 103/19, 136/07, 147/17,
155/16, 172/32, 194/13

g.-er 20/21, 41/24,
43/35, 171/26, 179/11, 195/18

g.-erdi 22/12, 26/06
g.-erek 23/06, 46/29,
57/17, 66/03, 120/14, 124/19, 178/09

g.-erim 17/31, 140/21,
140/21, 140/21

g.-erken 24/34, 40/35,
53/11, 71/10, 103/26, 132/22, 132/31,
133/10, 187/08, 193/15, 201/26

g.-erler 20/23, 28/24
g.-erlerdi 22/20, 28/28
g.-erlerken 32/25,
36/15, 167/28

g.-erse 20/23
g.-ersen 174/10
g.-ersiniz 140/32

g.-eyim 77/15, 130/05,
192/15

g.-ildiği 145/23
g.-ilir 169/16
g.-in 104/10
g.-ince 41/14, 50/36,
131/11, 164/04

g.-inceye 79/06, 154/14
g.-ip 38/13, 39/23,
42/31, 47/08, 51/32, 65/23, 66/21,
71/33, 72/10, 79/10, 79/33, 81/12,
84/21, 92/18, 102/11, 106/18, 108/19,
109/13, 115/23, 117/28, 119/02,
120/15, 133/15, 133/26, 138/10,
139/22, 140/14, 141/18, 153/25,
162/27, 174/03, 174/12, 175/27,
179/02, 186/33, 189/37, 195/22,
197/21, 199/27, 201/36, 205/19,
205/29, 206/17, 213/09

g.-iyor 41/27, 43/13,
43/13, 47/15, 81/24, 96/13, 156/03,
163/09, 177/18, 189/21

g.-iyordu 8/01, 40/02,
44/10, 62/15, 63/07, 65/09, 84/03,
125/20, 143/07, 187/08

g.-iyorlar 117/30,
117/30

g.-iyorlardı 84/09,
123/31

g.-iyorsun 119/02
g.-iyorum 83/19,
184/15, 184/15, 189/12

g.-iyoruz 63/23, 124/25,
126/12

g.-medi 51/29
g.-mediğine 45/14
g.-medin 113/14
g.-mek 18/03, 29/19,
49/13, 57/01, 59/12, 66/01, 70/15,
80/16, 107/12, 112/18, 113/29, 116/24,
120/22, 122/16, 148/09, 155/36,
161/08, 169/24, 174/24, 199/10,
201/10, 202/21, 205/21, 213/15

g.-mekle 107/16
g.-mektteki 113/21
g.-mektir 151/12
g.-melerine 171/12
g.-melerini 190/14
g.-melerinin 138/20
g.-meli 120/05

	g.-mem 39/14, 77/31	g.-tiğinin 182/26
	g.-memekten 156/01	g.-tik 42/05
	g.-memiş 132/12	g.-tiklerinden 142/30
194/12	g.-memişsinizdir	g.-tiklerini 126/27,
		130/04, 132/03, 133/07, 152/07,
	g.-mesem	152/28
119/08.Doğru+(1)		g.-tikten 41/17, 48/33,
	g.-mesi 95/23, 130/08	138/21, 164/16
	g.-mesiyle 116/08	g.-tiler 8/23, 33/16,
206/02	g.-meye 29/24, 94/17,	78/30, 94/33, 108/06, 112/09, 117/18,
		117/20, 118/09, 132/01, 132/02,
	g.-meyecek 207/02	132/07, 134/18, 135/28, 136/05
	g.-meyi 73/27, 90/06,	g.-tim 40/05, 41/07,
138/25, 157/10		132/17
	g.-mez 165/13, 171/26	g.-tiniz 194/25
	g.-mezdi 167/20	[=363]
	g.-miş 40/34, 71/35,	gitgide: (T.) Zaman
92/03, 175/04, 178/22, 183/05, 191/08	g.-mişe 150/01	ilerledikçe, giderek, gittikçe, ileride.
	g.-mişler 134/15,	g. 25/18, 30/32, 90/10,
135/14, 167/33	g.-mişlerdi 142/32,	90/26, 100/05, 101/33, 106/28, 108/09,
168/05, 178/07		115/24, 122/09, 135/12, 144/04,
	g.-mişti 35/06, 69/06,	144/12, 147/03, 158/04, 180/20,
118/01, 131/27		180/20, 188/16, 190/10, 211/17
	g.-miştik 132/17,	[=20]
134/30		giy-: (T.) Örtünüp korunmak
	g.-miştir 41/01, 62/05	için bir şeyi vücuduna geçirmek.
	g.-miyor 27/14, 183/32	g.-di 42/04, 118/07,
	g.-miyordu 18/09,	142/07, 195/36, 201/21
117/32, 153/18		g.-erek 26/05, 100/19,
	g.-seydi 110/19	135/32, 158/24
	g.-ti 7/06, 17/06, 40/09,	g.-erken 158/16
53/22, 66/30, 68/30, 76/21, 79/17,		g.-inceye 207/08
83/17, 93/08, 94/13, 99/30, 116/29,		g.-ip 71/17
116/32, 133/23, 155/01, 158/25,		g.-meye 113/20
162/04, 166/17, 172/05, 175/19,		g.-miş 29/15, 31/16,
179/13, 187/24, 188/19, 197/13,		88/12
201/26		g.-mişler 168/04
	g.-tiği 34/24, 89/10,	[=17]
108/03, 112/25, 163/10, 187/12		giyin-: (T.) Giymek.
	g.-tiğim 197/08	g.-di 176/24
	g.-tiğimden 63/11	g.-ir 32/27
	g.-tiğimiz 81/07, 178/33	g.-mek 176/11
	g.-tiğimizi 135/07	g.-mişlerdi 29/25
	g.-tiğinden 63/18	[=4]
	g.-tiğine 138/28	gizli: (T.) Başkalarından
	g.-tiğini 70/20, 107/22,	saklanan, duyurulmayan, saklı kalan,
134/23, 162/21, 177/31, 196/08,		mahrem, mestur, nihan.
196/09		g. 45/15, 52/31, 56/14,
		82/13, 96/10
		g.+ydi 45/21

[=6]
gocuk, -ğu: (Bulg.) İçi kürk,
pelüş vb.nden yapılan kalın ceket.
g. 214/15
g.+a 214/21
g.+la 214/05
g.+u 43/01
g.+un 203/33, 213/10,
213/23
g.+una 65/03, 206/09,
210/25, 211/31
g.+undan 212/10
g.+unu 192/08, 196/01,
201/21, 207/12
g.+unun 66/17, 203/24,
209/06, 210/23
[=20]
gögüs: (T.) Vücutun boyunla
karın arasında bulunan ve kalp,
akciğer vb. organları içine alan
bölümü, sine.
g. 93/09
g.+e 14/16, 93/09
g.+leri 67/08
g.+lerine 7/11
g.+ü 30/03, 39/35,
40/34, 143/32, 176/05, 203/14, 208/05
g.+üme 104/16
g.+ün 11/11
g.+ünde 143/34, 184/27
g.+ündeki 210/29
g.+ünden 98/08,
158/05, 203/23
g.+üne 37/16, 75/26,
78/10, 86/32, 101/25, 176/04, 198/20,
210/24
g.+ünü 15/15, 91/35,
135/24, 203/24
g.+ünün 73/28, 75/27,
87/20, 114/05
[=36]
gök, -ğü: (T.) Yeryüzü
üzerine mavi bir kubbe gibi kapanan
boşluk, gök kubbe, sema.
g.+e 81/31
[=1]
gökyüzü: (T.) Atmosferin
gözle görünen bölümü.
g. 212/28
g.+ndeki 75/30

g.+ne 91/13
g.+nü 101/30
[=4]
gölcük, -ğü: (T.) Gölet.
g. 9/08
[=1]
gölge: (T.) Saydam olmayan
bir cisim tarafından ışığın
engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan
karanlık.
g.+ler 204/23
g.+lere 141/21
g.+leri 47/02
g.+si 25/25
[=4]
gölgele-: (T.) Gölgeyi duruma
getirmek.
g.-diği 35/28, 101/07
[=2]
gölgesiz: (T.) Gölgesi
olmayan.
g. 129/11
[=1]
göm-: (T.) Yerine altına
koyarak üstünü toprakla örtmek; bir
nesnenin içine yerleştirmek, batırmak.
g.-erek 161/37
g.-müş 175/24
g.-müştü 212/19
[=3]
gömlek, -ği: (T.) Vücutun
üst kısmına giyilen kollu veya yarım
kollu, yakalı giysi.
g.+in 38/24
g.+inin 114/34
g.+leri 23/23
[=3]
gömül-: (T.) gömme işi
yapılmak veya gömme işine konu
olmak.
g.-dü 209/02
g.-düğünü 160/07
g.-mek 102/11
g.-müş 39/08
g.-üp 63/18
[=5]
gömülü: (T.) Batmış,
kaybolmuş.
g. 102/05
[=1]

gönder-: (T.) bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.

g.-di 93/21, 137/29
g.-diler 138/05
g.-ecek 174/29
g.-ip 176/25
g.-meyi 134/03
g.-mişler 165/12
[=7]

gönderil-: (T.) Gönderme işi yapılmak veya gönderme işine konu olmak.

g.-diler 92/23
g.-mesi 84/10
[=2]

gönül: (T.) Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı.

g.+lerine 138/01
g.+ü 54/16
g.+üm 197/07
g.+ümüze 184/33
g.+ün 77/36
g.+ündekileri 105/29
g.+üne 172/34
g.+ünü 69/02, 196/34
g.+ünün 151/21
[=10]

gönül avla-: (T.) Huyunu suyunu yakından bilerek olumlu davranışta bulunmak, tavlamak.

g.-ma 112/15
[=1]

gönül eğlendir-: (T.) Geçici bir ilgi ve sevgi göstererek hoşça vakit geçirmek.

g.-mekten 109/31
[=1]

gör-: (T.) Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek; anlamak, kavramak, sezmek; belirli bir zaman içinde bir olaya tanık olmak, yaşamak.

g. 17/23
g.-dü 31/29, 35/07,
37/07, 37/35, 58/07, 78/24, 89/11,
96/31, 102/01, 102/10, 104/27, 115/31,
119/12, 120/31, 124/15, 124/24,
125/35, 150/12, 159/02, 165/20,

177/16, 178/16, 206/31, 209/07,
211/22

g.-düğü 32/31, 63/05,
82/26, 100/32, 107/22, 118/25, 157/18,
161/19, 165/05, 188/34, 207/23,
212/05, 212/18

g.-düğün 151/22
g.-düğünü 130/14
g.-dük 98/17, 167/26
g.-dükçe 70/29, 85/22,
109/01, 127/17, 162/31, 184/11,
191/02

g.-dükleri 8/28, 97/06
g.-düler 92/13
g.-düm 53/36, 64/02,
95/19, 117/35

g.-dün 134/10, 150/26
g.-dünüz 92/02
g.-e 99/28, 99/29
g.-eceği 182/30
g.-eçğim 202/04
g.-eçğini 43/03,
189/06

g.-ecek 68/28, 160/35
g.-eçeksin 80/27
g.-eçti 37/32, 190/37
g.-elim 81/21
g.-emedi 135/21
g.-emeyeceği 52/18
g.-emiyordu 147/23
g.-en 16/19, 33/20,
45/13, 58/01, 73/34, 76/11, 76/12,
76/23, 104/05, 155/16, 162/02, 206/06

g.-enler 17/09, 98/23
g.-enlere 187/14
g.-enlerin 61/01
g.-erek 176/11
g.-eyim 40/20, 83/22,
149/22

g.-me 13/36
g.-meden 181/17
g.-medi 79/07
g.-mediği 71/25,
123/36, 176/31

g.-mediğine 142/13
g.-mediğini 34/24
g.-medik 95/29
g.-mediklerini 136/31
g.-mediler 173/22

g.-medim 41/05, 64/12,
70/27, 132/09, 171/01
g.-mek 7/21, 16/08,
24/34, 82/37, 144/10, 147/29, 155/14,
157/28, 176/22, 186/14, 194/08
g.-mekte 183/04
g.-meliydi 137/03
g.-memekte 12/36
g.-memelerine 23/04
g.-memeliydi 128/05
g.-memeye 104/32
g.-memiş 93/10, 168/12
g.-memişti 16/15,
112/33, 128/02
g.-memiştik 41/16
g.-memiştim 40/31
g.-meye 37/27, 123/25,
184/16, 188/30
g.-meyeceksin 119/23
g.-meyen 124/11,
132/29, 166/06
g.-meyince 157/06
g.-mez 26/18, 43/02,
89/36
g.-müş 12/03, 35/29,
183/07, 201/13, 209/05
g.-müşlerdi 9/13
g.-müştü 73/30, 80/23
g.-müyor 50/01, 124/06,
188/28
g.-müyordu 186/29
g.-müyorlar 111/06
g.-se 110/11
g.-sem 149/02
g.-sen 53/33
g.-ünce 8/17, 10/12,
13/21, 27/03, 37/11, 43/27, 52/11,
53/37, 55/13, 60/05, 62/19, 65/04,
66/23, 66/28, 67/19, 72/03, 83/13,
116/26, 118/03, 120/10, 123/05,
125/19, 149/16, 152/13, 176/12,
191/12, 210/05, 213/23
g.-üp 136/30, 183/36
g.-ür 26/18, 33/17,
43/02, 49/18, 80/12, 89/36, 104/23,
152/30, 212/20
g.-ürdü 32/34, 44/33,
163/13
g.-ürsün 62/14

g.-üyor 43/19, 90/11,
109/16, 124/10, 155/35, 162/23,
172/36, 186/30, 187/04, 197/02,
214/20
g.-üyordu 36/29, 51/03,
72/14, 127/36, 146/25, 150/03, 152/07,
155/31, 208/24
g.-üyorlardı 27/07,
154/25
g.-üyormuş 124/02
g.-üyorsan 58/18
g.-üyorsun 184/32
[=231]
göre: (T.) Bir şeye uygun
olarak, bir şey uyarınca, gereğince.
g. 15/32, 45/19, 76/10,
107/22, 110/31, 138/01, 150/25,
151/11, 172/24, 172/33, 172/34,
173/01, 200/01, 203/16, 206/11
g.+dir 168/29
[=16]
görebil- (T.) Görme ihtimali
veya imkânı bulunmak.
g.-diği 128/01
g.-iyor 123/33
g.-mek 206/25
[=3]
görücü: (T.) Evlenmek
isteyen erkek için kız görmeye giden
kimse.
g. 83/21, 84/05
g.+sü 50/24
g.+ye 50/22
[=4]
görül- (T.) Göz yardımıyla
bir şey, bir varlık algılanmak,
seçilmek; bir şeyin bulunduğu
anlaşılacak, karşılaşılmak, rastlanmak.
g.-düğü 47/26
g.-en 17/15, 19/06,
35/31, 48/07, 61/36, 100/09, 206/11
g.-medi 45/23
g.-memiş 69/09, 87/27,
204/07
g.-memişti 22/34
g.-mez 187/01
g.-ür 15/02, 147/27
g.-üyordu 55/25, 121/05
[=18]

görülebil-: (T.) Görülme ihtimali veya imkânı bulunmak.

g.-diği 28/17

[=1]

görün-: (T.) Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek; izlenim uyandırmak.

g.-ce 14/30

g.-dü 43/01, 72/28, 79/31, 131/32, 172/07

g.-düğü 85/12

g.-en 7/23, 12/27, 45/20, 117/12, 128/34, 152/08, 166/28, 212/28

g.-me 123/21

g.-meden 9/11

g.-mek 122/07

g.-memiş 82/06

g.-mesin 37/32

g.-mesiyle 92/19

g.-meye 187/26

g.-meyecek 116/03

g.-meyen 198/22,

204/32

g.-meyeyim 62/23

g.-mez 49/08

g.-müyordu 111/23,

121/11, 148/31

g.-müyordardı 187/33

g.-ünce 92/17

g.-ür 150/28, 168/26,

g.-ürde 128/18

g.-ürdü 23/22

g.-üyor 82/04, 144/20, 193/20, 212/15

g.-üyordu 11/02, 48/20,

57/07, 91/22, 128/16, 139/21, 150/14, 152/34, 165/25, 208/05, 214/33

g.-üyorlardı 8/11, 75/13

[=53]

görünüver-: (T.) Ansızın veya kısa süreli olarak görünmek.

g.-mesini 133/29

[=1]

görüş: (T.) Bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargı, fikir.

g.+ü 12/17

[=1]

görüş-: (T.) Buluşup konuşmak, konuşup sohbet etmek; bir iş, bir konu üzerinde karşılıklı görüş ileri sürmek, müzakere etmek.

g.-eyim 50/33

g.-menin 177/22

g.-meyeceklerini

177/23

g.-ürüz 119/26

[=4]

göster-: (T.) Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek; görülmesini sağlamak, görülmesine yol açmak; sert bir biçimde karşılık vermek.

g.-di 9/25, 61/10,

139/18, 149/14, 169/08

g.-diği 71/23, 95/15,

108/11, 111/37

g.-diğini 16/14

g.-ecek 105/07

g.-emiyor 92/17

g.-en 35/18, 92/15,

111/35, 172/31

g.-erek 93/20

g.-ilmediği 16/06

g.-ip 187/34, 188/11

g.-ir 16/30

g.-irdi 19/23, 41/34,

71/28

g.-irim 196/14

g.-iyor 10/17

g.-iyordu 56/24, 57/10, 67/15, 106/17, 111/26, 181/06, 186/22

g.-medi 105/25

g.-mediği 16/29, 75/05

g.-mediklerini 191/11

g.-mek 12/14, 95/16,

96/24, 128/06, 160/04

g.-mekten 16/22

g.-mese 153/27

g.-mesi 12/32

g.-meye 187/37

g.-mez 62/12

g.-mezdi 22/06

g.-mezlerdi 163/16

g.-miş 10/19

g.-mişti 61/23

[=51]

gösteril-: (T.) Görülmesi sağlanmak.

g.-en 193/19
[=1]
götür-: (T.) Taşımak, ulaştırmak veya koymak; bir kimseyi bir yere kadar yanında yürütmek; dayanmak, katlanmak, tahammül etmek.

g. 93/07, 210/02,
211/15
g.-dü 10/02, 32/09,
75/27, 103/09, 129/24, 133/09, 149/13,
176/33, 210/04, 212/23
g.-dükleri 32/26
g.-düler 32/16, 133/10,
137/19
g.-düm 62/08
g.-eceğim 140/09
g.-eceğinden 199/05
g.-ecek 174/20
g.-eceksin 81/05
g.-emedi 43/20
g.-emediği 108/29
g.-emezdi 207/07
g.-en 116/13, 152/32
g.-mek 12/23, 92/11
g.-meye 107/32
g.-meyip 23/29
g.-mezsem 55/30
g.-sem 76/32
g.-üp 18/32, 139/14
g.-ür 55/19
g.-ürdüm 43/19
g.-ürken 13/11, 207/01
g.-ürüm 32/14, 68/03
g.-ürüz 68/01
g.-üyor 117/29
g.-üyordu 190/10
g.-üyorsun 137/09
g.-üyorum 56/07
[=46]
götürü: (T.) Fiyatı veya ücreti toptan belirlenen (iş vb.).
g. 186/09
[=1]
götürül-: (T.) Götürme işi yapılmak veya götürme işine konu olmak.

g.-dü 187/25
g.-ür 24/24
[=2]

gövde: (T.) Bir şeyin asıl bölümü; ağaç ve bitkilerin dallarının dışında kalan ana bölüm.
g.+ler 125/08
g.+lerinde 125/03
g.+leriyle 125/05
g.+sine 75/08
[=4]
göz: (T.) Görme organı, basar; bölüm, hane.
g. 19/22, 49/28, 96/24,
99/28, 125/09, 196/18
g.+de 103/10
g.+den 163/15
g.+e 19/13
g.+le 18/04, 48/07,
52/24, 110/25, 141/07, 141/08, 147/27,
177/15
g.+ler 28/16, 143/30
g.+lerden 157/37
g.+leri 8/01, 11/15,
16/17, 20/29, 29/32, 31/01, 35/29,
37/06, 37/34, 48/10, 48/23, 54/29,
67/31, 70/17, 72/20, 79/04, 87/24,
90/23, 91/22, 94/18, 104/18, 110/12,
114/07, 114/21, 115/04, 115/14,
116/03, 118/15, 118/21, 125/36,
133/21, 134/05, 134/27, 140/08,
141/27, 154/32, 155/30, 157/04,
157/19, 157/24, 157/35, 159/05,
160/22, 163/04, 163/05, 164/02,
166/20, 174/27, 184/13, 198/12,
198/21, 200/21, 202/14, 202/34,
203/28, 214/12
g.+lerimden 41/03
g.+lerin 11/10
g.+lerinde 75/23, 78/23,
85/17, 86/05, 119/10
g.+lerindeki 55/08
g.+lerinden 38/26,
78/09, 78/15, 159/28, 203/23, 214/36
g.+lerine 203/17,
211/03
g.+lerini 10/19, 13/29,
15/25, 25/30, 29/06, 30/04, 35/23,
35/35, 36/28, 37/22, 38/15, 39/26,
39/34, 40/17, 40/33, 49/26, 54/10,
67/18, 75/08, 78/13, 78/15, 79/13,
79/30, 83/11, 87/08, 90/35, 93/19,
93/29, 102/09, 104/21, 108/26, 109/36,

112/21, 114/09, 114/18, 121/32,
123/10, 127/15, 127/17, 128/36,
135/19, 137/27, 139/01, 141/25,
144/01, 144/06, 149/35, 150/06,
152/13, 156/36, 157/18, 164/01,
165/26, 166/03, 166/14, 170/13,
176/04, 176/11, 180/33, 181/03,
185/23, 189/32, 192/19, 201/27,
208/10, 208/15, 208/29, 212/12,
212/19, 214/18, 214/27, 214/32,
215/02

g.+lerinin 18/18, 55/22,
61/04, 61/35, 71/01, 76/16, 105/07,
115/03, 147/04, 150/02, 177/15,
192/25, 205/05, 213/27

g.+leriyle 45/24, 48/12,
121/10, 155/21, 159/03, 161/07,
187/34

g.+lerle 8/19, 9/13,
14/17, 16/03, 17/03, 28/18, 34/21,
36/20, 48/25, 68/32, 73/31, 74/01,
79/07, 87/01, 88/01, 89/01, 91/03,
93/17, 94/04, 118/26, 131/24, 156/05,
157/13, 182/01, 182/34, 188/18,
202/18, 202/25, 213/24

g.+ü 16/34, 18/32,
82/35, 89/21, 91/23, 95/04, 130/15,
166/29, 170/33, 208/18

g.+üm 46/16, 49/08,
50/04, 66/11, 94/10, 94/20, 167/13

g.+üme 30/20

g.+ümü 58/32

g.+ümün 41/25

g.+ümüzü 194/15

g.+ünde 130/09

g.+ünden 40/31

g.+üne 101/21, 137/02,
197/19, 198/02

g.+ünü 32/13, 55/19,
62/12, 66/11, 68/21, 69/01, 83/16,
109/15, 169/21, 172/32, 197/03

g.+ünün 67/19, 82/16,
109/14, 152/21, 155/14, 175/07,
179/23

g.+üyle 54/26, 82/08,
153/06, 164/06

[=264]

göz at-: (T.) Kısa bir süre,
fazla dikkat etmeden bakıvermek.

g.-inca 49/20

[=1]

gözden geçir-: (T.) Okumak;
niteliğini anlamak için bir şeyin her
yanına bakmak, incelemek, muayene
etmek.

g.-diği 73/11

g.-irdi 73/04

g.-meyi 136/34

[=3]

gözetil-: (T.) Gözetme işi
yapılmak veya gözetme işine konu
olmak.

g.-en 34/11

g.-iyordu 20/11

[=2]

göz gezdir-: (T.)
Derinlemesine incelemeyen okumak.

g.-meye 103/14

[=1]

göz göze gel-: Her iki tarafın
bakışları karşılaşmak.

g.-mek 163/02

[=1]

göz kapağı: (T.) Göz
yuvarlarının önünde bulunan, birbirine
yaklaşarak gözü örten, kenarlarında
kirpikler bulunan koruyucu organ.

g.+ları 204/11, 213/28

g.+larında 175/34

g.+larını 159/32

g.+larının 90/35

[=5]

göz kırp-: (T.) Göz kapağını
kapayıp açmak.

g.-tılar 208/09

[=1]

göz koy-: (T.) Bir kimseyi
veya bir şeyi ele geçirmeyi istemek.

g.-maktan 182/20

g.-mayıp 191/25

g.-up 110/21

[=3]

göz kulak ol-: (T.)
Gözetmek, korumak, bakmak.

g.-du 65/23

[=1]

gözle-: (T.) Bir şeyin
olmasını veya bir kimsenin gelmesini
beklemek, intizar etmek.

g.-meye 208/11

[=1]
gözlü: (T.) Gözü olan.
g. 192/01
[=1]
gözlük, -ğü: (T.) Görme bozukluğu olan gözlerin daha iyi görmesine veya gözleri korumaya yarayan, bir çerçeveye yerleştirilmiş çift camdan oluşan araç.
g.+ünü 149/18, 160/28
[=2]
gözlüklü: (T.) Gözlük takmış olan, gözlük kullanan.
g. 152/24
[=1]
gözyaşı: (T.) Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yağ.
g. 40/13, 164/01, 202/13
g.+ları 42/24, 60/33
g.+larına 15/17
g.+larını 80/35
g.+larıyla 163/26
[=8]
göz yum-: (T.9 Görmezlikten gelmek, hoş görmek, bağışlamak.
g.-muş 182/21
[=1]
gramofon: (Fr.) Önceden özel bir madde üzerine kaydedilmiş sesleri, istenildiğinde dinleten alet, sesyazar, fonograf.
g.+u 186/04
[=1]
grup: (Fr.) Küme.
g.+lar 154/01
g.+ları 20/10
g.+un 33/04
[=3]
gurur: (Ar.) Kendini beğenme, büyüklenme, benlik, kibir.
g.+u 13/27, 82/09, 106/16
[=3]
gübre: (Rum.) Verimini arttırmak için toprağa dökülen her türlü hayvan dışkısı, kimyasal veya bitkisel madde, kemre.

g. 8/18, 102/19, 129/05
[=3]
gücen-: (T.) Birinin beklenilmeyen bir davranışı veya sözü karşısında kırgınlık duymak, kırılmak.
g.-dim 89/08
g.-me 170/23
g.-mişti 118/03
[=3]
güç, -cü(1): (T.) Fizik, düşünce ve ahlak yönünden bir etki yapabilme veya bir etkiye direnebilme yeteneği, kuvvet, efor.
g.+leri 20/30
g.+ü 171/07
g.+üne 92/18
[=3]
güç(2): (T.) Ağır ve yorucu emekle yapılan, çetin, müşkül, kolay karşıtı.
g. 42/12, 53/02, 95/23, 111/28, 158/04, 190/24
g.+tü 157/28
g.+tür 173/26
[=8]
güç gel-: (T.) Bir şeyin yapılmasında zorluk ve sıkıntı ile karşılaşmak.
g.-di 18/28
[=1]
güçlük, -ğü: (T.) Zorluk.
g. 89/32
g.+le 90/35, 197/25, 206/01
[=4]
gül-: (T.) İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak.
g.-dü 46/17, 74/02, 113/06, 113/11, 120/02
g.-en 184/03
g.-er 22/27
g.-erek 43/04, 45/35, 49/07, 50/15, 52/14, 81/20, 139/33, 148/24, 149/21, 154/22, 174/11, 176/12
g.+erken 187/34
g.-mek 163/35

g.-meye 80/33
g.-üyordu 73/33,
181/29, 190/32

[=25]

güldür-: (T.) Gülmesine
sebepl olmak.

g.-düğü 24/06
g.-eceğı 177/19
g.-en 21/25
g.-ürdü 22/29
[=4]

güler yüz: (T.) İçten ve
yapmacıksız, yumuşak, okşayıcı
davranış.

g.+le 59/27
[=1]

güler yüzlü: (T.) Yakınlık
gösteren, içten davranan.

g. 187/12
g.+ydü 187/08
[=2]

gülle: (T.) Eskiden som taş
veya demirden, yuvarlak bir biçimde
yapılırken, günümüzde çelikten
yapılan top mermisi.

g. 69/24
[=1]

gülümse-: (T.) Güler gibi
olmak, hafifçe gülmek.

g.-di 95/01
g.-meye 126/19
g.-meyle 145/27
g.-yerek 70/24
g.-yor 31/07, 213/27
g.-yordu 29/16, 137/21
g.-yorlardı 129/22
[=9]

gülümseme: (T.) Gülümseme
işi, tebessüm.

g. 181/10, 187/14
[=2]

gülünç, -cü: (T.) Güldürücü,
tuhaf, komik.

g. 13/07, 26/21, 61/24,
146/18, 175/08, 179/20
[=6]

gülüş: (T.) Gülme işi.

g. 192/31
g.+le 48/02, 88/18,
120/13, 166/31, 172/36, 180/30

g.+te 73/33
g.+üyle 31/25
[=9]

gülüş-: (T.) Karşılıklı veya
birlikte gülünmek.

g.-erek 46/05
g.-üp 20/06
[=2]

gümüş: (T.) Atom numarası
47, atom ağırlığı 107,88, yoğunluğu
10,5 olan, 960 °C'ye doğru sıvı
duruma geçen, parlak beyaz renkte,
kolay işlenir ve tel durumuna gelebilen
element (simgesi Ag.).

g. 31/17, 46/22, 48/20,
79/11, 87/24, 127/16, 189/22, 190/15
[=8]

gün: (T.) Gündüz; yer
yuvarlağının kendi eksenini etrafında bir
kez dönmesiyle geçen 24 saatlik süre;
içinde bulunula zaman.

g. 11/29, 21/23, 22/31,
35/06, 36/21, 39/19, 39/24, 41/05,
41/18, 41/19, 41/20, 41/20, 49/03,
49/04, 51/07, 51/24, 52/01, 52/09,
53/22, 57/26, 59/25, 62/04, 62/28,
62/28, 63/01, 63/08, 65/02, 69/04,
72/08, 81/12, 83/21, 96/23, 97/26,
99/33, 108/03, 112/20, 112/32, 113/23,
115/07, 122/12, 136/26, 144/09,
147/14, 148/13, 150/22, 151/08,
151/10, 156/09, 162/05, 162/07,
162/18, 162/24, 162/26, 163/32,
164/25, 167/24, 175/06, 176/25,
180/11, 182/19, 185/32, 187/07,
187/29, 190/09, 191/30, 193/15,
197/02, 197/07, 200/19, 200/31,
201/05, 201/10, 201/15, 201/15,
202/04, 204/03, 205/21, 205/34,
206/02, 206/10

g.+de 7/20, 35/05,
52/13, 54/17, 66/05, 71/31, 146/29,
153/19, 163/08, 167/25, 186/07

g.+den 14/14, 39/19,
80/16, 82/32, 100/02, 100/16, 118/26,
181/26, 182/29, 207/24

g.+dür 170/35, 183/26
g.+e 41/17, 80/16,
99/32, 100/03, 100/16

g.+kü 152/21

g.+ler 142/26, 142/29,
179/20, 183/07, 189/33
g.+lerde 16/05, 84/29,
102/36, 108/18, 113/04, 117/32,
153/15, 165/20, 182/35, 185/28,
186/05, 187/16, 189/05, 207/26
g.+lerden 89/30,
147/15, 177/12
g.+lerdeydi 100/14
g.+leri 26/04, 44/23,
100/01, 145/08, 145/23, 162/31,
177/26, 203/04
g.+lerimde 140/33
g.+lerin 61/22, 84/15,
154/27, 162/22, 193/03
g.+lerini 80/10
g.+lük 178/01
g.+ü 7/06, 24/01, 29/13,
41/06, 42/14, 55/29, 72/13, 79/16,
85/05, 149/12, 153/03, 168/13, 178/01,
182/08, 182/26, 205/29
g.+ün 21/10, 50/37,
79/26, 86/32, 133/25, 143/04, 193/08
g.+üne 29/12
g.+ünü 85/23
g.+ünün 81/29, 155/27
[=175]
günah: (Ar.) Dinî bakımdan
suç sayılan iş veya davranış, vebal.
g. 141/09
g.+a 43/24
g.+ı 63/10
g.+lar 109/33
[=4]
günaşırı: (T.) Bir gün ara ile,
iki günde bir.
g. 117/28
[=1]
günden güne: (T.) Gün
geçtikçe, gittikçe, gün günden.
g. 107/29, 111/27,
111/35, 145/02
[=4]
gündüz: (T.) Günün sabahtan
akşama kadar süren aydınlık bölümü.
g.+ki 128/33
g.+künden 126/35,
127/08
g.+leri 44/08, 85/32,
86/06, 107/24, 163/23

g.+lerini 96/07
g.+ün 23/03
[=10]
gündüzün: (T.) Gündüz
vaktinde.
g. 28/12
[=1]
Güneş: Gezegenlere ve yer
yuvarlağına ışık ve ısı veren en büyük
gök cisimi.
g. 26/05, 101/33,
113/29, 114/06, 114/22, 115/03,
120/37, 125/01, 175/19, 214/03
g.+e 121/08, 176/13
g.+i 101/31
g.+in 29/32, 102/03,
126/36, 136/09, 176/10, 214/32
güneş: (T.) Güneş ışıklarının
ve ısısının etkilediği ortam.
g.+te 114/15
[=20]
güneşli: (T.) Açık, aydınlık
(hava).
g. 150/04
[=1]
güngörmüş: (T.) İyi yaşamış.
g. 8/04
[=1]
günlerce: (T.) Pek çok gün
boyunca.
g. 86/12, 107/10,
145/21, 145/31, 162/05, 174/03,
183/18, 203/06
[=8]
günlük, -gü: (T.) O günkü, o
günle ilgili.
g. 108/34, 151/04,
165/17
[=3]
gür: (T.) Bol ve güçlü olarak
çıkan veya fişkıran.
g. 97/18
[=1]
gürlet-: (T.) Gürlemesine
sebepl olmak.
g.-erek 99/07
[=1]
gürültü: (T.) aralarında uyum
bulunmayan düzensiz seslerin bütünü,
patırtı, şamata.

g. 30/07, 75/04, 79/02,
97/13, 104/03, 131/14

g.+ler 121/04

g.+sü 96/02

g.+yle 103/34

[=9]

gürültülü: (T.) Karışık
olaylarla dolu.

g. 193/04

[=1]

güveç, -ci: (T.) İçinde yemek
pişirilen toprak kap.

g. 24/01

[=1]

güven-: (T.) Güven duymak,
güveni olmak, itimat etmek.

g.-diği 116/10

g.-emiyor 110/16

g.-en 108/25, 140/03

[=4]

güvey: (T.) Damat.

g.+e 142/01

[=1]

güya: (Far.) Sözde, sanki.

g. 54/14, 89/27, 90/01,
96/10, 121/18

[=5]

güzel: (T.) Göze ve kulağa
hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin
karşıtı.

g. 8/05, 12/33, 12/34,
13/01, 32/24, 33/28, 44/18, 47/16,
81/29, 89/33, 100/25, 102/08, 114/14,
128/02, 136/02, 136/34, 144/34,
144/35, 146/01, 155/22, 161/33,
163/37, 168/22, 169/02, 171/14,
172/30, 173/02, 177/01, 179/11,
187/15, 188/07

g.+im 39/18

g.+leri 67/09

[=33]

güzelce: (T.) Güzele yakın,
güzel gibi; iyice, adamakıllı.

g. 66/16, 168/20

[=2]

güzelleşiver-: (T.) Çabucak
veya ansızın güzelleşmek.

g.-en 30/01

[=1]

güzelleştir-: (T.) Güzellik
vermek, güzellik kazandırmak.

g.-en 187/21

[=1]

güzellik, -ği: Estetik bir zevk,
coşku, hoşlanma duygusu uyandıran
nitelik, hüsün.

g. 186/28

g.+le 20/16

[=2]

H

ha: (T.) Dikkati çekmek, uyandırmak için kullanılan bir söz; bir şeyin birdenbire hatırlandığını veya kavrandığını anlatan bir söz.

h. 39/32, 43/11, 54/25, 70/26, 107/07, 149/08, 149/10, 149/25, 205/28

[=9]

haayt: (T.) Bir ünlem.

h. 31/23

[=1]

haber: (Ar.) Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, sabık.

h. 39/22, 41/29, 43/12, 43/14, 124/17, 130/07, 134/17, 138/28, 142/30

h.+i 51/35, 63/10, 63/11, 70/13, 70/14, 74/08, 79/33, 80/37, 111/03

h.+im 98/20, 195/11

h.+in 68/21, 81/16, 135/14

h.+le 121/24

h.+leri 97/12

[=25]

haber al-: (Ar.+T.) Kendisine bildirilmek, öğrenmek, bilgi edinmek.

h.-masını 189/34

[=1]

haberi ol-: (Ar.+T.) Bilgisi olmak, bilmek.

h.-madan 187/16

[=1]

haber sal-: (Ar.+T.) Haber göndermek.

h.-dım 9/29

[=1]

habersiz: Haberi olmayan, haber almamış, hiçbir bilgisi olmayan, bihaber.

h. 141/17, 189/20

[=2]

haber ver-: (Ar.+T.) Bildirmek, haber ulaştırmak.

h. 171/30

h.-dirmeyi 134/03

h.-iyordu 101/10

h.-meden 138/19

h.-medi 132/22, 132/23

h.-mek 199/20

h.-mekten 199/19

h.-memişlerdi 130/18

h.-meye 160/32, 172/15

h.-meyecek 205/08

[=12]

hac: (Ar.) Genellikle tek tanrılı dinlerde kutsal olarak tanınan yerlerin, o dinden olanlarca yılın belli aylarında ziyaret edilmesi.

h.+a 32/25

[=1]

hacet: (Ar.) Herhangi bir şey için gerekli olma, ihtiyaç, gereklilik, lüzum.

h. 18/01, 137/23, 139/29, 169/15, 205/23

[=5]

hacı: (Ar.) Din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman.

h. 86/20

[=1]

Hacı Etem: İhsan ve Şakir gibi zenginlere dalkavukluk eden roman karakteri.

h. 32/20, 32/24, 43/01, 43/12, 43/14, 43/27, 44/01, 44/29, 49/25, 51/28, 64/21, 65/07, 65/14, 65/18, 66/01, 66/31, 67/22, 67/33, 68/04, 68/11, 68/34, 68/36, 89/18, 89/25, 89/32, 92/25, 93/19, 94/03, 94/25, 94/29, 95/05, 95/15, 95/25, 97/28, 207/31, 208/08

h.+di 47/32

h.+e 65/04, 66/10, 66/25, 74/24, 93/29

h.+i 66/14, 89/10

h.+in 42/35, 49/17, 52/29, 65/10, 66/27, 67/17, 68/08, 89/12, 93/16, 95/09

h.+le 45/20, 89/31, 92/12, 93/09, 93/28

[=59]

Hacı Rifat: İhsan'ın babası.

h.+ın 24/09, 28/06, 31/10, 31/19, 31/31, 81/16, 86/16, 176/31

[=8]
had: (Ar.) Sınır, uç.
h.+dine 86/17, 90/21
h.+ini 193/33
[=3]
hadi: (T.) Haydi;
isteklendirmek, çabukluk belirtmek
için kullanılan bir söz.
h. 30/28, 31/35, 61/29,
74/12, 74/15, 119/18, 141/14, 157/08,
213/22
[=9]
hadise: (Ar.) Olay.
h. 111/22, 131/03,
142/10
h.+ler 9/09, 83/06,
153/01, 164/22, 175/12, 193/12
h.+lerden 28/08
h.+leri 99/06, 155/13,
175/10, 193/04
h.+lerin 191/05, 193/18
h.+nin 160/16
h.+si 22/08
h.+sinden 153/28
h.+yi 51/35
[=20]
hafif: (Ar.) Tartıda ağırlığı az
gelen, yeğni, ağır karşıtı; etkisi az
olan, sert karşıtı; gücü az olan, belli
belirsiz.
h. 7/13, 16/25, 22/04,
36/32, 38/06, 49/01, 62/02, 75/05,
75/23, 78/06, 85/25, 87/05, 87/21,
87/25, 91/08, 103/06, 117/09, 123/29,
124/32, 127/03, 128/01, 133/01,
136/16, 155/08, 158/31, 169/21,
187/29, 192/26, 202/09, 206/12,
209/27, 211/30, 214/06
h.+ten 207/19
[=34]
hafifçe: Hafif olarak, hafif bir
biçimde, belli belirsiz.
h. 30/03, 38/31, 83/12,
94/03, 157/04, 159/02, 176/01, 192/29,
213/26
[=9]
hafif hafif: Yavaş yavaş, ağır
ağır.
h. 8/06, 19/14, 30/32,
129/30

[=4]
hafifle-: Etkisi, gücü
azalmak; bir sıkıntıdan kurtulmak,
rahatlamak.
h.-di 10/10, 104/16
h.-diğini 115/17
h.-miş 75/01
[=4]
hafifletebil-: Hafifletme
ihtimali veya imkânı bulunmak.
h.-iyordu 28/04
[=1]
hafiflik, -ği: Davranışları
içinde bulunduğu toplumun ahlak
anlayışına uymama durumu.
h.+ini 58/01
[=1]
hafta: (Far.) Birbiri ardınca
gelen yedi günlük dönem.
h. 39/20, 84/01, 96/32,
138/10, 141/29, 162/30, 197/14
h.+da 153/19, 185/31,
186/06
h.+dan 86/16, 131/26,
153/11
h.+dır 170/31, 201/12
h.+larca 23/04
h.+lardan 112/33
h.+nın 96/06
h.+sı 153/04
h.+sında 96/05, 201/01
h.+sından 29/22
h.+ya 81/17, 201/31
h.+yı 156/04
[=25]
haftalarca: Uzun süre.
h. 174/13
[=1]
hain: (Ar.) Zarar vermekten,
üzmekten veya kötülük yapmaktan
hoşlanan (kimse).
h. 116/09
[=1]
hak: (Ar.) Pay.
h. 168/25
h.+kı 90/03, 95/22,
107/15, 137/13, 141/05, 179/36,
191/28
h.+kım 122/13
h.+kındaki 27/14

h.+larında 142/30
[=11]
hakaret: (Ar.) Onur kırma,
onura dokunma.
h. 80/05, 150/16
h.+i 74/05
h.+leri 80/18
[=4]
hâkî: (Far.+Ar.) Yeşile çalan
toprak rengi; bu renkte olan.
h. 89/13, 142/07
[=2]
hakikat: (Ar.) Gerçek.
h. 18/26, 45/06, 152/19
h.+e 73/22
h.+en 98/36
h.+i 98/28
[=6]
hakikaten: (Ar.) Gerçekten.
h. 13/17, 16/13, 21/19,
26/30, 71/14, 90/11, 108/18, 121/24,
123/32, 163/08, 184/03, 191/03,
200/09, 200/10, 207/04
[=15]
hakiki: (Ar.) Gerçek.
h. 21/01, 61/01, 99/25
[=3]
hakim: (Ar.) Egemenliğini
yürüten, buyruğunu yürüten, sözünü
geçiren, egemen.
h. 13/33, 83/33, 117/10,
129/15
h.+dirler 20/17
h.+lerim 99/21
[=6]
hakim ol-: (Ar.+T.)
Buyruğunu yürütmek, egemenliğini
sürdürmek.
h. 151/28
h.-amayıp 114/01
h.-an 190/28, 198/33
h.-arak 194/35
h.-du 106/08
h.-mak 199/12
h.-maya 163/21, 199/03
h.-uyor 197/26
[=10]
hakkında: İlgili olarak,
üzerine.

h. 21/23, 28/06, 53/01,
98/19, 144/37, 154/13, 166/33, 171/01,
173/36, 185/03, 185/06
h.+ki 198/31
[=19]
hakla-: Bozmak, perişan
etmek, yenmek.
h.-mak 199/28
[=1]
haklı: Hakka uygun, doğru,
yerinde.
h. 76/05, 80/17
[=2]
hakperest: (Ar.+Far.)
Haksever.
h. 45/27
[=1]
haksız: Davası, iddiası,
davranışı, düşüncesidoğru ve yerinde
olmayan (kimse).
h. 179/37, 183/04
[=2]
hak ver-: (Ar.+T.) Birinin
düşüncesini, davasını, iddiasını doğru
bulmak.
h.-mekten 175/02
[=1]
hal: (Ar.) Hâl, bir şeyin
içinde bulunduğu şartların veya
taşıdığı niteliklerin bütünü, durum,
vaziyet.
h. 47/10, 47/11, 59/18,
107/11, 142/16, 145/28, 174/06,
186/12, 212/08, 214/12
h.+de 13/11, 22/02,
31/21, 32/27, 37/04, 40/25, 45/27,
48/03, 52/11, 53/32, 59/15, 71/15,
71/34, 78/02, 80/20, 82/21, 83/30,
84/34, 86/01, 92/32, 99/13, 101/33,
102/22, 105/07, 107/18, 109/06,
110/04, 126/06, 126/13, 127/08,
130/18, 131/12, 132/26, 133/01,
134/05, 138/08, 143/06, 144/32,
147/17, 154/20, 160/31, 167/02,
167/20, 167/22, 168/03, 168/16,
178/09, 179/06, 186/07, 187/06,
189/32, 191/10, 194/09, 197/32,
205/23, 209/15
h.+den 191/06
h.+deydi 163/08

h.+dir 100/09
h.+e 51/34, 56/27,
86/13, 100/18, 107/33, 109/26, 131/23,
133/11, 193/10, 196/25, 198/24,
205/04
h.+i 14/22, 22/07,
32/27, 53/31, 56/13, 93/34, 109/03,
110/08, 110/21, 160/35, 162/05,
182/02, 187/37, 197/18, 198/01,
198/08, 206/06
h.+im 194/07
h.+ime 117/36
h.+imiz 162/08
h.+imize 174/37
h.+imizi 184/32
h.+in 62/19, 148/12,
183/33
h.+inde 8/10, 10/12,
19/11, 20/20, 54/35, 71/28, 72/16,
83/10, 86/08, 101/13, 101/16, 101/32,
108/15, 144/17, 154/02, 175/29,
191/01, 206/19, 212/29
h.+indeki 77/05
h.+inden 85/11, 151/24,
162/07, 194/04
h.+ine 74/13, 172/02,
191/07, 199/06, 202/34
h.+ini 26/19, 141/28,
155/35, 167/03, 184/11, 184/16,
197/31, 207/05
h.+ler 97/34
h.+lerde 108/16
h.+lere 15/21, 190/28,
199/24
h.+leri 17/04, 62/30,
193/21
h.+lerinde 182/15
h.+lerini 85/22
h.+li 19/23, 20/17
[=155]
hâlâ: (Ar.) Şimdiye kadar, o
zamana kadar, hâlen, henüz.
h. 14/20, 27/04, 33/13,
49/05, 69/31, 72/14, 73/21, 79/11,
80/02, 85/32, 92/09, 93/01, 98/11,
126/06, 126/16, 133/13, 135/23,
142/25, 143/08, 145/15, 155/09,
162/24, 164/09, 164/19, 198/30,
199/01, 199/07, 213/20, 213/37
[=29]

halay: Anadolu'nun çeşitli
bölgelerinde genellikle davul ve zurna
eşliğinde toplu olarak oynanan bir halk
oyunu.

h. 88/27, 90/26
[=2]

hâlbuki: (Ar.+T.+Far.) Oysa.

h. 17/11, 40/30, 57/02,
60/10, 66/13, 69/30, 80/14, 82/33,
89/34, 98/10, 105/31, 107/13, 111/10,
132/18, 144/05, 145/33, 152/04,
161/34, 170/07, 171/22, 172/16,
173/18, 173/34, 183/02, 183/13,
186/34, 189/03, 189/20, 191/14,
197/25

[=30]

halel: (Ar.) Bozma,
bozukluk.

h. 32/32
[=1]

Halep: Suriye'de bir şehir.

h. 90/31
[=1]

halı: (Far.) Yere veya
mobilya üstüne serilmek, duvara
gerilmek için, genellikle yünden
dokunan, kısa ve sık tüylü, nakışlı,
kalın yaygı.

h. 9/01, 72/31, 131/05,
168/20

h.+sı 19/22
h.+yı 63/34
[=6]

halk: (Ar.) Aynı ülkede
yaşayan, aynı kültür özelliklerine
sahip olan, aynı uyruktaki insan
topluluğu, folk.

h. 92/16, 94/02, 160/06,
167/28

h.+a 153/31
h.+ı 160/03
h.+ımı 160/11
[=7]

halka: (Ar.) çeşitli
metallerden veya tahtadan yapılmış
çember.

h.+lar 75/07, 150/05,
150/06

h.+larımı 169/21
h.+sına 47/01

h.+sının 91/08
h.+ya 201/20
h.+yı 54/34
[=8]
halledil-: (Ar.+T.) Halletme işine konu olmak.
h.-memiş 142/34
[=1]
hallet-: (Ar.+T.) Güç görünen bir olay veya duruma çözüm yolu bulmak.
h.-erler 20/16
h.-ilmesi 169/33
h.-meye 151/01
[=3]
halsizlik, -ği: Hâlsiz olma durumu, bitkilik, dermansızlık, takatsizlik.
h.+i 205/31
h.+ten 204/01
[=2]
halt et-: (Ar.+T.) Uygunsuz bir söz söylemek, uygunsuz davranmak, uygunsuz bir iş yapmak.
h.-eceğiz 67/26
h.-edeceksiniz 140/11
h.-ersen 196/33
[=3]
ham: (Far.) Yenecek kadar olgun olmayan (meyve), olmamış.
h. 24/29, 98/09
[=2]
hamal: (Ar.) Taşıyıcı.
h. 17/24
[=1]
hamam: (Ar.) Yıkılacak yer, yunak, ısıdam.
h. 45/12
[=1]
Hami Bey: Şakir'in avukatı.
h. 97/15, 98/28, 99/12,
99/31
h.+in 97/26, 99/06
[=6]
hamle: (Ar.) İleri atılma, atılım, saldırış, savlet.
h.+lerinden 10/18,
143/24
h.+lerine 83/08
h.+lerle 87/17

[=4]
hamur: (Ar.) Unun su veya başka sıvılarla yoğrulmuş durumu.
h. 155/28
[=1]
han: (Far.) Yol üzerindeki veya kasabalarda yolcuların konaklamalarına yarayan yapı.
h.+a 176/33
h.+daki 136/13
[=2]
hanay: (T.) İki veya daha çok katlı ev.
h. 155/25
[=1]
hancı: Han işleten kimse.
h.+nın 136/18
[=1]
hançer: (Ar.) Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir bıçak türü.
h.+i 67/14
[=1]
hangi: (T.) İki veya daha çok şeyden bir tanesini belirtecek bir cevap istemek için kullanılan soru sıfatı.
h. 70/26, 75/33, 106/34,
107/05, 138/09, 156/06, 199/11,
205/02
[=8]
hangisi: (T.) "Kim, hangi şey" anlamında kullanılan söz.
h. 100/31
[=1]
hanım: (T.) Kız veya kadınlara verilen unvan.
h. 26/01, 30/02, 42/07,
42/10, 63/08, 76/20, 112/13, 117/26,
117/31, 117/35, 118/04, 132/08,
132/30, 144/11, 169/12, 170/25
h.+dı 42/06
h.+ı 42/05, 76/19,
131/03
h.+ın 186/02
h.+ları 190/24
[=22]
hani: (T.) "Nerede, ne oldu, nerede kaldı" anlamlarında kullanılan bir söz; karşısındakinin daha önceden

bildiği bir şey kendisine hatırlatılmak istenildiğinde kullanılan bir söz.

h. 40/08, 49/23, 68/20

[=3]

hapis: (Ar.) Yasalara göre suçu belirlenen bir kimseyi cezaevine koyma cezası.

h.+e 199/29

[=1]

hapishane: (Ar.+Far.)
Cezaevi.

h. 46/01, 96/16, 96/23

h.+de 96/09, 96/21

[=5]

hapsedilebil-: (Ar.+T.)
Hapsetme işi yapılmak.

h.-eceğini 96/15

[=1]

hapset-: (Ar.+T.) Bir yere kapatıp salıvermemek.

h.-ildiği 82/14

h.-meye 13/09

[=2]

harabe: (Ar.) Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapı, yıkı.

h.+si 18/34

[=1]

harap: (Ar.) Bitkin, yorgun, perişan.

h. 114/35, 163/08,
186/07, 212/05

[=4]

harap et-: (Ar.+T.) Harap duruma getirmek.

h.-ici 200/28

[=1]

harap ol-: (Ar.+T.) Harap duruma gelmek, haraplaşmak, perişan olmak.

h.-muştı 160/26

[=1]

hararet: (Ar.) Coşkunluk, ateşlilik.

h.+le 154/01

[=1]

hareket: (Ar.) Bir cismin durumunun ve yerinin değişmesi, devinim, aksiyon; vücudu oynatma, kıpırdatma veya kımıldanma; davranış, tutum.

h. 34/19, 54/06, 59/06,
74/10, 78/26, 80/16, 87/16, 177/36,
202/21, 209/23

h.+e 57/04, 110/30

h.+in 199/05

h.+inde 17/15

h.+ini 120/02

h.+inin 150/15

h.+le 32/09, 123/15

h.+ler 47/03, 75/17

h.+lere 13/36, 14/17

h.+leri 78/34

h.+lerinde 186/29,

199/14

h.+lerinden 87/32

h.+lerine 65/08, 87/23

h.+lerini 28/18, 45/09,

87/25, 166/06, 201/18

h.+lerinin 111/34,

145/03, 186/22

h.+leriyle 31/26

h.+lerle 214/13

h.+siz 9/05

h.+te 36/19, 40/15,

122/19

[=42]

harekete geç-: (Ar.+T.) Bir işi yapmaya başlamak, bitirmek amacı ile bir işe girişmek.

h.-miyorsa 189/28

[=1]

hareket et-: (Ar.+T.) Vücudu oynatmak, kıpırdatmak veya kımıldamak, devinmek.

h.-mek 162/25

h.-meye 207/12

h.-miş 191/22

h.-tiğine 191/29

h.-tiklerinden 211/25

h.-tirmesinden 87/28

[=6]

hareketsiz: Hareket etmeyen, yerinden kımıldamayan, durgun, durağan.

h. 159/20

h.+di 128/35, 176/07,

206/13

h.+ce 208/07

[=5]

harf: (Ar.) Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, kod.

h.+ler 26/14

[=1]

haricî: (Ar.) Dışla ilgili, dıştan olan.

h. 33/25

[=1]

hariç, -ci: (Ar.) Dış, dışarı.

h.+te 82/34

h.+ten 52/33

[=2]

harikulade: (Ar.) Eşi görülmemiş, şaşkınlık yaratıcı, olağanüstü; büyük bir hayranlığa yol açan, olağanüstü.

h. 82/29, 143/13

[=2]

harman: (Far.) Biçildikten sonra tahıl demetlerinin üzerinden düven geçirilerek tanelerin başaklarından ayrılması işi.

h. 107/02

h.+lar 142/25

[=2]

harp, -bi: (Ar.) Savaş.

h. 153/09, 165/07,

190/05

h.+in 154/14, 154/16,

188/05

h.+lerinin 153/23

h.+nde 105/02

h.+te 97/21

[=9]

has: (Ar.) Özgü.

h. 168/30

[=1]

hasım: (Ar.) Düşman, yağı.

h.+larını 17/13

[=1]

hasır: (Ar.) Saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki maddesiyle örülmüş taban veya tavan örtüsü.

h. 79/28, 80/24

h.+ı 204/22

h.+ın 76/15, 139/19,

139/31

h.+lar 139/16

[=7]

Hasip Efendi: Kaymakam Selahattin Bey ile çalışan memurlardan biri.

h. 149/22, 150/17, 152/24, 160/26, 160/33, 166/27, 167/06, 167/11, 167/17, 168/06, 171/28, 173/21, 173/35, 197/16

h.+nin 160/21

[=15]

hasret: (Ar.) Özlem.

h. 145/29

[=1]

hasret-: (Ar.+T.) Bir şeyin tümünü bir kimseye ya da bir şeye ayırmak, vermek.

h.-mişti 152/05

[=1]

hasta: (Far.) Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız.

h. 36/27, 36/27, 37/36, 40/28, 52/05, 53/14, 53/17, 85/31, 110/29, 113/01, 147/02, 164/07

h.+dır 108/13

h.+ya 36/23

h.+ydı 53/09

h.+yı 159/31

[=16]

hastalan-: Sağlığı bozulmak, esenliği yerinde olmamak, rahatsızlanmak, hasta olmak.

h.-maktan 206/17

h.-masın 213/18

h.-miş 36/21

h.-sa 206/20

[=4]

hastalık, -ğı: Organizmada birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla sağlığın bozulması durumu, rahatsızlık, çor, dert, sayrılık, illet, maraz, maraza.

h. 34/01, 100/07, 205/25

h.+a 204/27

h.+ı 12/07, 100/03,

108/09

h.+larla 33/30

h.+tan 35/26

[=9]

hastalıklı: Vücut direnci az olan, çabuk hastalanan, mariz.

h. 131/31, 156/24

[=2]

haşarı: Huysuz, azgın (hayvan).

h. 136/22

[=1]

hat: (Ar.) Çizgi; yazı.

h. 143/13

h.+larla 168/22

[=2]

hata: (Ar.) Yanlış.

h.+yı 205/18

[=1]

hatır: (Ar.) Birine karşı duyulan sevgi, saygı.

h.+ı 23/18, 42/13, 88/35, 205/09

[=4]

hatıra: (Ar.) Anı.

h. 104/22

h.+lar 170/15, 177/27, 193/12, 199/36

h.+lara 177/14

h.+ları 21/15, 106/03, 106/06, 109/18, 212/34

h.+larının 177/30

h.+sı 191/05

h.+sını 144/04

h.+ya 155/12

[=15]

hatır gönül tanı-: Kişilere karşı gösterilmesi gereken saygı kurallarına uymak.

h.-r 195/17

[=1]

hatırla-: Anımsamak.

h.-dı 80/10, 103/20, 118/27, 134/23, 152/14, 155/32, 179/19, 193/08, 196/13, 212/25

h.-dikça 142/34, 145/08

h.-mıyor 200/01

h.-yamadı 152/04

h.-yamadığı 115/05

h.-yamıyordu 116/21

h.-yınca 179/17

h.-yor 72/15

h.-yordu 142/30, 168/17, 193/17

[=21]

hatırlat-: Anımsatmak.

h.-irdi 19/29

h.-tı 177/33

[=2]

hatırlayış: Anımsayış.

h.+ında 203/05

[=1]

hatır sor-: (Ar.+T.) Hâl hatır sormak.

h.-du 194/36

h.-maya 53/09

[=2]

hatta: (Ar.) Bile, hem de; üstelik, ayrıca.

h. 7/18, 8/28, 13/05, 15/25, 16/10, 29/03, 35/33, 45/11, 52/11, 52/29, 56/12, 57/12, 71/22, 74/05, 74/15, 75/18, 82/26, 84/10, 85/09, 85/18, 87/12, 105/19, 105/26, 107/14, 108/28, 110/13, 114/04, 118/25, 118/31, 129/18, 130/08, 131/34, 137/21, 140/25, 142/16, 145/07, 151/19, 151/28, 152/31, 164/15, 165/06, 167/03, 170/35, 172/14, 172/14, 175/08, 186/17, 186/31, 187/02, 189/35, 190/36, 191/11, 191/20, 199/27, 206/11, 211/18, 212/33

[=57]

hatun: Kadın.

h. 41/09

[=1]

hava: (Ar.) Hava yuvarını oluşturan, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı; meteoroloji ile ilgili olayların bütünü; müzik parçalarında tür.

h. 102/22, 126/06, 203/07, 206/10, 207/19

h.+da 150/04

h.+daki 147/31

h.+dan 26/25, 95/07, 169/09

h.+lar 16/05, 80/07, 88/08, 180/24

h.+larında 84/29

h.+nın 85/28

h.+sı 72/14, 88/27,
90/26, 148/08

h.+sındasın 68/13

h.+ya 44/06, 74/10,
80/11, 86/23, 89/17, 90/29, 91/16,
91/25, 97/12, 98/24, 99/13, 208/31,
208/35

[=34]

havadis: (Ar.) İlgi ile
karşılanabilecek haber.

h. 89/30, 164/16

h.+i 51/09, 153/30

h.+ini 148/33

h.+ler 153/07, 153/12

h.+lerden 108/21

h.+leri 153/20, 154/06

h.+lerim 50/19

h.+lerle 52/33

h.+ten 173/33

[=13]

havaleli: Havalesi olan;
gereğinden çok yüksek, yıkılacak gibi
olan.

h. 120/23

[=1]

havlu: Vücudun çeşitli
yerlerinin kurulanmasına yarayan
dokuma bez.

h. 152/27

[=1]

Havran: Balıkesir iline bağlı
ilçelerden biri.

h. 124/27

h.+a 39/23, 74/32,
210/14

h.+la 138/10

[=5]

havuz: (Ar.) Su biriktirme,
yüzme, çevreyi güzelleştirme vb.
amaçlarla altı ve yanları mermer,
beton benzeri şeylerden yapılarak
içine su doldurulan, genellikle üstü
açık yer.

h. 44/21, 100/25

h.+un 44/21

[=3]

hayal: (Ar.) Zihinde
tasarlanan, canlandırılan ve
gerçekleşmesi özlenen şey, imge,
hülya; belli belirsiz görülen şey, gölge.

h. 13/22, 85/26, 112/27,
163/35

h.+i 164/12, 208/19

h.+in 151/09

h.+ini 33/16

h.+ler 107/06, 204/09

h.+leri 204/11

h.+lerin 206/03

h.+lerle 72/20

[=13]

hayalet: (Ar.) Gerçekte var
olmadığı hâlde bazen görüldüğü
sanılan peri, hortlak vb. görüntüler.

h. 182/01

[=1]

hayat: (Ar.) Canlı, sağ olma
durumu; yaşam; hayat biçimi, içinde
yaşanılan şartların bütünü, yaşantı.

h. 57/37, 101/26,
107/23, 109/26, 109/35, 112/27,
127/04, 141/28, 147/11, 147/17,
151/03, 152/18, 152/30, 177/24

h.+a 57/13, 101/06,
105/14, 108/34, 110/27, 112/24,
126/34, 151/07, 215/08

h.+ı 35/03, 57/14,
100/10, 151/14, 151/15, 152/33,
165/17, 175/12, 180/02

h.+ımı 162/15, 162/19

h.+ın 12/01, 145/12,
146/11, 151/25, 154/21, 162/30,
190/02

h.+ına 109/19, 142/31

h.+ında 78/23, 129/14,
147/14, 183/06, 200/01, 200/14,
208/24

h.+ından 200/13

h.+ını 109/14, 152/21,
205/11, 207/10, 214/20

h.+ının 82/12, 109/18,
145/05, 153/02, 162/16, 169/33,
180/09, 210/17

h.+ıyla 209/18

h.+ları 145/15, 179/26

h.+larında 147/01

h.+larının 145/19

h.+ta 12/18, 82/06,
106/34, 112/03, 147/28, 151/13,
160/16, 162/12, 177/35, 200/09

h.+tan 12/10, 33/35,
109/24, 110/12, 146/31, 151/05,
182/10

h.+tı 126/35

[=87]

haydi: (T.) İsteklendirmek,
çabukluk belirtmek için kullanılan bir
söz, hadi.

h. 37/14, 78/29, 104/13,
122/32, 160/25, 166/17, 171/19,
173/14, 178/33, 185/19

[=10]

hayır(1): (Ar.) "Yok, öyle
değil, olmaz" anlamlarında onamama,
inkâr bildiren bir söz.

h. 76/27, 126/08,
126/11, 155/21, 158/10, 164/12,
179/08, 190/08, 192/07

[=14]

hayır(2): (Ar.) İyilik, karşılık
beklenmeden yapılan yardım; iyi,
hayırlı, yararlı, faydalı.

h. 41/11, 43/05, 70/11,
71/05, 93/24, 184/18,

[=1]

hayırhah: (Ar.+Far.) İyilik
dileyen, iyilik isteyen, iyicil,
hayırsever.

h. 172/12

[=1]

hayırlı: Yararı, hayrı olan;
uğurlu, iyi, güzel.

h. 42/20, 55/16

h.+sı 57/23, 173/26,

173/36

[=5]

hayıt: Ayıt; mine
çiçeğigillerden, Akdeniz çevresinde
yetişen, mavi, beyaz veya menekşe
renginde çiçekler açan, 1-2 metre
boyunda bir ağaççık.

h. 7/12, 114/26

[=2]

haykır-: (T.) Telaş, şikâyet
vb. sebeplerle yüksek sesle bağırarak;
çağırarak, seslenmek.

h.-amazdı 161/19

h.-dı 78/13, 211/04

h.-ıyordu 161/26

h.-mak 124/07

[=5]

haylaz: Hoşa gitmeyen
davranışlarda bulunan (kimse).

h. 20/28, 20/34

[=2]

haylazlık et-: Haylazca
davranışlarda bulunmak.

h.-eceğine 191/24

[=1]

hayran ol-: (Ar.+T.) Çok
beğenmek.

h.-mak 82/36

h.-ması 82/25

[=2]

hayret: (Ar.) Beklenmedik,
garip bir şeyin sebep olduğu şaşkınlık,
şaşıрма.

h. 10/13, 10/16, 22/06,
22/08, 24/17, 55/10, 177/10, 178/26,
193/17

h.+e 82/32

h.+i 27/03

h.+le 10/21, 30/04,
83/18, 94/28, 120/08, 127/17, 150/06,
159/26, 166/06, 192/19

[=21]

hayrete düş-: (Ar.+T.)
Şaşakalmak, şaşırmak.

h.-ürdü 50/17

h.-üren 143/01

h.-ürüyordu 187/36

[=3]

hayrete düşür-: (Ar.+T.)
Şaşırtmasına neden olmak.

h.-ecek 206/23

h.-üyor 108/23

[=2]

hayret et-: (Ar.+T.) Şaşmak,
şaşırmak, şaşakalmak.

h.-ebilirdi 45/14

h.-er 74/14

h.-erdi 16/04, 144/34

h.-iyor 15/27

h.-iyordu 109/10,
174/07, 197/23

h.-iyormuş 98/29

h.-iyorum 10/25,
170/36

h.-medi 206/35

h.-miyor 187/10

h.-ti 175/02, 178/06,
196/17

[=16]

Hayriye: Romanda adı geçen biri.

h.+yi 41/10

[=1]

hayrola: "Ne var, ne oluyor" anlamında kullanılan bir söz.

h. 50/20

[=1]

hayvan: (Ar.) Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık; at, eşek, katır gibi türlü hizmetlerde kullanılan yaratık.

h. 86/08, 140/15, 206/13,
211/02, 211/22, 213/16

h.+dan 203/32, 206/31

h.+ı 115/33, 178/27,
201/19, 203/28, 206/08, 206/29,
210/09

h.+ın 136/19, 136/20,
173/05, 178/05, 211/28, 213/36

h.+ına 215/02

h.+ını 8/11, 136/12

h.+lar 128/25

h.+ları 120/32, 125/19,
127/21, 137/04

h.+ların 125/28, 126/15,
126/31, 127/28, 127/32, 128/08,
137/07

[=35]

haz: (Ar.) Hoşa giden duygulanma, hoşlanma, zevk.

h.+la 190/28

[=1]

hazır: (Ar.) Bir işi yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan, anık, amade, müheyya.

h. 15/12, 106/32,
190/23

[=3]

hazır-la-: Bir şeyi kullanılacak, yararlanılacak duruma getirmek.

h.-dı 92/29, 188/05,
201/17, 214/04

h.-mak 24/25, 182/32

h.-masına 162/34

h.-maya 79/19, 185/25

h.-miş 207/25

h.-yacak 176/19

h.-yamadık 180/36

h.-yordu 152/03

[=13]

hazırlan-: Hazır duruma getirilmek.

h. 119/18

h.-an 65/13

h.-dı 38/17, 94/18

h.-dığı 112/34, 171/15

h.-diğimi 171/11

h.-ır 44/24

[=8]

hazırlat-: Hazır duruma getirmek.

h.-tı 138/27

[=1]

hazırlık, -ğı: Hazırlanmak için gereken şey veya durumların bütünü.

h.+ı 84/10, 84/30

h.+tan 28/10

[=3]

hazin: (Ar.) Hüzünlü.

h. 49/07, 49/07, 104/22

[=3]

hediye: (Ar.) Armağan.

h. 112/14

h.+ler 54/18

h.+lere 190/27

h.+lerin 111/31

h.+si 188/23

[=5]

helal et-: (Ar.+T.) Üzerinde hiçbir hak iddia etmeksizin başışlamak.

h.-sin 137/14

[=1]

helal olsun: (Ar.+T.) "Hakkımı helal ediyorum" anlamında kullanılan bir söz.

h. 137/17

[=1]

helbet: Elbet; Elbette.

h. 43/32, 55/17, 55/19

[=3]

helbette: Elbette; Her hâlde, şüphesiz, kuşkusuz, elbet.

h. 68/29

[=1]

hele: (Far.) Özellikle.

h. 23/17, 28/09, 46/10, 55/14, 55/17, 65/19, 68/16, 68/27, 81/21, 98/33, 108/07, 109/33, 112/20, 161/14, 166/29, 183/11, 191/24, 197/19, 202/32, 204/18

[=20]

helva: (Ar.) Şeker, yağ, un veya irmikle yapılan tatlı.

h. 23/32

[=1]

helvacı: Helva yapan veya satan kimse.

h. 106/36

[=1]

hem: (Far.) Bir kimseyi uyarmak, bir şeyi açıklamak veya anlamı güçlendirmek için "özellikle, zaten, bir de, şurası da var ki" anlamlarında kullanılan bir söz.

h. 11/02, 18/01, 23/09, 23/09, 23/26, 23/26, 32/29, 32/30, 34/13, 39/15, 41/32, 41/32, 50/01, 50/31, 51/13, 51/27, 53/33, 55/05, 55/10, 55/10, 55/11, 58/13, 58/13, 63/15, 63/15, 63/28, 63/28, 66/07, 82/10, 94/11, 94/11, 95/13, 95/14, 105/28, 105/28, 106/14, 106/14, 109/01, 109/01, 111/17, 121/32, 121/35, 138/15, 138/15, 140/34, 140/35, 143/01, 143/01, 154/17, 154/18, 154/18, 163/34, 163/35, 167/20, 170/30, 170/30, 173/08, 177/22, 177/23, 180/03, 190/05, 193/20, 193/21, 193/21, 193/21, 200/22, 200/22, 205/25

[=68]

hemen: (Far.) Çabucak.

h. 10/07, 16/35, 41/27, 42/04, 42/13, 45/33, 45/33, 53/37, 58/22, 63/20, 66/02, 67/22, 67/37, 75/07, 75/26, 83/12, 85/07, 85/21, 88/11, 88/27, 90/18, 97/19, 97/19, 101/24, 104/34, 106/25, 106/25, 108/03, 108/03, 113/24, 116/24, 118/05, 121/19, 122/35, 123/09,

124/17, 128/25, 135/03, 137/10, 138/27, 139/08, 147/10, 149/12, 150/06, 157/30, 158/18, 159/16, 168/15, 171/06, 173/01, 174/31, 176/17, 176/25, 181/32, 181/32, 183/22, 204/01, 205/19, 207/02, 209/01, 211/34

[=61]

hemen hemen: Nerede ise, az zaman sonra.

h. 20/21, 145/10, 160/02

[=3]

henüz: (Far.) Az önce, daha şimdi, yeni.

h. 76/32, 87/19, 89/27, 100/29, 121/02, 121/06, 146/10, 155/06, 159/28, 170/36, 175/01, 175/15, 197/27, 197/28, 205/31, 210/07

[=16]

hep: (Far.) Hiçbiri dışta tutulmamak veya eksik olmamak üzere, bütün, tüm olarak; sürekli olarak, her zaman, daima.

h. 17/30, 22/19, 25/02, 25/02, 25/03, 27/31, 28/02, 29/19, 37/34, 39/29, 58/33, 59/15, 62/12, 62/24, 64/06, 64/13, 68/13, 69/19, 77/36, 83/32, 87/24, 91/03, 94/31, 95/28, 97/33, 102/31, 108/12, 116/18, 118/26, 125/11, 125/14, 133/05, 144/27, 145/23, 149/10, 158/22, 160/18, 162/05, 164/16, 177/12, 178/33, 182/21, 182/21, 183/33, 186/03, 187/37, 199/09, 200/03, 201/36, 202/35, 210/13, 211/25, 213/12

h.+iniz 59/14

h.+inizi 196/29

h.+si 66/06, 88/11, 91/31, 95/32, 104/11, 115/34, 154/03

h.+sinde 86/09

h.+sinden 111/14, 165/05

h.+sine 59/27, 94/09, 95/07

h.+sini 97/19, 150/30

h.+sinin 8/28, 86/20

[=72]

hep birden: Toplu olarak, cümleten.

h. 92/06

[=1]

hepsi: Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi.

h. 10/13, 20/21, 23/23, 30/22, 33/10, 34/25, 36/17, 46/02

h.+nde 19/25

h.+ni 27/11, 39/10, 77/27, 213/37

[=13]

her: (Far.) Önüne geldiği ismin benzerlerini "teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı" anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz.

h. 10/29, 17/02, 17/15, 18/31, 18/32, 20/16, 21/18, 22/21, 24/23, 26/12, 27/14, 27/31, 28/17, 29/25, 30/06, 31/06, 32/30, 32/34, 38/11, 40/11, 41/30, 41/34, 42/06, 43/20, 43/31, 43/32, 43/35, 45/33, 49/12, 50/03, 53/06, 56/01, 59/25, 61/05, 61/06, 61/16, 62/04, 62/26, 62/36, 63/26, 63/27, 69/19, 69/29, 78/05, 78/25, 81/25, 84/14, 84/32, 84/32, 86/15, 89/01, 89/12, 89/35, 95/19, 96/26, 97/21, 97/22, 97/26, 97/28, 101/02, 101/06, 101/07, 101/30, 108/03, 109/18, 109/19, 109/23, 110/04, 110/23, 110/29, 112/03, 112/03, 112/14, 112/31, 115/01, 115/36, 116/03, 117/30, 117/31, 118/22, 119/29, 121/26, 124/01, 126/34, 127/03, 128/29, 129/18, 132/24, 133/04, 133/07, 133/20, 133/21, 133/30, 141/17, 142/34, 146/13, 147/15, 147/29, 150/13, 151/01, 151/06, 151/11, 153/28, 153/28, 155/01, 157/07, 157/37, 160/33, 161/27, 163/10, 163/10, 163/12, 163/27, 164/02, 164/03, 165/28, 167/16, 168/02, 168/03, 168/25, 170/21, 180/04, 181/01, 183/06, 184/31, 185/12, 185/27, 186/23, 186/30, 187/12, 187/15, 188/32, 189/07, 189/15, 189/20, 189/34, 189/37, 190/04, 190/08, 191/05, 192/34, 193/18, 195/23,

196/26, 197/07, 197/27, 202/23, 202/26, 203/05, 204/27, 208/23, 209/13, 209/14, 209/19, 212/01, 212/10, 212/19

[=157]

herhaldâ: Herhâlde; büyük bir ihtimalle.

h. 139/06

[=1]

herhâlde: Büyük bir ihtimalle; belki.

h. 11/03, 16/02, 26/14, 37/32, 43/02, 45/18, 50/06, 50/10, 50/33, 51/04, 51/12, 53/11, 53/35, 57/30, 60/21, 69/27, 70/09, 70/19, 70/32, 71/07, 80/02, 85/12, 102/05, 106/22, 111/20, 118/02, 130/04, 139/20, 150/29, 152/03, 165/07, 171/10, 173/19, 173/30, 178/07, 178/21, 178/33, 182/12, 184/18, 191/26, 192/12, 195/12, 199/32, 206/35

[=44]

herhangi: Belli olmayan, özellikleri iyice bilinmeyen, rastgele.

h. 12/10, 15/23, 16/09, 16/13, 16/14, 33/27, 34/16, 48/17, 58/01, 61/23, 132/25, 133/32, 133/34, 142/21, 143/04, 147/26, 152/11, 176/21, 186/25, 191/27, 197/32, 198/04, 199/04, 205/07, 209/15

[=25]

herif: (Ar.) Güven vermeyen, aşağı görülen, bayağı kimse; adam.

h. 53/11, 147/12, 171/29, 173/23, 184/35, 193/33

h.+e 166/34

h.+i 44/04, 199/27

h.+in 36/07, 68/27

h.+ler 167/36

h.+lerin 33/31, 59/34

h.+lerine 191/23

h.+lerle 167/18

[=16]

herkes: (Far.) İnsanların bütünü, cümle âlem.

h. 12/23, 14/09, 21/08, 21/12, 24/17, 27/02, 58/23, 59/19, 88/14, 91/33, 92/17, 95/29, 96/11,

107/25, 109/27, 170/27, 184/21,
209/23

h.+e 16/10, 31/13

h.+i 24/06, 34/20

h.+in 33/13, 52/24,
56/02, 97/12, 99/12, 99/33, 167/21,
180/26, 198/29

h.+te 100/09

h.+ten 26/15, 32/27,
32/27

[=35]

her zaman: (Far.+Ar.) Ara
vermeden, sürekli, daima, sık sık.

h. 17/11

h.+ki 55/33

h.+kinden 208/21

[=3]

hesap, -bı: (Ar.) Alacaklı
veya borçlu olma durumu.

h.+ım 68/28

h.+lar 93/32

h.+larımı 200/30

[=3]

hesap kes-: (Ar.+T.) İlişigini
kesmek.

h.-iyor 209/19

[=1]

hesapla-: Bir şeyi, bir
durumu ayrıntılı bir biçimde
düşünmek, hesap etmek.

h.-yordu 95/14

[=1]

hesaplaş-: Bir şeyin olumlu
veya olumsuz yönlerini düşünerek,
tartışarak bir yargıya varmak.

h.-ma 209/19

[=1]

hesaplı: Ayrıntılarıyla
düşünülp tasarlanmış, planlı,
rasyonel.

h.+ları 23/28

[=1]

hesap sor-: (Ar.+T) Tehdit
ederek uyarmak.

h.-maya 65/13

[=1]

hesap ver-: (Ar.+T.)
Herhangi bir davranışın sebebini
açıklamak, anlatmak.

h.-irken 199/08

[=1]

heves: (Ar.) İstek, eğilim,
arzu, şevk.

h. 57/10

h.+lerinden 51/23

[=2]

heves et-: (Ar.+T.) Bir şeye
karşı istek duymak, eğilimli olmak.

h.-me 151/26

[=1]

heveslen-: İstekenmek,
heves etmek, çok istemek, eğilim
duymak.

h.-ir 17/27

[=1]

heybe: (Ar.) At, eşek vb.
binek hayvanlarının eyeri üzerine
geçirilen veya omuzda taşınan, içine
öteberi koymaya yarayan, kilim veya
halıdan yapılmış iki gözlü torba.

h.+nin 214/01

h.+sine 201/17

h.+ye 213/36

[=3]

heyecan: (Ar.) Sevinç, korku,
kızgınlık, üzüntü, kıスカçlık, sevgi vb.
sebeplerle ortaya çıkan güçlü ve geçici
duygu durumu.

h. 46/29, 183/21

h.+dan 131/22

h.+la 69/09

h.+lar 189/03

h.+lardan 100/08

[=6]

heyecanlan-: Herhangi bir
nedenle güçlü, geçici bir
duygulanımdan etkilenmek, heyecana
gelmek, coşmak.

h.-dı 79/32

[=1]

heyecanlandır-: Heyecan
duymasına sebep olmak.

h.-acak 105/21

[=1]

heyecanlı: Çabuk, kolay
heyecanlanan, müteheyyiç; heyecan
veren.

h. 153/12

h.+ydı 184/26

[=2]

heyet: (Ar.) Kurul.
h.+i 88/07
[=1]
hıçkır-: (T.) İçini çekerek ağlamak.
h.-a 38/23, 38/24
h.-an 14/16, 143/34,
184/27
h.-dı 185/06
h.-makta 104/19
h.-maya 202/10
[=8]
hıçkırık, -ğı: (T.) Çok ağlandığında çıkan ses.
h.+la 135/30
h.+lar 40/19, 143/24
[=3]
hınç, -cı: Öc alma duygusu ile dolu öfke, kin, gayz.
h.+ını 58/17
[=1]
hırılı: Boğazdan herhangi bir nedenle boğuk çıkan ses.
h.+ya 210/29
[=1]
hırka: (Ar.) Genellikle soğuktan korunmak için giyilen, kumaştan, bazen içi pamukla beslenmiş, ceket biçiminde, önden açık, kollu üst giysisi.
h. 102/24
[=1]
hırpala-: Örselemek.
h.-yor 190/35
[=1]
hırpalan-: Hırpalama işine konu olmak veya hırpalama işi yapılmak.
h.-mak 14/23
[=1]
hırs: (Ar.) Sonu gelmeyen istek, aşırı tutku.
h. 46/29
h.+ını 82/04
h.+la 204/19
[=3]
hırslı: Öfkeli, kızgın.
h. 118/02, 118/02
[=2]

hışıl-da-: Hışıltılı ses çıkarmak.
h.-r 25/26
[=1]
hışırda-: Kağıt, kumaş, kuru yaprak vb. nesnelere birbirlerine sürtünürken, buruşturulurken "hışır" diye ses çıkarmak.
h.-yarak 183/19
[=1]
hışırdat-: Hışırtı çıkarmak.
h.-ıyor 125/07
[=1]
hışırtı: İnce cisimler hışırdarken çıkan sesin adı.
h. 126/05
h.+lar 46/33
[=2]
hız: (Far.) Çabukluk, sürat.
h.+la 26/07, 30/16,
55/08, 59/12, 74/20, 75/21, 114/33,
123/28, 170/15, 193/04, 206/24,
206/25
[=12]
hızlan-: Hız almak, hızı artmak.
h.-arak 30/32
h.-dı 210/12, 211/02
h.-dığı 75/02
h.-ınca 31/21
h.-ıyordu 114/02
h.-miş 39/02
h.-mişti 206/15
[=8]
hızlı: Çabuk, seri, süratli.
h. 65/03, 83/15, 115/15,
116/20, 137/05, 168/09,
[=6]
hızlı hızlı: Çabucak.
h. 42/30, 65/09, 72/24,
101/27, 102/21, 120/29, 120/33,
131/19, 196/02, 203/14, 206/14,
[=11]
hicap, -bı: (Ar.) Utanma , utanç, sıkılma.
h.+ına 30/03
[=1]
hiç: (Far.) Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz.

h. 7/20, 8/13, 8/22,
11/22, 11/32, 12/35, 13/03, 16/13,
16/20, 17/02, 17/14, 21/17, 21/33,
23/11, 25/21, 25/26, 27/01, 32/32,
35/22, 35/30, 36/08, 36/14, 36/29,
36/31, 37/21, 39/09, 39/33, 42/08,
42/27, 43/14, 43/18, 43/29, 45/24,
47/25, 48/01, 50/11, 51/10, 52/29,
53/26, 54/28, 57/12, 57/35, 61/11,
61/11, 64/14, 65/14, 65/19, 70/27,
71/25, 71/30, 74/15, 76/02, 76/04,
76/04, 78/14, 78/14, 78/25, 82/23,
85/16, 88/03, 94/15, 97/35, 102/37,
108/22, 111/23, 112/05, 114/14,
117/31, 118/05, 118/20, 123/02,
123/17, 123/36, 125/25, 127/07,
128/02, 134/32, 136/12, 137/02,
138/19, 140/20, 142/16, 143/14,
143/15, 143/18, 144/09, 147/04,
151/07, 155/22, 161/35, 163/30,
166/18, 167/08, 169/10, 169/28,
170/34, 172/16, 173/18, 173/24,
174/07, 174/20, 174/34, 181/16,
181/32, 182/04, 182/11, 182/14,
182/15, 182/29, 183/07, 183/32,
187/17, 190/20, 191/20, 192/28,
197/15, 198/23, 205/08, 205/23,
205/28, 205/35, 207/20, 207/24,
208/24, 208/25, 212/35, 213/10,
213/14, 214/18

h.+tir 51/15
[=130]

hiçbir: Bir addan önce getirilerek o adın bildirdiği varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatan bir söz.

h. 11/26, 20/29, 23/28,
23/29, 24/07, 33/17, 34/28, 34/29,
34/29, 34/32, 36/14, 36/19, 41/14,
48/24, 51/32, 55/09, 55/27, 70/03,
75/13, 75/17, 79/32, 80/13, 82/06,
82/08, 82/21, 85/19, 86/10, 86/11,
86/11, 99/01, 99/05, 99/25, 102/31,
103/01, 105/02, 105/19, 106/29,
109/36, 110/03, 110/18, 110/30,
111/18, 115/16, 120/01, 120/06,
120/16, 124/06, 125/35, 127/12,
129/04, 129/11, 131/20, 131/25,
133/30, 138/24, 142/30, 144/37,
146/10, 147/19, 147/30, 148/30,

151/13, 151/20, 152/23, 160/17,
162/30, 163/15, 163/18, 177/34,
179/16, 179/18, 179/26, 186/16,
187/10, 189/24, 190/08, 194/07,
194/26, 195/37, 197/30, 210/16,
212/06, 213/24

h.+inde 48/10
h.+ine 81/13
h.+inin 111/08
[=86]

hiçbiri: Bir teki, biri bile.

h. 78/26, 92/27, 109/17,
160/19, 205/13

h.+ni 116/23, 152/04
h.+nin 152/19
[=8]

hiçlik, -ği: Hiç olma durumu.

h.+in 86/13
[=1]

hiddet: (Ar.) Öfke, kızgınlık.

h. 85/09, 191/05,
203/06

h.+i 122/15
h.+inden 121/32
h.+ini 189/06
h.+le 135/28
[=7]

hikaye: (Ar.) Bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması.

h.+ler 106/37
h.+leri 24/31
h.+nin 60/09
h.+niz 60/06
h.+sinden 111/03
h.+sini 38/33, 39/07,
42/28, 69/25

h.+yi 26/13, 61/29
[=11]

hikmet: (Ar.) Bilgelik; gizli sebep; öğüt verici söz.

h.+i 145/06, 150/29,

151/22

h.+lerin 152/06
[=4]

Hilmi Bey: Şakir'in babası.

h. 44/29, 44/30, 45/09,
45/34, 46/07, 46/19, 46/25, 47/22,
48/01, 48/15, 48/35, 50/07, 51/02,
52/28, 64/08, 66/09, 167/35, 186/01,
207/27

h.+den 51/28
h.+e 47/24, 50/04
h.+in 31/11, 42/05,
45/04, 46/24, 48/12, 48/29, 54/13,
56/12, 57/01, 57/30, 60/10, 96/15,
96/17, 120/04, 120/35, 121/03, 167/33
h.+inkiler 50/21
h.+le 58/29, 97/15,
167/31, 171/03
h.+ler 42/01, 42/03,
185/29
h.+lerden 118/04
h.+lere 55/18, 60/12,
84/21, 105/16, 108/06, 112/09, 112/18,
117/20, 117/23, 117/28, 135/07,
199/22
h.+leri 54/17
h.+lerin 60/26, 61/30,
62/03, 66/02, 95/26, 111/30, 118/09,
135/01, 135/10, 188/23
h.+lerle 42/14, 60/01,
60/10, 60/14, 197/20
[=76]

himaye: (Ar.) Koruma,
gözetme, esirgeme, koruyuculuk,
gözetim.
h. 20/15
h.+leri 20/25
[=2]

himmət et-: (Ar.+T.) Yardım
etmek, emek vermek.
h. 149/29
[=1]

his: (Ar.) Duygu; sezgi,
sezme.
h. 16/11, 83/03, 129/09,
143/01, 145/02, 146/11, 147/26,
190/29
h.+ler 73/21, 81/32,
109/07, 143/17, 182/36, 195/31
h.+lerden 129/14
h.+leri 82/26, 82/33,
101/26
h.+lerin 16/21, 74/18,
119/25
h.+lerini 16/22, 104/25,
106/09
h.+lerinin 15/12, 146/06
h.+lerle 25/09, 145/10

h.+si 16/14, 82/03,
124/30, 204/28
h.+sin 189/18, 213/01
h.+sini 19/14, 35/29,
48/24, 77/07, 166/19, 182/03
h.+sinin 122/10
h.+siyle 59/31, 124/16,
212/03
[=44]

hisset-: (Ar.+T.) Fiziksel bir
uyarıyı duymak; sezmek, farkına
varmak, anlamak.
h.-ememek 147/10
h.-en 85/18, 132/13,
144/11
h.-ilen 154/34
h.-iyor 114/02, 131/11,
147/22, 171/14, 195/25
h.-iyordu 69/33, 79/24,
109/02, 116/11, 118/35, 128/07,
142/36, 145/04, 147/09, 150/17,
152/23, 160/09, 182/31, 206/16
h.-mediği 208/25
h.-mek 147/32
h.-meye 75/19
h.-miş 142/33
h.-miyor 146/06
h.-ti 37/22, 75/29,
80/22, 91/01, 101/03, 112/11, 115/05,
115/17, 119/12, 159/26, 167/01,
177/34, 192/35
h.-tiği 78/34, 209/17
h.-tikçe 205/35
h.-tikleri 145/30
h.-tikten 101/28
h.-tiler 139/30
[=48]

hissettir-: Hissetmesine
sebepl olmak, duyurmak, sezdirmek.
h.-en 100/04
h.-mek 165/08
[=2]

hissikablelvuku: (Ar.)
Önsezi.
h.+ların 146/15
[=1]

hissizlik, -ği: Duygusuzluk.
h. 203/26
[=1]

hitap, -bı: (Ar.) Sözü birine veya birilerine yönelmek, seslenme.

h.+ı 161/21

[=1]

hitap et-: (Ar.+T.) Seslenmek, ... -e karşı söylemek, söz yöneltmek.

h.-erek 18/27

h.-miyordu 183/13

[=2]

hiza: (Ar.) Doğru bir çizgi üzerinde bulunma durumu.

h.+sına 91/20, 91/23

h.+sında 212/16

[=3]

hizmet: (Ar.) Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma.

h.+e 190/23

h.+ine 42/03, 109/25

h.+ler 32/31

[=4]

hizmetçi: Hizmet gören kimse.

h. 23/05, 26/01, 52/23, 103/31, 109/32, 130/10, 131/26, 164/10

h.+lere 87/35

h.+lerin 131/06

h.+nin 166/12

h.+ye 144/12

[=12]

hizmet et-: (Ar.+T.) İş görmek, çalışmak.

h.-ermiş 214/25

h.-mek 88/22

[=2]

hizmetkâr: (Ar.+T.) Ücretle iş gören genellikle erkek işçi, uşak.

h.+ına 136/18

h.+lardan 137/14

[=2]

hoca: (Far.) Öğretmen.

h. 18/18

h.+dan 18/17

h.+nın 18/20

[=3]

hohla-: Ağzını yaklaştırıp soluğunu bir şeyin üzerine hızla vermek.

h.-yarak 192/09

[=1]

hokka: (Ar.) Metal, cam veya topraktan yapılmış, içine mürekkep vb. şeyler konulan küçük kap.

h. 150/09

[=1]

homurdan-: Öfke, kızgınlık, can sıkıntısıyla anlaşılmaz sesler çıkarmak.

h.-dı 196/15

[=1]

homurtu: Homurdanma sırasında çıkan sesin adı.

h.+ları 59/09

[=1]

hop: Uyarmak amacıyla kullanılan bir söz.

h. 63/35

[=1]

hopla-: Sevinçten, korkudan veya oyun için, bulunduğu yerde havaya doğru fırlamak.

h.-dı 122/28, 178/24, 183/20

h.-r 163/28

h.-yarak 149/09

[=5]

hoplat-: Çocuğu koltuklarından tutup hafifçe havaya fırlatarak eğlendirmek.

h.-arak 14/26

h.-tıkça 16/31

[=2]

hor gör-: (Far.+T.) Bir kimseye değersiz gözle bakmak.

h.-ülür 21/01

[=1]

horultu: Horlama sırasında çıkan sesin adı.

h.+lu 141/27

[=1]

hoş: (Far.) Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren.

h. 146/01, 166/18, 174/19

h.+una 18/09

[=4]

hoşaf: (Far.) Bütün veya dilimler hâlindeki kuru meyvenin

şekerli suyla kaynatılmasıyla yapılan bir tatlı türü.

h. 103/03

[=1]

hoşlan-: Hoşuna gitmek, hoş bulmak, hazzetmek, sevmek.

h.-madığını 108/07

h.-mıyor 112/25

[=2]

hovarda: Zevki için para harcamaktan kaçınmayan (kimse).

h. 31/14, 32/29

h.+lar 33/04

h.+ları 55/14

[=4]

hovardalık, -ğı: Hovarda olma durumu.

h.+larından 33/19

[=1]

hudut, -du: (Ar.) Sınır.

h.+larının 111/28

[=1]

hukuk: (Ar.) Toplum düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütünü, tüze; ahbaplık, dostluk.

h. 44/15

h.+u 168/14

[=2]

hulasa: (Ar.) Bir şeyin, bir sözün özü.

h. 98/30

h.+sı 152/15

[=2]

Hulusi Bey: Selâhattin Bey'in avukat arkadaşlarından biri.

h. 47/18, 48/06, 49/12, 51/09, 51/22, 57/21, 168/10 168/13, 169/06, 170/03, 170/08, 170/18, 171/13, 171/25

h.+den 171/15

h.+e 48/26, 49/29,

173/31

h.+i 49/06, 168/12

h.+in 44/17, 44/27,

45/19, 48/10, 168/16, 168/23, 169/01, 169/19, 169/22, 171/09, 173/33, 197/17, 197/19

h.+inkilerle 49/26

[=34]

hummalı: Humması olan.

h. 198/14

[=1]

husus: (Ar.) Konu, madde.

h.+ta 20/16, 110/10, 169/34, 186/19

h.+taki 33/06

h.+una 69/29

[=6]

hususî: (Ar.) Özel.

h. 56/14

[=1]

huy: (Far.) İnsanın yaratılış ve ruh özelliklerinin bütünü, mizaç, tabiat.

h.+larını 163/22

[=1]

huzme: (Ar.) Hüzme; ışık değneği.

h.+si 128/13

[=1]

hücum: (Ar.) Saldırı; üşüşme, bir yere toplanma.

h.+la 21/29

h.+larına 17/20

h.+una 116/06, 116/10

[=4]

hücum et-: (Ar.+T.) Saldırmak.

h.-mekte 183/04

h.-meye 59/16

[=2]

hüküm: (Ar.) Yargı; egemenlik, hâkimiyet.

h. 12/30, 59/02, 168/29

h.+ü 15/31

h.+ünü 56/01

[=5]

hükümet: (Ar.) Hükümet; bir ülkenin yönetim kuruluşları.

h. 23/03, 33/02, 56/33, 99/17, 135/34, 150/35, 170/31, 174/30

h.+e 100/18, 108/19, 134/03, 137/18, 148/33, 149/12, 164/27, 197/13

h.+le 164/01

h.+teki 150/30, 175/07

h.+ten 174/33, 195/10

[=21]

hüküm sür-: (Ar.+T.)

Yaygın olmak.

h.-mektedir 12/07

[=1]

hülya: Tatlı düş, hayal.

h.+ları 101/23

[=1]

hüngür hüngür: Yüksek sesle ve hıçkırarak hıçkırarak.

h. 104/05

[=1]

hünkür-: Ha...

h.-en 29/01

[=1]

hür: (Ar.) Özgür.

h. 141/04

[=1]

hürmet: (Ar.) Saygı.

h. 44/33, 82/25

h.+in 44/33

h.+ine 86/32

h.+lerim 172/22

[=5]

hürriyet: (Ar.) Özgürlük.

h. 153/23

h.+e 96/14

h.+in 92/15

h.+ini 12/27

[=4]

hüviyet: (Ar.) Kimlik.

h.+ini 93/05

[=1]

hüzün: (Ar.) Gönül üzgünlüğü, gam, keder, sıkıntı.

h. 116/13, 143/32, 177/24, 203/06

h.+ün 109/02

[=5]

hüzünlü: Gönle üzgünlük veren, iç kapanıklığına yol açan, hazin.

h. 159/33

[=1]

I

ihlamur: (Rum.)
Ihlamurgillerden, kerestesi beğenilen,
büyük bir gölge ağacı.

1. 204/05

[=1]

ıkına sıkına: Çekinerek,
sıkılarak, ıkına tıkına, ıklaya sıklaya.

1. 22/16

[=1]

ılk, -ğı: (T.) Soğukla sıcak
arası, ne soğuk ne sıcak.

1. 207/19, 212/23

[=2]

ırz: (Ar.) Bir kimsenin,
başkaları tarafından dokunulmaması
ve saygı gösterilmesi gereken iffeti.

1.+1 118/10

[=1]

ısın-: (T.) Sıcak duruma
getirmek; üşümesini gidermek.

1. 206/08

1.-amamıştı 86/04

1.-mak 86/04

[=3]

ısndır-: (T.) Birinin bir şeye
alışmasını, ilgi duymasını sağlamak.

1. 81/26

[=1]

ısır-: (T.) Dişleri arasına alıp
sıkamak.

1.-arak 78/21, 143/35,
201/32

1.-dı 213/35, 214/35

1.-ıyordu 204/30

1.-mak 86/05

[=7]

ısırgan: Isırganıgillerden, her
tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri
kırıldığında karınca asidi denilen çok
kaşındırıcı bir madde çıkartan bir ot.

1.+lar 120/26

[=1]

ısıt-: (T.) sıcak duruma
getirmek.

1.-ip 204/06

1.-maya 192/09

[=2]

ıslah et-: (Ar.+T.) İyi bir
duruma getirmek, iyileştirmek,
düzeltmek.

1.-mesi 57/12

[=1]

ıslak, -ğı: (T.) Suya
batırılmış, üzerine su dökülmüş veya
yağmurdan ıslanmış olan.

1. 7/12, 8/01, 8/01, 9/14,
75/15, 75/23, 104/32, 116/19

[=8]

ıslan-: (T.) Islak duruma
gelmek.

1.-an 88/17

[=1]

ıslat-: (T.) Islak duruma
getirmek.

1.-ıyordu 163/26,
184/25

[=2]

ıslık, -ğı: (T.) Dudakların
büzülerek veya parmağın dil üzerine
getirilmesiyle çıkarılan ince ve tiz ses.

1. 117/23

1.+lar 203/09

[=2]

ıslık çal-: "Islık" sesi
çıkarmak.

1.-ıyor 8/06, 196/12

[=2]

ısrar: (Ar.) Direnme, ayak
direme, üsteleme, üstünde durma.

1.+dan 18/10

1.+1 56/15, 138/13

1.+ın 57/08

1.+la 112/06, 112/11,
187/28

[=7]

ısrar et-: (Ar.+T.) Bir
konuda, bir düşüncede sürekli
direnme, ayak diremek.

1.-iyor 52/20

1.-mek 113/27

1.-miyor 57/22

1.-tiği 138/08

[=4]

ıstırap, -bı: (Ar.) Izdırap; acı,
üzüntü, sıkıntı, keder.

1. 55/24, 157/34, 204/10

[=3]

ışık, -ğı: (T.) Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji, erke, ziya, nur, şavk.

1. 75/06, 75/23, 87/26, 126/34, 126/37, 128/11, 135/22, 139/10, 206/31, 207/22

1.+a 127/37, 141/20, 175/21

1.+ı 48/19, 67/01, 72/02, 78/16, 87/06, 103/12

1.+ın 37/33

1.+ına 156/37

1.+ında 87/18, 93/05, 139/21, 141/24, 175/13

1.+ını 14/30, 46/34, 114/22

1.+lar 85/18

1.+ları 125/24

1.+ta 212/02

[=32]

ışılı: (T.) Hafif ışık, ışıntı, parıltı.

1. 19/16

[=1]

itriyat: (Ar.) Sürünülecek güzel kokular.

1.+a 114/12

[=1]

ızgara: (Rum.) Metal çubukların, ağaç dallarının aralıklı sıralanmasıyla yapılan parmaklık veya kafes biçiminde araç.

1.+lar 88/05

[=1]

İ

i-: Ermek, olmak; cevheri fiil.
i.-di 9/23, 10/06, 17/15, 23/14, 23/28, 23/32, 24/03, 24/09, 24/20, 30/24, 39/25, 104/28, 114/09, 115/28, 117/10, 117/15, 120/25, 121/08, 125/16, 127/08, 128/10, 130/05, 131/37, 133/17, 138/32, 139/17, 147/26, 148/09, 152/15, 152/37, 153/04, 157/04, 157/24, 161/35, 162/01, 162/12, 162/18, 163/20, 164/30, 170/11, 171/20, 171/23, 192/27, 197/29, 198/28, 199/18, 199/36, 200/10, 200/14, 203/31, 204/12, 204/26, 205/12, 208/04, 211/30, 213/34
i.-diler 22/22, 24/05, 29/04, 163/14, 164/01
i.-dim 39/21
i.-ken 137/06, 194/14
i.-miş 27/32, 35/34, 39/12, 42/01, 204/28
i.-mişsin 172/34
[=70]
İago: Shakespeare'in "Othello" trajedisinde Othello'nun sancak çavuşudur.
i.+yu 67/13
[=1]
ibare: (Ar.) Bir düşüncüyü anlatan bir veya birkaç cümlelik söz.
i.+si 168/27
[=1]
ibaret: (Ar.) Oluşan, meydana gelen.
i. 19/20, 20/05, 33/01, 88/07, 144/16, 164/10, 212/15
i.+ti 37/24, 87/29
[=9]
ibaret ol-: (Ar.+T.) -den oluşmak, meydana gelmek.
i.-an 92/01
[=1]
İbradali Salim Hoca: Romanda adı geçen biri.
i.+nın 28/14
[=1]
İbrahim: Köse İbrahim, romanda adı geçen biri.

i. 35/09

[=1]

İbramcaköy: Romanda adı geçen bir yer.

i. 19/01, 36/36

i.+den 100/22

[=3]

ibrik, -ği: (Ar.) Su koymaya yarayan kulplu, emzikli kap.

i. 22/16

i.+heriyle 168/04

[=2]

icap, -bı: (Ar.) Gerek, gereklik, ister, lüzum.

i.+lar 162/17

[=1]

icap et-: (Ar.+T.) Gerekmek.

i.-ecekti 115/02

i.-en 147/02, 177/03, 180/10, 190/05

i.-erdi 90/08

i.-iyordu 107/04, 176/30

i.-ti 49/22, 194/11

i.-tiği 147/16, 182/32, 198/18

i.-tiğini 188/29, 209/14

[=15]

icap ettir-: (Ar.+T.) Gerekmesini sağlamak.

i.-ecek 34/16

[=1]

icat, -dı: (Ar.) Gerçekmiş gibi gösterme çabası.

i.+ına 186/17

[=1]

icat et-: (Ar.+T.) Bir şeyi gerçekmiş gibi göstermek.

i.-ip 144/09

[=1]

iç: (T.) Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, dış karşıtı; akıl, gönül, irade gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi biri.

i. 95/02, 96/29, 123/26, 129/19, 162/16

i.+e 83/08, 105/26

i.+i 13/12, 30/14, 37/04,
55/22, 59/30, 61/35, 72/15, 101/19,
121/23, 212/03

i.+im 40/07, 42/19

i.+imden 81/08

i.+ime 178/32

i.+imizden 151/19

i.+in 88/23

i.+inde 9/10, 11/11,
11/13, 11/30, 13/01, 13/09, 17/28,
21/27, 26/28, 29/05, 41/15, 48/11,
48/22, 56/02, 61/06, 63/27, 66/22,
69/26, 70/31, 72/15, 72/22, 73/14,
73/21, 74/18, 75/12, 75/19, 75/27,
75/32, 78/06, 79/24, 80/21, 82/09,
82/13, 82/17, 83/02, 83/31, 84/14,
85/37, 86/01, 87/28, 88/21, 89/20,
90/12, 100/27, 102/14, 102/23, 103/09,
109/26, 111/34, 112/27, 114/29,
115/18, 116/22, 117/08, 118/12,
128/09, 129/31, 130/14, 133/20,
133/31, 136/16, 137/03, 140/04,
143/08, 143/11, 144/07, 144/19,
144/24, 145/16, 147/18, 148/09,
149/31, 150/27, 153/02, 154/21,
155/33, 155/34, 159/08, 162/03,
162/18, 163/24, 163/32, 169/23,
169/32, 171/04, 171/23, 176/33,
177/22, 180/16, 181/28, 182/01,
182/23, 184/26, 186/21, 187/37,
188/31, 189/10, 190/07, 190/28,
191/05, 191/16, 193/13, 195/29,
196/01, 199/02, 203/15, 205/16,
207/17, 208/04, 208/24, 209/16,
213/10

i.+indeki 12/26, 15/21,
64/21, 101/26, 125/26, 183/16, 185/04,
214/13, 215/06

i.+indekiler 30/16,
59/15

i.+indekileri 30/31

i.+indekilerle 121/10

i.+inden 19/03, 37/28,
47/16, 51/01, 58/31, 81/30, 85/28,
113/22, 137/15, 143/22, 151/06,
170/14, 172/26, 188/26

i.+ine 12/21, 40/24,
42/26, 61/04, 62/14, 63/28, 68/25,
70/25, 71/01, 75/09, 78/19, 82/01,
99/01, 104/35, 126/01, 127/21, 128/20,

129/16, 131/04, 144/32, 148/08,
168/27, 184/30, 186/06, 199/20

i.+ini 66/33, 73/22,
86/13, 99/30, 104/22, 104/26, 109/01,
112/22, 116/13, 123/30, 141/05,
146/28, 148/06, 163/24, 181/07,
184/20, 185/25, 203/05, 203/20,
212/33

i.+inin 80/31, 115/17

i.+iyle 89/18

i.+leri 157/36

i.+lerinde 23/27, 29/02,
29/31, 107/17, 125/30, 145/31, 175/16
i.+lerinden 26/24,
115/35

i.+lerine 69/20, 96/29

i.+ten 61/01, 83/07,
105/26

[=225]

ıç-: (T.) Bir sıvıyı ağıza alıp
yutmak; ıçki kullanmak.

i.-ecek 22/21

i.-enler 91/32

i.-er 14/04, 14/04,
14/05, 14/06, 14/07, 103/18

i.-erek 73/24

i.-erim 90/24

i.-eriz 90/25

i.-ersin 169/14, 170/33

i.-ip 95/29, 146/20

i.-iyor 190/15

i.-iyordu 14/08

i.-iyorlardı 187/28

i.-iyormuş 167/16

i.-meden 169/16

i.-mek 96/08, 129/07

i.-meye 103/04

i.-meyi 44/16

i.-mişler 167/32

i.-mişti 88/36

i.-ti 62/09, 117/05,
140/05

i.-tiğı 100/06

i.-tikten 188/08

[=31]

ıcecek, -ğı: (T.) ıçilen her
şey, meşrubat.

i. 186/18

[=1]

içeri: (T.) İç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı.

i. 8/16, 28/31, 37/33, 45/31, 47/20, 49/16, 66/27, 69/16, 72/29, 76/09, 80/25, 83/13, 92/32, 93/28, 104/01, 104/07, 115/06, 115/37, 116/27, 116/35, 121/13, 122/34, 125/33, 125/34, 128/31, 130/03, 132/36, 139/02, 139/15, 139/20, 150/35, 152/01, 158/18, 163/29, 163/34, 165/23, 169/06, 173/17, 176/07, 178/05, 192/01, 201/20, 204/01, 206/33, 208/29

i.+de 37/09, 44/24, 60/04, 72/24, 127/11, 144/10, 149/14, 163/37, 173/17

i.+den 131/20, 160/14, 191/32

i.+si 19/23, 37/32, 48/23, 124/05, 124/15, 168/19

i.+sinde 16/19

i.+sine 30/24

i.+sinin 50/02

i.+ye 43/01, 44/28, 73/15, 79/30, 155/10

i.+yi 53/36

[=72]

içerle- Kırılmak, alınmak.

i.-di 115/13, 177/37

i.-miş 68/08

i.-se 22/09

i.-yecek 27/01

i.-yen 14/06

[=6]

içi ezil- (T.) Üzülme, yüreği burkulmak.

i.-di 197/11

[=1]

içil- (T.) İçme işi yapılmak.

i.-irdi 44/25

[=1]

için: (T.) Amacıyla, maksadıyla.

i. 7/07, 8/11, 11/02, 11/09, 11/12, 12/11, 12/11, 13/19, 14/06, 14/26, 16/06, 17/18, 18/10, 20/13, 21/03, 22/10, 23/15, 23/18, 23/25, 24/04, 24/06, 24/21, 26/22, 27/17, 27/25, 28/10, 28/17, 28/30, 29/24, 32/26, 33/10, 33/27, 34/15,

34/27, 42/13, 42/24, 44/05, 44/14, 44/32, 45/04, 45/23, 47/13, 47/34, 49/16, 49/24, 49/30, 50/09, 50/24, 50/25, 50/27, 51/16, 51/35, 52/12, 52/24, 54/13, 55/07, 55/14, 56/21, 56/36, 59/05, 61/13, 61/14, 61/18, 61/30, 62/36, 63/26, 63/30, 64/07, 64/16, 66/01, 67/14, 67/18, 69/33, 70/31, 71/06, 72/04, 72/11, 73/26, 75/02, 76/33, 79/05, 79/09, 80/07, 81/09, 81/10, 81/25, 82/15, 82/24, 83/28, 84/08, 84/16, 84/30, 85/14, 85/23, 85/29, 89/02, 90/03, 90/34, 92/20, 93/16, 94/01, 95/16, 95/22, 95/24, 95/34, 96/24, 97/19, 97/21, 97/22, 99/05, 99/09, 99/29, 100/11, 102/21, 102/29, 105/03, 105/12, 105/17, 105/23, 106/01, 106/23, 107/08, 108/08, 109/19, 110/13, 110/17, 110/32, 111/26, 112/18, 113/27, 114/03, 114/36, 114/37, 115/01, 115/06, 115/13, 115/15, 116/20, 119/08, 120/14, 120/16, 121/03, 121/07, 121/35, 121/35, 122/18, 122/25, 128/37, 129/04, 129/08, 129/11, 131/17, 133/23, 133/33, 133/34, 133/35, 135/18, 136/12, 137/20, 137/32, 142/25, 143/05, 143/18, 145/15, 145/18, 145/19, 145/20, 146/04, 146/05, 146/13, 147/21, 148/12, 151/21, 151/27, 152/17, 152/19, 152/30, 152/36, 153/17, 154/22, 154/23, 154/33, 155/26, 155/36, 156/02, 156/28, 156/28, 157/28, 157/28, 159/13, 160/04, 161/19, 161/25, 162/27, 162/32, 163/17, 163/21, 164/01, 164/10, 164/33, 165/05, 165/17, 166/12, 168/16, 168/30, 169/31, 170/25, 170/28, 170/32, 173/05, 174/14, 175/06, 176/11, 176/22, 176/28, 177/25, 178/02, 179/15, 180/02, 180/17, 180/18, 180/21, 180/24, 181/12, 181/16, 181/27, 183/06, 183/15, 185/03, 185/22, 190/23, 190/31, 195/10, 198/26, 199/04, 199/19, 199/30, 200/08, 200/08, 200/11, 201/05, 202/21, 203/21, 205/09, 206/26,

206/35, 207/01, 208/01, 209/13,
214/03

i.+di 96/17, 191/19
[=252]

ıçır-: (T.) İçmesine yol
açmak, içmesini sağlamak.

i.-di 141/30, 204/06
i.-diler 39/17
i.-iyor 108/17
[=4]

ıçki: İçinde alkol bulunan
içecek.

i.+nin 57/06
i.+siyle 44/09
i.+ye 151/26
[=3]

ıçki âlemi: İçkili yemek
eğlentisi, içki sefası.

i.+leri 109/30
[=1]

ıçten: (T.) Samimi

i. 112/04, 160/04
[=2]

ıçten içe: Gizli gizli, belli
etmeden.

i. 177/35
[=1]

ıçyüz: Herkesçe bilinmeyen,
anlaşılmayan ve görünenden büsbütün
başka olan neden veya nitelik,
mahiyet, zamir.

i.+ünü 61/30
[=1]

ıd-: Et-; bir iş yapmak.

i.-eceksin 137/28
[=1]

ıdare: (Ar.) Yönetme,
yönetim, çekip çevirme.

i. 23/09, 76/30
i.+leri 56/32
i.+nin 78/16
i.+si 129/15

i.+yi 76/13, 76/17,
76/31, 77/16, 103/26, 103/30, 189/13

[=12]

ıdare et-: (Ar.+T.) Yönetip,
çekip çevirmek.

i.-en 111/34
i.-iyordu 71/20
i.-meye 189/23

i.-miş 71/16

[=4]

ıdare kandili: Az ışık veren
küçük gaz lambası.

i.+ni 189/09
i.+nin 175/13

[=2]

ıfade: (Ar.) Anlatım; deyiş,
söyleyiş; bir duyguyu yüz aracılığıyla
anlatan belirtilerin, mimiklerin bütünü.

i. 47/32, 55/09, 64/04,
64/13, 68/08, 73/34, 95/20, 95/22,
97/11, 97/23, 98/26, 102/32, 105/07,
161/35, 163/36, 180/15, 194/30

i.+ler 98/18

i.+leri 98/13

i.+lerini 97/09, 98/06,
98/15

i.+lerinin 95/32

i.+si 46/29, 157/34,

166/29

i.+sinde 35/32

i.+sinden 88/16

i.+sini 192/30

i.+yi 122/30

[=30]

ıfade et-: (Ar.+T.) Anlatmak.

i.-ecek 171/17

i.-en 186/27

i.-meye 193/22

[=3]

ıfadesiz: Belli bir ifade
taşımayan.

i. 68/32

[=1]

ıfade ver-: (Ar.+T.) Bir
olayla ilgili olarak gördüğünü,
bildiğini yetkili veya ilgili kimseye
söylemek.

i.-ecek 92/32

[=1]

ıflah: (Ar.) Kötü, güç bir
durumdan kurtulma, iyi bir duruma
gelme, onma.

i. 43/26, 61/26

[=2]

ıflah olma-: (Ar.+T.)
Onmamak, düzelmemek.

i.-sınlar 185/09

[=1]

iflas: (Ar.) Borçlarını ödeyemediği mahkeme kararı ile tespit ve ilan olunan iş adamının durumu, batkı, batkınlık, müflislik.

i. 34/04

[=1]

iftihar: (Ar.) Övünme, kıvanma, kıvanç, övünç.

i. 177/07

[=1]

iğfal et-: (Ar.+T.) Aldatmak, kandırmak, baştan çıkarmak.

i.-mekte 12/29

[=1]

iğne: (T.) Bazı böceklerin kendilerini savunmak için kullandıkları organ; bitkilerde yumurtacıkla tepecik arasındaki sapçık; kas veya damar yoluyla vücuda sıvı bir ilacı basınçla vermek amacıyla enjektör ucuna takılan, boru biçiminde, ucu keskin metal araç.

i.+ler 203/33

i.+leri 129/26

i.+lerinin 129/01

i.+si 116/01

i.+sini 115/37

[=5]

iğnele-: (T.) İğne ile tutturmak; üstü kapalı olarak onur kırıcı, üzüntü verici söz söylemek.

i.-mesine 180/04

i.-yen 25/14

[=2]

iğneli: (T.) Kırıcı, gücendirici, dokunaklı, onur kırıcı, kinayeli.

i. 185/21

[=1]

iğren-: (T.) Bir şeyi tiksindirici bulmak, istikrah etmek.

i.-iyordu 180/19

i.-me 57/14

[=2]

ihmal et-: (Ar.+T.) Birine gereken ilgiyi göstermemek

i.-mediği 22/30

[=1]

İhsan: Yusuf'un mahalledeki arkadaşlarından biri.

i. 24/09, 31/10, 31/19, 31/22, 31/31, 32/05, 32/11, 32/28, 81/16, 86/16, 88/14, 89/04, 89/07, 89/09, 89/15, 91/33, 92/02, 176/32, 177/03, 177/06, 177/17

i.+a 31/35, 32/04,

176/32, 177/15, 177/31

i.+dan 28/06

i.+ın 24/19, 87/34, 88/13, 88/35, 89/19

i.+la 32/18, 177/29

[=34]

ihhtar: (Ar.) Uyarma, dikkat çekme, uyarı.

i. 169/01

i.+ın 162/11

[=2]

ihtimal: (Ar.) Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik, olasılık.

i. 34/17, 56/17, 57/12, 76/05, 87/02, 160/17, 161/25, 171/22, 190/20

i.+i 111/08, 130/05, 135/24, 135/26, 167/36, 171/31

i.+inden 153/14

i.+ine 83/03

i.+ini 66/09

i.+inin 145/14

i.+iydi 80/05

i.+ler 72/16

i.+lerin 205/04

[=22]

ihitimam: (Ar.) Özen.

i. 187/04, 193/20

i.+la 16/27, 214/22

[=4]

ihitiras: (Ar.) Aşırı güçlü istek; tutku.

i. 111/36

[=1]

ihtişam: (Ar.) Görkem.

i.+ı 111/30

[=1]

ihtiyaç, -cı: (Ar.) Gereksinim.

i.+ı 169/24

i.+ın 168/15

i.+ımı 27/04, 27/17, 73/09

i.+larını 13/09
[=6]
ihtiyar: (Ar.) Yaşlı, kocamış olan, pir (kimse).
i. 23/05, 23/19, 41/37, 52/03, 71/21, 72/05, 73/06, 79/28, 125/05, 125/08, 131/26, 159/31, 160/21, 166/27, 168/03, 168/30
i.+a 149/28
i.+dı 41/34
i.+ın 171/31
i.+lar 25/23, 133/36, 156/12, 189/31
i.+lara 177/19
i.+ların 154/10
i.+larının 20/26
[=26]
ihtiyarla-: Yaşı ilerlemek, yaşlanmak, kocamak.
i.-dikça 105/01
i.-miş 109/25, 164/06
[=3]
ihtiyatlı: Herhangi bir konuda ileriyi düşünerek ölçülü davranan, önlem alan, sakıngan, ihtiyatkâr.
i. 34/19
[=1]
iki: (T.) Bir sayı.
i. 7/12, 7/18, 8/12, 8/24, 8/25, 8/33, 9/05, 9/11, 11/29, 12/07, 14/16, 19/03, 19/24, 21/26, 21/27, 22/17, 23/05, 25/20, 25/30, 26/02, 26/09, 28/26, 29/05, 29/33, 30/33, 31/02, 31/09, 31/26, 31/35, 32/11, 32/15, 32/30, 38/23, 39/26, 39/30, 40/25, 41/20, 43/32, 44/06, 45/26, 45/29, 46/16, 46/26, 46/30, 47/18, 47/28, 47/29, 49/08, 50/04, 50/16, 50/36, 54/16, 54/20, 54/34, 63/15, 64/07, 66/03, 66/05, 66/14, 67/11, 71/12, 73/08, 75/01, 75/03, 75/25, 77/04, 79/27, 79/30, 80/11, 80/25, 81/17, 84/01, 84/07, 85/26, 85/34, 86/31, 88/07, 88/07, 88/35, 89/01, 90/22, 91/24, 92/14, 94/10, 94/20, 95/36, 99/10, 99/27, 101/22, 107/02, 107/07, 111/33, 114/10, 115/01, 115/26, 117/32, 119/27, 120/12, 121/05, 121/11, 121/32, 123/27,

124/31, 125/17, 125/21, 129/31, 131/18, 136/03, 136/28, 137/18, 138/10, 138/32, 139/13, 142/04, 144/16, 149/14, 150/10, 150/30, 151/29, 161/06, 162/13, 164/20, 168/03, 168/13, 169/18, 170/18, 170/30, 171/31, 175/29, 177/27, 180/24, 181/25, 185/19, 193/07, 193/07, 193/09, 193/35, 194/11, 195/01, 195/04, 195/20, 198/07, 201/05, 204/05, 205/28, 206/12, 207/16, 209/11, 209/26, 210/10, 212/14, 212/27
i.+miz 35/21
i.+niz 53/16
i.+si 51/34, 56/19, 66/32, 78/25, 78/30, 80/35, 89/31, 92/22, 129/12, 132/11, 134/17, 139/29, 145/33, 149/16, 151/20, 152/25, 164/04, 177/12, 181/12
i.+sine 129/10
i.+sini 66/29, 129/16, 129/20
i.+sinin 45/16, 99/14, 138/16, 138/19, 163/04, 164/02, 177/22, 181/24
i.+ye 127/25
[=186]
iki büklüm: Beli bükük, öne doğru eğik (kimse).
i. 44/02
[=1]
ikide bir: (T.) Sıklıkla, sürekli, ikide birde.
i.+de 47/15
[=1]
ikide birde: (T.) İkide bir.
i. 18/02, 37/27, 55/18, 60/32, 87/08, 90/28, 156/24, 174/18
[=8]
ikinci: (T.) İki sayısının sıra sıfatı; birinciden sonra gelen kimse veya nesne.
i. 19/27, 21/29, 47/27, 65/01, 101/14, 140/22, 165/09, 166/26
i.+de 47/28
i.+si 21/15
[=10]

ikinci planda kal-: Bir kimsenin veya topluluğun gözünde eski önemini, değerini yitirmek.

i.-maktan 182/13
[=1]

ikindi: (T.) Öğle ile akşam arasındaki zaman dilimi; ikindi namazı.

i. 28/15, 135/04
i.+ye 121/01
[=3]

ikindi namazı: İkinci vakti kılınan namaz.

i. 152/26
[=1]

ikişer: (T.) Her defasında ikisi bir arada olan, her birine iki.

i. 30/27
[=1]

ikna et-: (Ar.+T.) İnandırmak, kandırmak.

i.-ti 94/17
[=1]

ikram: (Ar.) Sunulan şey.

i.+lar 163/18
[=1]

ikram et-: (Ar.+T.) Konuğu bir şeyle ağırlamak, konuğa bir şey sunmak.

i.-erek 95/07
[=1]

iktidar: (Ar.) Bir işi yapabilme gücü, erk, kudret.

i.+ı 110/03
[=1]

iktifa: (Ar.) Yetinme.

i.+ya 53/01
[=1]

iktifa et-: (Ar.+T.) Yetinmek.

i.-iyordu 98/03
i.-meyen 53/04
[=2]

ilaç: (Ar.) Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollarla kullanılan madde, em, deva.

i.+tan 108/16
[=1]

ilahi(1): (Ar.) "Bu ne hâl, ne tuhaf" gibi şaşma, sitem bildiren bir söz.

i. 50/28

[=1]

ilahi(2): (Ar.) Tanrı ile ilgili olan, Tanrı'ya özgü olan, tanrısal, lahuti.

i. 99/21

[=1]

ilan: (Ar.) Duyuru.

i.+ı 153/29
i.+ından 92/15
i.+ının 153/23
[=3]

ilan edil-: (Ar.+T.) İlan etme işi yapılmak.

i.-di 153/09
i.-diğini 155/03
[=2]

ilan et-: (Ar.+T.) Bir durumu yayma.

i.-tiği 89/29
[=1]

ilave: (Ar.) Arttırma, büyütme, abartma.

i.+ler 163/09
[=1]

ilave et-: (Ar.+T.) Ekleme, ulamak.

i.-meli 151/16
i.-mişti 155/04
i.-sem 49/11
i.-ti 18/23, 49/01, 65/15,
77/14, 93/13, 113/08, 123/16, 140/29,
179/04, 192/04, 201/25, 202/22
[=15]

ile: (T.) Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz; cümle içinde aynı görevde bulunan iki ögeyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz.

i. 7/05, 8/11, 8/14,
12/27, 12/33, 13/12, 13/34, 14/06,
14/12, 14/22, 15/10, 15/15, 16/17,
17/19, 19/16, 19/29, 20/36, 22/01,
22/16, 22/21, 22/24, 23/18, 24/17,
24/22, 25/20, 25/35, 26/02, 26/21,
29/03, 29/05, 29/30, 30/31, 32/01,
32/11, 34/01, 34/05, 36/04, 36/05,
36/06, 38/08, 40/06, 42/14, 43/01,
44/15, 44/23, 44/29, 45/07, 45/08,

45/11, 45/12, 45/15, 46/13, 47/18,
47/22, 47/32, 49/05, 52/03, 52/23,
52/28, 53/02, 55/09, 56/25, 59/35,
60/01, 60/04, 64/13, 67/05, 67/13,
69/27, 69/29, 71/20, 72/04, 73/15,
76/11, 76/30, 79/14, 82/17, 82/31,
84/29, 85/26, 86/22, 87/08, 88/07,
88/15, 88/20, 89/10, 89/10, 91/09,
91/36, 92/14, 92/24, 94/24, 95/12,
96/29, 98/21, 99/08, 100/13, 102/27,
102/32, 103/09, 103/21, 107/31,
109/29, 109/32, 109/33, 110/09,
110/26, 111/13, 112/14, 114/22,
114/25, 115/15, 116/07, 116/18,
120/26, 125/12, 126/18, 130/05,
130/13, 131/05, 131/06, 131/27,
131/28, 131/28, 132/02, 132/02,
132/04, 132/10, 132/11, 133/03,
133/28, 134/15, 136/32, 137/28,
139/13, 139/15, 140/15, 140/34,
141/18, 142/03, 143/02, 143/10,
143/21, 146/09, 149/15, 152/28,
153/16, 154/06, 157/35, 160/10,
160/11, 163/19, 164/12, 164/15,
165/06, 166/08, 168/24, 168/25,
168/29, 169/02, 171/06, 172/32,
173/04, 173/21, 174/13, 175/03,
177/19, 179/18, 181/23, 183/13,
185/01, 186/23, 187/09, 187/22,
187/32, 187/35, 190/18, 191/22,
192/30, 194/30, 195/05, 199/11,
200/03, 200/17, 202/13, 204/10,
204/20, 206/27, 207/19, 207/30,
208/08, 208/30, 209/19, 212/25,
212/25, 213/27, 214/26, 215/02

[=198]

ileri: (T.) Herhangi bir şeye göre daha ötede olan yer, geri karşıtı.

i. 10/11, 13/34, 16/12,
20/23, 22/36, 27/14, 43/20, 45/14,
57/17, 87/15, 88/11, 94/14, 97/14,
99/04, 124/01, 125/14, 126/27, 157/01,
159/18, 183/04, 186/23, 187/24,
190/09, 191/08, 194/12, 194/25,
203/11, 211/28

i.+de 7/23, 19/05,
20/07, 25/26, 30/23, 65/07, 66/35,
97/34, 115/29, 123/05

i.+deki 31/06, 35/03,
126/32, 128/16

i.+sin 81/10

i.+sini 153/02, 180/09

i.+ye 117/22, 190/36,
198/21, 215/05

i.+yi 162/31

[=50]

ileri gelen: (T.) Bir topluluğun önemli, sözü dinlenir, saygın kişisi.

i.+lerini 164/27

[=1]

ilerle-: (T.) Bulunduğu yerden daha ileriye gitmek, yol almak.

i.-di 54/25, 91/14,
100/32, 135/34

i.-diler 32/01, 129/01

i.-meye 120/36

i.-yen 7/20, 125/10,
128/10, 131/15

i.-yor 203/11

[=12]

ilikle-: Bir şeyin düğmesini iliğine geçirmek.

i.-yerek 201/04

i.-yip 172/05

[=2]

iliş-: Elini sürmek, hafifçe dokunmak; bir şeyin kenarına kısa bir süre için oturmak; karışmak, rahat vermemek, müdahale etmek.

i.-en 87/34

i.-ince 16/17, 37/34,
166/30, 181/07, 208/18

i.-iyor 16/35

i.-ti 69/10, 89/22, 94/19,
160/22

i.-tikçe 90/11, 118/21,

198/13

[=14]

ilişik, -ği: (T.) Bir şeyle ilgili, ilişkin, ait.

i.+i 170/24

[=1]

ilk: (T.) Zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen, son karşıtı; herhangi bir şeyin en önde olanı, önce geleni; birinci olarak, en başta.

i. 8/27, 12/09, 13/25,
14/11, 16/05, 17/06, 17/16, 21/04,

25/13, 39/19, 40/18, 56/28, 78/23,
78/27, 79/21, 82/10, 82/32, 85/09,
89/30, 92/32, 96/26, 97/06, 97/11,
104/23, 108/11, 109/09, 118/25,
119/11, 130/05, 134/31, 136/01,
145/33, 148/22, 148/27, 155/02,
162/06, 163/03, 164/27, 165/20,
174/01, 183/15, 185/28, 186/05,
188/05, 193/08, 201/35, 204/03,
205/21, 214/09

[=49]

ilkbahar: (T.+Far.) Kuzey
yarım kürede mart, nisan ve mayıs
aylarını içine alan, 21 Mart-22Haziran
arası zaman aralığı, erken bahar, evvel
bahar, ilkyaz.

i.+da 120/25

[=1]

ille: (Ar.) İlla; ne olursa
olsun, hangi şartta olursa olsun, her
hâlde, illaki.

i. 39/14, 117/35

[=2]

iltifat: (Ar.) Birine güler yüz
gösterme, hatırını sorma, tatlı
davranma.

i. 50/16

[=1]

iltihap, -br: (Ar.) Yangı.

i.+tan 105/05

[=1]

ima et-: (Ar.+T.) Dolaylı
anlatmak, anıştırmak, ihsas etmek.

i.-en 50/14

[=1]

imalı: Üstü kapalı, örtülü (söz
veya davranış).

i. 197/20

[=1]

imam: (Ar.) Cemaate namaz
kıldırın kimse.

i. 137/31

i.+a 175/04

i.+ın 72/25

[=3]

iman: (Ar.) İnanç.

i.+la 161/13

[=1]

imansız: İnsafsız, acımasız.

i.+lar 9/34

[=1]

imdat, -dı: (Ar.) Tehlikede
olana yapılan yardım.

i.+ına 156/25

[=1]

imkan: (Ar.) Yararlanılan
uygun şart veya durum, olanak.

i. 12/16, 17/11, 48/13,
50/05, 61/02, 66/05, 96/12, 98/34,
100/32, 117/06, 145/12, 167/19,
171/12, 179/33

i.+ı 135/16, 160/27,
186/25, 208/26

i.+larını 177/36, 204/33

i.+larının 162/25

[=21]

imkansız: Olma ihtimali
bulunmayan, olanaksız.

i. 48/18, 198/11

i.+dı 28/03, 57/02,
199/11, 199/23

[=6]

imkansızlık, -ğı: İmkânsız
olma durumu, olanaksızlık.

i. 48/11, 186/21

i.+la 82/11, 179/26

[=4]

imkan ver-: (Ar.+T.) Bir işin
olmasına elverişli ortamı hazırlamak.

i.-meden 200/23

[=1]

imtiyazlı: Ayrıcalıklı.

i.+ları 29/02

[=1]

imza: (Ar.) Bir kimsenin
herhangi bir belgeyi yazdığını veya
onayladığını belirtmek için her zaman
aynı biçimde kullandığı işaret.

i. 49/24

[=1]

imza at-: (Ar.+T.)
İmzalamak.

i.-tı 49/25

[=1]

imzala-: Bir yazı veya
belgeye imzasını yazmak, imza atmak.

i.-dı 172/10

i.-dıktan 49/29

i.-dımız 49/31

[=3]

imzalat-: İmza attırmak.
i.-tılar 49/30
[=1]
in-: (T.) Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek, bir taşıt veya binek hayvanından yere basmak; bir yerden başka bir yere gitmek, varmak
i. 137/09
i.-di 54/01, 91/20, 103/30, 139/11, 180/24, 185/23, 203/31, 206/31
i.-diği 130/09
i.-dikten 139/02
i.-diler 131/13
i.-dim 62/20
i.-elim 185/19
i.-en 11/11, 30/31, 32/04, 140/06, 143/13, 149/17
i.-enlere 31/34
i.-enlerin 23/22
i.-erdi 192/13
i.-erek 161/06
i.-ip 152/12, 159/15, 203/14, 208/33
i.-iş 128/15
i.-medi 91/21
i.-meye 102/13
[=31]
inan-: (T.) Bir şeyi doğru olarak benimsemek; birini doğru sözlü olarak bilmek, güvenmek.
i. 42/08
i.-amadı 106/10
i.-amadığı 196/06
i.-amayacaktı 198/28
i.-amıyor 160/18
i.-amıyordu 163/29, 163/32
i.-an 43/32
i.-dığı 152/17
i.-dım 39/25
i.-ır 200/10
i.-ırlar 43/37
i.-iyor 147/15, 195/23
i.-ıyordu 188/32
i.-ıyorum 151/02
i.-maktan 162/28
i.-mayacaktı 148/21
i.-miş 121/23

[=19]
inaml-: (T.) İnanma işi yapılmak.
i.-mayacak 193/22
[=1]
inaniş-: (T.) İnanma işi.
i.+ı 197/28
[=1]
inat, -dı: (Ar.) Bir konuda direnme, ayak direme, diretme, direnim.
i.+ımı 182/05
i.+la 30/11
[=2]
inat et-: (Ar.+T.) Direnmek, diretmek, ayak diremek.
i.-meyeceklerini 138/21
[=1]
ince: (T.) Kendi cinsinden olanlara göre dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı.
i. 10/20, 35/24, 35/28, 54/20, 86/31, 87/22, 87/22, 88/17, 97/26, 101/09, 101/10, 101/16, 125/10, 144/21, 144/31, 144/33, 146/29, 148/06, 150/11, 174/32, 175/32, 175/34, 181/06, 196/11, 206/13, 210/32, 211/30
[=27]
incel-: (T.) İnce duruma gelmek.
i.-ip 161/21
i.-iyordu 169/20
i.-miş 21/22
[=3]
inci: (T.) İstiridye gibi bazı kavkılı deniz hayvanlarının içerisinde oluşan, değerli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi.
i. 71/27
i.+lerle 86/30
[=2]
incili: (T.) İnci takınmış olan.
i. 42/06, 67/08
[=2]
incir: (Far.) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç.
i. 7/17, 19/09, 37/02, 114/09, 114/11

i.+in 72/28, 114/13,
114/15
[=8]
incit-: (T.) İncinmesine yol
açmak.
i.-mekten 214/22
[=1]
indir-: (T.) Yüksekten, sarp
ve kötü yerden veya yukarıdan aşağıya
inmesini sağlamak; Bir taşıt veya
binek hayvanından aşağıya almak;
kırmak, tahrip etmek.
i.-di 68/11
i.-diği 72/22
i.-ene 63/22
i.-irdi 105/16
i.-iyordu 39/35
[=5]
infial: (Ar.) Birine içerleme,
gücenme, kızgınlık duyma.
i. 112/01
[=1]
inik: İnmiş, indirilmiş.
i. 8/36
[=1]
inilti: (T.) İnleme sırasında
çıkan sesin adı.
i. 44/06, 103/26
[=2]
inkar: (Ar.) Yaptığını,
söylediğini, tanık olduğunu saklama,
gizleme,, yadsıma.
i. 89/29
[=1]
inkar et-: (Ar.+T.) Yaptığı
bir işi, söylediği sözü veya tanık
olduğu bir şeyi
yapmadığını, bilmediğini, görmediğini
söylemek, yaptığını saklamak,
yadsımak.
i.-ilir 184/21
i.-ilmezmiş 184/21
[=2]
inkisar: (Ar.) Kırılma.
i.+ına 13/22
[=1]
inkışaf et-: (Ar.+T.)
Gelişmek.
i.-en 83/06, 204/08
[=2]

inle-: (T.) Acı, üzüntü
belirten kesik sesler çıkarmak,
inildemek.
i.-meye 108/13, 163/07
i.-rken 163/37
[=3]
inmeli: Bir tarafında inme
bulunan, mefluç.
i. 131/23
[=1]
insafsız: İnsafı olmayan.
i. 20/28, 59/24, 200/23
[=3]
insafsızca: İnsafsız bir
biçimde, insafsızcasına.
i. 200/13
[=1]
insafsızlık, -ğı: İnsafsız olma
durumu, insafsızca davranma.
i. 104/30
[=1]
insan: (Ar.) Toplum hâlinde
bir kültür çevresinde yaşayan,
düşünme ve konuşma yeteneği olan,
evreni bütün olarak kavrayabilen,
bulguları sonucunda değiştirebilen ve
biçimlendirebilen canlı.
i. 9/05, 11/12, 38/07,
42/16, 61/07, 67/10, 69/29, 70/28,
82/34, 93/25, 109/16, 109/19, 110/05,
114/15, 118/16, 118/33, 150/26,
151/20, 151/27, 152/18, 152/25,
172/14, 174/35, 183/36, 184/19,
184/30, 189/19, 195/22, 208/27
i.+a 7/21, 19/29, 35/25,
86/02, 108/26, 133/33, 151/30, 161/20,
173/29, 183/17, 184/32, 189/18
i.+dan 184/32
i.+ı 12/18, 82/24,
101/01, 129/14, 147/27, 160/16,
161/36, 177/27, 185/15, 198/10
i.+ım 59/28
i.+ın 12/28, 35/30,
61/12, 102/18, 123/35, 129/31, 132/34,
161/07, 161/21, 164/20, 196/11
i.+la 80/09, 212/06
i.+lar 96/17, 121/01,
154/02
i.+lara 60/33, 108/35,
164/17, 174/20

i.+lardan 12/18, 104/31,
146/02, 177/09

i.+lardır 148/29

i.+ları 21/16, 82/27

i.+ların 69/27, 107/18,
145/01, 161/15

i.+larla 69/21

i.+larsınız 69/12

i.+sın 194/14

[=87]

insanca: İnsana yakışan,
insana özgü olan, insanla ilgili, insani.

i. 162/01

[=1]

insanlık, -ğı: İnsan olma
durumu, insaniyet.

i. 16/11

[=1]

inşallah: (Ar.) "Tanrı dilerse,
Tanrı nasip ettiyse" anlamlarında dilek
anlatan bir söz.

i. 41/02, 61/27, 62/35,
149/24, 171/30, 173/36, 185/09,
194/12, 201/14

[=9]

intiba: (Ar.) İzlenim.

i. 161/33

[=1]

intikal et-: (Ar.+T.)
Anlamak, kavramak.

i.-erek 70/33

[=1]

intikam: (Ar.) Öç.

i.+ı 24/12

[=1]

intikam al-: (Ar.+T.) Öç
almak.

i.-mak 50/05

[=1]

intizamsız: Düzensiz, düzeni
olmayan, karışık.

i. 7/14

[=1]

ip: (T.) İplik.

i.+ine 24/32

i.+lere 30/33

[=2]

ipek, -ği: (T.) İpekten
yapılmış.

i. 175/33

[=1]

ipekli: (T.) İpekten yapılmış
veya içinde ipek bulunan (kumaş).

i. 90/31

[=1]

iptida: (Ar.) Başlangıç.

i.+larda 84/26

[=1]

iptidai: (Ar.) İlkokul.

i.+yi 27/20

[=1]

irade: (Ar.) Bir şeyi yapıp
yapmamaya karar verme gücü, istenç.

i. 10/35, 11/01

i.+sinden 12/28

i.+sinin 189/16, 199/16,
204/34

i.+ye 199/17

[=7]

iri: (T.) Olağandan daha
hacimli, olağanı aşan büyüklüğü olan,
ince karşıtı.

i. 7/19, 19/09, 19/15,
28/27, 29/33, 35/28, 47/02, 55/22,
72/28, 75/06, 76/16, 78/23, 87/15,
87/18, 88/25, 91/17, 94/18, 94/29,
128/30, 129/28, 166/04, 214/36

i.+liufak.lı 23/20

[=23]

iri yarı: İri yapılı.

i. 94/01

[=1]

irkil-: (T.) Ürkerek geri
çekilir gibi olmak.

i.-di 102/10

i.-diler 60/05

i.-en 143/27

[=3]

irmik helvası: İrmik, çam
fıstığı, yağ ve şeker karışımıyla
hazırlanan bir tatlı türü.

i. 177/13

[=1]

İsa: (İbr.) Dört büyük
Peygamberden Hristiyanlığın
kurucusu, doğumu Türkiye'de ve
Batı'da takvim başlangıcı sayılan
peygamber.

i. 151/12

[=1]

ise: (T.) Olunca, olursa, olsa da, -ince, -diği için, -diği vakit.

i. 8/04, 9/02, 23/02, 24/15, 28/05, 28/19, 30/34, 36/19, 40/06, 44/24, 57/23, 60/21, 61/17, 66/07, 85/26, 88/03, 91/11, 97/21, 97/34, 98/18, 100/18, 100/30, 105/29, 107/29, 110/21, 111/14, 112/26, 114/14, 115/10, 120/05, 128/27, 133/07, 145/27, 146/23, 157/03, 168/13, 168/29, 170/20, 174/29, 177/09, 181/30, 190/25

i.+ler 146/04
[=43]

isim: (Ar.) Ad.

i.+i 32/26, 110/24, 151/09

i.+inde 24/09, 52/02, 164/26

i.+indeki 21/25

i.+inin 138/08

i.+iyle 93/36

i.+leri 135/09

i.+li 13/07, 19/02

[=12]

iskambil: (Fr.) Bir yüzünde sayılar veya resimler bulunan, çeşitli oyunlar oynamaya yarayan kart, oyun kağıdı.

i.+ler 46/33

[=1]

iskarpın: (Fr.) Ökçeli, konçsuz ayakkabı.

i.+ler 29/33

[=1]

iskele: (İt.) Deniz taşıtlarının yanaştığı, çoğu tahta ve betondan yapılmış, denize doğru uzanan yer.

i.+sine 29/19

[=1]

iskemle: (Rum.) Arkalıksız sandalye.

i. 25/21

i.+de 99/31

i.+den 80/24

i.+nin 48/03, 181/05

i.+sini 169/06, 208/30

i.+ye 87/01, 207/28,

208/09

i.+yi 48/32, 66/30, 149/35

[=13]

isli: İsi olan, islenmiş, is bulaşmış.

i. 37/29, 176/21, 209/01

[=3]

İsmail: Yusuf ve Muazzez kaçtıklarında onları evinde misafir eden köylü.

i. 138/08, 138/22, 138/32, 139/04, 139/15, 139/17, 139/31, 140/01, 141/22

i.+i 138/14

[=10]

ispat: (Ar.) Tanıt ve kanıt göstererek bir şeyin gerçek yönünü ortaya çıkarma, kanıtlama, tanıtlama, tanıt.

i.+a 177/08

[=1]

ispat et-: (Ar.+T.) Kanıtlamak.

i.-ecek 98/04

i.-erek 56/18

[=2]

israf: (Ar.) Gereksiz yere para, zaman, emek vb.ni harcama, savurganlık.

i.+ına 45/07

[=1]

İstanbul: Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.

i.+a 71/18, 109/33

[=2]

İstanbul Gazetesi: İstanbul'da çıkarılan gazete.

i. 153/20

[=1]

iste-: (T.) İstek duymak, arzulamak; bir şeyin kendisine verilmesini veya yapılmasını söylemek, dilemek; evlenmek dileğinde bulunmak.

i.-di 13/27, 21/28, 43/07, 69/17, 76/15, 107/13, 115/13, 115/14, 115/24, 116/24, 124/22, 125/29, 171/27, 175/24, 188/17, 193/01, 203/33, 204/31

i.-diği 18/31, 18/35,
 111/02, 112/12, 162/25, 177/36,
 182/06, 186/14, 212/33
 i.-diğim 162/18
 i.-diğin 185/13
 i.-diğine 15/32, 129/18
 i.-diğini 27/14, 68/06,
 113/29, 141/04, 174/17
 i.-dikleri 33/23
 i.-dikten 57/37
 i.-diler 21/21, 54/08,
 54/13, 70/25
 i.-din 113/10, 202/01
 i.-meden 56/19
 i.-medi 56/08, 113/15,
 113/18
 i.-mediği 69/20, 84/04,
 110/18, 115/12, 155/13
 i.-mediğini 34/23
 i.-mediklerini 56/24
 i.-mek 99/02
 i.-mektedir 12/36
 i.-mem 117/36
 i.-mesine 31/03, 50/05
 i.-meye 33/35, 181/21
 i.-meyen 10/04, 55/09,
 99/24, 163/18
 i.-meyerek 151/32
 i.-mez 105/15, 122/36,
 158/12, 170/35, 179/10
 i.-mezlerdi 24/04
 i.-mezlerse 34/07
 i.-mezmiş 157/37
 i.-miş 152/35
 i.-mişti 85/34
 i.-miştim 77/13
 i.-miyor 173/23,
 174/24, 191/16
 i.-miyordu 16/05,
 56/07, 99/02, 100/18, 110/10, 112/19,
 126/29, 148/05, 163/02, 181/18,
 215/07
 i.-miyorlardı 164/01
 i.-miyorsun 18/12,
 58/18
 i.-miyorum 59/22
 i.-r 16/08, 25/28, 54/06,
 110/28, 120/23, 122/33, 151/19,
 151/33, 159/18, 170/30, 179/09,
 180/01, 208/19
 i.-rdi 13/25, 14/28,
 26/03, 60/31
 i.-rim 40/23, 97/37
 i.-rler 33/11, 35/11
 i.-rse 67/34, 115/08,
 140/33, 158/15
 i.-rsen 45/26, 59/35,
 128/23, 151/21, 196/24, 197/06,
 211/09, 211/15
 i.-rseniz 43/33
 i.-rsin 17/26, 60/21
 i.-sem 54/02
 i.-yeceği 182/11
 i.-yecek 66/08, 81/12,
 113/23, 113/32, 115/07
 i.-yemekler 27/13,
 70/09, 167/36
 i.-yectedi 110/13
 i.-yemez 51/04
 i.-yen 12/14, 15/11,
 16/03, 59/12, 67/20, 86/05, 92/12,
 110/23, 112/02, 119/13, 158/10,
 196/18
 i.-yenler 13/20, 57/29
 i.-yerek 108/28, 181/02,
 190/14
 i.-yince 13/35, 39/13,
 138/25
 i.-yip 197/18
 i.-yor 32/05, 53/06,
 54/16, 60/07, 60/11, 70/15, 70/22,
 82/10, 141/25, 189/36, 204/26
 i.-yordu 8/16, 13/04,
 32/18, 47/27, 52/19, 82/11, 83/07,
 84/27, 92/03, 103/02, 108/33, 122/07,
 122/16, 124/07, 139/26, 157/36,
 161/09, 168/01, 171/16, 189/11,
 189/19, 196/04, 202/17, 205/21,
 210/18, 211/35, 213/15
 i.-yorlardı 29/19,
 102/17, 146/16
 i.-yormuş 74/09
 i.-yorsa 18/03, 51/02
 i.-yorsun 71/02, 77/26,
 78/07, 78/12, 194/31
 i.-yorsunuz 43/11,
 43/11
 i.-yorum 78/20, 106/02
 [=218]

istek, -ği: (T.) Bir şeye duyulan eğilim, arzu, şevk; yerine getirilmesi başkasından istenilen şey, talep.

i. 82/11, 190/29
i.+i 133/30
i.+leri 129/18, 146/31
i.+lerinin 204/34
[=6]

isten-: (T.) İstenilmek.

i.-diğini 51/08
[=1]

istenil-: (T.) İsteme işi yapılmak.

i.-ecek 109/30
[=1]

isteyebil-: (T.) İsteme ihtimali veya imkânı bulunmak.

i.-ir 110/20
i.-irdi 109/24
[=2]

istidatlı: Yetenekli.

i. 149/25
[=1]

istifade: (Ar.) Yararlanma.

i. 21/02, 33/08
[=2]

istifade et-: (Ar.+T.) Yararlanmak.

i.-erek 28/26
[=1]

istihfaf: (Ar.) Küçümseme, hor görme, hafifseme.

i. 16/16, 20/34, 82/17, 104/27, 124/16, 166/28

i.+la 166/23, 180/18
[=8]

istihfaf et-: (Ar.+T.) Küçümsemek, hor görmek, hafifsemek.

i.-tiği 200/27
[=1]

istikamet: (Ar.) Doğrultu.

i.+e 75/33, 115/36
i.+i 180/09
i.+ini 183/03
i.+lere 31/02
i.+lerini 111/35
[=6]

istikbal: (Ar.) Gelecek.

i. 12/20

i.+ine 17/20

i.+ini 191/21
[=3]

istirahat, -ti: (Ar.) Dinlenme, rahat etme.

i. 200/32
i.+i 136/32
[=2]

istirahate çekil-: (Ar.+T.) Dinlenmek.

i.-mişti 71/19
[=1]

isyan: (Ar.) Başkaldırı.

i. 13/33, 83/08,
i.+ı 69/14
[=3]

iş: (T.) Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma; birinden istenen hizmet veya birine verilen görev.

i. 12/31, 16/06, 27/28, 36/30, 37/27, 41/37, 42/15, 50/12, 54/25, 67/29, 68/22, 81/09, 89/28, 92/18, 94/20, 97/03, 97/17, 97/29, 99/03, 104/03, 106/34, 109/19, 110/13, 111/18, 136/02, 138/16, 140/25, 144/12, 147/21, 148/16, 150/25, 150/27, 152/37, 152/37, 154/09, 154/11, 156/08, 156/10, 156/11, 165/30, 165/33, 166/25, 170/29, 170/30, 172/34, 173/01, 173/07, 173/18, 173/24, 174/33, 174/34, 196/27, 200/01, 205/18

i.+çilerden 26/06

i.+e 46/02, 57/32, 58/04, 61/24, 66/08, 67/32, 98/18, 105/19, 105/24, 107/10, 135/15, 140/18, 142/22, 155/05, 156/04, 170/28, 182/21, 189/28, 199/21

i.+i 12/32, 18/29, 26/18, 42/07, 43/18, 51/24, 51/30, 51/33, 56/21, 57/26, 59/24, 63/02, 67/37, 68/15, 68/20, 71/06, 79/18, 80/14, 81/05, 89/25, 90/06, 90/31, 94/02, 97/04, 97/25, 97/25, 110/18, 131/35, 143/04, 145/20, 148/23, 148/31, 156/18, 164/27, 165/32, 172/24, 175/08

i.+im 83/19, 147/23,
162/16
i.+in 34/31, 49/09,
51/25, 52/17, 56/31, 68/25, 70/25,
70/26, 79/17, 79/20, 80/16, 84/26,
99/01, 143/03, 147/22, 153/10, 154/25,
182/18, 188/26
i.+inden 174/30,
187/11, 199/23
i.+ine 13/06, 18/20,
18/20, 62/03, 62/33, 92/18, 195/18
i.+ini 25/19, 76/11,
136/31, 165/16
i.+inin 111/06
i.+inizi 94/33
i.+iydi 111/20
i.+iyle 44/09, 110/18
i.+le 97/35, 105/13
i.+ler 39/11, 43/13,
43/14, 53/01, 53/24, 76/23, 95/23,
111/08, 144/09, 156/03, 156/06,
156/07, 162/16, 170/27
i.+lerde 195/25
i.+lerden 108/20,
189/36
i.+lere 50/31
i.+leri 20/30, 23/03,
107/02, 183/28
i.+lerin 13/21, 43/17,
150/30, 182/07, 191/08, 199/15
i.+lerinden 140/12
i.+lerine 21/14, 26/32,
53/03, 56/34, 164/24, 174/37
i.+lerini 109/11, 153/26
i.+te 48/06, 66/09,
150/32, 163/14, 168/28
i.+ten 18/30, 51/35,
57/09, 60/30, 63/04, 95/14, 205/18
[=203]
işaret: (Ar.) Anlam
yükletilen şey, anlamlı iz; belirti,
gösterge, alamet.
i. 28/21, 36/31, 36/35,
52/18, 67/20, 68/12, 72/05, 76/14,
91/35, 93/30, 94/07, 104/10, 140/26,
149/19, 153/06, 158/11, 158/20,
158/22
i.+i 78/18, 181/13
i.+iyle 48/14

i.+ler 31/07, 80/11,
165/27, 166/08
[=25]
işbaşı: İş yerlerinde işe
başlama.
i. 107/13
i.+nda 21/10
[=2]
işbirliği: Amaçları ve
çıkarları bir olanların oluşturdukları
çalışma ortaklığı, teşrikimesai.
i. 164/28
[=1]
işçi: (T.) Başkasının yararına
bedenini, kafa gücünü veya el
becerisini kullanarak ücretle çalışan
kimse.
i. 35/10
i.+ler 35/06
i.+lere 27/06, 65/23
i.+lerin 26/15, 35/07
i.+m 35/19
i.+si 35/04
[=8]
işe yara-: Elverişli olmak.
i.-yabilirdi 56/16
[=1]
işgal et-: (Ar.+T.) Bir yeri ele
geçirme.
i.-en 180/07
i.-iyor 164/11
[=2]
işit-: (T.) Kulakla algılamak,
duymak; haber almak.
i.-eceği 79/21
i.-iyor 161/24
i.-medi 158/30
i.-ti 179/34
[=4]
işitil-: (T.) Duyulmak.
i.-iyor 46/32
i.-iyordu 72/26
i.-meyecek 87/21
[=3]
işkembeden at-: Uydurarak
söylemek.
i.-iyorum 150/37
[=1]

işkence: (Far.) Bir kimseye maddi veya manevi olarak yapılan aşırı eziyet.

i.+ler 200/08

i.+ye 198/16

[=2]

işkilli: Kuruntucu.

i. 58/32

[=1]

işle-: (T.) Bir şeye emek vererek onu daha elverişli bir duruma getirmek.

i.-meye 46/24

i.-miş 109/33

i.-yeceğim 140/15

i.-yordu 36/12

[=4]

işlemeli: (T.) Üstünde işlemeler bulunan.

i. 9/03, 29/27, 54/20, 87/18, 142/03

[=5]

işlen-: İşleme işi yapılmak.

i.-mediğini 71/05

[=1]

işporta: (İt.) Gezici satıcıların mallarını koymaya yarayan yayvan sepet veya bu işi gören, ona benzer, araç, sergi.

i.+ya 13/13

[=1]

işret: (Ar.) İçki içme.

i.+e 167/24

[=1]

işsiz: (T.) İşli olmayan.

i.+di 142/25

[=1]

işsizlik, -ği: (T.) İşsiz kalma, iş bulamama durumu.

i. 113/02

i.+in 147/26

i.+ten 152/35

[=3]

iştah: (Ar.) Yemek yeme isteği.

i. 180/31

i.+ım 180/28

[=2]

iştahsızlık, -ği: İştahsız olma durumu.

i. 163/19

[=1]

işte: (T.) Bir şeyi gösterirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz, aha, ahacık; anlatılan bir sözün sonucuna gelindiğini gösterir.

i. 17/22, 17/23, 18/03, 32/13, 34/13, 35/17, 49/08, 56/06, 56/24, 58/17, 63/33, 74/03, 94/05, 96/29, 107/03, 118/09, 132/23, 134/21, 151/35, 152/37, 162/28, 174/10, 177/18, 184/08, 190/32

[=25]

iştirak: (Ar.) Ortaklık, ortak olma, paydaşlık.

i.+e 132/14, 190/19

i.+iyle 163/11, 187/26

i.+le 163/15

[=5]

iştirak et-: (Ar.+T.) Katılmak.

i.-en 47/09

i.-erdi 14/25

i.-iyormuş 91/11

i.-memelerine 61/02

i.-ti 45/22, 162/03

[=6]

it: Değersiz, terbiyesiz kimse.

i. 32/05, 32/08, 58/20

i.+e 51/21

[=4]

it-: (T.) Bir şeyi güç uygulayarak ileri götürmek.

i.-erek 38/23, 38/31, 48/30, 49/18, 89/23, 90/04, 90/30, 133/02, 158/33

i.-ip 208/06

i.-ti 118/17, 121/13, 192/17, 192/33, 207/23

[=15]

itaat et-: (Ar.+T.) Söz dinlemek, boyun eğmek, verilen buyruğa uymak.

i.-ti 194/05

[=1]

İtalyan: (Fr.) İtalya halkından veya bu halkım soyundan olan kimse.

i. 153/23

[=1]

ite kaka: Kaba ve hoyrat bir biçimde iterek.

i. 29/01

[=1]

itham: (Ar.) Suçlama.

i.+ları 98/06

[=1]

itibar: (Ar.) Saygınlık.

i. 191/11

i.+ına 32/32

i.+ını 190/22

[=3]

itibar et-: (Ar.+T.) Saygı göstermek, saymak, değer vermek.

i.-ilen 56/34

i.-ti 89/16, 188/05

[=3]

itibarlı: İtibarı, değeri olan, saygın.

i. 20/12, 33/10, 130/20

[=3]

itidal: (Ar.) Aşırı olmama durumu, ılımlılık, ölçülülük.

i. 10/16

i.+ini 50/11

i.+le 11/08

[=3]

itimat, -dı: (Ar.) Güven, güvenç, emniyet.

i. 44/14

i.+ını 147/17

i.+sız 100/15

[=3]

itimat et-: (Ar.+T.) Güvenmek.

i.-tiğim 57/34

[=1]

itina: (Ar.) Özen.

i. 214/26

[=1]

itiraf et-: (Ar.+T.) Başkaları tarafından bilinmesi kendi için sakıncalı görülen bir gerçeği saklamaktan vazgeçip açıklamak, söylemek, bildirmek.

i.-eceği 189/07

i.-er 122/26

i.-mek 191/16

i.-mese 111/11

[=4]

itiraz: (Ar.) Bir düşünce veya kararı benimsemeyerek kaşı çıkma.

i. 196/06

i.+lar 57/15

i.+larında 57/21

[=3]

itiraz et-: (Ar.+T.) Bir düşünce veya kararı benimsemeyerek karşı çıkmak, karşı çıkmak.

i.-medi 206/06

[=1]

itiyat, -dı: (Ar.) Alışkanlık.

i. 20/37

i.+la 109/11

i.+ları 12/17

[=3]

iyi: (T.) İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı.

i. 18/17, 22/13, 24/19, 26/15, 27/20, 32/20, 32/27, 33/18, 33/23, 34/15, 36/12, 38/01, 42/10, 43/15, 50/08, 55/04, 57/31, 58/03, 59/09, 82/29, 88/22, 88/22, 88/31, 89/02, 110/25, 112/05, 115/11, 119/08.Doğru+(1), 119/24, 124/03, 138/20, 142/17, 148/29, 154/25, 171/01, 172/17, 173/30, 174/03, 174/15, 179/27, 183/07, 185/13, 199/30, 208/24

i.+ler 169/13

i.+ydi 39/19, 187/15

i.+yim 169/11

[=48]

iyice: (T.) Tamamen; gereği gibi, derinlemesine, ayrıntılarıyla.

i. 63/19, 113/04

[=2]

iyileş-: (T.) İyi duruma gelmek.

i.-ir 205/06, 205/35

i.-meden 53/07

i.-mez 205/06

[=4]

iyilik, -ği: (T.) İyi olma durumu, salah.

i. 172/14, 195/33

i.+e 195/01

i.+i 187/15, 195/03

i.+ini 60/20

i.+leri 151/23
[=7]
iz: (T.) Bir şeyin geçtiği veya önce bulunduğu yerde bıraktığı belirti, nişan, alamet, emare.

i. 11/26
i.+i 155/10
i.+ler 7/14
i.+lerini 36/32
[=4]

izahat ver-: (Ar.+T.) Açıklamalarda bulunmak, ayrıntılı bilgi vermek.

i.-di 165/35
i.-ecek 133/16
i.-mek 79/21
[=3]

izah et-: (Ar.+T.) Açıklamak, ayrıntılı bilgi vermek.

i.-emediği 106/23
i.-emeyerek 128/06
i.-iverir 18/05
i.-iyormuş 165/27
i.-ti 138/22
[=5]

izale et-: (Ar.+T.) Yok etmek, gidermek.

i.-emeyecek 22/09
[=1]

izdivaç, -cı: (Ar.) Evlenme.

i. 12/12
i.+ın 56/17
i.+larının 14/11
[=3]

izin: (Ar.) Bir şey yapmak için verilen veya alınan özgürlük, müsaade, ruhsat, icazet, mezuniyet.

i. 29/21
i.+iyle 41/33
[=2]

izin al-: (Ar.+T.) Bir şey yapmak için onay sağlamak.

i.-ırım 201/15
[=1]

izinli: İzin alarak belli bir süre için bir yerden ayrılmış, mezun.

i. 7/07
[=1]

İzmir: Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.

i.+den 153/21
i.+e 69/01, 71/18,

140/21

[=4]

İzmirli: İzmir ilinden olan kimse.

i. 31/15, 45/11
[=2]

İzzet Bey: Selâhattin Bey'den sonra gelen kaymakam.

i. 164/26, 165/14, 165/37, 194/32, 194/32, 195/09, 195/33, 207/27

i.+in 165/24, 166/33, 208/32

[=11]

izzetinefis: (Ar.) Öz saygı.

i. 20/36
i.+ine 11/03
[=2]

K

kabadayı: (T.) Kendine özgü namus kurallarını esas alıp toplum kurallarının dışına çıkarak zorbalık yapan kimse.

k. 20/12, 110/23
k.+lar 20/28, 21/01
k.+lardan 88/12
k.+ların 20/25
k.+sı 90/16
[=7]

kabadayılık, -ğı: (T.) Kabadayı olma durumu; kabadayıca davranış.

k. 24/31
k.+ına 32/32
k.+la 76.01
[=3]

kabahat: (Ar.) Uygunsuz hareket, çirkin, yakışsız davranış, suç, kusur, töhmet.

k. 17/25, 41/10, 183/09, 196/29
k.+i 27/08, 77/34, 194/26, 194/27
k.+im 43/18
k.+in 182/22
[=10]

kabar-: (T.) Şişmek, genişlemek.

k.-an 9/11, 30/03, 176/05
k.-iyordu 178/14
[=4]

kabart-: (T.) Kabarmasını sağlamak, kabarmasına yol açmak.

k.-iyordu 9/06
[=1]

kabiliyet: (Ar.) Yetenek.

k.+i 86/12, 175/17
[=2]

kabuk, -ğu: (T.) Bir şeyin üstünü kaplayan ve onu dış etkilere karşı koruyan, kendiliğinden oluşmuş sertçe bölüm, kışır; ekmeğin pişme sırasında içinden daha çok sertleşen dış bölümü; deri üzerinde bir yaranın veya sivilcenin kurumasıyla oluşan sertçe bölüm.

k. 192/28
k.+larına 75/25
k.+tan 178/12
k.+tu 192/28
k.+u 75/27
[=5]

kabul et-: (Ar.+T.) Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olmak.

k.-en 154/22
k.-erdi 56/14
k.-iyordu 152/18
k.-mektı 80/18
k.-mektir 151/14
k.-meli 151/15
k.-mezdi 81/08
k.-miyordu 96/16
k.-ti 106/24
k.-tikten 187/23
[=10]

kaburga: (Moğ.) Eğe kemiklerinin oluşturduğu kafes.

k.+larını 198/19
[=1]

kabza: (Ar.) Silah, kılıç vb. şeylerde tutulacak yer, tutak, sap.

k.+ları 67/06
[=1]

kaç: (T.) Herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı.

k. 17/21, 50/29, 71/31, 107/11, 182/29, 183/26
k.+a 77/22, 77/25
[=8]

kaç-: (T.) Hızla koşup bir yere saklanmak; kimseye bildirmeden bulunduğu yerden ayrılmak, firar etmek.

k.-acağım 59/20
k.-acak 86/06, 173/24
k.-ar 85/38, 198/21
k.-arak 36/06
k.-ardım 62/23
k.-arsan 184/30
k.-ıp 64/01, 116/24
k.-mak 113/31, 146/16,

210/16

k.-masında 112/06
k.-maya 62/27, 66/16

k.-miş 41/10, 47/20,
48/26, 208/03

k.-tı 114/33

[=21]

kaçak, -ğı: (T.) Gizlice
kaçırılmış olan mal veya madde.

k. 95/07, 100/15,
172/17

[=3]

kaçakçılık, -ğı: (T.) Bir
devletin yasalarına karşı gelerek
yapılan ticaret.

k.+ı 36/07

[=1]

kaçaklık, -ğı: (T.) Kaçak
olma durumu.

k.+ına 154/12

[=1]

kaçamaklı: (T.) Kesin
olmayan, yargı bildirmeyen ve her iki
tarafa da çekilebilen (söz, cevap,
davranış).

k. 51/25

[=1]

kaçır-: (T.) Kaçmasını
sağlamak veya kaçmasına imkân
yaratmak; zor kullanarak yanında
götürmek; bir daha ele geçmemek
üzere yitirmek.

k.-acaktı 205/09

k.-dığı 63/29, 197/19,
200/19, 205/21, 214/09

k.-madan 152/05

k.-mak 92/12, 105/15,
180/03, 185/16

k.-maktan 87/33

k.-malı 67/30

k.-mamak 145/18

k.-mazlar 163/15

[=15]

kaçırıl-: (T.) Kaçırma işi
yapılmak veya kaçırma işine konu
olmak.

k.-maması 12/12

k.-maz 28/15

[=2]

kaçkın: (T.) Bir yerden veya
bir işten kaçmış kimse.

k.+lığı 20/37

[=1]

kadar: (Ar.) Ölçüsünde,
derecesince; dek, gibi; denli.

k. 8/10, 8/12, 8/17,

9/07, 9/34, 11/02, 12/04, 12/26, 13/17,

15/27, 16/13, 17/05, 17/17, 17/28,

18/09, 18/14, 19/17, 22/35, 23/10,

28/12, 28/25, 29/09, 29/21, 29/24,

33/12, 34/24, 34/29, 35/07, 35/25,

36/12, 36/27, 36/31, 37/18, 40/05,

40/08, 41/15, 41/17, 42/02, 42/12,

42/18, 43/16, 43/19, 43/20, 45/01,

47/08, 47/24, 48/34, 50/08, 50/09,

50/34, 51/24, 52/01, 52/12, 52/16,

53/34, 54/09, 54/24, 54/25, 55/20,

55/24, 56/33, 57/08, 57/11, 57/16,

57/17, 57/19, 57/21, 57/29, 58/14,

60/27, 61/01, 61/01, 61/12, 61/22,

62/29, 62/31, 63/18, 63/22, 63/27,

64/06, 64/12, 64/19, 65/23, 66/03,

67/02, 69/09, 69/32, 70/03, 71/08,

71/34, 72/09, 72/18, 74/27, 74/31,

75/18, 75/18, 75/28, 75/29, 75/32,

76/01, 76/05, 76/23, 78/25, 79/06,

79/13, 79/18, 79/21, 79/31, 79/32,

81/05, 81/17, 81/33, 82/12, 82/18,

82/22, 82/29, 82/30, 83/15, 84/08,

84/15, 84/28, 85/02, 85/12, 87/04,

87/21, 87/21, 87/22, 88/03, 88/13,

91/25, 92/27, 93/17, 96/01, 96/11,

98/28, 99/04, 99/10, 99/11, 101/04,

101/19, 101/32, 101/33, 102/02,

102/07, 104/34, 105/23, 105/24,

106/05, 106/07, 106/21, 106/31,

108/29, 109/08, 109/19, 110/24,

111/04, 111/33, 112/04, 112/05,

112/06, 113/05, 114/19, 115/08,

115/14, 116/16, 117/06, 117/27,

118/08, 119/24, 120/20, 120/29,

120/31, 121/35, 123/36, 124/03,

125/20, 125/26, 126/01, 127/01,

128/02, 128/05, 128/14, 128/35,

129/04, 129/07, 129/17, 129/20,

129/21, 130/18, 131/22, 133/06,

133/07, 133/18, 135/11, 135/25,

138/22, 140/01, 140/18, 140/30,

141/20, 141/29, 142/26, 142/31,

143/10, 143/31, 144/33, 144/35,

144/35, 145/15, 145/16, 145/28,

146/03, 146/04, 146/05, 146/09,

147/01, 147/03, 147/10, 147/12,

148/01, 148/02, 148/11, 149/17,
151/25, 152/08, 152/15, 152/26,
153/01, 153/15, 154/14, 155/14,
155/15, 156/34, 160/05, 160/13,
160/16, 160/17, 160/19, 160/32,
161/08, 161/19, 161/37, 162/04,
162/30, 162/30, 164/07, 164/25,
166/06, 166/23, 166/23, 166/30,
166/37, 170/05, 170/22, 172/30,
173/23, 174/32, 175/13, 175/17,
175/32, 176/10, 176/15, 176/28,
177/06, 177/28, 177/35, 181/22,
182/29, 183/04, 183/04, 183/08,
183/32, 185/27, 185/29, 186/04,
187/03, 187/09, 188/32, 189/08,
190/07, 190/16, 191/08, 191/11,
194/10, 194/12, 194/25, 194/36,
196/02, 196/07, 196/16, 196/31,
197/03, 197/10, 197/14, 197/23,
197/27, 198/03, 198/12, 198/14,
198/23, 198/28, 198/32, 200/04,
200/05, 200/12, 200/13, 200/14,
200/20, 202/05, 202/10, 203/04,
203/16, 204/04, 204/24, 205/05,
206/01, 206/15, 206/23, 207/08,
207/21, 207/23, 207/32, 208/25,
209/19, 209/30, 210/14, 210/18,
211/30, 212/33, 213/11, 213/14,
213/31, 214/13, 214/17, 214/19,
214/26

k.+cık 104/31

k.+dı 17/08

k.+ını 70/06, 90/08,
94/08, 94/22

k.+mış 149/01

[=343]

kadeh: (Ar.) İçki içmeye
yarayan ayaklı bardak.

k. 45/22, 47/06, 47/08,
188/08

k.+in 151/29

k.+ler 187/31

k.+lerin 45/23

k.+lerini 190/14

[=8]

kader: (Ar.) Yazgı.

k. 184/17

k.+de 39/12

[=2]

kadı: (Ar.) Tanzimata kadar
her türlü davaya, Tanzimat ile Medeni
Kanun arasındaki dönemde ise yalnız
evlenme, boşanma, nafaka, miras
davalarına bakan mahkemelerin
başkanları.

k.+nın 165/06

[=1]

kadın: (T.) Erişkin dışı insan,
hatun, hatun kişi, zen.

k. 12/11, 15/01, 24/16,
36/04, 36/12, 36/18, 36/21, 36/36,
37/05, 37/13, 37/27, 38/08, 38/09,
38/17, 38/33, 39/11, 40/13, 40/17,
41/13, 42/01, 42/04, 42/24, 42/31,
42/37, 44/01, 52/04, 53/07, 55/14,
60/32, 63/01, 64/18, 72/05, 76/12,
76/23, 93/22, 103/29, 112/29, 115/26,
117/25, 119/19, 142/16, 143/18,
144/37, 163/01, 163/12, 175/24,
176/02, 176/21, 179/35, 179/37,
183/14, 183/22, 184/19, 187/36,
188/13, 202/13, 202/34, 206/27,
207/07, 210/28, 211/06

k.+a 15/07, 16/01,
36/30, 36/34, 38/15, 44/02, 60/08,
61/28, 82/31, 147/11, 182/35

k.+da 186/24

k.+ı 35/13, 38/31,
39/07, 43/06, 76/21, 103/31, 132/27

k.+ın 15/27, 35/22,
38/03, 42/27, 43/08, 60/33, 71/32,
76/17, 121/05, 131/36, 159/13, 174/01,
174/27, 174/31, 175/32, 192/29,
198/01, 212/02, 213/26, 214/15

k.+la 35/06, 52/19,
133/06

k.+lar 20/06, 25/03,
29/06, 33/15, 34/11, 86/20, 87/31,
99/03, 141/30, 145/24, 154/25, 160/30,
185/33

k.+lara 74/30

k.+lardı 25/04

k.+ları 28/31, 86/27,
160/33

k.+ların 25/05, 26/09,
26/16, 34/07, 87/10, 121/08

k.+larının 161/04

k.+larıyla 20/26

k.+larla 73/06, 86/18,
87/09

[=132]

kadıncağız: (T.) Kendisine
şefkat ve acıma duygulan kadın.

k. 15/24

[=1]

kadife: (Ar.) Yüzeyi belirli
uzunlukta bırakılmış ham madde
lifleriyle kaplı, parlak, yumuşak
kumaş, velur; bu kumaştan yapılmış,
bu kumaşla kaplanmış.

k. 87/19

k.+den 87/05

k.+li 67/06

[=3]

Kadiri: (Ar.) Kadirilik'e
mensup olan kimse.

k. 28/30

[=1]

Kadri Bey: Jandarma bölük
kumandanı.

k. 208/04

k.+e 208/02

k.+in 208/15

[=3]

Kadri Efendi: Kadri Bey;
jandarma bölük kumandanı.

k. 190/18

[=1]

kafa: (Ar.) İnsan başı, ser.

k.+da 152/09

k.+ları 105/16

k.+larında 172/01

k.+ma 59/20

k.+na 194/25

k.+nın 13/12

k.+sı 83/32, 109/06,
126/13, 131/22, 133/33, 173/16,
200/18, 209/14

k.+sına 115/11, 172/25

k.+sında 106/12,

113/30, 115/04, 135/11, 143/02

k.+sındaki 203/27

k.+sından 21/15, 73/25,

83/01, 83/10, 106/03, 150/01, 176/23,
180/06, 193/04, 199/36

k.+sını 86/10, 147/07,

152/06, 162/32, 197/26

k.+sının 70/31, 72/15,
84/16, 88/21, 143/12, 162/23, 169/32,
170/14, 171/22, 193/13, 195/29,
203/15

k.+yı 44/28, 165/10

[=51]

kafa dengi: Kafadar.

k. 22/36

[=1]

kafes: (Ar.) Çapraz
çubuklarla ve aralıklı olarak yapılmış,
pencerelere takılan siper; cami, tekke
vb. yerlerde kadınlara ayrılan yer.

k. 131/36

k.+e 133/28, 167/25

k.+i 131/31

k.+in 82/01

k.+ine 29/07

k.+leri 132/14

[=7]

kafesli: Kafesi olan veya
kafes biçiminde olan.

k. 73/12

[=1]

kafi: (Ar.) Yeterli, yetecek
ölçüde olan.

k. 99/23, 198/31,
205/10

[=3]

kafi gel-: (Ar.+T.) Yetmek,
yetişmek.

k.-mesi 197/25

k.-meyeceğini 189/17

k.-miyordu 16/34

[=3]

kafile: (Ar.) Birlikte hareket
eden topluluk.

k.+nin 162/03

k.+si 26/23

k.+yı 7/21, 24/32

[=4]

kafi ol-: (Ar.+T.) Yetmek,
yetişmek.

k.-madığını 94/24

[=1]

kagir: (Far.) Taş veya
tuğladan yapılan (yapı), kâgir.

k. 109/16

[=1]

kağıt, -dı: (Ar.) Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak; iskambil kağıdı.

k. 47/19, 47/32, 49/19,
92/29

k.+a 49/20, 49/25
k.+ı 66/11, 93/03,

172/10

k.+lar 45/32, 168/21
k.+lara 93/03
k.+ları 46/07, 46/27,

47/12

k.+ların 95/03
k.+larını 49/28
k.+larla 172/06
[=18]

kağıt kebabı: Kemiksiz koyun eti, domates, biber, soğan ve baharat karışımının yağlı kağıt içerisine konarak fırında pişirilmesi yoluyla hazırlanan bir kebab türü.

k. 24/01, 177/13
[=2]

kah: (Far.) Bazen, kimi vakit, bazı bazı, gâh.

k. 23/21, 23/21, 73/02,
73/03, 102/03, 102/04, 125/04, 125/04,
142/27, 142/28, 144/09, 144/10,
193/14, 193/14, 201/32, 201/32,
203/05, 203/06

[=18]

kahkaha: (Ar.) Yüksek sesle gülme.

k.+lar 187/30
k.+lardan 16/32
k.+ları 25/06
[=3]

kahpe: (Ar.) Dönek.

k.+nin 68/24
[=1]

kahpelik, -ği: Kahpece davranış.

k.+i 43/20
[=1]

kahraman: (Far.) Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlık gösteren (kimse), alp, yiğit.

k.+lar 154/24
[=1]

kahramanca: Kahramana yarışır bir biçimde, kahramancasına, yiğitçe.

k. 111/24
[=1]

kahramanlık, -ği: Kahramanca davranış, yiğitlik.

k.+ın 155/18
[=1]

kahvaltı: Genellikle sabahları yenilen hafif yemek.

k. 73/24, 144/16,
176/16, 176/19

k.+yı 144/24
[=5]

kahve: (Ar.) Kahve bitkisinin çekirdeklerinin kavrulup çekilmesiyle elde edilen toz; kahve, çay, ıhlamur, bira, nargile içilen, hafif yiyecekler bulunduran, tavla, domino, bilardo, kağıt vb. oynanan yer, kahvehane, kiraathane.

k. 26/01, 66/36, 67/03,
73/16, 79/27, 103/09, 169/14, 169/16
k.+de 66/01, 66/23,
67/16, 136/13

k.+dekilerin 120/08
k.+den 20/19, 74/25
k.+ler 169/25
k.+lerde 28/26, 206/25
k.+lerin 154/01
k.+nin 66/27, 66/32,
125/24

k.+ye 79/26, 153/18
[=24]

kahveci: Kahve işleten veya kahve pişirip satan kimse.

k. 21/09, 22/18
k.+den 136/10
k.+ye 169/17
[=4]

kahverengi: Kavrulmuş kahvenin renginde olan.

k. 78/23, 137/27,
168/21

[=3]
kahyalık, -ğı: Kâhya olma durumu.

k.+tan 76/23

[=1]

kaim: (Ar.) Her zaman var olan (Tanrı).

k. 168/25

[=1]

kal-: (T.) Olduğu yeri ve durumu sürdürmek; zaman, uzaklık veya nicelik belirten miktarda bulunmak; konaklamak, konmak; oturmak, yaşamak; oyalanmak, vakit geçirmek; bir işi belli bir noktada bırakmak.

k. 11/18

k.-acağını 51/21,
110/09, 138/11

k.-acaklarmış 35/12

k.-acaksınız 170/20

k.-acaktı 69/29, 174/11,
174/13

k.-alım 128/23, 128/24

k.-amamıştı 52/31

k.-amayacağını 111/11

k.-an 14/33, 48/02,
60/06, 71/16, 86/08, 159/08, 160/02,
164/10, 179/21, 189/31, 211/16

k.-arak 156/34

k.-ayım 122/12

k.-dı 13/37, 43/34,
61/31, 66/03, 72/17, 77/01, 90/09,
92/29, 110/13, 120/11, 144/02, 151/04,
179/13, 183/26, 197/14

k.-dığı 29/10, 71/15,
142/29, 157/27

k.-dığına 144/34,
197/23

k.-dığından 98/29

k.-diğini 61/22, 79/24,
118/12, 130/11

k.-dık 35/21

k.-dıkça 57/02

k.-dıkları 96/21

k.-diktan 186/07

k.-dılar 52/07, 135/28,
186/04

k.-dım 40/24

k.-ınca 22/17, 93/28

k.-ip 49/13, 136/06,
153/16, 184/16

k.-ır 95/24, 116/07

k.-ırdı 199/24

k.-ırım 120/15, 140/34

k.-irsa 67/30, 133/14

k.-irsan 174/03, 174/36

k.-irsin 201/15

k.-ıyor 201/13

k.-iyordu 29/23, 82/15,
155/03, 210/24

k.-ma 73/01, 140/12,
188/25

k.-madan 33/35

k.-madı 59/24, 105/07,
139/27, 174/36, 184/34

k.-madığı 181/27

k.-madığını 139/29,
209/22

k.-madık 126/26

k.-madıklarını 126/27

k.-mak 18/33, 44/13,
135/26, 169/26, 196/05, 201/05

k.-maktan 164/23,

186/01

k.-mamak 102/21,

112/17

k.-mamakla 128/33

k.-mamaktaydı 107/30

k.-mamış 108/26

k.-mamıştı 47/10,
48/10, 97/03, 102/14, 175/05, 192/28

k.-masa 110/12

k.-masın 88/35

k.-masına 84/16, 200/31

k.-mayacağını 18/01

k.-mayacaktı 193/35,
206/18

k.-mayan 132/28, 20/37

k.-mayasınız 138/04

k.-mayı 139/37

k.-mayıverdi 53/19

k.-maz 40/05, 68/16,
70/29

k.-miş 38/26, 40/10,
127/36, 143/03, 146/26, 170/18

k.-mişlar 83/31

k.-mişti 24/14, 32/26,
155/34

k.-mıyor 84/25

k.-mıyordu 88/15,
89/03, 138/25
k.-sa 34/31, 42/11,
174/12

[=146]

kalabalık, -ğı: Çok sayıda insanın bir araya gelmesiyle oluşan insan topluluğu; sayıca çok.

k. 30/24, 133/26,
150/31, 153/26, 154/01, 154/17,
210/19

k.+ından 146/12

k.+tı 28/01, 66/33,
160/01

[=11]

kalas: (Rmn.) Kalın biçilmiş uzun tahta.

k.+larında 37/29

k.+larını 211/23

[=2]

kalaslı: Kalastan yapılan.

k. 176/21

[=1]

kalça: (T.) Gövdenin arka bölümünde, bacakların birleştiği yerle bel arasındaki şişkin bölge.

k.+larının 87/25

[=1]

kaldır-: (T.) Bulunduğu yerden almak; yukarı doğru hareket ettirmek; uyandırmak.

k.-acak 213/09

k.-amaz 15/26

k.-an 67/14, 159/03

k.-arak 9/15, 22/05,
40/14, 80/11, 89/17, 92/02, 123/24,
126/19, 131/02, 158/10, 161/09,
172/08, 181/07

k.-dı 11/24, 18/19,
44/06, 61/04, 74/10, 104/01, 159/24,
208/31, 210/03, 213/24

k.-dığı 74/27, 208/35

k.-dılar 87/10, 102/26

k.-ın 141/15

k.-ınca 124/23

k.-ınız 71/23

k.-ıp 39/35, 104/33,
133/11, 154/03, 155/07, 156/05,
159/32, 160/28, 166/08, 172/19,
188/13

k.-ır 22/27

k.-ırlardı 29/07

k.-madan 60/23, 122/17

k.-malı 151/18

k.-mayarak 61/34

k.-mişlar 132/14

[=52]

kaldırıl-: (T.) Kaldırma işi yapılmak.

k.-amayacaktı 160/30

k.-an 163/25

k.-dı 45/31

k.-dığı 142/25

[=4]

kaldırım: (T.) Yaya kaldırımı; yollarda taşlarla yapılan döşeme.

k.+ına 120/33

k.+larda 131/14

k.+ların 136/24

k.+larını 109/34

k.+lı 19/03, 135/33

[=6]

kaldırımhlı: (T.) Kaldırım olan.

k. 206/24

[=1]

kaldırım taşı: Kaldırım döşemeye elverişli olan sert bir taş türü.

k.+larına 116/15

[=1]

kalem: (Ar.) Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç; remî kuruluşlarda yazı işlerinin görüldüğü yer.

k. 92/29, 149/25,
166/30

k.+de 149/02

k.+indekiler 148/28

[=5]

kaleminden kan damla-: Etkili yazmak.

k.-sın 149/23

[=1]

kalender: (Far.) Gösterişsiz, sade yaşamaktan yana olan, alçak gönüllü kimse, ehli dil, rint.

k. 8/04, 61/07

[=2]

kalenderlik, -ği: Kalender olma durumu.

k. 12/15
k.+ten 10/35
[=2]

kalın: (T.) Cisimlerde uzunluk ve genişlik dışında üçüncü boyutu çok olan (cisim), ince karşıtı.

k. 77/04, 87/18, 93/01, 103/12, 144/16
k.+ını 103/09
[=6]

kalın-: (T.) Kalma işi yapılmak.

k.-ıyor 185/32
[=1]

kalınlaş-: (T.) Kalın duruma gelmek.

k.-miş 25/05
k.-mişti 25/06
k.-tığını 124/09
[=3]

kalıpsız: Biçimsiz, düzgün olmayan.

k. 149/27
[=1]

kalk-: (T.) Gitmek üzere yerinden ayrılmak; oturma durumundan dik duruma gelmek, doğrulmak; uyanarak yataktan ayrılmak.

k. 189/12
k.-acağı 66/16
k.-amadı 204/03
k.-amayacağı 41/22
k.-amayacağını 17/19
k.-an 32/17, 59/11,
197/02

k.-anların 110/21
k.-ar 26/05, 194/35
k.-arak 131/31, 133/23,
137/25, 172/12, 188/17
k.-ardı 62/26
k.-ardın 194/16
k.-arken 48/32
k.-arsa 199/29
k.-ın 103/33, 141/15
k.-ınca 161/31

k.-ıp 11/11, 21/28,
62/05, 71/04, 72/36, 94/13, 95/21,
117/25, 150/17, 199/10, 205/31

k.-ıyor 52/16, 87/21,
88/28, 98/26, 144/14

k.-ıyordu 203/14
k.-ıyordum 151/01
k.-ma 194/07
k.-madı 192/10, 192/12
k.-mak 28/12, 186/33
k.-maya 208/33
k.-mişti 107/06

k.-tı 38/27, 40/02,
40/04, 44/06, 48/32, 54/29, 55/26,
61/03, 64/16, 68/34, 81/23, 95/25,
106/20, 115/20, 118/12, 176/11,
193/25

k.-tığı 176/19
k.-tık 39/18
k.-tıklarını 152/30,
162/02

k.-tılar 78/30, 167/28
[=71]

kalkış-: (T.) Girişmek, başlamak, yeltenmek.

k.-tı 131/17
[=1]

kalp, -bi: (Ar.) Göğüs orta boşluğunda, iki akciğer arasında, vücudun her yanından gelen kirli kanı akciğerlere ve oradan gelen temiz kanı da vücuda dağıtan organ, yürek.

k. 100/03
k.+e 82/29
k.+i 83/15, 101/25,
163/34, 197/31

k.+inde 82/24, 145/01
k.+ine 101/02
k.+ini 11/07, 108/14,
157/23

k.+inin 82/03
k.+li 24/19, 27/21
k.+liye 42/10
[=16]

kalpak, -ğı: (T.) Kesik koni biçiminde deri, kürk veya kumaştan yapılmış başlık.

k. 142/06
k.+ı 208/03

k.+ına 211/17
k.+ını 9/14, 118/17,
208/12

k.+ının 7/22, 124/07
k.+larından 7/09
k.+tan 67/02
[=10]

kalyon: (İt.) Yelkenle ve kürekle yol alan savaş gemilerinin en büyüğü.

k. 19/28
[=1]

kamaştır-: (T.) Kamaşmasına neden olmak.

k.-ıyordu 115/04
k.-malıdır 172/32
[=2]

kambur: (T.) Bel veya göğüs kemiğinin eğrilmesi, raşitizm sonucu sırtta ve göğüste oluşan tümsek, kambur zambur; yapı veya eşyada dışarıya doğru eğrilme.

k. 125/04
k.+unu 91/10
[=2]

kaıç: (T.) Bir ucuna ip, deri vb. bağı olan vurma, dövme aracı.

k. 208/33, 208/35
k.+sı 30/12, 147/04
k.+ya 120/21
k.+yı 123/22, 124/12,
127/22, 208/32, 209/05
[=10]

kamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler; bu bitkilerden yapılmış.

k.+ın 150/11
k.+lar 114/28
[=2]

kamış kalem: Yazı yazmak için kullanılan ince kamıştan yapılmış kalem.

k. 150/10, 150/16
k.+i 150/18
k.+lerden 165/21
[=4]

kan: (T.) Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrede özümleme, yadımlama

görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı.

k. 9/11, 10/23, 21/27,
92/01, 97/37, 158/32, 184/11, 214/16
k.+a 97/37
k.+ını 90/24
k.+lar 9/08
k.+larla 101/17
k.+lı 10/11
[=13]

kana-: (T.) Vücudun herhangi bir yerinden kan akmak, kan gelmek.

k.-dı 101/15
[=1]

kanaat: (Ar.) Elindekiden hoşnut olma durumu, kanıklık, yeter bulma, yetinme, fazlasını istememe, doyum.

k. 26/28, 133/20,
162/19, 172/02, 187/18, 191/17
k.+i 135/11, 173/17,
198/31

k.+ini 147/28
k.+ti 143/03
[=11]

kanaat et-: (Ar.+T.) Yetinmek.

k.-mek 53/02
[=1]

kanaat getir-: (Ar.+T.) Kanmak, akli yatmak, inanmak.

k.-dikten 121/12
[=1]

kana kana: Kanıncaya, doyuncaya değin, doya doya, bol bol.

k. 117/05
[=1]

kanat, -dı: (T.) Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.

k.+ı 143/30
k.+lar 139/01
k.+ları 192/24
k.+larımı 8/14
k.+larının 116/17
k.+lı 19/27
[=6]

kanat-: (T.) Kanamasına yol açmak veya kanamasını sağlamak.

k.-ırcasına 213/35
[=1]
kanatlı: (T.) Kanadı olan.
k. 8/24, 139/13
[=2]
kanca: (İt.) Bir şey çekmeye yarar, ucu engelli demir çubuk.
k. 161/16
[=1]
kandır-: (T.) Kanmasını sağlamak, inandırmak, ikna etmek.
k.-acak 117/05
k.-ıcı 97/18, 147/19
k.-ıp 92/11
k.-ma 56/29
k.-mıştı 56/18, 97/06
[=7]
kandil: (Ar.) İçinde sıvı yağ ve fitil bulunan kaptan oluşmuş aydınlatma aracı.
k.+i 37/06, 39/03, 204/20
[=3]
kanep: (Fr.) Birkaç kişinin oturabileceği genişlikte koltuk, çekyat.
k. 168/19
k.+ye 95/35
k.+yi 169/08
[=3]
kani: (Ar.) Kanmış, inanmış.
k. 191/29
[=1]
kanlan-: (T.) Bir organda kan birikmek.
k.-an 48/23
[=1]
kanlı: (T.) Kan bulaşmış.
k. 155/32, 214/19
[=2]
kansız: (T.) Duygusuz ve korkak.
k. 43/16
[=1]
kansızlık, -ğı: (T.) Kanda alyuvar sayısının ve hemoglobin miktarının azalmasından ileri gelen bir hastalık durumu, anemi.
k.+ın 35/26
[=1]

kan ter içinde: Çok terli, yorgun ve perişan bir durumda olmak.
k.+ydı 211/26
[=1]
kap, -bı: (T.) İçi gaz, sıvı veya katı herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne.
k. 23/05
k.+larını 22/20
[=2]
kapa-: (T.) Bir açıklığı örtmek için bir şeyi, açık yerin üzerine getirmek.
k. 194/03
k.-dı 149/35, 185/05
k.-maya 72/22
k.-rsa 109/36
k.-yan 124/30, 127/34
k.-yarak 115/03, 169/21
k.-yıp 67/19, 184/34
[=11]
kapabil-: (T.) Kapma imkânı ve ihtimali bulunmak.
k.-dikleri 154/05
[=1]
kapak, -ğı: (T.) Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne.
k.+ları 143/30
k.+larla 117/11
[=2]
kapalı: (T.) Kapanmış olan, açılmamış; açık karşıtı.
k. 13/08, 64/05, 80/08, 86/08, 87/24, 90/23, 91/03, 102/22, 114/07, 134/28, 143/22, 155/21, 176/05, 181/21, 206/35
k.+ydı 79/04
[=16]
kapalılık, -ğı: (T.) Kapalı olma durumu.
k.+ında 106/23
[=1]
kapan-: (T.) Kapalı duruma gelmek, dışarı ile ilişkisini kesmek; yüzü, gövdesi bir yere gelecek biçimde eğilmek; yara iyileşmek.
k.-arak 56/10
k.-dı 38/23, 64/14, 141/27

k.-diğını 158/27
k.-ip 107/33, 112/17,
161/36, 184/19
k.-iyordu 157/06
k.-iyorsun 183/33
k.-mamış 146/27
k.-miş 110/32, 111/06,
180/29
[=15]
kapat-: (T.) Kapamak.
k.-iyor 124/05, 128/04
k.-iyordu 115/16
k.-tı 123/19, 159/33,
185/11
[=6]
kapatıl-: (T.) Kapatma işine
konu olmak veya kapatma işi
yapılmak.
k.-miş 82/01
[=1]
kapı: (T.) bir yere girip
çıkarken geçilen ve açılıp kapanma
düzeni olan duvar veya bölme açıklığı.
k. 9/03, 15/08, 44/28,
116/25, 156/16, 163/34, 165/22,
178/03, 206/35, 207/21
k.+da 79/31, 93/19,
131/24, 133/21, 178/23, 208/18
k.+dan 8/24, 8/30,
72/10, 148/07, 150/22, 158/13, 159/17
k.+dayken 64/17
k.+ları 19/27
k.+ların 123/19
k.+larının 115/28
k.+nın 18/03, 37/09,
40/20, 68/35, 86/18, 93/05, 96/03,
104/07, 119/01, 119/19, 121/14,
126/01, 131/18, 132/30, 138/33,
139/13, 142/03, 158/26, 160/14,
163/28
k.+sı 30/19, 66/27,
77/02, 83/12, 135/21
k.+sına 117/04, 121/13,
126/19, 159/15
k.+sında 53/36, 127/11
k.+sından 150/35,
201/19, 203/03, 206/32, 210/04,
210/09
k.+sını 73/15, 96/30,
192/17, 207/15

k.+sının 64/21, 96/08,
117/14
k.+ya 9/04, 38/09,
42/30, 42/31, 48/32, 64/06, 66/21,
66/30, 68/34, 83/17, 93/08, 118/14,
134/07, 158/35, 179/33, 179/34,
191/33
k.+yı 42/37, 62/24,
76/09, 113/28, 116/24, 118/17, 118/35,
119/27, 121/13, 132/36, 133/16,
138/33, 139/07, 151/33, 156/17,
163/30, 191/31, 194/03, 196/17,
207/18, 207/23, 208/06, 208/11
[=111]
kapı dışarı et-: Kovmak,
dışarı atmak.
k.-eceksin 172/26
k.-mediğine 16/04
[=2]
kapıl-: (T.) Bir kimseye
tutulmak, bağlanmak, aşırı sevgi
duymak.
k.-ma 151/23
[=1]
kapkaranlık: Çok karanlık.
k. 124/05
k.+tı 207/14
[=2]
kapla-: (T.) Her yanını
örtmek, istila etmek.
k.-dı 73/17, 104/22,
104/26, 112/22, 157/34, 181/07,
181/10, 202/09, 203/06
k.-diğını 109/02, 206/16
k.-mişti 83/27, 116/13,
123/30, 133/02
k.-yan 25/26, 101/31,
127/03, 154/29
k.-yışı 208/16
k.-yor 155/09
k.-yordu 102/23, 187/14
[=23]
kaplı: (T.) Kaplanmış olan.
k. 144/21
[=1]
kap kakak, -ğı: Tencere,
tava, sahan vb. mutfak eşyası.
k.+ta 41/19
[=1]

kaptır-: (T.) Bir şeyin ele geçirilmesine, kapılmasına yol açmak; yanlış bir davranış sonucu birine uygun imkânı sağlamak.

k.-ma 66/11

k.-ması 29/10

k.-mıştı 182/23

[=3]

kaput: (Fr.) Asker paltosu.

k.+unu 95/36

[=1]

kâr: (Far.) Alışveriş işlerinin sağladığı para kazancı.

k. 29/22, 48/09,

[=2]

kar: (T.) Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne beyaz ve hafif billur biçiminde donarak düşen su buharı.

k. 206/12, 210/23, 211/17, 212/18

k.+da 173/25

k.+lar 211/03, 214/03

k.+ların 212/02, 212/06

[=11]

kar-: (T.) Karıştırmak, birbirine katmak

k.-arken 47/12

k.-dı 46/07

[=2]

kara: (T.) En koyu renk, siyah, ak, beyaz karşıtı.

k. 36/28

[=1]

kara baht: Kara yazı.

k.+lı 40/11

[=1]

Karabaş'ın Mehmet: Romanda adı geçen biri.

k. 21/25

[=1]

karadut: Siyah renkli olan dut.

k. 23/17

[=1]

karafa: (Fr.) Uzun boyunlu, kulpsuz küçük rakı sürahisi.

k. 47/06

[=1]

karakol: (Moğ.) Güvenliği sağlamakla görevli kimselerin bulunduğu yer.

k. 96/22

k.+a 92/27, 135/35

k.+da 97/11

k.+dan 95/25, 95/32

[=6]

karanlık, -ği: (T.) Işık olmama durumu; gereğince anlaşılıp bilinmeyen, ne olacağı, sonu belli olmayan (durum).

k. 14/29, 69/07, 74/29, 104/34, 108/02, 119/25, 125/35, 127/01, 127/23, 129/09, 135/21, 135/33, 144/01, 144/04, 146/05, 175/18, 206/27, 209/12, 209/23

k.+a 22/17, 37/06, 102/21, 209/02

k.+ı 126/36

k.+ında 26/20

k.+ta 53/11, 127/36

k.+tan 128/37

k.+tı 37/05, 128/13

[=30]

karar: (Ar.) Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı

k. 59/16, 60/13, 99/33, 148/13

k.+ımız 84/23

k.+ın 99/33

k.+ını 58/09, 118/15

[=8]

karar-: (T.) Rengi karaya dönmek, siyahlaşmak; ışık sönmek, kısılmak veya gücü azalmak.

k.-an 19/08

k.-dıktan 72/21, 156/14

k.-ıp 206/02

k.-ıyordu 102/04,

202/14

k.-maya 133/22

k.-mıştı 125/22, 133/36,

178/19

[=10]

kararsız: Kararı olmayan.

k. 111/33

[=1]

karar ver-: (Ar.+T.) Bir sorunu karara bağlamak, kararlaştırmak.

k.-di 18/29, 76/33, 120/03, 183/16, 207/12

k.-diler 29/25

k.-erek 136/03, 175/11

k.-iyor 84/33

k.-meden 169/34

k.-meyerek 131/25

k.-miş 61/35, 138/13,

174/28

k.-mişti 131/03, 205/06

[=16]

kardeş: (T.) Aynı anne babadan doğmuş veya anne babalarından biri aynı olan çocukların birbirine göre adı.

k. 13/32

k.+i 29/18, 34/09

k.+imden 81/10

k.+indir 60/20

k.+ini 123/35

k.+inin 57/32

k.+leri 34/09

[=8]

kargaşalık, -ğı: Kargaşa durumu, alavere.

k. 92/25

[=1]

karı: (T.) Kadın.

k. 16/01, 55/18, 55/30,

134/15

k.+cığim 17/26, 189/23

k.+lar 13/19, 133/09,

134/32

k.+ları 34/09

k.+larına 154/29

k.+larının 47/15

k.+m 185/01, 194/08,

197/02

k.+mı 193/27

k.+n 174/10

k.+nı 140/34

k.+r 41/26

k.+sı 11/31, 14/06,

15/11, 36/04, 40/30, 42/04, 86/26,

102/27, 104/01, 104/05, 104/18,

104/28, 109/32, 132/15, 132/29,

134/09, 135/03, 148/04, 156/24,

174/11, 174/13, 187/15, 192/18, 192/21, 199/31, 200/10

k.+sına 104/12, 135/12,

144/27, 145/01, 175/02, 175/27,

193/07, 193/10, 198/05, 201/21,

201/27, 202/18, 202/21

k.+sından 135/15,

135/20, 175/01, 204/05

k.+sını 14/08, 99/04,

142/22, 143/21, 143/27, 178/19,

178/25, 199/06, 202/14, 205/09,

205/15, 207/02, 210/03, 210/08,

211/29, 213/30, 214/05, 214/21

k.+sının 13/25, 13/27,

15/14, 104/32, 131/32, 134/26, 176/04,

187/12, 189/21, 192/34, 193/02,

199/16, 203/01, 212/01, 212/10,

213/04, 213/12, 213/19, 214/29

k.+sıydı 34/10

k.+sıyla 142/29

k.+yı 16/04

[=102]

karı koca: Birbiriyle evlenmiş kadın ve erkek.

k. 16/16

k.+yı 7/04

[=2]

karın: (T.) İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi.

k. 179/14, 179/21

k.+ı 178/09

k.+ımda 184/22

k.+ımız 42/15

k.+ın 179/02

k.+ına 65/18, 105/05, 204/06, 207/01

k.+ını 178/18, 185/01

[=12]

karıncalan-: (T.) Vücudun bir yerindeki uyuşukluktan sonra, kan dolaşımının başlamasıyla o yerde karıncalar dolaşır gibi bir izlenim uyanmak.

k.-iyor 134/05

[=1]

karış: (T.) Parmaklar birbirinden uzak duracak biçimde

gergin duran elde, başparmak ile serçe parmağın uçları arasındaki açıklık.

k.+tan 20/01

[=1]

karış-: (T.) İki veya ikiden çok şey bir araya gelip birbirinin içinde dağılmak, birbirinin içine girmek; müdahale etmek, araya girmek.

k.-amadığı 69/20

k.-an 212/24

k.-ıyor 114/26

k.-ıyordu 129/32

k.-ma 50/31

k.-madı 21/14

k.-mamasını 105/19

k.-mamıştı 118/20

k.-masa 17/12

k.-maya 164/14

k.-mayacağı 81/13

k.-maz 50/32

k.-mazdı 33/02

k.-miş 75/12, 189/29

k.-mişti 49/06

k.-tı 167/15

k.-tiği 17/12

k.-tiğini 160/08, 195/18

[=20]

karışık: (T.) Çalkantı, kargaşa, gerginlik içinde olan; anlaşılması güç olan, açık seçik olmayan, çapraşık.

k. 66/07, 74/17, 147/32, 148/31, 153/13, 166/28, 170/29, 174/35

[=8]

karıştır-: (T.) Karışma işini yaptırmak.

k.-an 114/22

k.-dı 178/09

k.-dığı 164/04

k.-dım 151/08

k.-ip 99/02

k.-ıyor 47/13

k.-ıyordu 135/17, 142/28

k.-mayı 70/25

[=9]

karmakarışık: (T.) Dağınık, düzensiz, çok karışık.

k. 24/26, 80/31

k.+tı 173/16

[=3]

karpuz: (Far.) Lamba karpuzu.

k.+lu 142/04

[=1]

Karpuzoğlu: Karpuzoğulları, Edremit'te oturan bir aile ismi.

k.+nun 26/02

[=1]

Karpuzoğulları: Edremit'te oturan bir aile ismi.

k.+nın 25/27

[=1]

karşı: (T.) Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi; yol, deniz, ırmak vb.nin öbür kıyısı veya yanı.

k. 15/30, 16/01, 17/13, 18/08, 20/19, 34/27, 39/15, 56/12, 57/13, 59/19, 59/31, 61/17, 67/10, 71/32, 77/01, 79/26, 79/32, 82/23, 82/33, 83/03, 85/09, 86/01, 92/16, 101/34, 105/14, 106/01, 106/14, 106/16, 106/23, 111/37, 112/10, 116/11, 124/16, 131/30, 142/23, 142/33, 143/08, 154/11, 154/14, 154/33, 160/03, 164/02, 166/28, 169/17, 171/04, 171/07, 177/32, 178/06, 182/35, 184/28, 185/13, 188/28, 190/05, 190/29, 190/29, 191/03, 191/28, 193/15, 193/19, 195/02, 197/16, 199/22, 208/02, 209/04, 209/16, 211/23

k.+da 8/35

k.+daki 101/11, 101/31

k.+ki 80/08, 156/16

k.+larındaki 129/17

k.+sına 66/31, 73/17, 75/34, 137/22, 138/14, 142/03, 143/05, 177/09, 182/34, 187/21, 193/34, 209/10

k.+sında 11/02, 56/30, 56/32, 60/17, 99/09, 135/20, 142/10, 152/14, 152/31, 161/28, 169/01, 169/28, 208/21, 209/07

k.+sındaki 94/28, 135/26, 135/30, 138/23, 169/08, 204/19

k.+sındakiler 149/37
k.+sındakilerin 181/12
k.+sındakine 74/19,
91/05, 93/17, 94/03, 119/04, 123/10,
137/15, 137/27, 138/22, 169/34
k.+sındakini 73/33,
94/31, 122/06
k.+sındakinin 66/15,
66/20, 67/35, 71/01, 80/17, 85/18,
108/29, 119/09, 122/28, 132/33,
170/13, 172/16, 172/35
k.+sındaydı 155/29
k.+ya 8/26, 79/32,
156/23, 212/15
[=137]
karşı karşıya: Yüz yüze.
k. 161/01, 161/04,
167/18, 194/10
[=4]
karşı ko-: Karşı koymak,
boyun eğmemek.
k.-mazsın 58/04
[=1]
karşıla-: (T.) Dışarıdan gelen
bir kimseye karşılayıcı olarak çıkmak,
istikbal etmek; söylenen, yapılan,
bildirilen bir şeyi olumlu veya
olumsuz bulmak.
k.-dı 50/15, 66/15,
89/16
k.-maya 175/10
k.-mıyordu 206/34
k.-ndı 13/32
k.-yacağını 207/06
k.-yarak 148/07
k.-yordu 73/10, 177/11
[=10]
karşılan-: (T.) Dışarıdan
gelen bir kimseye karşılayıcı olarak
çıkma, istikbal etmek; söylenen,
yapılan, bildirilen bir şeyi olumlu veya
olumsuz bulmak.
k.-dı 185/31
k.-ıyor 112/13
k.-iyordu 187/05
[=3]
karşılaş-: (T.) Karşı karşıya
gelme, rastlaşma.
k.-acağı 131/11
k.-acağına 143/02

k.-mak 84/04
k.-mamaya 48/12
k.-sa 163/03
k.-tı 13/34, 112/32,
114/25, 181/09, 192/01
k.-tığı 137/02
k.-tıktan 66/02
[=12]
karşılaştır-: (T.)
Karşılaştırma işini yaptırmak.
k.-mamaya 49/26
[=1]
karşılayabil-: (T.) Karşılama
ihtimali veya imkânı bulunmak.
k.-ecek 190/06
[=1]
karşılıklı: Birbirine karşı
bulunan.
k. 144/26
[=1]
karşılıksız: (T.) Karşılığı
olmayan.
k. 71/05
[=1]
kasaba: (Ar.) Şehirden
küçük, köyden büyük, henüz kırsal
özelliklerini yitirmemiş olan yerleşim
merkezi, belde.
k. 109/16, 153/28
k.+da 22/37, 31/13,
89/28, 167/27, 170/27
k.+nın 19/03, 19/17,
22/12, 25/08, 26/22, 43/30, 74/31,
75/22, 88/11, 96/13, 97/17, 100/20,
114/03, 136/34, 160/09, 165/16
k.+ya 11/26, 24/33,
76/07, 86/28, 102/16, 107/27, 108/20,
115/25, 124/26, 131/09, 136/02,
161/10, 165/10, 177/04, 206/23,
215/04
k.+ydı 19/02
k.+yı 19/05, 102/10,
125/24, 160/11, 164/31
[=45]
kasavet: (Ar.) Üzüntü, tasa,
kaygı, sıkıntı.
k. 39/33
[=1]
kase: (Far.) Cam, çini, toprak
vb.den yapılmış derince çanak.

k. 205/34
k.+de 133/27
k.+ye 103/05
[=3]
kasık, -ğı: Vücutun karın ile uyluk arasındaki bölümü.
k.+ının 52/08
k.+larına 8/10
[=2]
kasıt: (Ar.) Amaç , istek, maksat.
k. 168/28
k.+ı 99/25
[=2]
kast et-: (Ar.+T.) Amaçlamak, amaç olarak almak.
k.-miş 213/05
k.-tiğini 202/07
[=2]
kasvetli: Sıkıntılı.
k. 7/20
[=1]
kaş: (T.) Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.
k.+ına 32/33
k.+ının 98/26
k.+lar 128/01
k.+ları 91/03, 165/25, 176/01, 192/26
k.+larına 142/14
k.+larını 18/19, 22/05, 74/21, 89/17, 122/11, 126/19, 154/03, 158/10, 172/19
k.+larının 35/28, 192/30
[=19]
kaşan-: Hizmet ve binek hayvanları durup işemek.
k.-iyorlardı 120/35
k.-maya 125/31
[=2]
kaşandır-: Hayvanı durdurup işetmek.
k.-maya 137/14
[=1]
kaşık, -ğı: Sulu veya bazı ufak taneli yiyecekleri ağza götürmeye yarayan saplı sofraya aracı.
k. 38/21, 39/04, 108/17, 178/16, 180/28, 181/03

k.+ı 38/21, 181/04
k.+ını 181/10
k.+la 38/19
k.+ları 185/25
k.+ların 103/05
k.+larını 181/13
[=13]
Kaşıkçıran: Romanda Hayriye isimli bir kadının lakabı.
k. 41/09
[=1]
kat: (T.) Bir yapıda iki döşeme arasında yer alan daire veya odaların bütünü; kez, defa, misil.
k. 26/09
k.+a 62/04, 72/30, 76/12, 76/31, 85/33, 86/22, 117/12, 174/24
k.+ın 19/28
k.+ına 131/24
k.+ındaki 71/29
k.+ta 63/34, 102/26, 141/30, 141/32, 188/33, 206/30
k.+taki 155/27
[=20]
kat-: (T.) Bir araya getirmek.
k.-tıkları 102/17
[=1]
katı: (T.) Sert, yumuşak karşıtı.
k. 43/35
[=1]
katıl-: (T.) Katma işi yapılmak.
k.-an 33/06
k.-dı 90/31
k.-ırdı 107/23
k.-ıyordu 40/36
[=4]
katış-: (T.) Bir topluluğa karışmak, katılmak.
k.-mak 108/36
k.-masını 24/18
k.-maya 29/03, 189/14
[=4]
katı: (Ar.) Kesin.
k. 56/23, 99/19, 100/24, 115/08, 120/01, 126/10, 183/12
[=7]

katil: (Ar.) İnsan öldüren kimse, cani.

k. 98/04, 99/18

k.+de 97/02

k.+in 93/05

k.+inin 99/28

[=5]

katiplik, -ği: Sekreterlik, yazmanlık.

k. 165/31, 172/24

[=2]

katiyen: (Ar.) Hiçbir zaman, asla.

k. 22/06

[=1]

katiyet: (Ar.) Kesinlik.

k.+le 119/24

[=1]

kat kat: Çok, pek çok; üst üste.

k. 67/08, 87/04

[=1]

katl: (Ar.) Öldürme.

k.+in 111/25

[=1]

katla-: (T.) Kağıt, kumaş vb. nesnelere üst üste kat oluşturacak biçimde bükme.

k.-yıp 66/17

[=1]

katlan-: (T.) Hoş olmayan bir duruma, güç şartlara dayanmak, tahammül etmek.

k.-ması 183/08

[=1]

katlı: Katı veya katları olan.

k. 95/37, 138/32

[=2]

kavak, -ğı: Söğütgillerden, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde 30-40 metreye değin çıkan, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç.

k. 19/13, 115/31, 115/33, 125/22, 161/27

k.+lar 19/10

k.+ları 203/09

[=7]

kavga: (Far.) Düşmanca davranış ve sözlerle ortaya çıkan çekişme veya dövüş, münazaa.

k. 15/22, 20/30, 49/05, 60/26, 109/26

k.+dan 15/22, 50/16

k.+larında 17/11, 21/05

k.+sı 22/19

k.+ya 28/28, 65/13,

66/37

[=13]

kavgacı: Kavga etmeyi seven, kavga çıkaran kimse.

k. 20/28, 24/20

[=2]

kavga et-: (Far.+T.) Biriyle atışmak, dövüşmek.

k.-erken 16/16

k.-erlerse 20/14

k.-me 149/11

k.-mediği 164/13

k.-meyen 22/01

k.-mezler 20/13

k.-tikten 55/29

[=7]

kavis: (Ar.) Bir eğrinin sınırlı bir kısmı, eğmeç.

k.+leri 204/13

[=1]

kavra-: (T.) Elle sıkıca tutmak; bir nesne veya bir düşünceyi her yönünü anlamak, iyice anlamak.

k.-dığını 61/10

k.-mamakla 153/10

k.-yarak 159/12

[=3]

kavrul-: (T.) Kavurma işi yapılmak.

k.-muş 114/31

[=1]

kavuniçi: Pembeye çalan sarı renk.

k. 29/26

[=1]

kavur-: (T.) Rüzgar, soğuk, sıcak vb. kurutmak, yakmak.

k.-uyor 114/06

[=1]

kavuş-: (T.) Katılmak.

k.-uyordu 19/05

[=1]
kavuştur-: (T.) Kavuşmasını
veya kavuşmalarını sağlamak.

k.-du 38/14
k.-dular 149/18
k.-muş 65/09
k.-up 94/13

[=4]

kay-: (T.) Düz, ıslak, donmuş
veya kaygan bir yüzey üzerinde
sürtünerek kolayca yer değiştirmek.

k.-an 213/31
k.-arak 129/01
k.-dı 214/15
k.-ınca 212/35
k.-ıyor 31/04
k.-ıyordu 93/03, 129/27
k.-miş 118/17

[=8]

kaya: (T.) Büyük ve sert taş
kütlesi.

k. 212/27
k.+lardan 212/15
k.+nın 213/16

[=3]

kayalık, -ğı: Kayası çok olan
yer.

k. 37/02
[=1]

kaybet-: (Ar.+T.) Yitirmek.

k.-en 90/27, 163/01
k.-iyor 48/02
k.-me 50/11, 202/27
k.-meden 159/28
k.-mek 145/06, 145/13
k.-menin 61/06
k.-meye 120/37
k.-mez 198/12
k.-miş 26/12
k.-mişsin 10/23
k.-ti 11/29, 47/27
k.-tiğinin 47/28, 47/29
k.-tikleri 161/01

[=18]

kaybol-: (Ar.+T.) Yitmek.

k.-an 75/07
k.-arak 87/28
k.-du 17/17, 66/22,
150/06, 209/02
k.-duğunu 124/14

k.-dular 208/20
k.-madiğına 197/27
k.-makta 128/09
k.-mamıştı 189/15
k.-mayan 17/14
k.-muş 75/12, 145/16
k.-uyor 108/36, 133/12
k.-uyordu 114/29,

158/32

[=18]

kayboluver-: (Ar.+T.)
Çabucak kaybolmka.

k.-mişti 92/26
[=1]

kaygusuz: Kaygısız; kaygısı
olmayan, kaygı duymayan, aldırılmaz.

k. 144/06

[=1]

kayık salıncak, -ğı: Bayram
yerlerinde kurulan kayık biçiminde
salıncak.

k. 30/27

[=1]

kayısı: (Far.) Gülgillerden,
sıcak veya ılık iklimlerde yetişen,
çiçekleri pembemsi beyaz bir ağaç.

k. 8/25, 100/33

[=2]

kayış: Bağlamak, tutmak
veya sıkamak amacıyla kullanılan, dar
veya uzun kösele dilimi.

k.+larımı 120/18

[=1]

kayıt, -dır: (Ar.) Bir yere mal
ederek deftere geçirme.

k.+ların 177/36

[=1]

kaymak, -ğı: Sütün veya
yoğurdun yüzünde zar durumunda
toplanan, açık sarı renkli, koyu yağlı
katman, krema.

k.+ımı 184/36

[=1]

kaymakam: (Ar.) Bir ilçede
devleti temsil eden en yetkili yönetim
görevlisi, ilçebay.

k. 7/23, 9/14, 9/17,
9/22, 11/04, 11/14, 14/06, 41/07,
44/08, 46/09, 49/17, 49/25, 49/28,
56/16, 61/13, 61/17, 68/16, 72/35,

83/22, 96/10, 97/34, 100/01, 101/13,
102/34, 103/01, 103/07, 103/17,
104/01, 104/09, 104/21, 104/32,
105/01, 105/12, 105/23, 134/25,
134/35, 135/08, 135/17, 135/32,
137/33, 138/08, 138/13, 138/25,
138/26, 139/15, 139/22, 139/33,
141/29, 153/15, 154/08, 155/35,
157/11, 157/33, 158/05, 158/22,
159/03, 161/23, 164/26, 165/04,
166/07, 166/12, 166/14, 171/06,
172/06, 172/27, 172/35, 173/09,
173/12, 173/13, 173/29, 174/29,
176/25, 180/03, 186/10, 188/08,
188/16, 190/25, 194/31, 195/09,
195/15, 201/01, 201/08, 201/12,
207/27, 208/07, 208/30

k.+a 10/24, 15/28,
16/10, 46/07, 64/18, 139/03, 139/18,
139/31, 141/22, 167/35, 199/22

k.+ı 7/05, 99/01,
149/16, 160/10, 165/20, 199/27

k.+ın 11/28, 11/31,
34/17, 48/19, 49/19, 52/07, 56/34,
66/06, 68/10, 106/31, 107/28, 137/22,
141/01, 152/03, 160/01, 160/30,
165/34, 166/04, 166/18, 166/36,
170/33, 172/01, 173/31, 189/29,
190/17, 191/01

k.+la 108/18

k.+lar 167/26

k.+lara 56/25

k.+ların 205/15

k.+larıyla 165/16

[=134]

Kaymakam Bey: Selâhattin
Bey; Yusuf'u evlat edinen kaymakam.

k. 171/27

k.+i 50/08

[=2]

kaymakamlık, -ğı:
Kaymakamın makamı ve bu makama
bağlı resmî dairelerin bütünü.

k. 164/24, 195/09

k.+a 148/14, 154/14

[=4]

kayna-: (T.) Çalkantı
durumunda olmak, dalgalanmak.

k.-dığı 11/12

k.-r 90/12

k.-yıp 199/02

[=3]

kaynana: Kocaya veya
kadına göre birbirlerinin annesi,
kayınvalide, hanımanne.

k.+sına 195/26

k.+sının 180/04

[=2]

kaynat-: (T.) Kaynamasını
sağlamak.

k.-an 83/08, 114/21

k.-ıp 204/06

[=3]

kaz: Perde ayaklılardan, uzun
beyaz veya gri boyunlu, suda ve
karada yaşayan, uçan, yabani veya
evcil kuş.

k.+ı 8/15

k.+ları 8/20

[=2]

kaz-: (T.) Herhangi bir araçla
toprağı açmak, oymak.

k.-dığı 214/11

k.-mak 115/02

k.-maya 214/02

[=3]

kaza: (Ar.) İstem dışı veya
umulmayan bir olay dolayısıyla bir
kimsenin, bir nesnenin veya bir aracın
zarara uğraması; ilçe, kaymakamlık.

k. 7/05, 24/10, 24/11,
49/08, 94/17, 94/20, 99/15, 99/22,
120/05

k.+dır 93/24, 94/05

k.+nın 99/17

k.+sına 7/03

k.+yı 94/20

[=14]

kazan-: (T.) Kazanç
sağlamak; olumlu, iyi bir sonuç elde
etmek.

k.-acağın 140/34

k.-dığı 31/14

k.-ırsam 140/15

k.-ıyor 97/19

k.-mak 97/21, 97/22

k.-ması 190/05

[=7]

kazanabil-: (T.) Kazanma
ihtimali veya imkânı bulunmak.

k.-ecek 111/17
[=1]
kazanıl-: (T.) Kazanma işi
yapılmak.
k.-an 47/33
[=1]
Kazdağı: Ege Bölgesi'yle
Marmara Bölgesi'ni birbirinden ayıran
Biga Yarımadası'nın en yüksek
dağıdır.
k. 73/26
[=1]
kazı-: (T.) Aslını, kökünü
ayrıntılı bir biçimde araştırmak.
k.-rım 196/32
[=1]
kazık, -ğı: (T.) Toprağa
çakılmak için hazırlanmış, ucu sivri
demir veya ağaç.
k. 147/12
[=1]
kazık oyna-: Ağaçtan
yapılmış kazıkların çamur çukur bir
bölgeye saplanarak oynandığı, çamura
saplanmış kazığı hem çamura
saplayıp, hem devirenin kazandığı,
diğer oyuncunun başka kazıkla oyuna
devam ettiği oyundur.
k.-yarak 25/15
[=1]
Kazım: Yusuf'un
mahalledeki arkadaşlarından biri.
k. 23/14, 23/18, 23/27,
24/06
k.+a 29/20
k.+ın 34/24
[=6]
kazın-: Derisi yüzölçüsüne
tıraş olmak.
k.-miş 88/20
[=1]
keçe: (T.) Yapağı veya keçi
kılının dokunmadan yalnızca
dövülmesiyle elde edilen kaba kumaş;
bu kumaştan yapılan.
k. 67/02, 127/26,
129/32
k.+ler 127/27
k.+lerin 125/36
[=5]

keder: (Ar.) Acı, üzüntü,
dert, sıkıntı, ızdırap, tasa.
k.+lere 215/06
[=1]
kedi: (T.) Kedigillerden
köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları
çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli
hayvan, pisik.
k. 12/34
k.+nin 13/01
[=2]
kefen: (Ar.) ölünün
gömülmeden önce sarıldığı beyaz bez,
kefen bezi, yakasız gömlek, yakasız
mintan.
k. 71/22
[=1]
kefiye: (Ar.) Arapların
kullandığı ve omuzları da örten,
püsküllü erkek başörtüsü.
k.+ye 67/02
[=1]
kekele-: Damak sesleriyle
başlayan kelimeleri ve heceleri
tekrarlayarak ve keserek konuşmak.
k.-di 134/24
[=1]
kelebek, -ği: (T.) Pul
kanatlılardan, vücudu, kanatları ince
pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört
kanatlı, çok sayıda türleri olan
böceklere verilen genel ad.
k. 143/30
[=1]
kelime: (Ar.) Anlamli ses
veya ses birliği, söz, sözcük.
k. 36/04, 43/08, 46/13,
115/05, 115/05, 152/05, 164/15,
168/13, 183/13, 196/35
k.+ler 15/13, 83/30,
152/10, 171/18, 194/21
k.+leri 61/09
k.+lerin 113/17
[=17]
kemençeci: Kemençe çalan
veya yapan kimse.
k. 8/06
[=1]

kemer: (Far.) Bele dolanarak toka ile tutturulan, kumaş, deri veya metalden yapılan bel bağı.

k. 7/19, 87/24

[=2]

Kemer: Romanda adı geçen bir yer.

k.+e 74/33

[=1]

kemik: (T.) İnanın ve omurgalı hayvanların çatisını oluşturan türlü biçimdeki sert organların genel adı.

k.+in 155/09

k.+lerine 14/30, 196/02

[=3]

kemikli: (T.) Çok zayıf, sıska.

k. 166/04

[=1]

kemir-: (T.) Aşındırmak, yemek.

k.-en 101/18, 141/05

k.-iyor 147/18, 203/20

[=4]

kem küm: Verecek cevap bulamadığında açık bir anlamı olmayan gelişigüzel söylenen söz.

k.+lere 97/10

[=1]

kenar: (Far.) Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.

k. 19/11

k.+a 44/23, 57/27, 84/11, 103/06, 125/16, 169/07, 178/13, 206/28, 209/05

k.+da 67/06, 87/30, 88/06, 103/03, 117/10, 127/25, 133/03, 160/27, 161/06, 166/15, 168/20, 207/31, 208/35

k.+daki 8/17, 117/07, 120/33, 211/31

k.+dan 30/28, 189/09

k.+ı 29/27, 55/23, 91/03

k.+ına 15/18, 39/06, 44/20, 46/34, 53/23, 55/01, 65/10, 74/31, 78/11, 120/36, 125/02, 132/31, 132/36, 134/04, 142/04, 157/15, 175/27, 194/01, 196/10, 197/12

k.+ında 16/25, 25/04, 30/08, 35/31, 48/01, 48/26, 66/24, 86/21, 94/18, 133/05, 139/16, 178/15, 207/30, 211/20

k.+ındaki 8/23, 127/05

k.+ındakilerin 47/02

k.+ından 7/22, 9/07, 19/34, 55/26, 128/30, 210/15

k.+ını 9/15, 19/10, 58/08, 176/06, 213/24

k.+ıyla 115/35

k.+lara 88/10

k.+lardaki 125/14

k.+ları 48/23, 101/12, 160/05

k.+larına 88/04

k.+larında 7/17

k.+larındaki 7/16

[=89]

kendi: (T.) İyelik ekleri olarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat.

k. 13/30, 18/20, 20/20, 31/04, 40/35, 42/09, 42/17, 46/05, 53/01, 57/04, 65/18, 66/06, 67/14, 69/27, 71/08, 72/30, 73/29, 77/34, 84/29, 85/24, 89/01, 106/27, 111/17, 111/25, 112/28, 115/14, 117/16, 117/36, 138/12, 141/30, 145/24, 146/14, 148/13, 162/24, 170/26, 189/16, 213/33

k.+leri 34/03, 47/19

k.+lerinden 154/04

k.+lerine 9/12, 20/22, 27/12, 52/24, 85/26, 151/11, 154/31

k.+lerini 92/15, 154/18, 164/21

k.+leriyle 164/28

k.+liğinden 110/29, 145/19, 175/10

k.+me 42/17

k.+mi 42/17, 62/15, 62/18

k.+mize 80/01

k.+mizi 72/34

k.+n 17/24

k.+nde 74/17, 147/29

k.+nden 120/13, 137/10, 143/28, 145/07, 147/14, 157/16, 161/16, 162/13, 170/34

k.+ne 11/14, 47/27,
51/20, 55/02, 74/13, 83/32, 107/21,
108/25, 110/31, 114/01, 117/16,
117/27, 119/05, 128/06, 137/35,
140/03, 143/21, 143/33, 145/09,
151/26, 160/03, 163/21, 176/23,
180/09, 180/15, 184/30, 186/22,
187/37, 191/15, 194/35, 197/25,
200/01

k.+ni 11/29, 12/14,
15/10, 15/13, 29/10, 39/27, 41/31,
41/32, 42/24, 43/04, 45/29, 47/23,
47/25, 51/33, 57/11, 59/32, 61/06,
68/17, 69/18, 69/22, 71/28, 72/11,
73/26, 75/14, 76/05, 78/08, 85/24,
96/24, 100/04, 102/08, 105/04, 106/14,
114/02, 115/17, 115/21, 116/13,
116/26, 118/14, 119/12, 120/02,
120/12, 121/19, 122/08, 122/10,
126/22, 132/06, 136/12, 143/06,
146/23, 151/24, 152/09, 152/16,
157/13, 160/18, 161/07, 162/08,
163/13, 165/04, 167/21, 167/25,
178/25, 182/07, 182/23, 184/33,
186/06, 187/21, 189/18, 191/01,
198/12, 200/20, 202/27, 203/02,
203/08, 204/03, 206/23, 207/24,
207/32, 208/02, 209/06

k.+nin 82/35

k.+ninkiler 177/15

k.+ninkine 149/13

k.+si 12/33, 21/23,
22/24, 26/27, 26/28, 34/14, 34/20,
44/12, 45/11, 52/12, 54/09, 57/17,
76.01, 90/13, 100/07, 104/34, 110/08,
110/23, 115/14, 121/23, 121/35,
123/20, 132/15, 139/18, 141/04,
148/05, 152/30, 155/02, 160/22,
162/27, 166/33, 177/03, 182/18,
183/05, 189/37, 190/08, 195/35,
197/23, 198/30, 199/29, 209/05,
210/07, 212/11

k.+sinde 100/03

k.+sindedir 65/15

k.+sinden 12/04, 17/10,
22/02, 27/17, 75/21, 83/03, 89/21,
100/15, 118/29, 166/35, 167/35,
182/24, 199/05, 200/27

k.+sine 13/04, 13/30,
14/01, 14/02, 15/30, 15/33, 16/35,

17/14, 30/05, 33/01, 34/27, 37/34,
48/25, 48/29, 50/09, 52/20, 56/34,
71/33, 73/15, 76/16, 83/18, 84/17,
89/16, 93/20, 98/19, 100/26, 104/28,
106/02, 106/08, 106/23, 107/09,
107/15, 107/19, 108/30, 109/03,
109/20, 111/30, 111/37, 112/03,
112/04, 112/10, 112/21, 118/26,
118/34, 122/07, 122/29, 130/07,
130/18, 133/16, 146/10, 147/23,
148/20, 152/07, 158/20, 159/05,
164/06, 172/16, 173/16, 173/32,
174/21, 176/19, 177/06, 178/06,
182/06, 182/13, 182/15, 182/33,
186/10, 186/31, 190/11, 190/36,
191/10, 193/02, 193/15, 193/19,
197/16, 199/03, 199/19, 200/04,
212/22, 212/32

k.+sini 12/35, 15/11,
15/32, 16/31, 18/04, 21/16, 26/31,
32/16, 39/03, 49/07, 50/15, 57/20,
57/28, 58/05, 75/35, 79/07, 83/07,
86/05, 90/04, 92/11, 102/26, 103/02,
105/20, 105/28, 111/34, 112/11,
120/16, 130/20, 136/16, 137/21,
142/22, 169/22, 173/21, 177/32,
177/35, 178/30, 189/15, 189/34,
198/23, 198/31, 204/26, 206/34,
210/14

k.+sinin 21/17, 51/08,
57/15, 61/22, 70/35, 79/27, 101/05,
106/12, 106/30, 107/20, 118/29,
124/16, 138/17, 147/21, 175/18,
189/06

k.+siyle 16/28, 27/22,
34/23, 34/30, 36/30, 96/25, 102/37,
108/01, 115/23

[=394]

kendi başına: (T.)
Başkasının payı veya yardımı
olmaksızın.

k. 131/16

[=1]

kendi kendine: (T.) Kimseye
danışmaksızın; kimseyle ilgisi, ilişkisi
olmadan.

k. 57/08, 62/11, 89/25,
111/08, 111/11, 113/07, 147/18,
150/24, 150/33, 170/29, 191/12,

196/03, 196/33, 203/18, 205/26,
207/04, 213/17

[=17]

kepaze: (Far.) Niteliksiz,
değersiz; utanmaz, rezil.

k. 49/14, 57/04, 68/18

[=3]

kepazelik, -ği: Kepazece
davranış.

k. 196/28

[=1]

kepenk, -ği: İş yeri, pencere,
kapı vb yerleri kapamak için
kullanılan, türlü biçimlerde sac levha,
demir veya tahta kanat.

k.+lere 72/23

k.+lerinin 80/07

[=2]

kerata: (Rum.) Küçüklere
sevgi ile söylenen bir sitem sözü.

k. 50/02

k.+nın 137/09

k.+ya 52/15

[=3]

kere: (Ar.) Kez, yol, defa,
sefer.

k. 12/21, 18/10, 20/17,
21/14, 21/27, 22/23, 24/21, 24/23,
26/24, 27/07, 28/25, 39/27, 45/11,
47/27, 48/25, 49/28, 52/13, 53/36,
54/30, 56/13, 62/32, 70/23, 72/17,
72/19, 83/01, 83/28, 85/01, 85/32,
86/03, 87/10, 89/04, 90/10, 96/20,
98/30, 98/36, 107/12, 108/06, 108/19,
108/28, 117/35, 121/27, 131/30,
143/18, 150/35, 153/13, 163/10,
170/01, 170/23, 186/03, 186/29,
187/23, 187/32, 187/33, 190/30,
198/09, 204/31, 205/12, 205/31,
209/01, 214/28, 215/02

k.+ler 112/09, 153/02

[=63]

kerevet: (Rum.) Üzerine şilte
serilerek yatmaya veya oturmaya
yarayan, duvara bitişik, ayakları olan,
tahtadan sedir.

k.+in 77/19

k.+lerden 95/37

[=2]

kerpiç, ci: (T.) Duvar
örmekte kullanılmak için kalıplara
dökülüp güneşte kurutulmuş saman ve
balçık karışımı ilkel tuğla.

k. 37/01, 109/16

[=2]

kertenkele: (T.)
Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri
kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük
sürüngen hayvan.

k. 114/32

[=1]

kes-: (T.) Bıçak, makas vb.
bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak,
parçalamak, doğramak; son vermek,
gidermek; ara vermek; iskambil
kağıtlarından destenin üzerinden bir
bölümünü kaldırıp öte yana koymak.

k. 98/25

k.-en 39/07

k.-er 45/36, 62/26

k.-erek 31/31, 85/04,
146/14, 160/11, 167/15, 167/30

k.-iyor 40/19

k.-meden 85/16

k.-medi 117/31

k.-mek 47/13, 74/09,

85/14

k.-memişti 199/07

k.-mese 110/26

k.-miş 56/36, 84/14,
160/09

k.-mişler 9/35

k.-mişlerdi 189/27

k.-ti 9/22, 10/15, 58/07,
68/02, 68/30, 138/14, 151/33

k.-tiği 177/09

k.-tiler 49/16

[=32]

kese: (Far.) Cepte taşınan,
içine para, tütün vb. konulan,
kumaştan veya örgüden küçük torba.

k. 66/18, 71/37, 137/15

k.+ler 47/16

k.+yi 74/19

[=5]

kesik kesik: (T.) Kısa kısa.

k. 158/11, 196/21

[=2]

kesil-: (T.) Kesme işi yapılmak.

k.-di 54/23
k.-en 126/18
k.-mesinden 27/26
k.-meyen 100/17
k.-mez 88/08
k.-miş 10/09, 24/33,
46/28, 124/08
k.-mişti 31/24, 37/10,
39/35, 78/02
[=13]

keskin: (T.) Tiz (ses); etkili, sert.

k. 20/01, 28/18, 35/28,
44/03, 97/18, 127/27, 180/33, 196/10,
208/28
[=9]

keskinleş-: (T.) Keski duruma getirmek.

k.-mişti 166/29
[=1]

kestir-: (T.) Kesme işini yaptırmak; akıl yolu ile gerçeğe yakın bir yargıya varmak, tahmin etmek.

k.-di 27/24
k.-emeyeceklerini 97/14
k.-ip 79/18
k.-meye 100/31
[=4]

kestirip atmak: (T.) Ayrıntılı düşünmeden kesin yargıya varmak.

k. 58/22
[=1]

keşke: (Far.) Dilek anlatan cümlelerin başına getirilerek "ne olurdu" anlamında özlüm veya pişmanlık bildiren bir söz, bari, keşki.

k. 174/12
[=1]

ketumiyet: (Ar.) Ağzı sıkılık.

k.+e 186/17

[=1]

keyif: (Ar.) Rahat, huzur, afiyet.

k. 47/10
k.+imden 63/16, 140/30
k.+ime 184/15
k.+imizin 174/17
k.+in 140/33

k.+ine 90/21, 95/30

k.+inin 68/13

k.+lerine 23/06

[=10]

keyifli: Keyfi yerinde, neşeli.

k. 89/01

[=1]

kıdemli: Bir işte eski ve deneyimi çok olan.

k. 164/25

[=1]

kıl: (T.) Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürün olan ipliksi uzantı.

k. 175/34

[=1]

kıl-: (T.) Etmek, yapmak.

k.-an 71/32

k.-arlardı 28/11

k.-dıktan 71/35

k.-ıyordu 198/11

k.-mak 152/26

[=5]

kılıç, -cı: (T.) İskambil kağıtları ile oynanan bir oyun.

k. 45/36, 46/10

[=2]

kılıf: (Ar.) Bir şeyi korumak için kendi biçimine göre, çoğunlukla yumuşak bir nesneden yapılmış özel kap.

k.+larıyla 8/34

[=1]

kılık, -ğı: (T.) Bir kimsenin giyinişi, dış görünüşü, üst baş.

k.+ı 56/30

k.+lı 37/05, 52/05,
178/04

k.+ta 62/17

[=5]

kılık kıyafet: Üst baş ve dış görünüş, kisve.

k.+i 142/09

[=1]

kıllı: (T.) Kılı olan, kılla kaplı.

k. 208/05

[=1]

kımıl-da-: (T.) Yerinde hafifçe hareketlenmek.

k.-dı 87/15, 176/02,
180/14

k.-dıkça 126/17

k.-dılar 64/03

k.-ma 209/21

k.-madan 36/29,
115/29, 214/18

k.-madığını 213/23

k.-mak 204/32

k.-maya 204/10

k.-mayan 213/10

k.-mıyordu 64/14

k.-yacak 47/10, 133/01

k.-yan 67/09, 127/06,
127/16, 166/21

k.-yor 114/28

k.-yordu 128/01

[=22]

kımıldan-: (T.) Kımıldamak.

k.-ır 37/11

k.-ışları 125/12

k.-ışlarla 127/03

k.-ıyorlar 120/35

[=4]

kımıldat-: (T.) Yerinden biraz oynatmak, hafifçe hareketlendirmek.

k.-arak 208/08

k.-tı 118/13

[=2]

kına: (Ar.) Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz.

k. 30/10

[=1]

kınalı: kına ile boyanmış olan.

k. 71/30

[=1]

kıpırda-: (T.) Kımıldamak, sürekli ve hafifçe oynamak, kıpırdanmak.

k.-malar 129/28

k.-yan 19/22

[=2]

kıpkırmızı: Her yanı kırmızı; çok parlak kırmızı.

k. 31/01, 39/35, 54/23,
54/28, 70/04, 71/03, 78/02, 122/33,
124/08, 125/01, 195/06

k.+ydı 104/18

[=12]

kır(1): (T.) Beyazla az miktarda siyah karışmasından oluşan renk.

k. 131/07, 207/29

[=2]

kır(2): (T.) Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer, dağ bayır.

k.+da 24/02

k.+larda 25/11, 106/26,
114/03

k.+ları 175/21

[=7]

kır-: (T.) İri parçalara ayırmak; vücut kemiklerinden birini parçalamak; gücünü, etkisini azaltmak.

k.-acak 182/05, 198/19

k.-arak 144/28

[=3]

kıraat: (Ar.) Okuma.

k. 73/09, 73/11

k.+iydi 73/02

[=3]

kırar-: (T.) Kırışmak; rengi kır olmak.

k.-maya 33/29

[=1]

kırdır-: (T.) Kırma işini yaptırmak.

k.-ıp 49/11

[=1]

kırıl-: Kırma işine konu olmak, bir veya birçok parçaya ayrılmak.

k.-dıkça 129/26

k.-ırdı 16/32

k.-ıyor 72/09

k.-masından 16/27

k.-miş 150/09

[=5]

kırk: (T.) Bir sayı.

k. 81/14, 181/27,
201/03

k.+ı 33/22

[=4]

kırmızı: (Ar.) Al, kızıl renk.
k. 8/32, 29/34, 63/27,
67/07, 84/11, 142/06, 209/03
k.+ya 204/22
[=8]

kırmızılık, -ğı: Kırmızı olma durumu, kızılılık.
k. 203/17
k.+ını 155/09
k.+la 141/24
[=3]

kırpıştır-: (T.) Göz kapaklarını çabuk çabuk açıp kapamak, kırpıp durmak.
k.-arak 38/16
k.-ıyordu 127/17
[=2]

kısa: (T.) Boyu, uzunluğu az olan, uzun karşıtı; az süren, uzun olmayan; ayrıntısı çok olmayan.
k. 53/08, 54/09, 72/25,
74/09, 86/26, 86/28, 87/11, 105/07,
115/36, 120/34, 124/08, 145/31,
166/05, 177/25, 206/23, 210/14,
212/03
[=17]

kısaca: (T.) Kısa olarak, özetle, hülasa, hülasaten.
k. 172/02
[=1]

kısık, -ğı: (T.) Kısılmış olan.
k. 59/13, 74/05, 121/15,
134/28, 194/06
[=5]

kısım: (Ar.) Parçalara ayrılmış bir şeyin her bölümü, bölüm, kesim; bir cinsten veya meslekten olanların tümü.
k. 7/01, 65/01, 130/01
k.+ı 24/25, 24/25,
55/14, 67/03, 86/21, 91/15, 97/08,
100/29, 100/30, 120/08, 127/37,
191/21
k.+ına 42/08, 95/37,
109/23
k.+ını 34/03, 109/12,
186/22, 204/21, 213/27
k.+ının 16/01
k.+lar 127/33
k.+ları 144/22

[=26]
kısrılık, -ğı: (T.) Verimsizlik, akamet.

k.+ı 154/26
[=1]
kıskanç, -cı: (T.) Kıskanma huyunda olan (kimse), güncü, haset, hasetçi, hasetli, hasut.

k. 67/15
[=1]
kıskıvrak: Çözülemez veya kurtulamayacak bir biçimde.

k. 200/24
[=1]
kısmet: (Ar.) Evlenme talihi.
k. 12/12, 55/16, 110/28
[=3]

kısrak, -ğı: Dişi at.
k. 136/23
[=1]

kış: (T.) Kuzey yarım kürede 22 Aralık-21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk mevsim.
k. 26/04, 44/23, 44/26,
85/05, 117/10, 175/06, 200/31
k.+a 34/29
k.+ın 21/11, 25/13,
34/30, 45/12
k.+ta 173/25
[=13]

kışlak, -ğı: (T.) Kışın barınılan yer.
k. 95/23
[=1]

kıvılcım: (T.) Yanmakta olan bir maddeden sıçrayan küçük ateş parçası, alev, çakım, çakın, çingı, şerare; demir, taş vb. maddelerin güçlü çarpışmasından sıçrayan ateş durumundaki parçacıklar.
k.+lar 206/14
k.+larla 16/18
[=2]

kıvir-: (T.) Herhangi bir şeyi bükmek.
k.-arak 90/23
k.-dı 44/02
[=2]

kıvrık, -ğı: (T.) Küçük küçük kıvrımları olan.

k. 88/20

[=1]

kıvrır zıvrır: (T.) Önemsiz, değersiz, derme çatma şey.

k. 17/18

[=1]

kıvrak, -ğı: (T.) İnce tülbent veya ipekli başörtüsü.

k.+ımı 41/27

k.+ımı 42/04

k.+larını 25/33

k.+larının 26/08

[=4]

kıvrır-: (T.) Acı çekmek, üzölmek.

k.-ıyordu 198/07

[=1]

kıvrandır-: (T.) Kıvrınmasına neden olmak.

k.-mamak 186/21

k.-maya 195/30

[=2]

kıvrık: (T.) Eğrilip bükölmüş, yuvarlak bir biçim verilmiş.

k.+tı 166/05

[=1]

kıvrıl-: (T.) Eğrilip bükölmek; kıvrık bir duruma gelmek; yuvarlak bir biçim almak; dönmek, sapmak.

k.-a 91/12, 91/12, 203/08, 203/08

k.-dı 161/06

k.-miş 127/25, 155/10, 176/08

[=8]

kıvrım: (T.) Bükölmüş, kıvrılmış şeylerin oluşturduğu kat, büküm.

k.+larından 176/08

[=1]

kıvrıntı: (T.) Kıvrım.

k.+lar 124/32, 128/11

[=2]

kıy-: (T.) Acımadan vermek, esirgememek, feda etmek; acımayarak büyük bir kötölük etmek, zulmetmek.

k.-amadı 175/26

k.-amaz 50/09

k.-dı 137/31

[=3]

kıyafet: (Ar.) Giysi.

k.+lı 52/03

k.+te 85/05

[=2]

kıyamet: (Ar.) Güröltölü karışıklık, güröltü patırtı; büyük felaket, afet.

k. 63/07, 190/04

k.+te 200/31

[=3]

kıyı: İssız, تنها yer.

k.+larında 199/34

[=1]

kıyma: Çekilmiş et.

k.+dan 178/10

[=1]

kıymet: (Ar.) Değer.

k.+i 15/33, 56/33

[=2]

kıymetli: Değerli.

k. 52/13, 82/06, 127/33,

145/15

[=4]

kız: (T.) Dişi çocuk.

k. 8/13, 12/11, 13/09,

13/15, 14/09, 16/28, 16/33, 22/24,

22/27, 25/35, 29/18, 30/02, 33/24,

33/35, 35/07, 36/12, 36/19, 37/08,

37/15, 37/21, 38/20, 39/08, 40/25,

40/27, 41/03, 51/11, 53/17, 53/25,

56/06, 58/20, 58/35, 60/17, 62/07,

62/19, 64/13, 70/27, 70/29, 71/15,

72/33, 77/08, 78/31, 79/19, 103/19,

104/23, 105/27, 112/08, 113/21,

117/36, 118/05, 119/04, 121/17,

123/01, 123/26, 123/35, 124/23,

126/06, 130/12, 132/22, 136/30,

142/31, 185/16

k.+a 22/26, 35/22,

37/20, 37/34, 38/15, 51/10, 70/27,

83/18, 83/33, 86/01, 110/25, 123/18,

142/33, 190/34, 191/03, 197/05,

198/23, 198/25

k.+dan 35/23, 35/35,

121/11

k.+dı 52/05

k.+ı 12/33, 18/32,
27/25, 36/21, 36/28, 37/07, 37/10,
38/08, 40/27, 43/19, 50/34, 55/30,
56/08, 56/19, 67/30, 68/07, 68/24,
73/17, 79/15, 80/01, 83/22, 89/35,
102/27, 110/01, 111/25, 112/28,
117/29, 121/06, 123/23, 131/06,
132/18, 134/15, 134/30, 137/35,
140/18, 182/05, 190/30, 191/22,
191/25, 198/16, 198/29
k.+ım 14/19, 14/32,
14/33, 15/03, 40/11, 40/22, 41/01,
41/25, 41/30, 43/21, 50/30, 53/09,
55/13, 60/20, 60/25, 61/16, 61/32,
61/32, 62/34, 64/19, 83/34, 112/37,
169/12, 183/23, 184/10, 184/29,
185/19
k.+ımdan 140/31
k.+ımı 17/31, 43/34
k.+ımın 42/13, 184/12
k.+ımızın 53/19
k.+ımla 42/21
k.+ın 13/29, 35/24,
40/34, 50/25, 52/19, 55/22, 58/10,
61/14, 77/23, 78/17, 85/08, 85/16,
107/08, 113/05, 118/22, 118/33,
132/11, 133/06, 137/28, 138/01,
141/19, 190/36, 194/27
k.+ına 37/13, 38/19,
41/13, 110/28, 157/35, 182/20, 184/28,
196/33
k.+ından 56/16
k.+ımı 40/31, 41/32,
51/20, 68/10, 71/18, 107/32, 110/16,
141/04, 148/04, 148/08, 158/05,
180/01, 180/03, 182/10, 185/08,
194/16, 196/24
k.+ının 38/22, 130/15,
138/15, 159/29, 191/18
k.+ıyla 142/11, 181/32
k.+la 12/04, 52/06,
85/34, 118/30, 186/02
k.+lar 22/16, 28/02
k.+lara 33/18
k.+ları 40/06, 86/27
k.+ların 86/09
k.+larını 33/33, 136/34
k.+larla 27/22
k.+sın 55/20
[=229]

kız-: (T.) Öfkelenmek,
sinirlenmek.

k.-acağını 108/08
k.-ar 62/30
k.-ardı 60/33
k.-ıp 15/23
k.-ıyor 189/08
k.-ıyordu 182/17,

182/25

k.-ma 43/18
k.-maktan 27/03
k.-maya 179/35, 191/28
k.-mayı 135/12
[=12]

kızan: (T.) Erkek çocuk.
k.+larıdır 38/11
[=1]

kızır-: (T.) Utanç, öfke vb.
duyguların etkisiyle, kanın yüze
hücumu sonucu yüz kırmızı bir renk
almak.

k.-arak 122/26
k.-dı 53/26
k.-ıyordu 31/04
k.-ıyorsun 71/06
k.-mış 104/23, 163/05
[=6]

kızcağız: (T.) Kendisine
şefkat ve acıma duyulan kız.
k. 12/35, 14/11, 43/22,
43/23, 107/22

k.+ı 14/27
k.+ım 40/10, 41/15,
41/20, 53/18

k.+ımı 42/18
k.+ımla 35/20
k.+ın 198/10
k.+lar 33/28
[=14]

kızdır-: (T.) Öfkelenmesine
neden olmak, öfkelenmek,
sinirlendirmek.

k.-an 82/28
k.-mak 21/21, 99/02
[=3]

kızdırabil-: (T.) Kızdırma
ihtimali veya imkânı bulunmak.

k.-irdi 183/08
[=1]

kızdırıl-: (T.) Kızdırma işine konu olmak veya kızdırma işi yapılmak.

k.-miş 116/06

[=1]

kızgın: (T.) Çok ısınmış, ısıtılmış veya kızdırılmış.

k. 126/36

[=1]

kızgınlık, -ğı: (T.) Öfkeli olma durumu.

k. 86/01

k.+ı 85/10

k.+ına 104/26

[=3]

kızıl: (T.) Komünist.

k. 161/14

[=1]

Kızılbaş: Şii mezhebinin bir kolundan olan.

k. 140/02, 174/08

[=2]

kızılca kıyamet: Aşırı bir biçimde gürültülü çekişme, kavga, kızıl kıyamet.

k. 13/28

[=1]

kızış-: (T.) Hızlanmak, hareketlenmek.

k.-miş 46/28

[=1]

ki: (Far.) Anlam bakımından birbiriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz; özneyi, tümleci güçlendirerek cümlenin temel bölümüne bağlayan bir söz.

k. 12/35, 13/01, 16/19, 20/35, 21/07, 28/02, 29/03, 31/21, 39/13, 39/15, 43/08, 45/02, 49/12, 51/29, 53/12, 55/19, 58/03, 61/01, 61/10, 65/16, 70/07, 76.01, 77/10, 81/33, 84/23, 94/05, 96/01, 98/05, 101/34, 102/33, 104/27, 109/08, 110/14, 114/19, 115/14, 117/20, 117/33, 122/02, 129/21, 132/11, 135/12, 135/31, 148/23, 149/23, 152/37, 153/02, 153/08, 160/19, 169/30, 170/27, 171/08, 174/36, 183/26, 185/27, 190/20, 191/17, 194/27, 199/16, 200/20

[=59]

kibar: (Ar.) Davranış, düşünce, duygu bakımından ince, nazik olan (kimse).

k. 22/20, 33/11, 48/02, 59/27, 59/27

[=5]

kibarca: Kibar bir insana yakışacak biçimde, kibarcasına.

k. 44/31

[=1]

kibirli: Kendini büyük gören, büyüklenen, gururlu.

k.+ceydi 42/10

[=1]

kifayet: (Ar.) Yeterli miktarda olma, yetme, kâfi gelme.

k. 172/03

[=1]

kiler: (Far.) Evlerde yiyecek, içecek ve erzakın saklandığı oda, ambar veya dolap.

k. 76/10

[=1]

kilim: (Far.) Döşeme, divan gibi yerlere serilen; genellikle desenli, havsız, kalın, kıl veya yün dokuma.

k. 37/26, 131/04, 133/04

k.+in 139/17

k.+ler 139/16

k.+lerin 63/13

[=6]

kilitle-: Anahtarla kilidi kapama.

k.-di 72/23

k.-yip 95/04

[=2]

kilometre: (Fr.) 1.000 metrelik uzunluk ölçü birimi (km).

k. 102/01, 128/27

k.+leri 157/01

[=3]

kim: "Hangi kişi?" anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz.

k. 9/20, 32/08, 35/08, 36/23, 41/08, 41/37, 42/33, 52/19, 53/25, 54/12, 55/31, 56/09, 60/31,

81/02, 90/19, 110/20, 110/20, 166/35,
189/20, 200/08, 207/29, 211/05
k.+di 150/01, 194/29
k.+e 90/01, 140/18,
181/16, 198/27
k.+i 68/09, 78/07,
78/12, 78/20, 106/02
k.+im 140/33
k.+in 11/05, 11/20,
50/24, 50/25, 82/15, 90/21, 95/08,
97/13, 148/37, 154/23, 171/07
k.+iniz 36/23
k.+lere 154/14
k.+lerle 26/30, 154/14,
205/16
k.+sin 9/18
[=51]
kim bilir: Belirsizlik,
bilinmezlik bildiren bir söz.
k. 42/19, 62/34, 97/09,
134/17, 141/07, 170/37
[=6]
kimisi: Birtakımı, bazısı,
kimisi.
k.+si 34/05, 34/05,
79/11, 79/11, 133/26, 133/27
[=6]
kimse: Herhangi bir kişi, kim
olduğu bilinmeyen kişi.
k. 12/24, 16/13, 21/07,
22/01, 27/29, 39/05, 66/08, 75/34,
121/11, 123/04, 131/33, 137/04,
156/14, 170/34, 181/16, 191/31,
197/15, 206/34
k.+ciklere 39/31
k.+de 17/25, 145/27
k.+ler 8/13, 25/30,
57/34, 96/19, 120/37, 125/23, 200/23
k.+lerin 57/03, 189/30
k.+m 11/06, 170/17
k.+miz 36/25
k.+n 11/05, 11/21,
170/12, 171/04
k.+nin 27/08, 61/19,
71/25, 90/07, 150/26, 167/19, 178/06,
210/20
k.+niz 36/23
k.+si 36/27, 162/14,
170/09

k.+ye 20/21, 50/30,
82/23, 98/24, 108/32, 138/19, 141/09,
186/32, 205/20
k.+yi 41/36, 76/02,
76/04, 77/30, 78/14, 78/14, 134/32,
160/03
k.+yle 16/05, 36/14
[=68]
kimsesiz: Boş, ıssız, içinde
kimse bulunmayan.
k. 210/19
[=1]
kin: (Far.) Birine karşı
duyulan öç alma isteği, garaz.
k. 16/16, 85/09, 200/17,
203/05
k.+di 190/30
k.+e 182/35
k.+le 61/36
[=7]
kir: (T.) Herhangi bir şeyin
veya vücudun üzerinde oluşan, biriken
pislik.
k.+li 25/05
[=1]
kirala-: Kira ile tutmak.
k.-dı 120/14
[=1]
kireç, -ci: (Far.) Mermer,
tebeşir, kireç taşı, alçı taşı gibi birçok
taşın özünü oluşturan kalsiyum oksit,
(CaO).
k. 37/33
k.+le 37/31, 72/27
[=3]
kireçli: Kireç sürülmüş, kireç
bulaşmış.
k. 38/07
[=1]
kiremit, -di: (Rum.) Çatıları
örtmekte kullanılan, yan yana dizilerek
suyu aşağıya geçirilmeden dışarı
akıtacak biçimde yapılmış, kızıl
toprağın renginde, pişmiş balçık levha.
k. 19/19
k.+lerini 19/08
[=2]
kirlet-: (T.) Kirli duruma
getirmek, pisletmek.
k.-iyormuş 166/19

[=1]
kirli: (T.) Leke, toz vb. ile kaplı, pis, murdar, mülevves.

k. 38/24, 48/21, 57/13, 74/28, 152/29, 165/24, 192/27, 196/08

[=8]

kirpik, -ği: (T.) Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.

k.+lerinden 75/16

k.+lerine 211/18

k.+lerini 87/06

k.+lerinin 150/02

[=4]

kişi: (T.) Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs, zat, nefer.

k. 22/31, 30/25, 49/16, 75/35, 88/28, 89/10, 107/07, 149/14, 150/31, 155/01, 156/15

k.+den 164/10

k.+lik 30/27

k.+ye 17/13

k.+yi 92/21, 97/05, 111/13, 162/13

[=18]

kitap, -br: (Ar.) Ciltli veya ciltsiz olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kağıt yaprakların bütünü.

k. 103/08, 103/12, 151/08

k.+ı 73/11

k.+ından 73/04

k.+ını 73/03

k.+lardan 72/36, 103/09

k.+ları 13/24, 73/09, 164/03

k.+larından 82/18

k.+larını 142/28

[=13]

kitaplık, -ği: Kitapların yerleştirildiği raflardan oluşan mobilya, kütüphane.

k. 156/10

[=1]

klarnet: (Fr.) Tahtadan, metal perdeli, orkestrada önemli yeri olan bir üflemeli çalgı.

k.+ten 88/07

[=1]

ko-: Koymak; bırakmak.

k.-mam 196/27

k.-maz 14/34

k.-r 23/06

k.-rdu 17/13

[=4]

koca: (T.) bir kadının evlenmiş olduğu erkek, eş, zevç.

k. 33/18, 40/30, 63/34, 88/14

k.+cığımın 42/11

k.+lar 13/19, 55/04

k.+m 39/19, 184/35

k.+n 183/26, 184/35

k.+nı 41/09, 41/10

k.+nın 42/09

k.+sı 36/05, 103/27, 133/15, 202/01

k.+sına 15/08, 108/11, 143/19, 144/07, 144/29, 158/07, 163/23, 182/24, 191/20, 198/13, 211/06

k.+sından 71/16, 187/18

k.+sını 176/12, 186/14

k.+sının 14/08, 36/05, 104/19, 133/29, 143/09, 143/15, 148/33, 178/30, 187/16, 187/21, 189/10, 189/14, 198/01, 198/20, 201/18, 213/01

k.+sıyla 163/01, 208/19

k.+ya 180/01

[=52]

kocakarı: (T.) Yaşlı kadın.

k. 50/34

[=1]

kocaman: (T.) Çok iri, büyük, koca.

k. 23/17, 47/03, 72/04, 75/32, 92/30, 100/25, 101/21

[=7]

Koca Reis: Ağır ceza mahkemesi reisi.

k. 93/35, 93/36, 94/05

[=3]

koçan: (Bulg.)Mısırın tanelerini taşıyan, üzeri yaprakla sarılı, püsküllü meyvesi; defter biçimindeki makbuz ve biletlerin zımbalı bölümü koparıldıktan sonra cilde bağlı kalan parçası.

k. 37/29
k.+ı 176/27
k.+ları 201/16, 213/37
[=4]
koğuş: (T.) Kışla, okul, tutukevi, hastane vb. kalabalık yerlerde, içinde birçok kimsenin yattığı veya barındığı büyük oda.
k.+a 96/02
k.+undaki 95/36
[=2]
kok-: (T.) Koku çıkarmak.
k.-an 127/14
[=1]
kokla-: (T.) Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya bir yerin havasını içine çekmek.
k.-maya 213/32, 214/11
k.-yor 163/25
[=3]
koklat-: (T.) Koklama işini yaptırmak.
k.-iyordu 108/17
[=1]
koku: (T.) Nesnelere yayılan küçücük zerreciklerin burun zarı üzerindeki özel sinirlerde uyandırdığı duyu.
k. 101/01, 114/09, 127/27, 192/32, 192/35
k.+larına 129/32
k.+nun 114/16, 192/34
k.+su 8/17, 50/10, 70/08, 102/19, 114/10, 114/13, 114/13, 114/26, 117/09, 117/10, 117/10, 117/15, 129/06, 212/08
k.+suna 114/08
k.+sundan 126/16
k.+suyla 129/05
k.+ydu 114/13, 114/14
k.+yu 129/07
[=28]
kol: (T.) İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm; giyside vücudun bu bölümünü saran parça; makinelerde tutup çevirmeye, çekmeye yarayan ağaç veya metal parça.
k. 23/22, 72/23

k.+lar 20/04
k.+ları 37/18, 77/03, 78/01, 87/03, 87/20, 127/11, 152/28, 198/14, 198/19, 211/06
k.+larına 36/15, 129/24, 214/05
k.+larında 26/20, 132/02, 132/04, 142/18, 143/34, 188/20
k.+larından 32/18, 80/30, 206/28
k.+larını 38/14, 38/20, 118/12, 126/01, 144/14, 156/36, 159/17, 178/08
k.+larının 210/03, 215/01
k.+larıyla 165/27, 184/24, 211/16
k.+u 32/11, 82/35, 91/19
k.+umdan 41/30, 62/13
k.+un 22/14, 41/32
k.+una 89/12, 92/24, 126/20, 190/15, 202/28
k.+unda 54/20, 188/26
k.+undan 16/04, 32/21, 38/10, 44/01, 50/18, 59/12, 77/16, 78/10, 81/23, 123/03, 157/31, 193/26, 196/18
k.+unu 67/14, 110/22, 134/04, 176/02, 176/20, 193/29, 198/04, 202/11, 208/31, 208/34
k.+unun 40/17
k.+uyla 210/06
[=77]
kolan: (T.) At, eşek vb. hayvanların semerini veya eyerini bağlamak için göğsünden aşırılarak sıkılan yassı kemer.
k.+ı 207/01
k.+ları 136/21
[=2]
kolan vur-: (T.) Salıncakta hızlanmak için ayakta durup vücudu doğrultarak ileriye atılırcasına hareket etmek.
k.-maya 31/24
k.-mayı 31/30
k.-uyor 30/34
[=3]

kolay: (T.) Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen, emeksiz, zahmetsiz, güç ve zor karşıtı.

k. 26/04, 68/01, 80/02, 106/22, 148/32, 185/27, 188/27, 200/32

k.+dır 170/37

k.+ına 59/34

k.+ını 36/11, 182/12

[=12]

kolayca: (T.) Kolaylıkla, sıkıntı çekmeden.

k. 132/24

[=1]

kolaylık, -ğı: Kolay duruma getirme.

k.+la 127/09

[=1]

kol demiri: (T.) Bir kapıyı kapadıktan sonra dışarıdan açılmaması için duvarla kapı arasına konan demir destek.

k.+ne 118/36

[=1]

koleksiyon: (Fr.) Öğrenme, yarar sağlama veya zevk amacıyla bir araya getirilmiş ve özelliklerine göre sınıflara ayrılmış nesnelerin bütünü, derlem.

k.+uydu 103/12

[=1]

kolla-: (T.) Olmasını, ortaya çıkmasını beklemek, gözetmek.

k.-yor 186/24

[=1]

kolonya: (İt.) İçinde limon, lavanta, tütün vb. bitkilerin yağı bulunan, hafif kokulu alkollü bir madde.

k. 103/28, 103/31, 104/13, 108/15

[=4]

koltuk, -ğu: (T.) Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer; Kol dayayacak yerleri olan geniş ve rahat sandalye.

k.+la 168/20

k.+larından 16/31, 158/26

k.+unda 133/26

k.+unun 157/25

[=5]

komik, -ği: (Fr.) Gülme duygusu uyandıran, güldürücü, gülünç.

k. 166/30

[=1]

komşu: (T.) Konutları yakın olan kimselerin birbirine göre aldıkları ad.

k. 15/01, 15/07, 20/31, 41/28, 84/19, 84/19, 107/30, 132/09, 132/11, 156/16, 160/31

k.+dan 74/29

k.+lar 23/01, 132/14, 132/24, 163/13, 189/26

k.+larda 178/20, 181/31

k.+lardan 132/21,

133/14, 138/28

k.+ları 14/31, 156/24

k.+ların 27/21, 163/17

k.+larına 185/29

k.+ya 163/09, 163/10, 178/07, 183/32, 201/26

k.+yuz 98/22

[=33]

kon-: (T.) Koyma işi yapılmak.

k.-an 13/13, 46/34, 181/05, 204/20

k.-du 131/05, 142/05

k.-mayı 106/17

k.-muş 67/05

k.-muştı 180/27

k.-urdu 127/28

[=10]

konak, -ğı: (T.) Büyük ve gösterişli ev.

k.+ının 111/30

k.+larından 33/15

k.+larının 25/27

[=3]

konferans: (Fr.) Topluluğa bir konuda bilgi vermek amacıyla yapılan konuşma.

k.+ları 190/26

[=1]

konsol: (Fr.) Duvar kenarına yerleştirilen, üstüne ayna ve başka süs

eşyası konulan, çekmeceli, dolaplı mobilya.

k. 8/31, 142/04
k.+un 8/31, 72/36,

208/35

[=5]

kontrol et-: (Fr.+T.)

Denetlemek.

k.-mek 131/36

[=1]

konul-: (T.) Koyma veya konma işi yapılmak.

k.-muş 8/32

[=1]

konus-: Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak; belli bir konudan söz etmek.

k.-acağına 26/28

k.-acağını 116/21

k.-acak 81/13, 112/26

k.-alım 77/17, 170/21

k.-amıyor 157/34

k.-an 26/27, 164/14

k.-ayım 115/23

k.-ma 113/19

k.-madan 25/21, 47/32,

78/25, 183/24

k.-madı 36/15

k.-mak 16/05, 26/25,

26/26, 153/17, 164/28, 168/01, 198/05

k.-maktan 59/03

k.-mamak 115/15

k.-mamışlardı 177/05

k.-maya 84/33, 139/29,

146/01

k.-mayalım 194/09

k.-mayan 108/22

k.-mayı 25/18

k.-maz 144/05

k.-mazdı 164/13

k.-muştı 168/13

k.-muyor 181/32

k.-muyorlardı 78/32

k.-muyorsunuz 102/37

k.-tu 73/19, 138/14

k.-tukça 146/28

k.-tukları 56/17

k.-tuktan 96/25

k.-tum 173/04

k.-urken 22/24, 105/07,
108/26, 118/21, 148/03, 165/05

k.-urlar 22/19

k.-uyor 58/16, 135/16,

154/02

k.-uyordu 87/09, 142/11

k.-uyorlar 30/14

k.-uyorlardı 207/31

[=58]

konuskanlık, -ğı: (T.)

Konuskan olma durumu.

k.+la 53/30

[=1]

konusul-: (T.) Konuşma işine konu olmak; konuşma işi yapılmak.

k.-anlardan 179/32

k.-anları 119/20

k.-duğu 175/13

k.-madan 118/31

k.-madığı 145/22

[=5]

kop-: (T.) Herhangi bir yerinden ikiye ayrılmak; birdenbire gürültülü veya tehlikeli olaylar birdenbire başlamak veya ortaya çıkmak.

k.-an 19/11

k.-ardı 13/28, 190/05

k.-uk 10/12

k.-up 75/31, 103/12,

161/15

k.-uyor 120/27

[=8]

kopar-: (T.) Kopmasını sağlamak; birden ve güçlü bir biçimde başlamak veya başlatmak.

k.-amıyordu 175/16

k.-arak 44/03

k.-dı 31/30, 159/16

k.-ıyorlar 30/17

k.-maya 115/37

[=6]

koparıl-: (T.) Koparma işi yapılmak.

k.-an 116/11

k.-ması 83/03, 200/13

[=3]

kopuk: (T.) Kopmuş.

k. 10/15, 34/05

[=2]

kopukluk, -ğu: (T.) Kopuğa yakışır davranış.

k.+ta 17/30

[=1]

kork-: (T.) korku duymak, ürkmek, dehşete kapılmak; kaygı duymak, endişe etmek.

k.-acağı 47/30

k.-acaktı 193/32

k.-ar 164/14

k.-arak 102/12, 144/03

k.-ardı 121/32

k.-arım 156/12

k.-ayım 9/31

k.-madı 137/22

k.-mak 27/17

k.-maya 85/12, 112/23,

162/07

k.-mazsın 158/14

k.-muş 40/28, 104/29

k.-muyor 126/09

k.-muyordu 124/29,

147/16

k.-muyormusun 9/30

k.-tu 106/11, 121/25,

121/29, 124/12, 172/14, 183/05, 193/29, 206/17, 213/11

k.-tuğu 80/31, 179/19,

190/04

k.-tuğunu 17/23

k.-uyor 123/31

k.-uyordu 161/01,

188/02, 193/03, 199/06, 205/02

k.-uyordum 62/30

k.-uyorlarmış 87/33

k.-uyormuş 16/27,

214/22

k.-uyorsun 123/11,

213/07

k.-uyorum 143/26,

213/02

[=47]

korkak, -ğı: (T.) Çok çabuk ve olmayacak şeylerden korkan (kimse, hayvan).

k. 8/02, 20/34, 21/06, 24/03, 30/34, 31/30, 90/12, 157/13

[=8]

korkaklık, -ğı: (T.) Korkak olma durumu.

k. 91/06

[=1]

korku: (T.) Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü.

k. 35/25, 131/10, 133/31, 143/08, 146/09, 181/07, 202/08, 206/27, 208/24, 208/30

k.+dan 53/19, 58/29, 62/26, 63/15, 95/14, 131/23, 205/15, 209/24

k.+nun 104/29

k.+su 68/27, 133/13

k.+sundan 142/10

k.+sunu 145/14

k.+ya 135/05, 143/17,

212/33

k.+yla 75/15, 150/12,

210/30

[=29]

korkulu: (T.) Korku veren, korkutan.

k. 160/18

[=1]

korkunç: (T.) Çok korkutan, dehşete düşüren, çok korku veren.

k. 11/10, 21/15, 27/15, 69/23, 81/29, 82/10, 111/23, 137/20, 150/14, 152/34, 154/22, 154/26, 166/21, 175/14, 193/18, 197/10, 199/15, 200/06, 206/03, 209/20, 210/17, 213/29, 214/12, 215/03

k.+tu 118/15, 152/31

[=26]

korkut-: (T.) Korkmasına yol açmak.

k.-acak 199/21

k.-an 80/04, 192/27

k.-tu 55/21, 112/34,

160/23

[=6]

koru-: (T.) Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilere, tehlikeden, zor bir durumdan uzak tutmak, esirgemek, muhafaza etmek, vikaye etmek, sıyanet etmek.

k. 130/06

k.-mak 194/16

k.-maya 22/02

k.-r 20/25

k.-rdu 39/30
k.-yan 33/33
[=6]
koruk, -ğu: (T.) Henüz
olgunlaşmamış ekşi üzüm.
k. 121/07
[=1]
koruyabil-: (T.) Koruma
ihtimali veya imkânı bulunmak.
k.-di 12/28
[=1]
koskoca: (T.) Çok büyük,
muazzam.
k. 72/35, 75/34, 107/04,
138/24
[=4]
koş-: (T.) Adım atışlarını
artırarak ileri doğru hızla gitmek.
k. 85/06
k.-acağım 114/01
k.-acak 12/03, 99/10
k.-a 62/20, 62/20
k.-an 8/15, 92/20,
120/27, 139/08, 142/35, 154/22,
158/20
k.-ar 74/22
k.-arak 115/25, 120/07,
120/30, 137/07, 158/24, 171/28,
178/23, 179/13
k.-arken 121/26, 144/17
k.-arlardı 23/25
k.-madan 120/34
k.-mak 32/17, 82/06,
157/35
k.-maktan 160/26
k.-maya 62/21, 196/16
k.-muş 44/04, 64/19,
157/25, 211/25
k.-muyormuş 204/29
k.-tu 8/21, 38/09, 38/22,
38/27, 44/04, 62/16, 69/07, 72/05,
80/25, 118/18, 127/21, 130/03, 134/08,
158/18, 159/13, 176/18, 178/29,
193/25
k.-tuğu 89/35
k.-tuğunu 101/03,
118/34
k.-tum 9/28, 9/34,
62/08, 63/13, 63/21

k.-up 32/16, 53/34,
158/29, 178/25, 193/13
k.-uyor 88/24, 144/15,
160/33
k.-uyordu 91/33,
124/13, 211/17
k.-uyorlar 115/32
[=75]
koştur-: (T.) Koşma işini
yaptırmak.
k.-dular 131/02
k.-sun 75/33
k.-urdu 63/15
k.-ursa 75/33
[=4]
koşu: (T.) Koşma.
k.+su 125/11
[=1]
koşum: (T.) Araba
hayvanının kayış takımı, koşum
takımı.
k.+larındaki 127/32
k.+larla 128/11
[=2]
koşuştur-: (T.) Bir işi
izlemek veya birçok işi yapmak
amacıyla sürekli olarak gidip gelmek,
koşuşmak.
k.-urlardı 28/23
[=1]
kov-: (T.) Sert veya küçük
düşürücü sözlerle gitmesini söylemek,
savmak, defetmek.
k.-acaklar 63/03
k.-mak 208/19
[=2]
kova: (T.) Genellikle su ve
sulu şeyler taşımaya, kuyudan veya
denizden su çekmeye yarayan
üstünden kulplu kap.
k. 114/22
[=1]
kovala-: (T.) Kovmak;
kaçanın arkasından koşmak,
yakalamaya çalışmak; bir şeyin
arkasına düşüp elde etmeye veya bir
sonuca bağlamaya çalışmak, izlemek,
takip etmek.
k.-dı 164/22
k.-dikları 200/19

k.-diklarını 115/31
k.-r 188/14
k.-yan 72/16
k.-yarak 126/14, 199/36
k.-yor 8/15
k.-yorlardı 79/12
[=9]
kovuk, -ğu: (T.) Bir şeyin oyuk durumunda bulunan iç bölümü.
k.+u 125/08
[=1]
kovul-: (T.) Kovma işine konu olmak veya kovma işi yapılmak.
k.-urlar 21/04
[=1]
koy-: (T.) Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.
k. 194/25
k.-acak 55/17, 189/01, 206/22
k.-amazsın 39/15
k.-arak 95/17, 173/12
k.-arım 179/11
k.-du 66/17, 73/33, 81/11, 103/04, 104/19, 104/34, 120/18, 128/31, 203/01, 204/06
k.-duğu 93/04, 206/19
k.-duk 68/22
k.-duktan 139/14
k.-dun 10/32
k.-mak 114/36, 154/11
k.-maktan 27/09
k.-malıyım 162/15
k.-maz 173/26
k.-muş 97/28, 175/25
k.-up 62/08, 136/28
k.-uyor 47/35, 144/25
k.-uyordu 47/29, 48/05
[=36]
koyu: (T.) Yoğunluğundan dolayı güç akan, sulu karşıtı; rengi açık olmayan, daha belirgin, açık karşıtı.
k. 23/23, 80/20, 101/06, 114/12, 114/20, 165/24
[=6]
koyulaş-: (T.) Koyu duruma gelmek.
k.-an 75/11
[=1]

koyu yeşil: (T.) Karaya yakın yeşil, yeşilin bir veya birkaç ton koyusu.

k. 7/18, 29/29

[=2]

Kozak: İzmir ilinin Bergama ilçesine bağlı 16 köyden oluşan bir yayla.

k. 128/17, 138/31

[=2]

kök: (T.) Bitkileri toprağa bağlayan ve onların, topraktaki besi maddelerini emmesine yarayan klorofilsiz bölüm; kaynak, köken.

k.+lere 128/14

k.+ündeki 114/36

k.+ünü 196/32

[=3]

köpek, -ği: (T.) Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi koku alan, sadık, bekçilik ve avcılık gibi işler için beslenen memeli hayvan.

k. 27/06

[=1]

köprü: (T.) Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, kâgir, beton veya demir yapı; iki şey arasında bağ veya ilişkiyi sağlayan şey.

k. 14/12, 74/32, 75/03,

126/32

k.+nün 74/33, 211/22

k.+ye 211/22

k.+yü 211/26

[=8]

köpür-: (T.) Köpü yapmak, köpük oluşmak, köpük çıkararak kabarmak; çok kızmak, birdenbire öfkelenmek, feveran etmek.

k.-en 199/02

k.-erek 75/03, 211/21

k.-müştü 89/36

k.-üyormuş 90/12

[=5]

kör: (Far.) Görme engelli; keskinliği yeterli olmayan.

186/05 k. 12/09, 114/21,
[=3]
körlük, -ğü: Kör olma durumu.
k.+e 106/09
[=1]
körpe: Çok kesin (kimse).
k. 184/12
[=1]
körü körüne: Davranışının gerekçesini ve nasıl sonuçlanacağını bilmeden, düşünüp taşınmadan.
k. 35/01
[=1]
Köse İbrahim: Romanda adı geçen biri.
k.+i 35/07
[=1]
kösele: (Far.) Ayakkabı tabanı, bavul, çanta yapımında kullanılan, büyükbaş hayvanların işlenmiş derisi.
k.+lerin 144/32
k.+lerini 114/19
[=2]
köstek, -ği: (T.) Saat,kılıç, anahtar vb.nin ucuna takılan zincir.
k. 31/17
[=1]
köşe: (Far.)İki duvarın birleştiği girintili veya çıkıntılı yer; iki sokağın veya caddenin kesiştiği yer, büküş; bölüm, yer veya yan.
k. 30/18, 71/29, 133/29
k.+cikte 71/21
k.+de 14/05, 37/07,
66/34
k.+deki 47/05
k.+den 73/29, 99/29,
167/14
k.+lerinde 9/01
k.+sinde 9/12, 19/33,
39/08, 73/20, 87/06, 95/35, 162/23,
185/23, 209/13
k.+sine 11/26, 37/20,
54/36, 177/21, 209/26
k.+sini 101/04, 164/11

k.+ye 17/03, 86/07,
88/34, 111/19, 123/27, 127/23, 164/04,
209/21, 209/24
k.+yi 8/19
[=38]
köşebaşı: Bir sokağın başka bir sokakla veya caddeyle kesiştiği yer.
k.+larında 116/18
[=1]
köşk: (Far.) Bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır.
k.+e 131/01
k.+ten 121/04
k.+ün 121/10
[=3]
kötü: (T.) İstenilen, beğenilen nitelikte olmayan, hoşta gitmeyen, fena, iyi karşıtı.
k. 63/06, 63/06, 64/12,
81/03, 83/24, 194/19
[=6]
kötüleş-: (T.) Kötü duruma gelmek.
k.-ecek 179/27
[=1]
kötülük, -ğü: (T.) Kötü olma durumu, kemlik, şer.
k. 186/32
k.+lerini 34/16
k.+ün 50/04
[=3]
kötülük et-: (T.) Kötü davranmak, zarar vermek.
k.-me 196/24
[=1]
kötürüm: (T.) İşlemeyen, iş yapamayan.
k. 122/15
[=1]
kötü yol: Yanlışlık, uygunsuzluk.
k.+lara 196/31
[=1]
köy: (Far.) Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve

öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi, köylük yer, köy yeri.

k. 128/18, 176/21

k.+de 73/26, 136/03, 142/23, 206/21

k.+den 11/27, 138/09

k.+dü 203/30

k.+e 7/16, 126/24, 138/10, 138/20, 138/25, 205/29, 213/14

k.+lerde 136/02, 136/06, 136/30, 179/14

k.+lerden 173/05

k.+lere 174/03, 174/12, 181/26, 186/11, 189/21, 197/09, 201/10

k.+leri 101/35, 139/37, 173/07, 173/25

k.+lerinde 138/12

k.+lerinin 139/35

k.+lü 11/31

k.+ü 138/32

k.+ün 8/23, 140/05

k.+ünde 140/02, 148/03, 174/08

k.+ündeki 25/09

k.+ünden 17/27

k.+ündendi 95/09

k.+ünü 7/03

[=45]

köylü: Köyde yaşayan veya köyde doğmuş olan.

k. 137/04, 137/05, 137/10, 137/20

k.+den 186/09

k.+ler 96/16

k.+lerden 180/17

k.+lerin 125/15

k.+sü 130/20

k.+yü 137/18

[=10]

krem rengi: Krem.

k. 156/32

[=1]

kubbe: (Ar.) Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.

k.+si 19/15

[=1]

kucak, -ğı: (T.) Açık kollarla göğüs arasındaki bölüm, ağuş.

k.+a 190/31

k.+ına 16/26, 33/30, 40/26, 64/14, 86/14, 104/21, 188/16, 190/16, 190/35, 210/08

k.+ında 14/26, 213/30

k.+ındaki 212/02, 214/11

k.+ından 17.01

k.+tan 190/31

[=17]

kucakla-: (T.) Kollarla sarılıp göğüs üzerine bastırmak.

k.-mak 124/19, 159/17

k.-yacaktı 178/25

k.-yıp 202/14, 210/03

k.-yor 101/01

[=6]

kucaklaş-: (T.) Birbirini kucaklamak.

k.-maya 203/09

[=1]

kudret: (Ar.) Güç, erk, erke, iktidar.

k.+i 61/19

k.+im 61/20

[=2]

kukla: (Rum.) Başkasının etkisinde olan, onun isteklerine göre davranan (kimse).

k. 56/35

[=1]

kul: (T.) Köle.

k. 39/13

k.+un 35/20

[=2]

kulak, -ğı: (T.) Başın her iki yanında bulunan işitme organı.

k. 34/27

k.+ı 127/36, 166/11

k.+ına 50/18, 52/33, 55/03, 81/19, 87/08, 89/30, 116/14, 135/10, 153/12

k.+ının 14/18, 209/08

k.+lar 28/16

k.+ları 30/07, 124/09, 126/16, 182/29, 203/28

k.+larına 124/20

k.+larında 8/01, 164/19

k.+larından 124/10
k.+larını 126/31, 203/11
[=26]
kulak as-: (T.) Önem
vermek, dinlemek.
k.-ma 83/24
[=1]
kulak kulağa: Gizlice,
başkası duymaksızın.
k. 207/31
[=1]
kulaktan kulağa: Gizli bir
biçimde.
k. 165/18
[=1]
kullan-: (T.) Bir şeyden belli
bir amaçla yararlanmak.
k.-arak 125/09
k.-dığı 99/20
k.-ması 13/26
[=3]
kulübe: (Far.) Kerpiç, saman
veya ağaçtan yapılmış küçük, basit,
ilkel ev.
k.+nin 37/03, 37/04
k.+ye 37/02
[=3]
kum: (T.) Silisli kütleleri,
kayaların, doğal etkenlerle
parçalanarak ufalanmasından oluşan,
deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde
çok bulunan, ufak, sert tanecikler.
k. 114/30, 114/37
k.+a 125/26
k.+ları 115/21
k.+lu 125/28
[=5]
kumandan: (Fr.) Komutan.
k.+ı 7/07, 96/23,
190/18, 208/02
k.+ını 135/35
[=5]
kumar: (Ar.) Ortaya para
koyarak oynanan talih oyunu.
k. 46/02
k.+a 45/27
[=2]
kumarbaz: (Ar.+Far.)
Kumara düşkün, sürekli kumar
oynayan, kumarıcı.

k.+a 49/02
k.+ın 49/02
k.+larda 47/26
[=3]
kumaş: (Ar.) Pamuk, yün,
ipek vb.nden makinede dokunmuş her
türü dokuma.
k. 209/33
[=1]
kumlu: (T.) İçinde kum
bulunan, kumsal.
k. 7/14
[=1]
kumral: (T.) Koyu sarı veya
açık kestane rengi ; bu renkte olan
(kimse veya şey).
k. 101/16, 144/17,
175/30, 198/20, 213/31
[=5]
kunduracı: Kundura yapan
veya satan kimse.
k. 106/36
[=1]
kupa: (Rum.) Cam veya
seramikten yapılmış, kulplu, büyük
bardak.
k.+ya 62/08
[=1]
kupkuru: Çok kuru.
k. 120/25
[=1]
kur-: (T.) Hazırlamak;
yapmak, oluşturmak; düşünmek.
k.-ayım 179/02
k.-mak 13/20, 57/14
k.-maya 107/06
k.-muşlar 79/28
k.-uyorlardı 101/23
[=6]
Kur'an: (Ar.) İslam dininin
temel ilkelerini, Hz. Muhammed'e
gönderilen Tanrı buyruklarını içeren,
Müslümanlığın temel kitabı, Kur'an-ı
Kerim, Kelam-ı Kadim, Mushaf,
Mushaf-ı Şerif.
k. 40/03
[=1]
kurdele: (İt.) Geniş ipekli
şerit; belli bir şekil biçim verilmiş saç

veya giysinin yakasına takılan ince kumaş.

k. 30/09

k.+ler 29/34

[=2]

kurdur-: (T.) Kurma işini yaptırmak.

k.-muşlar 167/32

[=1]

kurnaz: (Far.) Kolay kanmayan, başkaların kandırmasını ve ufak tefek oyunlarla amacına erişmesini beceren, açığöz, hin.

k. 28/01, 32/24, 59/24, 167/25

[=4]

kurnazlık, -ğı: Kurnaz olma durumu.

k.+ı 110/31

[=1]

kursak, -ğı: (T.) Kuşların yemek borusu üzerinde bulunan, yiyeceklerin toplandığı torba biçiminde şişkin organ.

k. 88/09

[=1]

kurşun: (T.) Tüfek, tabanca vb. hafif ateşli silahlarda kullanılan mermi.

k. 59/20, 98/09, 98/23, 110/23, 209/08, 209/22, 209/26

k.+lar 91/36, 98/08

k.+lardan 99/14

k.+ları 91/29

k.+u 34/01, 97/13

[=13]

kurşuni: (T.+Ar.) Koyu kül rengi, kurşun rengi.

k. 210/04

[=1]

kurşun kalem: İçi grafitli, yazısı kolayca silinebilen, değişik biçimleri olan bir kalem türü.

k.+i 72/03

[=1]

Kurşunlu Cami: Edremit'te bir cami adı.

k.+de 28/14

k.+nin 19/15

k.+ye 28/19

[=3]

kurt: (T.) İşini iyi bilen aldanmaz, kurnaz.

k.+larla 59/25

[=1]

kurt: (T.) Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı küçük hayvan.

k. 203/20

[=1]

kurtar-: (T.) Bir canlıyı bir felaketten, tehlikeden veya zor durumdan uzaklaştırmak.

k.-acağını 69/24

k.-amamaları 164/21

k.-amayacağını 190/12

k.-amazlar 12/09

k.-arak 193/30

k.-ırdı 199/31

k.-mak 97/25, 99/09,

182/11, 199/19

k.-maya 191/02, 204/29

[=12]

kurtarılabil-: (T.) Kurtarılma ihtimali veya imkânı bulunmak.

k.-eçeğine 197/28

[=1]

kurtul-: (T.) Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak.

k.-mak 133/35, 152/36

k.-ması 191/18

k.-muş 105/28

k.-muştı 187/02

k.-uyordu 18/33, 186/20

[=7]

kuru: (T.) Suyu, nemi olmaya, yaş ve nemli karşıtı; etkisi ve sonucu olmayan.

k. 11/10, 80/20, 85/20, 115/01, 125/25, 127/25, 129/26, 129/31, 180/27, 196/12, 214/12

[=11]

kuru-: (T.) Islaklığını, nemini yitirerek kuru duruma gelmek.

k.-duğunu 80/22

k.-maya 101/28

k.-mayan 210/07

k.-muş 114/24, 178/12

k.-muştı 55/08

k.-yan 101/17
[=7]
kurul-: (T.) Kurma işine konu olmak veya kurma işi yapılmak; rahatça oturmak, yerleşmek.
k.-an 102/27
k.-mak 111/19
k.-masını 190/13
k.-muştı 30/24
[=4]
kurula-: (T.) Bir şeyin üzerindeki ıslaklığı gidermek.
k.-yarak 117/07
k.-yıp 40/33
[=2]
kurulan-: (T.) Kurulama işi yapılmak veya kurulanma işine konu olmak.
k.-dılar 168/07
[=1]
kuruş: (Alm.) Liranın yüzde biri değerinde Türk lirası.
k. 72/34, 97/23, 173/02
k.+tan 181/27
k.+u 49/03
[=5]
kuskus pilavı: Kuskus kullanılarak yapılan pilav.
k. 152/20, 152/31
[=2]
kusur: (Ar.) Eksiklik, noksan, nakısa.
k.+u 24/20
k.+unu 163/14
[=2]
kuş: (T.) Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.
k. 144/07
[=1]
kuşak, -ğı: (T.) Bele sarılan uzun ve enli kumaş.
k.+ı 90/31
[=1]
kuşat-: (T.) Çevresini sarmak, çevrelemek, çevirmek, ablukaya almak, ihata etmek, muhasara etmek.

k.-masına 177/36
[=1]
kuşkulan-: (T.) Kuşku içinde bulunmak, kuşku duymak, şüphelenmek.
k.-mıştı 166/34
[=1]
kuşluk vakti: Kuşluk; günün sabahla öğle arasındaki bölümü.
k. 30/06
k.+ne 62/31
k.+ydi 62/05, 65/02
[=4]
kutu: (Rum.) İnce tahta, mukavva, teneke, plastik vb.nden yapılmış, genellikle kapaklı kap.
k.+larına 63/27
[=1]
kuvvet: (Ar.) Fiziksel güç, takat.
k. 17/13, 101/03
k.+e 129/17
k.+i 12/03, 147/29,
190/07
k.+inin 83/09
k.+iyle 30/34, 68/17,
91/10
k.+le 57/11
k.+lerine 92/16
k.+li 17/09, 21/26
k.+lidir 12/29
k.+liler 12/07
k.+ten 205/02
[=17]
kuvvetlen-: Güç kazanmak, direnci veya gücü artmak.
k.-en 145/02
k.-ip 172/02
k.-mişti 173/18
[=3]
kuvvetli: Gücü çok olan, zorlu, şiddetli; çok etkileyici; etkili.
k. 42/25, 45/08, 129/14,
154/10, 175/17, 177/28, 187/18,
189/18, 195/27, 200/22, 204/33
[=11]
kuvvetsiz: Gücü, kuvveti olmayan, güçsüz.
k. 159/08
[=1]

kuyruk, -ğu: (T.) Hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ.

k.+u 203/12

[=1]

kuytu: (T.) Issız, sessiz ve göze çarpmayan, تنها (yer).

k. 121/10

[=1]

kuyu: (T.) Su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindirik biçiminde, çevresine duvar örülen, suyundan yararlanılan çukur.

k. 104/34

k.+nun 64/21

[=2]

Kuyucak: Aydın iline bağlı ilçelerden biri.

k. 7/03, 16/07, 16/34

k.+a 8/12

k.+tan 17/05, 25/07,
155/24

[=7]

kuzu: (T.) Koyun yavrusu.

k. 7/09, 12/34

k.+lar 24/23

k.+lara 24/30

k.+ların 24/32

k.+nun 13/02

[=6]

Kübra: Annesi ile birlikte önce Şakir beylerde daha sonra da Yusuf'ların evinde çalışan hizmetçi kız.

k. 37/14, 40/02, 40/14,
40/20, 42/14, 44/03, 52/23, 52/28,
53/14, 53/25, 56/25, 59/35, 60/01,
60/04, 60/18, 60/20, 60/23, 61/09,
61/32, 61/34, 63/23, 64/03, 68/14,
69/04, 76/11, 85/26, 85/31, 86/03,
105/15, 111/03, 118/18, 119/01,
119/09, 119/15, 119/22, 131/27,
132/02, 133/03, 134/16, 135/09,
143/02, 143/04

k.+dan 85/38

k.+daydı 42/23

k.+ların 52/31

k.+nın 37/25, 37/30,
43/36, 61/03, 61/08, 61/25, 64/17,
69/25, 76/16, 103/31, 116/26, 116/34,
117/19, 118/26, 132/31

k.+ya 40/25, 60/16,

118/21

k.+yı 40/04, 79/07,

142/30

[=66]

küçük, -ğü: (T.) Boyutları, benzerlerininkinden daha ufak olan, mikt-ro, büyük karşıtı; yaşı daha az olan; değersiz, önemsiz.

k. 8/13, 8/23, 8/25,
9/13, 11/14, 11/27, 12/04, 12/06,
12/35, 13/29, 15/19, 16/23, 16/28,
18/34, 19/03, 20/14, 22/25, 22/26,
25/14, 25/16, 26/07, 28/08, 30/14,
30/25, 40/15, 42/14, 45/23, 45/31,
53/32, 61/05, 66/36, 71/15, 71/24,
72/02, 73/34, 75/07, 82/26, 82/37,
87/16, 93/04, 94/25, 96/08, 98/12,
102/11, 106/05, 115/28, 119/09,
122/08, 140/04, 155/25, 159/11,
165/16, 165/18, 168/18, 171/05,
188/30, 193/12, 193/16, 209/23,
214/27

k.+e 22/32

k.+ken 19/29, 81/06

[=63]

küçükçe: (T.) Bira küçük.

k. 168/28

[=1]

küçük gör-: (T.) Değer, önem vermemek.

k.-üş 167/03

[=1]

küçük hanım: Evin kızı veya genç gelini.

k. 76/29, 116/29,
116/31, 117/27, 117/31

k.+ı 116/35

[=6]

küçüklük, -ğü: (T.) İnsana yakışmayacak, insanın değerini azaltacak davranış.

k. 106/17

[=1]

küf: (T.) Ekmek, peynir vb. organik maddelerin üzerinde, nem ve

ısının etkisiyle oluşan, çoğu yeşil renkli mantar.

k. 117/09, 117/10,
117/15

[=3]

küfür: (Ar.) Sövmek, sövmek için kullanılan söz, sövgü.

k.+ler 90/02

k.+leri 88/24

[=2]

külâh: (Far.) Erkeklerin giydiği genellikle keçeden, ucu sivri veya yüksek başlık.

k.+a 67/02

[=1]

külçe: (Far.) Yığın durumundaki nesnelerin oluşturduğu küme.

k. 54/35

[=1]

külhanbeyce: Külhanbeyine benzer biçimde, külhanbeyi gibi.

k. 66/30

[=1]

külot: (Fr.) Genellikle binicilerin giydiği paçası dar, üst bölümü geniş pantolon.

k.+unu 142/07

[=1]

külot pantolon: Külot, genellikle binicilerin giydiği paçası dar, üst bölümü geniş pantolon.

k. 89/13

[=1]

küme: (Ar.) Birbirine benzer veya aynı cinsten olan şeylerin oluşturduğu bütün, takım, öbek, grup.

k. 28/28, 28/28

k.+leri 100/29

k.+sine 101/21

k.+sinin 19/19

[=5]

küp: (Ar.) Su, pekmez, yağ vb. sıvıları veya un, buğday gibi tahılları saklamaya yarayan, geniş karınlı, dibi dar toprak kap.

k.+lerinden 117/11

k.+üdür 71/12

[=2]

küpe: (T.) Kulak memesine takılan süs eşyası.

k. 71/27

[=1]

küstah: (Far.) Saygısız, kaba, terbiyesiz (kimse).

k. 194/30

[=1]

küstahça: Küstah, saygısız.

k. 166/23

[=1]

kütle: (Ar.) Kitle.

k.+si 153/26

[=1]

kütük, -ğü: (T.) Kesilmiş ağaç gövdesi.

k.+lerin 88/27

k.+lerinin 88/10

k.+ten 91/29

k.+ün 129/02, 204/21

k.+üne 161/27

[=6]

L

lacivert, -di: (Far.) Koyu mavi renkli olan.

142/08 l. 31/16, 89/14, 91/17,
[=4]
laf: (Far.) Söz, lakırtı.
l. 31/35, 61/21, 67/33,
112/26, 138/25, 141/09, 156/10,
177/16, 194/11
l.+a 118/20, 164/14,
167/15
l.+ı 113/11, 172/27,
174/08
l.+ımın 170/24
l.+ına 39/14
l.+ını 151/32
l.+lar 53/21, 115/12
l.+lardan 138/23,
146/01
l.+lardandı 45/17
l.+ları 145/21, 146/18,
185/12
l.+tan 197/20
[=27]
laf et-: (Far+T.) Söz etmek.
l.-mek 85/34
[=1]
lakayıt: (Ar.) İlgisiz.
l. 69/19, 93/19, 109/23,
116/27, 152/13, 153/28, 191/07
[=7]
lakaytlık, -ği: İlgisizlik.
l. 10/16, 12/15
l.+ı 18/08
l.+ını 16/12, 22/08
l.+la 77/07
l.+tan 110/02
[=7]
lakırtı: Söz, laf.
l.+sını 58/18
l.+yı 22/26
[=2]
lakin: (Ar.) Ama; ancak.
l. 12/35, 39/14, 41/14,
150/31, 194/01, 202/17
[=6]
lamba: (Rum.) Petrol gibi
yanıcı bir madde yakarak veya elektrik
akımıyla içindeki teller akkor
durumuna geçerek ışık veren alet.
l. 46/34, 142/05,
157/27, 181/05

l.+nın 48/19, 67/01,
72/02, 93/04, 103/12, 156/37, 209/03
l.+ya 208/36
l.+yı 133/22
[=13]
lanet et- (Ar.+T.) İlenmek,
kötülüğünü istemek.
l.-iyordu 204/27
[=1]
lastikli: İçinde veya üzerinde
lastik olan.
l. 142/07
[=1]
latif: (Ar.) Yumuşak, hoş,
ince bir güzelliği olan.
l. 114/13
[=1]
laubalilik, -ği: Laubaliye
yakışır davranış.
l. 92/16
[=1]
layık, -ği: (Ar.) Nitelikleri,
özü, hareketleri, davranışlarıyla bir
şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.
l. 76/02, 88/01, 163/19,
177/08, 180/15
l.+tı 180/04
[=6]
lazım: (Ar.) Gerek, gerekli.
l. 18/15, 58/10, 61/30,
68/07, 82/25, 83/34,
119/08. Doğru+(1), 170/06
l.+dı 45/06, 107/17,
112/31, 131/27, 133/17, 143/04,
152/20, 163/33, 163/33, 169/33,
183/15, 197/25, 199/33, 200/33,
205/18
l.+dır 151/29
l.+sın 51/28
[=25]
lazım gel- (Ar.+T.)
Gerekmek.
l.-diğini 119/30, 129/12,
135/18, 145/04
[=4]
leblebi: (Far.) Dış kabuğu
çıkarıldıktan sonra fırında kavrulup
çerez olarak yenen nohut.
l.+yle 89/19
[=1]

leh: (Ar.) Bir şeyden veya bir kimseden yana olma, aleyh karşıtı.

l.+ine 21/24

l.+ineydi 97/33

[=2]

leke: (Far.) Kirliliği gösteren iz.

l.+lerine 150/05, 150/08

l.+lerini 23/24

l.+lerle 23/23

[=4]

lekeli: Herhangi bir sebeple üzerinde leke oluşmuş, lekeli olan.

l. 152/22

[=1]

leş: (Far.) Kokmuş hayvan ölüsü.

l.+ini 95/20

[=1]

levha: (Ar.) Bir yere asılmak için yazılmış yazı.

l.+da 168/23

l.+lar 168/23, 204/12

l.+larda 168/28

l.+larını 205/04

l.+sı 169/05

[=6]

leylek, -ği: (Far.) Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayan, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş.

l. 25/27

[=1]

lif: (Ar.) Yıkanmak için kullanılan bitki telleri demeti veya türlü ipliklerden yapılmış örgü.

l. 160/32

[=1]

limon: (Rum.) Limon ağacının sarı renkli, kabuğu kokulu, suyu ekşi meyvesi, sulu zırtlak.

l. 26/02

[=1]

lira: (İt.) Yüz kuruş değerinde Türk para birimi, teklik.

l. 49/01, 51/13, 51/26, 66/20, 137/15

l.+ları 47/34, 66/25, 71/21

l.+nın 84/13

l.+ya 46/30

l.+yı 50/08, 66/05, 68/30, 69/03, 74/25, 89/31

l.+yla 195/20

[=17]

lisan: (Ar.) Dil.

l.+la 18/05

[=1]

lokanta: (İt.) Yemek pişirilip satılan yer, aşevi, restoran.

l. 149/32

[=1]

lokma: (Ar.) Yemek.

l. 185/19, 195/01, 195/04, 200/26

[=4]

lokman ruhu: Eter.

l. 108/17

l.+nu 158/34

[=2]

loş: (T.) Yeterince aydınlık olmayan, yarı karanlık, az ışık alan.

l. 71/29, 103/05, 109/13

[=3]

loşluk, -ğu: (T.) Loş olma durumu.

l.+a 47/02

[=1]

lügat: (Ar.) Sözlük.

l. 13/26

[=1]

lüks: (Fr.) Giyimde, eşyada, harcamada aşırı gitme, gösteriş, şatafat.

l.+lerdendi 29/28

[=1]

lüzuci: (Ar.) Yapışkan.

l. 114/14

[=1]

lüzum: (Ar.) Gerek, gereklik, gereklilik, icap.

l. 27/07, 51/03, 85/26, 111/06, 132/29, 146/01, 172/16, 181/01, 183/12, 200/06

l.+lu 27/25

l.+u 27/01, 44/24, 49/23, 123/16, 191/10

l.+um 150/34

l.+undan 197/14

176/23 l.+unu 27/25, 37/35,

[=21]

lüzumlu: Gerek, gerekli,
lazım.

146/04 l. 56/15, 56/18, 145/11,

l.+sun 150/35

[=5]

lüzumsuz: Gereksiz.

147/28, 150/28 l. 13/26, 109/18,

[=4]

M

maada: (Ar.) –den başka,
gayı.

m. 48/06
[=1]

maaş: (Ar.) Aylık.
m.+ımı 49/11
m.+ın 149/01
m.+ına 179/20
m.+ını 173/04
m.+ının 190/27
[=5]

mabet, -di: (Ar.) Tapınak.
m.+ine 150/14
[=1]

macera: (Ar.) Baştan geçen
ilginç olay veya olaylar zinciri,
serüven, sergüzeşt, avantür.
m. 118/32
m.+sını 61/14
[=2]

maddeten: (Ar.) Maddi
bakımdan, manen karşıtı.
m. 33/29
[=1]

maddi: (Ar.) Mal, para,
varlıkla ilgili olan.
m. 34/13, 183/17,
187/16
[=3]

maddileş-: Maddeye önem
verir duruma gelmek.
m.-en 180/20
[=1]

mademki: (Ar.+Far.)
Madem.
m. 27/11, 110/03,
150/34, 186/30
[=4]

mağaza: (Fr.) Büyük dükkan.
m.+ya 73/18
[=1]

mağlup ol-: (Ar.+T.)
Yenilmek.
m.-arak 135/05
[=1]

mağmum: (Ar.) Gamlı.
m. 17/03
[=1]

mağrur: (Ar.) Kurumlu,
gururlu, kibirli, kendini beğenmiş.
m. 111/15
[=1]

mahal: (Ar.) Yöre.
m.+ine 98/11
m.+lesi 19/31
[=2]

mahalle: (Ar.) Bir şehrin, bir
kasabanın, büyükçe bir köyün
bölündüğü parçalardan her biri.
m. 17/11, 17/30, 20/32,
21/04, 21/31, 24/21, 25/02, 25/02,
38/11, 40/02, 40/06, 98/22, 116/09,
178/20, 185/28

m.+de 98/31, 155/01
m.+deki 20/15, 23/13,
23/31, 86/18

m.+lerde 19/11
m.+nin 20/03, 20/08,
20/26, 21/14, 22/20, 23/17, 86/27,
131/35, 134/02, 161/03

m.+sine 28/28
m.+yi 24/21, 207/08
[=35]

mahalleli: Aynı mahallede
oturan kimselerin bütünü.
m. 189/27
[=1]

mahcup, -bu: (Ar.) Utangaç.
m. 109/04, 137/10
[=2]

mahir: (Ar.) Becerikli,
yetenekli.
m.+leri 24/02
[=1]

mahiyet: (Ar.) Nitelik, vasıf,
öz, asıl, esas.
m. 145/01, 213/29
m.+te 200/11
[=3]

mahkeme: (Ar.) Bir
yargıçtan veya bazen savcı ve
yargıçlardan oluşan bir kurulun, yargı
görevini yerine getirdikleri yer, yargı
yeri, yargıevi, mahkeme kapısı.
m.+lerde 68/18
m.+ye 94/02, 95/10
[=3]

mahkeme-i cinayet reisi:
Ağır ceza mahkemesi başkanı.
m.+ydi 93/36
[=1]
mahkum: (Ar.) Hükümlü;
zorunda olan, mecbur.
m. 96/18, 96/19, 175/15
m.+u 200/28
m.+um 49/14
[=5]
mahkum et-: (Ar.+T.)
Hüküm giydirmek.
m.-mediğini 202/16
[=1]
mahluk, -ğu: (Ar.) Yaratık.
m. 8/11, 12/34, 16/22,
151/20
m.+la 12/17, 135/26
m.+lar 32/30, 47/03
m.+ları 146/02
m.+ların 200/28
m.+sun 135/15, 156/09
m.+tu 13/10
m.+u 192/36
m.+um 59/29
[=15]
mahmurluk, -ğu: Uykudan
sonra duyulan ağırlık ve sersemlik.
m.+la 28/13
[=1]
mahna: (Far.) Bahane, Bir
şeyin gerçek sebebi gizlenerek ileri
sürülen uydurma sebep.
m. 62/32
[=1]
mahpus: (Ar.) Hapishane.
m.+ları 96/29
m.+ların 96/25
[=2]
mahrem: (Ar.) Sırdaş.
m. 18/23
[=1]
mahrum: (Ar.) Yoksun.
m. 152/11
[=1]
mahrumiyet: (Ar.)
Yoksunluk.
m.+e 183/08
m.+lerini 188/05
[=2]

mahsul: (Ar.) Ortaya çıkan,
elde edilen şey.
m. 14/05, 108/21
m.+leri 154/06
m.+ü 140/05, 181/15,
181/17
m.+ünü 186/09
[=7]
mahsus: (Ar.) Özgü.
m. 14/01, 14/02, 29/28,
86/29, 143/21, 177/19, 187/14
[=7]
mahşer: (Ar.) Büyük
kalabalık.
m. 160/01
m.+e 22/14
m.+ine 114/32
[=3]
Mahur Saz Semai: Rum
asıllı bestekâr ve kemençe sanatçısı
Nikolaki'nin bir eseri.
m.+si 8/07
[=1]
mahvet-: (Ar.+T.) Yok
etmek.
m.-mek 105/17
m.-meye 59/16
[=2]
mahzun: (Ar.) Üzgün.
m. 174/01, 187/02
[=2]
mahzur: (Ar.) Sakınca.
m. 188/28
[=1]
maişet: (Ar.) Geçim,
geçinme.
m. 189/32
[=1]
maiyet: (Ar.) Üst görevlinin
yanında bulunan kimseler, alt
kademdekiler.
m.+ine 35/11, 60/27
[=2]
makbuz: (Ar.) Alındı.
m. 176/27, 213/37
[=2]
maksat, -dı: (Ar.) İstenilen
şey, amaç, gaye, erek.
m. 45/21, 46/03, 46/21
m.+ı 102/31, 138/24

m.+ları 50/06, 70/08
[=7]
maksatsız: Bir amacı olmayan.
m. 86/09
[=1]
maktul: (Ar.) öldürülmüş, öldürülen.
m. 98/07, 99/08
[=2]
makul: (Ar.) Akla uygun, akıllıca.
m. 12/32
[=1]
mal: (Ar.) Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü.
m. 26/15, 55/06, 59/35, 70/18, 167/21
m.+ı 83/25
m.+ın 62/12
m.+ını 137/12
m.+ınız 170/04
m.+lar 24/13
m.+ları 71/16, 71/20, 181/19
[=13]
mahn gözü: Açıkgöz, kurnaz, çokbilmiş kimse.
m.+nü 165/12
[=1]
malik ol-: (Ar.+T.) Sahip olmak.
m.-masıydı 82/29
m.-sa 74/13
[=2]
malmüdürü:
Malmüdürlüğünün işlerini yürüten yönetici.
m. 173/04, 186/10, 200/30, 201/10
m.+ne 176/25, 199/08, 201/02
[=7]
malul: (Ar.) Hasta (kimse).
m. 33/31
[=1]
malum: (Ar.) Bilinen, belli.
m.+du 84/06

m.+dur 171/02
[=2]
malumat: (Ar.) Bilgi.
m. 131/36
m.+tı 108/35
[=2]
mamafih: (Ar.) Bununla birlikte.
m. 51/23, 163/12, 201/06
[=3]
mana: (Ar.) Anlam.
m. 50/37, 52/32, 87/12, 152/11, 193/19, 197/32
m.+lar 172/17
m.+sı 57/08, 61/06, 115/09, 206/18
m.+sını 21/23, 93/27, 162/11, 183/20
m.+sıyla 153/10
[=16]
manalı: Anlamlı.
m. 94/03, 161/26, 165/37, 167/01, 187/01, 187/34, 187/34
[=7]
manasız: Anlamsız.
m. 13/26, 45/20, 48/27, 57/19, 59/09, 64/04, 82/30, 85/20, 88/16, 108/27, 119/06, 146/05, 146/19, 152/18, 152/38, 161/04, 175/08, 187/19, 196/05, 199/04, 200/09
m.+dı 57/16, 109/18
[=23]
manasızlık, -ğı: Manasız olma durumu, anlamsızlık.
m.+ı 100/15
[=1]
manda: (T.) Geviş getirenlerden, derisinin rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı bir hayvan, su sığırı, camız, kömüş.
m. 184/36
[=1]
mandal: (Ar.) Yıkayıp serilen çamaşırları ipe tutturmakta kullanılan yaylı kıskaç.
m.+ı 103/09
[=1]

manen: (Ar.) Kişinin iç dünyası yönünden, manevi bakımdan, maddeten karşıtı.

m. 13/10, 33/29

[=2]

manevi: (Ar.) Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani, tinsel, maddi karşıtı.

m. 85/30, 142/23, 183/17

[=3]

manevra: (İt.) İstenilen amaca ulaşmak için tutulması gereken yol.

m.+sından 96/27

[=1]

mangal: (Ar.) Isınmaya, bir şey pişirmeye yarayan, sac, bakır veya pirinçten, türlü biçimlerde üstü açık ayaklı ocak, korluk.

m. 192/06

[=1]

mâni: (Ar.) Bir şeyin yapılmasını önleyen şey, engel.

m. 18/27, 106/31

[=2]

manifaturacı: Manifatura eşyasının satıldığı yer.

m. 23/26

[=1]

mani ol-: (Ar.+T.) Önüne geçmek, engellemek, önlemek.

m.-uyor 154/27

m.-uyordu 159/07

[=2]

mantar: (Rum.) Esnek ve sudan hafif olduğundan şişe tıpası, cankurtaran simidi, cankurtaran yeleği, ayakkabı tabanı ve daha birçok şeyin yapımında kullanılan, su geçirmeyen, meşe ağacı tabakası.

m.+ını 159/24

[=1]

mantık, -ğı: (Ar.) Doğru düşünmenin yolu ve yöntemi.

m. 13/06

m.+a 12/32

m.+ı 97/18

m.+ına 18/27

[=4]

Manyas: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.

m. 36/07

[=1]

manzara: (Ar.) Bakışı, ve dikkati çeken her şey; görünüş.

m. 8/28, 19/06, 207/24

m.+dan 157/18

m.+lar 204/09

m.+ları 155/14

m.+nın 131/11

m.+sı 11/09, 19/23, 44/20

m.+sına 213/28

m.+sından 11/09

m.+ya 166/31

m.+yı 66/23, 215/01

[=15]

mapus: (Ar.) Mapushane, cezaevi, hapishane.

m.+u 30/21

[=1]

marifet: (Ar.) Ustalık, hüner, uzmanlık.

m. 185/16, 185/16

[=2]

marpuç, -cu: (Far.) Nargileye takılan ve kolayca içmeyi sağlayan, hortum biçiminde uzun ve bükülen boru.

m.+lar 67/07

[=1]

martin: (İng.) Tek kurşun atan bir tür tüfek.

m.+ini 40/33

m.+lerini 8/09

[=2]

masa: (Rum.) Ayaklar veya bir destek üzerine oturtulmuş tabladan oluşmuş mobilya.

m. 44/20, 44/24, 45/31, 47/09, 152/26, 168/22, 207/26

m.+dan 207/28

m.+nın 46/05, 46/34, 47/02, 48/35, 66/18, 92/30, 93/04, 94/18, 94/23, 94/26, 94/29, 95/01, 149/33, 150/08, 152/22, 165/21, 166/03, 166/20, 172/04, 172/06, 188/34, 208/33

m.+sı 45/31

165/29 m.+sına 94/13, 149/32,

169/19 m.+sının 150/18,

m.+ya 66/30, 136/15
m.+yı 149/14, 150/03,

166/08

[=41]

masal: (Ar.) Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür.

m.+ları 19/29

[=1]

masa saati: Masa üzerinde kullanılmak üzere yapılan saat.

m. 142/04

[=1]

maskaralık, -ğı: Soytarılık.

m. 24/05

[=1]

masraf: (Ar.) Harcanan para, gider.

m.+ına 175/04

m.+lar 175/06

[=2]

masum: (Ar.) Suçsuz, günahsız; temiz, saf.

m. 14/21, 43/22,
121/36, 144/05, 198/10

m.+dur 43/22, 43/23

[=7]

maşallah: (Ar.) "Ne güzel, Allah nazardan saklasın" anlamlarında beğenme duyguları bildiren bir söz; nazar değmemesi için çocukların üzerine takılan veya çeşitli araç, bina vb. yerlere asılan, üstünde "maşallah" yazılı nazarlık.

m. 41/32, 71/27

[=2]

maşrapa: (Ar.) Metal, toprak vb.nden yapılmış, ağzı açık, kulplu, bardağa benzeyen, küçük kap.

m. 88/15

m.+yı 89/17

[=2]

mat: (Fr.) Parlak olmayan, donuk.

m. 126/33, 212/07

[=2]

matem: (Ar.) Yas.

m.+e 163/15

m.+ini 215/07

[=2]

mavi: (Ar.) Yeşil ile menekşe rengi arasında bir renk, bulutsuz gökyüzünün rengi.

m. 44/25, 71/27, 81/31,
88/12, 131/13, 165/25, 166/20, 175/34,
176/06, 176/20

[=10]

maya: (Far.) Yaradılış, öz nitelik.

m.+sında 58/03

[=1]

mayi: (Ar.) Sıvı.

m.+den 187/29

m.+in 101/03

[=2]

mazbut: (Ar.) Düzenli, düzgün, beğenilen.

m. 83/25

[=1]

mazeret: (Ar.) Bahane.

m.+i 186/23

[=1]

mazi: (Ar.) Geçmiş.

m.+sinde 109/20

m.+ye 160/08

[=2]

mazur: (Ar.) Mazereti olan, mazeretli.

m. 33/20, 186/22

[=2]

mecbur: (Ar.) Herhangi bir konuda yükümlü, bir şeyi yapmak zorunda olan.

m. 13/09, 34/08, 82/15,
163/13

m.+du 80/15, 162/13

[=6]

mecbur et-: (Ar.+T.) Zorlamak.

m.-iyordu 203/10,
205/26

[=2]

mecburiyet: (Ar.)
Zorunluluk.

m.+i 102/11
m.+inde 13/37, 51/21,
98/28
m.+inden 186/20
m.+indeydi 57/25,
99/11
[=7]

mecbur kal-: (Ar.+T.)
Herhangi bir şeyi yapmak zorunda bulunmak.

m.-ıyordu 167/05
m.-maktan 133/35
m.-mayacak 205/14
m.-mazlardı 191/23
[=4]

mecbur ol-: (Ar.+T.)
Herhangi bir şeyi yapmak zorunda bulunmak.

m.-du 205/33
m.-duğu 79/17
m.-mamak 112/17
m.-unca 146/15
m.-ur 22/28
m.-uyordu 53/01
[=6]

mecelle: (Ar.) Kitap.
m. 169/07
m.+lerden 168/30
[=2]

mecidiye: (Ar.) Osmanlı Devleti'nde 1840 yılında basılmış, 20 kuruş değerinde olan gümüş sikke.
m. 47/35, 187/09,
189/22, 195/05

m.+den 175/05
m.+yi 181/25
[=6]

meclis: (Ar.) Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı.

m.+e 45/22
m.+leri 23/03
[=2]

mecmua: (Ar.) Dergi.
m.+nın 103/17
m.+sının 103/12
[=2]

meçhul: (Ar.) Bilinmeyen, bilinmedik.

m.+den 144/03
m.+ü 147/31
[=2]

medarıiftihar: (Ar.) Övülen, onur duyulan, iftihar edilen şey veya kimse.

m.+dırlar 20/27
[=1]

meğer: (Far.) Bilinmeyen, farkında olunmayan bir durum için kullanılan bir söz, meğerse, oysa, oysaki.

m. 42/07, 62/06, 164/06
m.+leyim 95/30
[=4]

mehtap, -bı: (Far.) Ay ışığı.
m.+tan 139/11
[=1]

mektep, -bı: (Ar.) Okul.
m. 17/06, 17/16, 20/37,
24/04, 40/04, 40/08, 73/01, 73/04,
73/09, 82/18

m.+e 17/06, 20/21,
21/33, 23/26
m.+i 24/14, 25/19,
106/35

m.+ine 40/02
m.+te 22/03
[=19]

melaik: (Ar.) Melekler.
m. 39/16
m.+si 14/10
[=2]

melankolik: (Fr.) Hüzün veren, hüzün belirtisi olan.

m. 7/13
[=1]

melek, -ği: (Ar.) Terbiyeli, uysal kimse.

m. 84/24
[=1]

Meliha: Şube Reisi'nin oğlu Vasfi'nin kız kardeşi.

m. 29/18, 121/06,
123/23, 130/02
m.+ya 121/18
[=5]

melil: (Ar.) Melul, boynu bükük, zavallı bir biçimde.

m.+liği 41/21

[=1]

melun: (Ar.) Tanrı tarafından lanetlenmiş olan, lanetli.

m. 172/03, 205/25

m.+un 171/30

[=3]

meme: Yavrularını emzirmek için, memelilerin göğsünde türlü biçim ve sayıda bulunan, meme başı denilen çıkıntılı olan organ, bicik, emcek, emcik.

m. 26/17

[=1]

memleket: (Ar.) Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü, ülke; bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, şehir, yurt.

m. 136/28, 164/29,

165/03

m.+i 56/31, 109/25

m.+in 44/32, 56/27

m.+te 44/10, 45/08,

68/18

m.+teki 57/03

[=11]

memnu: (Ar.) Yasak.

m. 187/23

[=1]

memnun: (Ar.) Herhangi bir olaydan ve durumdan ötürü sevinç duyan, kıvançlı, mutlu.

m. 22/10, 73/16, 87/30,

172/36, 187/08

m.+du 105/30, 107/34

m.+dular 105/26

[=8]

memnuniyet: (Ar.) Memnun olma, sevinç duyma, sevinme.

m. 177/23

m.+le 185/31

[=2]

memnunluk, -ğu: Kıvanma, kıvanç.

m. 121/36

[=1]

memnun ol-: (Ar.+T.) Sevinmek, sevinç duymak, kıvanmak.

m.-acağı 172/13

m.-acağını 173/33

m.-madı 11/32, 27/26

m.-makla 130/16

m.-maya 82/09, 187/11

m.-mayarak 56/22

[=8]

memur: (Ar.) Devlet hizmetinde aylıkla çalışan kimse, görevli.

m. 14/04, 20/35, 56/08, 56/09, 66/06, 148/33, 153/04, 164/25, 165/34, 178/21, 190/24, 201/03

m.+lar 165/11

m.+ların 19/31, 150/32, 165/05, 167/01

m.+larla 44/12, 149/03

m.+unun 56/33

[=20]

memur et-: (Ar.+T.) Görevlendirmek.

m.-ti 136/14

[=1]

memuriyet: (Ar.) Memurluk.

m. 139/36

m.+inde 172/31

m.+le 109/28

m.+lerin 44/11

[=4]

memurluk, -ğu: Memur olma durumu.

m.+ta 195/21

[=1]

menba: (Ar.) Kaynak.

m.+ıydı 45/09

m.+ları 34/14

[=2]

mendil: (Ar.) Burun ve ter silmekte, el ve yüz kurulamakta kullanılan küçük, kare biçiminde kumaş veya yumuşak, ince kâğıt.

m.+i 67/12

[=1]

menet-: (Ar.+T.) Yasaklamak.

m.-meye 100/05

m.-ti 164/23

[=2]

menfi: (Ar.) Olumsuz, negatif.

m. 29/11, 72/16,
136/31, 167/11

[=4]

mensup, -bu: (Ar.) Bir yerle veya kimseyle bağlantısı olan, ilişkili, -den olan, -e bağlı (kimse).

m. 44/30, 87/09

[=2]

merak: (Ar.) Bir şeyi anlamak veya öğrenmek için duyulan istek.

m. 17/17, 126/12,
131/22, 143/10, 146/24

m.+a 112/02

m.+ı 131/09

m.+ından 132/15

m.+ını 26/23, 108/34,
130/08

m.+ının 133/19

m.+la 100/27, 104/07,
135/13, 172/35, 210/05

m.+lı 22/08

m.+ta 138/04

m.+tayız 171/29

[=20]

merak et-: (Ar.+T.) Anlamak veya öğrenmek istemek.

m.-ecek 183/28

m.-iyordu 169/23,
207/06

m.-iyorum 132/20

m.-me 94/35

m.-meye 178/19,
183/27

m.-tiği 61/14

m.-tim 132/19

[=9]

meraklı: Her şeyi anlamak ve bilmek isteyen, araştırmacı, mütecessis.

m.+ya 153/19

[=1]

merak sar-: Bir şeyi edinme, yapma veya onunla uğraşma isteğine kapılmak, bir şeye eğilim duymak.

m.-an 142/14

[=1]

meram: (Ar.) İstek, amaç, gaye, maksat.

m. 12/15, 28/03, 117/26

[=3]

merasim: (Ar.) Tören.

m.+e 163/13

m.+le 160/21

[=2]

mercân: (Ar.) Mercan balığının iskeletinden elde edilen maddeden yapılmış olan.

m. 77/03

[=1]

merdiven: (Far.) Bir yere çıkmaya veya bir yerden inmeye yarayan basamaklar dizisi, basak.

m. 8/26, 76/33, 100/05,
103/29, 178/30, 193/05

m.+de 119/27

m.+den 64/08

m.+e 86/22

m.+i 131/19, 161/06

m.+in 8/27, 76/12,
79/05, 87/34, 117/12

m.+ler 159/13

m.+lerde 183/19

m.+leri 15/09, 63/34,
76/30, 139/11, 180/24, 192/16

[=24]

merhamet: (Ar.) Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.

m. 21/12, 48/11, 59/31,
82/16, 104/26, 116/11, 154/34, 184/28

m.+e 43/36

m.+le 15/28, 166/28

[=11]

merhamet duy-: Acıma veya şefkat duygusu uyanmak veya kabarmak.

m.-ar 191/03

[=1]

merhametli: Acıması olan, merhamet eden.

m.+dir 53/10

[=1]

merhum: (Ar.) Ölmüş Müslüman erkek, rahmetli, rahmetlik.

m. 33/16, 165/36,
172/21, 191/20, 194/32

m.+a 172/22

m.+un 167/18

[=7]

mermer: (Ar.) Bileşiminde % 70'ten çok kalsiyum karbonat bulunan, genellikle beyaz, renkli ve damarlısı da olan, cilalanabilen, billurlaşmış kireç taşı.

m. 127/37

[=1]

mermi: (Ar.) Ateşli silahlarla atılan patlayıcı ve delici madde, kurşun.

m. 28/22

[=1]

mert: (Far.) Sözü'nün eri, güvenilir (kimse), erkek.

m. 24/19

[=1]

mertebe: (Ar.) Aşama, derece, rütbe.

m.+sine 14/10

[=1]

mesafe: (Ar.) Ara, aralık, uzaklık.

m.+de 136/08

m.+yi 208/20

[=2]

mesela: (Ar.) Söz gelişi.

m. 26/33, 34/22

[=2]

mesele: (Ar.) Sorun.

m. 24/21, 57/31, 59/03, 106/21, 110/07, 130/17, 133/32, 134/34, 150/27, 150/32

m.+de 56/15, 111/07

m.+ler 45/15, 81/31,

105/20, 132/13

m.+lerdendi 34/12

m.+nin 52/26, 98/33,

115/22

m.+si 24/11, 61/13,

61/30, 70/26, 98/13, 98/36

m.+sindir 12/32, 57/32

m.+sinden 52/28

m.+sine 51/26

m.+sini 105/15

m.+siydi 35/04

m.+şi 99/02

m.+yi 68/33, 98/30,

111/05, 130/09, 173/22

[=38]

mesire: (Ar.) Gezinti yeri, gezilecek yer.

m. 100/26

[=1]

meslek, -ği: (Ar.) Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş.

m.+inin 180/09

m.+te 93/15

[=2]

meslektaş: Aynı meslekten olanlardan her biri.

m.+ları 97/16

[=1]

mest: (Far.) Üzerine mesh edilebilen, kısa konçlu, hafif ve yumuşak bir ayakkabı türü.

m.+lerini 71/17

[=1]

mesuliyet: (Ar.) Sorumluluk.

m. 179/28

m.+i 191/19

m.+in 191/21

m.+ini 90/14

[=4]

meşe: (Far.) Kayıngillerden üç yüz kadar türü arasında, yaz kış yapraklarını dökmeyenleri de bulunan, kerestesi dayanıklı bir orman ağacı.

m. 71/24

[=1]

meşgul: (Ar.) Bir işle uğraşan, iş görmekte olan.

m. 13/13, 58/06

m.+dü 44/09, 153/15

[=4]

meşgul et-: (Ar.+T.) Oyalamak.

m.-meden 86/10

[=1]

meşgul ol-: (Ar.+T.) Vaktini vermek, uğraşmak, oyalamak.

m.-amadı 97/35, 105/13

m.-an 16/29, 108/18,

142/27, 160/21

m.-arak 172/06

m.-duğunu 58/06,
144/10, 156/01
m.-mak 165/17
m.-maması 129/12
m.-maya 21/07, 108/01
m.-urdu 16/09
m.-urlardı 24/26
[=16]
meşhur: (Ar.) Ünlü,
tanınmış, herkesçe bilinen, angın
(kimse).
m. 71/14
[=1]
meşin: (Far.) İşlenmiş koyun
derisi.
m. 66/17, 208/32
[=2]
meşru: (Ar.) Yasal.
m. 97/21
[=1]
metanet: (Ar.) Metin olma,
dayanma, dayanıklılık, sağlamlık.
m.+i 11/07
[=1]
methedil-: Methetme işi
yapılmak veya methedilme işine konu
olmak.
m.-mişti 100/26
[=1]
metin ol-: (Ar.+T.) Dayanıklı
ve sağlam olmak, metanetini
yitirmemek.
m.-malarını 154/32
[=1]
metre: (Fr.) Yer meridyen
çemberinin kırk milyonda biri olarak
kabul edilen, 100 cm'lik temel
uzunluk ölçüsü birimi.
m.+de 124/32
[=1]
mevcudiyet: (Ar.) Varlık.
m.+i 146/02
m.+ini 98/34
m.+inin 118/22
m.+ler 175/16
[=4]
mevcut, -du: (Ar.) Var olan,
bulunan.
m. 33/25, 82/04, 82/34,
151/18

m.+u 127/03
[=5]
mevcut ol-: (Ar.+T.) Var
olmak, bulunmak.
m.-abileceğine 160/17
m.-an 98/10
m.-duğu 45/15
m.-duğunu 99/15
m.-madığına 75/35
m.-masında 150/32
[=6]
mevki: (Ar.) Yer, mahal;
durum.
m. 88/06, 88/11
m.+inden 14/10
m.+lerini 34/04
[=4]
mevsim: (Ar.) Yılın,
güneşten ısı, ışık alma süresi ve
dolayısıyla iklim şartları bakımından
farklılık gösteren dört bölümünden
her biri, sezon.
m.+i 201/14
m.+ine 181/15
m.+inin 116/04
[=3]
mevzu: (Ar.) Konu.
m.+ya 70/31
m.+u 82/37
[=2]
meyan: (Far.) Ara, orta.
m.+da 94/16, 97/11
[=2]
meydan: (Ar.) Alan, saha.
m. 86/19, 91/04,
105/21, 154/12, 179/03, 181/23,
187/19
m.+a 9/08, 43/20,
87/25, 88/21, 90/16, 144/22, 166/32
m.+da 20/03, 25/22,
88/29, 91/31, 115/30, 120/09, 213/28
m.+daki 161/08
m.+daydı 110/21
m.+ı 25/25, 88/06,
116/09
m.+ın 20/19, 30/08,
30/23, 88/04, 92/19
m.+ına 43/30, 43/35
m.+lara 28/17
m.+lardaki 161/15

[=35]
meydana çık-: (Ar.+T.)
Ortaya çıkmak, görünmek.

m.-tı 214/15

[=1]

meydana vur-: (Ar.+T.) Belli
etmek, ortaya çıkmak.

m.-du 68/24

m.-uyordu 127/04

[=2]

meydan oku-: (Ar.+T.)
Korkmadığını, çekinmediğini açıkça
bildirmek, kavga veya yarışmaya
çağırarak.

m.-yan 108/25

[=1]

meydan ver-: (Ar.+T.) Bir
durumun gerçekleşmesi imkân veya
zaman bırakmak.

m.-diği 52/26

[=1]

meyhane: (Far.) İçki satılan
ve içilen yer, içki yeri.

m. 30/18

[=1]

meyil: (Ar.) Eğilim, temayül.

m. 153/27

[=1]

meylet-: (Ar.+T.) Eğilmek.

m.-erek 22/15

[=1]

meyus: (Ar.) Üzgün.

m. 193/21

[=1]

meyus et-: (Ar.+T.) Üzmek.

m.-ecek 199/21

[=1]

meyve: (Far.) Bitkilerde
çiçeğin döllenmesinden sonra
yumurtalığın gelişmesiyle oluşan
tohumları taşıyan, genellikle yenebilen
organ, yemiş.

m. 19/20, 23/16

[=2]

mezar: (Ar.) Ölünün gömülü
olduğu yer, kabir, sin, makber, gömüt.

m.+a 184/11

m.+ın 214/31

[=2]

mezarlık, -ğı: Mezarların
bulunduğu yer, kabristan, gömütlük,
sinlik, tahtalıköy, mezaristan,
bamyaratlısı.

m.+a 162/04

m.+ı 125/06

m.+ın 210/15

[=3]

meze: (Far.) İçki içerken
yenilen yiyecek.

m. 47/09

m.+ler 188/05

[=2]

meziyet: (Ar.) Bir kişiyi veya
nesneyi benzerinde üstün gösteren
nitelik.

m.+ler 12/24

[=1]

mezun: (Ar.) Bir okulu
bitirmek, diploma almış (kimse); izin
almış, izinli.

m. 29/04

m.+u 44/15

[=2]

mezun ol-: (Ar.+T.) Okul,
kurs vb.ni bitirmek.

m.-duğu 44/31

[=1]

mı: (T.) Sonuna getirildiği
cümleye veya kelimeye, söyleyiş
biçimine ve tonlamaya göre soru,
şaşma veya inkâr anlamı veren bir söz.

m. 11/05, 11/19, 12/31,

36/23, 42/01, 43/26, 48/17, 49/10,

53/17, 55/05, 55/07, 58/16, 60/22,

64/10, 65/12, 68/07, 68/18, 70/13,

74/04, 76/18, 76/31, 76/32, 77/08,

78/20, 85/05, 85/06, 94/21, 104/15,

106/03, 106/32, 116/28, 117/30,

118/03, 123/07, 132/07, 134/16,

137/35, 139/05, 141/09, 141/09,

155/18, 167/19, 173/01, 174/34,

174/35, 179/12, 184/05, 185/02,

192/06, 192/10, 194/36, 202/05,

202/31

m.+dır 46/10, 68/14,

194/33

m.+sın 37/36, 40/28,

113/01, 166/26, 201/36

m.+sınız 35/36, 157/08

m.+ydı 53/14, 57/18,
63/10, 76/05, 98/21, 132/08, 183/10,
192/21, 198/24, 198/34, 199/16

m.+yım 81/03

[=75]

mihla-: Biri veya bir şeyi bir yerden ayıramaz, kıpırdayamaz duruma getirmek.

m.-dı 161/11

[=1]

mihlan-: Olduğu yerde kalıp bir yere kıpırdayamaz olmak.

m.-mış 120/10, 179/13

[=2]

mıknatıs: (Ar.) Demiri ve daha başka bazı metalleri çeken demir oksit.

m. 23/17

[=1]

mırıldan-: (T.) Alçak sesle kendi kendine bir şeyler söylemek.

m.-arak 15/14, 168/07

m.-dı 119/04, 135/06,

143/26, 170/01, 174/12, 177/18,
179/25, 201/29

m.-dığı 167/15

m.-ırken 115/18

m.-iyordu 182/28

[=13]

mırıldı: (T.) Alçak ve anlaşılmas bir ses çıkararak konuşmak.

m. 209/36

m.+lar 179/30

[=2]

mırın kırın et-: Bir isteği yerine getirmemek için çeşitli sebepler ileri sürmek, nazlanmak.

m.-iyor 73/35

[=1]

mısır: (Ar.) Mısır bitkisinin koçan üzerindeki taneli ürünü.

m. 37/30, 115/29

[=2]

mısralı: Mısrası olan.

m. 87/11

[=1]

mışıl mışıl: "Rahat, sessiz ve derin soluk alarak uyumak"

anlamındaki mışıl mışıl uyumak deyiminde geçen bir söz.

m. 175/25

m. 14/15

[=2]

mi: (T.) Sonuna getirildiği cümleye veya kelimeye, söyleyiş biçimine ve tonlamaya göre soru, şaşma veya inkâr anlamı veren bir söz.

m. 10/32, 13/27, 15/03,

18/17, 33/16, 35/16, 36/01, 36/01,

39/28, 43/13, 43/26, 43/27, 46/02,

47/27, 49/02, 50/12, 50/27, 50/27,

52/16, 53/18, 54/02, 58/19, 59/02,

59/14, 59/16, 59/21, 60/30, 61/31,

65/21, 67/24, 67/28, 68/19, 70/16,

70/19, 70/26, 71/02, 74/22, 76/26,

77/27, 77/29, 77/30, 77/36, 80/37,

81/30, 89/08, 107/08, 107/16, 113/04,

113/12, 115/07, 115/08, 115/08,

117/23, 121/22, 122/12, 122/13,

122/25, 123/11, 123/32, 128/21,

130/06, 130/12, 132/04, 132/10,

132/19, 132/22, 133/10, 134/12,

137/12, 138/03, 138/06, 139/32,

140/01, 140/19, 140/30, 149/04,

155/19, 158/14, 162/16, 162/16,

167/09, 169/14, 169/16, 173/07,

179/05, 184/02, 184/03, 184/15,

194/25, 194/31, 195/05, 195/12,

195/20, 195/21, 196/17, 198/27,

198/29, 198/30, 199/30, 202/26,

202/35, 205/22

m.+dir 117/32, 166/01,

166/13, 166/34

m.+sin 45/36, 55/19,

67/32, 104/04, 172/09, 174/33

m.+siniz 141/08,

169/27

m.+ydi 13/16, 27/13,

51/04, 80/04, 108/27, 111/18, 147/05,

147/13, 183/11, 190/07, 198/31,

199/15, 207/03

m.+ydiler 132/11

m.+ydin 132/12

m.+yım 50/32, 58/13,

81/04

m.+yiz 67/37, 126/23

[=134]

mide: (Ar.) Omurgalılarda, sindirim sisteminin, yemek borusu ile onikiparmak bağırsağı arasında besinlerin sindirime hazır duruma getirildiği omurgasız hayvanlarda sindirim kanalının bu bölgeye karşılık olan parçası.

m.+si 142/19
m.+sine 140/06
[=2]

Midilli Adası: Yunanistan'a ait Kuzey Ege'de yer alan bir ada.

m. 102/05
[=1]

Midilli İdadisi: Midilli'de yer alan bir okul.

m.+nden 44/31
[=1]

Midillili: Midilli Ada'sından olan kimse.

m. 45/11
[=1]

mihnet: (Ar.) Sıkıntı.

m. 53/18
[=1]

mihver: (Ar.) Eksen.

m. 145/03
[=1]

mikrop, -bu: (Fr.) Mikroskopla görülebilen, çürümeye, mayalanmaya ve hastalıklara yol açan bir hücreli canlı.

m.+tan 12/08
m.+u 12/13
[=2]

miktar: (Ar.) Bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen veya azalıp çoğalabilen durumu, nicelik.

m. 9/10
m.+a 47/30
[=2]

mikyas: (Ar.) Ölçek, ölçü.

m.+ta 66/37
[=1]

minare: (Ar.) Camilerde müezzinin ezan okuduğu, sela verdiği, şerefesi olan, çoğunlukla taştan, yüksek ve ince yapı.

m. 19/12, 19/19
m.+den 161/15

m.+leriyle 214/33
m.+nin 161/10
m.+sinde 28/20
[=6]

minder: (T.) İçi yumuşak bir malzeme ile doldurularak dikilen, oturmaya, yaslanmaya yarar şilte.

m. 79/14
m.+e 72/31, 73/12, 83/11, 85/33, 141/18, 144/25, 156/35, 163/07, 164/02, 178/18, 182/28, 192/08

m.+in 73/20, 117/02, 134/01, 194/01

m.+ine 71/30, 109/13
m.+lerle 9/02, 142/02
[=21]

minderli: (T.) Minderi olan.

m. 80/24
[=1]

minimini: Küçücük.

m. 16/33, 30/26, 125/07, 144/19, 175/16, 210/24
[=6]

mintan: (Far.) Yakasız uzun kollu erkek gömleği.

m.+ına 160/29
m.+lı 137/04, 137/20
[=3]

miras: (Ar.) Birine ölen bir yakınından kalan mal, mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt, tereke.

m.+ına 106/17
[=1]

mirat: (Ar.) Ayna.

m.+ı 168/26
[=1]

misafir: (Ar.) Konuk.

m. 76/11, 192/05
m.+e 163/10, 188/04
m.+in 188/08
m.+ler 86/22, 139/05, 190/25, 194/29

[=9]

misafirlilik, -ği: Konukluk.

m.+ten 25/35
[=1]

misal: (Ar.) Örnek olarak alınabilen, gösterilen şey, örnek.

m.+i 163/20

[=1]
miskin: (Ar.) Hoş
görülemez durumlar karşısında
tepki gösteremeyen kimse.

m. 90/13

[=1]

misil: (Ar.) Defa, kez, kat.

m.i 193/35

m.+ini 47/28, 47/29

[=3]

mor: (T.) Kırmızı ile mavinin
karışmasından oluşan renk, menekşe
renğinin kırmızıya çalanı.

m. 29/31, 48/22,
101/16, 102/09, 204/22

m.+a 204/13

[=6]

mostra: (İt.) Örnek,
göstermelik, model.

m.+yı 68/24

[=1]

mu: (T.) Sonuna getirildiği
cümleye veya kelimeye, söyleyiş
biçimine ve tonlamaya göre soru,
şaşma veya inkâr anlamı veren bir söz.

m. 10/27, 11/21, 42/08,
43/13, 43/28, 50/26, 58/23, 68/28,
68/30, 70/15, 70/18, 77/12, 81/16,
102/30, 117/34, 123/02, 134/18,
140/20, 140/24, 140/31, 170/09,
170/12, 179/07, 184/21, 184/23,
194/24, 195/16, 201/23

m.+dur 194/33

m.+sun 43/19, 43/32,
50/01, 54/08, 59/18, 62/21, 78/14,
81/24, 126/07, 126/09, 149/05, 197/02,
210/27

m.+sunuz 43/25, 192/02

m.+ydu 56/06, 76/04,

130/19

m.+yum 50/32

[=48]

muamele: (Ar.) Davranma,
davranış.

m. 148/17

m.+lere 15/30

m.+lerin 187/07

m.+lerine 34/27, 167/04

m.+nin 27/12

m.+si 13/04, 13/32,
13/33

m.+sini 27/12

m.+ye 112/10

[=11]

muamele et-: (Ar.+T.)
Davranmak.

m.-ersen 184/22

[=1]

muayene: (Ar.) Bir kimsenin
hasta olup olmadığını veya
hastalığının ne olduğunu araştırma,
sağlık muayenesi.

m. 105/04

m.+ye 9/16

[=2]

muayyen: (Ar.) Belirli.

m. 153/24

[=1]

muazzam: (Ar.) Güçlü,
önemli.

m. 33/14, 75/14

[=2]

Muazzez: Selâhattin Bey'in
kızı ve Yusuf'un eşi.

m. 15/19, 16/24, 17/02,
23/07, 27/19, 29/25, 30/01, 30/31,
30/34, 31/30, 32/01, 32/01, 50/27,
53/05, 53/06, 53/13, 53/28, 53/30,
54/04, 54/05, 54/28, 55/01, 55/04,
55/08, 55/26, 57/28, 60/20, 61/13,
68/33, 74/07, 76/28, 77/02, 77/20,
77/24, 78/01, 78/08, 78/13, 78/18,
78/23, 81/04, 83/13, 83/27, 84/32,
85/05, 85/11, 85/15, 85/38, 98/36,
102/35, 103/09, 103/21, 104/08,
105/29, 107/33, 110/31, 111/33,
112/09, 113/20, 113/26, 115/06,
116/28, 117/34, 118/01, 121/16,
121/30, 121/35, 122/04, 122/06,
122/20, 122/31, 123/05, 123/32,
124/02, 124/06, 124/09, 124/12,
124/13, 124/29, 126/03, 126/10,
126/21, 126/26, 127/13, 127/23,
127/26, 127/28, 127/35, 128/02,
128/21, 128/32, 128/36, 131/28,
132/10, 134/11, 134/20, 134/21,
135/09, 140/17, 141/17, 143/08,
143/24, 144/06, 144/11, 144/23,
144/27, 145/05, 145/10, 145/26,

146/23, 148/33, 152/02, 156/30,
157/03, 157/12, 157/30, 158/03,
158/07, 158/14, 158/16, 158/26,
158/32, 158/35, 159/04, 159/10,
159/20, 162/06, 163/21, 164/13,
164/20, 174/14, 174/16, 174/31,
176/11, 178/26, 180/33, 181/01,
181/21, 181/27, 182/27, 183/22,
183/30, 184/24, 185/04, 185/11,
185/17, 185/21, 185/27, 186/05,
187/04, 187/28, 187/34, 187/37,
188/07, 188/17, 189/03, 189/15,
189/33, 192/10, 195/12, 197/31,
199/30, 200/14, 200/15, 201/18,
201/28, 201/29, 201/35, 202/01,
202/05, 202/12, 202/20, 202/28,
204/28, 207/32, 208/14, 209/29,
209/35, 210/27, 210/31, 210/34,
211/04, 211/13, 213/01, 213/20,
213/22

m.+de 143/14, 143/17

m.+den 156/14, 163/09

m.+di 16/23, 22/31,

27/33, 29/31, 187/11

m.+e 31/26, 81/24,

82/33, 83/02, 84/05, 90/10, 103/07,

106/14, 106/18, 107/06, 113/31,

127/12, 141/31, 156/17, 163/30,

173/37, 181/08, 181/25, 187/20,

190/26, 190/29, 191/25, 193/14,

193/27, 196/29, 197/30, 198/09,

198/29, 198/32, 199/15, 201/33,

212/34

m.+i 18/31, 22/23,

29/15, 51/02, 53/21, 54/23, 56/03,

57/36, 58/12, 59/21, 60/11, 60/24,

70/09, 71/02, 74/03, 77/16, 89/28,

99/02, 103/01, 107/08, 107/14, 110/20,

111/02, 112/05, 112/34, 130/04,

133/08, 134/10, 135/01, 142/20,

142/27, 160/35, 175/23, 186/12,

186/21, 193/09, 194/18, 200/19,

205/07, 205/20, 206/20, 208/12,

210/06, 210/24, 211/29, 213/35

m.+im 14/19

m.+in 22/34, 28/03,

31/03, 31/05, 31/29, 55/21, 61/30,

70/13, 73/14, 78/27, 78/30, 78/34,

79/06, 80/37, 83/15, 84/21, 85/15,

85/22, 85/33, 100/16, 106/02, 110/08,

115/11, 117/02, 122/03, 122/28,
123/25, 123/36, 126/05, 126/20,
129/23, 130/02, 130/07, 130/10,
130/14, 138/11, 145/25, 146/31,
162/10, 162/34, 175/29, 179/31,
179/33, 180/22, 181/06, 181/09,
181/19, 184/06, 184/13, 187/01,
187/27, 188/12, 188/20, 188/22,
190/04, 191/01, 192/22, 192/32,
193/20, 194/26, 196/13, 198/02,
198/08, 198/19, 198/30, 199/03,
200/11, 202/07, 202/24, 207/05,
211/30, 211/33, 212/04, 212/31,
214/06, 214/09, 214/14

m.+inkine 77/18

m.+le 32/16, 84/04,

116/21, 121/06, 134/22, 134/29,
161/04

[=358]

mufassal: (Ar.) Ayrıntılı.

m. 186/17

[=1]

muhabbet: (Ar.) Sevgi;

dostça konuşma, yârenlik.

m. 82/24

m.+i 74/09

m.+le 187/04

[=3]

muhabbet et-: (Ar.+T.)

Karşılıklı, dostça konuşmak.

m.-en 66/35

[=1]

muhacir: (Ar.) Göçmen.

m.+leri 203/31

[=1]

muhafaza et-: (Ar.+T.)

Korumak, saklamak.

m.-en 101/07, 155/09

m.-erek 180/35

m.-iyor 125/11

m.-iyordu 85/32,

107/28

[=6]

muhakeme: (Ar.) Yargılama;

bir sorunu çözmek için çıkar yol
arama.

m. 96/05, 97/01, 105/23

m.+ce 97/02

m.+de 97/36, 98/10,

98/36, 99/04

m.+ler 106/07
m.+nin 99/06
m.+si 105/12
m.+yi 99/32
[=12]
muhakkak: (Ar.) Doğruluğu, gerçekliği kesin olarak bilinen, gerçekliği kesinleşmiş.
m. 19/25, 45/02, 45/21, 50/02, 70/29, 74/14, 94/21, 131/37, 143/02, 150/36, 161/24, 163/33, 178/20, 198/01, 199/33
m.+tı 52/27, 80/03, 147/02, 198/18
[=19]
muhالیf: (Ar.) Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olan, aykırı olan kimse.
m. 56/13, 138/17
[=2]
Muhammed:
Peygamberimizin adı, Hz. Muhammed, İslam'ın kurucusu ve merkezindeki kişi.
m.+den 168/26
m.+e 151/14
[=2]
Muhammediye: Hz. Muhammed'in hayatına dair Hacıbayram-ı Velî'nin halifesi Gelibolulu Muhammed efendi tarafından yazılmış olan meşhur manzum eser.
m.+yi 73/07
[=1]
muharebe: (Ar.) Savaşta yapılan çarpışmalardan her biri.
m. 19/28
[=1]
muhatap, -bı: Kendisine söz söylenen kimse, kendisiyle konuşulan kimse.
m.+ının 166/27
[=1]
muhayyile: (Ar.) Hayal gücü.
m.+lerinin 154/06, 154/25
m.+miz 12/29
m.+si 205/03, 212/22
m.+sinin 204/08

[=6]
muhit: (Ar.) Çevre, yöre, etraf.
m.+e 151/07
m.+indeki 108/34
m.+iyle 209/18
m.+le 146/15
[=4]
muhtaç, -cı: (Ar.) Bir şeye gereksinim duyan.
m. 41/33
m.+tı 133/33, 183/17
[=3]
muhtaç ol-: (Ar.+T.) Gerksinim duymak.
m.-duğu 86/02
[=1]
muhtar: (Ar.) Köy ve mahallenin yasalarla belirtilmiş işlerini yürütmek için o köy veya mahallede oturanların seçtikleri kimse, köy muhtarı, mahalle muhtarı.
m. 10/28
m.+ı 8/22
m.+lara 136/30
[=3]
muhtelif: (Ar.) Çeşit çeşit, çeşitli.
m. 20/09, 20/10, 87/27, 109/29, 136/01
[=5]
muhtemel: (Ar.) Gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de ihtimal dâhilinde olan, beklenen, beklenir, umulur, olası, olası, mümkün.
m. 146/09
[=1]
muhteşem: (Ar.) Görkemli.
m. 67/13
[=1]
mukabele: (Ar.) Karşılık verme, karşılama, karşılık.
m. 18/28
m.+leri 28/15
[=2]
mukabelede bulun-: Karşılık vermek.
m.-abileceğini 56/04
m.-maktan 122/08

[=2]
mukabele et-: (Ar.+T.) Karşılık vermek, karşılıkta bulunmak.
m.-ecekti 107/16
m.-iyor 145/27
m.-iyordu 84/18
m.-mek 15/25
m.-mezler 20/22
[=5]
mukabil: (Ar.) Bir şeye karşılık olarak yapılan, bir şeyin karşılığı olan.
m. 22/14, 57/15, 98/04, 190/19
m.+i 24/07
m.+inde 26/22, 97/23
[=7]
mukaddeme: (Ar.) Başlangıç, giriş, önsöz.
m. 77/20
[=1]
mukadder: (Ar.) Yazgıda var olan, yazgı ile ilgili olan, alında yazılı olan.
m. 12/21, 26/19
m.+di 81/30
[=3]
mukadderat: (Ar.) Yazgı.
m.+a 110/02
[=1]
mukaddesat: (Ar.) Kutsal sayılan inanç ve davranışlar.
m.+a 150/15
[=1]
mukassim: (Ar.) Taksim eden, ayıran, bölen
m.+leri 116/19
[=1]
mukavele: (Ar.) Sözleşme.
m. 33/25
[=1]
mukavemet: (Ar.) Dayanma, karşı durma, karşı koyma, dayanırlık.
m. 175/17, 188/20
[=2]
mukavemet et-: (Ar.+T.) Direnmek, dayanmak, karşı koymak.
m.-ilemeyecek 159/06
m.-ip 190/01
[=2]

mukayese: (Ar.) Benzeterek veya karşılaştırarak değerlendirme, karşılaştırma, kıyaslama.
m.+ler 115/12
[=1]
muktedir ol-: (Ar.+T.) Gücü yetmek, yapabilmek.
m.-amadı 171/18, 204/31
m.-amayacağını 200/16
m.-muşlardı 153/32
[=4]
mum: (Far.) Bir fitilin etrafına erimiş bal mumu, içyağı, stearik asit veya parafin dökülerek genellikle dilindir biçiminde dondurulan ince, uzun aydınlatma aracı.
m. 41/26
[=1]
muntazam: (Ar.) Düzenli, sürekli ve düzgün bir biçimde.
m. 21/33, 79/01, 143/13, 144/21, 144/34, 166/32, 176/05, 212/01
[=8]
Musa: Sînâ yarımadasında Eymen vâdisinde Tûr dağında Allah'ın lûtfuna mazhar olarak kavmine "Evâmir-i aşere" (on emir) adı altında ahlâk ve prensip kaidelerini bildiren peygamber.
m. 151/11
[=1]
Musa Çavuş: Romanda adı geçen biri.
m.+un 63/29
[=1]
musiki: (Ar.) Müzik.
m. 27/26
[=1]
muska: (Ar.) İçinde dinsel veya büyüleyici bir gücün saklı olduğu sanılan, taşıyanı, takanı veya sahip olanı zararlı etkilerden koruyup iyilik getirdiğine inanılan bir nesne, yazılı kağıt vb., hamaylı.
m. 41/01
m.+mı 40/35
[=2]

mustarip: (Ar.) Muzdarip, ızdırıp ve acı çeken.

m. 198/01

[=1]

muşamba: (Ar.) Bir tarafına kauçuk veya yağlı boya sürülerek su geçirmeyecek duruma getirilen kalın bez.

m. 123/19, 124/13

m.+yı 124/23

[=3]

mutasarrif: (Ar.) Sancak beyi.

m.+a 172/32

[=1]

mutasarrıflık, -ğı: Mutasarrıfın görev ve makamı.

m.+tan 148/17

[=1]

mutat: (Ar.) Alışılmış, alışılan.

m. 160/21

[=1]

mutavaat: (Ar.) Boyun eğme, uyma, itaat etme.

m. 110/03

[=1]

mutfak, -ğı: (Ar.) Yemek pişirilen yer, aş damı.

m. 207/14

m.+a 62/33, 178/09, 178/15

m.+ta 155/28, 180/25

[=6]

mutlak: (Ar.) Salt; kesinlikle.

m. 84/16, 86/13, 152/22, 183/18

[=4]

muvafakat: (Ar.) Uygun görme, onama, kabul etme.

m. 84/06

[=1]

muvaffak ol-: (Ar.+T.) Başarmak.

m.-muyordu 148/11

m.-urlardı 33/12

[=2]

muvafık: (Ar.) Uygun.

m. 186/30

[=1]

muvafık bul-: Uygun görmek, kabul etmek.

m.-dular 56/20

[=1]

muvakkat ol-: Geçici olmak.

m.-duğuna 162/24

[=1]

muvazene: (Ar.) Denge.

m.+lerini 90/27

m.+si 31/32

[=2]

mü: (T.) Sonuna getirildiği cümleye veya kelimeye, söyleyiş biçimine ve tonlamaya göre soru, şaşma veya inkâr anlamı veren bir söz.

m. 68/21, 109/27, 134/10

m.+dür 117/33

[=4]

mübalağalı: Abartılı.

m. 47/03

[=1]

mücadele: (Ar.) Herhangi bir amaca erişmek, bir kuvvete karşı koyabilmek için bir kişi veya topluluğun güçlü, sürekli çabası, savaşım.

m. 175/17

m.+de 203/22

[=2]

mücevher: (Ar.) Değerli süs eşyası.

m. 127/33, 181/20

[=2]

mücrim: (Ar.) Suçlu.

m.+in 99/25

[=1]

müdafaa: (Ar.) Savunma, koruma.

m. 98/28, 200/24

m.+nın 99/27

m.+ya 34/08, 208/02

[=5]

müdafaa et-: (Ar.+T.) Savunmak, korumak.

m.-ilemeyeceğini

152/23

[=1]

müdahale: (Ar.) Karışma, araya girme.

m.+si 116/06
[=1]
müdahale et-: (Ar.+T.)
Karışmak, araya girmek, el atmak.
m.-meye 191/27
[=1]
müddeiumumi: (Ar.) Savcı.
m. 7/05, 8/02, 10/26,
10/31, 96/11
[=4]
müddet: (Ar.) Süre.
m. 18/29, 21/14, 25/31,
27/28, 35/23, 37/21, 41/13, 45/22,
47/08, 50/10, 61/34, 61/35, 66/32,
70/05, 70/12, 78/15, 79/08, 84/01,
84/04, 87/13, 93/28, 101/27, 114/02,
117/19, 118/13, 119/28, 125/29,
126/20, 129/22, 135/18, 136/05,
137/33, 145/31, 147/13, 148/15,
153/24, 157/17, 160/02, 162/01,
166/20, 167/23, 168/06, 169/28,
170/08, 170/13, 172/06, 177/16,
177/25, 177/33, 180/07, 182/30,
183/24, 185/33, 187/28, 187/33,
188/11, 191/31, 194/20, 195/28,
196/21, 201/27, 212/05, 213/25,
214/21
[=64]
müdür: (Ar.) İdare eden,
yöneten.
m. 96/07, 201/03
m.+lerine 76/21
m.+lerinin 189/01
m.+ü 96/23, 164/25
[=6]
müezzin: (Ar.) Namaz
vakitlerini bildirmek için ezan okuyan
din görevlisi, ezancı.
m. 28/21
m.+e 160/32, 175/04
[=3]
müfettiş: (Ar.) Denetmen.
m.+inin 96/22
[=1]
müflis: (Ar.) Batkın.
m. 14/04, 33/19
[=2]
müftü: (Ar.) İl ve ilçelerde
Müslümanların din işlerine bakan
görevli.

m.+nün 165/06
[=1]
mühim: (Ar.) Önemli.
m. 23/31, 50/06, 50/19,
97/31, 106/21, 116/05, 132/13, 164/30,
165/16, 171/02, 172/19
m.+di 130/18
m.+i 35/03, 151/24
[=14]
mühim ol-: (Ar.+T.) Önemli
olmak.
m.-an 161/35
[=1]
mükaleme: (Ar.) Karşılıklı
konuşma.
m.+lerden 145/22
m.+lerinden 154/05
m.+nin 70/20, 77/33,
94/22
m.+ye 132/14
m.+yi 85/14, 152/14,
161/29
[=9]
mükellef: (Ar.) Yükümlü.
m. 22/21
[=1]
mükemmel: (Ar.) Kusursuz.
m. 129/20, 191/09
[=2]
mülayim: (Ar.) Yumuşak
huylu.
m. 16/29, 77/34
[=2]
mülazım: (Ar.) Bir işe
girmek için bir süre parasız olarak o
işe devam eden.
m. 170/36
[=1]
mülazımlık, -ğı: Mülazım
olma durumu.
m. 148/15
[=1]
mülkiye: (Ar.) Devlet
yönetimindeki sivil görevliler sınıfı.
m. 165/07
[=1]
mümeyyiz: (Ar.) Ayırtman.
m. 176/26
[=1]

mümkün: (Ar.) Olabilir;
muhtemel, olası.

m. 49/13, 177/27
m.+dü 164/32, 207/09
[=4]

mümkün ol-: (Ar.+T.) İmkân
bulunmak.

m.-an 97/22
m.-duğu 51/24, 79/20,
84/07, 138/21, 210/18
m.-sa 86/06
[=7]

münakaşa: (Ar.) Tartışma.
m.+dan 56/10, 56/14
m.+lara 187/19
m.+ya 181/23, 195/27
[=5]

münasebet: (Ar.) İlişik,
ilişki, ilinti; sebep, vesile, gerekçe,
neden.

m. 134/11
m.+e 197/20
m.+i 45/08, 189/27
m.+in 187/36
m.+le 16/14
m.+lere 29/11
m.+leri 200/03
m.+te 44/10
[=9]

münasebetsiz: Uygun
olmayan, yakışsız, çirkin.

m. 28/07, 166/37
[=2]

münasip, -bi: (Ar.) Uygun,
yerinde.

m. 33/18, 51/36,
105/18, 110/28, 148/09
m.+çe 12/11
[=6]

münasip bul-: Uygun
olduğunu, yerinde görüldüğünü kabul
etmek.

m.-urum 71/06
[=1]

münazaa: Ağız kavgası,
çekişme, münakaşa.

m.+larını 20/15
[=1]

münhasır: (Ar.) Sınırlanmış,
sınırlı.

m.+dı 96/22
[=1]

müphem: (Ar.) Belirsiz.
m. 25/09, 26/28, 69/33,
83/10, 147/21, 162/29
[=6]

müracaat et-: (Ar.+T.)
Başvurmak.

m.-erlerdi 22/33
m.-mişlerdi 145/18
m.-sin 199/17
m.-tiği 69/22
[=4]

mürebbilik, -ği: Mürebbi
olma durumu.

m. 23/10
[=1]

mürekkep, -bi: (Ar.) Yazı
yazmak, desen çizmek veya basmak
için kullanılan, türlü renklerde sıvı
madde.

m. 150/07, 152/22
[=2]

Mürüvvet Hanım:
Muazzez'in kısa süreli ut dersleri
aldığı kadın.

m.+dan 27/23
m.+ın 28/01, 28/05
[=3]

müsaade: (Ar.) İzin, icazet,
ruhsat.

m.+yi 96/10
[=1]

müsaade edil-: İzin verilmek.
m.-memişti 190/34
[=1]

müsaade et-: İzin vermek.
m. 94/35
m.-mezlerken 26/17
m.-mişti 182/22, 200/31
[=4]

müsavat: (Ar.) Eşitlik,
denklik.

m. 12/36, 13/35, 96/14
[=3]

Müslüman: (Ar.+Far.) İslam
dininden olan kimse, Muhammedî,
Müslim, Müselman, mümin; İslam
dininin kurallarını yerine getiren
kimse.

m. 43/33, 140/19
m.+lar 132/07
[=3]
müspet: (Ar.) Olumlu.
m. 29/11, 72/15, 98/05
[=3]
müstakil: (Ar.) Kullanış
yönünden başka bir yapı ile bağlantısı
olmayan, bağımsız.
m. 75/13
[=1]
müstantik: (Ar.) Sorgu
yargıcı.
m. 96/06, 97/01
[=2]
müsterih ol-: (Ar.+T) İçi
rahat olmak, kaygıdan kurtulmak.
m.-uyor 121/34
[=1]
müstesna: (Ar.) Bir bütünü
veya kuralın dışında olmak.
m. 110/32
[=1]
müşkül: (Ar.) Güç, zor, çetin.
m. 106/14
[=1]
müşterek: (Ar.) Ortak.
m. 12/10, 146/12,
153/31, 163/03
m.+en 57/03
[=5]
müştereken: (Ar.) Ortaklaşa.
m. 189/28
[=1]
müşteri: (Ar.) Hizmet, mal
vb. alan ve karşılığında ücret ödeyen
kimse.
m. 30/13, 31/10, 69/16,
79/30
m.+lerin 67/01, 72/17
m.+lerinden 67/03
m.+sini 30/15
m.+ye 13/15
m.+yi 69/17
[=10]
müteakip: (Ar.) Arkadan
gelen, ardı sıra gelen, ardı sıra.
m. 88/32, 165/26
[=2]

müteessir: (Ar.) Üzölmüş,
üzöntöölü.
m. 142/13
[=1]
müteessir ol-: (Ar.+T.)
Üzölmek.
m.-urdu 74/14
[=1]
mütefekkir: (Ar.) Ayrılmış,
dağınık.
m. 154/03
[=1]
mütehakkim: (Ar.) Hâkim
olan, hükmeden.
m. 109/03
[=1]
mütehassis: (Ar.) Uzman.
m. 15/16
[=1]
müteheyiç: (Ar.) Heyecanlı.
m. 15/16
[=1]
mütemadi: (Ar.) Sürekli,
aralıksız.
m. 11/12, 56/29, 171/22
[=3]
mütemadiyen: (Ar.) Ara
vermeden, sürekli olarak, mütemadi.
m. 8/14, 20/36, 26/31,
31/02, 52/04, 67/09, 80/06, 84/14,
87/07, 88/25, 90/11, 93/03, 114/06,
115/18, 117/14, 147/07, 149/27,
167/14, 184/03, 186/10, 186/24,
200/18, 204/07, 204/09
[=24]
mütenasip: (Ar.) Orantılı,
oranlı, uygun.
m. 46/06, 190/21
[=2]
mütereddit, -di: (Ar.)
Tereddüt eden, çekingen, kararsız,
ikircimli (kimse).
m. 56/22, 109/04
[=2]
müteşekkil: (Ar.) Oluşmuş,
meydana gelmiş.
m. 67/04
[=1]

müthiş: (Ar.) Korkuya düşüren, korkunç, dehşetli; şaşılacak kadar değişik.

m. 83/04, 85/09, 89/24,
100/12, 114/05, 121/02, 122/15,
125/27, 127/11, 131/14, 133/31,
143/32, 153/11, 157/34, 158/11,
160/12, 177/37, 182/30, 184/28,
189/06, 193/03, 200/05, 202/08,
203/22, 208/33, 212/26

m.+ti 200/12

[=27]

müttefik: (Ar.) Bağlaşık.

m.+lerimiz 154/10

[=1]

müvekkil: (Ar.) Birine kendine vekil olarak seçen erkek.

m.+im 99/08

m.+imin 99/19

[=2]

müzevirlik, -ği: Arabozanlık.

m.+inden 24/05

[=1]

müzmin: (Ar.) Süreğen.

m. 12/06

[=1]

N

nadir: (Ar.) Seyrek, az bulunur.
n. 28/08, 96/22, 206/11
n.+di 142/12
[=4]

nadiren: (Ar.) Seyrek.
n. 45/33
[=1]

nafaka: (Ar.) Geçinmek için gereken şeylerin bütünü, geçimlik.
n.+sı 107/08
[=1]

nafile namaz: Sevap kazanmak amacıyla farz ve vacip namazları dışında kılınan namaz.
n.+ı 71/31
[=1]

nahif: (Ar.) Zayıf, cılız, çelimsiz.
n. 17/09
[=1]

nahiflik, -ği: Nahif olma durumu.
n.+i 87/20
[=1]

Nagant: Bir tür toplu tabanca.
n.+ını 209/06
[=1]

nağme: (Ar.) Güzel, uyumlu ses, ezgi, melodi.
n.+lerin 128/09
[=1]

nah: İşte.
n. 9/26
[=1]

nahiye: (Ar.) Bucak.
n. 139/37
[=1]

nail ol-: (Ar.+T.) Erişmek, ulaşmak, kavuşmak.
n.-anların 129/19
[=1]

nakış: (Ar.) Genellikle kumaş üzerine renkli iplikler veya sırma ve sim kullanarak elle, mkineyle yapılan işleme.
n. 27/21

n.+la 142/27
[=2]

nakil: (Ar.) Bir yerden alıp başka bir yere iletme, aktarma, taşıma, geçirme, aktarım.
n.+ini 110/28
[=1]

nakit: (Ar.) Kullanılması hemen mümkün olan para, peşin para, likit.
n. 45/03
[=1]

naklen: (Ar.) Nakil yoluyla.
n. 17/04
[=1]

naklet-: (Ar.+T.) Nakil işini yapmak, bir yerden başak bir yere geçirmek, iletme.
n.-erek 159/32
[=1]

nal: (Ar.) At, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası.
n.+larına 120/27
[=1]

nalbant, -dı: (Ar.+Far.) Hayvanların ayağına nal çakan kimse.
n. 21/09, 137/06
[=1]

nalçalı: Nalçası olan.
n. 96/04
[=1]

nalın: (Ar.) Takunya.
n. 152/28, 168/04
n.+la 22/15
[=3]

nam: (Far.) Ad, ün.
n.+ına 16/11, 20/37, 37/24
[=3]

namaz: (Far.) İslamın beş şartından biri olan ve Müslümanların günde beş vakit, dini kurallara göre yapmak zorunda oldukları ibadet.
n. 28/11
n.+a 156/12, 168/08
n.+dan 29/13
n.+ından 134/01
n.+la 161/13
[=6]

namaz kıl-: (Far.+T.) Namaz ibadetini yerine getirmek.

n.-dıran 72/25

[=1]

namert, -di: (Far.) Korkak, alçak, mert olmayan.

n.+e 41/33

[=1]

namlu: (Far.) Tüfek, tabanca, top vb. ateşli silahların ucunda bulunan boru biçimindeki parça.

n.+nun 91/23

[=1]

namus: (Ar.) Bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet.

n. 20/17, 42/19, 44/13, 45/27, 189/26

n.+u 194/17

[=6]

namuslu: Ahlak kurallarına uygun olarak davranan, namuskâr.

n. 20/25, 110/11

[=2]

nane: (Ar.)

Ballıbabagillerden, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz veya menekşe renginde, güzel kokulu, yaprakları baharat olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir kültür bitkisi.

n.+ler 114/29

nara: (Ar.) Haykıрма, bağırma.

n. 88/33

[=1]

nara at-: Yüksek sesle uzun uzun haykırmak.

n.-tı 89/24

[=1]

nâr: (Ar.) Ateş.

n.+e 38/29, 67/29

[=2]

nargile: (Far.) Tömbeki denilen bir cins tütünün dumanının sudan geçirilerek içilmesini sağlayan araç.

n.+ler 67/05

[=1]

nasıl: (T.+Ar.) Bir işin ne biçimde, hangi yolla olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz.

n. 9/29, 10/25, 11/11,

17/23, 43/13, 54/09, 58/02, 58/29, 61/31, 69/31, 70/34, 71/08, 82/27, 97/21, 109/27, 110/20, 112/32, 113/04, 113/05, 130/21, 135/14, 138/26, 140/02, 140/30, 140/32, 144/33, 145/09, 151/28, 152/08, 152/25, 154/19, 154/23, 156/03, 162/15, 173/11, 174/07, 174/21, 179/24, 179/24, 182/11, 188/23, 189/11, 189/24, 189/24, 190/03, 190/30, 197/23, 199/08, 202/06, 202/32, 207/06, 211/09

n.+dır 169/12

n.+sın 89/05, 93/12, 156/03, 169/10

[=56]

nasihat: (Ar.) Öğüt.

n. 41/34

n.+ler 15/07

n.+leri 171/10

[=3]

nazar: (Ar.) Bakış, bakma, göz atma.

n. 43/06

n.+ında 14/09, 33/18

n.+ları 90/11

[=4]

nazaran: (Ar.) Göre, oranla, kıyasla.

n. 22/36, 35/24, 98/07, 98/10, 164/29, 188/31

[=6]

Nazilli: Aydın iline bağlı ilçelerden biri.

n. 7/02, 36/10

n.+de 18/04, 170/11

n.+ye 22/36

[=5]

ne: (T.) Hangi şey.

n. 9/10, 9/11, 9/24, 9/27, 10/03, 10/22, 10/34, 13/12, 15/03, 15/06, 16/04, 17/26, 17/28, 18/09, 18/13, 18/21, 18/25, 22/35, 26/26, 26/30, 28/02, 32/01, 32/05, 33/01, 33/02, 33/21, 35/14, 35/19, 36/01, 36/03, 36/25, 39/10, 39/12,

39/16, 39/17, 40/03, 40/20, 40/22,
40/28, 40/34, 41/01, 41/19, 41/26,
41/27, 42/01, 42/12, 42/15, 42/16,
43/11, 43/12, 43/16, 43/17, 43/22,
43/24, 43/28, 45/26, 46/08, 46/21,
48/34, 50/01, 50/08, 50/24, 50/28,
51/11, 51/13, 51/27, 52/12, 52/16,
52/17, 53/12, 53/24, 53/33, 53/34,
54/02, 54/15, 55/04, 55/06, 55/18,
56/33, 57/16, 57/23, 58/09, 58/11,
58/14, 58/15, 59/22, 59/34, 60/01,
60/21, 60/25, 61/22, 61/32, 62/10,
62/13, 62/19, 62/29, 62/34, 68/05,
68/06, 68/07, 68/24, 68/26, 68/27,
68/33, 68/33, 69/08, 69/12, 69/15,
69/26, 70/11, 70/16, 70/18, 70/27,
71/34, 74/03, 74/07, 75/18, 75/18,
75/29, 77/08, 77/10, 77/26, 77/27,
77/29, 79/17, 80/05, 80/27, 81/24,
82/30, 83/09, 83/09, 84/31, 84/31,
87/13, 89/05, 90/17, 91/07, 93/29,
93/34, 94/05, 94/28, 95/14, 96/01,
96/02, 98/22, 98/22, 102/33, 103/25,
104/03, 104/17, 106/28, 106/34,
107/07, 107/15, 109/24, 110/08,
110/13, 110/17, 111/04, 111/05,
111/05, 112/36, 112/37, 113/10,
115/07, 115/18, 115/18, 115/24,
116/20, 116/21, 116/31, 117/30,
118/09, 118/09, 118/32, 118/37,
119/02, 119/02, 119/29, 120/01,
121/30, 122/01, 122/04, 122/12,
122/18, 122/22, 123/02, 123/02,
123/17, 124/21, 128/18, 129/13,
129/13, 131/11, 131/34, 132/23,
132/30, 133/06, 133/17, 134/11,
134/14, 134/29, 135/01, 135/14,
135/18, 137/30, 139/25, 139/25,
140/10, 140/11, 141/07, 141/08,
144/35, 144/35, 145/15, 145/25,
145/25, 146/01, 146/04, 146/08,
146/26, 147/01, 147/03, 147/06,
147/11, 147/22, 148/01, 148/10,
148/36, 149/01, 149/31, 149/37,
150/25, 150/34, 151/16, 151/15,
151/16, 152/15, 153/08, 154/09,
154/22, 155/18, 156/08, 156/10,
156/20, 157/32, 157/32, 158/08,
159/04, 162/08, 162/21, 163/02,
164/07, 164/32, 165/30, 165/33,

166/23, 166/23, 166/25, 166/37,
167/07, 167/21, 167/34, 167/36,
168/28, 169/16, 169/33, 169/34,
170/04, 170/35, 172/27, 172/30,
173/19, 173/23, 174/04, 174/10,
174/26, 174/33, 176/14, 176/14,
179/28, 180/05, 180/06, 181/21,
181/21, 181/22, 183/33, 183/35,
184/08, 184/35, 185/01, 185/01,
188/32, 188/34, 189/03, 190/21,
190/31, 191/13, 191/14, 192/34,
193/01, 193/01, 193/10, 193/27,
193/27, 193/31, 194/25, 194/27,
195/03, 195/16, 195/18, 195/20,
195/22, 196/16, 196/20, 196/33,
197/06, 197/10, 198/23, 198/25,
198/32, 199/10, 199/19, 200/05,
200/06, 200/08, 201/02, 201/13,
201/30, 202/01, 202/03, 202/06,
202/12, 204/24, 204/25, 204/25,
205/13, 205/14, 205/22, 207/05,
207/10, 207/20, 208/14, 211/04,
212/26, 213/08

n.+den 151/17

n.+dir 46/11, 68/14,
68/22, 104/15, 118/03, 130/12, 132/07,
134/18, 139/24, 151/10, 166/24,
184/12

n.+ler 13/23, 59/17,
63/01, 123/33, 142/33, 143/11, 194/11,
194/24, 199/25, 202/12

n.+lerin 11/11

n.+n 210/31

n.+si 77/29, 102/37

n.+sinden 9/31

n.+ydi 40/01, 57/08,
81/30, 81/31, 106/28, 193/11

n.+ye 21/26, 39/33

n.+yi 113/25, 113/32,
113/32, 199/31

n.+yle 70/34, 156/11,
195/08, 205/22

[=184]

nebat: (Ar.) Bitki.

n. 114/25, 114/32

[=2]

nedamet: (Ar.) Pişmanlık.

n. 114/25, 114/32

[=2]

neden: (T.) Bir olayı dorudan başka bir olayı sormak için kullanılan bir söz; niçin.

n. 18/12, 27/07, 40/01, 49/22, 51/02, 58/25, 58/26, 58/28, 97/09, 109/20, 113/14, 122/06, 122/23, 122/24, 123/14, 126/08, 166/35, 169/22, 191/31, 193/32, 195/11, 195/34, 200/06, 200/07, 207/02, 213/07, 213/07, 213/07

n.+se 37/11, 55/14, 56/11, 56/19, 112/15, 168/02, 196/05

[=35]

nefer: (Ar.) Er.

n.+i 7/08

[=1]

nefes: (Ar.) Soluk.

n. 76/07, 79/01, 91/25, 101/04, 101/27, 105/11, 108/14, 114/16, 114/35, 117/16, 120/29, 121/31, 126/21, 129/08, 129/22, 134/25, 157/28, 158/04, 175/33, 192/24, 202/09, 213/13, 214/21

n.+i 206/15, 212/01

n.+iyle 192/35

n.+le 127/04

n.+ler 212/04

n.+lerle 176/03, 176/05

n.+leri 129/31

n.+ten 66/13

[=32]

nefes nefese: Soluk soluğa.

n. 62/19

[=1]

nefis: (Ar.) Öz varlık, kişilik.

n.+ine 106/16, 147/17, 151/27, 209/16

n.+iyle 203/21

[=5]

nefret: (Ar.) Bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu.

n. 35/33, 57/13

n.+le 204/35

[=3]

nefret et-: (Ar.+T.) Birine veya bir şeye karşı nefret duygusuyla dolu olmak.

n.-miyordu 190/16

[=1]

nefti: (Far.+Ar.) Siyaha yakın koyu yeşil renk.

n. 88/12

[=1]

nehir: (Ar.) Irmak.

n.+ine 107/23

[=1]

nem: (Far.) Hafif ıslaklık, rutubet.

n.+leyen 10/19

[=1]

nemli: Nemi olan, az ıslak, rutubetli.

n. 87/06, 102/22,

114/37, 175/21, 196/10, 212/07

[=6]

nere: (T.) Hangi yer?

n.+de 41/35, 134/20,

134/20, 135/28, 154/23, 183/26, 211/08, 211/09, 211/34

n.+den 135/07, 135/08,

137/26, 167/24, 188/21

n.+deydi 149/37

n.+nden 211/04

n.+ye 11/17, 113/29,

135/14, 135/28, 137/09, 154/31, 189/12, 196/08, 199/11, 205/21,

210/18, 211/13, 211/15

[=29]

nerede: (T.) Hangi yerde?

n. 76/20, 113/12,

123/25

[=2]

nereden: (T.) Hangi yerden?

n. 41/04, 51/18, 65/20, 68/30, 70/14, 89/31, 118/03

[=5]

neredeyse: (T.) Hemen hemen.

n. 126/21, 183/18

[=2]

nereye: (T.) Hangi yere?

n. 68/01, 70/20, 116/33, 117/18, 123/31, 124/25, 126/12,

128/19, 128/22, 131/29, 132/01, 132/03, 133/08, 134/22

[=14]

neşe: (Ar.) Mutlu olmaktan doğan ve dışı vurulan sevinç, şeraret.

n. 29/09, 30/16, 187/22

n.+nin 122/10
n.+sini 163/01
[=5]
neşelendir-: Nemli duruma getirmek, rutubetlendirmek.
n.-meye 16/33
[=1]
neşeli: Sevinçli, keyifli, şen, pürneşe.
n. 99/13, 193/21
[=1]
neşret-: (Ar.+T.) Yayımak, dağıtmak, saçmak.
n.-en 127/27
n.-iyordu 212/08
[=2]
net: (Fr.) İyi duyulan ses.
n. 127/09
[=1]
netice: (Ar.) Sonuç.
n.+si 182/07
n.+sinde 24/10, 34/01, 99/18
n.+ye 56/23
[=5]
nev: (Ar.) Çeşit, cins, tür.
n.+i 188/27
n.+iden 195/31
[=2]
neyse: (T.) "Çok şükür, bereket versin" anlamında kullanılan bir söz.
n. 42/13, 50/32, 55/20, 62/17, 172/33, 173/26
[=6]
nezaret et-: (Ar.+T.) Denetlemek, bakmak.
n.-erek 25/17
[=1]
ni: (T.) Ne, "sana ne, bana ne" sorularda "ne ilgisi var" anlamına gelen bir söz.
n. 137/28
[=1]
niçin: (T.) Hangi amaçla, hangi sebeple, neden, niye.
n. 27/04, 27/09, 27/10, 44/12, 45/14, 49/31, 51/07, 58/18, 60/27, 61/16, 69/31, 82/11, 82/12, 82/15, 109/21, 113/29, 122/05, 126/26, 126/27, 126/27, 130/18, 133/06,

133/07, 133/24, 147/09, 196/09, 203/19
[=27]
nihayet: (Ar.) Sonunda.
n. 13/34, 14/16, 38/17, 53/21, 54/07, 57/26, 63/04, 67/19, 71/18, 93/32, 100/16, 109/26, 112/04, 132/28, 138/13, 147/31, 170/16, 177/17
[=18]
nihayetsiz: Sonsuz, sonu gelmez, bitip tükenmez.
n. 19/08, 203/05
[=2]
nikah: (Ar.) Bir erkekle bir kadının evlilik birliği kurmasını sağlayacak yasal işlem, evlilik adı.
n. 137/35
n.+a 138/17
n.+larını 137/31
[=3]
nikahlı: Aralarında nikah işlemi olan.
n. 141/08, 205/08
[=2]
Nikolaki: Rum asıllı bestekâr ve kemençe sanatçısı.
n.+nin 8/07
[=1]
nine: Torunu olan kadın, büyükanne, nene.
n.+sini 72/03
[=1]
nisbet: (Ar.) Nispet, oran.
n.+te 28/10
[=1]
nisbeten: (Ar.) Nispeten, bir dereceye kadar, oldukça, nispetle.
n. 101/22
[=1]
nispet: (Ar.) Birini üzme için veya inat olsun diye yapılan iş.
n. 182/33
n.+te 145/30, 209/20
[=3]
nişan: (Ar.) Nişanlanma sırasında yapılan tören.
n. 84/10, 84/30, 97/08
n.+ 84/10
n.+ı 81/12

[=5]
niyet: (Ar.) Bir şeyi yapmaya önceden isteyip düşünme, maksat.
n. 59/14
n.+i 136/12, 171/30
n.+in 50/34
n.+inde 44/13, 70/10, 95/16, 169/26
n.+indeydi 79/21, 89/33, 165/08
n.+leri 132/05
[=12]
niyet et-: (Ar.+T.) Bir şeyi yapmayı zihinde tasarlamak, düşünmek, niyetlenmek.
n.-ti 100/27, 206/20
[=2]
niyetli: Niyeti olan, niyet eden.
n. 58/26
[=1]
nizamiye: (Ar.) Kışla, garnizon ve bazı kuruluşların girişi.
n. 96/08, 96/30
[=2]
noksan: (Ar.) Eksik.
n. 172/29
[=1]
nokta: (Ar.) Konu, konu ile ilgili önemli bölüm.
n. 164/23
n.+da 74/32
n.+lar 210/24
n.+yı 87/33, 99/05
[=5]
nöbet: (Ar.) Sıra ,ile belirli süre bir süre bir yeri bekleme işi; hastalık sebebiyle titreme, yüksek ateş.
n. 96/02, 108/11, 158/08
n.+ini 18/07
n.+ler 104/36
n.+leri 13/34, 158/05
n.+leriyle 39/07
[=8]
nöbetçi: Nöbet bekleyen, nöbet sırası kendisinde olan kimse.
n.+nin 96/03
[=1]

numara: (İt.) Ölçü.
n. 72/02
[=1]
Nuri Efendi: Kaymakam Selahattin Bey ile çalışan memurlardan biri.
n. 149/29, 149/31, 152/24, 167/14, 167/30, 168/06, 173/28
n.+ler 173/35
n.+lere 166/28
n.+lerin 197/16
n.+ye 168/01, 173/21
[=12]
nur: (Ar.) İlahi bir güç tarafından gönderildiğine inanılan parlaklık.
n. 182/23
[=1]
nurlu: Aydınlık, ışıklı, parlak.
n. 41/33
[=1]
nutuk: (Ar.) Söz, konuşma.
n.+a 172/19
[=1]
nüfuz: (Ar.) Söz geçirme, güçlü olma, erk.
n.+ları 33/09
n.+larını 33/11
n.+larının 34/03
n.+u 12/31
[=4]
nüfuzlu: Sözü geçer, istediğini yaptıran.
n. 57/03
[=1]

O

o: (T.) Uzakta olan, hakkında konuşulan kimse veya şeyi belirten bir söz; teklik üçüncü kişiyi gösteren bir söz.

o. 11/09, 15/03, 15/31, 17/18, 21/31, 21/32, 26/04, 27/12, 27/29, 28/10, 30/31, 31/22, 32/20, 32/33, 34/21, 35/06, 38/33, 39/14, 39/15, 39/22, 39/33, 40/03, 41/03, 41/05, 41/07, 41/15, 41/24, 42/25, 42/33, 43/19, 43/20, 43/22, 44/04, 46/01, 50/27, 52/06, 52/13, 53/14, 53/28, 53/28, 54/09, 55/06, 55/30, 55/31, 56/04, 57/02, 57/21, 57/23, 58/33, 61/01, 61/01, 61/26, 63/07, 64/11, 64/13, 66/11, 66/24, 66/25, 68/20, 68/33, 69/09, 69/19, 69/29, 70/16, 70/28, 70/35, 71/34, 74/03, 76.01, 76/04, 77/08, 77/36, 78/18, 79/02, 80/33, 81/02, 81/21, 81/24, 81/33, 83/11, 83/32, 85/02, 86/03, 88/24, 91/03, 91/27, 91/35, 93/36, 94/25, 94/31, 96/01, 96/23, 97/05, 97/12, 97/25, 98/19, 99/12, 99/33, 101/16, 101/19, 101/33, 102/11, 102/31, 104/23, 105/19, 107/23, 108/23, 108/25, 109/08, 109/28, 110/04, 110/12, 112/04, 112/04, 112/05, 112/29, 114/19, 115/14, 116/18, 118/23, 119/12, 120/05, 122/20, 122/29, 124/15, 124/17, 125/32, 129/21, 130/11, 130/13, 133/07, 134/23, 134/32, 135/08, 135/11, 135/32, 136/01, 136/26, 140/19, 142/23, 144/25, 145/16, 145/16, 146/05, 150/22, 150/27, 150/31, 150/33, 151/02, 151/29, 152/15, 152/16, 152/21, 152/24, 152/24, 152/24, 152/33, 153/01, 153/19, 155/15, 155/18, 158/09, 159/10, 160/10, 160/17, 160/19, 160/19, 160/29, 161/02, 161/15, 162/05, 162/05, 162/10, 162/18, 163/23, 164/16, 166/01, 166/13, 166/34, 167/14, 168/03, 168/13, 168/15, 168/17, 170/18, 173/34, 174/05, 174/21, 176/15, 176/25, 179/19, 180/17, 181/28, 183/11,

183/32, 185/14, 185/20, 185/27, 186/13, 186/19, 186/30, 186/34, 187/03, 188/17, 189/20, 189/36, 190/08, 193/08, 194/06, 194/06, 194/16, 196/30, 196/36, 199/13, 199/18, 199/18, 199/27, 199/27, 199/31, 200/04, 200/20, 200/22, 201/10, 204/24, 205/01, 205/03, 205/10, 205/23, 205/34, 206/03, 208/25, 209/10, 209/33, 210/06, 212/25, 212/26, 212/27, 213/01, 213/04, 214/19

o.+dur 167/29

o.+na 13/31, 13/35,

14/15, 14/16, 18/05, 22/03, 22/27, 23/09, 24/17, 34/30, 34/33, 39/16, 41/02, 41/08, 43/05, 43/09, 44/12, 50/13, 54/01, 54/04, 57/14, 58/08, 58/13, 58/14, 60/19, 67/31, 68/04, 68/32, 69/07, 72/04, 73/31, 75/17, 78/16, 80/30, 81/05, 82/03, 82/06, 82/25, 83/06, 83/09, 83/14, 86/03, 91/01, 94/02, 95/25, 98/23, 100/06, 102/12, 104/18, 105/02, 105/31, 106/17, 106/29, 110/10, 110/20, 111/26, 111/34, 115/26, 118/18, 119/11, 120/08, 124/30, 127/30, 130/08, 134/25, 135/19, 137/25, 139/36, 140/29, 143/09, 143/32, 148/30, 148/35, 149/33, 150/13, 151/16, 152/37, 153/05, 154/22, 155/03, 157/33, 160/20, 160/22, 162/19, 168/29, 171/28, 172/12, 172/36, 177/08, 177/32, 179/16, 179/35, 182/08, 182/35, 182/36, 182/36, 183/13, 185/14, 186/19, 186/28, 187/15, 189/08, 189/37, 191/17, 195/24, 196/05, 196/14, 197/15, 197/27, 198/09, 198/15, 199/01, 199/14, 200/07, 200/20, 202/01, 204/05, 208/17, 209/12, 212/32, 213/20, 214/27

o.+nda 12/23, 70/28,

86/10, 183/10, 195/31, 197/24

o.+ndaki 57/10

o.+ndan 17/32, 21/31,

23/06, 25/29, 34/32, 41/11, 42/24, 43/33, 45/02, 52/06, 58/26, 62/20, 66/15, 84/25, 90/07, 104/15, 104/26, 106/32, 107/21, 111/12, 112/06,

115/34, 120/21, 146/28, 151/16, 157/08, 160/35, 162/05, 176/32, 177/36, 180/18, 182/30, 184/17, 187/11, 192/03, 193/35, 195/18, 198/06, 204/32, 206/20, 208/32
 o.+ndaydı 182/22
 o.+nlar 9/12, 13/13, 24/24, 27/08, 51/12, 51/14, 54/17, 66/04, 69/28, 79/31, 81/13, 85/28, 95/32, 135/25, 173/22, 191/21
 o.+nlara 26/19, 36/16, 39/05, 50/37, 51/27, 59/25, 60/24, 61/19, 64/03, 129/12, 146/11, 154/07, 154/27, 154/33, 165/04, 165/08, 171/04, 191/14, 197/21
 o.+nlarda 18/26, 54/17, 157/05, 185/32
 o.+nlardan 116/23, 129/19
 o.+nları 8/15, 15/14, 23/06, 27/07, 27/09, 34/08, 37/17, 56/26, 88/22, 89/16, 93/21, 120/10, 127/26, 145/29, 159/33, 163/25, 191/23
 o.+nların 21/22, 26/17, 26/32, 32/17, 42/22, 59/26, 59/36, 60/27, 60/31, 87/31, 91/07, 92/19, 135/24, 150/32, 152/17, 152/27, 163/11, 166/06, 167/02, 183/28, 185/30, 186/33, 199/24
 o.+nlarla 23/01, 96/18, 149/10, 164/28, 174/21
 o.+nsuz 145/05, 145/12
 o.+nu 13/10, 13/14, 13/30, 14/26, 16/25, 17/16, 18/24, 21/21, 22/02, 25/03, 26/33, 27/14, 31/22, 32/12, 32/23, 34/18, 36/28, 38/10, 38/22, 40/16, 41/35, 43/03, 43/34, 45/10, 50/17, 50/18, 52/09, 52/11, 55/02, 55/21, 56/06, 56/18, 57/27, 58/10, 59/23, 60/07, 61/17, 63/33, 65/05, 66/28, 67/32, 68/14, 68/26, 70/29, 73/12, 74/20, 76/03, 78/10, 80/01, 80/23, 80/25, 81/25, 81/33, 82/34, 86/32, 89/07, 90/11, 90/32, 93/10, 96/04, 96/07, 100/04, 100/13, 100/17, 101/25, 104/05, 106/13, 107/01, 107/03, 107/16, 108/04, 108/12, 110/01, 111/28, 112/05, 112/15, 112/33, 114/10, 117/05, 122/06, 122/35, 123/03, 126/15, 126/28, 128/02, 128/05, 129/24, 130/19, 133/11, 133/18, 133/21, 135/27, 139/22, 140/26, 142/23, 142/34, 143/01, 143/33, 143/35, 144/35, 145/06, 145/07, 146/19, 146/30, 147/16, 148/07, 149/15, 158/33, 159/06, 159/12, 159/20, 160/23, 161/16, 162/28, 165/33, 168/11, 171/09, 171/19, 175/02, 175/26, 176/10, 176/32, 180/07, 182/30, 183/04, 183/08, 183/10, 183/18, 186/16, 186/20, 186/24, 187/13, 187/20, 187/36, 188/16, 188/28, 188/30, 189/16, 190/09, 190/12, 190/27, 190/35, 191/04, 191/06, 192/20, 192/33, 193/10, 194/30, 195/28, 195/30, 196/07, 196/18, 196/30, 197/06, 197/24, 198/02, 198/24, 199/05, 199/19, 199/20, 200/06, 200/24, 201/11, 202/15, 202/16, 202/17, 203/15, 203/19, 204/09, 204/25, 204/29, 205/21, 205/25, 206/01, 207/07, 207/24, 210/20, 210/30, 211/06, 211/16, 211/30, 211/35, 212/11, 212/22, 213/09
 o.+nun 8/30, 13/24, 16/30, 17/10, 17/13, 19/21, 22/08, 22/34, 23/04, 23/08, 24/18, 26/23, 27/16, 34/25, 37/11, 37/34, 38/28, 39/21, 41/21, 43/23, 45/19, 46/29, 49/24, 52/04, 52/14, 55/03, 57/34, 59/05, 59/32, 60/20, 61/01, 67/19, 68/02, 68/06, 68/28, 68/29, 69/18, 69/22, 69/25, 69/33, 71/06, 73/09, 74/01, 74/08, 76/06, 78/15, 81/11, 81/23, 82/04, 82/18, 83/03, 83/16, 85/04, 85/22, 86/05, 89/09, 92/09, 94/23, 95/16, 95/24, 96/14, 97/20, 104/33, 107/18, 109/03, 109/17, 110/16, 111/01, 111/16, 111/22, 113/21, 115/36, 118/08, 121/29, 122/20, 124/19, 125/11, 126/32, 127/14, 127/35, 128/04, 131/05, 133/20, 134/05, 134/09, 142/13, 143/19, 143/28, 144/09, 144/30, 145/11, 146/25, 147/17, 149/08, 155/16, 155/29, 155/35, 156/02, 156/36, 158/04, 159/01, 159/25,

161/32, 162/07, 163/30, 164/01,
165/17, 166/19, 168/27, 170/28,
171/11, 172/07, 172/23, 172/32,
174/06, 174/31, 177/15, 178/26,
181/32, 183/02, 183/06, 183/23,
184/09, 184/25, 185/05, 185/11,
188/09, 189/06, 189/34, 190/31,
192/21, 193/10, 193/29, 196/34,
197/30, 198/33, 200/12, 200/12,
200/22, 200/30, 202/09, 202/11,
202/28, 205/05, 205/13, 207/26,
208/36, 210/25, 213/32, 214/07,
214/24

o.+nunki 31/04

o.+nunla 21/21, 22/11,

53/16, 73/17, 79/32, 82/21, 108/20,
138/14, 161/01, 174/22, 174/36,
175/23, 182/16, 182/19, 186/30,
187/19, 214/02

[=854]

ocak, -ğı: (T.) Ateş yakmaya
yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb.
amaçlarla kullanılan yer.

o. 37/05, 37/27

o.+a 139/14, 155/29

o.+ın 37/25, 39/02,

139/17, 178/15, 185/24, 204/19

o.+ına 66/36

o.+ımı 67/03

o.+ta 38/03, 204/20

[=14]

oda: (T.) Evin veya herhangi
bir yapının oturma, çalışma, yatma
gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş
vb. dışında kalan, bir veya birden fazla
çıkışı olan bölmesi, göz.

o. 42/15, 73/14, 83/12,

152/24, 209/02

o.+da 9/09, 14/27,

16/06, 16/24, 37/22, 44/24, 71/29,

85/33, 102/27, 103/05, 141/22, 150/13,

150/33, 152/02, 152/22, 173/07,

173/21, 188/33, 193/26, 205/32,

206/30, 208/15, 208/29, 209/23

o.+daki 178/18, 192/08

o.+dakiler 208/06

o.+dakileri 45/24

o.+dakilerin 165/28,

188/17

o.+dan 37/24, 59/12,
62/17, 64/16, 95/05, 103/31, 187/32

o.+daydım 9/33

o.+larda 79/14

o.+lardan 139/12

o.+larının 192/17

o.+mıza 174/24

o.+na 173/14

o.+nın 9/07, 11/25,

37/20, 47/01, 53/36, 54/35, 63/35,

72/01, 77/01, 79/08, 95/35, 109/13,

139/16, 143/35, 144/23, 150/27,

157/03, 159/15, 162/27, 164/11,

166/14, 168/07, 209/12, 209/26

o.+sı 76/10, 76/11,

141/32

o.+sına 23/06, 50/36,

62/05, 62/24, 71/35, 72/30, 77/18,

78/30, 85/08, 92/29, 102/25, 103/21,

153/05, 163/06, 171/28, 188/19

o.+sında 96/07, 165/09,

186/14

o.+sındaki 165/21

o.+sından 79/06

o.+sının 176/21

o.+ya 8/27, 9/10, 10/06,

15/11, 16/08, 30/25, 53/22, 56/10,

60/04, 63/34, 76/31, 79/06, 103/34,

117/02, 133/23, 136/04, 141/17,

149/13, 162/33, 172/05, 180/21,

183/22, 189/04, 192/07, 206/07,

207/20

o.+yı 10/30, 79/01,

139/14, 208/16

[=127]

odacı: (T.) Resmî
kuruluşlarda, iş yerlerinde temizlik ve
getir götür işlerine bakan görevli,
hizmetli, hademe, müstahdem.

o. 171/26

[=1]

odalı: Herhangi bir sayıda
odası olan.

o. 164/08

[=1]

odun: (T.) Yakılmak için
kesilmiş, parçalanmış ağaç.

o.+ları 155/30

o.+larının 102/20

[=2]

oduncu: (T.) Odun kesen veya satan kimse.

o. 115/29

[=1]

of: (T.) Sıkıntı, bezginlik, usanç, acı, yorgunluk vb. duyguları belirten bir söz.

o. 39/27, 163/07

[=2]

oğlan: (T.) Erkek çocuk.

o. 51/32, 68/28, 87/09, 133/08, 138/09

o.+a 89/33, 93/21, 124/17

o.+dı 63/14

o.+ın 93/34, 111/15, 140/03

o.+la 136/30

o.+larla 31/15

[=14]

oğul: (T.) Erkek evlat.

o. 45/15, 56/11, 66/04, 71/34

o.+an 64/20, 182/20

o.+anı 66/11

o.+dan 111/30

o.+u 9/21, 9/23, 21/33, 23/14, 24/03, 29/17, 29/18, 31/11, 32/05, 32/08, 34/18, 34/23, 45/08, 45/11, 51/04, 54/13, 57/30, 60/10, 69/05, 73/07, 96/17, 98/08, 105/17, 137/09, 156/17, 166/37

o.+um 9/18, 10/23, 11/22, 18/17, 38/11, 59/18, 149/20, 156/20, 167/31, 168/14, 169/10, 172/29

o.+un 45/07

o.+una 51/02, 56/08, 56/12, 88/01, 90/13

o.+unun 96/15, 99/28, 155/36

[=55]

ok: (T.) Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk; at arabası, kağı vb. araçlarda koşum hayvanlarının bağlandığı ağaç.

o. 128/13

o.+u 129/30

[=2]

okka: (Ar.) 1,282 kilogram veya 400 dirhemlik ağırlık ölçüsü birimi, kıyye.

o. 26/02

o.+lık 31/17

[=2]

okşa-: (T.) Sevgi, şefkat belirtisi olarak elini bir şeyin üzerinde yavaş yavaş gezdirmek veya ona hafifçe vurmak.

o.-dı 78/18

o.-dıktan 136/20

o.-mak 202/14

o.-maya 213/33

o.-mış 85/15

o.-rdı 16/27

o.-yor 143/22

[=7]

oku-: (T.) Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek; bir konuyu öğrenmek için okulda, bir öğretmenin yanında veya yazılı şeyler üzerinde çalışmak, öğrenim görmek.

o.-du 103/18

o.-duğu 73/03, 154/15

o.-duğunu 161/32

o.-dun 18/21

o.-ma 17/16, 148/23

o.-mak 18/12, 18/13

o.-manı 18/25

o.-masını 40/03

o.-maya 156/32

o.-mayı 167/30

o.-muş 44/32, 109/24

o.-r 149/05, 174/22

o.-yacak 199/13

o.-yan 91/04

o.-yayım 18/13

o.-yup 71/30, 73/06,

172/10

[=23]

okun-: (T.) Okuma işine konu olmak.

o.-acağını 99/33

o.-urken 48/28

[=2]

okunabil-: (T.) Okuma ihtimali veya imkânı bulunmak.

o.-eceğini 73/05

[=1]	120/26,	121/07,	124/31,	125/01,
okut- : (T.) Satarak elinden	125/17,	126/20,	129/14,	131/02,
çıkarmak.	131/36,	132/27,	133/17,	133/17,
o.-muşlardı 13/15	133/33,	136/22,	136/34,	137/20,
[=1]	139/16,	140/06,	142/33,	147/17,
ol- : (T.) Meydana gelmek,	148/15,	150/08,	158/01,	161/28,
varlık kazanmak, vuku bulmak;	163/05,	164/25,	176/01,	176/08,
gerçekleşmek veya yapılmak; sıfat-fiil	177/31,	182/07,	183/07,	186/02,
eki almış kelimelerle birlikte başlama,	190/05,	190/30,	191/04,	193/32,
bitirme vb. bildiren fiilleri oluşturur.	196/02,	197/28,	200/03,	201/03,
o. 11/22, 55/16, 185/14	206/32,	208/04,	211/26,	212/26
o.-a 93/24, 93/24			o.-amı 41/28,	62/20
o.-abilir 195/32			o.-anın 118/10	
o.-acağı 96/18			o.-anlar 23/19,	28/19,
o.-acağını 32/01, 51/16,	47/22			
79/23, 81/08, 84/31, 131/11, 150/16,			o.-anlarda 35/31	
153/30, 162/22			o.-anlardı 20/13	
o.-acak 17/24, 50/06,			o.-anları 110/05,	
50/25, 51/10, 53/12, 55/18, 58/26,	154/05,	198/26		
60/03, 60/16, 68/26, 68/27, 68/33,			o.-anların 155/06,	
70/14, 84/16, 93/34, 98/22, 107/09,	182/08			
109/35, 115/18, 115/18, 119/08,			o.-arak 13/10,	27/15,
154/09, 184/35, 189/30, 199/27			42/31, 54/09, 54/28, 57/33, 71/03,	
o.-acaklardı 178/22			73/21, 80/17, 82/34, 82/35, 87/12,	
o.-acaklarımı 138/16			96/10, 99/19, 100/24, 104/19, 106/24,	
o.-acakmış 51/11			116/04, 130/16, 136/02, 142/32,	
o.-acaksın 194/16,			148/10, 148/11, 148/14, 153/05,	
197/05			153/29, 155/14, 164/12, 165/34,	
o.-acaktı 45/18, 65/16,			170/36, 177/02, 180/01, 183/01,	
69/28, 106/28, 107/14, 110/08, 142/17			212/32	
o.-amadı 14/13			o.-ayım 35/20	
o.-amamışız 43/16			o.-du 10/08,	10/27,
o.-amayacağını 138/24			13/32, 13/33, 18/11, 27/02, 27/29,	
o.-amaz 198/34			31/21, 36/10, 38/06, 39/20, 40/34,	
o.-amazdı 15/33, 51/06,			41/15, 41/25, 42/27, 49/18, 49/20,	
83/01, 112/06, 152/19, 175/18			60/21, 65/05, 69/15, 70/04, 73/29,	
o.-amazsın 172/30			75/22, 80/12, 81/09, 83/04, 85/03,	
o.-an 8/28, 8/36, 12/14,			85/38, 90/22, 92/20, 93/22, 93/25,	
12/33, 13/09, 14/30, 15/12, 15/16,			94/05, 95/19, 102/36, 104/15, 104/23,	
15/19, 17/14, 18/04, 18/08, 19/33,			115/16, 121/22, 124/11, 126/05,	
20/05, 20/34, 22/13, 22/36, 23/07,			130/06, 130/12, 132/19, 132/23,	
24/19, 25/04, 27/22, 28/13, 33/31,			134/14, 141/32, 148/23, 149/35,	
34/05, 35/04, 35/24, 37/18, 37/29,			152/30, 164/29, 174/04, 178/34,	
44/09, 45/02, 53/01, 54/04, 56/02,			179/24, 185/27, 188/24, 191/13,	
60/14, 66/06, 66/33, 71/19, 72/28,			194/24, 194/24, 194/35, 197/09,	
75/01, 75/20, 76/06, 77/18, 79/05,			201/35, 203/33, 205/30, 207/17,	
79/15, 82/33, 84/11, 85/13, 86/24,			212/21	
87/04, 88/10, 97/17, 97/31, 99/19,			o.-duğu 7/07,	8/20,
104/32, 106/05, 107/20, 107/31,			9/32, 10/29, 22/02, 23/15, 24/03,	
111/28, 112/03, 118/17, 120/19,			27/16, 28/30, 37/04, 38/26, 38/27,	

39/04, 44/14, 45/01, 45/27, 47/21,
47/30, 52/30, 53/32, 55/25, 56/13,
59/15, 62/09, 64/13, 68/11, 73/32,
78/01, 80/02, 80/07, 80/20, 84/06,
86/09, 89/23, 90/33, 94/01, 95/34,
99/03, 100/11, 102/22, 106/09, 106/37,
115/20, 119/12, 119/19, 120/10,
124/17, 124/18, 126/06, 127/08,
135/11, 144/03, 145/20, 147/02,
147/28, 148/33, 151/14, 151/15,
161/11, 166/12, 175/06, 175/10,
177/35, 179/13, 182/32, 187/19,
191/03, 191/06, 191/09, 192/19,
193/04, 193/25, 197/13, 198/30,
202/17, 204/31, 205/12, 206/35,
213/05, 214/05

o.-duğudur 58/20

o.-duğum 61/18

o.-duğumu 41/08

o.-duğumuz 53/32

o.-duğumuza 68/18

o.-duğuna 15/32, 94/17,

116/18, 122/14, 162/28

o.-duğundan 48/19,

153/13, 198/10

o.-duğundandı 109/23

o.-duğunu 9/09, 13/29,

14/14, 14/24, 18/03, 18/10, 21/20,

24/12, 27/03, 27/27, 36/04, 36/09,

43/28, 48/07, 50/14, 50/25, 52/13,

55/06, 55/31, 56/18, 56/35, 58/30,

59/35, 70/18, 75/18, 75/19, 77/34,

79/04, 79/18, 80/31, 83/13, 83/22,

84/22, 84/31, 91/01, 94/29, 98/04,

100/31, 111/01, 111/07, 111/26,

115/23, 118/09, 118/32, 121/34,

123/25, 123/33, 124/02, 126/37,

127/28, 136/17, 138/08, 138/09,

138/20, 139/36, 140/02, 141/02,

142/33, 143/06, 144/11, 146/09,

147/22, 151/22, 153/11, 159/02,

162/31, 167/01, 167/21, 174/14,

175/08, 177/08, 177/16, 179/17,

188/09, 188/34, 190/10, 190/32,

191/14, 192/34, 195/25, 198/09,

205/35, 207/11, 207/20, 207/25,

207/29, 208/14, 209/13, 209/21,

211/09, 211/34, 214/07

o.-duğunun 134/34,

153/04

o.-dukça 12/33, 37/04,
45/08, 71/18, 135/22, 214/04

o.-dukları 33/10, 48/09,
120/34, 129/25

o.-duklarını 35/08,
44/12, 52/19, 58/32, 121/06, 124/24,
145/15, 145/30, 146/05, 146/07

o.-duktan 206/18

o.-dular 56/30, 62/01

o.-dum 62/06

o.-dun 18/21, 69/08,
193/01, 193/01

o.-ma 55/20

o.-madan 27/29, 48/08,
102/31, 135/25, 145/05, 179/18,
200/15, 207/25, 213/04

o.-madı 17/28, 43/29,
53/17, 55/25, 63/12, 167/24, 170/35

o.-madığı 31/05, 32/27,
47/34, 84/28, 85/01, 85/27, 89/27,
101/33, 136/12, 153/17, 164/10,
168/16, 187/23

o.-madığına 45/19,
187/17, 195/34

o.-madığını 12/03,
39/21, 57/10, 57/31, 57/35, 60/13,
97/12, 98/35, 112/10, 138/12, 138/17,
146/24, 161/18, 171/12, 177/34,
179/36, 180/10, 192/35, 200/15,
204/34

o.-madığının 75/17

o.-madıkça 183/13

o.-mak 13/13, 17/18,
28/04, 84/08, 99/08, 102/29, 106/36,
107/04, 111/16, 146/32, 152/35,
200/28

o.-makla 47/20, 85/31

o.-maktan 10/19, 17/22,
61/24, 81/32, 183/05

o.-malıdır 61/07

o.-malıydı 107/19

o.-mamakla 147/24

o.-mamaktır 151/13

o.-mamalı 16/02

o.-maması 152/19

o.-mamasına 7/22,
31/12

o.-mamasında 199/16

o.-mamasını 76/14

o.-mamişti 121/31

o.-manın 136/32
o.-masa 23/07, 41/14,
57/17, 109/19, 125/05, 142/21, 150/31,
153/26, 160/29, 161/17, 187/11
o.-masalar 145/14
o.-masan 150/36
o.-ması 18/26, 24/20,
34/18, 66/09, 83/34, 111/07, 111/22,
119/30, 129/11, 130/05, 145/12,
160/23, 167/36, 186/16
o.-masın 88/35, 174/22
o.-masına 33/26, 57/05,
96/12, 106/31, 117/06, 185/21, 189/08
o.-masında 189/29,
199/16
o.-masından 121/25,
191/08
o.-masını 51/36,
151/19, 190/13
o.-maya 49/14, 56/26,
58/26, 110/27
o.-mayabilirdi 34/15
o.-mayacağıını 80/17
o.-mayacak 57/12,
200/27
o.-mayacaktı 85/13,
120/06, 179/27
o.-mayan 7/21, 12/16,
20/02, 21/24, 32/10, 33/32, 36/27,
44/25, 46/06, 58/34, 59/26, 79/33,
97/10, 99/25, 111/03, 143/15, 144/37,
146/10, 151/23, 155/22, 160/10,
166/18, 175/11, 187/06, 193/13,
212/35
o.-mayarak 18/19,
24/07
o.-mayıp 24/11
o.-maz 11/19, 20/13,
60/22, 119/26, 135/14, 168/29, 169/16,
179/12, 202/31
o.-mazdı 123/35,
123/36, 171/20
o.-mazsa 20/16, 43/29,
140/21, 182/16, 191/20, 213/14
o.-muş 37/10, 77/29,
89/28, 89/34, 112/36, 122/01, 133/22,
174/07, 187/01, 191/25, 193/27,
193/31
o.-muştı 25/07, 25/18,
30/06, 48/18, 59/13, 62/25, 86/06,

91/26, 135/11, 182/14, 193/10, 193/32,
200/10
o.-sa 17/28, 20/14,
35/11, 42/16, 51/27, 52/16, 58/35,
108/22, 109/33, 121/32, 141/04,
151/28, 164/16, 172/15, 173/24,
174/21, 177/26, 183/14, 186/28,
190/03, 190/22, 190/30, 191/25,
197/26, 198/12, 206/19
o.-salar 33/11, 88/23,
178/20
o.-salarđı 191/22
o.-san 180/31, 195/22
o.-saydı 42/11, 42/11
o.-sun 26/26, 26/30,
26/33, 27/28, 33/33, 38/15, 38/15,
43/05, 53/06, 55/30, 56/09, 57/23,
61/21, 70/26, 86/03, 122/13, 123/17,
142/11, 142/11, 152/09, 152/16,
172/29, 173/11, 183/13, 189/26,
194/26, 197/07, 207/10, 210/19
o.-un 77/32
o.-unur 168/30
o.-up 44/02, 59/14,
143/11, 144/33, 194/11, 197/23
o.-ur 17/12, 20/13,
42/08, 50/12, 50/32, 70/18, 95/23,
123/02, 152/25, 162/09, 174/37,
179/24, 183/34, 184/19, 184/21,
189/24, 189/24, 194/19, 194/27,
202/32
o.-urdu 13/26, 15/22,
24/22, 24/34, 25/10, 28/10, 29/09,
33/32, 104/30, 110/17, 145/22, 190/02,
191/26, 199/30
o.-urlar 33/17
o.-urlardı 34/08
o.-ursa 13/34, 26/26,
26/30, 56/09, 80/05, 123/17, 149/34,
152/16, 168/15, 173/14, 194/26,
196/28, 207/10, 210/19
o.-ursun 151/26, 183/34
o.-uşu 129/20
o.-uveren 13/07
o.-uyor 51/01, 53/25,
99/22, 103/33, 104/28, 118/37, 129/28,
142/20, 147/12, 152/08, 157/32,
163/03, 170/10, 184/12, 191/04,
195/05, 195/08, 202/04, 204/18,
211/11

o.-uyordu 78/17, 85/25,
90/12, 97/20, 114/17, 124/06, 127/10,
144/05, 145/26, 145/28, 186/14,
209/20

o.-uyorlar 85/27
o.-uyorsun 103/25,
157/32

o.-uyorum 174/25
[=872]
olabil-: (T.) Olma,
gerçekleşme ihtimali veya imkânı
bulunmak.

o.-eceğini 56/33
o.-ir 109/19
o.-irdi 109/20, 189/20
[=4]

oldukça: (T.) Olabildiğince.
o. 18/26, 19/24, 21/16,
44/26, 44/32, 66/33, 74/19, 86/23,
88/06, 92/15, 94/01, 97/15, 100/10,
101/25, 136/09, 136/22, 153/25,
164/26, 178/01, 183/06, 212/14,
214/03

[=22]
oldum olalı: Eskiden beri,
kendimi bildiğimden beri, oldum
bittim, oldum olasıya.

o. 40/30
[=1]
olgun: Bilgi, görgü ve
hoşgörüsü gereği kadar gelişmiş,
ağırbaşlı (kimse).

o. 30/02
[=1]

oluk, -ğu: Bir şeyin akmasına
yarayan üst yanı açık boru.

o.+u 117/04
[=1]

olun-: (T.) Olma işine konu
olmak.

o.-ur 168/30
[=1]

oluru: (T.) Bir işin
yapılabilmesini sağlayacak çıkar yol.

o.+na 18/29
[=1]

oluver-: (T.) Çabucak veya
kısa sürede olmak.

o.-mişler 52/23
o.-mişti 27/30, 30/02

[=3]

omuz: (T.) Boynun iki
yanında, kolların gövdeye bağlandığı
bölüm.

o. 70/21, 84/17
o.+larda 24/33
o.+larına 37/17, 37/18
o.+larında 152/27
o.+larından 143/27,

213/30
o.+larını 35/18, 59/10,
103/01, 113/26, 119/14, 135/08,
167/10

o.+larıyla 90/04
o.+una 71/04, 73/32,
78/27, 81/11, 95/16, 129/23, 173/12,
203/01

o.+unda 214/16
o.+undan 134/09,
160/24

[=27]
on: (T.) Bir sayı.

o. 17/08, 27/19, 30/25,
33/29, 52/01, 72/33, 85/17, 88/28,
97/23, 102/01, 102/17, 107/17, 146/30,
150/27, 153/19, 160/02, 167/20,
170/05, 172/11, 173/02, 175/03,
175/06, 176/26, 177/30, 181/26,
193/14, 201/15

o.+da 58/35
[=28]

on altı: (T.) Bir sayı.
o.+yı 25/18

[=1]
on beş: (T.) Bir sayı.

o. 12/04, 30/21, 41/18,
41/19, 52/01, 52/09, 96/19, 112/28,
164/24, 184/10, 186/06, 194/26,
202/03

[=13]
on dört: (T.) Bir sayı.

o. 24/13
o.+tü 140/13

[=2]
on iki: (T.) Bir sayı.

o. 35/06, 140/13
o.+ye 13/17

[=3]
on sekiz: (T.) Bir sayı.

o. 21/10

o.+den 31/12
[=2]
onuncu: (T.) On sayısının sıra sıfatı, sırada dokuzuncudan sonra gelen.

o. 182/26
[=1]
on üç: (T.) Bir sayı.
o.+e 30/01
[=1]
ora: (T.) O yer.
o.+da 9/08, 11/07,
14/27, 26/07, 28/02, 33/16, 40/08,
75/07, 77/02, 83/17, 92/09, 92/21,
95/34, 101/32, 110/28, 112/20, 119/20,
120/05, 126/27, 133/15, 137/17,
141/07, 148/25, 151/09, 156/11,
159/16, 166/21, 174/25, 178/16,
189/05, 211/23, 212/31, 213/12,
214/19

o.+daki 95/03, 137/06,
138/11, 201/20
o.+dakilerden 89/25,
92/03
o.+dan 106/06, 114/16,
116/05, 125/02, 142/32, 160/15,
161/10, 190/11
o.+daydım 94/11, 95/18
o.+larda 197/10
o.+lardaki 102/19,
213/14

o.+ları 25/07
o.+sı 119/05
o.+sını 69/24
o.+sıydı 40/08
o.+ya 31/09, 47/08,
94/14, 102/06, 102/11, 104/05, 113/31,
115/34, 120/12, 120/31, 125/19,
140/24, 151/23, 173/04, 196/19,
197/12, 213/25, 214/05, 214/34
o.+yı 100/27, 114/37
[=78]

orman: (T.) Ağaçlarla örtülü geniş alan.

o.+lara 210/19
[=1]
orospu: (Far.) Kolay elde edilen, düşük ahlaklı kadın.
o. 36/05
o.+lar 31/15, 33/34

o.+lardan 146/27
o.+yu 36/06
[=5]

orta: (T.) Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer; başlangıcı ile bitimi arasında eşit uzaklıkta olan sürre.

o. 19/23, 20/17, 30/23,
42/03, 62/03, 88/36, 103/09
o.+da 47/34, 48/07,
89/06, 89/27, 98/05, 98/32, 99/15,
132/13, 134/34, 153/11, 178/14,
180/12, 186/32, 194/11, 207/25
o.+daki 152/20
o.+dan 22/18, 92/25,
199/29

o.+lara 100/28
o.+larda 35/21
o.+sına 9/07, 91/08,
168/07

o.+sında 66/37, 73/30,
79/08, 102/08, 143/12, 155/10, 180/26
o.+sındaki 74/09,
86/25, 88/20
o.+sından 19/04, 144/28
o.+ya 45/32, 57/15,
82/14, 87/13, 90/30, 98/13, 103/04,
105/16, 105/20, 163/25, 199/32,
215/07

[=55]
ortak, -ği: (T.) Birlikte iş yapan, ortaklaşa yararlarla birbirlerine bağlı kimselerden her biri, şerik, hissedar, partner.

o. 147/12
[=1]
ortak ol-: (T.) Bir şeyi paylaşmak veya bir şeye katılmak.
o.-mayışında 183/09
[=1]

ortalık, -ği: (T.) Bulunulan yer, çevre.

o. 37/04, 72/21, 79/09,
101/33, 125/22, 133/22, 133/36,
156/14, 178/19, 206/02, 213/13
o.+a 75/05, 117/15
o.+ı 114/06, 120/31
o.+ın 153/13, 189/35

o.+ta 110/22, 121/11,
132/19
[=20]
ortaya düş-: Kadın orta malı
olmak.
o.-tüğünü 190/37
[=1]
orta yaşlı: Ne genç ne de
yaşlı olan.
o. 176/26
[=1]
oruç, -cu: (Far.) Tanrı'ya
ibadet amacıyla yeme, içme vb.
şeylerden belli bir süre kendini
alikoyma.
o. 28/11
[=1]
ot: (T.) Toprak üstündeki
bölümleri odunlaşmayıp yumuşak
kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim
sonra kuruyan küçük bitkiler.
o. 24/33, 127/25,
129/31
o.+lar 101/08
o.+ları 175/20
o.+larla 142/14
o.+lu 24/24
[=7]
Othello: William
Shakespeare'in yazdığı trajedilerden
biri ve aynı zamanda oyunun baş
erkek kahramanıdır.
o. 67/11
[=1]
otur-: (T.) Vücudun belden
yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı
vererek bir yere yerleşmek
o. 17/32, 38/12, 123/21,
149/20, 179/12, 194/03
o.-acak 120/17
o.-amayacaktı 168/02
o.-amaz 90/22
o.-an 9/12, 87/07,
87/32, 89/22, 99/27, 209/04
o.-anlar 89/15, 206/25
o.-anlarla 160/06
o.-arak 24/30, 36/13,
71/30, 73/12, 129/02, 143/09, 145/35,
156/31

o.-du 38/13, 53/23,
78/31, 79/10, 79/26, 89/04, 101/24,
102/28, 117/08, 139/19, 141/19,
149/36, 152/02, 175/27, 178/17,
192/08, 193/06, 194/02, 212/12
o.-duğu 19/31, 80/06,
80/09, 80/24, 91/29, 95/21, 99/31,
117/22, 125/29, 141/21, 143/07,
144/20, 157/12, 157/17, 187/26,
188/16, 208/14
o.-duğunu 57/24
o.-duk 41/20
o.-dukça 150/33
o.-dukları 95/05
o.-dular 77/19, 78/25,
80/35
o.-dum 63/14
o.-madı 213/11
o.-mak 135/25, 182/34,
196/06
o.-maktan 190/16
o.-man 156/11
o.-manın 150/29,
152/23
o.-masını 60/08
o.-maya 31/01
o.-muş 40/21, 68/11,
79/05, 103/35, 115/28, 156/35, 207/29
o.-muşlardı 86/21
o.-muştı 39/06, 55/02,
88/34
o.-sun 68/07
o.-un 166/17
o.-up 64/21, 77/17,
96/07, 131/35, 136/13, 144/25, 147/12,
164/03, 165/10, 167/18, 167/21,
173/07, 182/27, 186/33, 194/36,
202/33
o.-ur 16/06
o.-urken 163/27
o.-urlardı 25/21
o.-ursa 184/19
o.-urum 42/18
o.-uyor 134/02, 162/34,
165/21
o.-uyordu 36/37
o.-uyorlardı 207/27
o.-uyoruz 194/10
[=120]

oturt-: (T.) Oturma işini yaptırmak.

o.-arak 73/17, 138/14
o.-muşlardı 87/01
o.-tu 38/31, 78/11,

139/22, 210/07

o.-uluyor 112/14
[=8]

oturtul-: (T.) Oturtma işine konu olmak.

o.-muş 118/28
[=1]

oturuver-: (T.) Ansızın veya çabucak oturmak.

o.-di 183/23
o.-mekte 150/27
[=2]

otuz: (T.) Bir sayı.
o. 12/26, 100/04,
151/03

o.+una 106/31
[=4]

otuz beş: (T.) Bir sayı.

o. 165/25
o.+ten 7/22
[=2]

otuz bir: (T.) Bir sayı.

o. 45/34
[=1]

ova: (T.) Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük, yazı.

o. 19/20, 203/30
o.+nın 101/32
o.+sı 212/16
o.+ya 101/29, 214/32
o.+yı 203/08
[=7]

ovuştur-: (T.) Bir şeyi bastırarak, başka bir şey üzerinden geçirmek.

o.-arak 23/24
o.-uyordu 128/36
[=2]

oyala-: (T.) Belirli bir süre birinin dikkat ve ilgisini başka bir şey üzerine çekmek, meşgul etmek.

o.-dı 107/03

o.-dığını 146/23
o.-mak 72/11, 188/29
o.-mıyor 108/04
o.-yordu 144/10
[=6]

oyalan-: (T.) Oyalama işine konu olmak.

o.-mak 114/03
[=1]

oyalı: (T.) Kenarına oya yapılmış veya geçirilmiş .

o. 31/18, 31/28, 88/19
[=3]

oyluk, -ğu: (T.) Uyluk, kalçadan dize kadar olan bacak bölümü.

o.+larını 87/24
[=1]

oyna-: (T.) Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak; kımıldamak, hareket etmek; müziğin gerektirdiği uyumlu hareketleri yapmak.

o.-diklerinden 98/32
o.-madığımı 46/18
o.-mak 20/31, 89/33
o.-makta 54/03
o.-maktaydılar 86/29
o.-mam 46/10, 46/14
o.-maya 66/01, 88/29,
90/33, 144/30, 150/11

o.-mayı 146/22
o.-rken 72/14
o.-rlardı 23/15, 28/27
o.-sın 48/16
o.-yan 154/17
o.-yanlar 90/28, 91/31
o.-yanlardan 91/12,

91/15

o.-yanların 90/30
o.-yor 47/25, 95/29,
192/29, 193/24
o.-yordu 25/05, 75/24,
91/03, 165/22, 192/24
o.-yorlardı 79/29
[=34]

oynan-: (T.) Oynama işine konu olmak.

o.-an 45/33
[=1]

oynaş-: (T.) Birbiriyle oynamak. [=2]

o.-arak 20/06

[=1]

oynat-: (T.) Oynamasını sağlamak.

o.-a 66/34, 66/34

o.-arak 175/14, 195/06

o.-ırlarmış 39/23

o.-ıyordu 143/23

o.-ıyorlardı 33/03

o.-tı 136/16

[=8]

oyul-: (T.) Oyma işi yapılmak.

o.-muş 103/18

[=1]

oyun: (T.) Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence; müzik eşliğinde yapılan hareketlerin bütünü; kumar.

o. 46/10, 46/14, 46/20, 46/28, 48/28, 66/09, 89/33, 116/04

o.+a 40/06, 47/09, 87/10, 91/11, 91/14

o.+da 47/33

o.+du 45/34

o.+la 47/26

o.+lar 16/33, 45/33, 86/29

o.+lara 45/27

o.+ları 87/26, 128/11

o.+larını 23/09

o.+u 46/06, 46/13, 48/13, 48/17, 68/25, 88/01, 206/03

o.+udur 46/01

[=31]

oyuncak, -ğı: (T.) Oyun aracı.

o.+ı 199/18

[=1]

oyuncu: (T.) Herhangi bir oyunda oynayan kimse.

o.+lar 91/08

o.+ların 47/01

[=2]

oyun havası: Kıvrak ritimli ezgi.

o.+ları 86/26, 146/30

Ö

- öbür:** (T.) Öteki, diğer.
ö. 44/05, 51/24, 63/16, 64/01, 68/15, 72/01, 77/16, 81/12, 83/21, 117/03, 120/30, 139/12, 166/08, 208/13, 210/16
ö.+leri 42/07
ö.+ü 31/10
ö.+ünde 88/14
[=18]
- öbürü:** (T.) Öteki, öbür kişi veya şey, diğeri, öbürkü.
ö.+nü 10/01
[=1]
- öde-:** (T.) Bedelini vererek bir zararı karşılamak, tazmin etmek.
ö.-dikten 68/26
ö.-meli 70/32
ö.-meye 49/15
ö.-r 70/34, 70/34
ö.-yeceğim 65/17
ö.-yeceksin 65/20
[=7]
- öden-:** (T.) Ödenme işine konu olmak.
ö.-mesinin 84/13
[=1]
- öğle:** (T.) Gün ortası, öğlen, öğle vakti.
ö. 29/20, 100/19, 152/26
ö.+den 29/23, 49/04, 126/14
ö.+lere 197/03
ö.+ye 28/12, 29/21, 29/24, 79/16, 136/09, 191/30, 214/04
[=14]
- öğleüzeri:** (T.) Öğleüstü, öğleye yakın zamanda.
ö. 28/14
[=1]
- öğle yemeği:** Öğle saatlerinde yenen yemek.
ö. 172/04
[=1]
- öğleyin:** Öğle vakti.
ö. 76/27, 200/19
[=2]

öğren-: (T.) Bilgi edinmek, haber almak.

- ö.-di 136/11, 188/09, 197/15
ö.-diği 138/09, 167/21, 197/24
ö.-dim 18/13, 71/05
ö.-ememişti 146/22
ö.-ince 36/09
ö.-inceye 17/16
ö.-irim 18/16
ö.-irse 70/18
ö.-irsin 148/25
ö.-irsiniz 46/12
ö.-iyor 22/03, 27/22
ö.-meden 60/12
ö.-mek 18/17, 53/06, 61/30, 108/33, 139/26, 194/31, 198/26
ö.-mişti 106/34
ö.-se 111/03
ö.-sin 40/03
[=28]

öğrenil-: (T.) Öğrenme işi yapılmak.

- ö.-miş 146/10
[=1]

öğret-: (T.) Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.

- ö.-emeyiz 118/10
ö.-iyor 35/01
ö.-mek 25/28
ö.-mişti 44/12, 139/36
ö.-ti 151/03
ö.-tiği 95/10
[=7]

öğür-: (T.) Kusarken veya kusacak gibi olurken "öğürtü" sesi çıkarmak.

- ö.-me 158/05, 158/32
ö.-mekte 157/24
ö.-meye 158/31
[=4]

ökçe: (T.) Ayakkabı altının toprağa rastlayan yüksek bölümü, topuk.

- ö.+li 29/29
[=1]

ökçesiz: (T.) Ökçesi olmayan (ayakkabı).

- ö. 144/18

[=1]
öksür-: (T.) Solunum yolları zarlarının rahatsızlığı sebebiyle akciğerlerdeki havayı birdenbire ve gürültülü bir sesle dışarı vermek.

ö.-meye 108/14

[=1]

öksürük, -ğü: (T.) Ciğerlerdeki havanın, solunum organlarının kasılması ve zorlanmasıyla ağızdan gürültü ile çıkması.

ö.+ler 103/24

[=1]

öküz: (T.) Çift sürmekte, kağını çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan erkek sığır.

ö.+ü 102/17

[=1]

öl-: (T.) Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek.

ö.-eli 170/10

ö.-elim 60/30

ö.-en 161/20

ö.-enlerin 09/22

ö.-erek 199/29

ö.-meden 110/11

ö.-meleriydi 34/02

ö.-meye 99/10, 154/23

ö.-meyenler 153/25

ö.-müş 209/24

ö.-müştü 170/10

ö.-se 182/36

ö.-ünce 24/10

ö.-ünceye 61/12

ö.-üp 41/25

ö.-ürse 110/08

ö.-üyor 99/23, 116/01

[=19]

ölç-: (T.) En, boy, hacim, süre gibi nicelikleri kendi cinslerinden seçilmiş bir birimle karşılaştırıp kaç birim geldiklerini belirtmek.

ö.-tüğü 45/04

[=1]

ölçülü: (T.) Belirli bir ölçüde olan.

ö. 88/28

[=1]

öldür-: (T.) Bir canlının hayatına son vermek.

ö.-düğünden 95/08

ö.-düğünü 97/30

ö.-düler 7/04

ö.-ecek 43/17

ö.-menin 111/24

ö.-meye 59/14, 82/14

ö.-meyi 98/33

ö.-müş 111/22

ö.-se 96/17

ö.-ün 43/33

[=11]

öldürücü: (T.) Öldüren, ölüme sebep olan, ölüme yol açan.

ö. 200/07

[=1]

öldürül-: (T.) Öldürme işine konu olmak.

ö.-düşü 16/12, 100/14

ö.-eceklerini 154/23

[=3]

ölü: (T.) Hayatı sona ermiş olan, artık yaşamıyor olan, morto, diri karşıtı.

ö. 92/10, 161/29, 163/12

ö.+leri 9/15, 9/25

ö.+lerin 10/14

ö.+nün 106/17, 164/12

ö.+süne 106/14

ö.+yü 214/11

[=10]

ölüm: (T.) Bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahret yolculuğu, ebedî uyku, emrihak, irtihal, memat, mevt, vefat.

ö. 20/14, 161/28, 163/09, 206/19, 209/13

ö.+e 175/15

ö.+ü 154/20, 161/20

ö.+ün 24/11

ö.+ünden 108/07, 162/26, 164/24, 168/12, 177/05

ö.+ünün 94/16

[=15]

ömür: (Ar.) Yaşam.

ö. 24/34, 159/35, 177/18

ö.+ü 200/02
ö.+üm 151/04
ö.+ümün 42/18
ö.+ünde 109/28, 166/05
ö.+ünün 67/16, 69/32,
69/33, 81/29, 81/29, 109/18, 109/22,
109/23, 151/25, 203/04, 215/03
[=19]
ön: (T.) Bir şeyin esas tutulan
yüzü, arka karşıtı.
ö. 20/03, 47/05, 123/20,
124/05, 126/31, 127/15
ö.+de 55/27, 168/06
ö.+e 49/18, 118/17,
120/23, 124/18, 166/05, 208/08
ö.+leri 175/06
ö.+lerinde 129/03
ö.+lerindeki 25/22
ö.+lerine 8/27, 12/09,
86/27, 102/16, 128/15, 164/04, 211/26
ö.+ü 48/03, 150/02,
160/01
ö.+üme 41/35
ö.+ünde 8/36, 25/20,
37/09, 41/25, 44/20, 47/33, 47/35,
68/35, 72/01, 75/04, 80/08, 88/18,
91/01, 96/03, 132/30, 134/25, 138/33,
154/01, 155/14, 159/16, 160/14,
162/04, 162/21, 168/21, 179/04,
192/19, 205/15, 213/09, 214/26
ö.+ündeki 25/13, 39/04,
49/25, 86/19, 93/03, 131/18, 136/15,
150/03, 153/06, 155/25, 192/36,
213/23, 214/34
ö.+ünden 72/24,
109/14, 161/07, 205/05
ö.+üne 7/23, 18/18,
22/28, 23/05, 37/26, 39/06, 46/22,
46/25, 48/05, 48/27, 49/19, 53/26,
53/37, 60/18, 71/03, 78/09, 80/23,
82/16, 83/05, 85/02, 87/02, 94/14,
100/22, 102/35, 104/07, 104/21,
122/14, 125/25, 128/31, 136/24,
140/05, 151/32, 152/02, 152/21,
157/12, 160/05, 175/07, 176/26,
179/24, 180/26, 181/03, 181/10,
194/22, 200/26, 201/29, 201/32,
204/08
ö.+ünü 149/18, 172/05,
201/03, 203/24

[=125]

önayak: "Diğerlerine örnek
olmak üzere bir işe ilk önce başlamak"
anlamında önayak olmak deyiminde
geçer.

ö. 189/30

[=1]

önce: (T.) İlk olarak,
başlangıçta.

ö. 43/34, 51/02, 92/32,
104/15, 139/10

ö.+den 22/07

ö.+leri 39/19

ö.+yi 129/13

[=8]

önle-: (T.) Bir şeyin olmasını
veya yapılmasına engel olmak.

ö.-di 65/05

ö.-mek 70/09

[=2]

önlük, -ğü: (T.) Herhangi bir
iş genellikle de yemek yaparken giysi
kirlenmesin diye giyilen, boyundan
askılı ve bele bağlanan örtü, iş önlüğü.

ö.+lü 22/18

[=1]

öp-: (T.) Sevgi, saygı,
bağlılık, teşekkür belirtmek amacıyla
dudaklarını bir şeye veya birine
değdirmek.

ö.-eçeği 83/16

ö.-eçti 59/33

ö.-er 15/14

ö.-erek 141/16

ö.-erler 137/31

ö.-ersin 195/22

ö.-mek 143/14, 208/01

ö.-meye 40/27, 143/20

ö.-tü 139/22

ö.-tükten 171/24

ö.-üp 196/24

ö.-üyor 53/35

[=14]

öpül-: (T.) Öpme işine konu
olmak.

ö.-üp 112/13

[=1]

ör-: (T.) İplik, yün, tel, saz
vb.ni birbirine dolayarak veya

geçirerek işlemek veya tezgâhta dokumak.

ö.-düğü 69/23

ö.-me 47/16

ö.-mekle 58/06

[=3]

ördek, -ği: (T.) Perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan, su kuşu, badi, badik.

ö. 20/08, 20/31, 25/24

ö.+lere 25/31

[=4]

örgü: (T.) Örme işi veya biçimi.

ö. 29/33, 77/05, 144/16, 175/29

ö.+lerin 175/30

ö.+sü 58/06

[=6]

örnek, -ği: (T.) Bir düşünceyi, kuralı, gözlemi veya savı desteklemek ve açıklamak amacıyla ileri sürülen söz, yapılan davranış, misal.

ö. 152/25

[=1]

ört-: (T.) Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak.

ö.-ecek 84/11, 87/03

ö.-en 9/05, 101/31, 127/24, 204/22, 212/02, 214/30

ö.-memişim 213/18

ö.-meye 19/09, 37/08

ö.-üyordu 133/04

[=12]

örtü: (T.) Örtmek için kullanılan şey, vualet.

ö. 45/32, 212/29

ö.+lü 72/31

ö.+süne 100/30

[=4]

örtül-: (T.) Örtme işine konu olmak.

ö.-dü 45/32, 131/05

ö.-meye 102/10

ö.-ü 128/26

[=4]

örtülü: (T.) Örtüsü olan; örtülmüş, bir şeyle kaplanmış.

ö. 8/32, 79/28, 86/20,

117/11

[=4]

örtüver-: (T.) Ansızın veya çabucak örtmek.

ö.-mişlerdi 215/01

[=1]

öt-: (T.) Kuş veya böcekler, değişik tonda ses çıkarmak; herhangi bir nesne sürekli ses çıkarmak.

ö.-en 96/04, 126/18

ö.-üyor 127/05

[=3]

öte: (T.) Konuşanın temel olarak aldığı bir şeyden daha uzak olan yer veya şey, mavera.

ö. 75/09

ö.+de 32/02, 89/22,

125/18

ö.+me 63/06

ö.+sinde 8/30, 79/27

[=7]

öteberi: Önemsiz, ufak tefek şeyler.

ö. 21/03

ö.+yi 63/09

[=2]

öteki: (T.) Diğeri, öbürü.

ö. 54/10, 73/29, 81/23, 89/09, 93/31, 122/24, 139/11, 149/03, 149/28, 157/26, 172/19

ö.+lerden 152/33

ö.+ni 151/12, 156/35

[=14]

öttür-: (T.) Ötmesini sağlamak veya ses çıkarttırmak.

ö.-üyorlardı 30/11, 30/15

[=2]

öttürül-: (T.) Öttürme işine konu olmak.

ö.-ür 24/29

[=1]

öyle: (T.) Onun gibi olan, ona benzer; o denli, o kadar, o derece.

ö. 16/17, 16/18, 27/11, 36/02, 39/32, 43/17, 50/21, 58/22, 58/27, 64/06, 97/33, 107/08, 122/24, 132/05, 132/20, 140/17, 149/23, 150/29, 156/03, 170/20, 173/07,

173/11, 173/26, 183/05, 196/21,
202/32

ö.+yşe 11/16, 38/01

[=28]

öylesi: (T.) Ona benzer, onun
gibi.

ö.+ne 51/11

[=1]

öyleyse: (T.) O halde.

ö. 78/07, 123/14,
137/12, 194/31, 202/12

[=5]

P

pabuç, -cu: (Far.) Ayakkabı.
p.+ları 29/29
p.+ların 196/19
p.+u 142/07
[=3]

pabuççu: Ayakkabıcı.
p. 39/22, 41/28, 52/03
[=3]

pabuçlu: Ayağında pabucu olan.
p. 86/28
[=1]

paça: (Far.) Pantolon, don, şalvar vb. giyeceklerde bacakların çıktığı aşağı bölüm.
p.+ları 156/33
p.+larının 89/13
[=2]

paçavra: (Rum.) Eskimiş bez veya kumaş parçası, çaput.
p.+lar 10/11
[=1]

pahalı: Fiyatı yüksek olan, ucuz karşıtı.
p.+ya 96/27
[=1]

paket: (Fr.) İçinde bir veya birçok şey bulunan, kağıda sarılarak veya kutuya konularak bağlanmış, elde taşınacak büyüklükte nesne.
p.+ini 48/35
[=1]

palamutluk, -ğu: Palamut ağaçlarının çok olduğu yer, palamut bahçesi.
p. 210/22
[=1]

palavra: (İsp.) Herhangi bir konuda gerçeğe aykırı, uydurma söz veya haber, balon.
p. 61/23
p.+ları 55/33
[=2]

paldır küldür: Kaba bir gürültü çıkararak, gürültü yaparak.
p. 103/30
[=1]

pamukaki: (Far.+Yun.) Beyaz iş işlemekte kullanılan bir tür parlak pamuk ipliği.
p. 25/35
[=1]

panorama: (Fr.) Genel görünüm.
p.+sında 19/17
[=1]

pansuman: (Fr.) Yara temizliği ve bakımı.
p. 105/01
[=1]

pantolon: (Fr.) Belden başlayan ve genellikle paçaları ayak bileklerine kadar inen giyecek.
p. 209/24
p.+la 142/08
p.+u 206/04
p.+unun 74/18, 94/27
[=5]

papaz: (Rum.) Üzerinde papaz resmi olan iskambil kâğıdı, rua.
p. 46/30
[=1]

para: (Far.) Devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı, nakit.
p. 45/13, 47/16, 47/32, 47/33, 48/05, 49/30, 51/29, 71/34, 140/15, 140/34, 173/08, 199/11
p.+daydı 68/26
p.+lar 175/04
p.+ları 33/07, 74/12, 74/15, 171/07
p.+larını 33/05
p.+m 71/22
p.+mız 72/34
p.+nı 79/33
p.+nın 47/33, 199/24
p.+nız 173/02
p.+sı 83/25, 118/10, 173/05, 177/02, 180/17
p.+sının 45/03
p.+sız 33/30
p.+ya 50/09, 171/07
p.+yı 31/14, 33/02, 47/24, 47/32, 48/29, 51/15, 65/17, 65/21, 67/24, 70/32, 71/08, 177/03

[=46]
paralı: Parası çok olan,
zengin (kimse).

p. 32/28

[=1]

parça: (Far.) Bir bütünden
ayrılan, ayrı sayılan veya ortakalan
şey.

p. 51/35, 82/27, 144/10,
154/04, 180/27, 189/08, 191/03

p.+ları 71/25

p.+larının 150/16

p.+sı 10/12, 37/26,
37/31, 82/35

p.+sını 73/11, 189/26

[=15]

parçacık, -ğı: Küçük parça,
kıvrıntı.

p. 122/13, 178/10

[=2]

parçala-: Parçalara ayırmak,
bütünlüğünü bozmak, parça parça
etmek.

p.-yarak 82/14

p.-yordu 11/07

[=2]

parçalan-: Parçalama işine
konu olmak.

p.-arak 197/31

p.-ıyor 98/01

[=2]

pardösü: (Fr.) Serin
havalarda öbür giysilerin üzerine
giyilen, paltodan ince üstlük.

p.+sünü 100/19

p.+sünün 101/28,
102/22

[=3]

parıltı: Pırıldama, göze
çarpan parlaklık.

p.+lar 86/05, 127/33

[=2]

parıltısız: Parlaklığı
olmayan.

p. 202/18

[=1]

park: (Fr.) Bir yerleşme
merkezinde halkın gezip hava alması
için düzenlenmiş ağaçlı ve çiçekli
büyük bahçe.

p. 44/20

[=1]

parla-: (T.) Güçlü bir ışık
çıkararak, ışık saçmak.

p.-dı 70/17

p.-diğini 78/24, 209/07

p.-maya 147/04

p.-yan 32/06, 75/10,
87/18, 141/24, 150/05, 157/36, 202/25

p.-yarak 67/31, 140/08

p.-yışlar 203/17

p.-yor 67/06, 102/04,
114/28, 212/07

p.-yordu 19/16, 29/30,

88/10, 157/29, 175/34, 192/22, 198/22

[=25]

parlak: (T.) Parlayan,
ışıldaya.

p. 76/16, 101/30

[=2]

parlaklık, -ğı: Parlak olma
durumu, revnak.

p.+la 61/36

[=1]

parlat-: (T.) Bir yüzeyi
düzgün ve parlak duruma getirmek,
parlamasını sağlamak.

p.-iyordu 87/07

p.-mışlar 13/14

[=2]

parmak, -ğı: (T.) İnsanda ve
bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların
son bölümünü oluşturan, boğumlu,
oynak, uzunca organların her biri.

p. 91/36, 95/32, 140/18,
155/05, 172/29, 196/31, 207/21

p.+ı 10/15

p.+ım 10/09

p.+ımı 17/23

p.+lar 88/31, 116/10

p.+ları 75/25, 87/21,
150/11, 166/08, 176/08

p.+larına 144/29

p.+larını 136/16

p.+larının 54/34, 93/02,
166/05

p.+larla 26/09, 159/12,

213/33

p.+lı 48/22

p.+tan 10/22

[=27]
parmaklı: Parmağı olan.
p. 144/31
[=1]
parmaklık, -ğı: (T.) Dik ve biraz aralıklı olarak yan yana dizilmiş tahta, demir vb. çubuklarla yapılmış bölme veya korkuluk.
p. 121/12
p.+a 96/30
p.+lardan 141/19
[=3]
parti: (Fr.) Bazı oyunarda bir kez.
p. 45/29
p.+de 155/02
p.+si 33/01
p.+sinden 34/25
[=4]
pastıra: İskambil kağıtları ile oynanan bir oyun.
p. 66/01
[=1]
pastırmalı: (T.) İçinde pastırma bulunan (yemek).
p. 47/06
[=1]
patates: (Rum.) Patlıcan bitkisinin toprak altında oluşan, nişastası çok, yenebilen yumruları.
p. 82/19
[=1]
patırtı: Pat pat çıkan sesin adı.
p. 103/34
p.+sı 72/26
[=2]
patırtısız gürültüsüz:
Gürültüsüz patırtısız, rahat, sakin.
p. 16/28
[=1]
patıska: (İt.) Çoğu pamuktan dokunmuş sık ve düzgün bez, hasse, hasa.
p. 72/31
[=1]
patla-: (T.) Nesnelere iç basıncın etkisiyle ve çoğunlukla büyük ses çıkararak dağılmak, infilak etmek.
p.-maz 28/22

p.-r 28/21
p.-yacak 83/15, 214/12
[=4]
patlıcan salata: Közlenip soyulmuş ve ince kıyılmış patlıcanlara soğanı sarımsak, domates, yeşilbiber, maydanoz karışımının eklenmesiyle hazırlanan bir tür salata.
p.+sı 44/20
[=1]
paydos: (Rum.) İş veya çalışmayı geçici olarak bırakmak.
p.+undan 36/30
[=1]
pazaracı: Değişik günlerde kurulan pazarlarda mal satan kimse.
p.+lar 153/21
p.+ları 170/31
[=2]
pazarlık, -ğı: Bir alışverişte tarafların kendileri için en elverişli fiyatı karşısındakine kabul ettirmek amacıyla yaptıkları görüşme.
p.+ını 176/33
[=1]
pazen: (Fr.) Dokuması kalın, sık ve yumuşak, bir tür pamuklu bez.
p. 9/01
[=1]
peçete: (İt.) Yemekte giysiyi korumak, ağız silmek için kullanılan ince, yumuşak kağıt veya kumaş parçası.
p. 189/05
[=1]
peder: (Far.) Baba.
p. 150/22
p.+in 172/22
p.+iniz 150/20
[=3]
pek: (T.) Sağlam, dayanıklı; gerekenden, beklenenden veya alışılmış olandan çok.
p. 12/22, 13/01, 13/07, 16/01, 16/02, 16/29, 17/07, 17/17, 18/03, 18/09, 18/30, 21/24, 23/16, 23/31, 24/04, 25/29, 27/14, 27/16, 27/24, 27/25, 28/01, 32/10, 32/26, 33/32, 33/34, 34/05, 34/23, 34/27, 35/01, 37/33, 39/24, 39/25, 39/30,

39/30, 40/10, 44/13, 44/14, 44/24,
45/19, 45/20, 45/23, 47/10, 47/18,
50/08, 50/31, 51/29, 53/03, 53/08,
53/10, 53/20, 54/16, 54/17, 55/15,
56/15, 56/24, 57/33, 58/31, 59/26,
62/25, 63/12, 64/15, 66/11, 68/06,
69/27, 73/08, 73/09, 75/05, 77/07,
80/17, 80/28, 83/24, 84/02, 84/09,
84/24, 84/26, 88/25, 88/34, 92/01,
93/22, 97/10, 97/20, 97/27, 100/26,
102/12, 105/07, 105/13, 105/13,
106/22, 109/12, 109/22, 109/23,
110/25, 113/01, 121/19, 123/33,
137/03, 138/23, 142/11, 148/05,
149/25, 151/26, 153/15, 153/27,
156/09, 160/10, 161/13, 161/17,
163/14, 163/37, 165/14, 165/15,
171/01, 171/14, 171/29, 175/11,
176/22, 179/19, 180/01, 182/23,
182/35, 184/02, 184/03, 186/14,
186/29, 188/31, 193/21, 194/31,
202/07, 205/22, 206/11

p.+ti 42/16

[=131]

pekala: (T.+Ar.) "Dediğin gibi olsun, öyle kabul edelim" anlamlarında kullanılan bir söz, peki.

p. 60/25

[=1]

peki: Evet, pekala.

p. 17/26, 35/19, 53/16,
68/33, 77/29, 78/07, 81/24, 81/28,
98/23, 118/05, 122/18, 122/33, 123/09

[=13]

pekmez: Genellikle üzüm, dut vb. meyvelerin kaynatılarak koyulaştırılmış biçimi.

p. 73/23, 133/27,
144/15

[=3]

Pelitköy: Balıkesir ilinin, Burhaniye ilçesine bağlı bir kasaba.

p. 128/17

[=1]

pembe: (Far.) Beyaza biraz kırmızı karıştırılmasıyla oluşan açık renk.

p. 80/10, 80/32, 92/28,
100/34, 118/07, 126/05, 142/01,
144/18, 148/07, 152/29, 214/07

[=11]

pembelik, **ği:** Pembe renginde olma.

p. 87/05

p.+i 192/28

[=2]

pencere: (Far.) Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık.

p. 37/32, 116/17,
149/13

p.+de 38/07, 131/35

p.+den 16/07, 16/34,

73/12

p.+lerden 180/21

p.+lere 29/01

p.+lerin 8/36

p.+lerini 75/22

p.+nin 79/09, 132/31,

134/04, 152/02, 157/15

p.+si 15/01, 207/13

p.+sinden 168/11

p.+ye 64/19, 133/24,

134/32, 175/19, 176/12, 178/23

[=26]

perde: (Far.) Görüşü, ışığı engellemek, bir şeyi gizlemek için pencereye veya bir açıklığın önüne gerilen örtü; seste pes perde.

p.+den 14/25, 88/32

p.+ler 142/02

p.+leri 8/35

p.+lerinden 125/34

p.+lerini 123/19

p.+nin 58/06, 58/08

p.+yi 124/13

[=9]

perde perde: Yavaş yavaş.

p. 179/30

[=1]

perili: Kötü ruhlar bulunduğu inanılan, tekin olmayan (yer).

p. 183/34

[=1]

perişan: (Far.) Dağınık, düzensiz, karmakarışık; acınacak durumda olan, zavallı.

p. 52/03, 93/22, 116/22, 132/26, 135/20, 138/15, 163/08, 194/21, 197/30

[=9]

perişanlık, -ğı: Perişan olma durumu.

p. 163/19

p.+ı 85/22

[=2]

perşembe: (Far.) Çarşamba ile Cuma arasındaki gün.

p. 28/29

p.+den 23/32

[=2]

pesleş-: Ses hafif, yavaş duruma gelmek.

p.-en 161/22

[=1]

peş: (Far.) Arka, art.

p.+inde 89/35, 142/35

p.+inden 82/06

p.+indesin 68/15

[=4]

peşin: (Far.) Bir alışverişte, alışveriş yapıldığı anda, alınan şeyin tesliminden önce veya teslimiyle birlikte ödenen, veresiye karşısı.

p. 177/02

[=1]

peşkir: (Far.) Yemek yerken kullanılan, el kurulanan, büyük mendil biçiminde pamuk veya keten bez, peçete.

p. 144/24

[=1]

petrol lambası: Gaz yağı yakan aydınlatma aracı.

p. 8/33

[=1]

peyda: (Far.) Belli, açık, peydah.

p. 21/32

[=1]

peyda ol-: (Far.+T.) Çıkmak, ortaya çıkmak, oluşmak.

p.-an 189/05, 207/26

p.-du 42/30

p.-duğunu 188/33

p.-muştı 48/23

[=5]

peygamber: (Far.) İnsanlara Tanrı'nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse, yalvaç, yalavaç, elçi.

p.+leri 151/10

[=1]

peygamberce: Peygambere yaraşır bir biçimde, peygamberane.

p. 82/31

[=1]

peyke: (Far.) Genellikle eski iş yerlerinde bulunan, duvara bitişik, alçak, tahta sedir.

p.+nin 79/28

[=1]

peynir: (Far.) Maya ile katılaştırarak süttten yapılan ve birçok türü olan besin.

p. 179/14

[=1]

pihtı: (Far.) Koyulaşarak yarı katı durumuna gelmiş sıvı.

p.+ları 214/16

[=1]

pihtılaş-: Pihtı durumuna gelmek.

p.-miş 9/08

[=1]

pılıyı pırtıyı topla-: Gitmek üzere bütün eşyalarını toplamak.

p.-mak 18/02

[=1]

pınar: (T.) Yerden kaynarak çıkan su, kaynak.

p. 101/21

p.+ı 100/24

p.+ın 100/31

[=3]

pırl pırl: Çok parlak, çok ışıklı; çok temiz, tertemiz.

p. 29/30, 214/32

[=2]

pırlıltı: Pırlıldayan şeyin yansıttığı ışık.

p.+sı 29/32

[=1]

piç: (Far.) Terbiyesiz, arsız çocuk.

p.+i 17/30
p.+inin 11/31
[=2]

pide: (Rum.) Mayalı hamurdan yapılan, isteğe göre üzerine yumurta, kıyma, peynir, pastırma vb. konarak pişirilen, ince, yayvan yiyecek.

p. 133/27
[=1]

pike: (Fr.) Kabartmalı, pamuklu kumaş.

p. 45/32
[=1]

pilav: (Far.) Pirinçten, bulgurdan veya kuskustan yapılan bir yemek.

p. 180/28, 181/03
p.+la 179/11
[=3]

pirinç, ci: Buğday bitkisinin besin olarak kullanılan taneleri.

p. 36/34, 80/34, 127/33
p.+i 69/16
p.+le 53/09
[=5]

pirne: (Rum.) Pirina, zeytinin, sıkıldıktan sonra yağ bakımından zenginliğini yitirmeyen, gübre veya hayvan yemi olarak kullanılan küspesi.

p. 25/15
[=1]

pis: Kendinde pislik olan veya pislenmiş olan; çirkin, sevimsiz olan.

p. 31/25, 33/30, 180/14
[=3]

pişir-: Bir besin maddesini gerektiği kadar ısıda tutarak yenilebilecek veya içilebilecek bir duruma getirmek.

p.-meye 38/03, 144/13
[=2]

pişiril-: Pişirme işine konu olmak.

p.-irdi 24/02
[=1]

pişman: (Far.) Yaptığı bir işin veya davranışın olumsuz sonucunu görerek üzülen, nadim.

p.+dı 122/15
[=1]

pişmanlık, -ğı: Pişman olma durumu, nedamet.

p.+ta 204/24
[=1]

pişman ol-: (Far.+T.) Yaptığı bir işin yanlış veya uygunsuz sonuç verdiğini anlayarak üzülmek.

p.-muştı 205/10
p.-up 102/34
[=2]

plak, -ğı: (Fr.) Sesleri kaydetmek ve kaydedilen sesleri yeniden pikap veya gramofonda dinlemek amacıyla hazırlanan plastik daire biçiminde yaprak.

p.+tan 64/05
[=1]

plan: (Fr.) Bir işin, bir eserin gerçekleşmesi için uyulması tasarlanan düzen.

p.+a 51/03
p.+ları 111/07
[=2]

poker: (Fr.) Genellikle dört kişiyle ve otuz iki kağıtla oynanan bir tür iskambil oyunu.

p. 45/33
[=1]

potin: (Fr.) Koncu ayak bileğini örtecek kadar uzun olan, bağcıklı veya yan tarafı lastikli ayakkabı.

p. 142/07
[=1]

poiraz: (Rum.) Kuzeydoğudan esen soğuk rüzgar.

p. 203/08
[=1]

pösteki: (Far.) Koyun veya keçi postu.

p. 192/22
[=1]

pul: (Far.) Bazı giysilerde süs olarak kullanılan parlak, incecik, genellikle metal levhacık.

p.+lar 127/16

[=1]

püskül: Bir ucundan bazı şeylere süs olarak takılan, diğer ucu serbest saçak biçimindeki iplik demeti.

p. 175/31

p.+lerini 58/06

[=2]

R

rabıta: (Ar.) Bağlayan şey, bağ.
r.+ları 34/11
[=1]

rabıtasız: Düzensiz, birbirini tutmaz.
r. 135/16
[=1]

raf: (Ar.) Üstüne öteberi koymak için duvara veya bir dolabın içine birbirine paralel olarak tutturulmuş, genellikle geniş, uzun tahta veya metal levha.
r.+a 169/07
r.+lardan 67/03
[=2]

rağmen: (Ar.) Karşın.
r. 7/22, 18/30, 22/30, 30/03, 31/03, 31/13, 33/26, 34/33, 83/08, 84/20, 86/23, 87/19, 89/28, 96/15, 104/27, 112/08, 118/23, 146/20, 164/02, 214/35, 215/06
[=21]

rahat: (Ar.) İnsanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu.
r. 21/08, 42/10, 42/11, 42/19, 90/22, 120/13, 140/22, 176/03, 197/07, 205/30
r.+ı 191/18
r.+ına 38/12, 183/23
r.+tı 186/18
[=14]

rahat ol-: (Ar.+T.) Üzüntülü, sıkıntılı veya tedirgin durumda bulunmamak.
r. 90/25
[=1]

rahat bırak-: İşine karışmamak.
r.-mayacak 174/19
[=1]

rahat et-: Sıkıntısız durumda olmak, ferahlamak, dinlenmek.
r.-iyorlar 146/14
[=1]

rahatlık, -ğı: Üzüntüsü, sıkıntısı, tedirginliği olmama durumu, rahat.

r. 208/25
[=1]

rahat ol-: Üzüntülü, sıkıntılı veya tedirgin durumda olmamak.
r.-masını 151/21
[=1]

rahatsız: Rahatı olmayan, tedirgin, huzursuz.
r. 76/14
[=1]

rahatsızlan-: Sağlığı bozulmak, hastalanmak, rahatsız olmak.
r.-dı 134/31
[=1]

rahle: (Ar.) Üzerinde kitap okunan, yazı yazılan, bazıları açılıp kapanabilen alçak, küçük masa.
r. 72/02
[=1]

rahmet: (Ar.) Birinin suçunu bağışlama, yarlıgama, merhamet etme.
r. 92/05, 92/07
[=2]

rahmetli: "Tanrı'nın rahmetine kavuşmuş, bağışlanmış" anlamlarında ölmüş Müslümanları saygıyla anmak için ad veya unvanlarının başına getirilen bir söz.
r. 182/21
[=1]

rakam: (Ar.) Sayıları göstermek için kullanılan işaretlerden her biri.
r.+ları 48/36
[=1]

rakı: (Ar.) Üzüm, incir, erik vb. meyvelerin alkolle mayalanarak damıtılmasıyla elde edilen içki, aslansütü, imamsuyu.
r. 23/03, 24/15, 44/23, 44/25, 45/31, 47/06, 88/25, 88/36, 89/16, 91/32, 141/25, 141/30, 187/26, 190/14
r.+dan 140/04
r.+dır 14/03
r.+nın 47/23
r.+yı 100/06, 146/20
[=19]

Rakım Efendi: Selahattin Bey'in komşusu.

r.+nin 131/31, 156/16, 156/24

[=3]

rakip, -bi: (Ar.) Herhangi bir işte, bir yarışta, birbirini geçmeye çalışan, aynı şeyi elde etmeye uğraşan kimse.

r.+ini 89/36

[=1]

raks: (Ar.) Bir tür dans.

r. 87/26

[=1]

ramazan: (Ar.) Ay takviminin onuncu ayı, üç ayların sonuncusu, oruç tutulan ay.

r.+da 28/11

[=1]

Ramazan Bayramı: Ay takvimine göre Şevval ayının ilk üç gününde kutlanan dinî bayram, Şeker Bayramı.

r. 28/09

r.+nın 29/13

[=2]

rapor: (Fr.) Herhangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme, araştırma sonucu, düşünceleri veya tespit edilenleri bildiren yazı, yazanak.

r. 98/13, 99/18

r.+a 98/07

r.+uydu 98/07

[=4]

Rasime: Romanda adı geçen biri.

r.+nin 146/26

[=1]

rast gel-: Düşünmediği, ummadığı hâlde karşılaşmak, rastlamak, tesadüf etmek.

r.-di 65/04, 173/30

r.-diği 125/15

r.-memişti 26/27

r.-miş 36/10

[=5]

rastgele: Gelişigüzel.

r. 120/04, 143/19, 195/28, 208/34, 209/26

[=5]

rastık çek-: Rastık sürmek.

r.-en 142/15

[=1]

rastla-: Bir kimse ile karşı karşıya gelmek, karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

r.-dı 74/30, 102/16, 176/32

r.-dığı 119/11, 206/27

r.-dım 41/29

r.-yınca 112/21

[=7]

razi: (Ar.) Uygun bulan, benimseyen, isteyen, kabul eden.

r. 67/32

r.+yım 124/21

[=2]

razi et-: (Ar.+T.) Kabul ettirmek.

r.-emezdi 148/05

[=1]

razi ol-: (Ar.+T.) Uygun bulmak, beğenmek, benimsemek, istemek, kabul etmek.

r.-acaktır 71/07

r.-du 56/11, 73/35, 206/02

r.-duktan 141/09

r.-mak 60/11

r.-muyor 79/19

r.-ur 184/23

[=8]

reçineli: Özünde reçine bulunan.

r. 102/20

[=1]

reddedil-: Reddetme işine konu olmak.

r.-eçğini 51/05, 112/12

[=2]

reddet-: (Ar.+T.) Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek, geri çevirmek.

r.-mek 33/27

r.-miş 48/14

r.-tikten 187/28

[=3]

refakat: (Ar.) Eşlik etme.

r.+inde 146/29

[=1]

Reis: mahkeme-i cinayet reisi, ağır ceza mahkemesi başkanı
r. 45/36, 97/30, 99/06,
99/32

r.+in 98/01, 99/27
[=6]

reji ambar memuru: Tekel idaresinde ambara bakan memur.

r. 18/04
[=1]

reji memuru: Tekel idaresi memuru.

r. 170/11
[=1]

rekat: (Ar.) Namazda bir kıyam, bir rükû ve iki secdeden oluşan bölüm.

r. 71/31
[=1]

rendelen-: Rendeleme işi yapılmak.

r.-memiş 150/07
[=1]

renk, -gi: (Far.) Cisimlerin tarafından yansıtılan ışığın gözde oluşturduğu urdum.

r. 48/21, 158/01, 204/13
r.+i 48/26, 192/27
r.+te 30/26
[=6]

renkli: Beyaz dışında başka rengi veya renkleri olan.

r. 7/10, 67/11, 150/05,
150/06

[=4]

renksizlik, -ği: Renksiz olma durumu

r.+ten 35/26
[=1]

resim: (Ar.) Fotoğraf.

r.+leri 19/29
[=1]

resmi: (Ar.) Devletin olan, devlete ait, devletle ilgili, özel karşıtı.

r. 109/11, 208/04
[=2]

Resulullah: Hz. Muhammed.

r. 169/04
[=1]

ret, -ddi: (Ar.) Uygun bulmama, geri çevirme, kabul etmeme.

r. 181/16
r.+leri 56/30
[=2]

rezalet: (Ar.) Toplumun duygularını inciten olay veya durum, kepazelik, maskaralık, rezillik.

r. 31/15
[=1]

rihdan: (Far.) Yazı kurutmak için kullanılan özel kumun olduğu üzeri delikli kap.

r. 150/09
[=1]

rihtım: (Far.) Bir akarsu veya deniz kıyısında doldurularak yapılmış, gemilerin indirme bindirme veya yükleme boşaltım yapabileceği yer.

r.+ın 75/04
r.+lara 75/03
[=2]

riayet: (Ar.) Sayma, saygı, ağırlama, itibar etme.

r. 32/34, 34/24
r.+e 163/13
[=3]

riayet et-: (Ar.+T.) Uymak.

r.-iliyordu 33/27
r.-tiği 105/07
[=2]

rica: (Ar.) Dileyiş, dileme, dilek.

r. 56/28
[=1]

rica et-: (Ar.+T.) Dilemek.

r.-ti 105/22, 201/06
[=2]

rikkat: (Ar.) İncelik, naziklik.

r. 15/12
[=1]

rivayet: (Ar.) Söylenti.

r.+lere 52/26
r.+lerle 53/04
r.+ti 28/07
[=3]

rivayet edil-: Bir olay, bir haber vb. anlatılmak.

r.-en 45/01

[=1]
riyaziye: (Ar.) Matematik.
r. 73/02
[=1]
rol: (Fr.) Bir işte bir kimse
veya şeyin üstüne düşen görev.
r.+ü 161/35
[=1]
roman: (Fr.) İnsanın veya
çevrenin karakterlerini, göreneklerini
inceleyen, serüvenlerini anlatan,
duygu ve tutkularını çözümleyen,
kurmaca veya gerçek olaylara dayanan
uzun edebî tür.
r.+ları 73/08
[=1]
rugan: (Far.) Ayakkabı, çanta
vb. yapımında kullanılan parlak deri.
r. 29/33
[=1]
ruh: (Ar.) Dinlerin ve dinci
felsefelerin insanda vücuttan ayrı bir
varlık olarak kabul ettiği öz, tin, can
kuşu; en önemli nokta, öz; duygu.
r. 127/02
r.+tan 152/11
r.+u 71/13
r.+una 69/24
r.+unda 212/30
r.+unu 61/10
r.+unun 212/09
[=7]
ruhsuz: Cansız, güçsüz,
etkisiz, miskin.
r. 64/05
[=1]
Rukiye Molla: Romanda adı
geçen biri.
r.+nın 40/07
r.+ya 40/09
[=2]
Rum: (Ar.) Müslüman
ülkelerde oturan Yunan asıllı kimse.
r. 19/31, 31/14, 45/12,
136/34, 153/26
r.+lar 153/22
[=6]
Rumca: Rumların kullandığı,
yeni Yunancanın bir lehçesi.
r. 66/34

[=1]
Rumeli: Osmanlı
İmparatorluğunun Avrupa Kıtasındaki
kısmı.
r. 166/10
[=1]
Rumelili: Osmanlı Devleti
zamanında Avrupa topraklarında
yaşayan Türklerden olan kimse.
r. 23/05, 76/24, 131/26,
144/12, 164/09
[=5]
rutubet: (Ar.) Nem.
r. 115/01
[=1]
rutubetli: Rutubeti olan,
nemli.
r. 102/18, 107/26,
196/01, 214/26
[=4]
rüsva et-: (Far.+T.) Birini
ayıplanacak duruma düşürmek.
r.-me 197/06
[=1]
rüya: (Ar.) Düş.
r. 162/05, 187/13
r.+da 79/04, 160/18,
198/03
r.+dan 85/19
[=6]
rüzgar: (Far.) Havanın yer
değiştirmesiyle oluşan esinti, yel, bad.
r. 67/03, 127/07,
135/19, 196/11, 210/13, 210/22,
214/06
r.+a 203/24
r.+da 25/34, 203/12
r.+ı 125/07, 175/15
r.+ında 209/01
[=13]

S

saadet: (Ar.) Mutluluk.
s. 82/03, 122/10,
151/10, 151/14, 212/03, 212/33
s.+i 57/32, 128/05
s.+in 129/19
s.+inden 81/11
s.+ini 145/36
s.+iyle 148/06
s.+ler 12/24
s.+lerinin 129/10
[=14]

saat: (Ar.) Bir günlük sürenin yirmi dördte birine eşit, altmış dakikalık zaman dilimi, zaman parçası; günün hangi anı olduğunu göstren alet.
s. 8/12, 8/32, 13/11,
13/17, 46/28, 48/22, 50/16, 66/03,
78/25, 102/26, 103/21, 120/14, 125/21,
127/01, 129/13, 129/13, 136/08,
136/13, 150/27, 176/10, 176/33,
204/27, 214/18
s.+ini 21/10
s.+le 28/20
s.+lerin 129/09
s.+lik 45/29, 136/02
s.+te 96/01
s.+ten 18/06
s.+tir 50/02
[=31]

saatçi: Saat yapan, onaran veya satan kimse.
s. 131/31, 156/16
s.+nin 132/15, 132/29
[=4]

saatlerce: Çok uzun süre.
s. 25/21, 86/11, 143/07,
144/01, 148/35, 190/35
[=6]

sabah: (Ar.) Sabahleyin; güneşin doğduğu andan öğleye kadar geçen zaman.
s. 26/20, 41/22, 48/28,
62/04, 84/32, 93/24, 137/31, 160/01,
171/26
s.+a 79/13, 213/11
s.+ı 29/21, 72/08
s.+ını 193/08

s.+lar 161/31
s.+lara 84/15
s.+ları 62/31, 176/19
s.+ta 175/21
s.+tan 63/11, 142/26,
160/26
[=22]

sabahacak: Sabaha kadar.
s. 18/23
[=1]

sabah ezanı: Sabah namazının vaktinin geldiğini bildirmek için okunan ezan.
s.+yla 186/08
[=1]

sabahleyin: Günün başlangıcı, günün ilk saatleri, sabah, sabah vakti, horoz vakti.
s. 29/13, 73/20, 136/08,
141/14, 144/06, 197/12
[=6]

sabır: (Ar.) Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.
s. 14/10, 82/31
s.+la 147/30, 182/03
[=4]

sabırsız: Sabır gösteremeyen, sabrı olmayan.
s. 55/20
[=1]

sabırsızlık, -ğı: Sabır göstermeme, sabırlı davranmama, sabırsız olma durumu.
s.+la 28/29, 61/14
s.+tan 120/21
[=3]

sabit: (Ar.) Yerinden oynamayan, yerini değiştirmeyen, durağan.
s. 9/12, 11/10
[=2]

sabret-: (Ar.+T.) Sabır göstermek, sabırlı davranmak.
s.-emedi 54/07
[=1]

sabun: (Ar.) Kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü

yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde.

s. 160/32
s.+a 21/06
s.+la 178/08
[=3]

saç: (T.) Baş derisini kaplayan kıllar.

s. 58/06
s.+ı 33/29
s.+ımı 42/21
s.+lar 175/30, 212/07
s.+ları 7/23, 22/18, 31/23, 37/17, 48/20, 87/23, 124/08, 127/36, 144/17, 159/19, 165/24, 175/29, 192/22, 208/03, 213/31
s.+ların 124/09, 175/31
s.+larına 55/03, 78/33, 210/25, 211/17
s.+larını 13/11, 16/30, 32/06, 77/05, 78/17, 127/14, 142/14, 214/06

s.+larının 29/33, 143/12
s.+larıyla 163/31
s.+larla 88/20
[=38]

saç-: (T.) Bir şeyi ortalığa dağıtmak, dökmek.

s.-ardı 45/13
s.-ıyor 206/14
s.-ıyordu 127/34
[=3]

saçlı: (T.) Saçı olan.

s. 15/15, 207/29
[=2]

saçma: (T.) Akla uygun olmayan, pestenkerani, absürt.

s. 13/36, 143/06, 151/20
[=3]

sade: (Far.) Yalnızca, yalnız, ancak, sadece.

s. 106/25, 125/35, 179/17, 179/21
[=4]

sadece: Yalnızca.

s. 59/33, 67/17, 70/02, 70/20, 102/14, 108/32, 109/22, 118/32, 127/25, 129/22, 131/10, 131/37, 132/25, 133/31, 134/26, 137/22, 139/25, 155/20, 170/14, 173/22,

173/34, 176/20, 177/27, 178/13, 197/30, 202/19, 210/16

[=27]

saf: (Ar.) Kurnazlığa akliermeyen, kolaylıkla aldatılabilen, bön, safdil.

s. 93/17
[=1]

safa: (Ar.) Sefa, Eğlence, zevk, neşe.

s.+sında 51/18
[=1]

safa sür-: Rahat, sakin ve eğlenceli yaşamak.

s.-üyor 185/01
[=1]

safha: (Ar.) Evre.

s.+ları 97/01
[=1]

sağ(1): (T.) Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı; bu taraftaki yön.

s. 8/30, 10/11, 54/20, 68/11, 92/10, 94/25, 102/01, 155/07, 157/23, 159/18, 166/30, 172/29, 175/24, 192/29, 194/14, 201/33, 209/08, 210/06

s.+a 91/23, 124/26, 125/18, 127/35, 208/07

s.+dan 89/24

s.+ına 8/02, 93/25

s.+larında 128/27
[=26]

sağ(2): (T.) Sağlam, esen.

s. 194/29

s.+ken 14/33, 167/01

[=3]

sağır: İşitme duygusundan yoksun, işitmeyen (kimse).

s. 30/07
[=1]

sağlam: (T.) Dayanıklılı, kolay bozulmaz, yıkılmaz, stabil.

s. 58/33, 94/34, 107/19
[=3]

sağlamlaştır-: Sağlam bir duruma getirmek, pekiştirmek.

s.-miş 34/04
[=1]

sağol-: (T.) Ömrünü devam ettirmek, yaşamasını sürdürmek.

s.-dukça 62/34
s.-madığını 170/23
s.-sun 53/10
[=3]

saha: (Ar.) Alan.
s. 129/03
s.+yı 125/28
[=2]

sahan: (Ar.) Derinliği az olan kap.

s.+dan 152/20
s.+ın 89/20, 178/10
[=3]

sahanlık, -ğı: Yapılarda ve bazı taşıtlarda kapı önünde, merdiven başlarında veya dönülen bölümde bulunan geniş yer.

s.+a 76/34
s.+ında 47/05
[=2]

sahavet: (Ar.) El açıklığı, seleklik, cömertlik.

s.+lerinden 33/07
[=1]

sahici: Sahte olmayan, gerçek, yapma karşıtı.

s. 28/22
[=1]

sahiden: Gerçek olarak, gerçekten.

s. 27/33, 29/08, 41/05, 42/02, 76/03, 96/15, 104/28, 104/29, 163/34, 169/31
[=10]

sahil: (Ar.) Karanın deniz, göl, ırmak boyunca uzanan bölümü, kıyı, yaka, yalı.

s.+in 190/10
[=1]

sahip, -bi: (Ar.) Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan, onu yasaya uygun bir biçimde dilediği gibi kullanılabilen kimse, iye, malik.

s.+i 17/18, 152/37, 172/30

s.+inden 120/14
s.+ine 138/05
s.+ini 210/05

s.+inin 204/05
s.+leri 26/16
[=7]

sahip ol-: (Ar.+T.) Mülkiyetinde olmak, elinde bulundurmamak.

s.-mak 82/07
[=1]

sahne: (Ar.) Görüntü; tanık olunan, gözlenen olay.

s.+si 67/11
s.+ye 207/25
[=2]

sahur: (Ar.) Ramazan ayında oruç tutanların gün doğmadan önce belirli saatte yedikleri yemek.

s.+a 28/12
[=1]

sair: (Ar.) Başka, öteki, diğer.

s. 29/22, 106/25
[=2]

sakal: (T.) Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü.

s.+ları 48/21
s.+larından 160/29
[=2]

sakallı: (T.) Sakalı olan.

s. 41/07
[=1]

sakat: (Ar.) Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan, engelli, özürlü.

s.+lar 189/31
[=1]

sakatlık, -ğı: Sakat olma durumu; yanlış, kusur, hata.

s. 48/07, 195/25
s.+ları 155/05
[=3]

sakın: Asla; "korkulacak bir durum olmasın" anlamında kullanılan bir söz.

s. 149/10, 213/18
[=2]

sakız: (T.) Şekerli ve kokulu ağızda çiğnenen eğlence yiyeceği, ciklet.

s. 22/15, 30/09

[=2]
sakin: (Ar.) Durgun, dingin.
s. 38/31, 85/13, 88/03,
100/10, 175/11, 189/14, 194/02,
194/06, 197/23, 213/28

s.+di 79/17
s.+leri 105/24

[=12]
sakla-: (T.) Gizli tutmak,
duyurmamak.

s.-dığı 118/29
s.-diğın 56/06
s.-diğını 171/05
s.-malı 170/25
s.-malıydı 69/26
s.-masa 69/26
s.-ması 187/18
s.-yabilir 190/07
s.-yamadı 141/06
s.-yorlar 54/14
[=10]

saklan-: (T.) Kendini
saklamak, gizlenmek; saklama işi
yapılmak.

s.-acaktı 86/07
s.-an 33/32
[=2]

saklı: (T.) Saklanmış olan.
s. 59/26, 82/13, 89/08,
209/13

[=4]

sal-: (T.) Yollamak,
göndermek.

s.-dılar 137/32
[=1]

Salahattin Bey: Yusuf'u
yanına alıp büyüten kaymakam.

s. 7/05, 12/01, 12/26,
12/33, 13/20, 13/23, 13/27, 13/29,
14/08, 15/09, 17/04, 18/01, 27/25,
44/08, 44/26, 46/17, 46/22, 47/23,
48/14, 48/29, 49/04, 49/20, 50/13,
50/28, 50/36, 51/20, 51/30, 52/11,
52/12, 52/33, 57/26, 58/05, 59/06,
59/11, 60/08, 60/19, 61/03, 61/20,
64/03, 64/09, 84/13, 84/29, 85/29,
97/34, 101/02, 101/24, 101/34, 102/07,
103/12, 105/07, 107/29, 109/01,
110/26, 111/05, 133/13, 133/19,
134/08, 137/25, 138/27, 140/22,

140/26, 141/12, 141/23, 148/01,
149/12, 149/21, 149/33, 150/24,
151/32, 156/27, 157/07, 157/22,
158/10, 158/18, 158/31, 159/08,
161/19, 164/07, 174/09

s.+den 13/03, 167/26

s.+di 47/22, 164/16

s.+e 16/17, 17/21,

18/28, 48/11, 100/01, 130/05, 134/03,
134/23

s.+i 56/28, 60/04,

82/27, 103/35, 108/23, 110/07, 133/34

s.+in 13/06, 16/03,

18/08, 19/30, 23/02, 25/11, 25/16,

46/25, 48/02, 56/20, 56/22, 56/29,

66/04, 108/09, 111/10, 135/17, 152/12,

157/27, 159/28, 164/03, 164/24,

165/36, 179/16, 205/09

[=122]

salahiyet: (Ar.) Yetki.

s.+ini 165/08

[=1]

sala ver-: Bir kimsenin
ölümünü, minareden salat okuyarak
duyurmak.

s.-diğini 161/31

s.-iyordu 161/12

[=2]

saldır-: (T.) Bir kimseye veya
bir şeye karşı saldırı yöneltmek, zarar
verici bir davranışta bulunmak, hücum
etmek.

s.-dı 10/01

[=1]

salıncak, -ğı: (T.) İki
ucundan iki iple veya zincirle yüksek
bir yere asılan ve üzerine oturulup
sallanılan eğlence aracı.

s. 30/32, 31/09

s.+a 30/31, 31/25, 31/29

s.+ı 31/27, 31/31, 31/33

s.+ın 31/06

s.+ına 31/29

s.+lar 30/23

s.+larda 30/25

s.+tan 31/34, 32/04

[=14]

salıncakçı: (T.) Eğlence
yerlerinde salıncak çalıştıran kimse.

s. 32/18

[=1]
salıver-: (T.) Bırakmak,
koyuvermek, serbest bırakmak.

s.-mişti 39/31

[=1]

salla-: (T.) Düzenli bir
biçimde ve hep aynı doğrultuda
hareket ettirmek.

s.-dı 10/04, 30/29,
50/14, 61/35, 78/21, 81/19, 119/04,
122/26, 122/33, 123/12, 173/30,
173/34, 188/14

s.-dıktan 215/04

s.-maya 127/18

s.-yan 87/30

s.-yarak 67/20, 93/12,
144/26, 159/34, 167/12

s.-yıp 110/22

s.-yor 151/34

s.-yordu 173/09

s.-yorlardı 95/12

[=25]

sallan-: (T.) Bağlı bulunduğu
yerde gevşek duruma gelip yerinden
 oynamak, kıvıldamak; bir şey belli
noktasından bir yere bağlı kalmak
şartıyla, o noktanın iki tarafına aynı
doğrultuda ve sürekli olarak gidip
gelmek; salıncak, hamak vb.nde
kendini sallamak.

s.-a 25/24, 25/24,
188/18, 188/18

s.-an 23/21, 25/34,
66/37, 144/17, 149/33, 188/13

s.-arak 184/09

s.-dı 44/06, 214/08

s.-diğini 10/12, 92/11

s.-ırlarken 29/05

s.-ıyor 8/03, 19/14,
116/22, 129/30, 159/14

s.-ıyordu 37/30, 67/07,
80/07, 87/23

s.-ıyorlardı 30/27

s.-maya 31/20

[=27]

sallantı: (T.) Sallanma işi.

s.+lar 120/24

[=1]

salon: (Fr.) Dükkân, mağaza.

s. 66/33

[=1]

saman: (T.) Ekinlerin
harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan
sonra kalan, hayvanlara yedirilen
ufalanmış sapları.

s. 129/05

s.+ların 131/01

[=2]

samimi: (Ar.) İçten.

s. 86/22, 99/10, 104/28,
139/35

[=4]

san-: Bir şeyin olma veya
olmama ihtimalini kabul etmekle
birlikte, olabileceğine daha çok
inanmak, zannetmek, zanneylemek.

s.-acak 63/02

s.-arak 154/33

s.-dı 75/15, 75/28,
101/18

s.-dığı 96/29, 118/33,
195/27

s.-dığım 194/12

s.-diğimden 70/06

s.-dım 104/14, 104/16,
134/31

s.-ırlardı 145/32

s.-ıyor 105/28, 109/09,
114/16, 150/16, 184/27

s.-ıyordu 69/24, 79/04,

108/13, 124/10, 160/18, 161/03,
182/37, 190/12, 193/10, 199/34,

200/02, 200/16, 209/14

s.-ıyordum 62/05

s.-ıyorlardı 111/07

s.-ıyorsun 184/16,
195/21

s.-ıyorsunuz 43/26

s.-ıyorum 59/36

s.-ma 150/37

s.-miş 189/06

[=40]

sanat: (Ar.) Zanaat.

s.+ı 106/34

[=1]

sancı: (T.) Birdenbire ve
şiddetli bir ağrı gelmek.

s. 156/21

s.+ları 156/25

[=2]

sandık, -ğı: (Ar.) İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası.

s. 37/26, 76/10, 179/23
s.+a 117/07
s.+ı 37/28, 178/11
s.+ın 185/23
s.+ta 71/24
s.+tan 38/18, 117/09
[=10]

saniye: (Ar.) Bir dakikanın altmışta biri olan zaman birimi.

s. 70/33, 104/25, 172/26, 207/14, 207/23
s.+den 209/30
[=6]

sanki: (T.+Far.) Farz edelim ki, güya.

s. 10/18, 17/02, 18/21, 28/22, 74/16, 75/13, 85/19, 85/27, 87/32, 88/18, 91/19, 93/09, 109/27, 114/17, 114/22, 120/29, 125/07, 143/03, 153/31, 155/24, 155/29, 164/08, 164/11, 165/26, 166/25, 174/24, 174/34, 180/16, 183/11, 204/11, 204/28, 212/09
[=32]

sap: (T.) Bir aracı tutmaya yarayan bölüm.

s. 107/04, 152/35, 191/25
[=3]

sap-: (T.) Yön değiştirmek.

s.-acağı 79/25
s.-an 125/18, 177/20
s.-tı 211/21
s.-tığı 97/20
s.-tıktan 116/14
[=6]

sapla-: (T.) Hızla batırmak.

s.-mak 67/14
[=1]

saplan-: (T.) Hızla batmak.

s.-an 52/08
s.-arak 100/23
s.-dı 209/09
s.-mıştı 90/10, 106/28
[=5]

saplanıver-: (T.) Aniden saplanmak.

s.-en 120/11

[=1]

sapsarı: Her yanı sarı, çok sarı.

s. 31/24, 35/24, 42/31, 49/20, 59/13, 91/05, 131/32, 153/05, 160/14, 181/06, 213/33
s.+ydı 194/02
[=12]

sapsarı kesil-: Çok sararmak.

s.-iyordu 10/17
[=1]

saptır-: (T.) Sapma işini yaptırmak.

s.-anların 196/31
[=1]

sar-: (T.) Çevresini çevirmek, cepeçevre dolanmak, çevrelemek.

s.-acak 101/10
s.-an 19/01, 87/24, 121/09, 152/06, 155/24
s.-arak 214/22
s.-dı 184/14, 210/08, 210/25, 211/16, 211/31, 212/11
s.-dığımız 68/14
s.-dık 89/26
s.-dın 17/24
s.-ıyor 19/21
s.-ıyordu 129/06, 175/33

s.-mak 211/35

s.-maya 93/02

s.-mı 32/12, 40/32

s.-mıştı 164/18, 200/23

[=25]

sarar-: (T.) Sararmak, rengi sarıya dönmek.

s.-an 47/11

s.-dı 65/18

s.-mı 103/12, 113/01, 114/28

[=5]

sardır-: (T.) Sarma işini yaptırmak.

s.-acaklarını 95/11

s.-alım 68/24

s.-amadık 43/15

[=3]

sarf: (Ar.) Harcama, tüketme, kullanma.

s.+a 97/27
[=1]
sarf et-: (Ar.+T.) Tüketmek,
harcamak.

s.-erek 158/11
[=1]
sarhoş: (Far.) Alkollü içki
veya keyif verici bir madde sebebiyle
kendini bilmeyecek durumda olan
(kimse), esrik.

s. 31/25, 32/13, 39/17,
88/32, 88/34, 94/12, 99/13, 129/06,
186/26, 191/01

s.+a 74/30
s.+luğu 14/08
s.+tu 31/22, 88/14,
89/12, 93/01

s.+tum 98/20
s.+u 32/20
s.+un 15/11
[=19]

sarhoş et-: (Far.+T.) Alkol
veya keyif verici maddeyle sarhoş
olmasına yol açmak.

s.-iyordu 101/01
[=1]

sarhoşluk, -ğu: Sarhoş olma
durumu, esriklik, mestlik, sermestlik,
sermesti.

s. 55/33
s.+la 55/29
s.+ta 93/25
s.+tan 48/10, 141/02
s.+u 111/21, 208/23
[=7]

sarhoş ol-: (Far.+T.) Sarhoş
bir duruma gelmek, esrimek.

s.-an 207/32
[=1]

sarı: (T.) Yeşil ile turuncu
arasında bir renk, limon kabuğu rengi.

s. 8/33, 17/08, 26/23,
35/25, 39/25, 46/34, 47/34, 48/03,
48/19, 49/05, 52/04, 67/06, 71/21,
75/23, 86/28, 86/31, 116/26, 132/33,
137/04, 137/20, 139/21, 142/32,
144/21, 165/24, 166/04, 166/32,
188/11, 214/26

s.+ya 144/31, 192/27
[=30]

Sarı Hafız: Kurşunlu Cami
müezzini.

s. 161/12, 161/17,
161/25

s.+a 28/21
s.+ın 161/31
s.+la 161/29
[=6]

sarı-: (T.) Bir şeyin üzerine
bir veya birkaç kez dolanmak;
kollarını dolamak, kucaklamak; bütün
gücü ile ele almak.

s.-acağı 83/16
s.-acak 59/32
s.-an 24/32, 57/11,
157/37, 198/14, 206/09, 211/06

s.-arak 38/28, 80/26,
120/21, 120/32, 142/22, 179/35,
213/02

s.-dı 75/25, 143/34,
208/10

s.-dığını 180/13
s.-ıp 143/14
s.-ır 14/16, 15/14, 63/15
s.-iyor 36/18, 53/35,
143/19, 184/25

s.-iyordu 72/12, 163/23,
214/14

s.-madığı 105/13
s.-mak 72/04
s.-maya 10/15
s.-miş 30/33, 31/18,
123/27, 200/10

[=37]
sarı-: (T.) Sarılmış olan.
s. 214/05
[=1]

sarılık, -ğı: (T.) Sarı olma
durumu.

s. 35/25, 203/17
s.+a 35/27
s.+ı 112/34
s.+ını 85/31
[=5]

sarı lira: Osmanlılar
döneminde kullanılmış, 7 gram
ağırlığında altın sikke.

s. 89/36, 175/03
s.+m 140/13
[=3]

sarm-: (T.) Kendi üstüne sarmak.

s.-maya 100/30

[=1]

sarışın: Sarı saçlı ve ak tenli (kimse).

s. 165/22, 188/03

[=2]

sarih: (Ar.) Açık, kolay anlaşılır, belli, belirgin, belgin.

s. 97/10, 115/09, 119/30, 167/02

[=4]

sark-: (T.) Aşağıya doğru uzamak veya uzanmak.

s.-an 29/27, 87/22

s.-arak 143/31

s.-ıyordu 37/03

s.-mış 64/19, 105/07

[=6]

sarp: (T.) Dik, çıkması ve geçilmesi güç (yer), yalman.

s. 212/15

[=1]

sarpa sar-: Güçlükler ortaya çıkmak, çözülmesi çok güç bir duruma gelmek.

s.-dı 79/20

[=1]

sars-: (T.) Birdenbire ve güçle kımıldatmak, sallamak, oynatmak, titretmek.

s.-ıyor 149/08

s.-ıyordu 114/10

s.-mak 192/37

s.-maya 159/20

s.-tı 210/30

[=5]

sarsıl-: (T.) Sarsma işine konu olmak.

s.-arak 131/15

s.-dı 75/20, 208/18

s.-ıyor 204/16

s.-ıyordu 38/25

s.-miyordu 191/18

[=6]

sarsıntı: (T.) Sarsılma işi, birden sallanma; bir kişi, toplum, kurum veya kuruluşun dengesini

etkileyen, beklenmedik olumsuz değişiklik.

s.+ları 160/12, 190/06

[=2]

sat-: (T.) bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek.

s.-acak 181/19

s.-an 32/02, 186/09

s.-ışından 140/12

s.-ıyorlardı 30/10

s.-mak 181/16

s.-miş 71/18

s.-sam 49/10

s.-tığı 114/12

s.-tın 77/25

s.-tımız 77/22

[=11]

satın: (Fr.) Parlak, pamuklu kumaş.

s. 118/07, 126/05,

214/07

[=3]

satıl-: (T.) Satma işi yapılmak.

s.-mak 96/27

[=1]

satın al-: (T.) Bir nesneyi belirlenen fiyatını ödeyerek kendine mal etmek, mübayaa etmek.

s.-ır 26/02

s.-ırsın 173/03

s.-mak 176/30

[=3]

sav-: (T.) İstenmeyen birini yanından uzaklaştırmak.

s.-dıktan 69/17

[=1]

savrul-: (T.) Dağılmak, saçılmak.

s.-uyorlardı 120/28

[=1]

savsakla-: (T.) Belirli bir sebebi olmaksızın bir işi isteyerek geri bırakmak, geciktirmek, umursamamak, ertelemek, sallamak, ihmal etmek.

s.-mayı 51/30

[=1]

savur-: (T.) Şiddetle döndürerek sallamak, kaldırarak vurmak; yalan, küfür vb. söylemek.

s.-arak 88/24
s.-du 32/15
s.-maya 127/19
s.-up 115/33
s.-uyor 90/02, 124/12
s.-uyordu 196/11
[=7]

savuş-: (T.) Bulunduğu yerden aceleyle, gizlice veya dikkati çekmeden ayrılmak.

s.-muşlar 134/33
[=1]

say-: (T.) Bir şeyin kaç tane olduğunu anlamak için bunları birer birer elden veya gözden geçirmek, sayısını bulmak; varsaymak, tutmak, farz etmek; ödemek, peşin vermek.

s.-arım 172/23
s.-dığı 89/34, 142/10
s.-ınca 89/36
s.-ıyordu 24/19
s.-ıyorlardı 48/09,

157/10

s.-ıyoruz 72/34
s.-mak 45/03
s.-maya 66/19
s.-mıyor 130/19
[=11]

saye: (Far.) Koruma, yardım.

s.+nde 81/09
s.+nizde 149/24
s.+sinde 27/21, 163/18,
[=4]

sayfa: (Ar.) Üzerine yazı yazılan veya basılan bir kağıt yaprağın iki yüzünden her biri, sahife.

s.+lara 103/13
s.+ları 103/17
[=2]

sayı: (T.) Sayma, ölçme, tartma vb. işlerin sonunda bulunan birimlerin kaç olduğunu bildiren söz, adet.

s.+sını 45/03
[=1]

sayıkla-: (T.) Uykuda veya bir hastalığın verdiği dalgınlık

sırasında anlamsız, tutarsız sözler söylemek; istediği, özlediği bir şeyden sürekli söz etmek.

s.-dı 11/30
s.-mayacaktı 205/17
[=2]

sayıl-: (T.) Sayma işine konu olmak, addedilmek.

s.-amazdı 45/20
s.-ır 44/33
s.-ırım 94/11, 173/13
s.-ırsınız 170/26
s.-mayacağını 179/37
[=6]

saz: (T.) Genellikle su kıyılarında, bataklık yerlerde yetişen ince, açık sarı renkli kamış, hasır otu, kiliz, kofa.

s.+lar 114/28
[=2]

sebebiyet ver-: Bir şeye, bir olaya sebep olmak, yol açmak.

s.-iyor 99/26
[=1]

sebepe, -bi: (Ar.) Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açanşey.

s. 15/13, 45/18, 82/28,
143/18, 193/33

s.+i 28/05, 44/33,
99/18, 116/13, 171/10, 189/28, 191/15
s.+ini 27/24, 29/04,

60/25, 76/03, 86/01, 187/07

s.+inin 187/18

s.+ler 57/15

s.+lerin 98/34

s.+lerini 109/06,
112/01, 148/02, 154/16

s.+ti 121/32

[=26]

sebepe ol-: (Ar.+T.) Neden olmak, yol açmak.

s.-muştı 199/25
s.-uyordu 23/04, 34/19
[=3]

sebepe: Sebebi olmayan, nedensiz.

s. 53/26, 107/16,
112/05, 183/07, 200/12

[=5]

seccade: (Ar.) Bir kişinin üzerinde namaz kılabileceği büyüklükte, halı, kilim, post veya kumaştan yaygı, namazlık.

s.+nin 152/29, 168/08
[=2]

secde: (Ar.) Genellikle namaz kılarken alını, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum.

s.+ye 72/25
[=1]

seç-: (T.) Benzerleri arasından hoşça gidene seçip almak veya yararlanmak için ayırmak; ne olduğunu anlamak, fark etmek.

s.-emedi 125/35
s.-erdi 25/35
s.-iyordu 101/35
s.-ti 121/06
[=4]

seçme: (T.) Seçkin, seçilmiş.

s.+ydi 44/11
[=1]

sedd: (Ar.) Set, tümsek.

s.+i 101/20
[=1]

sedefli: Sedefle işlenmiş.

s. 132/08
[=1]

sedir: (Ar.) Aralıksız üstü minderli ve yastıklı olabilen oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası, divan.

s. 9/01
s.+de 157/03, 209/04
s.+den 209/11
s.+e 79/10, 144/23
s.+in 9/01, 9/12, 207/30
s.+le 9/03
[=10]

sefalet: (Ar.) Yoksulluk, yoksulluk sıkıntısı.

s. 199/25
s.+ten 191/18
[=2]

sefer: (Ar.) Kez, defa.

s. 14/26, 31/09, 38/15, 39/24, 40/16, 41/35, 42/25, 47/13, 55/01, 64/08, 65/18, 83/29, 92/19,

109/08, 111/33, 112/15, 116/16, 117/35, 118/01, 127/02, 127/31, 128/10, 132/24, 139/11, 154/09, 158/12, 173/30, 180/06, 183/29, 190/02, 195/31, 199/24, 202/28, 205/08, 210/11

[=35]

seferber: (Ar.+Far.) Bir olayın, bir amacın çözümü yolunda milletçe veya hep birlikte yapılan (hazırlık).

s. 56/27
[=1]

seferberlik, -ği: Bir ülkenin silahlı kuvvetlerini savaşa hazır duruma getiren, ülkenin ekonomisini, yönetimini savaş gereklerine uyacak duruma sokan hazırlık ve önlemlerin tümü.

s. 153/09, 154/12, 155/03

s.+in 153/29
[=4]

sefih: (Ar.) Zevk ve eğlenceye düşkün, uçarı.

s.+lerin 33/30
[=1]

sefil: (Ar.) Sefalet çeken, yoksul.

s. 49/14
[=1]

seğirt-: (T.) Sıçrayarak yakın bir yere doğru koşmak.

s.-tim 63/25
[=1]

sek-: (T.) Tek veya iki ayak üzerinde sıçramak.

s.-erdi 22/26
s.-iyordu 144/08
[=2]

sekiz: (T.) Bir sayı.

s. 30/24
[=1]

sel: (Ar.) Sürekli yağan yağmurdan veya eriyen kardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su, su taşkını.

s.+inde 40/13
s.+ler 41/03
[=2]

selam: (Ar.) Bir kimseyle karşılaştığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaştığında kendisine söz ve işaretlerle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme, merhaba.

s. 58/35

[=1]

selamla-: Bir kimseyle karşılaştığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaştığında kendisine sözle veya işaretlerle bir nezaket gösterisi yapmak, selam vermek, esenlemek.

s.-dı 31/20

[=1]

Selanik: Yunanistan'ın ikinci büyük kenti ve Yunanistan Makedonyasının yönetim merkezidir.

s. 156/33

[=1]

selef: (Ar.) Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse, öncel, halef karşıtı.

s.+imin 172/21

[=1]

semai: (Ar.) Klasik Türk müziğinde iki basit usulden biri.

s.+sini 8/07

[=1]

semt: (Ar.) Şehirde yerleşim bölgesi, yaka.

s.+ine 23/02

s.+lere 136/01

s.+te 19/30

[=3]

sen: (T.) Teklik ikinci kişiyi gösteren söz.

s. 9/18, 10/23, 10/32, 11/22, 14/33, 17/24, 17/30, 17/31, 18/12, 18/21, 38/12, 41/25, 41/27, 42/08, 45/36, 46/04, 46/18, 50/11, 50/31, 51/27, 52/16, 55/06, 55/13, 55/15, 55/20, 57/23, 57/30, 58/04, 58/09, 58/13, 58/27, 58/29, 59/08, 59/09, 59/17, 59/34, 60/21, 61/05, 61/29, 61/32, 62/10, 62/33, 67/28, 68/09, 68/15, 68/20, 69/01, 71/02, 71/08, 74/12, 81/03, 81/04, 81/05, 81/05, 81/10, 90/21, 90/25, 94/35,

104/04, 113/14, 118/01, 118/10, 121/21, 122/05, 130/06, 132/11, 135/14, 140/34, 148/26, 148/28, 149/29, 150/33, 150/34, 150/36, 151/03, 151/27, 156/04, 156/10, 158/14, 162/08, 165/30, 166/26, 170/07, 171/19, 172/09, 172/21, 172/33, 173/01, 174/03, 174/10, 174/19, 174/21, 174/24, 174/33, 174/36, 178/34, 179/08, 179/12, 184/22, 184/33, 185/13, 192/07, 193/01, 193/01, 194/15, 195/14, 195/20, 196/17, 196/32, 201/14, 202/27, 202/31

s.+a 9/36, 39/10, 41/11,

50/03, 50/19, 50/28, 51/13, 51/15, 54/25, 55/04, 57/29, 74/03, 80/01, 81/06, 83/21, 90/03, 106/21, 112/36, 118/02, 132/22, 140/19, 140/24, 148/29, 150/25, 151/02, 156/09, 156/11, 170/24, 170/35, 172/24, 172/34, 173/01, 173/26, 176/16, 194/09, 195/16, 196/27, 201/14, 213/08

s.+de 41/10

s.+dedir 170/33

s.+den 18/22, 50/05,

50/06, 50/07, 51/27, 90/17, 140/31, 143/26, 174/18, 194/16, 213/02

s.+i 11/18, 35/19,

53/35, 55/17, 55/18, 77/09, 83/22, 109/19, 118/04, 123/17, 134/19, 134/31, 137/12, 149/02, 149/22, 156/12, 171/05, 171/29, 172/23, 173/03, 173/04, 173/23, 174/25, 174/34, 178/32, 179/12, 184/21, 184/31, 185/09, 194/13, 195/21, 201/13, 202/04, 202/35, 211/05

s.+in 11/05, 11/20,

16/02, 17/22, 18/25, 35/11, 38/29, 43/27, 50/04, 50/21, 51/12, 53/36, 54/26, 55/13, 57/31, 58/12, 58/14, 60/20, 61/32, 62/33, 62/35, 62/36, 68/21, 68/21, 69/01, 79/20, 79/33, 81/04, 81/09, 89/05, 119/05, 137/12, 151/09, 155/05, 156/10, 170/12, 170/27, 171/03, 172/31, 183/33, 184/11, 184/16, 192/12, 195/04, 195/16, 197/04

s.+inle 58/16

s.+sin 58/10
s.+siz 202/03
[=248]
senâ: (Ar.) Övme.
s.+sında 84/25
[=1]
sene: (Ar.) Yıl.
s. 12/04, 12/08, 17/28,
24/10, 25/07, 26/12, 27/19, 30/21,
32/25, 82/18, 107/11, 167/20, 170/10,
177/30, 193/14
s.+de 49/03, 49/14,
49/14
s.+den 26/26, 82/19,
107/03, 107/17
s.+ler 23/11, 25/01,
193/09
s.+lerde 25/13, 100/09
s.+lerden 14/05, 82/23,
101/17, 104/31, 104/37, 108/12,
144/31, 150/07, 155/13, 160/07,
191/24, 209/15
s.+lere 103/12
s.+leri 109/14, 139/36,
157/01
s.+lerin 104/27, 109/11,
184/26
s.+lerini 82/20
s.+lerinin 215/03
s.+lik 49/11, 201/03
s.+nin 111/13
s.+si 7/02
s.+sinde 14/11
s.+ye 62/11, 96/19,
151/03, 160/02
s.+yi 25/11
[=58]
senelerce: Yıllarca.
s. 86/12, 106/34, 148/19
[=3]
senet, -di: (Ar.) Bir kimsenin
yapmaya veya ödemeye borçlu olduğu
şeyi göstermek için imzaladığı resmî
kâğıt, belgit.
s. 49/30, 57/02, 65/12,
65/15, 170/32
s.+i 65/21, 66/10,
66/15, 74/25
[=9]

sepet: (Far.) Saz, kamış, ince
dal veya tellerden hasır biçiminde
örülerek yapılan, genellikle sapı olan,
yiyecek ve eşya taşımak için
kullanılan kap.

s.+i 26/21
s.+lerin 63/26
s.+lerini 36/15
[=3]

ser: (Far.) Baş, kafa.
s.+de 52/16
[=1]

ser-: (T.) Açarak yaymak
veya döşemek.

s. 93/24
s.-di 156/30
s.-dikleri 168/08
s.-erek 139/18
s.-erim 95/20
s.-iyor 144/24
s.-miş 95/37, 99/14,
141/22

[=9]

serbest: (Far.) Hiçbir şarta
bağlı olmayan, istediği gibi
davranabilen, erkin.

s. 18/35, 68/17, 96/06,
105/28, 110/22, 110/22, 172/33

[=7]

serbestleş-: Serbest duruma
gelmek.

s.-ti 89/23

[=1]

serbestlik, -ği: Serbest olma
durumu.

s. 17/28, 199/14

[=2]

serdir-: (T.) Serme işini
yaptırmak.

s.-diler 136/04

s.-ip 204/02

[=2]

sergi: (T.) alıcının görmesi,
seçmesi için dizilmiş şeylerin tümü ve
bu nesnelerin serildiği yer.

s.+lerin 30/08

s.+nin 32/02

[=2]

seril-: (T.) Serme işi
yapılmak.

s.-di 21/29, 188/19
s.-en 67/13, 141/17
s.-i 25/04, 37/26, 76/15,
139/17
s.-miş 159/02
s.-mişti 159/19
[=10]
serili: (T.) Serilmiş, yayılmış.
s. 71/36, 77/19
[=2]
serin: (T.) Az soğuk, ılık ve
soğuk arası.
s. 44/26, 114/37,
117/09, 128/32, 178/01
[=5]
serinle-: (T.) Hava serin bir
duruma gelmek, hafifçe soğumak,
serinleşmek; hafif soğukluk duymak.
s.-di 203/25
s.-diği 180/24
[=2]
serinlik, -ği: (T.) Serin olma
durumu.
s. 128/33
s.+inde 23/19
[=2]
sermaye: (Far.) Bir ticaret
işinin kurulması, yürütülmesi için
gereken anapara ve paraya çevrilebilir
malların tamamı, anamal, başmal,
kapital, meta, resülmal.
s. 170/30
[=1]
serpil-: (T.) Serpme işine
konu olmak.
s.-en 127/16
s.-mişti 127/25
[=2]
serpiştir-: (T.) Yağmur veya
kar azar azar, ince ince yağmak,
serpmek.
s.-en 210/23
s.-iyordu 206/12
[=2]
serpuş: (Far.) Başlık.
s. 67/03
[=1]
sersem: (Far.) Herhangi bir
sebeple bilinci ve duyguları zayıflamış
olan.

s. 115/33
[=1]
sersem et-: Sersemletmek.
s.-ecek 203/15
s.-mişti 126/15
[=2]
sersemlet-: Sersemlemesine
sebeup olmak.
s.-mişti 186/12
[=1]
serseri: (Far.) Belli bir işi ve
yeri olmayan, başıboş (kimse), hayta;
belli bir hedefi olmayan, belli bir
hedefe atılmamış olan, rastlantıyla
gelen (kurşun, mayın vb.).
s. 99/14
s.+ler 33/19, 96/16
s.+nin 34/09, 34/10
s.+sini 55/05
s.+ydi 51/18
[=7]
serserilik, -ği: Serseri olma
durumu.
s.+i 111/21
[=1]
sert: (Far.) Çizilmesi,
kırılması, buruşması, kesilmesi veya
çiğnenmesi güç olan, pek, katı; kolay
dayanılmayan, zor katlanılan, etkili,
yumuşak karşıtı.
s. 13/02, 20/19, 36/28,
48/14, 77/33, 85/14, 85/14, 108/27,
108/27, 118/15, 125/07, 194/22
s.+ti 139/28
[=13]
sertçe: Sert bir biçimde.
s. 18/05
[=1]
sertleş-: Sert bir durum
almak, katılaşmak.
s.-en 26/09
[=1]
sertlik, -ği: Sert, kırıcı, katı
davranış, şiddet, husumet.
s. 96/24, 96/27
s.+le 119/09
[=3]
servet: (Ar.) Varlık,
zenginlik, mal, mülk.
s. 45/07

s.+in 71/25
s.+iydi 45/01
[=3]
Servet-i Fünûn: 27 Mart
1891-26 Mayıs 1944 tarihleri arasında
yayımlanmış fen, magazin, sanat ve
edebiyat dergisidir.
s. 103/16
[=1]
ses: (T.) Kulağın duyabildiği
titreşim, seda, ün.
s. 7/20, 14/18, 21/29,
22/09, 34/29, 36/31, 38/04, 39/09,
48/01, 80/28, 83/30, 103/06, 123/29,
131/20, 161/11, 171/09, 199/01,
201/06, 210/32
s.+i 38/05, 42/29,
62/02, 66/35, 91/27, 96/04, 97/18,
121/14, 128/08, 139/28, 180/22,
183/19, 187/13, 191/32, 196/22,
207/19, 212/24
s.+imi 62/27
s.+in 161/33, 161/35
s.+inde 139/25
s.+ini 17/02, 22/25,
27/29, 36/26, 39/33, 41/20, 42/35,
64/17, 72/25, 108/32, 124/28, 142/19,
148/30, 158/21, 158/29, 178/26
s.+inin 179/31
s.+iyle 161/12, 163/28,
194/06
s.+le 38/31, 59/13,
69/11, 74/06, 77/35, 78/11, 94/15,
103/27, 119/01, 121/15, 126/10,
128/20, 134/28, 158/36, 159/08,
161/17, 174/16, 178/26, 182/28,
184/14, 194/02, 194/22, 202/09,
202/19, 209/28, 211/14
s.+ler 7/15, 39/02,
46/28, 63/19, 127/09, 157/17, 210/29
s.+leri 25/06, 38/06,
79/01, 125/12, 128/09, 161/23
s.+lerin 126/17
s.+lerini 87/11
s.+lerle 146/29
s.+siz 42/25, 42/25
s.+sizliği 41/21
[=105]

ses çıkarma- Bir şeyi hoş
görerek karşı çıkmamak, itiraz
etmemek.

s.-dan 12/22

[=1]

seslen- (T.) Uzaktan
bağırarak çağırmak, ünlemek.

s.-di 94/32, 139/09

s.-erek 169/17

[=3]

sesli: (T.) Sesi olan, ses
çıkaran.

s. 126/31, 126/31,
163/11, 163/11

[=4]

sessiz: (T.) Sesi olmayan, ses
çıkmayan.

s. 15/26, 15/26, 44/15,
44/16, 47/01, 72/06, 96/31, 96/31,
110/02, 128/03, 128/03, 146/02,
160/07, 162/03, 184/04, 201/18

[=16]

sessizce: (T.) Sessiz bir
biçimde, sessiz olarak, sessizcesine.

s. 76/14, 80/18, 143/09,
153/24, 153/25, 156/15, 166/26,
168/02

[=8]

sessizlik, ği: (T.) Ortalıkta
gürültü olmama durumu, sükût.

s.+i 100/14, 135/19

s.+ini 107/28

[=3]

sessiz sedasız: Kimse
duymadan, görmeden, sessiz ve
gürültüsüz bir biçimde.

s. 104/03

[=1]

sev- (T.) Sevgi ve bağlılık
duymak.

s.-di 12/35

s.-diği 26/33, 198/31

s.-diğim 170/22

s.-emezsin 11/20

s.-en 25/30

s.-er 25/18, 39/30

s.-erdi 53/20

s.-erdim 63/12

s.-erim 11/18

s.-ersen 68/13

183/05 s.-eyim 32/13
s.-iyor 53/34, 53/35,
144/36 s.-iyordu 143/12,
s.-iyorsa 82/27
s.-mediği 44/13
s.-mediğimin 174/20
s.-mediğini 82/22
s.-mek 82/36
s.-mekteydi 145/10
s.-memek 82/36
s.-miş 191/03
[=26]
sevda: (Ar.) Güçlü sevgi, aşk.
s. 69/01
s.+sına 151/23
[=2]
sevdalık, ğı: Aşk, sevda.
s. 68/15
[=1]
sevebil-: sevme ihtimali veya
imkânı bulunmak.
s.-irdi 82/27
s.-mesi 82/24
[=2]
sevgi: (T.) İnsanı bir şeye
veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve
bağlılık göstermeye yönelten duygu.
s. 59/31, 184/28
[=2]
sevgili: (T.) Sevilen ve âşık
olunan kimse, yavuklu, dost, yâr,
canan.
s. 17/31, 81/31
[=2]
sevin-: (T.) Sevinç duymak.
s.-di 80/28
s.-e 63/13, 63/13
s.-iyor 109/01, 109/09
s.-iyordu 105/27
[=6]
sevinç, ci: (T.) İstenen veya
hoşa giden bir şeyin olmasıyla duyulan
coşku.
177/10 s. 104/24, 121/32,
s.+inden 148/34
s.+le 163/35, 178/24
[=6]

sevindir-: (T.) Sevinmesine
yol açmak, sevinmesini sağlamak.
s.-iyor 186/21
[=1]
seviye: (Ar.) Düzey.
s.+de 147/24
s.+si 12/16
[=2]
sevk: (Ar.) Sürükleme, itme.
s.+iyle 119/25, 189/18
[=2]
sevk edil-: (Ar.+T.)
Gönderilmek.
s.-enler 155/02
[=1]
sevk et-: (Ar.+T.)
Göndermek, götürmek; sürüklemek,
itmek.
s.-ebileceğini 108/01
s.-ecek 11/01
s.-erek 99/24
s.-iyordu 186/17,
204/10
s.-miş 51/05
s.-ti 56/26
[=7]
seyahat: (Ar.) Gezi.
s.+lerine 22/23
[=1]
seyirci: Bir olayı gören,
izleyen kimse, izleyici.
s.+lerden 91/15
[=1]
Seyit: Seyit Efe, Kübra'nın
babası.
s.+imin 40/01
[=1]
Seyit Efe: Kübra'nın babası.
s. 39/28, 39/32, 40/21,
40/24, 40/31
s.+ciğim 41/16
s.+nin 41/05
[=6]
seyrek: (T.) Benzerleri veya
parçaları arasında çok aralık bulunan,
aralık, sık karşıtı; aralıklı olarak,
aralıklı bir biçimde, arada sırada,
binde bir, nadir, nadiren, bayramdan
bayrama, bayramda seyranca.

144/21 s. 33/34, 84/09, 88/17,
[=4]
seyrekleş-: (T.) Seyrek
duruma gelmek.
s.-en 79/10
s.-iyordu 88/18
[=2]
seyret-: (Ar.+T.) Bir şeyin
durumunu, oluşumunu gözlemek,
bakmak.
s.-e 204/15
s.-en 133/28
s.-er 26/10
s.-erken 113/21, 155/11
s.-erler 28/31
s.-ip 110/05
s.-iyor 29/15, 142/27,
169/22
s.-iyordu 67/10, 197/31
s.-iyorlardı 86/23
s.-mek 175/24
s.-memek 99/29
s.-mişti 193/09
s.-ti 176/10
s.-tikten 30/28
[=18]
sez-: (T.) Açık bir kanıt
olmaksızın, olmuş veya olacak bir şeyi
anlamak, kestirmek, hissetmek.
s.-er 51/01, 75/22,
86/06
s.-erdi 34/25
s.-iyor 111/11, 119/30,
126/28, 148/01
s.-iyordu 108/24,
153/11, 189/37
s.-iyordum 58/30
s.-mekten 177/24
s.-mez 189/24
s.-miş 48/07
s.-mişti 138/24, 171/12,
182/20
[=18]
seziş: (T.) Sezme işi.
s.+le 153/31
[=1]
sıcak, -ğı: (T.) Yakmayacak
derecede ısısı olan, yakmayacak kadar
ısı veren, soğuk karşıtı.

s. 83/33, 102/08,
109/04, 111/26, 126/06, 128/33,
133/25, 200/32
s.+ın 121/02
s.+ta 121/07, 136/23
s.+tan 107/27, 114/31
s.+tı 114/19
[=14]
sıcaklık, -ğı: (T.) Sıcak olan
şeyin durumu, etkisi veya sıcak olan
şeyin niteliği, hararet.
s.+ını 120/37, 159/28
[=2]
sıçra-: (T.) Ayaklarla,
birdenbire ve kuvvetle yeri teperek
hızla yukarıya ve ileri atılmak.
s.-dı 158/35
s.-maya 87/16
s.-yordu 127/06
[=3]
sıçrat-: (T.) Sıçrama işini
yaptırmak.
s.-arak 196/08
s.-tı 135/27
[=2]
sıfat: (Ar.) Bir kimsenin
görev, ödev, toplumsal veya hukuki
bakımdan yeri ve özelliği.
s.+ıyla 166/37
[=1]
sığ-: (T.) Bir kaba, bir yere
bütünüyle girebilmek veya içinden
geçebilmek.
s.-mayan 58/02
[=1]
sığın-: (T.) Tehlikelerden
kaçarak güvenli bir yere çekilmek.
s.-dı 65/10, 75/02
s.-maya 198/21
s.-mişti 213/16
[=4]
sıgımak, -ğı: (T.)
Kötülüklerden koruyan, sığınılan
kimse veya şey.
s. 162/28
[=1]
sığirtmaç, -cı: Büyükbaş
hayvan güden kimse, sığır çobanı,
nahır.
s.+a 102/16

[=1]
sık: (T.) Kısa zaman aralıklarıyla, az aralıklarla.

s. 134/25, 134/25

[=2]

sık-: (T.) Çevresine sarılarak veya bir şeye sarılarak çepeçevre basınç altına almak; silahla ateş etmek; sıkıntı vermek.

s.-acağım 59/20

s.-ar 151/17, 198/20

s.-arak 54/24, 123/15

s.-arken 98/23

s.-ıyor 10/17, 160/15

s.-ıyordu 17/16, 81/33,

204/17

s.-ıyorlardı 91/16

s.-ıyorsun 98/25

s.-maya 112/16, 211/07

s.-mıştı 196/07

s.-tı 39/34, 73/12,

91/18, 136/21, 179/35, 188/12, 209/11, 209/26, 214/35

s.-tığımı 98/14, 99/13

s.-tım 98/24

[=28]

sıkı: (T.) İyice sıkıştırılmış, doldurulmuş, tıkHz, gevşek olmayan; zorlu, güçlü ve etkili; sıkıca, iyice.

s. 31/01, 147/09,

186/16, 210/25

[=4]

sıkıca: (T.) Sıkı bir biçimde.

s. 206/09

[=1]

sıkıcı: (T.) İç sıkı, can sıkı, tedirgin eden.

s. 73/07, 152/38

s.+ydı 184/05, 188/32

[=4]

sıkı fıkı: İçli dışlı.

s. 45/19

[=1]

sıkıl-: (T.) Sıkma işi yapılmak.

s.-acağım 174/23

s.-acak 150/26

s.-an 84/31, 146/02

s.-arak 58/07, 196/13

s.-dı 179/26

s.-ıyor 191/12, 202/03

s.-ıyordu 90/29, 168/03

s.-ıyorlar 146/16

s.-ıyormuş 59/03

s.-ıyorum 184/01

s.-madan 43/28

s.-mak 173/07

s.-ması 91/25

s.-mayın 36/17

s.-mış 68/04, 127/18

s.-mıştı 78/05

s.-mıyor 62/21

[=22]

sıkıntı: (T.) İşsizlik, tekdüzelik, bezginlik vb. sebeplerden doğan ruhsal yorgunluk, cefa, eziyet; yokluk ve parasızlığın verdiği geçim darlığı.

s.+lardan 18/33, 182/07

s.+lardı 187/16

s.+ları 180/15, 186/18

s.+nın 87/02

s.+sı 100/13, 113/03, 129/19, 147/26

s.+sından 146/28

s.+ya 57/20, 183/06

s.+yı 183/17

[=14]

sıkıntılı: Sıkıntısı olan.

s. 18/35, 85/35, 100/06, 182/15

[=4]

sıkıntısız: Sıkıntısı olmayan.

s. 187/09

[=1]

sıkı sıkı: İyice.

s. 131/30

[=1]

sıkış-: (T.) İki şey arasında kalmak; zor bir durumda kalmak.

s.-ırsa 181/22

s.-mış 212/27

s.-sın 181/22

[=3]

sıkıştır-: (T.) Ansızın, gizlice ve karşındakinin isteyip istemediğine bakmadan bir şeyi vermek, tutuşturmak; zorlamak; sarkıntılık etmek.

s.-arak 189/22

s.-maya 56/28, 62/26
[=3]
sık sık: Az aralıklarla.
s. 104/36, 105/11,
185/30, 185/30
[=4]
sımsıkı: Çok sıkı.
s. 22/24, 32/11, 143/16,
143/34, 150/13, 200/06, 210/08
[=7]
sınıf: (Ar.) önemlerine,
niteliklerine göre kişi veya nesnelere
yerleştirildiği kategorilerden her biri.
s. 20/12, 73/02
s.+ları 20/09
s.+lı 27/19
s.+ta 20/24
s.+tır 20/35
[=6]
sır: (Ar.) Varlığı veya bazı
yönleri açığa vurulmak istenmeyen,
gizli kalan, gizli tutulan şey.
s. 202/22
s.+larla 45/16
[=2]
sıra: (T.) Yan yana, art arda
olan şey veya kimselerin tümü, dizi;
bir şeye ayrılan, uygun görülen veya
rastlayan zaman.
s. 8/25, 22/19, 67/05,
86/30, 86/30, 151/14
s.+da 17.01, 21/32,
29/20, 30/31, 31/09, 32/10, 32/17,
32/20, 38/06, 42/27, 44/28, 58/05,
69/16, 72/01, 80/23, 84/25, 87/26,
90/26, 90/34, 91/14, 94/18, 101/14,
105/02, 106/09, 115/37, 120/18,
120/30, 126/21, 139/20, 152/07,
158/21, 158/35, 159/26, 168/03,
168/15, 183/19, 208/34, 212/22,
214/07, 214/15
s.+daki 169/17
s.+larda 52/01, 106/35,
112/12, 177/09
s.+larında 135/04
s.+nın 95/05
s.+sı 18/16, 55/05,
58/16
s.+sında 67/10, 92/25
s.+sını 110/05

s.+sıydı 186/10
[=60]
sırala-: (T.) Birbiri ardı sıra
veya yan yana koyarak sıra durumuna
getirmek.
s.-dığı 204/08
s.-yarak 94/15
[=2]
sıralan-: (T.) Sıra oluşturacak
biçimde yer almak.
s.-miş 86/21
[=1]
sırasında: (T.) Gerekince,
yerinde ve zamanında.
s. 113/19
[=1]
sırf: (Ar.) Yalnızca.
s. 21/03, 23/18, 112/17,
121/35, 187/19, 195/33
[=6]
sırık, -ğı: (T.) Değnekten
uzun ve kalınca ağaç.
s.+ları 26/07
s.+ların 88/04
[=2]
sırt-: (T.) Dişlerini
göstererek aptallık, şaşkınlık,
kurnazlık veya alay belirtir biçimde
gülmek, sırtarmak.
s.-arak 64/06, 188/12
s.-ip 64/01
s.-iyordu 64/11
s.-ma 192/30
s.-malarla 66/24
s.-ması 64/12
s.-maya 192/25
[=8]
sırma: (T.) Altın yaldızlı
veya yaldızsız ince gümüş tel ile
yapılmış veya bu tel gibi olan.
s. 9/03, 29/27, 142/02,
175/31
[=4]
sırmalı: (T.) Sırma ile
işlenmiş veya süslenmiş.
s. 142/02
[=1]
sırsıklam: Büsbütün ıslak,
çok ıslak, sırsıklam.
s.+dı 114/18

[=1]
sırt: (T.) Omurgalı veya omurgasız hayvanlarda boyundan kuyruk sokumuna kadar uzanan üst bölüm; insanlarda boyundan bele kadar uzanan üst bölüm, göğüs kaşrsıtı; dağların veya tepelerin üst bölümü.

s. 128/27
s.+ı 124/04, 124/07,
128/10, 128/15
s.+ıma 41/27
s.+ımız 42/16
s.+ımla 197/07
s.+ına 95/36, 102/24,
118/28, 127/28, 201/21, 206/05,
207/07

s.+ında 29/31, 43/01,
77/03, 89/14, 179/28, 214/07, 214/10
s.+ından 24/07, 61/12
s.+ını 26/10, 37/16,
75/08, 76/06, 118/13, 118/35, 212/11
s.+larına 8/09
s.+larında 26/21
[=33]

sıkska: (T.) Çok zayıf ve kuru, kaknem, çelimsiz, arık.
s. 102/17, 165/23

[=2]
sıtmalı: (T.) Sıtmaya tutulmuş (kimse).
s. 85/16
[=1]

sıva: (T.) Bir yapının duvarlarına sürülen ince harç tabakası.
s.+sı 116/16
[=1]

sıvalı: (T.) Sıvanmış,, kıvrılmış (giysi kolu).
s. 152/28
[=1]

sıvan-: (T.) Sıvama işi yapılmak.
s.-an 37/33
s.-miş 37/31
[=2]

sıyrıl-: (T.) Bir yerden veya bir durumdan çıkmak, kurtulmak.
s.-arak 80/30, 175/19

s.-dı 119/27, 188/26,
212/10

s.-ıp 99/30
s.-manın 151/06
[=7]

sıyrılabil-: (T.) Sıyrılma ihtimali veya imkânı bulunmak.
s.-eceğini 189/36
[=1]

sız-: (T.) İçki, yorgunluk vb. sebeplerle kendinden geçerek uyuyakalmak.
s.-maya 91/32
[=1]

sigara: (İsp.) İnce kağıda, kıyılmış tütün sarılarak hazırlanan, silindir biçiminde, ağızdan dumanı çekilen nesne.

s.+sını 8/03
[=1]

sil-: (T.) Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek; ortadan kaldırmak, yok etmek veya gidermek.

s.-di 89/18, 215/02
s.-emiyor 144/04
s.-erek 40/18, 80/36,

185/23

s.-ip 106/03
s.-iyor 87/08
[=8]

silah: (Ar.) Savunmak veya saldırmak amacıyla kullanılan araç.
s. 91/27, 98/24, 155/06
s.+ı 91/19, 94/28,
116/10

s.+ın 99/19
s.+ında 209/22
s.+ını 136/27
s.+larını 91/15
[=10]

silah at-: Silahtan mermileri boşaltmak.
s.-tığını 97/13
[=1]

silahlık, -ğı: Tabanca, bıçak vb. silahları yerleştirmek için kullanılmış olan, kat kat, enli, meşin kemer.

s.+ından 137/15

[=1]
silin-: (T.) Silme işine konu
olmak.

s.-di 48/28
s.-memiş 150/07
[=2]

silk-: (T.) Üstündeki şeyleri
düşürmek veya temizlemek için bir
şeyi kuvvetle sallamak, sarsmak.

s.-enlere 36/14
s.-er 20/32
s.-iyordu 211/24
s.-mekle 84/18
s.-mesi 94/24
s.-ti 35/18, 59/10,
70/21, 93/33, 103/01, 113/26, 115/21,
119/09, 119/14, 135/08, 167/10
[=16]

silkil-: (T.) Silkilme işi
yapılmak.

s.-ip 25/16
[=1]

silkin-: (T.) Ani bir hareketle,
korkuyla vücudu sarsılmak,
silkelenmek.

s.-di 11/25, 32/15,
91/08

s.-dim 62/15
s.-erek 31/23
[=5]

silktil-: (T.) Silkme işini
yaptırmak.

s.-miş 31/13
[=1]

sille: (Far.) Elin iç yüzüyle
vurulan tokat.

s.+sini 21/09
[=1]

sima: (Far.) kimse, insan, tip.
s.+larındandı 71/14
[=1]

simsiyah: Kapkara.
s. 35/28, 79/11
[=2]

sin-: (T.) Kendini
göstermemek için büzülmek,
saklanmak, pusmak.

s.-erek 120/36
[=1]

sincap, -bı: (Far.)
Sincapgillerden, ağaçlarda yaşayan,
genellikle meyveyle beslenen, çok
tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir
hayvan, değin, çekelez.

s. 129/29
[=1]

sindir-: (T.) Sinmesine
sağlamak veya sinmesine sebep
olmak.

s.-e 200/07, 200/07
[=2]

sinek, -ği: (T.) Çift
kanatlılardan, bir takım uçucu
böceklerin genel adı.

s. 188/14
[=1]

sini: (Far.) Üzerinde yemek
de yenilebilen yuvarlak, bakır veya
pirinçten büyük tepsisi.

s.+nin 180/25
[=1]

sinir: (T.) Duygu ve hareket
uyarılarını beyinden organlara,
organlardan beyne ileten beyazımsı
teller ve bu tellerin oluşturduğu demet;
rahatsız edici, hastalık derecesine
varan aşırı duyarlılık.

s.+den 59/28
s.+leri 12/28, 57/06
s.+lerine 84/13
s.+lerini 76/06
s.+lerinin 85/28
s.+li 14/16
[=7]

sinirlen-: (T.) Duygu ve
davranışlarını denetleyemeyecek
duruma gelmek, öfkelenmek,
köpürmek, feveran etmek.

s.-diği 167/02
s.-ir 182/14
s.-miş 59/06
[=3]

sinirli: (T.) Kolayca ve çabuk
sinirlenen, asabi.

s. 13/10, 91/03, 91/03,
123/15, 159/12, 194/30
[=6]

sirke: (Far.) Salatalara,
yemeklere ekşilik vermek için

kullanılan ekşimiş üzüm, elma, limon vb. suyu.

s. 72/17

[=1]

sis: (T.) Atmosferin alt tabakalarındaki küçük su taneleri veya buhardan oluşan bulutların çok alçalarak yeryüzüne kadar inmesiyle oluşan duman.

s. 101/32, 212/19

s.+lere 101/34, 102/05

[=4]

sislen-: (T.) Sis kaplanmak, sise bürünmek, bulanmak.

s.-iyor 150/02

s.-mişti 203/27

[=2]

sislendir-: (T.) Sislenmesine sebep olmak, sisli duruma getirmek.

s.-e0n 208/20

[=1]

sisli: (T.) Üzerine sis inmiş olan, sislenmiş, bulanık.

s. 147/31

[=1]

sitem: (Far.) bir kimseye, yaptığı hareketin veya söylediği sözün üzüntü, alınganlık, kırılma vb. duygular uyandırdığını öfkelenmeden belirtmek.

s. 15/19, 55/10, 139/25

[=3]

sitemli: Sitem taşıyan.

s. 48/25, 89/07, 180/33

[=3]

sivri: (T.) Ucu keskin ve batıcı olan.

s. 13/02

[=1]

sivril-: (T.) Sivri duruma gelmek, sivrileşmek; başkalarını geride bırakıp yükselmek veya ün kazanmak.

s.-en 8/01

s.-iveren 19/26

s.-memektir 151/07

[=3]

siyah: (Far.) Kara, ak karşıtı.

s. 7/09, 8/10, 8/24, 10/19, 19/21, 25/33, 26/08, 35/27,

37/16, 87/15, 88/20, 92/01, 103/12, 123/10, 124/08, 210/23, 213/10

[=17]

siz: (T.) Çokluk ikinci kişi zamiri.

s. 30/30, 31/35, 32/22, 35/36, 43/22, 45/30, 46/27, 49/24, 60/14, 69/12, 102/37, 138/04, 140/33, 141/08, 141/11, 170/21, 170/25, 173/11

s.+den 68/23, 140/33, 196/30

s.+e 48/34, 61/17, 137/23, 196/30

s.+i 43/26, 140/09, 170/06, 171/27

s.+in 43/16, 60/09, 60/12, 170/04

[=33]

Smith Wesson: ABD merkezli bir tabanca firmasıdır.

s. 94/19, 91/17

[=2]

soba: (Mac.) İçinde kömür, odun veya gaz yakılan, elektrikle de çalıştırılabilen ısınma aracı.

s. 44/25

[=1]

sofa: (Ar.) Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol.

s.+da 92/29

s.+ya 64/01, 85/06

[=3]

sofra: (Ar.) Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.

s. 152/03, 162/34, 167/32, 188/07

s.+dan 103/26

s.+larda 187/26

s.+nın 181/05, 182/33,

190/13

s.+sına 102/27

s.+ya 163/06, 180/23

s.+yı 179/02, 185/25

[=14]

sofra bezi: Sofranın altına yayılan yağlı.

s.+ni 185/24

s.+nin 103/03

[=2]
soğu-: (T.) Isısını hızla veya yavaş yavaş yitirerek soğuk duruma gelmek; birine veya bir şeye duyulan istek, sevgi ve ilgi kalmamak.

s.-du 112/22
s.-duğu 16/06
s.-muştı 206/11

[=3]
soğuk, -ğu: (T.) Isısı düşük olan, sıcak karşıtı; duygudan, sevgiden yoksun olan, yakın ve içten olmayan, ilgisiz.

s. 16/10, 35/05, 36/19, 69/23, 75/26, 80/07, 86/23, 102/22, 111/37, 117/06, 178/17, 183/11, 184/04, 191/07, 196/01, 206/15, 214/14

s.+la 14/31
s.+tan 26/09, 26/20, 37/18, 78/01, 78/26, 191/30, 196/36
s.+tu 203/07

[=26]
soğukluk, -ğu: (T.) Soğuk olma durumu, soğuk bir etki yapan şeyin özelliği, bürudet.

s. 211/18
s.+a 84/20

[=2]
Soğuktulumba: Edremit'te bir yer.

s. 65/22, 176/32
s.+da 124/23
s.+ya 30/12, 30/13, 120/20

s.+yı 63/17, 210/11
[=8]

soğut-: (T.) Soğumasını sağlamak, soğumasına sebep olmak.

s.-tular 39/17
[=1]

sohbet: (Ar.) Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl.

s.+ler 108/04
[=1]

sok-: İçine veya arasına girmesini sağlamak.

s.-arak 206/07
s.-ardı 51/34

s.-mak 8/16, 115/12, 198/16

s.-mam 62/35
s.-maya 32/07
s.-mayın 94/33
s.-muş 26/08
s.-tu 40/16, 53/11, 74/19, 149/13, 213/36, 214/30
s.-tuğunu 57/20
s.-up 126/02
[=17]

sokak, -ğı: (Ar.) İl, ilçe vb. yerleşim bölgelerinde, iki yanında evler olan, caddeye oranla daha dar veya kısa olabilen yol.

s. 19/27, 74/09, 102/26, 103/30, 109/13, 116/14, 117/01, 133/23, 141/32, 144/23, 159/15, 162/33, 188/33, 193/25, 206/30, 207/20, 207/30

s.+a 19/28, 28/24, 41/28, 72/29, 73/25, 100/20, 113/28, 131/24, 133/25, 195/37

s.+ın 19/33, 92/14, 96/03

s.+ını 73/29
s.+lar 115/27, 155/25
s.+larda 8/12, 22/11, 28/27, 53/17, 74/26, 133/25, 135/33, 153/33, 154/17, 206/27

s.+lardan 206/24
s.+ları 116/15
s.+ların 19/03, 19/24
s.+larından 26/22
s.+larının 109/34
s.+ta 120/26, 132/29, 133/18, 199/08

s.+taki 152/13
s.+tan 163/27
s.+taydı 182/29
[=56]

sokak kapısı: Evin sokağa açılan kapısı.

s.+nın 113/19
[=1]

sokul-: (T.) Girmek; yanaşmak, yaklaşmak.

s.-an 88/05
s.-anlar 66/24
s.-arak 122/20

s.-du 46/15, 49/18,
80/34, 83/33, 104/18, 114/32, 117/25,
137/25, 213/20

s.-dukları 121/03

s.-dum 39/28

s.-malarında 22/35

s.-muş 125/36

s.-muştu 116/34

s.-up 71/11

[=18]

sokulgan: (T.) Kısa sürede
insanlarla kaynaşp dost olabilen,
kendini çabucak sevdiren.

s. 193/21

[=1]

sokuştur-: (T.) Dar bir yere
zorla veya iterek sokmak.

s.-arak 90/32

[=1]

sol: (T.) Vücutta kalbin
bulunduğu tarafta olan, sağ karşıtı; bu
taraftaki yön.

s. 90/32, 91/16, 91/36,
98/08, 117/01, 127/31, 127/36, 128/26,
157/15, 157/22, 192/18, 203/12,
209/27, 214/16

s.+a 89/24, 161/06,
208/08, 211/21

s.+una 93/25

s.+unda 168/27

[=20]

solu-: (T.) Sık ve kesik soluk
alıp vermek.

s.-yor 211/24

s.-yordu 206/14

[=2]

soluk, -ğu: (T.) Rengi atmış,
donuk bir beyazlıkta olan, solmuş.

s. 10/20, 35/30, 158/01,
163/28.

[=4]

somurtkan: Sürekli
somurtan, asık suratlı, abus.

s. 152/24

[=1]

son: (T.) Şimdiki zamana e
yakın zamandan beri olan veya bu
zamandan yapılmış, oluşmuş olan, ilk
karşıtı.

s. 24/14, 61/22, 64/04,
69/22, 79/05, 83/26, 84/29, 85/11,
86/17, 100/09, 101/04, 101/24, 102/36,
106/27, 107/31, 108/18, 112/11,
113/04, 117/32, 140/32, 141/05,
145/18, 147/07, 153/15, 160/04,
162/27, 182/35, 187/16, 189/05,
190/20, 190/20, 193/03, 193/16,
207/26

s.+u 45/01, 154/09,
167/29

s.+una 28/25, 42/18,
43/18, 69/32, 70/03, 81/05, 99/11,
99/27, 108/29, 129/07, 131/22, 151/25,
203/04

s.+unda 55/15, 57/04,
63/20, 72/19, 94/23, 133/25, 184/18,
214/33

s.+undan 123/30

s.+unun 182/18

[=60]

sona er-: (T.) Son bulmak.

s.-erdi 116/08

s.-mesi 181/12

[=2]

sonbahar: (T.+Far.) Kuzey
yarım kürede eylül, ekim ve kasım
aylarını içine alan süre, güz, hazan,
bağ bozumu.

s. 175/15

s.+ında 7/02

[=2]

sonra: (T.) Daha ileri bir
zamanda, müteakiben, önce karşıtı.

s. 7/11, 8/12, 8/26,
9/28, 9/29, 10/18, 12/02, 12/08, 12/13,
12/20, 13/14, 13/18, 14/24, 14/27,
15/08, 16/26, 17/32, 19/04, 20/20,
21/06, 21/31, 22/10, 22/19, 23/06,
24/27, 25/19, 27/06, 27/24, 27/29,
28/10, 28/27, 29/01, 29/17, 30/28,
30/32, 31/20, 31/29, 33/05, 33/31,
34/21, 36/05, 37/01, 37/10, 37/15,
37/22, 38/07, 38/17, 38/18, 40/17,
40/32, 41/18, 41/19, 43/05, 43/33,
46/24, 46/28, 47/08, 48/33, 49/01,
49/04, 49/29, 50/16, 51/28, 52/18,
53/25, 54/07, 54/19, 54/32, 54/35,
55/29, 56/11, 56/14, 56/15, 57/27,
58/01, 60/08, 60/30, 61/34, 63/23,

65/02, 66/02, 68/27, 69/11, 69/17,
69/29, 70/05, 70/12, 70/23, 70/33,
71/35, 72/06, 72/11, 72/14, 72/21,
72/27, 72/30, 73/24, 74/09, 74/22,
76/07, 77/14, 78/31, 79/01, 80/08,
81/21, 81/27, 84/03, 85/10, 85/25,
85/38, 87/16, 89/17, 89/23, 90/07,
91/19, 91/25, 92/08, 92/23, 93/05,
93/12, 93/23, 93/29, 94/10, 94/17,
94/27, 95/26, 95/32, 96/26, 97/01,
97/02, 97/07, 99/02, 99/32, 100/01,
100/09, 100/19, 100/22, 101/20,
101/29, 102/02, 102/25, 102/26,
103/21, 104/12, 104/26, 104/33,
105/05, 106/11, 106/33, 107/08,
107/21, 108/03, 108/07, 110/24,
111/12, 111/27, 113/02, 113/07,
113/17, 113/27, 114/02, 114/33,
115/17, 115/34, 116/07, 116/14,
117/16, 117/19, 117/28, 117/37,
118/01, 119/12, 119/17, 119/28,
120/02, 120/12, 120/21, 120/34,
121/12, 121/18, 123/10, 123/16,
123/20, 123/22, 123/29, 124/04,
125/02, 125/21, 125/32, 126/10,
126/36, 128/03, 128/31, 131/18,
131/27, 133/09, 133/18, 133/24,
135/05, 136/05, 136/08, 136/09,
136/21, 136/33, 137/33, 138/21,
139/01, 139/02, 139/14, 139/23,
140/29, 141/09, 141/29, 144/06,
147/29, 148/15, 148/18, 148/28,
149/09, 150/19, 151/24, 151/28,
152/07, 153/06, 153/24, 154/14,
155/32, 156/13, 156/15, 156/16,
156/25, 157/09, 157/13, 157/17,
157/30, 158/11, 159/31, 159/32,
162/01, 162/05, 162/07, 162/17,
162/26, 162/33, 163/06, 163/11,
164/03, 164/17, 164/24, 164/26,
165/23, 165/28, 166/16, 166/35,
167/23, 167/33, 168/06, 168/09,
169/06, 169/08, 169/16, 169/25,
169/29, 170/06, 170/26, 171/24,
172/07, 173/37, 174/27, 175/12,
176/10, 176/22, 177/06, 177/22,
178/02, 178/05, 178/18, 178/28,
179/02, 179/35, 181/03, 181/28,
183/09, 183/24, 183/30, 185/27,
185/33, 186/01, 186/08, 186/31,

187/16, 187/24, 187/28, 188/08,
188/11, 188/14, 188/24, 188/32,
191/31, 192/04, 192/09, 192/20,
193/01, 193/32, 194/22, 195/29,
196/18, 196/21, 197/10, 199/29,
200/30, 201/15, 201/17, 201/20,
201/21, 201/25, 201/27, 202/08,
202/21, 203/29, 204/13, 206/09,
206/18, 206/20, 206/29, 207/14,
207/16, 207/23, 208/26, 208/29,
208/32, 209/26, 209/30, 210/12,
210/25, 211/10, 211/26, 211/27,
211/29, 214/21, 214/29, 214/31,
215/04

s.+dan 10/08, 13/36,
98/15

s.+ki 52/06, 97/08
s.+ları 25/15, 107/01
s.+sında 126/14
s.+ya 29/23
s.+yı 129/13
[=353]

sonsuz: (T.) Sonu olmayan,
bitmeyen, ebedî.

s. 17/15, 59/31, 146/19
[=3]

son ver-: (T.) Bitirmek, sona
erdirmek.

s.-mek 112/31, 151/33
[=2]

sor-: (T.) Birine soru
yönelterek herhangi bir konuda bilgi
istemek, sual etmek.

s. 59/35
s.-acağım 94/09
s.-acak 18/11, 132/28
s.-acaktı 126/26, 213/09
s.-an 74/01, 164/15
s.-ar 147/19, 184/31
s.-arak 198/16
s.-ardı 15/02
s.-arım 195/19
s.-arken 94/29, 166/07
s.-du 9/17, 10/26,

11/04, 32/04, 35/08, 35/35, 36/24,
40/04, 42/32, 46/07, 49/21, 53/13,
53/23, 54/11, 54/24, 61/15, 62/19,
67/36, 69/11, 76/17, 76/25, 77/21,
78/06, 78/11, 102/30, 112/36, 113/12,
113/24, 116/27, 117/17, 117/23,

118/04, 118/36, 122/11, 126/07,
126/22, 128/20, 131/37, 132/21,
134/10, 135/02, 137/35, 139/04,
140/23, 148/35, 155/17, 156/19,
157/33, 165/28, 169/09, 169/25,
170/08, 176/32, 179/07, 188/22,
195/07, 201/03, 201/13, 207/05,
209/34, 210/26, 211/07

s.-duğu 203/18

s.-duğumda 39/20

s.-duğuna 102/34

s.-dum 40/25, 41/06,

41/06, 71/06, 179/09, 201/09

s.-dunuz 59/05

s.-ma 50/21, 70/28,

134/13

s.-madan 70/03

s.-madı 105/02

s.-mak 52/19, 77/30,

113/27, 168/01, 171/15, 211/34

s.-mamak 113/32

s.-maya 53/07, 57/08,

194/33

s.-mayı 154/24

s.-maz 108/32

s.-muş 136/31, 151/10,

188/34

s.-muyor 126/12

s.-muyordu 155/36

s.-unca 121/30

s.-uşuna 113/06

s.-uyor 108/33, 139/25,

149/07

s.-uyordu 132/15,

145/09, 166/23

s.-uyorlar 132/26

s.-uyorsun 43/28

s.-uyorum 165/32

[=120]

sorabil-: (T.) Sorma ihtimali
veya imkânı bulunmak.

s.-irdi 198/27

[=1]

sorul-: (T.) Sorma işine konu
olmak.

s.-an 84/17, 98/19

s.-duğu 52/21

s.-madan 182/06

s.-ur 194/18

[=5]

soruştur-: (T.) Öğrenilmek
istenen şeyi birçok kişiye inceden
inceye sormak, araştırmak.

s.-unca 51/07

[=1]

soy-: (T.) Birinin giysilerini
çıkarmak; birinin üstünde, yanında
veya bir yerde bulunan şeyleri çalarak
alıp götürmek.

s.-mak 15/11

s.-up 132/07, 134/18

s.-uyor 170/31

[=4]

soyun-: (T.) Üstündeki
giysilerin bir bölümünü veya tümünü
çıkarmak.

s.-du 102/24, 118/06,

178/08

s.-madan 141/23

[=4]

söğüt, -dü: (T.)
Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen,
yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla
örtülü büyük bir ağaç.

s. 7/12, 24/28, 114/25,

125/22

s.+lerin 101/08

[=5]

sök-: (T.) Bir şeyi bulunduğu
yerden kuvvet kullanarak veya
gevşeterek çıkarmak, çekip çıkarmak.

s.-erek 128/29

s.-tükten 125/31

[=2]

sökül-: (T.) Sökme işine konu
olmak.

s.-en 182/27

[=1]

sön-: (T.) Yanmaz,
aydınlatamaz, parlamaz olmak;
parlaklığı, hızı az veya azalmış olan,
etkisiz, zayıf.

s.-meden 209/03

s.-meye 141/24

s.-mez 12/27

s.-üp 41/26

[=4]

söyle-: (T.) Düşündüğünü
veya bildiğini sözle anlatmak; bir

düşünceyi ileri sürmek, ortaya atmak; yapılmasını istemek.		s.-meyi 81/25 s.-miş 102/29, 151/13,
s. 43/12, 53/24, 58/18,	183/10	
59/22, 60/22, 61/32, 81/02, 81/03, 194/29, 210/34		s.-mişti 115/08, 182/18 s.-miyor 73/36, 74/16,
s.-di 60/08, 60/13,	186/19, 197/30	
61/29, 94/16, 98/35, 99/15, 99/33, 115/10, 130/04, 130/11, 130/14, 155/06	196/36, 197/15	s.-miyordu 106/29,
s.-diği 148/03, 148/22, 149/31, 155/04, 164/29, 173/32, 173/37, 193/14, 195/23		s.-miyorlar 47/19 s.-miyorsunuz 61/16 s.-necek 81/14 s.-nemeyeceğini 54/05 s.-nen 12/23, 100/25 s.-nenler 171/01
s.-diğim 151/02		
s.-diğimiz 44/08,	s.-r 16/12	
100/02, 109/07, 164/22		s.-rim 43/31, 148/27 s.-rken 10/35, 83/26,
s.-diğine 54/09	213/04	
s.-diğini 29/23, 90/01		s.-rlerdi 27/01 s.-rsin 50/31
s.-dik 156/10		s.-sen 59/08
s.-dikleri 98/14, 195/32,		s.-sene 78/12, 149/08 s.-sin 195/16 s.-yeceğin 108/27 s.-yeceğinden 193/03 s.-yeceğini 196/20 s.-yecek 74/08, 85/35, 126/13, 129/21, 132/35, 145/20, 177/16, 185/04, 196/22, 196/35 s.-yecektin 171/19 s.-yemedi 55/21 s.-yemeyeceğini 134/23 s.-yemeyecek 194/25 s.-yemeyen 197/18 s.-yemez 189/37 s.-yemezdi 106/30 s.-yen 16/18, 21/24, 87/09, 184/04
196/14		
s.-diklerime 197/04		
s.-diklerini 73/36		
s.-diler 57/36, 95/28,		
97/08		
s.-dim 59/05, 83/30,		
196/29		
s.-me 39/31, 58/12,		
78/03, 78/04, 174/21, 185/07		
s.-meden 40/14, 55/09, 66/21, 127/12, 146/07, 157/09, 195/37, 205/20, 213/24		
s.-medi 92/28, 195/12, 195/15, 196/33, 201/26		
s.-mediğini 115/11,		
141/01		
s.-mediler 66/32,		
108/08, 138/03, 138/04		
s.-medin 62/29		
s.-mek 27/04, 27/24, 37/35, 43/06, 54/06, 61/21, 70/22, 77/13, 79/20, 80/17, 186/19, 197/17		
s.-mekte 188/28		
s.-mekten 11/33		
s.-meliydi 69/30		
s.-memekte 52/20		
s.-memiş 186/16		
s.-mesi 108/22		
s.-mesine 179/03		
s.-meye 14/24, 112/34, 145/28, 171/11, 171/15, 183/16		

143/22 s.-yormuş 119/24,
s.-yorsan 62/36
s.-yorsun 195/13
s.-yorum 68/15, 81/09,
151/05, 170/25, 183/32, 196/27
[=186]

söylen-: (T.) Söyleme işi
yapılmak; kendi kendine konuşmak,
kendi kendine bir şeyler söylemek;
sızlanmak, yakınmak.

s.-di 27/28, 62/12,
62/22, 167/37

s.-diler 165/13
s.-e 117/37, 117/37
s.-en 27/16, 100/31,
145/26, 146/29, 177/19

s.-erek 130/06
s.-ir 113/07
s.-irdi 32/31, 45/05,
71/24

s.-iyor 182/24, 205/28
s.-iyordu 52/30, 115/24,
135/15

s.-iyormuş 117/16,
150/24

s.-mesine 89/27
s.-mesini 99/11
s.-meye 24/27
[=27]

söylenil-: (T.) Söylenmek.
s.-en 61/09
[=1]

söylet-: (T.) Söylemesine yol
açmak.

s.-emedi 138/09
[=1]

söyleyebil-: (T.) Söyleme
ihtimali veya imkânı bulunmak.

s.-ir 199/15
s.-irdi 169/35
[=2]

söyleyiver-: (T.) Çabucak
söylemek.

s.-in 60/25
[=1]

söz: (T.) Bir düşüncüyü
eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi,
lakırtı, kelim, laf, kavi.

s. 108/22, 109/03,
132/35, 148/22, 151/15, 184/33,
186/31, 194/14, 202/24

s.+deki 74/05
s.+e 62/02, 67/18,
85/03, 98/30, 172/28, 184/29, 195/23
s.+ler 46/32, 60/17,
64/04, 117/23, 129/21, 139/08, 177/19,
196/07

s.+lerde 69/13
s.+lerden 14/22, 143/27
s.+lere 145/26, 164/29
s.+leri 54/28, 55/33,
56/29, 61/08, 74/16, 121/28, 152/04,
171/21, 172/25, 175/01, 177/14,
179/32, 195/31, 213/04

s.+lerime 43/37, 170/23
s.+lerin 18/26, 50/13,
93/27, 141/02, 152/15
s.+lerinden 69/28
s.+lerine 57/34, 83/24,
151/33

s.+lerini 40/19, 67/35,
85/16, 152/03, 165/04, 168/17
s.+lerinin 15/33, 185/21
s.+leriyle 135/16,
166/12, 186/24

s.+lerle 21/24
s.+ü 15/31, 18/22,
20/12, 27/30, 49/16, 54/09, 85/19,
108/29, 171/13, 174/01, 193/14
s.+üm 194/10
s.+ümü 71/12
s.+ün 61/10, 79/22,
172/35, 202/06

s.+ünden 22/34, 56/12,
81/04

s.+üne 16/01, 195/27
s.+ünü 28/04, 44/01,
58/07, 68/02, 70/04, 85/04, 99/31,
156/29, 165/26, 173/10, 194/28
s.+ünüzden 171/25
[=101]

söz geçir-: Söylediğini,
istediğini yaptırmak.

s.-emezler 22/32
[=1]

söz kes-: Genellikle
evlenmek için anlaşp kesin karar
vermek.

s.-ilmiş 84/07
[=1]
sözlü: (T.) Evlenmek için birbirine söz vermiş olan kimse, yavuklu.
s. 84/22
[=1]
sözü geç-: Kendisini kabul ettirmiş olmak, hatırı sayılmak.
s.-en 56/27
[=1]
sözünü kes-: Biri konuşurken söze karışıp onun konuşmasına fırsat vermemek.
s.-ti 174/31
[=1]
su: (T.) Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab.
s. 22/12, 62/07, 62/08, 63/17, 75/10, 75/24, 116/19, 117/04, 120/26, 150/04, 163/31
s.+da 20/02
s.+dan 26/25, 95/07
s.+lar 8/05, 74/28, 75/04, 90/12, 196/08
s.+ları 7/10, 25/25, 75/16
s.+larına 75/06
s.+larının 42/37
s.+ya 21/06, 63/18, 89/35
s.+yu 22/13, 54/27, 140/24
s.+yun 117/05
s.+yunu 22/21, 170/33
[=33]
sual: (Ar.) Soru.
s. 84/08, 166/07, 169/28, 171/22
s.+di 203/18
s.+i 65/13, 113/31, 132/28, 180/06
s.+in 69/13, 147/08, 169/31
s.+ini 210/28
s.+ler 60/17, 132/15, 132/26, 148/35
s.+lere 98/19

s.+lerin 169/32
s.+lerini 9/22
[=20]
suçlu: Suç işlemiş, suçu olan (kimse).
s. 35/34, 119/12, 182/08, 182/08
[=4]
sularında: Saat gibi kelimelerle birlikte yaklaşık zaman bildiren bir söz, raddelerinde.
s. 165/25
[=1]
su muhallebisi: Nişasta, süt ve su karışımının pişirilip buzdolabında katılaşmasından sonra ceviz büyüklüğünde kesilip şeker ve gül suyu içinde üzerine fıstık serpilerek hazırlanan tatlı türü.
s. 32/02
[=1]
sur: (Ar.) Kale duvarı.
s. 18/34
[=1]
surat: (Ar.) Yüz.
s.+ı 52/30
s.+ına 32/11, 208/32
s.+ıyla 167/14, 192/01
[=5]
surathı: Yüzü ...-yı andıran.
s. 188/10, 188/11
[=2]
suret: (Ar.) Biçim, yol, tarz.
s.+iyle 66/08, 96/09, 152/26
s.+le 152/23
s.+te 84/16, 152/22
[=6]
suretiyle: Yoluyla, biçimiyle.
s. 180/03
[=1]
sus-: (T.) Konuşmasını kesmek; konuşmaktan kaçınmak.
s. 14/32, 14/32, 14/32, 72/05, 83/34, 104/13, 179/34, 185/06, 202/20
s.-ar 14/30
s.-arak 86/04
s.-ardı 164/14
s.-makta 93/31

s.-masını 40/17
s.-mayacak 193/35
s.-muştı 195/25
s.-tu 64/04, 70/23,
102/34, 114/33, 135/18, 172/26
s.-tuğunu 67/19, 134/26
s.-tular 70/05, 93/28,
139/29, 170/08, 177/14
s.-tum 185/19, 185/19
s.-unca 40/26
s.-uyordu 123/29
s.-uyorlardı 164/05
[=34]

sustur-: (T.) Susmasını sağlamak, susmasına sebep olmak; verdiği karşılıkla veya yaptığı bir davranışla birini artık söz söylemeyecek bir duruma getirmek, ilzam etmek.

s.-amazsın 18/24
s.-du 140/27
s.-mak 14/26, 202/15
s.-maya 160/33, 195/28
[=6]

sübab: (Fr.) Motorun üst kısmında yani motorun üst kapak kısmında bulunmakta olan ve motorun çalışması esnasında piston hareketlerine göre hava ve yakıt karışımını uygun alanlarda açılarak, bu karışımın yanma odasına yani emme sübaplarına alınmasını sağlayan ve yanma sonucunda oluşan egzoz gazının uygun anda açılarak yanma odasından uzaklaşmasını sağlayan, egzoz sübapları ismi verilen hareketli parçalardır.

s.+larda 105/05
[=1]

sükun: (Ar.) Sükûnet.

s. 11/08, 189/10
s.+u 187/20
[=3]

sükunet: (Ar.) Durgunluk, dinginlik, hareketsizlik, sessizlik.

s. 197/27
s.+i 17/14, 191/17
s.+in 160/08
s.+inden 132/34
s.+ine 204/36

s.+ini 70/01
s.+le 171/21, 214/25
s.+ten 105/05
[=10]

sükut: (Ar.) Susma, konuşmama, söz söylememe, sessizlik.
s. 38/02, 85/37, 106/30
s.+larında 145/35
s.+tan 183/30
s.+u 25/30, 163/35,
183/24, 201/35

s.+un 208/16
[=10]

sükuti: (Ar.) Suskun.

s. 94/31
[=1]

sülüs: (Ar.) Arap alfabesiyle yazılan bir tür süslü yazı.

s. 168/24
[=1]

sünnet ol-: (Ar.+T.) Sünnet edilmek.

s.-duğu 71/26
[=1]

süpürge: (T.) Süpürme işinde kullanılan araç.

s. 42/21
[=1]

sür-: (T.) Yönetip yürütmek, sevk etmek; devam etmek; uzatmak, ileri doğru itmek.

s.-dü 49/19, 96/32,
104/25, 120/20, 121/19, 123/22,
125/19, 128/29, 203/28, 215/05

s.-dügü 57/15
s.-düler 97/14
s.-ecekmiş 90/19

s.-en 18/06, 85/29,
105/23, 127/01, 183/18, 199/13,
203/06

s.-er 63/14

s.-erek 16/12, 130/13,
137/05

s.-erken 137/02

s.-medi 17/07, 96/05,
188/20

s.-mek 120/31
s.-mekte 124/28
s.-meye 104/36
s.-mez 154/11

s.-müyordu 39/05
s.-üp 147/17
s.-üyor 47/32
s.-üyordu 137/04,
210/11
[=37]
sürat: (Ar.) Hızlılık,
çabukluk, ivinti.
s.+i 125/11
s.+le 46/24, 49/27,
56/21, 118/34, 135/32, 160/12, 165/26,
181/13
[=9]
süratlen-: Hızı artmak,
hızlanmak.
s.-di 115/25
[=1]
süratli: Çabuk hareketlenen,
çabuk giden, çabuk işleyen, hızlı.
s. 37/09, 153/01
[=2]
süre: (T.) Bir olayın başı ile
sonu arasında geçen zaman parçası,
zaman aralığı, zaman bölümü, müddet.
s. 133/09
[=1]
sürebil-: (T.) Sürme ihtimali
veya imkânı bulunmak.
s.-irdi 107/11
[=1]
sürt-: (T.) Bir şeyi bastırarak
diğer bir şeyin üzerinden geçirmek.
s.-üyorlardı 129/25
[=1]
sürü-: (T.) Bir şeyi yerden
kaldırmaksızın çekerek, iterek
götürmek, sürüklemek.
s.-yerek 72/07, 211/32
[=2]
sürükle-: (T.) Bir şeyi yerden
kaldırmadan iterek veya çekerek
götürmek; bir kimseyi, bir işi yapmaya
zorlamak.
s.-diği 24/22
s.-mek 59/24
s.-rken 63/34
s.-yecek 161/37
s.-yerek 93/08
s.-yip 12/23
[=6]

sürüklen-: (T.) Sürükleme işi
yapılmak.
s.-en 191/32
s.-ip 90/27, 177/31
[=3]
sürüklet-: (T.) Sürükleme
işini yaptırmak.
s.-mek 189/18
[=1]
sürül-: (T.) Sürme işine konu
olmak veya sürme işi yapılmak.
s.-meden 47/07
s.-üyor 88/31
[=2]
sürün-: (T.) Karnı üzerinde
sürünerek gitmek; yoksul ve perişan
yaşamak.
s.-dügümüze 68/19
s.-erek 104/18, 121/14
s.-mesini 195/09
s.-üyor 90/31
[=5]
süsle-: (T.) Birtakım
katkılarla bir şeyin daha güzel, daha
göz alıcı olmasını, daha hoş
görünmesini sağlamak, bezemek,
bezeklemek, donatmak, tezyin etmek.
s.-diği 29/15
s.-dikleri 154/06
s.-melerine 154/26
s.-yip 13/14
[=4]
süslen-: (T.) Süslenme işine
konu olmak.
s.-di 142/02
[=1]
süt: (T.) Kadınların ve
memeli dişi hayvanların yavrularını
besledikleri, memelerinden gelen,
besin değeri yüksek beyaz sıvı; bazı
bitkilerin türlü organlarında bulunan
beyaz renkte öz su.
s.+ü 173/29
s.+ünün 114/15
[=2]
sütlü: (T.) Taneleri
sertleşmemiş, yumuşak taneli (mısır,
buğday vb.).
s. 115/28
[=1]

sütun: (Far.) Gazete, dergi, kitap vb. yazılı şeylerde, sayfanın yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış olduğu dar bölümlerden her biri, kolon.

s. 73/08

[=1]

süvari: (Far.) Atlı; atlı asker.

s. 173/03

s.+nin 124/14

s.+si 8/10

[=3]

süz-: (T.) Bazı sıvıların yoğunlaşmasına yol açan, katı ve tortulu maddeleri bu sıvılardan ayırmak; gözle inceleyerek dikkatle bakmak.

s.-dü 66/33, 89/07,
192/20

s.-erek 194/30

s.-erlerdi 25/25

s.-üyor 87/02

s.-üyordu 45/24, 94/32,
181/04

[=9]

süzgün: (T.) Biraz zayıflamış, güçsüzleşmiş.

s. 181/32, 198/04

[=2]

süzül-: (T.) Süzme işine konu olmak; akmak; sessizce ve görünür bir hareket yapmadan ilerlemek.

s.-dü 72/07, 158/02

s.-erek 78/10, 160/29

s.-meye 38/26

s.-üp 14/29

s.-üyor 7/10, 159/28

s.-üyordu 75/16

[=9]

süzülöver-: Ansızın veya aniden süzölmek.

s.-mişti 91/30

[=1]

Ş

şadırvan: (Far.) Genellikle cami avlularında bulunan, çevresindeki musluklardan ve ortasındaki fiskiyeden su akan, üzeri kubbeli veya açık havuz.

ş. 25/22

ş.+ın 25/23

[=2]

Şadiye: Şadiye Hanım, romanda bahsedilen bir türküde adı geçen biri.

ş. 63/29

[=1]

Şadiye Hanım: Romanda bahsedilen bir türküde adı geçen biri.

ş.+ın 63/32

[=1]

şafak, -ğı: (Ar.) Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık.

ş.+la 84/03

[=1]

şahadet parmağı: İşaret parmağı.

ş.+nın 155/07, 159/33

[=2]

şahıs: (Ar.) Kişi.

ş.+ına 190/23

ş.+lar 204/14

[=2]

Şahinde: Kaymakam Selâhattin Bey'in eşi, Muazzez'in annesi.

ş. 13/02, 15/17, 16/10, 18/23, 18/29, 27/28, 27/30, 49/05, 50/15, 50/18, 52/11, 76/32, 82/30, 102/31, 103/21, 103/23, 103/26, 105/27, 108/15, 110/09, 111/10, 130/11, 130/15, 131/06, 131/13, 131/20, 132/06, 132/16, 132/30, 132/33, 132/35, 133/05, 133/29, 133/33, 134/01, 134/07, 134/22, 134/28, 142/10, 147/11, 156/15, 156/19, 156/22, 163/05, 163/19, 163/37, 164/13, 174/13, 180/30, 180/35, 181/23, 181/30, 182/26, 183/12, 183/22, 183/24, 183/30, 184/09, 184/13, 184/14, 184/25, 185/03, 185/08, 187/35, 188/34,

190/23, 191/08, 191/22, 191/28, 192/11, 193/19, 193/29, 193/34, 194/04, 194/30, 195/23, 196/17, 196/35, 207/27, 208/09

ş.+ciğim 15/03

ş.+de 133/18

ş.+den 187/03

ş.+lere 186/03

ş.+lerin 188/06, 190/20

ş.+nin 13/24, 17/20,

29/15, 100/17, 110/31, 111/03, 111/07,

111/16, 130/05, 131/09, 132/28,

140/32, 142/19, 147/03, 156/27,

161/14, 179/30, 179/36, 181/20,

182/02, 182/06, 187/01, 192/01,

193/15, 195/31, 195/32, 196/06,

207/05, 207/08

ş.+ye 16/17, 110/16,

111/23, 130/03, 132/26, 198/27,

205/08

ş.+yi 107/14, 108/10,

148/05, 193/26, 199/12

[=127]

Şahinde Hanım: Kaymakam Selâhattin Bey'in eşi, Muazzez'in annesi.

ş. 11/31, 22/36, 84/19,

107/29, 131/33, 131/34, 187/32

ş.+ın 15/32, 89/29

[=9]

şahit, -di: (Ar.) Tanık.

ş. 92/20, 94/11, 97/12, 97/23, 98/05, 99/04

ş.+i 106/37

ş.+ler 94/08, 95/28, 97/11, 97/32, 98/14

ş.+lerden 92/22, 93/07

ş.+lere 94/35

ş.+leri 95/06

ş.+lerin 95/09

ş.+lerini 94/10

ş.+lerle 92/28

[=19]

şahitlik, -ği: Tanıklık.

ş. 95/10, 95/20, 97/05

[=3]

şahit ol-: Tanık olmak.

ş.-uyoruz 99/22

[=1]

şahsen: (Ar.) Kendi (kendim, kendin ...), bizzat.

ş. 207/28

[=1]

şaka: (Ar.) Güldürmek, eğlendirmek amacıyla karşısındakini kırmadan yapılan hareket veya söylenen söz, latife.

ş. 26/33, 46/06, 77/35, 141/01, 148/20, 164/15

ş.+ları 146/18

[=7]

şakak, -ğı: (T.) Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemiğinin üstünde bulunan çukurumsu bölge.

ş.+ları 155/34

ş.+larına 48/21, 193/23

ş.+larında 7/10

ş.+larındaki 175/31

[=5]

şakırda-: (T.) "Şakır" diye ses çıkarmak.

ş.-sın 88/31

[=1]

şakırdat-: (T.) Şakır şakır ses çıkarmak.

ş.-arak 142/18

[=1]

şakır şakır: Sürekli olarak yağan yağmurun, ötüşen kuşların veya buna benzer hoşça giden şeylerin çıkardığı ses.

ş. 65/02

[=1]

Şakir: Şakir Bey, fabrikatör Hilmi Bey'in oğlu, Yusuf'un düşmanı.

ş. 31/12, 31/21, 31/24, 32/06, 32/17, 32/28, 51/17, 51/28, 54/13, 55/14, 55/29, 56/17, 57/30, 60/10, 66/27, 66/30, 66/32, 67/16, 67/31, 67/35, 68/02, 68/06, 68/32, 68/34, 70/09, 81/04, 89/10, 89/12, 89/16, 89/34, 90/10, 90/22, 90/30, 91/08, 91/14, 91/16, 92/08, 92/24, 92/29, 92/32, 93/08, 93/27, 95/36, 96/05, 96/29, 98/19, 99/31, 111/06, 120/05, 130/13, 186/01, 187/33, 190/27, 199/27, 207/30, 208/09

ş.+de 77/36

ş.+den 34/25

ş.+di 31/11

ş.+e 59/21, 70/15,

93/23, 111/02, 124/15, 191/26, 199/22

ş.+i 31/32, 51/07,

91/06, 93/09, 93/20, 111/26

ş.+in 32/20, 33/01,

45/09, 45/14, 51/23, 52/28, 55/31,

55/33, 57/09, 57/13, 57/16, 58/20,

58/23, 58/29, 67/33, 70/18, 89/21,

89/30, 91/21, 92/30, 94/20, 97/01,

97/07, 97/15, 97/27, 97/30, 97/33,

98/04, 98/11, 98/14, 98/17, 105/12,

111/21, 111/27, 187/27, 187/31,

190/19, 209/04

ş.+le 51/34, 56/10,

98/31, 171/03

[=114]

Şakir Bey: Fabrikatör Hilmi Bey'in oğlu, Yusuf'un düşmanı.

ş. 62/14, 62/16, 62/25, 63/02, 63/04, 64/06, 68/13, 68/21, 90/03, 90/21, 90/25, 99/17, 110/21

ş.+e 62/23, 112/21

ş.+gillerde 35/10

ş.+gillerin 58/32

ş.+i 57/33, 64/01

ş.+in 54/22, 55/06,

62/04, 62/30, 112/11

ş.+ler 188/03

[=25]

şaklat-: (T.) "Şak" diye ses çıkartmak.

ş.-tı 127/22

[=1]

şan: (Ar.) Ün.

ş.+larıyla 46/05

[=1]

şapır şapır: Acele ile yemek yeme veya üst üste öpme sırasında "şap şap" sesi çıkararak.

ş. 40/27

[=1]

şapur şapur: öperken veya yemek yerken çıkarılan "şap şup" sesi.

ş. 59/33

[=1]

şarkı: (Ar.) Ezgi, müzik parçası, melodi, liet.

ş. 184/04

ş.+lar 87/11, 118/02,
121/04, 182/28

[=5]

şarkılı: İçinde şarkı bulunan.
ş. 108/04

[=1]

şart: (Ar.) Olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul.

ş. 47/35

ş.+ıyla 165/18

[=2]

şart olsun: Yemin etmek için kullanılan bir söz.

ş. 138/18

[=1]

şaş-: (T.) Umulmayan, beklenmeyen veya olağanüstü bir olay, bir olgu karşısında şaşkın duruma gelmek, hayret etmek.

ş.-ıyor 145/08

ş.-iyordu 189/09

ş.-iyormuş 54/10

ş.-iyoruz 58/01

ş.-tı 118/08, 140/02,
202/06

ş.-tığ 70/35

[=8]

şaşır-: (T.) Ne yapmak gerektiğini bilememek, nasıl davranacağını kestirememek, içinden çıkamamak.

ş.-an 186/05

ş.-arak 130/11, 202/02

ş.-dı 46/09, 49/18,
69/14, 130/17, 141/01, 148/19, 197/22

ş.-dılar 52/11

ş.-dım 15/06, 40/24,
62/15, 68/25

ş.-ır 188/24

ş.-miş 9/22, 47/23,
87/13, 102/08, 159/04

ş.-mişti 121/17, 191/08

[=23]

şaşırt-: (T.) Şaşırtmasına sebep olmak.

ş.-acak 210/14

ş.-iyordu 35/34

ş.-madı 207/24

ş.-miş 129/20

ş.-tı 55/22

[=5]

şaşkın: (T.) Düşünceleri dağılmış, karışmış, ne yapacağını bilemez duruma gelmiş.

ş. 15/21, 15/21, 31/26,
38/22, 48/14, 48/27, 87/01, 88/18,
93/01, 139/03, 139/03, 154/29, 160/14,
173/09, 179/06, 188/09, 188/09,
211/12

[=18]

şaşkına çevir-: Şaşırtmak.

ş.-iyorlardı 132/27

[=1]

şaşkınlık, -ğı: (T.) Şaşkın olma durumu.

ş. 164/18, 186/27

[=2]

şaşmaz: Değişmez ve yanılmaz nitelikte olan.

ş.-maz 118/26

[=1]

şatafat: (T.) Görkem.

ş.+ı 55/19

[=1]

şeffaf: (Ar.) Saydam.

ş. 114/20, 212/08

[=2]

şehir: (Far.) Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, kent, site.

ş. 33/33, 59/15, 105/24

ş.+de 29/11, 45/16,
52/25, 54/14, 57/24, 111/24, 140/19,
153/25, 197/14, 200/31

ş.+deki 34/03

ş.+dekilerle 29/10

ş.+den 57/24, 130/16

ş.+e 36/31, 75/09,
130/14, 210/15

ş.+i 136/33

ş.+in 19/23, 28/17,
29/10, 33/10, 33/22, 51/04, 69/22,
161/09, 164/27, 196/09, 199/34,
203/07

ş.+le 177/30

ş.+lerdeki 109/29

ş.+lere 17/29, 210/20

ş.+lerimizde 12/06
ş.+lerin 28/08
ş.+lilere 26/31
ş.+linin 11/02
[=42]
şehit, -di: (Ar.) Kutsal ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse.
ş. 154/19
[=1]
şehvet: (Ar.) Aşırı istek.
ş. 87/12
[=1]
şek: (Ar.) Kuşku.
ş. 168/29
[=1]
şeker: (Far.) Sevimli, cana yakın ve güzel.
ş.+im 14/32
[=1]
şekerli: İçinde şeker bulunan.
ş. 169/18
[=1]
şekil: (Ar.) Biçim.
ş. 126/01, 169/33
ş.+de 13/08, 51/21,
57/16, 59/06, 69/33, 83/06, 95/10,
105/07, 105/10, 108/02, 113/05,
116/04, 127/35, 138/22, 141/31,
146/05, 147/21, 147/27, 147/32,
154/16, 191/27, 192/25, 204/13,
205/12
ş.+e 56/31
ş.+i 13/21, 187/36
ş.+in 33/25
ş.+inde 121/12, 148/15
ş.+inden 15/16
ş.+ine 96/26, 190/01
ş.+ini 26/12, 162/17
ş.+ler 7/10
ş.+li 26/13
[=39]
şekilsiz: Belirli biçimi olmayan.
ş. 18/35
[=1]
şemsiye: (Ar.) Bir sapın üzerinde esnek tellerle gerilmiş, açılıp kapanabilen, yağmur ve güneşten korunmak için kullanılan, su geçirmez

kumaştan yapılmış taşınabilir eşya, güncek.

ş.+lerini 131/07

ş.+sini 131/13

[=2]

şen: (T.) Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli.

ş. 28/01

[=1]

şeref: (Ar.) Başkasının, birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur; toplumca benimsenmiş iyi şöhret.

ş. 24/19

ş.+ine 195/10

ş.+iyle 190/21

[=3]

şerefe: (Ar.) Minarenin gövdesini çepeçevre dolaşan, korkuluklu, ezan okunan yer.

ş.+sine 161/10

[=1]

şerefli: Onurlu.

ş. 111/24

[=1]

Şerif: Şerif Efendi, Şerif Ağa, Ali'nin babası.

ş. 98/07

[=1]

Şerif Ağa: Şerif Efendi, Ali'nin babası.

ş. 98/15, 99/03

ş.+nın 69/05

[=3]

Şerif Efendi: Ali'nin babası

ş. 97/04, 99/28

ş.+nin 21/33, 29/18

ş.+ye 71/19

[=5]

şerit, -di: Herhangi bir maddenin dar, düz, ince ve uzun parçası.

ş. 19/11

ş.+i 83/10

ş.+inin 170/15

[=3]

şey: (Ar.) Madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb.nin yerine kullanılan, belirsiz anlamda bir söz.

§. 9/36, 10/22, 10/23, 203/16, 205/20, 207/08, 209/15,
 11/02, 14/22, 15/18, 16/11, 23/29, 210/16, 212/18, 213/24
 24/07, 26/26, 27/03, 27/15, 27/17, §.+cikler 18/21, 43/28,
 36/14, 37/35, 40/14, 40/19, 41/06, 43/29
 42/27, 45/30, 48/08, 48/13, 48/18, §.+cikleri 53/19
 49/12, 49/23, 50/03, 50/07, 50/23, §.+de 194/26
 51/14, 51/32, 52/10, 52/20, 53/17, §.+den 20/29, 63/10,
 53/37, 54/02, 54/05, 54/06, 55/09, 79/33, 97/12, 98/20, 120/16, 133/08,
 55/25, 55/27, 56/07, 57/12, 58/19, 141/17, 189/20
 58/33, 61/05, 61/06, 63/02, 63/28, §.+di 19/07, 31/14,
 64/12, 66/04, 66/21, 66/32, 67/35, 111/02, 124/01, 147/11, 161/05,
 68/12, 69/28, 70/03, 71/36, 73/05, 183/02, 200/29
 73/36, 75/13, 78/03, 78/03, 78/32, §.+dir 184/17
 79/20, 80/05, 80/11, 80/14, 81/19, §.+e 15/23, 51/17,
 82/04, 82/06, 82/10, 83/28, 84/28, 57/11, 82/20, 109/36, 112/31, 117/20,
 85/19, 85/35, 86/11, 86/11, 88/17, 129/04, 131/25, 138/13, 151/02,
 88/23, 89/06, 89/27, 92/28, 95/19, 157/37, 160/18, 160/33, 188/32,
 95/29, 95/29, 96/12, 96/26, 96/28, 196/26, 200/09, 209/19
 98/01, 100/02, 101/06, 102/29, 104/13, §.+i 10/29, 13/04,
 104/28, 105/02, 106/22, 106/29, 17/02, 23/28, 27/31, 41/14, 41/30,
 108/32, 109/21, 109/37, 110/04, 43/35, 69/19, 81/25, 83/07, 86/15,
 111/25, 115/01, 115/10, 115/16, 89/02, 89/35, 95/28, 97/28, 110/03,
 117/34, 118/14, 118/24, 119/13, 119/24, 122/26, 126/34, 131/22,
 120/01, 120/06, 121/17, 121/22, 132/24, 133/20, 133/30, 133/35,
 121/31, 123/04, 123/04, 124/06, 147/15, 147/29, 149/07, 151/01,
 125/35, 126/13, 126/16, 127/12, 151/21, 154/26, 170/21, 171/02,
 130/05, 130/05, 130/06, 131/09, 171/15, 181/01, 186/30, 189/07,
 132/19, 132/20, 132/35, 135/21, 189/24, 189/34, 189/37, 190/04,
 137/20, 138/03, 138/23, 139/29, 190/08, 202/23, 206/19, 208/23,
 144/37, 145/11, 145/22, 145/28, 212/19
 146/24, 147/02, 147/19, 147/23, §.+imi 133/10
 147/30, 148/11, 148/19, 148/30, §.+imizi 41/17
 150/13, 150/20, 150/22, 151/09, §.+in 33/17, 34/28,
 151/16, 151/16, 153/11, 155/36, 37/05, 39/28, 48/24, 53/06, 101/03,
 157/19, 158/15, 158/27, 161/34, 103/01, 110/29, 119/29, 160/07,
 162/30, 163/03, 163/18, 168/16, 161/01, 180/11, 180/14, 187/10,
 168/25, 170/11, 170/14, 170/20, 191/05, 197/27, 200/14, 207/10,
 170/35, 171/11, 171/19, 174/21, 209/11, 209/14
 174/26, 174/36, 175/05, 175/10, §.+le 16/09, 84/14,
 177/05, 177/33, 178/10, 178/12, 86/10, 129/11, 146/13, 156/01
 179/03, 179/05, 179/05, 179/07, §.+ler 13/06, 16/08,
 179/09, 179/10, 179/16, 179/18, 16/18, 20/13, 21/17, 21/18, 21/22,
 179/32, 180/12, 180/36, 181/27, 21/24, 22/03, 35/29, 41/37, 43/06,
 182/02, 183/28, 185/20, 185/27, 51/01, 58/30, 59/36, 60/12, 61/05,
 186/16, 186/19, 186/25, 187/06, 61/11, 61/12, 62/28, 70/22, 70/28,
 187/17, 187/35, 188/01, 189/15, 70/29, 81/08, 83/30, 87/09, 94/16,
 191/19, 194/07, 195/15, 195/37, 97/25, 97/31, 103/33, 106/36, 107/21,
 196/20, 196/26, 196/36, 197/15, 108/27, 108/34, 112/31, 118/30,
 197/30, 198/05, 198/18, 199/15, 119/20, 119/30, 141/02, 141/25,
 199/33, 199/33, 200/12, 202/26, 143/22, 149/31, 151/05, 151/13,

151/17, 151/18, 153/13, 153/16,
 153/18, 153/30, 154/02, 165/02,
 168/01, 185/07, 193/03, 193/22,
 194/24, 197/03, 197/14, 197/17,
 198/08, 198/09, 198/15, 198/16,
 198/28, 200/27, 202/15, 207/16,
 207/31

ş.+lerden 60/15,
 112/25, 147/33

ş.+lerdendi 109/30,
 111/17

ş.+lerdi 161/36
 ş.+lere 8/28, 18/01,
 34/26, 53/18, 67/17, 84/17, 105/21,
 132/17, 189/30

ş.+leri 18/14, 20/37,
 22/07, 35/01, 40/10, 40/11, 43/20,
 43/31, 43/32, 45/10, 56/14, 62/36,
 63/26, 69/30, 83/01, 85/18, 108/33,
 109/08, 112/34, 149/05, 151/03,
 151/18, 173/32

ş.+lerim 196/23
 ş.+lerin 55/05, 69/31,
 145/32, 146/24, 187/17, 187/23,
 197/24, 197/28

ş.+lerle 179/14
 ş.+lmiş 188/25
 [=458]

şeytan bezi: Erkek elbisesi
 yapımında kullanılan kadife dokunuşlu
 bir tür pamuk kumaş.
 ş. 29/14, 88/12
 ş.+nden 29/29
 [=3]

şık: (Fr.) Güzel, zarif,
 modaya uygun.
 ş.+ları 29/31
 [=1]

şıkırda-: (T.) Birbirine
 çarpan madeni paraların çıkardığı sese
 benzer bir ses çıkarmak.
 ş.-yordu 87/21
 [=1]

şıkırtı: (T.) Şıkırdama sonucu
 çıkan sesin adı.
 ş.+dan 103/06
 [=1]

şımarmış: (T.) Şımarmış,
 şımartılmış (kimse).
 ş. 56/02

ş.+ça 24/20
 [=2]

şıpır şıpır: Şıpırdarak.
 ş. 63/19
 [=1]

şıptırtılı: Şıptırtısı olan.
 ş. 7/20
 [=1]

şiddet: (Ar.) Bir hareketin,
 bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik;
 hız; duygu veya davranışta aşırılık.
 ş.+i 146/06
 ş.+iyle 159/14
 ş.+le 10/17, 33/32,
 34/11, 38/23, 38/25, 54/32, 56/13,
 82/10, 115/14, 124/12, 159/06, 204/16
 [=14]

şiddetli: Etkisi çok olan,
 zorlu.
 ş. 33/09, 44/02, 49/05,
 55/24
 [=4]

şiiir: (Ar.) Zengin
 sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin
 uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan,
 hece ve durak bakımından denk ve
 kendi başına bir bütün olan edebî
 anlatım biçimi, manzume, nazım,
 koşuk.
 ş.+leri 103/19
 [=1]

şikayet: (Ar.) Hoşnutsuzluk
 belirten söz veya yazı, sızlanma,
 sızıntı, yakınma, yakıntı.
 ş. 15/19, 139/25
 [=2]

şikayetçi: Sızlanan, sızıltısı
 olan, yakınan, şikâyet eden, şekvacı.
 ş. 18/30, 24/05
 [=2]

şikayet et-: Birinin yaptığı
 yanlış bir iş vey davranışı ilgili
 makama veya daha üst makamdakine
 bildirmek; sızlanmak.
 ş.-erler 20/24
 ş.-meye 151/24
 ş.-miş 152/35
 [=3]

şilte: (Moğ.) Üstünde oturlan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek.

ş. 131/05
ş.+den 117/13
ş.+yi 139/17
[=3]

şimal: (Ar.) Kuzey.
ş. 100/20
[=1]

şimdi: (T.) Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda.

ş. 7/17, 8/05, 10/10, 12/21, 14/33, 15/18, 25/04, 27/20, 31/31, 32/13, 33/05, 36/06, 37/10, 37/11, 40/09, 40/11, 42/08, 46/12, 46/27, 55/05, 57/36, 58/15, 59/26, 60/07, 60/11, 61/13, 62/14, 68/16, 69/18, 77/30, 81/06, 82/03, 82/10, 83/05, 91/22, 94/09, 102/05, 104/16, 106/16, 108/33, 109/19, 109/36, 112/05, 112/29, 115/05, 118/25, 120/12, 120/26, 121/32, 122/06, 126/17, 127/08, 129/06, 129/16, 132/20, 133/07, 133/21, 134/34, 150/33, 152/06, 152/31, 152/37, 156/22, 156/28, 158/01, 160/10, 161/23, 161/34, 162/21, 163/22, 167/02, 168/17, 170/29, 171/22, 174/06, 174/10, 176/30, 178/26, 179/16, 179/28, 183/07, 186/16, 188/21, 188/30, 190/13, 190/17, 191/22, 191/27, 193/09, 193/18, 193/34, 194/11, 194/17, 195/18, 196/07, 198/30, 200/04, 203/27, 205/23, 205/30, 212/22, 212/27, 212/28

ş.+ye 16/13, 29/09, 57/19, 57/29, 82/12, 123/36, 143/10, 209/19, 214/19
[=112]

şimdiden: (T.) İçinde bulunduğumuz zamandan başlayarak.

ş. 24/18, 54/18, 54/25, 110/10, 110/27, 154/27, 164/33, 174/23, 181/15
[=9]

şimdilik: (T.) Şimdiki durumda veya zamanda, şimdiki zaman için, şu duruma göre.

ş. 27/15, 34/16, 47/21, 48/09, 50/30, 51/24, 51/30, 51/36, 146/33, 151/26, 155/03, 165/16

[=12]

şimşek, -ği: Bir bulutun tabanı ile yer arasında, iki bulut arasında veya bir bulut içinde elektrik boşalırken oluşan kırık çizgi biçimindeki geçici ışık, bakır, çakım, çakın, yalabık, yıldırak.

ş. 118/24
[=1]

şimşir: (Far.) Şimşirgillerden, yaprakları her mevsimde yeşil kalan, taşlık, çorak bölgelerde kendiliğinden yetişen veya bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, odunu sarımsı renkli ve çok sert olan bir ağaççık; bu ağaççığın sert, düzgün sarı renkte kerestesi.

ş. 8/25, 44/19, 103/18
[=3]

şinik, -ği: (Rum.) Tahıl için kullanılan, sekiz kiloluk ölçek.

ş.+le 45/04
[=1]

şirin: (Far.) Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş.

ş.+ce 19/02
[=1]

şirret: (Ar.) Kavga çıkarmaktan hoşlanan, edepsiz (kimse).

ş. 14/09
[=1]

şiş: (T.) şişmiş olan yer, şişlik.

ş. 116/04, 192/01
[=2]

şiş-: (T.) İçi hava veya gazlarla dolarak gerilmek; vücudun bir yeri içine yabancı bir maddenin gerilmesiyle veya başka bir etkiyle gerilmek, kabarmak.

ş.-iyor 176/06
ş.-miş 105/09
[=2]

şişe: (Far.) İçlerine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap.

ş.+leri 44/23
ş.+lerini 88/25
ş.+sine 72/17
ş.+sini 103/28, 103/31,
104/13, 108/15, 208/36
ş.+yi 159/12, 159/23,
159/25
[=11]
şişir-: (T.) Şişkin bir duruma
getirmek.
ş.-ecek 101/04
[=1]
şişirgen: Balon.
ş. 30/10
[=1]
şişiril-: (T.) Şişirme işine
konu olmak.
ş.-miş 88/09
[=1]
şişman: (T.) Deri altında
fazla yağ toplanması sebebiyle
vücudun her yanı şişkin görünen
(kimse), şişko, mülahham.
ş. 42/05, 67/08, 135/26
[=3]
şişmanca: (T.) Biraz
şişmanca.
ş. 133/01
[=1]
şive: (Far.) Söyleyiş özelliği.
ş.+si 166/10
[=1]
şose: (Fr.) Paçaları dizlerin
yukarısında olan kısa pantolon.
ş.+de 210/12
[=1]
şöhret: (Ar.) Ün.
ş. 33/06
ş.+i 97/17, 190/21
[=3]
şöyle: (T.) Şunun gibi, şuna
benzer biçimde.
ş. 15/25, 45/06, 45/28,
50/22, 86/04, 99/09, 99/16, 109/07,
109/21, 151/08, 166/15, 208/29
ş.+dir 196/27
[=13]
şu: (T.) Bu kelimesine göre
yerde, zamanda veya söz zincirinde
biraz uzak olanı niteleyen söz.

ş. 17/26, 18/23, 43/19,
52/17, 61/29, 68/14, 68/26, 68/27,
68/28, 70/26, 75/34, 80/08, 91/05,
104/13, 109/23, 113/30, 113/31,
122/09, 122/14, 130/18, 161/27,
177/32, 184/19, 184/27, 192/07,
196/27, 201/14, 203/18, 205/16
ş.+na 46/23
ş.+nu 194/25
ş.+nun 46/20
[=32]
Şube Reisi: Vasfi'nin babası.
ş. 153/16, 155/05
ş.+nin 24/02, 29/17,
34/22, 73/07, 121/06, 123/23, 131/02
ş.+ninki 131/06
ş.+ninkiler 131/13
[=11]
şura: (T.) Anlatana veya
söyleyene göre biraz uzakta olan yer,
şu yer.
ş.+da 33/05, 42/17,
151/04
ş.+dan 51/07, 53/04,
58/33, 103/08
ş.+sında 46/20
ş.+ya 194/03
[=9]
şurada burada: Birçok
yerde, rastgele yerde.
ş. 62/25
[=1]
şuur: (Ar.) Bilinç.
ş.+una 83/02
ş.+unu 75/17
[=2]
şükür: (Ar.) Tanrı'ya
duyulan minneti dile getirme.
ş. 39/33, 41/16, 181/11,
181/14
[=4]
şüphe: (Ar.) Kuşku.
ş.+ler 147/18, 195/29
ş.+lerin 172/01
ş.+lerini 198/05
ş.+liydi 78/34
ş.+ye 12/19
[=6]
şüphe et-: (Ar.+T.)
Kuşkulanmak.

ş.-memişti 147/14

ş.-meyi 198/11

[=2]

şüphelen-: Kuşkulanmak.

ş.-meyen 120/16

[=1]

şüpheli: Kuşkulu.

ş. 93/17, 96/18, 193/20

[=3]

şüphesiz: şüphesi olmayan,
kuşkusuz.

ş. 29/31, 35/22

[=2]

T

ta: (Far.) Dek, değin, kadar, beri vb. edatlarla birlikte kullanılarak bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartılı bir biçimde anlatan bir söz.

t. 8/17, 63/16, 81/06, 128/16, 154/14, 214/01, 214/17

t.+a 34/29

[=8]

taahhüt: (Ar.) Bir şeyi yapmayı üstüne alma, üstlenme.

t. 142/23

t.+ü 106/01

[=2]

taalluk et-: (Ar.+T.) İlgili bulunmak, ilgili olmak, ilgilendirmek.

t.-en 108/35

[=1]

taarruz: (Ar.) Saldırı.

t. 20/23

t.+dan 208/15

[=2]

tababet: (Ar.) Tıp.

t.+inin 99/18

[=1]

tabaka(1): (Ar.) Katman; derece.

t.+dan 96/17

t.+sıyla 102/10

[=2]

tabaka(2): (İsp.) Cepte taşınan tütün veya sigara kutusu.

t.+dan 93/01

[=1]

taban: Ayağın alt yüzü, aya.

t.+larını 114/20

[=1]

tabanca: (T.) Kısa, hafif, cepte veya belde taşınan ateşli silah.

t. 8/35, 34/01, 92/30, 98/12, 98/17

t.+dan 98/09

t.+lar 90/29, 99/13

t.+nın 91/25, 98/14

t.+sı 91/17, 94/27

t.+sına 209/25

t.+sındaydı 120/36

t.+sını 32/19, 65/07, 120/01, 209/04

t.+ya 94/19, 94/19, 99/20

t.+yı 92/10, 94/30, 95/02, 97/07, 209/26

[=26]

tabi: (Ar.) Bağımlı.

t. 111/34

t.+ydiler 129/17

[=2]

tabiat: (Ar.) Doğa; huy, karakter.

t. 127/01, 212/27

t.+ın 102/08, 146/10

t.+la 101/05

t.+lı 18/09

t.+ta 75/13

[=7]

tabiatlı: Herhangi bir yaradılıştta, huyda olan.

t. 172/33

[=1]

tabii: (Ar.) Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan, beklenildi gibi.

t. 7/19, 12/10, 13/04, 13/08, 13/09, 17/19, 27/03, 27/31,

52/23, 55/13, 58/04, 59/08, 77/07, 113/05, 121/08, 123/31, 127/30,

129/15, 135/11, 137/03, 145/19, 146/04, 156/07, 179/08, 180/01,

187/37

t.+ydi 182/11

[=27]

tabi ol-: (Ar.+T.) Birinin kontrolü altına girmek, bir şeye veya bir kimseye bağlı olmak.

t.-arak 205/11

[=1]

tabir: (Ar.) Yorum.

t.+iyle 161/14

[=1]

tablo: (Fr.) Bez, tahta, kâğıt vb. üzerine yapılmış yağlı boya, sulu boya, pastel veya kara kalem resim.

t.+daki 19/17

[=1]

taç, -cı: (Ar.) Gelinlerin başlarına takılan süs.

t.+lı 67/08

[=1]
tafsilat ver-: (Ar.+T.) Bir kimse, bir şey veya bir durumun özelliklerini, inceliklerini, ayrıntılarıyla anlatmak, uzun uzadıya anlatmak.

t.-memişti 153/17

[=1]

tahakküm: (Ar.) Baskı, zorbalık, hükmetme.

t.+lerin 209/16

[=1]

tahammül: (Ar.) İnsının kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma, katlanma.

t. 11/08, 13/36, 14/24

t.+ü 180/11

[=4]

tahammül et-: (Ar.+T.) Dayanmak, katlanmak, kaldırmak.

t.-emeyeceği 111/16

t.-emeyecek 57/06

t.-emeyeceklerini 161/02

t.-emeyecekti 112/24

t.-en 15/28, 82/31

t.-ilemeyeceğini 166/31

t.-ilirdi 24/06

t.-iyordu 183/06

t.-meye 167/04

[=10]

tahin: (Ar.) Öğütülmüş susamın koyu sıvı durumu.

t. 133/27

[=1]

tahkikat: (Ar.) Soruşturma.

t. 11/26

t.+a 7/06

[=2]

tahlil: (Ar.) Çözümleme.

t. 142/33

[=1]

tahlil et-: (Ar.+T.) Çözümlemek.

t.-ecek 147/24

[=1]

tahmin: (Ar.) Akla, sezgiye veya bazı verilere dayanarak olabilecek bir şeyi, bir olayı önceden kestirme, kestirim.

t. 13/24

t.+de 132/25

t.+ler 198/08

t.+lerde 131/10

t.+leri 154/07

[=5]

tahmin et-: (Ar.+T.) Kestirmek.

t.-iyorum 51/17

t.-mişti 173/33

t.-miyor 110/09

t.-miyordu 145/06

t.-ti 128/18

t.-tikleri 156/28

[=6]

tahrik et-: (Ar.+T.) Harekete geçirmek, kıskırtmak.

t.-en 108/34

[=1]

tahrirat: (Ar.) Resmî bir daire tarafından yazılan yazılar ve mektup.

t. 148/28, 172/32

[=2]

tahrirat kalemi: Resmî dairelerde yazı işleri ile uğraşan kalem.

t.+ndekiler 148/28

[=1]

tahrirat katibi: İlçede resmî yazı işleriyle görevli kimse.

t. 148/14

t.+liği 205/14

t.+liğine 173/20

t.+ne 109/12

[=4]

tahsil: (Ar.) Öğrenim.

t.+e 18/08

[=1]

tahsilat: (Ar.) Alacakların toplanması veya süre içinde ödenmeyenlerin yasal yollarla alınması.

t. 186/09

[=1]

tahsildar: (Ar.+Far.) Bir kimse veya bir kuruluş adına para toplamakla görevli kimse, alımcı.

t. 173/03, 179/20

t.+ı 173/03

t.+ın 201/02

[=4]
tahsildarlık, -ğı: Tahsildarın görevi, alımcılık, vergicilik.

t. 173/19, 205/14
t.+a 176/26, 193/07

[=4]
tahsil et-: (Ar.+T.) Parayı toplamak.

t.-eceksin 173/06
[=1]

tahsilli: Tahsil görmüş olan.
t.+lerinden 44/32

[=1]

tahsis et-: (Ar.+T.) Ayırmak, özgülemek.

t.-ildi 142/01
[=1]

tahta: (Far.) Çeşitli işlerde kullanılmak üzere düz, enlice, uzun ve az kalın biçimde işlenmiş ağaç parçası; bu ağaçtan yapılmış.

t. 8/26, 20/04, 37/25, 37/27, 38/18, 39/04, 44/20, 66/30, 67/05, 72/22, 74/32, 75/03, 76/30, 86/32, 87/34, 95/37, 96/30, 117/07, 117/11, 117/12, 121/14, 139/11, 141/19, 159/13, 165/21, 185/23, 211/22

t.+lardan 121/12
t.+ların 159/19, 191/32
[=30]

Tahtacı: Özellikle Toroslarda yaşayan Alevilere verilen ad.

t. 138/31
[=1]

tahta kaşık, -ğı: Genellikle şimşir ağacından yapılan, yemek pişirirken, yerken veya halk oyunlarında kullanılan kaşk.

t. 178/17
[=1]

tak-: (T.) Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştiirmek, geçirmek; ad, lakap koymak.

t.-an 190/15
t.-ar 144/30
t.-ıyordu 208/13
t.-mışlardı 94/02
t.-mıştı 31/17

t.-tı 40/35, 120/18
t.-tıkları 22/14
t.-tıktan 178/05

[=9]

takat: (Ar.) Bir şeyi yapabilme, başarabilme gücü, güç, hâl, derman, kuvvet.

t.+im 59/24
[=1]

takdir: (Ar.) Beğenme, beğenip belirtme, değer verme.

t. 82/25
[=1]

takıl-: (T.) Takma işi yapılmak.

t.-an 161/16
t.-arak 121/26
t.-madan 129/04
[=3]

takım: (T.) Bir işte veya bir yerde kullanılan eşya ve aletlerin tamamı, ekipman.

t.+ı 56/27, 103/09
t.+larını 189/05
[=3]

takın-: (T.) Kendine takmak; bir nitelik veya durum almak.

t.-ıp 118/08
t.-ıyorlar 154/04
t.-maya 197/16
[=3]

takıp takıştır-: Özenerek süslenmek.

t.-dığı 191/10
[=1]

takırtı: Bir şeyin çıkardığı kuru ve sert ses.

t.+lar 25/28
[=1]

takip, -bi: (Ar.) Yetişmek, yakalamak veya bulmak amacıyla birinin arkasından gitme, izleme.

t.+e 31/27, 41/01, 136/01

t.+te 39/21, 39/21, 39/30

t.+ten 39/24
[=7]

takip et-: (Ar.+T.) Bir şeyi izlemek; hemen arkasından gitmek.

t.-en 29/08, 79/07,
161/07, 203/04
t.-er 16/26
t.-erlerdi 28/19
t.-iyor 19/12, 88/01,
187/13
t.-iyordu 166/07,
182/02, 201/19
t.-mesi 81/30
t.-meye 153/27
t.-ti 187/30
[=15]
taksirat: (Ar.) Kusurlar,
suçlar.
t.+ın 61/33
[=1]
talep, -bi: (Ar.) İstek.
t. 181/24
t.+ini 33/27
t.+lere 13/36
t.+leri 69/13
[=4]
talih: (Ar.) Şans.
t. 190/32
t.+i 47/27
[=2]
talihsiz: Talihi ters olan,
bahtı açık olan, bahtlı, şanslı.
t. 14/19, 14/21
[=2]
talihsizlik, -ği: Talihsiz olma
durumu, şanssızlık, bahtsızlık.
t.+in 14/22
[=1]
talik: (Ar.) Arap alfabesinde
geliştirilen, yatık olarak yazılan yazı
türlerinden biri.
t. 169/02
[=1]
tam: (Ar.) Eksiksiz,
kesintisiz; en elverişli, en uygun; o
sırada, o anda.
t. 12/04, 13/35, 30/23,
31/28, 32/09, 32/20, 42/27, 44/20,
52/01, 53/10, 56/04, 62/13, 64/16,
69/16, 105/16, 113/29, 143/12, 153/10,
169/01, 172/34, 173/01, 186/10,
187/20, 193/07, 204/03, 205/27,
209/02
[=27]

tamam: (Ar.) Bütün, tüm.
t. 35/19, 74/22, 118/11,
129/20, 165/12
[=5]
tamamen: (Ar.) Bütün
olarak, büsbütün, baştan sona.
t. 8/35, 9/04, 10/15,
33/26, 56/36, 100/11, 102/05, 103/12,
107/08, 107/24, 108/10, 111/06,
123/33, 124/05, 152/14, 152/16,
157/29, 164/08, 183/01, 192/31,
203/27, 205/18, 212/32
[=23]
tamamıyla: Tam olarak,
büsbütün, baştan sona, külliyen.
t. 74/13, 75/20, 111/28,
119/06, 199/24, 205/06
[=6]
tamamla: Eksiksiz, tamam
duruma getirmek, bütünlemek;
bitirmek.
t.-mak 143/04
t.-masını 108/29
[=2]
tamamlan-: Eksiksiz duruma
getirilmek, tamam olmak,
bütünlenmek.
t.-ması 143/03
[=1]
tamam ol-: Sona ermek,
tamamlanmak.
t.-unca 66/20
[=1]
tambur: (Ar.) Klasik Türk
müziğinin başlıca çalgılarından biri
olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun
saplı, telli çalgı.
t. 8/05
[=1]
tamir edil-: (Ar.+T.)
Onarılmak.
t.-ecek 191/06
[=1]
tane: (Far.) Herhangi bir
sayıda olan şey, adet; çekirdekli küçük
meyve.
t.+lerini 26/10
t.+si 92/17, 136/03
t.+sini 140/06
t.+ydi 44/18

[=5]
tanecik, -ği: Çok küçük boyutlu madde, cisim.
t. 14/32
[=1]
tanı-: (T.) Daha önce görülen, bilinen bir kimse veya şeyle karşılaştığında bunun kim veya ne olduğunu hatırlamak.
t.-dı 42/35
t.-dığı 120/16, 207/28
t.-madığı 35/06
t.-mıyormuş 93/10
t.-yıp 41/36
t.-yordu 114/05, 116/16, 159/12
t.-yordum 57/33
[=10]
tanıdık, -ğı: (T.) Tanışılıp konuşulan (kimse), bildik, tanış; daha önceden bilinen, görülen, aşına.
t. 204/14
t.+larına 185/28
t.+larından 203/31
[=3]
tanın-: (T.) Kim veya ne olduğu bilinmek.
t.-an 189/26
[=1]
tanış-: (T.) Daha önce birbirini tanımayan kimseler birbirini tanırlar duruma gelmek.
t.-ıp 167/24
t.-tı 22/02
[=2]
tanıştır-: (T.) Birbirini tanımayanların tanışmasını sağlamak, tanıtmak, takdim etmek.
t.-dı 149/15
[=1]
tanıt-: (T.) Bir kimsenin veya bir şeyin tanınmasını sağlamak.
t.-tığı 167/21
[=1]
tanzim: (Ar.) Düzenleme, düzen verme, yoluna koyma.
t. 23/09
[=1]
tanzim et-: (Ar.+T.) Düzenlemek, düzen vermek.

t.-ecekti 162/17
[=1]
tapu: (T.) Tapu işlerinin yürütüldüğü kuruluş.
t. 164/25
[=1]
taraf: (Ar.) Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların hepsi; yöre, yer; bir kişinin soyundan gelenlerin hepsi; bir şeyin belli bölümü, kısmı.
t. 84/07, 99/01, 99/05, 101/30, 125/34
t.+a 29/05, 31/21, 31/26, 32/07, 44/04, 58/17, 66/24, 72/10, 88/24, 90/22, 91/09, 91/27, 91/36, 95/33, 95/33, 117/01, 121/15, 123/20, 126/05, 128/28, 133/26, 134/18, 144/07, 145/24, 145/24, 159/18, 160/26, 178/02, 193/13, 194/18, 196/12, 203/12, 205/21, 206/32, 209/27, 209/33, 210/06, 211/23, 212/20
t.+ı 46/12, 49/10, 51/16, 78/05, 124/31, 125/17, 144/23, 161/27, 212/02
t.+ına 16/35, 20/19, 22/14, 31/02, 65/22, 87/09, 91/16, 100/20, 102/01, 123/27, 127/15, 136/07, 136/11, 137/01, 173/30, 192/18, 205/28, 210/11
t.+ında 8/34, 19/20, 37/30, 75/01, 125/21, 128/26
t.+ındaki 7/12, 8/16, 19/24, 20/03, 48/35, 75/31, 114/03, 163/06, 206/12, 213/15
t.+ından 16/08, 38/14, 75/31, 96/06, 101/02, 112/13, 135/21, 136/28, 173/19, 187/04, 193/19
t.+ımı 19/01, 124/05, 148/25, 155/23, 212/10
t.+ının 29/06
t.+lar 58/03, 164/11
t.+ları 47/01
t.+larına 36/10, 128/17, 210/22
t.+larında 36/07, 123/26
t.+larındaki 88/19
t.+larından 19/31
t.+larını 16/30, 20/01, 60/13

t.+larının 80/02
t.+ta 8/30, 75/03,
126/31, 212/18
t.+taki 79/26, 125/36,
131/30, 157/15
t.+tan 30/07, 30/33,
127/31, 131/07, 160/33, 169/22,
171/13

[=136]

tarafından: ...-ınca;
aracılığıyla.

t. 12/23, 12/24, 21/01,
21/08, 27/02, 96/06, 112/13, 116/10,
133/19, 187/04, 193/19

[=11]

taraftar: (Ar.+Far.) Yandaş.

t. 57/32

[=1]

tarhana: (Far.) İçine
domates, biber, soğan, kokulu otlar,
süt ve yoğurt katılan, bulgur,
mayalanmış ve kurutulmuş ufalanmış
hamur vb.nden yapılan çorba
malzemesi.

t. 117/08

[=1]

tarhana çorbası: İçine
tarhana katılarak hazırlanan çorba,
tarhana.

t.+yla 205/34

[=1]

tarif: (Ar.) Tanım.

t. 131/23, 145/29

[=2]

tarif et-: (Ar.+T.)
Tanımlamak.

t.-ilmez 145/36

t.-ti 46/13

[=2]

tarih: (Ar.) .toplumları,
milletleri, kuruluşları etkileyen
hareketlerde doğan, olayları zaman ve
yer göstererek anlatan, bu olaylar
arasındaki ilişkileri, daha önceki ve
sonraki olaylarla bağlantılarını,
karşılıklı etkilenmeleri, her milletin
kurduğu medeniyeti inceleyen bilim.

t. 73/03

[=1]

tarik: (Ar.) Yol.

t.+iyle 89/29

[=1]

tarla: Tarıma elverişli olan,
sınırlı ve belirli toprak parçası.

t. 111/13

t.+da 21/11, 155/25

t.+daki 140/12

t.+larda 107/25

t.+ları 114/04

t.+lalık 125/17

t.+mız 170/05

t.+nın 174/37

t.+ya 142/26

t.+yı 107/02

[=11]

tart-: Bir şeyin birim cinsten
ağırlığını bulmak.

t.-tırdı 36/34

[=1]

tarz: (Ar.) Özel oluş veya
davranış biçimi, üslup, stil, janr.

t.+ı 102/32

t.+ında 79/20

[=2]

tarziye: (Ar.) Yapılan kötü
bir davranış için özür dileme, gönül
alma.

t. 15/16

[=1]

tas: (Ar.) Genellikle içine
sulu şeyler konulan metal vb.nden
yapılmış kap.

t. 141/12, 157/26

t.+a 38/18, 140/04

t.+ı 38/20, 38/21, 39/04,
140/22, 158/33

t.+ını 103/03

[=10]

tasa et-: (Ar.+T.) Üzülme,
kaygıya kapılmak.

t.-mezdim 41/14

t.-tiği 185/02

[=2]

tasarla-: Bir şeyin nasıl
gerçekleşeceğini düşünmek, zihinde
hazırlamak.

t.-rken 112/32

[=1]

tasavvur: (Ar.) Göz önüne getirme, hayal etme, zihinde canlandırma.

t. 94/05
t.+a 98/34, 153/31
[=3]

tasavvur et-: (Ar.+T.) Zihinde canlandırmak, göz önüne getirmek.

t.-emiyor 148/10
t.-emiyordu 110/01
t.-ilmesine 145/12
t.-iyordu 27/15, 82/35
t.-iyormuş 197/11
t.-mek 152/31
t.-meye 148/11
[=8]

tas tarak, -ğı: "Gitmek üzere bütün eşyasını toplamak" anlamında tası tarağı toplamak deyiminde geçer.

t.+ı 49/13
[=1]

tasmin: (Ar.) Tasımlama.

t. 94/05
[=1]

tasnif: (Ar.) Bölümleme.

t.+te 20/10
[=1]

tastamam: Bütünüyle tamamıyla.

t. 67/25
[=1]

tasvip,- bi: (Ar.) Bir düşünce veya davranışın doğru olduğunu belirtme, onama, uygun bulma.

t. 95/12
[=1]

tasvip et-: (Ar.+T.) Bir düşünce veya davranışın doğru olduğunu belirtmek, onamak, uygun bulmak.

t.-en 87/35
[=1]

tasvir: (Ar.) Betimleme.

t.+ini 163/09
t.+lerinin 103/19
[=2]

taş: Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden

alan sert ve katı madde; bu maddeden yapılmış, bu maddeden oluşmuş.

t. 20/04, 20/05, 67/11, 74/20, 75/03, 101/12, 119/27, 131/18, 161/06, 197/07

t.+a 22/26, 22/27, 55/15

t.+ı 128/31

t.+ında 64/21

t.+ını 155/28

t.+lar 114/31

t.+lara 123/28, 135/33

t.+ları 87/15

t.+larında 96/03

t.+tan 22/25, 55/15

[=23]

taş-: (T.) Öfke, sabırsızlık veya heyecan yüzünden kendini tutamamak.

t.-maya 15/12

[=1]

taşı-: (T.) Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek; üstünde bulundurmak; giymek; katlanmak, üstlenmek, yüklenmek, çekmek.

t.-dığını 179/28

t.-dım 184/22

t.-maktan 91/19

t.-rlarken 175/18

t.-yayım 197/07

t.-yor 63/28, 86/30

[=7]

taşın-: (T.) Taşıma işi yapılmak; başka bir yere gitmek, göçmek.

t.-dık 42/14

t.-dıkları 189/01

t.-ıyor 63/09

t.-maları 56/26

[=4]

taş kesil-: Çok şaşırıp ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilememek, sesini çıkaramaz olmak.

t.-miş 64/13, 119/19, 206/13

[=3]

taşkın: (T.) Aşırı.

t. 57/36

[=1]

taşkınlık, -ğı: (T.) Taşkınca davranış.

t. 51/33
[=1]
taşla-: (T.) Taş atmak, taş tutmak.
t.-maktır 20/32
[=1]
taşlı: (T.) Üzerinde taş bulunan.
t. 120/23
[=1]
taşlık, -ğr: (T.) Taşla döşenmiş avlu, sofa, merdiven altı vb.
t. 207/15
t.+a 117/01, 135/21, 195/36, 206/34, 207/18, 210/04
t.+ın 117/03, 117/10, 132/36
t.+ta 76/11, 86/25, 133/02, 134/27
t.+taki 178/11
t.+tan 192/11
[=16]
tat-: (T.) Bir şeyden az miktarda yemek veya içmek.
t.-tı 187/29
[=1]
tatbik et-: (Ar.+T.) Uygulamak.
t.-tiği 97/26
[=1]
tatını kaçır-: Güzel giden bir şeyi tatsız bir duruma sokacak ölçüsüzlüğe vardirmek.
t.-mıştı 131/03
[=1]
tatlı: (T.) İnsanı çeken, göze, kulağa hoş gelen, rahatlatan, dinlendiren, sevindiren; sevimli, hoş; hoş gidecek bir biçimde, tatlılıkla.
t. 16/18, 72/20, 73/14, 73/19, 73/19, 73/21, 74/18, 78/11, 100/34, 109/22, 109/33, 114/13, 127/10, 129/06, 129/21, 140/07, 175/12, 181/09, 184/32, 187/14, 187/29, 208/28, 211/18, 212/35
[=24]
tatmin et-: (Ar.+T.) Doyurmak.
t.-mekten 53/21
[=1]

tatsızlık, -ğr: (T.) Hoşa gitmeyen, can sıkıcı davranış veya durum.

t.+lar 13/05

[=1]

tava: (Far.) Yağ kızdırma, yiyecek kızartma vb. işere yarayan, uzun saplı yayvan kap ve bu kapta pişirilmiş yemek.

t.+sı 44/22

[=1]

tavan: (T.) Bir yapının, kapalı bir yerin üst bölümünü oluşturan, düz ve yatay yüzey, taban karşıtı.

t.+a 36/29, 83/12

t.+dan 39/01

t.+ın 37/29, 66/37

t.+ını 99/06, 176/21

t.+lı 71/29

[=8]

tavır: (Ar.) Durum, vaziyet, hâl; bir olay, bir durum karşısında kişinin takındığı davranış.

t. 13/18, 91/04, 197/17

t.+dan 108/25, 111/37

t.+ı 100/16

t.+ında 10/35

t.+ından 140/03

t.+ıyla 83/33, 94/31,

118/16, 183/11

t.+la 10/04, 18/23,

35/18, 48/30, 50/14, 52/21, 66/31,

68/04, 87/30, 92/04, 116/27, 119/13,

135/20, 137/11, 140/22, 151/34,

159/33, 165/37, 173/09, 174/01,

174/28

t.+ları 57/19, 193/16

t.+larından 21/18,

167/02, 182/14

t.+larının 34/22

[=39]

tavla: (İt.) Bölümlere ayrılmış iki yanlı tahta üzerinde on beşerden otuz pul ve iki zarla iki kişinin karşılıklı oynadığı oyun.

t. 13/17, 146/22

t.+larını 66/23

[=3]

tavsiye: (Ar.) Öğütme, yol gösterme.

t.+lere 105/07

t.+sine 186/15

[=2]

tavsiye et-: (Ar.+T.) Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını öğütlemek, salık vermek.

t.-en 154/32

[=1]

Tavşanbayırı: Romanda adı geçen bir yer.

t. 19/01

t.+nda 44/17

t.+nın 92/27

[=3]

tavuk, -ğu: (T.) Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı.

t.+u 184/36

[=1]

tayin: (Ar.) Ne olduğunu anlama, gösterme, belirtme, kararlaştırma; atama.

t. 148/02

t.+i 148/15

[=2]

tayin edil-: (Ar.+T.) Atanmak.

t.-inceye 17/05

[=1]

tayin et-: (Ar.+T.) Kararlaştırmak, atamak.

t.-ememişlerdi 98/15

t.-emeyerek 128/19

t.-emiyor 80/06

t.-ilemezdi 111/04

t.-miştir 99/19

t.-tirdi 148/14

[=6]

taze: (Far.) Bozulmamış, bayatlamamış olan.

t. 24/33, 62/08, 104/23, 143/31

t.+ydi 101/19

[=5]

tebahhur et: (Ar.+T.) Buharlaştırmak, uçmak.

t.+tiğini 114/15

[=1]

tebdilihava: (Ar.) Hava değişimi.

t. 105/03

[=1]

tebessüm: (Ar.) Gülümseme. t. 10/20, 46/29, 48/27, 69/19, 69/22, 73/16, 77/06, 83/26, 94/03, 137/33, 186/26, 186/27, 208/28

t.+den 172/13

t.+le 16/25, 22/05, 49/01, 98/29, 110/05, 154/29, 172/12, 172/15

t.+lerle 144/06

t.+ü 143/21, 180/35

t.+ün 85/25

[=26]

tebliğ et-: (Ar.+T.) Bildirmek.

t.-eceğim 201/07

[=1]

tecavüz: (Ar.) Saldırı.

t. 150/15

[=1]

tecelli: (Ar.) Alın yazısı, kader.

t.+si 184/12

[=1]

tecessüs: (Ar.) Merakını gidermeye çalışma, görme, anlama merakı.

t. 30/04

t.+le 171/15

t.+ten 146/24

t.+ünü 52/24

[=4]

tecrübe: (Ar.) Deneyim.

t. 35/32, 151/02

t.+lerinden 33/06

t.+si 44/11

t.+siz 14/09

[=5]

tecrübeli: Tecrübesi olan, görmüş geçirmiş.

t. 165/10

[=1]

tedarik: (Ar.) Araştırıp bulma, sağlama, elde etme.

t. 32/30

t.+inden 160/32

t.+leri 51/16

[=3]
tedarik et-: (Ar.+T.) Bulmak,
sağlamak.
t.-ile 11/27
t.-ersin 173/02
t.-memiştı 69/03
[=3]
teessüf: (Ar.) Acınma,
yazıklanma.
t.+le 33/20
[=1]
teessür: (Ar.) Üzüntü;
duygulanım.
t. 203/06
t.+e 85/11, 122/16
t.+le 113/22
t.+lerden 164/20
t.+üne 61/02
[=6]
teessür göster-: Üzüntüsünü
açığa vurmak.
t.-mek 11/03
[=1]
tef: (Far.) Zilli bir kasnağa
geçirilmiş kursak zarından oluşan
çalğı.
t. 146/29
t.+leri 87/11
t.+lerle 86/26
[=3]
tefferrat: (Ar.) Ayrıntı.
t. 155/32, 165/18
t.+ına 106/05
t.+ıyla 147/25, 198/26
[=5]
tefsir: (Ar.) Yorum.
t.+lere 165/19
[=1]
tefsir et-: (Ar.+T.)
Yorumlamak.
t.-iveren 132/24
t.-iyor 145/02
[=2]
tehdit, -di: (Ar.) Gözdağı.
t. 56/30
t.+e 115/09
t.+inden 18/02
t.+iyle 200/27
t.+lere 34/33
t.+lerini 59/26

[=6]
tehdit et-: (Ar.+T.) Gözdağı
vermek.
t.-er 215/04
t.-mek 199/12
[=2]
tehlike: (Ar.) Büyük zarar
veya yok olmaya yol açabilecek
durum, muhatara.
t. 99/09
t.+de 204/28
t.+den 198/20
t.+lerini 116/02
t.+si 145/07
[=5]
tehlikeli: Tehlikesi olan,
korkulu, muhataralı.
t. 120/24, 170/30
[=2]
tek: (T.) Yalnızca.
t. 22/31, 57/01, 71/16,
75/35, 84/28, 84/33, 110/32, 111/01,
112/29, 113/30, 123/23, 129/18,
129/18, 131/04, 146/31, 151/02,
187/11, 200/09, 215/07
[=19]
tekasül: (Ar.) Üşengeçlik.
t. 163/16
[=1]
tek başına: Kendi kendine,
yalnız olarak, münferiden.
t. 138/25, 162/12,
162/12
[=3]
teker: (T.) Tekerlek.
t. 114/05, 114/05
t.+leri 63/18
[=3]
tekerlek, -ği: (T.) Merkezde
bulunan, bir eksenin çevresinde
dönebilen çember, teker.
t.+i 36/32
t.+lerin 128/31
[=2]
tekerrür et-: (Ar.+T.)
Tekrarlamak.
t.-en 112/15
[=1]
teker teker: Birer birer, ayrı
ayrı.

t. 194/21
[=1]
tekke: (Ar.) Tarikattan olanların barındıkları, ibadet ve tören yaptıkları yer, dergâh.
t.+nin 28/30
t.+sinde 28/30
t.+ye 29/03
[=3]
teklif: (Ar.) İncelenmek veya kabul edilmek için bir şey sunma, önerme, öneri.
t. 34/32
t.+i 207/06
t.+lerini 48/13
[=3]
teklif edil-: Teklif etme işine konu olmak.
t.-en 173/18
[=1]
teklifsiz: Samimi, içli dışlı, sıkı fıkı.
t. 86/22
[=1]
tekme: (T.) Ayakla vuruş.
t. 32/15
[=1]
tekrar: (Ar.) Aynı olayın, işin, hareketin yeniden ortaya çıkışı, tekarlanması.
t. 10/14, 11/04, 14/31, 33/16, 35/35, 36/35, 37/34, 38/02, 40/15, 40/18, 41/13, 47/09, 47/12, 51/20, 66/27, 69/18, 70/23, 70/31, 72/11, 73/12, 73/14, 75/02, 76/25, 78/11, 81/11, 88/30, 90/26, 95/01, 101/29, 102/09, 104/25, 108/01, 109/30, 111/05, 111/31, 113/11, 113/27, 114/18, 114/33, 115/36, 119/04, 119/22, 124/23, 125/21, 127/21, 127/23, 127/30, 131/20, 131/20, 136/20, 141/16, 142/34, 143/02, 146/30, 152/30, 155/21, 157/06, 158/21, 158/31, 159/33, 162/25, 162/27, 167/23, 170/08, 172/10, 172/28, 172/35, 177/22, 177/25, 178/15, 180/21, 181/02, 181/26, 182/34, 183/31, 184/29, 185/11, 185/30, 186/08, 187/08, 188/15, 194/23, 194/28, 194/35,

197/09, 197/20, 199/06, 201/20, 202/21, 202/34, 204/36, 205/32, 206/04, 206/17, 208/35, 209/34, 211/07, 211/31, 214/21
[=99]
tekrar et-: (Ar.+T.) Yeni baştan söylemek veya yapmak.
t.-ince 210/28
t.-ip 129/10
t.-iyordu 8/07
t.-ti 77/24, 113/17
[=5]
tekrarla-: Bir işi bir kez daha yapmak, yinelemek, tekrar etmek.
t.-yor 115/23
[=1]
tekrarlan-: Tekrar edilmek, yinelenmek.
t.-an 108/03
[=1]
tek tük: Az, seyrek.
t. 100/33, 101/09, 108/22, 152/10, 211/20
[=5]
tel: (Far.) Türlü metallerden yapılmış, kopmaya karşı bir direnç gösteren ince uzun nesne.
t. 25/35, 86/31
[=2]
telafi et-: (Ar.+T.) Ziyan olan veya elden çıkan bir şeyin yerini doldurmak, karşılamak.
t.-eriz 49/03
[=1]
telakki: (Ar.) Anlayış; kabul etme, sayma.
t. 46/06
t.+si 12/16
[=2]
telakki edil-: (Ar.+T.) Sayılmak, öyle kabul edilmek.
t.-emeyeceğini 175/22
t.-mesi 111/25
[=2]
telakki et-: (Ar.+T.) Saymak, öyle kabul etmek, öyle anlamak.
t.-en 167/11
t.-mekle 26/19
t.-tiği 12/21
[=3]

telaş: (Ar.) Herhangi bir sebeple acelecilik.

t. 130/05
t.+a 52/29, 134/14
t.+ı 121/26
t.+ının 121/34
t.+la 8/15, 37/10,
125/15, 130/07, 158/27
[=10]

telaşa düş-: Telaşlanmak.

t.-tü 194/04
[=1]

telaşa düşür-:

Telaşlanmasına sebep olmak.

t.-ürdü 198/02
[=1]

telaşa ver-: Davranış ve hareketleriyle çevresindekileri heyecana, aceleye, sıkıntıya sokmak.

t.-ebilirdi 120/31
[=1]

telaşe: (Ar.) Telaş.

t. 95/24
t.+den 134/18
[=2]

telaş et-: (Ar.+T.) Sıkıntı duyarak acele etmek, endişelenmek, telaşlanmak.

t.-iyordu 110/17
t.-mişti 104/29
[=2]

tel dolap, -bı: Yanları ve kapağı ince delikli telden yapılmış dolap.

t. 179/23
t.+ı 178/09
[=2]

telgraf: (Fr.) İki merkez arasında, kararlaştırılmış işaretlerin yardımıyla yazılı haberlerin veya belgelerin iletimini sağlayan bir telekomünikasyon düzeni; bu düzenle gönderilen haberin yazılı olduğu kağıt.

t. 76/21, 154/13,
154/13, 189/01

t.+ı 153/06
[=5]

telkin et-: (Ar.) Aşlamak.

t.-erek 176/23
[=1]

temas: (Ar.) Buluşup görüşme, ilişki kurma, münasebet.

t.+a 34/07
t.+lara 200/04
t.+ta 146/15
[=3]

temas et-: (Ar.+T.) Değınmek, sözünü etmek, bahsetmek.

t.-ince 177/14
[=1]

temayül: (Ar.) Eğilim.

t.+leri 108/36
[=1]

temin: (Ar.) Korkusunu giderme, inanç verme; sağlama, elde etme.

t. 22/21
t.+e 35/01
t.+ine 191/17
[=3]

temin et-: (Ar.+T.) Korkusunu gidermek, güven vermek.

t.-iyordu 138/12
[=1]

temiz: (Ar.) Kirli, lekeli, pis, bulaşık olmayan, arı; ahlakça lekesiz, necip, nezih.

t. 33/28, 97/20, 127/33,
139/36, 173/29, 198/30

t.+di 101/34
t.+dir 43/23
[=8]

temize çek-: Bir yazının karalamasını temiz olarak yazmak.

t.-iyordu 72/03
[=1]

temize çık-: Aklanmak.

t.-tığını 99/29
[=1]

temizle-: Arıtmak; sakıncalı, pürüzlü bir işi olumlu sonuçlandırmak.

t.-meye 80/15
t.-mezsek 68/15
t.-mişler 13/14
t.-yip 110/18
[=4]

tempolu: Temposu olan.

t. 86/26
[=1]

temrin: (Ar.) Alıştırma.

t.+ler 176/29
[=1]
tencere: (Ar.) İçinde yemek pişirilen, kapaklı, genellikle metal kap.
t. 37/28, 178/15
t.+lerden 63/27
t.+nin 178/17
t.+si 180/26
[=5]
teneffüs et-: (Ar.+T.) Soluk almak.
t.-iyor 127/14
[=1]
teneke: (Far.) yumuşak çelikten yapılmış üzeri kalay kaplı ince sac; bu sacdan yapılmış.
t. 22/17, 88/15, 149/18, 167/28, 168/04
[=5]
tenezzül et-: (Ar.+T.) Herhangi bir şeyi yapmaya istekli olmak.
t.-mez 21/07
[=1]
tenha: (Far.) Issız; kalabalık olmayan.
t. 115/28
t.+ydı 79/27
[=2]
tente: (İt.) Genellikle güneşten korunmak için bir yerin üzerine gerilen bez, naylon vb.nden yapılmış örtü.
t. 30/08
[=1]
tepe: (T.) Bir şeyin en üstteki bölümü; yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen, çok kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi.
t.+de 37/02
t.+den 28/16, 82/26
t.+deydi 113/29
t.+lerden 19/06
t.+lerine 27/09, 101/31
t.+lerini 125/01
t.+nin 101/11
t.+sindeki 168/23
t.+sine 118/28
t.+ye 37/01
[=12]

tepsi: (T.) Fincan, tabak, bardak vb. şeyleri taşımaya yarayan, derinliği olmayan, türlü büyüklükte düz kap; içinde börek, tatlı vb. pişirmeye yarayan, az derin, geniş, düz kap.

t. 73/15, 144/24
t.+ler 67/06
t.+sini 84/11
[=4]

ter: (T.) Derinin gözeneklerinden sızan, kendine özgü bir kokusu olan, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı, arak.

t. 79/24, 88/17, 118/12, 125/26, 126/16, 127/14, 129/05, 133/02, 155/34, 208/04
t.+den 114/18
t.+i 210/07
t.+in 206/16
t.+inin 101/28
t.+ler 205/16
[=15]

terasa: (Fr.) Teras, bir yapının damında çevresi, üstü açık, yer, ayazlık, taraça.

t.+lar 101/13
[=1]

teravi: (Ar.) Teravih, Ramazan ayı boyunca, yatsı namazından sonra kılınan namaz, teravih namazı.

t. 28/27
t.+ye 28/24
[=2]

terbiye: (Ar.) Eğitim; görgü.

t. 20/36
t.+lere 120/32, 128/25
t.+leri 120/18, 125/16
[=5]

terbiyeli: Topluluk kurallarına uygun olarak davranan, müeddep.

t. 20/20
[=1]

tercih: (Ar.) Yeğleme.

t. 44/16
t.+inde 23/16
[=2]

tercih edil-: Tercih etme işine konu olmak.

t.-irdi 173/20

[=1]

tercih et-: (Ar.+T.) Yeğlemek.

t.-erdi 140/01

t.-iyordu 92/18

t.-ti 51/32

[=3]

tercüman: (Ar.) Göze görünen bir olayın, durumun veya biçimin anlamını dile getirmek.

t.+ı 161/28

[=1]

tercüme: (Ar.) Çeviri.

t. 73/08

[=1]

tereddüt, -dü: (Ar.) Kararsızlık, duraksama, ikircik, ikirciklik.

t. 11/13

t.+ü 121/19

[=2]

tereddüt et-: (Ar.+T.) Kararsız davranmak, duraksamak.

t.-tikten 54/07, 70/12,

77/13, 117/19

[=4]

terk edil-: Terk etme işine konu olmak.

t.-miş 212/32

[=1]

terk et-: (Ar.+T.) Bırakmak, ayrılmak.

t.-meyen 34/33

t.-mişti 160/13

[=2]

terki: (T.) Eyerin arka bölümü.

t.+sinde 213/36

[=1]

terle-: (T.) Ter çıkarmak, ter dökmek.

t.-yerek 114/07

t.-yor 102/23, 204/07

[=3]

terli: (T.) Terlemiş olan.

t. 127/27, 192/23

[=2]

terlik, -ği: (T.) Genellikle ev iççinde giyilen, deri, naylon vb. şeylerden yapılan, arkası açık, hafif ve türlü biçimlerde ayak giysisi.

t.+ler 77/03, 191/32

t.+leri 144/29

t.+lerini 103/29, 176/17

t.+lerinin 144/19

[=6]

ters: (T.) Gerekli olan duruma karşıt, zıt; bir şeyin içe gelen yanı, arkası.

t. 58/15

t.+ine 190/03

t.+iyle 80/35

[=3]

terslen-: (T.) Aksilik etmek, terslik göstermek.

t.-ir 21/04

[=1]

ters yüz: Gerisin geriye, ters yüz.

t.+üne 35/20

[=1]

tertip, -bi: (Ar.) Düzenleme.

t. 45/13, 97/33

[=2]

tertip edil-: Düzenlenmek.

t.-en 190/17

[=1]

tertip et-: (Ar.+T.) Düzenlemek, hazırlamak.

t.-iyordu 186/31

t.-meye 171/18

[=2]

terzi: (Far.) Giysi biçip diken kimse, dikişçi.

t. 27/22, 106/36

[=2]

tesadüf: (Ar.) Rastlantı, rast geliş.

t. 48/26, 86/15, 99/24

t.+e 205/11

t.+i 45/19

t.+ler 162/17

t.+ten 106/11

t.+ün 99/21

[=8]

tesadüf et-: (Ar.+T.) Rastlamak, rast gelmek.

t.-er 29/12
t.-ince 62/01
t.-tiği 105/12
[=3]
teselli: (Ar.) Avunma,
avuntu, avunç.
t. 50/13, 162/06, 202/15
[=3]
tesir: (Ar.) Etki.
t. 118/22, 166/19
t.+den 161/33
t.+i 22/36, 23/16, 35/04,
45/23, 122/10, 213/01
t.+iyle 34/07, 47/23,
57/36
t.+leri 153/23
[=13]
teskin: (Ar.) Acı, öfke,
heyecan vb. duyguları yatıştırma,
dindirmeye çalışma.
t.+e 32/12, 40/16, 90/04
[=3]
teslim et-: (Ar.+T.) Bir şeyi
sahibine vermek.
t.-miş 74/25
[=1]
teslimiyet: (Ar.) Teslim
olma, kendini verme, boyun eğme.
t.+le 161/22, 162/23
[=2]
tespih: (Ar.) Belirli dinî
sözleri tekrarlamak veya elde
oyalanmak için kullanılan, türlü
maddelerden boncuk biçiminde
yapılmış, genellikle otuz üç veya
doksan dokuz taneden oluşmuş dizi.
t. 71/30
t.+leri 133/36
[=2]
tespit et-: (Ar.+T.) Bir
durumu kuşkuyla düşürmeyecek
biçimde göstermek; belirlemek.
t.-emedikten 97/02
t.-ti 13/01
[=2]
testi: (Far.) Geniş gövdeli,
dar boğazlı, emzikli veya emziksiz
olabilen, toprak, cam, metal vb.
maddelerden yapılan su kabı.
t. 73/18, 140/04

t.+lerdeki 117/05
t.+leri 22/11
t.+sine 141/25
t.+yi 22/14
[=6]
teşebbüs: (Ar.) Girişim,
girişme.
t.+ünde 56/23
[=1]
teşekkür: (Ar.) Yapılan bir
iyiliğe karşı duyulan kıvanç ve gönül
borcunu anlatma.
t. 148/22
t.+le 177/11
t.+lerle 36/18
[=3]
teşekkür et-: (Ar.+T.)
Hoşnutluğunu anlatmak.
t.-erim 169/15
[=1]
teşkil et-: Oluşturmak, ortaya
çıkarmak.
t.-en 109/14, 192/31
t.-er 20/35
t.-erdi 33/04
t.-iyordu 125/13
t.-tiği 165/17
[=6]
teşrinievvel: (Ar.) Ekim.
t. 178/01
[=1]
tetik, -ği: Ateşli silahlarda
ateşlemeyi sağlamak için çekilen
küçük parça.
t.+i 91/24
t.+ini 52/29
[=2]
tetik ol-: Her an uyanık ve
hazır bulunmak.
t. 170/28
[=1]
tetkik et-: (Ar.+T.)
İncelemek; araştırmak.
t.-tikten 200/30
t.-tim 172/23
[=2]
tevfuk: (Ar.) Birbirine
uyuma, uygun gelme.
t. 99/20
[=1]

tevcih et-: (Ar.+T.)
Yöneltmek, çevirmek.
t.-mişti 165/04
[=1]
tevdi et-: (Ar.+T.) Vermek,
bırakmak.
t.-iyormuş 202/22
[=1]
teveccüh: (Ar.) Güler yüz
gösterme, yakınlık duyma, hoşlanma,
sevme.
t.+leri 20/26
[=1]
tevekkül: (Ar.) Herhangi bir
işte elinden geleni yapıp daha sonra
Allah'a bırakmak.
t. 161/22
[=1]
tevkif: (Ar.) Bir suç
dolayısıyla birini tutuklama.
t.+inin 96/05
[=1]
teyze: Anne yaşıtı kadınlara
söylenen bir seslenme sözü.
t. 15/07
t.+çiğim 15/04, 15/06
t.+min 156/18
[=4]
tezahür: (Ar.) Belirme,
görünme, gözükme, ortaya çıkma.
t. 16/14
t.+leri 13/25, 17/15
[=3]
tezat, -dı: (Ar.) Karşıtlık,
karşıt olma, zıtlık, çelişki, kontrast,
antagonizm.
t. 125/13, 192/31
[=2]
tık-: (T.) İterek, zorla,
aceleyle sokmak.
t.-mışlardır 132/09
[=1]
tıka-: (T.) Bir şeyin ağzını,
deliğini, içine konulan veya dışarıdan
uygulanan bir nesneyle kapamak.
t.-lı 129/07
t.-yarak 117/04
[=2]
tıkırdat-: (T.) Tıkırdamasını
sağlamak, tıkırdamasına sebep olmak.

t.-ıyordu 166/09
[=1]
tıkır tıkır: Düzenli bir
biçimde, ara vermeden, aksamadan.
t. 136/24
[=1]
tımar et-: (Far.+T.) Binek
hayvanlarının kıllarını, derisini
temizlemek, tımarlamak.
t.-iyor 189/20
[=1]
tıpırtı: Tıpırdayan bir şeyin
çıkardığı sesin adı.
t. 7/13
t.+lar 37/09
t.+sı 42/30
t.+sından 38/03
[=4]
tıpış tıpış: Kısa adımlarla
çabuk yürüyerek.
t. 16/24
[=1]
tıpkı: (Ar.) Bir şeyi eşi,
benzeri, aynı.
t. 19/13, 173/34,
200/22, 200/22
[=4]
tıraşlı: Tıraş olmuş, sakalını
tırtaş etmiş, matruş.
t.+ydı 49/05
[=1]
tırıs: Atın kısa adımlarla hızlı
yürüyüşü.
t. 131/07
[=1]
tırman-: El ve ayaklarıyla
tutunarak veya tırnaklarını ilştirerek
dik bir yere çıkmak; bir şeyin eğimini
izleyerek yükselmek.
t.-dı 124/22
t.-dıkça 101/12
t.-dılar 128/15
[=3]
tırnak, -ğı: İnsanda ve birçok
omurgalı hayvanda parmak uçlarının
dış bölümünü örten boynuzsu tabaka.
t.+ına 150/18
t.+ları 13/02, 166/05
[=3]

ticaret: (Ar.) Ürün, mal vb. alım satımı.

t.+e 170/29

[=1]

tiftik, -ği: Tiftik keçisinin ince, yumuşak, parlak yünü, moher.

t. 213/10

[=1]

tiksin-: Bir şey veya bir kimse, bir düşünce, bir durum vb.ni kötü, iğrenç veya aşağılık bularak ondan uzak durma duygusuna kapılmak, ikrah etmek, istikrah etmek.

t.-di 172/14

t.-en 180/15

[=2]

Timoni: İstanbul'da bir sokak adı.

t. 109/34

[=1]

tire: Dikişte kullanılan pamuk ipliği.

t. 116/01

[=1]

tiril tiril: Tir tir.

t. 121/27

[=1]

titre-: Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak.

t.-di 210/29

t.-diğini 85/16

t.-meye 49/20

t.-meyecek 205/15

t.-mezdi 198/14

t.-yen 47/11, 59/13, 135/20, 143/31, 143/34, 161/22

t.-yerek 47/16, 54/29, 123/16, 156/37, 194/01, 196/36, 208/09

t.-yor 39/03, 78/26, 95/14, 161/27

t.-yordu 40/07, 55/23, 59/30, 63/03, 78/05, 81/11, 121/27, 126/06, 196/22, 204/07

[=32]

titrek: Titreyen.

t. 49/25, 78/16, 93/02, 184/14, 213/33

[=5]

tiz: (Far.) İnce, keskin (ses).

t. 14/25

[=1]

tok: Açlığını gidermiş, doymuş, aç karşıtı.

t. 42/16, 105/05, 194/33

t.+luğuna 35/11

[=4]

toka: Kemer, kayış, ayakkabı vb.nin iki ucunu birbirine bağlamaya, bunları istenilen genişlikte tutmaya yarayan, türlü biçimlerde tutturmalık.

t.+lı 29/33

[=1]

tokat, -dı: İnsana el içiyle vuruş.

t. 44/02, 55/23

[=2]

tokluk, -ğu: Tok olma durumu.

t.+una 21/09

[=1]

tokmak, -ğı: Ağaçtan yapılmış iri çekiç; kapıya asılı duran ve kapıyı çalmaya yarayan, türlü biçimlerde metal parça.

t. 101/25

t.+ı 91/10, 131/19, 131/30

[=4]

tombul: Şişman, etine dolgun.

t. 13/18, 16/24, 80/10

[=3]

tomurcuk, -ğu: Bir bitkinin üzerinde bulunan ve ileride sap, çiçek veya yaprak verecek olan filiz.

t.+lar 101/09

[=1]

tongaya bas-: Kendisini kötü bir duruma düşürmek için hazırlanan bir düzene uğramak, tuzağa düşmek.

t.-mayı 44/13

[=1]

top: Gülle veya şarapnel atan büyük, ateşli silah.

t. 28/16, 28/21

t.+a 28/16

[=3]

toparla-: Bir araya getirmek, toplu bir duruma sokmak.

t.-makta 108/30
t.-maya 209/06
t.-yor 157/13
[=3]
topçu: Topların kullanılışı,
bakımı üzerine yetiştirilen asker sınıfı.
t.+nun 28/18
t.+ya 28/21
[=2]
topla-: Bir araya getirmek.
t. 41/31, 50/11, 63/24,
162/08, 184/29, 203/02
t.-dı 43/04, 48/36,
116/26, 120/13, 121/19
t.-diğini 69/18
t.-mak 102/17
t.-maya 118/14, 212/13
t.-miş 85/31, 93/32
t.-rdım 62/04
t.-yamıyorum 196/23
t.-yan 116/03, 193/26
t.-yıp 47/13, 49/13,
131/16
t.-yışlarını 26/10
t.-yordu 30/13
[=26]
toplan-: Toplama işine konu
olmak.
t.-anlar 66/28
t.-arak 28/18
t.-dılar 46/05
t.-ip 145/32
t.-ır 49/03
t.-ırdı 28/02
t.-ıyor 115/35
t.-masına 25/16
t.-maya 172/01
t.-miş 69/14
t.-mişler 104/07
t.-mişlardı 44/27
t.-mişti 160/04
[=13]
toplantı: Birden çok
kimsenin belirli amaçlarla bir araya
gelmesi, içtima.
t.+da 164/29
t.+nın 131/03
t.+ya 165/03
[=3]
toplaş-: Toplanmak.

t.-ırlar 22/19
[=1]
toplu: Topu olan.
t. 92/30, 94/30, 98/17
[=3]
toprak, -ğı: Yer kabuğunun,
toz durumana gelmiş türlü kütle
kırıntılarıyla, çürümüş organik
cisimlerden oluşan canlılara yaşama
organını sağlayan yüzey bölümü.
t. 22/16, 37/24, 37/28,
37/29, 38/04, 139/16, 140/04, 155/27,
204/21, 214/34
t.+a 80/21, 88/31,
88/36, 128/14
t.+ı 214/02, 214/03
t.+ın 91/30
t.+ını 201/33
t.+lara 161/36, 214/30
t.+ları 214/23
t.+larında 121/25
t.+tan 101/08, 214/27
[=24]
topuk, -ğu: Ayağın,
yuvarlakça olan alt bölümü.
t.+ları 144/18
t.+larına 74/26
[=2]
torba: Genellikle pamuk ve
kıldan dokunmuş, türlü boy ve
biçimde, ağzı büzülüp bağlanabilen
araç.
t. 94/26
t.+cığın 94/23
t.+cıkları 95/01
t.+dan 185/25
t.+lar 178/13
t.+ları 127/19, 127/21
t.+ların 179/23
t.+larını 120/17, 125/30
t.+larının 117/08
t.+sı 178/14
t.+sından 178/16
t.+sını 178/05
t.+sının 103/09
t.+yı 125/32
[=16]
torna: (İt.) Ağaç veya metal
eşyaya yuvarlak bir biçim vermek için
kullanılan çarklı tezgâh.

t. 169/21
[=1]
tornalan-: Torna ile işlenilmek.
t.-mıştı 169/20
[=1]
torun: Bir kimseye göre çocuğunun çocuğu.
t.+u 26/02, 71/20
[=2]
Tosya: Kastamonu iline bağlı ilçelerden biri.
t. 69/16
[=1]
toz: Çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak.
t. 90/27, 125/10, 127/14, 129/05
t.+dan 126/18
t.+lara 90/34
t.+lu 19/28
[=7]
tozlu: Toza bulanmış veya tozu olan.
t. 88/04, 150/33, 152/21, 162/27
[=4]
tufan: (Ar.) Çok yoğun ve şiddetli şey.
t.+ı 202/13
[=1]
tuğla: (Rum.) Balçığın kalıplara dökülüp güneşte kurutulduktan sonra özel ocaklarda pişirilmesiyle yapılan ve duvar örmekte kullanılan yapı malzemesi.
t. 204/06
[=1]
tuhaf: (Ar.) Acayip.
t. 53/31, 97/16, 173/24
[=3]
tuhaf ol-: (Ar.+T.) Tuhaflaşmak, tuhaf duruma gelmek.
t.-dum 174/23
[=1]
tulumba: (İt.) Sıvıları alçak yerlerden çekmeye veya yüksek yerlere çıkarmaya yarayan araç.
t.+da 72/29, 102/24, 152/01, 163/30

t.+dan 117/04, 117/14
t.+nın 23/25
[=7]
tulumbacı: Külhanbeyi.
t. 29/29, 142/06
[=2]
tulum peyniri: Tuluma basılarak yapılan bir beyaz peynir türü.
t. 144/15, 178/11
[=2]
turşu: (Far.) Tuzlu suda, sirkede bırakılarak özel bir kıvama getirilmiş sebze veya meyve.
t. 47/07, 89/20, 179/11
t.+su 152/32
[=4]
turuncu: (Far.+Ar.) Turunç rengi, kızıl sarı renk.
t. 207/21
[=1]
tut-: (T.) Elde bulundurmak, ele almak; ele geçirmek, yakalamak; benimsemek, beğenmek; kapatmak, sarmak; hizmetine almak veya kiralamak; herhangi bir durumda bulundurmak; var saymak, farz etmek; hedef olarak almak.
t. 77/28, 139/10
t.-acağın 174/34
t.-amadı 39/27, 62/17
t.-amayarak 126/22
t.-amayıp 51/33
t.-an 56/29, 71/31, 92/10, 127/32, 158/26, 166/30, 195/21
t.-ar 22/24, 28/11
t.-arak 50/18, 55/02, 61/03, 81/23, 108/14, 118/35, 134/09, 143/28, 160/24, 211/29
t.-arsa 190/05
t.-madı 167/13
t.-mak 42/24
t.-masa 59/32
t.-masını 131/18
t.-maya 31/32, 92/20, 149/25, 162/13
t.-mayan 24/27, 111/18
t.-muşlar 32/18
t.-muştı 124/18, 124/27
t.-muyor 66/11, 182/08

t.-tu 11/14, 11/24,
32/21, 38/20, 72/23, 77/16, 95/26,
125/28, 150/13, 155/18, 168/10,
202/11

t.-tuğu 25/12, 95/02,
123/15, 146/11, 208/31

t.-tukları 44/28

t.-un 94/34

t.-up 16/04, 16/31,
29/19, 41/30, 50/34, 54/23, 59/12,
63/21, 78/10, 123/03, 149/08, 193/26,
206/28

t.-uyor 41/32, 189/10,
202/18

t.-uyordu 131/14

[=78]

tutabil-: (T.) Tutma ihtimali
veya imkânı bulunmak.

t.-irdi 106/34

[=1]

tutam: Avuç içi veya parmak
uçlarıyla tutulabilen miktardan olan.

t. 95/07, 95/25

[=2]

tuttur-: (T.) Bir işe başlayıp
sürdürmek, bir şeyi yapmakta olmak.

t.-muştı 136/29

t.-up 98/32

[=2]

tutuk: (T.) Akıcı, rahat
konuşamayan.

t. 145/28

[=1]

tutul-: (T.) Tutma işi
yapılmak veya tutma işine konu
olmak.

t.-amazdı 96/18

t.-ması 47/34

t.-masına 90/14

t.-uyor 154/12, 200/26

[=5]

tutun-: (T.) Tutup
bırakmamak, dayanmak, sarılmak
veya asılmak.

t.-masa 214/09

t.-uyordu 157/23

[=2]

tutunabil-: (T.) Tutunma
ihtimali veya imkânı bulunmak.

t.-meyi 48/09

[=1]

tutuştur-: (T.) Tutuşmalarını
veya tutuşmasını sağlamak.

t.-uyordu 143/35

[=1]

tuz: (T.) Kokusuz, suda
eriyen, yiyecekleri korumada ve
tatlandırmada kullanılan billursu
madde.

t. 26/02, 37/28

t.+lu 26/02

[=3]

tuzluk, -ğu: (T.) İçine tuz
konulan kap.

t.+a 150/09

[=1]

tüccar: (Ar.) ticaret yapan,
ticaretle uğraşan kimse, tacir.

t. 14/04

[=1]

tüken-: (T.) Bitmek, sona
ermek, kalmamak.

t.-di 41/19

t.-mek 147/30

t.-meye 34/14

t.-mez 45/07, 124/30,
133/31, 151/25

[=7]

tükür-: (T.) Tükürüğü ağız
içinde dışarıya atmak.

t.-üyordu 74/16

t.-üyormuş 180/14

[=2]

tül: (Fr.) Çok ince gözenekli
pamuk, ipek veya sentetik dokuma.

t. 86/31, 127/03, 175/33

t.+lerin 87/22

[=4]

tümsek, -ği: (T.) Küçük tepe,
tüm, tümbe.

t. 214/27

[=1]

türkü: (T.+Ar.) Hece
ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle
bestelenmiş manzume.

t. 30/22

t.+ler 24/27

t.+leri 136/28

[=3]

türkü çağır-: Türkü söylemek.

t.-ır 63/20

t.-ıyordum 63/28

[=2]

türkü yak-: Türkü sözünü bestelemek.

t.-mişlardı 63/30

[=1]

türlü: Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif.

t. 30/26, 36/18, 52/32, 54/01, 57/07, 62/32, 95/19, 96/12, 109/27, 109/27, 109/35, 114/25, 121/32, 128/11, 128/11, 144/32, 150/37, 170/27, 180/04, 191/26, 198/12

[=21]

türlü türlü: Çeşit çeşit.

t. 165/19, 203/17

[=2]

tütün: (T.) Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki ve bu bitkinin kurutulup kırılarak sigara biçiminde veya pipoyla içilen yaprağı.

t. 36/07, 48/35, 95/07, 95/25

[=4]

tüy: (T.) İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa, yumuşak ve sık uzantılar.

t.+le 144/33

t.+leri 35/23, 38/33

t.+lerinde 210/23

t.+lerini 8/29

t.+lerle 144/21

[=6]

tüydürül-: Tüydürme işine konu olmak.

t.-en 56/35

[=1]

tüylü: (T.) Tüyü olan.

t. 8/10, 101/16, 166/04

[=3]

U

uç, -cu: (T.) Genellikle uzun bir nesnenin incelererek biten son ve sivri noktası.

u.+ları 9/05, 150/09,
175/30

u.+una 8/18, 79/03,
175/26, 192/16

u.+unda 20/14, 29/34,
72/01, 128/16

u.+undaki 120/30

u.+unu 128/01

u.+unun 121/14

u.+uyla 159/33

[=15]

uç-: (T.) Kuş, kanatlı böcek vb. hareketli kanatları yardımıyla havada düşmeden durmak, havada yol almak; çok hızlı gitmek; yok olmak, ortadan kaybolmak.

u.-an 31/27, 115/32

u.-mak 25/28

u.-maya 30/32

u.-tu 155/12

u.-tuğunu 101/18

u.-up 150/01, 152/07,
162/21

u.-uyor 144/17

u.-uyordu 203/13

[=11]

uçsuz bucaksız: Sonu görülmeyecek kadar geniş olan.

u. 212/27

[=1]

uçur-: (T.) Uçma işini yaptırmak.

u.-arak 25/34

u.-uyordu 204/23,
214/06

[=3]

uçurul-: (T.) Uçurma işi yapılmak.

u.-uyordu 116/02

[=1]

uçurum: (T.) Felaketli sonuç; büyük fark, ayrılık.

u. 162/22

u.+a 14/12

[=2]

ud: (Ar.) Klasik Türk müziği araçlarından, iri karınlı, kirişli, mızrapla çalınan bir çalgı.

u. 207/19, 207/30,
208/10

u.+lu 108/04

[=4]

ufak: (T.) Boyutları normalden küçük.

u. 8/16, 8/24, 9/08,
24/21, 26/21, 32/31, 37/25, 44/19,
44/20, 54/35, 58/04, 78/26, 87/32,
94/23, 110/25, 114/25, 150/15, 152/09,
163/14, 209/21

u.+tan 45/30

[=21]

ufakça: (T.) Oldukça ufak, ufarak.

u. 94/27

[=1]

ufuk: (Ar.) Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yer, çevren.

u.+a 102/04, 129/04

[=2]

uğ-: (T.) Ovmak, bir şeyin üzerine bastırarak el gezdirmek.

u.-arak 157/18

[=1]

uğra-: (T.) Yola devam etmek üzere, bir yerde kısa bir süre kalmak.

u. 158/28

u.-dı 173/31

u.-dığı 23/02, 136/30,
142/26

u.-diğini 21/27, 190/03

u.-madı 134/11

u.-mayı 100/18

u.-maz 39/20, 102/36

u.-mış 84/02

u.-mıyorsun 169/10

u.-yan 116/06, 116/10

u.-yarak 52/13

u.-yor 181/30

u.-yordu 165/19

u.-yorlardı 13/22

[=19]

uğraş-: (T.) Bir iş üzerinde sürekli çalışmak.

u.-acak 170/06
u.-an 21/12
u.-anlar 34/30
u.-ırdı 18/07
u.-ırken 37/06, 157/28
u.-irsan 196/34
u.-iyor 113/20
u.-iyordu 8/04, 31/27,
31/33, 37/17, 79/19, 114/35, 115/37,
160/34

u.-mak 59/25
u.-ması 97/04
u.-maya 59/23
u.-mıştı 106/04
u.-sa 148/11
u.-tı 31/22
u.-tıǵı 13/11
u.-tıǵını 191/02
[=24]

uğraştır-: (T.) Uğraşmasına
yol açmak.

u.-acak 105/21
[=1]

uğulda-: (T.) Sürekli
gürültülü, boğuk ve anlaşılmaz ses
çıkma.

u.-yordu 126/18
[=1]

uğultu: (T.) Gürültülü, boğuk
ve anlaşılmaz ses, uğuldama sesi.

u.-lar 115/05, 164/19,
171/23

[=3]

uğur: (T.) Bazı olaylarda
görülen ve insana iyilik getirdiğine
inanılan belirti veya bazı nesnelere
var olduğuna inanılan iyilik kaynağı.

u. 41/02
u.+da 151/19
u.+una 110/24
u.+unda 82/22, 109/19
[=5]

uğuştur-: (T.) Ovuşturmak,
bir şeyi bastırarak başka bir şey
üzerinden geçirmek.

u.-an 139/01
[=1]

ukde: (Ar.) İçeride olan şey.

u.+nin 142/35
[=1]

ulan: (T.) Ey.
u. 172/26
[=1]

ulaştır-: (T.) Ulaştırmasını
sağlamak.

u.-dım 138/05
[=1]

umul-: Umma durumu
yaratılmak veya umma durumuna
konu olmak.

u.-duğundan 141/28
u.-mayacak 83/07
[=2]

umumi: (Ar.) Genel.
u. 161/37
[=1]

un: (T.) Öğütülerek toz
durumuna getirilmiş tahıl ve başka
besin maddeleri.

u. 40/09
[=1]

unut-: (T.) Aklında
kalmamak, hatırlamamak.

u. 171/04
u.-amadı 203/04
u.-amıyor 56/03
u.-arak 112/35, 133/24
u.-ma 81/25
u.-mamak 57/25
u.-maya 100/11, 186/13
u.-mayın 170/24
u.-muş 25/08, 112/06,

116/13

u.-muştı 105/01,
113/30, 133/30

u.-muştur 195/12
u.-muyordu 88/26
u.-tu 72/19
u.-tun 50/25
u.-up 132/06
u.-uyordum 171/03
[=22]

unutur-: Unutmasına yol
açmak veya unutmasını sağlamak.

u.-an 111/22
u.-ur 151/30
[=2]

unutul-: Unutma işine konu
olmak.

u.-acak 151/30

u.-mamak 165/18
u.-masına 99/25
u.-mayan 61/11
u.-muş 111/21
u.-ur 61/06
u.-uyordu 109/08
[=7]
usare: (Ar.) öz su.
u.+sinin 114/15
[=1]
uslan-: Yadırganan,
ayıplanan davranışlardan vazgeçmek,
davranışlarına düzen vermek.
u.-dı 58/28
u.-ırlar 33/21
u.-maya 58/26
u.-mışa 136/23
[=4]
uslu: Toplum, çevresini
rahatsız etmeyen, edepli, müeddep,
yaramaz karıştı.
u. 20/32, 41/31, 58/02,
58/02, 87/31, 87/32
u.+ları 29/02
[=7]
usta: (Far.) Bir zanaatı gereği
gibi öğrenmiş olan ve kendi başına
yapabilen kimse.
u. 8/07, 116/10, 168/24
u.+ların 106/36
[=4]
ustalık: Ustalıkla yapılmış.
u. 171/20
[=1]
ustura: (Far.) tıraş için
kullanılan, açılır, kapanır, çok keskin
bıçak, baş bıçağı, yülgü.
u. 88/20
[=1]
usul: (Ar.) Bir amaca erişmek
için izlenen düzenli yo, tutulan yol,
yöntem, tarz.
u. 8/32
u.+lerdi 97/26
u.+leri 112/15
[=3]
usulca: Sessiz bir biçimde.
u. 18/23, 71/35
[=2]
usulsüz: Yöntemsiz.

u. 20/36
[=1]
ut, -du: (Ar.) Klasik Türk
müziği araçlarından, iri karınlı, kirişli,
mızrapla çalınan bir çalgı.
u. 27/23, 27/23
[=2]
utan-: (T.) Onursuz sayılacak
veya gülünç olacak bir duruma
düşmekten üzüntü duymak, mahcup
olmak.
u.-cımdan 62/20
u.-ıyordu 191/16
u.-ma 61/32
u.-madan 193/34
u.-mış 10/20
u.-sın 61/33
[=6]
utandır-: (T.) Utanmasına
yol açmak, utanacak bir duruma
düşürmek, mahcup etmek.
u.-dı 43/21
[=1]
uy-: (T.) Bir inanca, bir
anlayışa, bir duruma veya egemen bir
güce uygun davranışta bulunmak,
riayet etmek; uygun düşmek, münasip
olmak.
u.-arak 87/23, 186/16
u.-arsa 196/30
u.-du 117/32
u.-mak 151/07, 151/07
[=6]
uyan-: (T.) Uyku
durumundan çıkmak; belirlemek, ortaya
çıkarmak, depresmek.
u.-an 83/02, 104/07
u.-dı 73/14, 103/24,
157/17
u.-dığı 193/02
u.-dim 9/33
u.-inca 73/21, 175/12
u.-ır 195/29
u.-ıyormuş 85/20
u.-mak 101/23
u.-mamıştı 104/08,
213/20
[=14]
uyandır-: (T.) Uyanmasına
sebepl olmak.

u.-amıyordu 96/04
u.-dı 95/06, 103/32
u.-ırdı 14/31
u.-iyor 143/18
u.-iyordu 143/14,
147/18, 147/28
u.-maya 175/26
[=9]
uyandırıl-: (T.) Uyanması sağlanmak.
u.-arak 14/23
[=1]
uyanık, -ğı: (T.) Uyumamış, bidar; yapacağı işi bilen, dikkatli ve tetikte olan, müteyakkız.
u. 146/11, 208/27
u.+mış 62/06
[=3]
uyanıklık, -ğı: (T.) Uyanık olma durumu, anıklık, saklık, teyakkuz.
u.+ımı 85/29
u.+tan 205/01
[=2]
uydur-: (T.) Uymasını sağlamak; hayal gücünden yararlanarak gerçek dışı bir şey söylemek, yakıştırmak.
u.-maya 188/27
u.-up 12/32
[=2]
uydurul-: (T.) Uydurma işi yapılmak.
u.-muş 59/01
[=1]
uygun: (T.) Yakışır, yaraşır, mutabık, mütenasip.
u. 51/30
[=1]
uygunluk, -ğu: Uygun olma durumu, yakışık, mutabakat, mukarenet.
u. 19/18
[=1]
uygun ol-: İsaletli, yerinde.
u.-up 180/09
[=1]
uyku: (T.) Dış uyaranlara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün

zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu.

u. 108/15, 213/28
u.+dan 14/23, 101/23,
128/36, 139/01, 205/01
u.+daydı 96/01
u.+nun 104/35, 136/17
u.+suna 176/03, 189/14
u.+sundan 144/05
u.+ya 73/21, 85/30,
95/06, 131/01, 141/27, 204/15
[=19]
uyu-: (T.) Uyku durumunda olmak.
u. 93/24
u.-du 141/21
u.-dular 136/06
u.-madiği 39/26
u.-madınız 76/18
u.-mak 28/12, 152/26
u.-maktan 205/01
u.-maya 99/28
u.-muş 136/27
u.-muştı 96/01, 129/24
u.-muşum 176/14,
176/14
u.-muyor 15/05
u.-r 23/06, 39/25
u.-rken 14/15, 193/09
u.-sun 10/34
u.-yacak 176/20
u.-yacaktı 126/21
u.-yan 189/10, 212/04
u.-yor 39/34, 187/07,
192/02, 213/27
u.-yordu 141/18,
175/25, 192/18
[=31]
uyukla-: (T.) Oturduğu yerde hafif uykuya dalmak, ımızganmak.
u.-makta 157/04
u.-r 188/13
u.-yordu 99/31
[=3]
uyuşuk, -ğu: Duymaz ve hareket edemez duruma gelmiş, uyuşmuş.
u. 106/09
[=1]

uza-: (T.) Uzun duruma gelmek, boyu büyümek.

u.-dı 183/29
u.-diğini 124/10
u.-miş 48/22
[=3]

uzun uzadıya: Uzatarak, derinleştirerek, genişleterek, ayrıntılarıyla.

u. 138/14
[=1]

uzak, -ğı: (T.) Gidilmesi çok süren, çok ötelerde bulunan, irak, yakın karşıtı.

u. 50/13, 75/19, 118/33, 145/04, 153/28, 200/04, 206/21, 210/20, 212/23

u.+a 17/05
u.+lara 8/17
u.+larda 102/04, 112/21
u.+ta 128/28
u.+taki 129/02
u.+tan 19/13, 28/18,

97/16, 121/10

u.+taydı 19/32
u.+tı 53/21, 129/19
u.+tır 95/23
[=23]

uzaklaş-: (T.) Bir şeyden, bir yerden veya kimseden ayrılıp uzaklaşmak; yabancılaşmak, ilgisi azalmak.

u.-an 158/29, 177/29
u.-ınca 174/13
u.-iyordu 85/21
u.-mak 113/31, 189/19,

210/18

u.-ması 108/09
u.-masına 159/06
u.-masının 198/34
u.-maya 191/11
u.-tı 74/23, 137/17
u.-tığını 75/22, 125/15
[=15]

uzaklaştır-: (T.) Uzağa götürmek; çıkarmak, ayarmak.

u.-an 191/15
u.-dı 143/28, 158/06
u.-dığı 145/08
u.-manın 176/23

u.-maya 92/12
[=6]

uzan-: (T.) Boylu boyunca uzanmak; yetişmek, ulaşmak.

u.-acak 206/18
u.-an 8/36, 9/05, 54/03, 75/10, 75/32, 87/22, 101/15, 102/02, 126/33, 126/37, 129/30, 144/23, 157/03, 161/23, 176/07, 185/29, 213/09, 213/31

u.-arak 72/31, 74/31, 95/35, 117/22

u.-dı 91/21, 102/25, 104/34, 114/36, 141/23, 178/19, 204/02

u.-dığı 8/10
u.-diğini 212/05
u.-dım 40/08
u.-ip 83/11, 101/32, 131/01, 162/22

u.-ır 163/07
u.-ıyor 109/13, 136/33, 175/32

u.-iyordu 19/22, 72/29, 86/32, 92/31, 120/23, 124/32, 128/14, 128/28, 141/20, 156/34, 159/17, 175/30, 207/22, 212/17

u.-ması 91/25
u.-maya 23/21, 205/32
u.-mış 182/28
[=59]

uzanabil-: (T.) Uzanma ihtimali veya imkânı bulunmak.

u.-iyordu 129/04
[=1]

uzat-: (T.) Başı, kolları veya bacakları bir yere yöneltmek; bir şeyi vermek için birine yöneltmek.

u.-acak 190/11
u.-arak 43/09, 72/11, 78/17, 85/15, 94/14, 95/25, 128/32, 136/24, 140/29, 203/11

u.-ınca 125/34
u.-ip 78/32, 150/10, 150/23, 168/11, 176/20, 192/36, 215/04

u.-ırdı 144/29
u.-ıyor 108/15
u.-ıyorlar 84/08
u.-ıyorlardı 47/14

u.-ıyorsun 172/27
u.-ma 196/34
u.-maktır 151/12
u.-maya 51/24
u.-mayalım 42/13
u.-miş 64/18
u.-mişti 159/18
u.-tı 10/05, 38/19,
54/20, 74/20, 89/19, 94/28, 97/04,
120/19, 137/16, 158/33
u.-tığı 10/11, 48/29
[=42]

uzatıl-: (T.) Uzatma işi yapılmak.

u.-an 89/16
[=1]

uzun: (T.) İki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı; başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı olan, çok süren.

u. 17/07, 19/10, 24/33,
25/01, 25/31, 26/07, 26/13, 32/06,
35/23, 35/24, 38/17, 41/13, 44/11,
46/02, 47/07, 48/20, 48/22, 50/36,
50/36, 56/10, 61/34, 61/35, 66/34,
69/10, 69/10, 72/06, 74/32, 77/04,
78/15, 82/20, 85/29, 85/37, 87/04,
93/32, 96/05, 100/05, 104/27, 104/31,
104/36, 104/37, 105/04, 105/04,
109/11, 111/10, 118/13, 128/02,
128/03, 129/22, 130/02, 138/14,
139/36, 144/19, 144/31, 145/21,
146/08, 147/13, 147/33, 148/12,
153/05, 154/11, 163/31, 164/17,
164/20, 164/23, 165/27, 170/13,
175/27, 176/31, 177/06, 177/22,
177/26, 182/30, 183/30, 184/26,
187/33, 188/03, 188/20, 190/26,
191/31, 194/09, 199/13, 201/13,
203/12, 208/26, 209/15, 209/30,
213/25

[=87]

uzunca: (T.) Biraz uzun.

u. 176/27
[=1]

uzun uzun: Uzun süre, uzun olarak, uzunca.

u. 27/27, 37/20, 62/22,
155/11, 194/22
[=5]

Ü

ücret: (Ar.) İş gücünün karşılığı olan para veya mal.
 ü. 26/21
 [=1]

üç: (T.) Bir sayı.
 ü. 7/07, 19/01, 19/02, 39/27, 41/20, 49/14, 91/18, 97/05, 105/26, 107/02, 111/13, 111/33, 117/32, 138/10, 151/04, 153/20, 162/30, 163/08, 164/10, 164/15, 167/24, 167/25, 170/10, 170/35, 201/05
 ü.+ü 29/25, 95/09, 95/33, 103/04
 ü.+ümüz 67/34
 [=30]

üç aylar: Ay takviminden recep, şaban ve ramazan aylarına verilen toplu ad.
 ü.+ı 71/31
 [=1]

üçlü: (T.) İskambil, domino vb. oyunlarda üzerinde üç işareti veya noktası bulunan kart veya pul.
 ü. 46/31
 [=1]

üçüncü: (T.) Üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden sonra gelen.
 ü. 47/28, 120/07, 130/01
 [=3]

üç yüz: Bir sayı.
 ü. 50/07, 51/13, 51/26, 66/05
 [=4]

üç yüz yirmi: Bir sayı.
 ü. 49/01, 66/20, 68/29, 69/03, 74/24, 84/13, 89/31
 [=7]

üfle-: Dudakları büzerek soluğu bir şey üzerine hızla vermek, üfürmek.
 ü.-diğini 155/30
 ü.-yor 91/12
 [=2]

ülen: (T.) Ulan.
 ü. 32/08, 95/18, 136/19, 205/27

[=4]
ümit, -di: (Far.) Umut.
 ü. 43/03, 104/23, 108/02, 162/26
 ü.+i 56/36, 72/09
 ü.+im 42/22, 68/26
 ü.+ini 177/09, 199/07
 ü.+ler 73/14
 ü.+leri 73/25
 ü.+ti 162/29
 [=13]

ümitsiz: Umutsuz.
 ü. 175/13
 [=1]

ümitsizlik, -ği: Umutsuzluk.
 ü. 72/21
 [=1]

Ümmet-i Muhammed: Hz. Muhammed'e inanan Müslümanlar topluluğu.
 ü.+e 43/31
 [=1]

ürk-: (T.) Şaşkınlık ve korku duymak.
 ü.-üyorum 70/30
 [=1]

ürkek: (T.) Çekingen.
 ü. 62/02, 135/30, 193/21
 [=3]

ürkeklik, -ği: (T.) Ürkek olma durumu.
 ü. 7/21, 11/12
 [=2]

ürküt-: (T.) Ürküntü vermek.
 ü.-en 17/13
 [=1]

ürper-: (T.) Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen ani titreme.
 ü.-di 35/23, 75/15, 212/03
 ü.-en 161/28
 ü.-iyordu 131/12, 176/01
 ü.-me 10/13, 78/06, 112/22, 192/29, 202/24
 ü.-meler 78/17
 ü.-melerle 128/01

[=13]
ürperme: Ürpermek işi.
 ü.+lerle 212/34
 [=1]
ürpert-: (T.) Ürperti vermek.
 ü.-en 38/33
 ü.-ti 8/29
 [=2]
üslup, -bu: (Ar.) Anlatma, oluş, deyiş veya yapış biçimi, tarz.
 ü.+la 77/33
 [=1]
üst: (T.) Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri, fevk, alt karşıtı; bir şeyin görülen yanı, yüzü; giyecek, giysi.
 ü. 8/27, 8/34, 37/30, 51/16, 67/03, 103/09, 117/13, 131/24, 141/30, 141/32, 148/25
 ü.+e 103/09, 117/13
 ü.+leri 117/11, 128/12
 ü.+lerine 10/34, 189/31
 ü.+ü 37/29, 44/07, 80/24, 83/11, 131/04
 ü.+ümde 140/13
 ü.+ünde 36/36, 72/36, 77/19, 88/29, 92/31, 95/06, 103/03, 117/02, 129/01, 136/27, 141/32, 145/01, 152/29, 156/32, 157/22, 159/26, 173/07, 184/36, 191/32, 200/32, 204/22, 210/03
 ü.+ündeki 39/02, 48/35, 94/29, 95/01, 102/27, 103/12, 103/30, 109/13, 117/02, 133/23, 150/18, 159/15, 162/33, 188/33, 193/25, 206/30, 207/20, 207/30
 ü.+ünden 72/28, 74/33, 86/31, 88/27, 126/30, 211/21
 ü.+üne 10/07, 10/14, 23/08, 38/14, 38/22, 38/23, 48/08, 54/33, 57/09, 63/13, 65/21, 72/36, 87/34, 91/30, 92/18, 93/04, 94/23, 94/26, 95/03, 97/23, 115/03, 115/20, 131/01, 134/01, 134/05, 136/22, 139/18, 139/19, 154/13, 156/31, 156/36, 158/19, 172/04, 176/03, 184/19, 189/13, 204/20, 210/07
 ü.+ünü 37/08, 130/07, 214/29
 [=110]

üstlük, -ğü: (T.) En üste giyilen uzunca giysi.
 ü.+ü 87/08
 [=1]
üstün: (T.) Benzerlerine göre daha yüksek bir düzeyde olan, onları geride bırakan.
 ü. 90/14, 90/17
 [=2]
üşen-: (T.) Kendinde bir gevşeklik duyarak bir işi yapmaya isteği olmamak, erinmek.
 ü.-di 27/28
 ü.-meden 182/03
 [=2]
üşü-: (T.) Isı yokluğundan, azlığından veya ısı kaybından etkilenmek, soğuğun etkisini duymak.
 ü.-dü 196/02
 ü.-mesin 210/08
 ü.-mezsin 128/32
 ü.-yeyim 126/08
 ü.-yor 126/07, 210/27
 [=6]
ütüsü: Ütülenmemiş veya ütüsü bozulmuş.
 ü. 142/08
 [=1]
üz-: (T.) Üzüntü vermek.
 ü.-ecek 160/16
 ü.-en 147/16, 203/18
 ü.-enler 185/09
 ü.-mek 122/06
 ü.-meliydi 198/30
 ü.-memek 163/21, 186/20
 ü.-meyi 126/29
 ü.-müş 107/14, 191/04
 ü.-üyordu 106/13
 [=12]
üzere: (T.) Amacıyla; şartıyla; neredeyse.
 ü. 55/25, 73/32, 85/13, 106/09, 136/17, 137/06
 ü.+yken 60/11
 [=7]
üzeri: (T.) Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı.
 ü. 44/20, 79/28, 159/11, 168/21

ü.+lerinde 204/12
ü.+lerindeki 128/10
ü.+lerinden 121/02
ü.+lerine 212/29
ü.+lerini 133/04
ü.+nde 8/03, 8/31, 9/02,
11/28, 18/34, 20/04, 25/15, 35/03,
48/22, 54/03, 59/03, 75/35, 79/14,
87/15, 88/05, 88/10, 101/32, 102/12,
106/07, 106/27, 113/17, 118/22,
133/32, 136/24, 139/31, 150/04,
150/08, 161/33, 164/23, 166/18,
168/08, 169/07, 175/29, 176/07,
176/27, 203/30, 208/36
ü.+ndeki 75/10, 172/06,
181/17
ü.+nden 37/05, 125/20,
147/04
ü.+ne 8/18, 9/01, 30/08,
31/16, 45/32, 66/18, 73/08, 75/24,
76/15, 79/28, 80/35, 91/27, 103/18,
127/16, 129/02, 131/05, 139/08,
141/23, 144/24, 159/19, 159/20,
166/20, 176/20, 180/14, 181/05,
202/24, 208/01, 212/20, 214/24
ü.+ni 9/04, 155/09
[=83]
üzgün: (T.) Üzülmüş, üzüntü
duymuş, mahzun, melul, mükedder.
ü. 104/01
[=1]
üzücü: (T.) Üzüntü veren,
acıklı.
ü. 142/32, 161/05
[=2]
üzül-: (T.) Üzme işine konu
olmak.
ü.-düğünü 148/01
ü.-ecek 185/15
ü.-en 27/33
ü.-me 174/29, 203/02
ü.-mekte 204/26
ü.-ür 11/13
ü.-ürdü 180/02
ü.-üyor 109/09, 142/34,
185/14
ü.-üyordu 105/29,
133/10
ü.-üyorsun 155/19

ü.-üyorum 113/02,
185/07
[=16]
üzüm: (T.) Asmanın taze
veya kuru olarak yenilen ve salkım
durumunda bulunan meyvesi.
ü. 89/19, 121/05,
123/24, 130/03
ü.+leri 121/07
[=5]
üzüntü: (T.) Olması
istenilmeyen olaylardan doğan ruh
tedirginliği, teessür.
ü. 53/33, 76/03, 109/37,
133/11, 155/15, 181/28
ü.+ler 81/32, 186/34
ü.+leri 129/18
ü.+sünü 28/03
[=10]
üzüntülü: (T.) Üzüntü veren.
ü. 100/01
[=1]

V

vaaz: (Ar.) Cami, mescit vb. yerlerde vaizlerin yaptığı, genellikle öğüt niteliği taşıyan dinî konuşma.

v.+ları 28/15

[=1]

vah: (Ar.) "Yazık" anlamında söylenen bir söz.

v. 40/11, 40/11

[=2]

vahşi: (Ar.) Yabani.

v. 114/29

[=1]

vahşilik, -ği: Yabani olma durumu, yabanilik.

v.+i 190/26

[=1]

vak'a: (Ar.) Olup geçen şey, hâdise, olay.

v. 51/33, 98/11, 99/12

v.+lar 34/30, 60/15,

106/37

v.+larda 34/08

v.+lardan 84/01, 112/11

v.+lardır 59/01

v.+ları 193/17

v.+ların 35/03

v.+larından 24/16

v.+sı 109/19

v.+sına 153/28

v.+sından 34/21

v.+yı 53/08, 70/02,

97/06

[=19]

vaki ol-: (Ar.+T.) Vuku bulmak, gerçekleşmek.

v.-an 185/31

[=1]

vakit: (Ar.) Zaman.

v. 21/28, 23/02, 28/20, 29/24, 33/35, 34/14, 45/04, 46/03, 107/26, 121/01, 133/13, 136/05, 138/32, 152/27, 153/03, 156/11, 163/17, 178/07, 181/15, 185/32, 209/07

v.+e 40/04, 62/29,

85/02, 186/03

v.+i 32/27, 175/13

v.+inde 79/27

v.+inden 95/26

v.+iydi 63/07

v.+lere 133/14, 153/15

v.+te 43/03, 117/05,

206/25

[=35]

vakit geçir-: Oyalanmak, uğraşmak.

v.-di 176/29

[=1]

vaktiyle: Bir zamanlar.

v. 44/31

[=1]

vakur: (Ar.) Ağırbaşlı.

v. 114/08, 115/31

[=2]

vali: (Ar.) Bir ilde devleti temsil eden en yetkili yönetim görevlisi, ilbay.

v.+nin 96/21

[=1]

valide: (Ar.) Anne.

v. 170/24

[=1]

vallahi: (Ar.) "Tanrı'yı tanık tutarım, Tanrı hakkı için" anlamında kullanılan bir yemin sözü, billahi, tallahi, vallaha.

v. 67/29, 117/20,

183/27

[=3]

var: (T.) Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

v. 10/03, 11/05, 11/22,

11/22, 17/29, 36/23, 39/28, 39/33,

40/28, 41/31, 49/02, 49/10, 50/07,

50/19, 52/16, 53/31, 57/29, 58/19,

60/01, 61/11, 61/12, 61/33, 63/10,

67/20, 68/17, 70/13, 70/28, 72/34,

74/03, 77/10, 77/11, 77/29, 80/37,

81/01, 81/17, 83/19, 83/25, 83/25,

86/01, 91/10, 93/29, 98/21, 98/23,

102/37, 112/37, 122/01, 122/02,

132/08, 140/13, 140/33, 150/30,

150/34, 153/08, 153/09, 154/11,

156/08, 156/20, 170/04, 170/05,

171/07, 179/08, 179/08, 185/02,

194/10, 199/16, 202/12, 202/12,

210/31

v.+dı 7/08, 8/31, 9/03,
19/18, 19/26, 19/34, 20/04, 20/10,
21/33, 22/07, 22/36, 23/17, 23/19,
24/13, 25/22, 26/29, 29/02, 29/34,
31/18, 33/01, 33/09, 33/25, 35/25,
35/32, 37/27, 37/31, 39/22, 41/07,
44/18, 44/20, 52/32, 53/05, 54/21,
55/11, 56/13, 60/06, 63/28, 67/11,
69/19, 73/34, 75/01, 76.01, 77/04,
77/06, 86/12, 88/05, 89/14, 97/18,
97/32, 98/05, 100/29, 100/33, 101/11,
102/05, 102/33, 107/15, 109/19,
110/03, 110/07, 110/31, 111/36,
112/07, 113/30, 114/13, 114/21,
114/30, 116/19, 118/30, 120/26,
122/10, 125/31, 133/31, 139/25,
146/01, 146/31, 150/05, 157/26,
160/10, 161/21, 165/03, 165/25,
166/10, 167/19, 168/27, 169/01,
169/24, 175/06, 177/24, 180/17,
181/15, 188/21, 191/17, 192/05,
194/32, 196/01, 199/28, 200/06,
203/16, 207/26, 212/26, 214/10

v.+dır 13/02, 14/03,
20/27, 20/28, 151/17, 171/04, 172/22,
173/02, 184/18, 184/32

v.+ken 12/12
v.+mış 58/04, 60/10
v.+mışlardı 38/08
v.+sa 41/19, 90/16,
90/24, 185/20

[=187]
var-: (T.) Erişilmek istenen
yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl
olmak.

v.-acağı 34/31
v.-acağını 182/18
v.-an 83/02, 136/26,
167/04

v.-anların 72/26
v.-dı 71/33, 206/24
v.-diğim 50/28
v.-diğimi 110/11
v.-dık 42/02
v.-dikları 136/06
v.-ıyordu 166/27
v.-mak 56/23
v.-mıştı 86/17
[=15]

varaka: (Ar.) Varak.

v.+sına 98/10

[=1]

varda: (İt.) "Dikkat et, savul,
destur" anlamlarında bir seslenme
sözü.

v. 30/16

[=1]

varıl-: (T.) Herhangi bir yere
ulaşılmak.

v.-ıyordu 126/36

[=1]

varıver-: (T.) Hızlıca,
çabucak varmak.

v.-sin 156/18

[=1]

varlık, -đı: (T.) Var olma
durumu, mevcudiyet.

v.+ı 200/11

[=1]

Vasfi: Yusuf'un mahalledeki
arkadaşlarından biri.

v. 24/03, 29/17

v.+de 73/07

v.+nin 29/18, 34/23

[=5]

vasıta: (Ar.) Araç.

v. 97/21

v.+lardı 13/08

v.+larını 200/24

v.+sıyla 20/04, 70/08,
127/01, 153/22

[=7]

vasiyet: (Ar.) Bir kimsenin
ölümünden sonra yapılmasını istediği
şey.

v.+te 110/10

[=1]

vatan: (Ar.) Yurt.

v. 99/22

[=1]

vazgeç-: (Far.+T.) Kendi
hakkı saydığı bir şeyi artık istemez
olmak; niyetten veya karardan
dönmek, caymak.

v.-erek 113/28

v.-iyor 162/32

v.-mesi 208/16

v.-mesini 18/02

v.-meyip 57/09

v.-ti 27/03, 126/27

[=7]	11/10, 11/12, 11/25, 11/29, 11/32,
vazgeçir- : Vazgeçme işini yaptırarak.	12/09, 12/17, 12/18, 12/20, 12/21,
v.-di 107/01	12/22, 12/24, 12/26, 12/27, 12/28,
[=1]	12/29, 12/29, 12/30, 12/30, 13/07,
vazıh : (Ar.) Açık, aydın, belli.	13/07, 13/08, 13/08, 13/10, 13/17,
v. 202/07, 204/13	13/18, 13/23, 13/26, 13/28, 13/31,
[=2]	13/32, 13/33, 13/36, 14/06, 14/08,
vazıh ol- : (Ar.+T.) Açık durumda bulunmak, anlaşılır biçimde görünmek.	14/09, 14/10, 14/16, 15/02, 15/07,
v.-arak 208/22	15/12, 15/15, 15/16, 15/18, 15/19,
[=1]	15/32, 16/16, 16/18, 16/20, 16/24,
vazife : (Ar.) Ödev, görev.	16/33, 17/09, 17/12, 17/13, 17/14,
v. 65/21	17/17, 17/20, 18/05, 18/06, 18/18,
v.+mdir 61/18	18/22, 18/26, 18/27, 18/35, 18/35,
v.+nde 174/36	19/01, 19/03, 19/08, 19/09, 19/11,
v.+ni 165/32	19/13, 19/17, 19/19, 19/19, 19/20,
v.+sini 37/32, 76/10,	19/24, 19/27, 19/28, 19/31, 19/34,
132/34, 173/37	20/10, 20/12, 20/15, 20/19, 20/20,
v.+ye 49/04	20/21, 20/22, 20/27, 20/32, 20/34,
[=9]	20/37, 21/04, 21/05, 21/06, 21/10,
vaziyet : (Ar.) Durum, tavır, hâl.	21/13, 21/15, 21/18, 21/19, 21/24,
v.+i 81/33	21/33, 22/08, 22/16, 22/19, 22/32,
v.+in 33/26, 181/29	22/35, 22/36, 23/09, 23/20, 23/22,
v.+inde 165/07, 204/34	23/28, 23/28, 24/03, 24/13, 24/17,
v.+inden 197/32	24/19, 24/20, 24/26, 24/29, 24/31,
v.+ine 108/21	24/33, 25/01, 25/03, 25/06, 25/20,
v.+ler 97/28	25/24, 25/28, 25/29, 25/35, 26/04,
v.+leri 181/22, 191/26	26/05, 26/08, 26/12, 26/14, 26/21,
v.+te 57/02, 106/15,	26/27, 26/32, 27/02, 27/10, 27/15,
106/30, 107/06, 110/08, 130/21,	27/21, 27/21, 27/31, 27/33, 28/01,
166/37, 170/18, 172/30, 198/15,	28/02, 28/03, 28/10, 28/12, 28/16,
205/26	28/20, 28/25, 29/02, 29/04, 29/08,
v.+ten 56/36, 84/31	29/15, 29/18, 29/25, 29/27, 29/30,
[=23]	29/32, 30/01, 30/02, 30/03, 30/04,
vaziyet al- : Karşı çıkmak.	30/09, 30/15, 30/17, 30/24, 30/25,
v.-mak 199/22	31/02, 31/04, 31/09, 31/20, 32/04,
[=1]	32/06, 32/15, 32/19, 32/23, 32/24,
ve : (Ar.) İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.	32/28, 32/29, 32/29, 32/32, 33/06,
v. 7/02, 7/03, 7/07,	33/06, 33/07, 33/10, 33/17, 33/18,
7/09, 7/12, 7/14, 7/17, 7/20, 8/01,	33/25, 33/28, 33/29, 33/32, 33/35,
8/02, 8/02, 8/08, 8/10, 8/14, 8/19,	34/10, 34/19, 34/20, 34/25, 34/26,
8/25, 8/34, 9/01, 9/05, 9/08, 9/12,	34/32, 34/32, 35/03, 35/24, 35/26,
10/05, 10/15, 10/16, 10/17, 10/19,	35/28, 35/30, 35/30, 35/34, 36/10,
10/20, 10/24, 11/01, 11/08, 11/10,	36/14, 36/19, 36/22, 36/26, 36/27,
	36/32, 36/34, 37/02, 37/07, 37/10,
	37/16, 37/17, 37/22, 37/26, 37/31,
	38/14, 38/21, 38/23, 38/23, 38/26,
	38/31, 38/33, 39/01, 39/02, 39/03,
	39/04, 39/05, 39/14, 40/15, 40/19,
	42/25, 42/27, 42/30, 44/02, 44/04,
	44/07, 44/09, 44/11, 44/13, 44/15,

44/20, 44/25, 44/26, 44/33, 45/03, 89/33, 90/02, 90/08, 90/11, 90/14,
 45/16, 45/32, 46/24, 46/29, 46/32, 90/30, 90/32, 90/33, 90/35, 90/35,
 47/01, 47/03, 47/06, 47/13, 47/21, 91/02, 91/05, 91/12, 91/15, 91/21,
 47/26, 47/28, 47/32, 47/35, 48/02, 91/22, 91/23, 91/25, 91/27, 91/29,
 48/06, 48/11, 48/12, 48/14, 48/21, 92/11, 92/17, 92/23, 92/24, 93/01,
 48/23, 48/27, 48/27, 48/30, 48/32, 93/07, 93/12, 93/15, 93/17, 93/19,
 48/36, 49/05, 49/05, 49/11, 49/14, 93/31, 94/01, 94/03, 94/15, 94/23,
 49/18, 49/19, 49/25, 50/11, 51/04, 94/31, 95/01, 95/04, 95/08, 95/11,
 52/01, 52/04, 52/05, 52/06, 52/07, 95/26, 95/37, 96/08, 96/11, 96/11,
 52/20, 52/26, 53/23, 53/26, 54/09, 96/13, 96/14, 96/16, 96/24, 97/07,
 55/22, 55/27, 56/01, 56/03, 56/07, 97/13, 97/15, 97/18, 97/29, 98/05,
 56/14, 56/17, 56/25, 56/28, 57/07, 98/08, 98/10, 98/26, 99/03, 99/10,
 57/13, 57/15, 57/16, 57/20, 57/24, 99/13, 99/16, 99/19, 99/21, 99/22,
 57/36, 57/36, 59/11, 59/13, 59/24, 99/30, 99/32, 100/02, 100/04, 100/06,
 59/27, 59/28, 59/31, 59/32, 60/08, 100/08, 100/10, 100/13, 100/15,
 60/17, 61/22, 62/02, 64/03, 64/05, 100/15, 100/16, 100/23, 100/25,
 65/07, 65/15, 65/22, 66/17, 66/21, 100/33, 100/34, 101/01, 101/05,
 66/25, 66/27, 66/29, 66/34, 67/01, 101/09, 101/09, 101/11, 101/16,
 67/05, 67/06, 67/09, 68/04, 68/12, 101/17, 101/19, 101/26, 101/27,
 69/10, 69/14, 69/19, 69/20, 69/24, 101/29, 101/30, 101/31, 101/32,
 69/25, 69/28, 69/31, 70/01, 71/16, 101/34, 102/02, 102/08, 102/10,
 71/18, 71/29, 71/32, 72/06, 72/08, 102/11, 102/15, 102/18, 102/19,
 72/09, 72/15, 72/19, 72/22, 72/23, 102/22, 102/23, 102/27, 103/09,
 72/31, 73/12, 73/15, 73/18, 73/20, 103/12, 103/12, 103/18, 103/26,
 73/22, 73/23, 73/25, 73/26, 74/11, 103/33, 103/35, 104/19, 104/22,
 74/13, 74/19, 74/21, 74/21, 74/25, 104/23, 104/24, 104/27, 104/28,
 74/27, 74/29, 74/30, 74/32, 75/03, 104/34, 104/34, 104/36, 104/37,
 75/06, 75/07, 75/10, 75/11, 75/14, 105/07, 105/20, 105/24, 106/02,
 75/15, 75/23, 75/24, 75/26, 75/28, 106/13, 106/27, 107/01, 107/04,
 75/32, 76/04, 76/10, 76/16, 76/33, 107/26, 107/30, 108/04, 108/09,
 77/02, 77/03, 77/04, 77/04, 77/06, 108/14, 108/20, 108/20, 108/23,
 77/23, 77/33, 77/35, 78/05, 78/09, 108/25, 108/27, 108/34, 108/36,
 78/11, 78/15, 78/16, 78/27, 79/02, 109/03, 109/07, 109/09, 109/12,
 79/04, 79/06, 79/11, 79/13, 79/14, 109/13, 109/16, 109/18, 109/22,
 79/20, 79/24, 79/28, 80/06, 80/10, 109/26, 109/26, 109/33, 109/34,
 80/17, 80/23, 80/31, 80/32, 80/33, 109/37, 110/12, 110/16, 110/26,
 81/28, 81/32, 82/01, 82/04, 82/16, 110/31, 111/08, 111/11, 111/15,
 82/17, 82/24, 82/25, 82/26, 82/34, 111/15, 111/18, 111/24, 111/27,
 82/35, 83/02, 83/05, 83/11, 83/31, 111/30, 111/33, 111/35, 112/04,
 84/08, 84/15, 84/17, 84/25, 84/28, 112/05, 112/12, 112/21, 112/22,
 84/31, 84/32, 85/01, 85/17, 85/19, 112/27, 112/27, 113/16, 113/27,
 85/20, 85/27, 85/35, 86/03, 86/08, 114/02, 114/06, 114/07, 114/11,
 86/10, 86/11, 86/12, 86/17, 86/18, 114/14, 114/15, 114/15, 114/16,
 86/21, 86/22, 86/27, 86/27, 86/30, 114/24, 114/25, 114/28, 114/28,
 86/31, 87/01, 87/04, 87/05, 87/08, 114/30, 114/30, 114/31, 114/33,
 87/21, 87/25, 87/26, 87/28, 87/30, 114/34, 114/37, 115/01, 115/09,
 87/31, 88/01, 88/03, 88/04, 88/05, 115/14, 115/15, 115/16, 115/22,
 88/07, 88/08, 88/14, 88/17, 88/28, 115/25, 115/27, 115/33, 115/34,
 88/29, 88/31, 88/34, 88/35, 89/12, 115/36, 115/36, 116/02, 116/02,
 89/14, 89/16, 89/19, 89/24, 89/25, 116/03, 116/05, 116/05, 116/10,

116/15,	116/19,	117/14,	117/15,	144/18,	144/18,	144/20,	144/21,
118/13,	118/15,	118/20,	118/22,	144/25,	144/28,	144/30,	144/31,
118/25,	118/26,	118/29,	118/35,	144/34,	144/35,	145/03,	145/03,
119/01,	119/06,	119/12,	119/24,	145/23,	146/01,	146/04,	146/05,
119/27,	120/01,	120/11,	120/13,	146/06,	146/08,	146/10,	146/12,
120/18,	120/22,	120/23,	120/23,	146/16,	146/19,	146/22,	146/24,
120/25,	120/27,	120/33,	120/35,	146/29,	146/29,	146/31,	147/07,
121/04,	121/04,	121/10,	121/13,	147/18,	147/19,	147/22,	147/27,
121/24,	121/27,	121/29,	122/09,	148/02,	148/05,	148/07,	148/31,
122/09,	122/10,	122/18,	123/10,	148/32,	148/34,	149/14,	149/17,
123/20,	123/22,	123/27,	123/29,	149/19,	149/32,	149/34,	149/36,
123/32,	124/01,	124/05,	124/07,	150/02,	150/06,	150/07,	150/08,
124/10,	124/12,	124/15,	124/17,	150/09,	150/11,	150/12,	150/14,
124/19,	125/05,	125/07,	125/07,	150/16,	151/16,	151/20,	151/22,
125/10,	125/11,	125/12,	125/14,	152/05,	152/11,	152/12,	152/13,
125/18,	125/22,	125/24,	125/25,	152/14,	152/18,	152/21,	152/26,
125/25,	125/26,	125/28,	125/31,	152/27,	152/29,	152/32,	152/33,
126/05,	126/17,	126/27,	126/28,	152/33,	152/38,	153/15,	153/21,
126/30,	126/33,	126/35,	126/37,	153/26,	154/04,	154/06,	154/07,
127/03,	127/07,	127/11,	127/14,	154/14,	154/14,	154/18,	154/19,
127/16,	127/18,	127/27,	127/28,	154/22,	154/23,	154/27,	154/31,
127/31,	127/36,	127/37,	128/03,	155/10,	155/12,	155/13,	155/16,
128/04,	128/11,	128/12,	128/14,	155/21,	155/22,	155/28,	155/32,
128/20,	129/05,	129/06,	129/08,	155/33,	156/16,	156/25,	156/26,
129/10,	129/14,	129/14,	129/15,	156/27,	156/27,	156/32,	157/01,
129/20,	129/26,	129/28,	129/31,	157/05,	157/08,	157/11,	157/13,
129/31,	130/03,	130/04,	130/09,	157/16,	157/22,	157/24,	157/31,
130/10,	131/04,	131/05,	131/06,	157/34,	157/36,	158/04,	158/19,
131/07,	131/10,	131/11,	131/16,	158/32,	159/05,	159/14,	159/18,
131/21,	131/22,	131/23,	131/25,	159/21,	159/24,	159/26,	159/28,
131/32,	132/25,	132/26,	132/28,	160/02,	160/04,	160/10,	160/11,
132/36,	133/04,	133/12,	133/16,	160/12,	160/14,	160/18,	160/21,
133/17,	133/21,	133/24,	133/31,	160/28,	160/31,	160/32,	161/02,
133/33,	134/04,	134/07,	134/26,	161/05,	161/13,	161/18,	161/22,
134/27,	135/16,	135/23,	135/26,	161/22,	161/24,	161/25,	161/27,
135/33,	136/05,	136/10,	136/12,	161/32,	161/36,	161/37,	162/04,
136/16,	136/18,	136/31,	136/33,	162/05,	162/13,	162/17,	162/19,
137/04,	138/11,	138/17,	138/20,	162/20,	162/28,	162/32,	163/03,
138/27,	139/02,	139/11,	139/16,	163/05,	163/07,	163/08,	163/10,
139/18,	139/21,	139/22,	139/25,	163/15,	163/17,	163/17,	163/19,
139/28,	139/35,	139/37,	140/03,	163/22,	163/23,	163/26,	163/31,
140/05,	140/27,	140/31,	141/01,	163/37,	164/01,	164/01,	164/09,
141/21,	141/22,	141/23,	141/27,	164/11,	164/14,	164/16,	164/20,
141/30,	142/01,	142/02,	142/04,	164/22,	164/31,	165/06,	165/15,
142/08,	142/12,	142/15,	142/20,	165/24,	165/26,	165/27,	165/34,
142/22,	142/25,	142/32,	142/34,	166/03,	166/04,	166/05,	166/15,
143/02,	143/04,	143/07,	143/10,	166/20,	166/27,	166/27,	167/03,
143/16,	143/18,	143/19,	143/19,	168/04,	168/07,	168/18,	168/19,
143/22,	143/31,	143/34,	144/01,	168/21,	169/07,	169/20,	169/22,
144/07,	144/14,	144/15,	144/16,	169/33,	171/03,	171/14,	171/18,

171/22,	172/02,	172/10,	172/11,	207/26,	208/01,	208/03,	208/08,
172/17,	172/36,	173/31,	173/35,	208/10,	208/16,	208/21,	208/21,
174/11,	174/31,	175/13,	175/14,	208/25,	208/26,	208/28,	208/33,
175/17,	175/20,	175/27,	175/30,	208/35,	208/36,	209/02,	209/03,
175/32,	175/33,	176/02,	176/06,	209/05,	209/08,	209/11,	209/13,
176/12,	176/24,	176/28,	176/32,	209/19,	209/31,	209/33,	210/07,
177/01,	177/03,	177/08,	177/10,	210/09,	210/15,	210/20,	210/25,
177/13,	177/21,	177/27,	177/34,	211/03,	211/18,	211/19,	211/23,
178/03,	178/07,	178/08,	178/11,	211/24,	211/30,	211/34,	212/03,
179/29,	180/01,	180/17,	180/18,	212/05,	212/11,	212/16,	212/18,
180/20,	180/21,	181/17,	181/19,	212/26,	212/27,	212/28,	212/32,
181/21,	181/26,	181/30,	181/31,	213/09,	213/09,	213/14,	213/24,
181/32,	182/03,	182/05,	182/08,	213/27,	213/31,	213/35,	213/37,
182/15,	182/24,	183/01,	183/05,	214/02,	214/03,	214/13,	214/15,
183/11,	183/14,	183/17,	183/17,	214/17,	214/18,	214/23,	214/26,
184/04,	184/04,	184/09,	184/27,	214/32,	214/35,	215/03,	215/08
184/28,	185/21,	185/27,	185/30,			[=1409]	
185/30,	185/32,	186/04,	186/07,	veda et-:			(Ar.+T.)
186/10,	186/17,	186/22,	186/26,	Vedalaşmak, esenleşmek.			
186/30,	187/01,	187/04,	187/07,	v.-en 154/30			
187/08,	187/13,	187/15,	187/18,	[=1]			
187/20,	187/22,	187/27,	187/29,	vefakarlık, -ği:			Vefalı olma
187/29,	187/33,	188/01,	188/07,	durumu.			
188/08,	188/12,	188/14,	188/19,	v. 163/20			
188/24,	188/31,	189/05,	189/06,	[=1]			
189/07,	189/08,	189/10,	189/27,	vekalet et-:			(Ar.+T.) Birinin
190/04,	190/04,	190/15,	190/22,	yerine bakmak, görevini üstlenmek.			
190/34,	191/05,	191/06,	191/07,	v.-ti 164/25			
191/14,	191/18,	191/28,	192/23,	[=1]			
192/24,	192/26,	192/29,	193/17,	vekil:			(Ar.) Birinin, işini
193/24,	193/33,	193/35,	194/21,	görmesi için kendi yerine bıraktığı			
194/22,	194/28,	194/30,	195/24,	veya yetki verdiği kimse.			
195/29,	195/36,	196/10,	196/10,	v.+iydi 97/17			
196/12,	196/17,	197/10,	197/14,	[=1]			
197/16,	197/21,	197/26,	198/01,	velinimet:			(Ar.) Birine, etkisi
198/02,	198/03,	198/04,	198/05,	yaşadıkça sürececek bir iyilik ve bağışta			
198/08,	198/13,	198/20,	198/22,	bulunan kimse, ana.			
198/31,	198/33,	199/02,	199/09,	v.+in 194/32			
199/13,	199/18,	199/21,	199/23,	v.+inin 182/20			
199/25,	199/28,	199/32,	199/35,	[=2]			
200/09,	200/17,	200/17,	200/24,	Venedik:			İstanbul'da bir
200/26,	200/32,	201/21,	202/10,	sokak adı.			
202/15,	202/25,	203/02,	203/05,	v. 109/34			
203/05,	203/06,	203/07,	203/12,	[=1]			
203/17,	203/20,	203/29,	204/04,	ver-:			(T.) Üzerinde, elinde
204/10,	204/14,	204/15,	204/16,	veya yakınında olan bir şeyi birisine			
204/18,	204/22,	204/24,	204/34,	eriştirmek, iletmek; düşünce veya bilgi			
205/01,	205/03,	205/07,	205/10,	anlatan şeyleri başkalarına iletmek.			
205/11,	205/28,	206/01,	206/14,	v. 51/25, 74/12, 74/15,			
206/16,	206/28,	207/12,	207/21,	103/08, 104/13			

v.-di 43/21, 54/22,
60/29, 67/24, 70/34, 75/17, 143/32,
148/13, 151/08, 155/15, 176/28,
177/03, 188/25
v.-diği 35/26, 61/09,
84/14, 86/24, 93/01, 99/18, 104/27,
108/16, 109/11, 131/36, 136/32,
147/26, 177/23, 180/01, 209/03,
212/02
v.-diğini 140/08
v.-dikten 15/07, 47/24
v.-diler 42/15, 51/13,
51/16
v.-diniz 59/16
v.-dirip 39/32
v.-eceğe 105/31
v.-eceğim 65/21, 95/22
v.-eceğiz 173/05
v.-ecek 22/08, 35/25,
72/33, 146/03, 181/23, 184/07, 193/17,
195/26, 206/15
v.-ecekler 55/17
v.-eceksiniz 46/27
v.-ecekti 199/14
v.-emeyen 77/07
v.-emezdi 147/20
v.-en 10/16, 28/21,
35/29, 97/11, 164/16, 166/19, 187/15,
197/27
v.-ene 128/05
v.-enler 52/32
v.-erek 26/11, 173/04,
202/15, 203/24
v.-eyim 46/08, 46/21,
48/05, 70/36, 94/36
v.-ici 101/03
v.-ilir 59/02
v.-ilmiş 124/17
v.-in 46/23
v.-ince 71/19
v.-ip 94/33, 95/20,
186/11, 212/12
v.-ir 15/17, 41/34,
41/37, 182/33, 184/33
v.-irdi 39/22
v.-irken 62/10, 66/10,
85/14, 98/25
v.-irler 140/19, 170/33
v.-irlerse 165/33
v.-irse 150/20

v.-irsem 42/19
v.-iyor 47/01, 87/05,
145/01, 161/25, 187/20, 190/26
v.-iyordu 7/15, 7/21,
19/14, 44/20, 48/24, 124/30, 182/03,
186/28, 203/17, 211/18, 213/29
v.-iyorlar 54/26
v.-meden 130/08,
179/03
v.-medi 54/03, 105/31,
150/22
v.-mediğine 105/27
v.-mediğini 29/21
v.-medik 80/01
v.-mediler 21/19
v.-mek 10/04, 12/14,
13/35, 51/21, 59/27, 111/02, 171/10
v.-mekte 163/20
v.-mekten 50/13
v.-melerine 26/17
v.-mem 51/11
v.-memek 187/19
v.-memesini 105/21
v.-memeye 47/21
v.-memişti 82/07,
160/17
v.-menin 58/16, 60/13
v.-meye 50/37, 54/18,
137/13
v.-meyelim 59/21
v.-meyenin 21/20
v.-meyin 60/24
v.-mezlerdi 17/11
v.-miş 32/33, 118/15
v.-mişsin 58/09
v.-mişti 57/14
v.-miyor 212/33
v.-seydi 191/26
v.-sin 23/08, 34/32,
54/26, 58/31, 86/08, 134/24, 138/01,
159/35
[=169]
verebil-: (T.) Verme ihtimali
veya imkânı bulunmak.
v.-mek 169/31
[=1]
veresiyeci: Veresiye iş gören
kimse.
v.+yi 72/18
[=1]

veresiye: Karşılığı sonra
ödenmek üzere, peşin karşısı.
v. 72/02, 72/12
[=2]

vergi: (T.) Kamu
hizmetlerine harcanmak için
hükûmetin, yerel yönetimlerin
yasalara göre doğrudan doğruya veya
bazı malların fiyatlarının üstüne
koyarak dolaylı yoldan herkesten
topladığı para.

v. 180/17
v.+sini 173/06
[=2]

veril-: (T.) Verme işine konu
olmak.

v.-ecek 50/30
v.-ecekti 177/02
v.-en 195/27
v.-ir 24/01
v.-memesi 154/13
v.-mesi 177/02
v.-meyen 147/08,

190/36

v.-mez 58/21, 58/36
[=10]

vesaire: (Ar.) Ve benzeri.
v. 30/10, 44/23
[=2]

vesile: (Ar.) Sebep, bahane.
v. 34/17, 105/18
[=2]

vesile ol-: Uygun ortam
oluşmak.

v.-acak 97/27
[=1]

vesselam: (Ar.) "İşte o kadar,
son söz şudur" anlamlarında kullanılan
bir söz.

v. 26/31
[=1]

veya: (Ar.+Far.) Ayrı
olmakla birlikte aynı değerde tutulan
iki şeyi anlatan kelimelerden
ikincisinin önüne getirilen söz, yahut.

v. 18/32, 20/17, 21/09,
22/11, 24/01, 24/28, 25/31, 29/11,
31/15, 37/28, 45/12, 66/16, 71/26,
71/27, 72/13, 81/31, 82/36, 82/36,

82/37, 96/21, 96/23, 97/33, 106/26,
108/17, 109/10, 109/16, 109/21,
123/28, 128/17, 131/24, 145/35,
146/21, 147/26, 153/21, 155/36,
157/09, 166/37, 176/20, 179/18,
189/31, 189/37, 191/25, 199/04,
199/29, 210/19

[=45]

vınla-: Dönerken veya düz
bir doğrultuda hızla hareket ederken
"vın" diye ses çıkarmak.

v.-yarak 209/08
v.-yışla 115/31
[=2]

vızıldama: Vızıldanmak işi.
v.+ya 14/18
[=1]

vicdan: (Ar.) Kişiyi kendi
davranışları hakkında bir yargıda
bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak
değerleri üzerine dolaysız ve
kendiliğinden yargılama yapmasını
sağlayan güç.

v. 136/32, 187/20,
191/17

[=3]

vicdanlı: Vicdanı olan.
v. 170/37
[=1]

vişne: (Bulg.) Gülgillerden,
dalları kırmızımtırak, çiçekleri beyaz
renkte, kiraza benzer bir ağaç; bu
ağacın genellikle reçel ve şerbet
yapılan, kırmızı renkte ekşimtırak
meyvesi, ekşi kiraz.

v. 23/23, 63/12, 63/24
v.+lerin 63/21
v.+ye 63/22
[=5]

vişneçürüğü: Çürük vişne
rengi.

v. 87/04
[=1]

vukuat: (Ar.) Polisi
ilgilendiren olay veya olaylar; olanlar,
olan bitenler.

v. 9/32, 20/30, 110/24,
126/15, 155/32
v.+ı 61/23, 95/18
v.+ını 50/37

v.+tan 9/28, 117/28
 [=10]
vur-: (T.) Elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla çarpmak; ses çıkarmak için bir şeyi başka bir şey üzerine hızlıca çarpmak; takmak, koymak, bağlamak; üzerinde görünmek, üzerine düşmek, yansımak, aksetmek; duyulmak, hissedilmek; silahla yaralamak, öldürmek.
 v. 139/07
 v.-an 78/16, 176/13, 192/35
 v.-ana 151/12
 v.-arak 20/01, 184/09
 v.-du 42/30, 43/21, 71/04, 131/19, 131/30, 211/05
 v.-madan 215/07
 v.-mak 44/05, 90/34
 v.-maya 208/34
 v.-muş 67/03
 v.-up 72/23, 88/36
 v.-ur 55/15
 v.-ursun 205/27
 v.-uyor 87/25, 91/10, 102/19, 125/02, 127/31
 v.-uyordu 101/25, 135/22, 210/05, 212/09
 [=31]
vurabil-: Vurma ihtimali veya imkânı bulunmak.
 v.-eceğini 95/14, 105/30
 [=2]
vurdumduymaz: Anladığı hâlde anlamamış gibi davranan, umursamaz, aldırılmaz, aldırışsız, duygusuz, duvar yüzlü.
 v. 189/08
 [=1]
vurgun: Birine veya bir şeye vurulmuş, bağlanmış, sevmiş olan, sevdalı, âşık, meftun.
 v.+um 63/32
 [=1]
vurul-: (T.) Vurma işine konu olmak.
 v.-muş 95/31
 v.-unca 53/16
 v.-up 24/10

[=3]
vuruş: (T.) Vurma işi.
 v.+larını 26/08
 [=1]
vuzuh: (Ar.) Açık olma durumu, açıklık, aydınlık.
 v.+la 106/12, 193/17
 [=2]
vuzuhsuzluk, **-ğu**: Belirsizlik.
 v.+a 212/19
 [=1]
vücut, **-du**: (Ar.) İnsan veya hayvan gövdesi, beden.
 v. 13/19, 124/30, 143/35, 165/23, 210/29
 v.+a 7/19, 155/08, 213/10
 v.+larındaki 125/08
 v.+larını 125/27
 v.+larının 29/05
 v.+tu 9/11
 v.+u 9/06, 38/25, 148/06, 208/18, 211/30, 214/15
 v.+un 159/20, 213/23
 v.+una 180/07, 203/26, 203/32, 214/14
 v.+undan 119/09, 202/24
 v.+unu 86/10, 101/17, 102/23, 124/19, 133/01, 206/15
 v.+unun 30/33, 79/24, 87/19, 87/23, 87/27, 101/02, 180/13
 v.+uyla 91/11
 [=40]

Y

ya: (Far.) Şaşma, şaşkınlık bildiren bir söz; bir düşüncenin karşıtı düşünülürken kullanılan bir söz; dilek ve geniş zaman kiplerinde yargıyı güçlendiren bir söz; bazı çekimli zamanlardan sonra gelerek anlamı pekiştiren, kuvvetlendiren bir söz.

y. 10/01, 13/33, 17/24, 17/24, 18/13, 20/18, 21/09, 27/10, 27/11, 34/01, 34/09, 36/02, 40/30, 43/23, 49/24, 50/03, 50/06, 53/15, 54/01, 54/17, 54/17, 55/17, 58/23, 58/28, 59/20, 61/29, 68/05, 68/20, 72/33, 81/14, 92/03, 107/08, 109/35, 120/05, 120/05, 122/24, 132/05, 132/23, 134/17, 134/21, 150/26, 150/29, 151/35, 154/19, 154/19, 156/04, 169/04, 174/30, 182/22, 183/05, 195/08, 199/29, 209/23

[=53]

yaban: (Far.) Yabancı, el, yerli halktan olmayan kimse.

y.+ın 130/19, 190/33

[=2]

yabancı: Başka bir milletten olan, başka devlet uyruğundan olan (kimse), bigâne, ecnebi; aileden, çevreden olmayan (kimse veya şey), özge; tanınmayan, bilinmeyen, yad.

y. 19/30, 21/16, 26/32, 29/09, 36/19, 51/29, 74/16, 82/08, 82/34, 85/20, 105/24, 110/27, 112/10, 118/33, 138/17, 145/30, 152/16, 177/35, 183/01, 183/02, 192/31, 200/03, 200/09

y.+nın 55/31

[=24]

yabancılaştır-: Yabancı duruma getirmek.

y.-ıyordu 146/19

[=1]

yabancılık, -ğı: Bir eserde uzak, yabancı ülkelerle ilgili olayları, kişileri, yöresel görüşleri yansıtmaya, egzotizm, egzotiklik.

y. 108/36, 177/32, 198/33

[=3]

yabani: Görgüsü olmayan, kaba ve hoyrat (kimse).

y. 21/19, 21/20, 37/02, 114/29

[=4]

yabani incir: İncir ağacının yabani türü.

y. 18/34

[=1]

yadigar: (Far.) Bir kimseyi, bir olayı hatırlatan nesne veya kişi, andaç.

y.+larısınız 170/22

[=1]

yağ: (T.) Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde.

y. 36/34, 37/05, 39/02, 53/09, 71/18, 150/05, 204/20

y.+ımızla 41/18

y.+lı 13/14

[=9]

yağ-: (T.) Yağmur, kar, dolu gökten düşmek.

y.-ıyordu 65/02, 102/06

[=2]

yağlı: (T.) Üzerinde veya içinde yağı olan.

y. 32/36, 32/36, 88/09, 88/10, 149/27, 192/22, 192/22

[=7]

yağlık, -ğı: (T.) Sırma işlemeli, büyük mendil, çevre.

y.+lar 9/03, 142/03

[=2]

yağma: (T.) Yağmak işi.

y.+ya 111/31

[=1]

yağmur: (T.) Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumunda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet.

y. 7/10, 7/13, 36/32, 38/04, 39/01, 42/29, 42/37, 65/02, 68/35, 75/01, 75/06, 75/16, 102/06

y.+da 53/17

y.+un 66/21, 74/26,
199/34

[=17]

yağmurlu: (T.) Yağmuru
olan, yağmur yağan.

y. 7/02

[=1]

yahu: (Ar.) "Hey, bana bak,
baksana" anlamlarında bir seslenme
sözü; üzerine dikkati dikkati çekmek
için söylenen söze katılan bir kelime.

y. 74/03, 81/16, 104/03,
135/14, 192/02

[=5]

yahut: (Far.) Veya, ya da.

y. 13/33, 20/18, 20/31,
21/11, 24/01, 24/29, 25/11, 26/10,
28/28, 34/01, 34/09, 36/13, 39/23,
47/32, 50/07, 59/01, 59/20, 82/19,
86/07, 93/10, 107/13, 108/16, 162/15,
166/24, 190/13, 209/24

[=26]

yak-: (T.) Yanmasını
sağlamak veya yanmasına yol açmak,
tutuşturmak; yanıyormuş gibi bir etki
yapmak; yıkıma, zarara yol açmak,
büyük bir zarara uğratmak,
mahvetmek.

y.-acaktık 38/29

y.-an 86/13

y.-arım 90/05, 196/29

y.-ıp 192/07

y.-ıyordu 114/20

y.-madınız 192/06

y.-mak 24/25, 133/23

y.-makda 155/28

y.-maya 8/04, 37/06

y.-tığımı 150/17

[=13]

yaka: (T.) giysilerin boyna
gelen, boynu çeviren bölümü.

y. 31/13

y.+larımı 12/08

y.+mı 62/28, 63/04

y.+sı 77/03, 176/04

y.+sına 210/16

y.+sındaki 75/09

y.+sından 208/04

y.+sını 10/08, 92/05,
114/34

y.+sının 208/13

[=13]

yakala-: (T.) Bir kimse veya
bir şeyi elle tutmak; bir kimseyi hoş
gitmeyecek bir durumda bulmak, bir
kimsenin suçu ortaya çıkmak.

y. 189/12

y.-dı 38/10, 44/01,
62/13, 74/21, 89/17, 115/19, 122/35,
149/36, 187/35, 210/07, 213/30

y.-mış 39/30, 64/20,
100/13, 176/09

y.-mıştı 44/05, 157/25

y.-r 144/28

y.-yamıyordu 116/23,
141/26

y.-yarak 80/25, 136/21,
137/18

y.-yınca 154/05

y.-yor 115/35

y.-yorlar 200/24

[=27]

yakalıksız: (T.) Yakalığı
olmayan.

y. 29/26

[=1]

yakıcı: (T.) Yakma özelliği
olan, yakan; etkili, dokunaklı.

y. 161/12, 187/29

[=2]

yakıl-: (T.) Yakma işi
yapılmak.

y.-mak 93/16

y.-mıştı 125/24

[=2]

yakın: (T.) Az bir ara ile
ayrılmış olan (zaman veya yer), uzak
karşısı; aralarında sıkı ilgi bulunan.

y. 7/03, 25/29, 28/19,
62/11, 66/09, 66/30, 66/36, 70/04,
100/32, 101/34, 102/04, 141/29,
144/31, 160/02, 178/20, 214/16

y.+da 101/10

y.+daki 24/29

y.+dan 34/05, 112/33,
153/27, 181/17, 192/20

y.+ı 112/03

[=24]

yakınlaş-: (T.) Yakın bir
duruma gelmek, yaklaşmak.

y.-amıyorum 54/01
[=1]
yakış-: (T.) Uygun olmak, iyi karşılanmak, münasip olmak.
y.-maz 90/03
[=1]
yakıştır-: (T.) Uygun ve yerinde görmek.
y.-amadığı 195/10
[=1]
yakîn: sağlam, kesin bilgi.
y. 168/29
[=1]
yaklaş-: (T.) Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya büsbütün ortadan kaldırmak için ileri gitmek; yakınlaşmak.
y.-an 151/03
y.-arak 125/33, 192/20
y.-ınca 73/32, 102/16,
116/20, 120/36, 121/28, 179/33,
210/22
y.-ır 143/09
y.-ışında 31/06
y.-ıyordu 121/01
y.-mada 111/31
y.-makta 86/24
y.-maya 160/20
y.-miş 126/20
y.-mişti 91/09, 138/32
y.-tı 42/30, 126/06,
133/24, 191/33
y.-tığı 206/30
y.-tığını 118/34
y.-tıkça 7/16, 131/09
y.-tıkları 115/33
y.-tiklerini 128/17
y.-tılar 134/07
y.-tırdı 159/25
[=31]
yaklaştır-: (T.) Bir şeyi kendine yakın duruma getirmek; iki şeyi birbirine yakın uruma getirmek.
y.-arak 55/03, 210/26,
213/32
y.-dı 211/33
y.-ıp 88/30
y.-ır 177/25
[=6]

yala-: (T.) Bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek; sıyrarak, dokunarak geçmek.
y.-dıktan 152/06
y.-yıp 19/05
y.-yorlardı 66/26
[=3]
yalan: (T.) Doğru olmayan, gerçeğe uymayan söz, kıştır.
y. 27/01, 27/04, 42/15,
58/14, 134/24, 188/28, 195/13, 196/14,
196/14
y.+a 121/23
y.+lar 186/17
y.+ları 188/27
[=12]
yalancı: (T.) Yalan söylemeyi huy edinmiş olan kimse.
y. 95/20, 97/23, 154/26
[=3]
yaldız: (T.) Eşyaya altın veya gümüş görünüşü vermek için kullanılan, sıvı veya yaprak durumundaki altın, gümüş ve bunların taklidi olan madde.
y. 8/33, 25/35
[=2]
yalnız: (T.) Yanında başkaları bulunmayan; yalnızca.
y. 8/13, 9/29, 10/17,
11/28, 14/01, 14/02, 16/03, 16/16,
19/11, 22/35, 25/04, 25/08, 34/29,
36/25, 39/03, 50/11, 51/17, 54/16,
57/35, 59/08, 59/23, 59/34, 60/15,
61/13, 62/01, 63/06, 66/29, 70/03,
70/18, 71/08, 75/30, 76/05, 78/32,
83/33, 84/21, 85/23, 93/28, 97/04,
102/31, 104/08, 107/19, 107/19,
110/07, 112/17, 116/16, 118/25,
121/03, 122/02, 123/24, 124/07,
128/08, 128/13, 133/04, 133/34,
135/12, 135/26, 140/30, 141/05,
154/11, 154/25, 157/28, 168/19,
171/10, 174/11, 174/12, 174/23,
177/29, 183/29, 185/13, 185/33,
191/15, 192/34, 194/09, 195/28,
201/09, 202/07, 204/25, 206/06,
210/20, 211/10, 213/27, 214/26
y.+dı 75/29
y.+ken 186/14

[=84]		y.+ına 7/06, 10/14,
yalnız başına: Kendi		39/28, 42/05, 42/20, 43/06, 52/08,
kendine, tek başına.		52/14, 54/34, 62/18, 63/08, 69/17,
y. 163/27		71/10, 79/26, 80/34, 85/33, 89/04,
[=1]		94/26, 95/04, 95/28, 105/03, 107/13,
yalnızlık, -ği: (T.) Yalnız		112/13, 119/01, 121/28, 122/20,
olma durumu, kimsesizlik.		123/18, 131/26, 139/22, 142/20,
y. 75/20, 112/27,		143/09, 148/13, 149/12, 150/18,
113/02, 183/18		161/08, 176/32, 178/04, 181/05,
y.+ının 82/09		183/23, 201/11
y.+tan 174/14		y.+ında 11/32, 14/02,
[=6]		20/18, 21/10, 22/01, 30/12, 35/11,
yalvar-: (T.) Birinden ısrarlı		36/13, 36/21, 46/07, 52/04, 65/12,
bir biçimde, kendine acındıracak		82/28, 91/34, 93/06, 99/27, 113/19,
sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey		113/20, 119/20, 121/17, 130/20,
istemek.		139/17, 146/25, 148/37, 155/08,
y.-acakları 182/08		155/16, 159/16, 165/34, 179/18,
y.-acaktı 182/05		179/31, 185/24, 196/06, 206/32,
y.-an 73/30		214/31
y.-ayım 196/24		y.+ındaki 31/25, 35/22,
y.-ır 135/05, 157/32		79/06, 79/10, 96/08, 107/02, 111/13,
y.-maya 179/31		117/14, 136/10, 139/13, 149/14
[=7]		y.+ındakine 188/14
yamaç, -cı: Dağın veya		y.+ından 21/30, 26/24,
tepenin herhangi bir yanı.		40/27, 76/16, 83/17, 164/09, 177/29
y.+a 19/02		y.+ınıza 43/25
y.+larda 100/28		y.+ları 142/07
[=2]		y.+larına 88/30, 196/26
yamçı: Bir yüzü uzun tüylü,		y.+larında 7/07, 26/16,
kalın yünden dokunarak yapılmış		188/03
yağmurluk.		y.+larından 100/34
y.+lar 8/09		[=128]
y.+larına 8/08		yan-: (T.) Ateş durumuna
[=2]		geçmek, tutuşmak; ısı, ışık veren bir
yamul-: (T.) Yamuk duruma		konuma geçmek; çok istemek,
gelmek, eğilmek.		çabalamak.
y.-muş 116/17		y.-acak 67/29
[=1]		y.-an 87/06, 124/08,
yan: (T.) Bir şeyin ön, arka,		156/37, 204/11, 204/21, 214/32
alt ve üst dışında kalan bölümü, profil.		y.-ar 44/25
y. 29/27, 68/04, 68/04,		y.-arak 155/30
80/34, 88/19, 123/19, 125/34, 144/25,		y.-arsın 68/18, 68/19
177/15		y.-dığı 11/11
y.+a 39/26, 40/25,		y.-diğini 206/31
125/05, 174/01		y.-ip 93/16
y.+daki 31/09		y.-ıyor 55/22, 85/18,
y.+ı 42/06, 184/04		193/24, 204/04
y.+ıma 14/34, 63/15		y.-ıyordu 198/27,
y.+ımda 11/18		203/28
y.+ımı 62/26		y.-masın 180/25

y.-mayacaktı 109/36
[=22]
yan yana: Birinin yanında olan.
y. 25/21, 77/19, 78/25, 82/21, 129/02, 145/35, 168/08, 168/28, 177/26, 183/01
[=10]
yanak, -ğı: (T.) Yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü.
y.+ı 127/36, 192/29
y.+ına 151/12
y.+ını 85/15, 188/12
y.+ının 175/25
y.+lar 212/07
y.+lara 158/01
y.+ları 88/09, 105/07
y.+larımı 53/35
y.+larına 75/16, 159/28, 175/32, 214/36
y.+larından 80/32
y.+larımı 59/32, 184/25, 213/32
y.+larının 86/31, 192/27
[=21]
yanaş-: (T.) Bir şeyin, bir kimsenin yanına gelmek.
y.-arak 29/01
[=1]
yanaşma: (T.) Genellikle bir çiftçi yanında çalışan işçi, tutma.
y.+nın 131/17
y.+yı 131/02
[=2]
yan bak-: Kötü niyet beslemek.
y.-masına 190/34
[=1]
yanı başında: Hemen yanında.
y. 87/07
y.+larında 87/31
y.+larındaki 172/05
y.+mızdaki 9/33
y.+na 208/11
y.+nda 212/31
y.+ndaki 103/23, 161/26, 214/08
y.+ndan 31/28, 209/30
[=11]

yanıl-: (T.) Tanımayarak, niteliğini iyi anlamayarak aldanma.
y.-dılar 56/01
[=1]
yani: (Ar.) "Demek oluyor ki" anlamlarında kullanılan bir söz; "sözün kıyası, doğrusu" anlamlarında bir söz.
y. 17/04, 17/16, 20/16, 29/10, 57/01, 108/29, 111/22
[=7]
yanlış: (T.) bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu, yanlışlığı, hata.
y. 47/13, 98/24, 99/24, 150/34
[=4]
yap-: (T.) Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek; olmasına yol açmak.
y. 81/25, 122/18, 124/21
y.-abilirdi 69/26
y.-acağı 80/09, 161/33
y.-acağım 59/08, 80/27, 81/14, 173/03, 185/12
y.-acağımı 15/06, 196/32
y.-acağımı 70/11, 80/06, 87/13, 112/32, 119/29, 128/18, 159/04, 173/17
y.-acağız 68/05, 68/33, 74/03, 140/10
y.-acak 13/32, 13/33, 70/29, 82/22, 170/20, 172/15
y.-acaklarını 205/22
y.-acakmış 81/18
y.-acaksın 55/04, 119/02
y.-acaktı 120/01
y.-acaktım 42/13
y.-alım 10/34, 43/16, 59/22, 150/25
y.-amadan 80/14
y.-amadı 204/01
y.-amayacağımızı 174/17
y.-amayacağını 90/08, 193/02, 204/35, 207/04
y.-amayacaksınız 43/29

	y.-amayacaktı 52/10	y.-madılarımı 9/36
	y.-amazdı 171/21	y.-madım 109/21
	y.-amazsın 170/29	y.-mak 48/18, 66/08,
	y.-amiyordun 84/35	104/03, 112/31, 116/20, 135/18,
184/08	y.-amiyorum 54/02,	198/18, 199/33, 199/33
	y.-an 27/15, 97/17,	y.-makla 176/29,
114/20, 118/22, 164/15	y.-anı 97/25	199/31
	y.-anlar 61/33	y.-makta 141/04,
	y.-anların 196/26	179/36
	y.-ar 12/18, 45/11,	y.-maktan 174/09
51/33, 62/36, 140/16, 174/10	y.-arak 52/18, 124/32,	y.-maktaydı 84/20
125/15, 163/10, 171/23, 177/01	y.-arım 165/31, 165/33,	y.-malı 147/06, 180/05,
174/04	y.-arız 45/30, 81/22	180/06
	y.-arsa 26/30, 91/06,	y.-mamaya 175/11
107/14, 122/04	y.-arsam 120/05	y.-mamış 57/17
	y.-arsan 122/18, 124/21,	y.-manın 186/09
162/08	y.-arsın 42/12, 165/30,	y.-maya 27/06, 48/13,
174/34	y.-ayım 35/19, 50/01,	50/34, 52/15, 78/26, 79/17, 120/03,
59/23, 122/12, 183/35, 197/06	y.-ılan 34/32	148/04, 149/37, 205/14, 206/20
	y.-ın 43/34, 59/05	y.-mayacağıını 98/01,
	y.-ip 43/09, 93/32,	148/20
188/24, 207/04	y.-ışını 80/12	y.-mayı 105/01
	y.-ışının 112/01	y.-miş 53/37, 132/34
166/08, 184/35, 185/01	y.-iyor 96/24, 109/11,	y.-mışa 212/31
	y.-iyordu 23/10, 27/11,	y.-mişlardı 56/21
47/04, 47/32, 75/05, 86/16, 87/26,	120/24, 128/11, 165/27, 199/04,	y.-mıştı 13/23, 112/28
214/26	y.-iyorlar 137/30	y.-sın 26/30, 81/21,
	y.-iyorlardı 198/25	122/05, 173/26
	y.-iyorlarsa 191/19	y.-tı 39/25, 39/34,
	y.-iyorsun 62/13,	54/06, 67/21, 68/12, 74/10, 93/30,
166/25	y.-ma 28/13, 94/08	100/21, 104/10, 116/31, 158/11,
	y.-madan 77/20, 86/11,	172/20
143/16	y.-madı 105/19	y.-tığı 19/28, 24/15,
	y.-madığımı 27/17	33/14, 75/16, 80/15, 88/03, 92/16,
	y.-madığınız 43/33	94/21, 106/16, 109/30, 143/12, 150/27,
		150/32, 162/10, 163/18, 187/17,
		187/23, 198/29, 209/16
		y.-tığımız 195/02
		y.-tığın 139/24, 165/32
		y.-tığınını 82/30, 200/01
		y.-tığınınızı 43/25
		y.-tıkları 56/10, 177/12,
		191/18, 212/25
		y.-tıklarına 122/07
		y.-tıklarını 57/16
		y.-tıktan 87/16, 199/28,
		202/21
		y.-tım 97/25, 145/09,
		213/08

148/23 y.-tın 58/14, 81/05,

y.-tına 109/20
y.-tınız 193/27
[=237]

yapabil-: (T.) Yapma ihtimali veya imkânı bulunmak.

y.-eceğine 147/15
y.-eceğini 13/31
y.-ecek 147/29
y.-ir 67/37
y.-irdi 199/10
y.-mek 89/02
[=6]

yapayalnız: (T.) Yanında kimse veya hiçbir şey bulunmayan (kimse).

146/07 y. 85/33, 142/29,

y.+dı 75/33
[=4]

yapıl-: (T.) Yapma işine konu olmak.

147/29, 180/12 y.-acağını 158/08
y.-acak 97/03, 110/13,

24/28, 78/33, 96/10, 96/27, 112/10,
182/07, 200/04 y.-acaktı 175/06
y.-amayacak 148/30
y.-an 15/30, 23/29,

154/14 y.-dı 61/17, 106/10
y.-dığı 84/30, 186/32
y.-diğini 27/02, 69/31,

200/27 y.-ıyordu 86/25, 200/08,

y.-ması 171/31
y.-masını 27/12
y.-miş 9/02, 28/22,
59/29, 121/13, 141/31
[=33]

yapılabil-: (T.) Yapma ihtimali veya imkânı bulunmak.

y.-diğini 69/31
[=1]

yapış-: (T.) Yapışkan bir maddeye bulanmış olan bir şey ayrılmayacak bir biçimde bir yere

tutunup kalmak; aralık bırakılmayacak biçimde üzerine dokunmak.

y.-an 115/20
y.-ık 75/14
y.-ıp 210/24
y.-ıyor 211/18
y.-ıyordu 80/21
y.-miş 143/17
y.-mişti 192/23
y.-tı 137/07, 202/28
[=9]

yapışkan: (T.) Gitmek bilmeyen.

y. 114/14, 166/20
[=2]

yapıştır-: (T.) Yaklaştırmak, birbirine dayamak; tokat atmak.

y.-dı 44/03, 208/32
y.-ıyorlardı 206/26
[=3]

yapış yapış: Yapışmış.
y. 114/17, 127/28
[=2]

yaprak, -ğı: (T.) Bitkilerde solunum, karbon özümlemesi, terleme vb. olayların olduğu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü biçimdeki bölümler.

y. 100/30
y.+ı 23/24
y.+lardan 101/10
y.+ları 103/12, 125/05,
125/07, 175/15

y.+ların 23/20, 115/04,
128/14

y.+larına 25/31
y.+larını 101/06,
114/20, 175/14

y.+larıyla 19/10
y.+lı 14/29, 19/09,
19/21, 26/07

y.+sız 101/09
[=20]

yapraklı: (T.) Yapraklı olan.
y. 115/30
[=1]

yaptır-: (T.) Yapmasını sağlamak.

y.-amayacaksınız 43/30
y.-dığı 29/14

y.-mak 83/07
y.-mıştı 178/04
[=4]
yaptırıl-: (T.) Yaptırma işine konu olmak.

y.-ır 23/32
[=1]
yara: (T.) Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik.

y. 155/10
y.+lardan 92/01
y.+mın 211/09
y.+n 211/08
y.+sı 52/08
y.+sının 211/33
y.+ya 214/18
[=7]
yara-: (T.) Bir şey yararlı olmak, yarar sağlamak.

y.-madı 98/18
y.-mayacaktı 199/21
y.-mazdı 61/24
y.-r 107/10, 135/15
y.-rdı 18/20
y.-sa 18/20
y.-yacak 155/05
y.-yan 13/06, 191/17
[=10]

ya Rabbi: Tanrı'm.
y. 75/29, 144/35,
174/25, 181/11, 181/14, 188/32,
189/24, 192/21, 212/25
y.+m 130/06
[=10]

yaralan-: (T.) Yaralama işi yapılmak.

y.-dığı 52/31
y.-ıp 105/02
y.-ır 13/28
y.-ması 56/25
[=4]

yaralı: (T.) Yarası olan, yaralanmış (kimse).

y.+nın 91/35
y.+sın 211/04
y.+yım 211/01
[=3]

yaramaz: (T.) Uygun ve yararlı olmayan, bir işe yaramayan.

y. 23/07
[=1]
yarar-: (T.) Bir davranışla birini memnun etmek.

y.-mak 21/03
[=1]
yarat-: (T.) Allah, olmayan bir şeyi var etmek.

y.-mıştı 27/08
y.-saydı 27/11
[=2]

yaratıl-: (T.) Yaratma işine konu olmak.

y.-mışlar 27/09
[=1]

yardım: (T.) Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet.

y. 23/27, 108/30
y.+ı 12/27, 131/06,
174/37

[=5]
yardım et-: Kendi gücünü, imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanmak.

y.-erler 20/19, 148/29
y.-iyordu 144/13
y.-meyeceğini 83/09
y.-ti 123/19
y.-tirdi 195/10
[=6]

yarı: (T.) Bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri, nisf; bir şeyin yarısı kadar olan, yarım olan.

y. 46/06, 64/19, 77/35,
79/04, 82/16, 82/16, 87/23, 90/01,
91/03, 96/20, 108/15, 114/07, 120/07,
121/07, 129/07, 134/27, 155/21,
159/28, 178/14, 192/25, 205/01

y.+da 116/07
y.+sı 63/25, 80/08
y.+sına 63/18
y.+sında 136/26
y.+sını 42/26, 47/12,
67/16, 144/28, 190/27
y.+ya 90/01, 96/20
[=33]

yarık, -ğı: (T.) Yarılarak açılmış veya yarılarak oluşmuş.

y.+lar 75/28
y.+ların 75/26
[=2]
yarım: (T.) bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri; tam ve istenildiği gibi olmayan, eksik, noksan.
y. 18/06, 26/01, 31/17, 42/28, 46/28, 47/06, 48/17, 60/06, 73/23, 78/25, 102/26, 103/21, 108/28, 119/06, 125/21, 127/01, 136/07, 136/13, 143/03, 176/10, 176/33, 185/24, 214/18
[=23]
yarımşar: Yarım yarım, yarım olarak.
y. 136/02
[=1]
yarım yamalak: Kusurlu, eksik.
y.+tı 153/18
[=1]
yarım: (T.) Bugünden sonra gelecek ilk gün.
y. 128/23, 140/09, 170/31
y.+tı 77/12
[=4]
yarım öbür gün: İleride, yakın bir zamanda.
y. 51/24, 81/12, 83/21, 164/30
[=4]
yarı yarıya: Yarıya kadar.
y. 127/34
[=1]
yasla-: (T.) Bir şeyi bir yere dokunur duruma getirmek ve bu durumda bırakmak veya tutmak, dayamak.
y.-mişler 101/23
[=1]
yaslan-: (T.) Dayanmak.
y.-an 19/02
y.-arak 93/07, 126/02, 140/23
y.-dığı 103/12
y.-ınca 48/04
y.-miş 31/07, 103/36, 125/04, 127/12

[=10]
yassı: (T.) Yayvan ve düz.
y. 25/24, 166/05
[=2]
yastık, -ğı: (T.) Başının altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan, iç yün, pamuk, kuş tüyü, ot vb.yle doldurulmuş küçük minder.
y. 103/35
y.+a 10/33, 175/24, 205/27, 206/03
y.+ın 175/29
y.+ına 104/33
y.+lar 9/02
y.+lara 207/32
y.+ların 9/02
[=10]
yastıklı: Yastığı olan.
y. 72/31, 142/02
[=2]
yaş(1): (T.) Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman, sin.
y. 12/04
y.+ça 22/02, 23/27
y.+ı 7/22, 13/29, 5/18, 30/01, 33/22, 53/31
y.+ın 184/10
y.+ına 12/26, 27/19, 35/24
y.+ında 71/15
y.+ındaki 24/13, 32/25, 33/28, 112/28, 156/17, 194/27
y.+ındakilerden 112/28
y.+ından 100/04
y.+ındaydım 50/29
y.+ının 31/12
y.+lar 215/01
y.+larında 17/08, 32/24, 35/07, 52/03
y.+ta 52/15, 184/12
[=31]
yaş(2): (T.) Nemli, ıslak, kuru karşıtı.
y. 40/31, 41/03, 203/24
y.+ında 164/06
y.+lar 38/26, 55/08, 78/09, 78/24, 80/33, 160/28
y.+lardan 10/19
y.+ların 202/25
y.+larını 128/04

y.+larının 42/25
y.+lı 78/13
y.+lık 159/26
[=16]
yaşa-: (T.) Canlılığını, hayatını sürdürmek; sürmek, devam etmek.
y. 42/09
y.-dı 104/25
y.-dığı 57/13, 107/18
y.-diğini 183/12, 200/02
y.-diklerini 164/32
y.-mak 147/11, 183/02
y.-makta 126/37,
153/29, 164/30
y.-malısınız 170/26
y.-maya 29/12, 140/17,
188/31
y.-miş 35/31
y.-r 198/03
y.-rdı 33/14
y.-sın 80/28
y.-yan 143/03, 180/16
y.-yarak 33/34
y.-yıp 44/10
y.-yordu 73/22, 109/27,
162/26
[=27]
yaşanabil-: (T.) Yaşanma ihtimali veya imkânı bulunmak.
y.-irdi 109/28
[=1]
yaşar-: (T.) Islanmak, nemlenmek.
y.-dı 72/20, 115/14,
174/27, 200/21
y.-iyordu 163/04
y.-miş 11/15, 54/29,
177/16
y.-mişti 184/13
[=9]
yaşart-: (T.) Yaşarmasına sebep olmak.
y.-iyordu 121/32
[=1]
yaşatabil-: (T.) Yaşatma ihtimali veya imkânı bulunmak.
y.-eceğini 180/02
[=1]
yaşayış: (T.) Yaşama işi.

y. 148/09, 190/01
y.+ları 191/09
[=3]
yaşlan-: (T.) Yaşı ilerlemek, ihtiyarlamak.
y.-dikça 142/13
y.-diktan 151/28
y.-ınca 33/21
[=3]
yaşlı: (T.) Yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar (kimse).
y. 94/01, 146/18,
148/08
[=3]
yaşlı başlı: Yaşlı, deneyimli ve görgülü, olgun.
y. 121/07, 149/16
[=2]
yaşlıca: Biraz yaşlı olan.
y. 33/04, 33/15
[=2]
yat-: (T.) Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek; ölü gömülmüş olmak.
y. 78/29, 104/13,
141/14, 183/23
y.-acağım 85/07
y.-an 36/27, 37/07,
104/21, 128/28
y.-ana 192/19
y.-anın 91/33
y.-ar 36/25, 36/29
y.-arak 25/13, 85/34
y.-ardı 53/15
y.-arım 133/15
y.-arken 204/33
y.-ip 96/01, 152/29
y.-iyor 160/31
y.-iyorlardı 76/11
y.-iyormuş 36/22
y.-madın 77/08, 85/05
y.-mak 157/05
y.-mamaktan 105/05
y.-mamıştı 139/20
y.-ması 212/32
y.-maya 106/25
y.-mayacak 157/08
y.-miş 80/34, 192/18
y.-sana 104/17

y.-sın 182/23
y.-tı 39/25, 76/29,
115/03, 175/11
y.-tığı 53/22, 213/19
y.-tığının 205/29
y.-tık 192/03
y.-tılar 103/22, 139/05,
139/06

[=46]

yatak, -đı: (T.) Uyuma,
dinlenme vb. amaçlarla üzerine veya
içine yatırılan eşya, döşek.

y. 9/04, 93/21, 136/04,
141/22, 204/02

y.+a 10/32, 11/29,
15/10, 37/12, 39/25, 52/09, 67/13,
77/19, 84/35, 113/07, 141/19, 157/24,
158/18, 159/02, 205/32, 206/18

y.+ı 37/25
y.+ın 9/04, 9/07, 15/18,
37/26, 39/04, 39/06, 39/08, 55/01,
55/26, 62/14, 78/11, 141/18, 156/31,
157/22, 175/27

y.+ına 78/31, 85/06,
102/25, 159/31, 188/19

y.+ında 36/28, 37/07
y.+ını 93/24, 95/37,
193/26

y.+ının 37/30, 53/23,
71/37

y.+la 37/25, 142/02
y.+ları 62/04, 133/03,
156/30

y.+ların 63/13, 76/15,
133/05

y.+ta 13/18, 37/10,
39/26, 53/15, 54/11, 62/06, 100/13,
103/23, 103/35, 108/13, 141/17,
189/09, 204/09, 212/05

y.+taki 37/20
y.+takinin 78/32
y.+talardı 10/33
y.+tan 41/22, 62/16,
62/31, 175/19

[=79]

yatak odası: Yatmak için
kullanılan oda.

y.+ndaki 159/11
[=1]

yatır-: (T.) Bir kimsenin bir
yere yatmasını sağlamak.

y.-dı 212/11
y.-mıştı 134/05
y.-sın 138/29
[=3]

yatırıl-: (T.) Yatırma işi
yapılmak.

y.-dığı 11/29
[=1]

yatıştır-: (T.) ölçülü, ılımlı,
sakin davranmasını sağlamak,
sakinleştirmek.

y.-makla 18/07
[=1]

yatsı: (T.) güneşin
batmasından bir buçuk, iki saat
sonraki vakit, yatsı vakti.

y.+ya 156/30
[=1]

yatsı namazı: Yatsı vakti
kılınan namaz.

y.+nı 71/34
[=1]

yavaş: (T.) Hızlı olmayan,
ağır, çabuk karşıtı.

y. 42/16, 42/16, 56/30,
56/30, 57/07, 57/07, 74/30, 74/30,
75/18, 75/18, 78/11, 78/33, 85/10,
85/10, 87/14, 87/14, 93/27, 93/27,
94/15, 97/09, 97/09, 106/11, 106/11,
108/35, 108/35, 119/01, 125/02,
125/02, 125/35, 125/36, 126/30,
126/30, 128/20, 141/20, 141/20,
142/15, 142/15, 147/28, 147/28,
148/28, 148/28, 150/26, 150/26,
151/04, 151/04, 174/16, 179/28,
179/28, 182/28, 184/09, 184/09,
186/05, 186/05, 186/25, 186/25,
189/25, 189/25, 190/25, 190/26,
193/05, 198/33, 198/33, 200/07,
200/07, 202/18, 203/26, 203/26,
208/20, 208/20, 211/19, 211/19

[=71]

yavaşça: (T.) Oldukça yavaş
bir biçimde, usulca.

y. 11/11, 37/15, 42/37,
49/21, 49/29, 55/02, 55/26, 60/23,
67/36, 73/14, 78/17, 104/33, 116/24,
119/27, 124/18, 127/13, 141/27,

157/15, 170/16, 171/24, 172/07,
175/19, 179/03, 181/07, 189/13,
197/12, 212/10, 213/20, 213/35

[=29]

yavaşla-: (T.) Yavaş gitmeye başlamak.

y.-dı 115/27, 211/24

y.-rsa 114/01

[=3]

yavaşlat-: (T.) Yavaşlamasını sağlamak, yavaşlamasına yol açmak, hızını kesmek.

y.-tı 125/17, 206/29

[=2]

yavaş yavaş: Yavaş bir biçimde, ağır ağır, adım adım, aheste aheste, aheste beste, sepil sepil.

y. 11/25, 14/09, 16/06,
16/26

[=4]

yavru: (T.) Yeni doğmuş hayvan veya insan.

y.+larına 25/27

[=1]

yavrucuk, -ğu: Yavrucuk.

y.+um 14/20, 14/21,
15/04

[=3]

yavuklu: (T.) Sevgili.

y.+sunun 146/27

[=1]

yay: (T.) Farklı amaçlarla çeşitli biçimlerde yapılan esnek parça.

y.+ları 95/35

[=1]

yaya: (T.) Yürüyerek giden kimse.

y. 120/33

[=1]

yayıl-: (T.) Yayma işine konu olmak veya yayma işi yapılmak.

y.-an 8/17, 9/07, 31/25,
75/32, 161/11, 192/32, 203/23

y.-dığı 85/25

y.-ınca 165/10

y.-ırdı 153/22

y.-ırlarken 24/24

y.-ıyor 114/27

y.-ıyordu 102/20,
117/09, 203/27

y.-makta 117/15

y.-mış 99/03, 166/32

[=18]

yayla: (T.) Dağlık, yüksek bölgelerde, kışın hayat şartları güç olduğu için boş bırakılan, yazın havası iyi ve serin olan, hayvan otlatma veya dinlenme yeri.

y.+ya 68/03

[=1]

yaylı: (T.) Üstü ve yanları kapalı, dört tekerlekli, altında yayları olan, atla çekilen bir tür binek arabası, yaylı araba.

y. 120/10, 129/30,
137/02, 140/24, 148/04, 212/25

y.+lardan 120/13

y.+nın 123/26, 126/17

y.+ya 134/30, 140/16

y.+yı 120/20

[=12]

yaysız: Yaylı olmayan.

y. 131/15

[=1]

yaz: (T.) Kuzey yarımkürede 21 Haziran 23 Eylül, güney yarımkürede 21 Aralık 21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, ilkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsim.

y. 80/10, 107/24,
116/04, 117/10, 212/23

y.+ın 21/11, 25/11,
45/12, 63/25

[=9]

yaz-: (T.) Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak.

y.-acağın 149/05

y.-arsın 148/28

y.-arsınız 150/21

y.-dığını 39/12

y.-ıyor 151/10

y.-ma 148/23

y.-mak 92/20, 148/27

y.-masıyla 86/20

y.-mayı 72/19

y.-mişlerden 44/32

[=11]

yazabil-: (T.) Yazma ihtimali veya imkânı bulunmak.

y.-di 93/05

[=1]	y.-meğe	123/24,
yazdır- : (T.) Yazma işini yaptırmak.	144/26, 186/02	
y.-diktan 92/22	y.-mek	107/07, 110/23,
[=1]	111/15, 121/07, 163/18	
yazı : (T.) Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi.	y.-mekte 106/32	
y. 148/27, 172/30	y.-meye 63/21, 152/12	
y.+dır 172/31	y.-meyi 130/03	
y.+larını 103/18	y.-mez 157/09	
y.+sı 172/32	y.-miş 21/09, 55/23,	
[=5]	65/18, 214/08	
yazıhane : (T.+Far.) Yazı ve danışma işlerinin yürütüldüğü iş yeri, büro.	y.-miştim 180/28	
y.+sinin 168/11	y.-nilen 23/29	
y.+ye 168/18	y.-r 157/09	
[=2]	y.-yeceğini 57/25	
yazık, -ğı : (T.) Herkesi üzebilecek şey, günah.	y.-yecek 33/07, 179/05,	
y. 51/10, 51/11, 62/36,	179/07	
119/05, 152/37	y.-yedur 121/21	
[=5]	y.-yelim 185/20	
yazık et- : Boş yere zarar vermek.	y.-yen 20/36, 126/31,	
y.-erseniz 197/05	y.-yerek 32/11	
y.-ersin 184/30	y.-yince 91/29	
[=2]	y.-yip 33/05, 184/36	
yazık ol- : Boş yere zarar verilmek.	y.-yor 31/15	
y.-du 93/14, 93/14	y.-yorlardı 115/29,	
y.-ur 60/24	180/25	
[=3]	[=45]	
yazıl- : Yazma işi yapılmak.	yedek, -ği : (T.) Gerektiğinde kullanılmak için elde bulundurulan, asıl karşıtı.	
y.-miş 168/22, 168/24,	y.+lerinde 177/03	
169/02	[=1]	
[=3]	yedi : (T.) Bir sayı.	
yazılı : Yazılmış olan, muharrer, sözlü karşıtı.	y. 156/17	
y. 39/12	[=1]	
[=1]	yedi düvel : Bütün devletler.	
ye- : (T.) Ağızda çiğneyerek yutmak; aşındırmak, kemirmek, oymak, delmek.	y.+e 154/10	
y.-diği 56/02, 121/05,	[=1]	
179/15, 190/33	yegane : (Far.) Biricik, tek.	
y.-diğim 90/19	y. 15/31, 16/22, 24/20,	
y.-dikten 100/19	106/24	
y.-diler 136/03, 156/15	[=4]	
y.-meden 72/30	yeis : (Ar.) Umutsuzluktan doğan karamsarlık, üzüntü.	
	y. 200/17	
	y.+le 161/21, 204/29	
	[=3]	
	yeknesaklık, -ğı : Tekdüzelik.	
	y.+ı 154/21	
	y.+ını 28/08	

[=2]
yekpare: (Far.) Bir parçadan oluşan, tek parça, bütün.

y. 75/14

[=1]

yekun: (Ar.) Toplam.

y.+unu 93/32

[=1]

yeldirme: (T.) Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, başörtüsü ile birlikte giyilen hafif üstlük.

y. 25/33, 156/22

y.+mi 122/34

y.+sini 118/07, 179/01

y.+sinin 130/10

[=6]

yelek, -ği: (T.) Ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi.

y. 89/14

y.+in 31/16

y.+li 31/16

[=3]

yem: (T.) Hayvan yiyeceği.

y. 120/17, 125/30, 126/31, 173/05, 178/05

y.+lerini 127/18

[=6]

yemek, -ği: (T.) Yemek yeme, karın doyurma işi; yemek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş, taam, ekmek.

y. 23/06, 24/25, 72/30, 103/06, 144/12, 152/12, 152/15, 182/32, 188/07, 195/01

y.+e 76/27, 102/26

y.+i 136/03, 157/09, 180/25

y.+inden 29/20, 57/27

y.+ine 185/32

y.+ini 100/19

y.+lerimiz 180/31

y.+lerini 156/15, 186/01

y.+ten 24/27, 136/04, 164/03, 173/37

[=26]

yemeni: (Ar.) Kalıpla basılıp elle boyanan, kadınların başlarına bağladıkları tül bent.

y. 31/18

y.+yi 31/28

[=2]

yemenili: Yemeni takmış olan.

y. 32/33, 88/19

[=2]

yemin: (Ar.) Ant.

y.+le 138/12

y.+lerle 138/18

[=2]

yemin et-: (Ar.+T.) Ant içmek.

y.-mişti 55/32

[=1]

yemiş: (T.) Meyve.

y.+e 90/19

[=1]

yen: Giysi kolu.

y.+lerini 25/34

[=1]

yen-: (T.) Yemek işine konu olmak.

y.-en 24/27

y.-iyordu 188/07

y.-mediğini 179/19

[=3]

yenebil-: (T.) Yenme ihtimali veya imkânı bulunmak.

y.-irdi 147/03

[=1]

yenge: (T.) Kadınlar için söylenen bir seslenme sözü.

y. 35/14, 38/32

[=2]

yeni: (T.) Kullanılmamış veya az kullanılmış olan, eski karşıtı; oluş veya çıkışından beri çok zaman geçmemiş olan.

y. 17/20, 29/14, 31/10, 33/06, 89/15, 93/15, 105/20, 110/14, 125/06, 125/06, 126/34, 141/32, 165/04, 165/16, 165/20, 166/14, 170/33, 171/06, 173/37, 186/11, 186/11, 186/11, 188/04, 188/08, 188/33, 189/01, 190/25, 215/02, 215/08

y.+ne 40/18

[=30]

yeniden: (T.) Gene, yine, bir daha, tekrar.

195/29 y. 101/06, 109/09,
 [=3]
yenli: Yenleri olan.
 y. 87/20
 [=1]
yepyeni: çok yeni, hiç
 kullanılmamış.
 y. 29/25
 [=1]
yer: (T.) bir şeyin, bir
 kimsenin kapladığı veya
 kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân;
 gezinilen, ayakla basılan taban.
 y. 36/28, 37/07, 75/10,
 75/10, 78/16, 78/16, 89/15, 101/08,
 101/08, 101/15, 101/15, 102/03,
 102/03, 102/27, 110/15, 138/31,
 139/18, 150/07, 150/07, 152/09,
 155/22, 178/04, 189/02, 206/22,
 212/14
 y.+de 19/04, 20/07,
 21/27, 24/24, 25/12, 32/34, 36/37,
 38/26, 45/10, 47/21, 48/09, 56/01,
 63/06, 66/16, 66/36, 71/36, 76/15,
 79/26, 80/07, 83/17, 87/04, 88/36,
 89/23, 90/27, 90/31, 90/33, 91/33,
 92/10, 92/17, 100/11, 102/04, 112/03,
 115/20, 117/22, 119/19, 120/34,
 121/14, 124/14, 124/26, 141/21,
 143/04, 143/07, 150/36, 157/01,
 160/02, 168/20, 172/13, 177/20,
 178/33, 179/13, 180/24, 187/12,
 192/19, 197/08, 202/17, 204/31,
 208/14, 211/08, 211/32, 214/16
 y.+dekine 32/15
 y.+den 26/09, 34/29,
 38/27, 58/34, 70/08, 74/20, 95/21,
 121/03, 124/18, 143/13, 143/33,
 146/10, 157/12, 157/18, 188/16,
 193/25, 209/31
 y.+deydi 87/24
 y.+di 110/25
 y.+e 9/05, 17.01, 18/32,
 21/29, 26/11, 31/06, 32/11, 44/07,
 46/32, 51/29, 60/18, 67/12, 68/11,
 68/27, 72/01, 75/17, 82/08, 89/10,
 90/34, 95/30, 99/14, 99/24, 102/11,
 107/16, 110/28, 114/35, 115/34,
 120/10, 120/32, 125/17, 125/27,

127/24, 137/10, 139/02, 144/20,
 157/30, 161/11, 177/34, 185/13,
 190/14, 193/05, 196/19, 199/10,
 200/13, 203/32, 205/07, 205/11,
 210/21, 211/29, 213/19, 213/35,
 214/01, 215/07
 y.+i 82/14, 88/21,
 100/26, 107/19, 107/20, 166/19,
 174/35
 y.+imi 137/28
 y.+imizden 39/11
 y.+imizi 110/14
 y.+in 120/17, 125/30,
 128/26, 135/10, 147/09
 y.+inde 16/02, 30/23,
 31/01, 32/27, 77/01, 90/09, 90/22,
 97/05, 149/09, 170/34, 205/35
 y.+inden 28/17, 38/09,
 42/31, 44/03, 48/32, 59/11, 61/03,
 64/09, 64/16, 68/34, 71/03, 78/01,
 80/13, 89/09, 94/13, 117/25, 118/05,
 118/12, 118/18, 124/11, 130/05,
 133/11, 133/23, 134/08, 135/27,
 137/25, 150/17, 163/28, 172/11,
 176/17, 194/35, 195/36, 204/03,
 206/04, 211/23, 211/34, 213/05
 y.+ine 8/22, 27/09,
 29/24, 30/06, 38/13, 46/29, 62/33,
 106/01, 127/22, 142/06, 142/07,
 148/22, 155/07, 176/21, 188/10,
 189/13, 203/16, 213/11
 y.+ini 100/24, 112/01,
 122/15, 133/12, 147/25
 y.+le 145/26
 y.+ler 80/20, 114/18,
 185/30, 204/14
 y.+lerde 7/17, 7/18,
 13/26, 19/11, 72/13, 82/13, 84/23,
 128/13
 y.+lerdeki 108/03,
 112/25
 y.+lerden 210/17
 y.+lere 156/02, 161/36,
 213/31
 y.+leri 721/05, 3/04,
 121/10
 y.+lerim 211/10
 y.+lerindeki 101/35
 y.+lerinden 47/10,
 162/01

y.+lerine 66/28, 116/16
y.+lerini 87/27, 172/10
y.+lerinize 166/17
[=274]
yerleş-: (T.) Yerine iyice oturmak, yerinde sabit olmak.
y.-en 82/03, 191/05
y.-ip 166/20, 169/26
y.-iyor 101/32
y.-iyordu 120/12
y.-meye 127/24
y.-miş 106/05
[=8]
yerleştire-: (T.) Yerleşmesini sağlamak, yerine koymak.
y. 63/09
y.-di 94/30, 95/02, 209/25, 214/23
y.-dikten 201/17
y.-erek 209/27
y.-mesini 172/25
[=8]
yerli: (T.) Bir yerin ilk sahibi olan, otokton; oturduğu bölgede doğup büyüyen, ataları da orda yaşamış olan.
y. 45/12, 153/22
y.+lerden 66/07
y.+lerin 44/11
y.+siydi 190/22
[=5]
yersiz: Yerinde olmayan, uygunsuz, anlamsız, manasız.
y. 13/35, 121/34, 199/05
[=3]
yer yer: Zaman zaman; birçok yerde.
y. 100/29, 120/26, 192/23
[=3]
yeryüzü: Dünya.
y.+nde 151/22
y.+ne 114/22
[=2]
yeşil: (T.) Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk.
y. 23/20, 71/24, 117/07, 128/12, 132/33, 159/11, 175/16, 178/11, 179/23, 185/23

y.+e 101/09
[=11]
yeşilimtrak: Yeşilimsi.
y. 35/27
[=1]
yet-: Bir gereksinimini karşılayacak, giderecek nicelikte olmak.
y.-er 48/31, 61/20, 148/25, 171/07
y.-erdi 195/28
y.-meyeceğinden 45/04
y.-mez 18/14, 49/11, 61/19
y.-mezdi 45/07
y.-mezmiş 117/28
y.-miyormuş 198/29
y.-ti 194/08
[=13]
yetim: (Ar.) Babası ölmüş olan (çocuk), babasız.
y. 14/20, 14/33
y.+lerdir 21/12
[=3]
yetiş-: (T.) Ulaşmak, ermek, varmak, vasıl olmak.
y. 158/17
y.-erek 38/10
y.-tiği 98/11
[=3]
yetişkin: (T.) Yetişmiş, olgunlaşmış.
y. 22/16, 25/35, 30/02
[=3]
yetiştir-: (T.) Sağlayıp vermek; çocuğun gelişip büyümesine özen göstermek; eğitim, öğrenim sağlamak.
y. 149/23, 158/15
y.-di 89/20
y.-mekten 13/15
[=4]
yığıl-: (T.) Yığma işine konu olmak veya yığma işi yapılmak.
y.-dığı 179/23
y.-miş 117/13, 178/13
[=3]
yığılı: (T.) Yığılmış olan.
y. 72/36, 103/09
[=2]

yıgın: (T.) Bir şeyin yığılmasıyla oluşturulan küme, tepe.

y. 160/04, 160/04
y.+ına 209/33, 214/34
y.+ının 8/18
y.+ları 25/15
[=6]

yıka-: (T.) Su veya başka bir sıvı kullanarak bir şeyi temizlemek.

y.-dı 178/08
y.-dığı 212/06
y.-maya 10/15
y.-rken 152/01
[=4]

yıkan-: (T.) Yıkama işi yapılmak veya yıkama işine konu olmak.

y.-dı 102/25
y.-dıktan 72/29, 162/33
y.-makla 24/26
y.-mayacağına 163/31
y.-miş 101/30
[=6]

yıkıl-: (T.) Herhangi bir sebeple çökmek, göçmek; devrilmek, yığılmak.

y.-a 15/09, 15/09
y.-an 31/32, 189/31
y.-dı 44/07, 95/30
[=6]

yıkıntı: (T.) Yıkılma, yıkım, mahvolma.

y.+lara 215/06
[=1]

yıl: (T.) Dünya'nın, Güneş çevresinde tam bir dolanım yapması için geçen 365 gün, 5 saat ve 49 dakikalık zaman.

y. 81/14
y.+dır 194/10
[=2]

yıl-: (T.) Bir işten gözü korkup vazgeçmek.

y.-dıkları 20/33
y.-maz 20/29
y.-mazlar 20/14
[=3]

yılan: (T.) Sürüngelemlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdengezen, uzun hayvan.

y. 147/03
y.+lar 105/17
[=2]

yıldır-: (T.) Gözdağı vermek.
y.-mak 96/24
[=1]

yıldırabil-: (T.) Yıldırma ihtimali veya imkânı bulunmak.

y.-eceğine 17/10
[=1]

yıldırım: (T.) Çok hızlı yapılan, olan.

y. 120/06
[=1]

yıldız: (T.) Çekirdeğinde oluşan füzyon sonucunda açığa çıkan enerjiyi uzaya ışınım biçiminde yayan, ışıklı gök cisimlerinden her biri.

y.+lara 91/18
y.+lardan 75/30
[=2]

yıldızlan-: Yıldızlanmak işi.
y.-ıyor 75/24
[=1]

yılışık: Yapmacık davranışlarla hoş görünmeye çalışsan.

y. 20/34, 24/03
[=2]

yıpratıcı: (T.) Gücü kıran, azaltan, yıpratıcı.

y. 186/34
[=1]

yırt-: (T.) Kâğıt, kumaş gibi bükülüp katlanan şeyleri parçalamak; vücudu kanatacak kadar derin çizmek.

y.-arak 211/34
y.-ılır 214/28
y.-maya 66/16
[=3]

yırtın-: (T.) Bir konuda kendini yoracak kadar çok uğraşmak.

y.-arak 118/06
[=1]

yiğit, -di: (T.) Güçlü ve yürekli, kahraman, alp.

y. 90/17, 138/01
[=2]

yine: (T.) Yeniden, bir daha, tekrar, gene.

y. 9/29, 20/05, 21/23,
22/12, 32/33, 39/24, 39/31, 40/06,
40/22, 47/16, 49/03, 49/11, 60/32,
66/20, 82/13, 103/34, 112/13, 153/25,
156/13, 156/21, 158/19, 163/33,
196/17, 210/14, 212/04

[=25]

yirmi: Bir sayı.

y. 32/25, 52/09, 67/02

y.+den 19/12

y.+sine 50/34

[=5]

yiyebilir: (T.) Yeme ihtimali
veya imkânı bulunmak.

y.-di 205/34

[=1]

yiyecek, -ği: Yenmeye
elverişli olan her şey.

y. 186/18, 195/04

[=2]

yoğurt, -du: (T.) Maya
katılarak koyulaştırılmış, beyaz,
kıvamlı bir süt ürünü.

y. 179/14, 205/34

[=2]

yok, -ku, -ğu: (T.)
Bulunmayan, mevcut olmayan (nesne,
kimse vb.), var kıştı.

y. 11/21, 11/23, 17/25,
35/37, 40/07, 40/09, 40/24, 41/23,
43/18, 43/18, 46/12, 50/05, 50/30,
54/14, 54/16, 58/01, 60/09, 62/22,
67/20, 68/21, 68/28, 70/11, 74/08,
76/04, 77/12, 77/31, 81/16, 84/23,
85/27, 89/06, 90/17, 94/06, 98/20,
102/30, 104/13, 123/16, 131/33,
132/05, 132/20, 134/15, 138/04,
150/27, 169/15, 170/09, 170/10,
170/12, 170/17, 170/20, 170/24,
171/04, 173/07, 176/15, 179/07,
183/28, 194/08, 194/17, 195/11,
201/09, 201/23, 201/24, 209/14

y.+ken 27/01, 143/18,
163/24

y.+lar 132/18

y.+muş 189/02

y.+muşsun 174/25

y.+sa 67/34, 105/15,

156/18

y.+tu 8/13, 11/06, 5/30,
23/03, 27/08, 33/24, 34/31, 36/21,
38/04, 45/02, 45/27, 47/33, 48/13,
49/23, 61/02, 66/05, 75/14, 84/30,
88/17, 88/23, 96/12, 97/23, 97/31,
100/32, 101/21, 103/06, 110/04,
115/10, 117/06, 120/37, 125/23,
126/16, 128/18, 129/18, 131/10,
132/35, 133/03, 133/05, 133/18,
133/30, 135/16, 137/04, 137/23,
141/05, 142/26, 145/21, 152/02,
156/14, 160/35, 161/14, 161/17,
161/20, 161/35, 162/14, 172/16,
178/11, 179/05, 179/26, 179/33,
180/11, 180/12, 181/01, 181/19,
182/10, 186/32, 191/28, 205/24,
208/24, 209/23, 212/06, 212/18

y.+tur 21/05, 50/35,
61/07, 151/30, 167/27, 171/30, 194/26
[=148]

yokla: (T.) Bakmak, gözden
geçirmek, kontrol etmek.

y.-dı 65/07, 120/02

[=2]

yokluk, -ğu: (T.) Yok olma,
bulunamama durumu, adem, ademiyet,
fıkdan, gaybubet.

y.+u 199/13, 200/12

y.+umda 196/31

y.+undan 28/26

[=4]

yoksa: "Aksi takdirde"
anlamında kullanılan bir söz.

y. 51/15, 53/12, 77/36,
80/15, 115/08, 123/11, 130/19, 189/37,
198/01

[=9]

yokuş: (T.) Yükselerek giden
yol.

y. 101/24

y.+suz 100/10

y.+ta 211/27

[=3]

yol: (T.) Karada, havada,
suda bir yerden bir yere gitmek için
aşılan uzaklık, tarik; davranış, tutum,
gidiş veya davranış biçimi.

y. 17/21, 41/34, 57/05,
68/30, 75/11, 99/23, 100/05, 104/14,
107/17, 120/25, 124/31, 125/20

y.+a 13/30, 45/10,
71/08, 72/11, 123/23, 131/08, 138/30,
147/10, 151/04, 186/08, 201/06,
204/25, 212/12, 213/22

y.+da 7/14, 41/29,
102/18, 110/04, 120/04, 125/15,
148/20, 150/24, 152/04, 154/08,
177/12, 186/23, 190/09, 196/20

y.+daki 36/32
y.+dan 63/17, 63/31,
70/09, 179/08, 189/16, 194/18

y.+lar 44/19
y.+lara 51/05, 97/20
y.+larda 22/25, 74/29,
102/21, 120/23, 125/23, 126/16,
196/08

y.+lardan 171/20
y.+ları 92/20
y.+larına 20/23, 95/33,
213/13

y.+larının 110/32
y.+u 36/36, 56/29,
109/33, 125/19, 128/08, 151/07,
190/05

y.+umu 62/25
y.+un 7/12, 7/16, 7/17,
65/10, 73/30, 119/05, 120/30, 124/14,
125/02, 125/21, 128/30, 136/26,
177/20, 203/14, 206/12, 211/20,
212/16

y.+una 97/28
y.+unda 43/13, 43/14
y.+undaki 176/33
y.+unu 18/24, 65/04,
72/23, 95/26, 124/18, 124/27, 168/10
[=99]

yolculuk, -ğu: (T.) Ülkeden
ülkeye veya bir ülke içinde bir yerden
bir yere gidiş veya geliş, gezi, seyahat,
sefer.

y. 137/21
y.+tan 208/26
y.+u 212/25
y.+un 123/30
[=4]

yol kes-: İssız yerlerde
soygunculuk yapmak.
y.-erek 69/03
[=1]

yol kesici: Yolda engelleme
yapıp soygun düzenleyen.

y. 17/24

[=1]

yolla-: (T.) Göndermek.

y. 158/28

y.-dı 137/13, 138/28

y.-dım 140/14

y.-yan 116/04

y.-yıp 135/35

y.-yorlardı 186/11

[=7]

yollan-: Yollama işi
yapılmak, gönderilmek.

y. 201/14

[=1]

yollu: Herhangi bir nitelikte,
biçimde.

y. 151/13

[=1]

yolun-: (T.) Yolma işi
yapılmak, çekilip koparılmak.

y.-uyor 93/22

[=1]

yont-: (T.) Bir şeye istenilen
biçimi vermek için dış bölümünü
keskin bir araçla biçmek, kesmek.

y.-armış 64/22

[=1]

yor-: (T.) Bir anlam vermek,
yorumlamak.

y.-maya 136/12, 205/23

y.-muştı 101/25

[=3]

yorgan: (T.) Yatakta
örtünmeye yarayan, içi pamuk, yün
vb. şeylerle doldurularak dikilmiş
geniş örtü.

y. 9/05, 93/21

y.+cağızı 10/34

y.+ı 10/14, 37/16,

39/35, 189/13

y.+ın 9/11, 9/15, 38/20,

54/03, 54/32, 156/32, 176/03, 176/06,

176/07, 176/08, 176/20, 204/18,

204/22

y.+ların 38/23, 39/08,

40/16

y.+lı 142/01

[=24]

yorgun: (T.) Çalışma vb. sebeplerle beden veya zihin etkinliği yavaşlayan, yorulmuş olan, bitap.

y. 52/21, 104/21, 105/07, 110/12, 134/07, 155/26, 181/09, 186/07, 187/02, 212/06

y.+du 133/08, 192/26

y.+um 63/31, 141/14

[=14]

yorgun argın: Çok yorulmuş, gücü kalmamış bir biçimde.

y. 24/32, 163/17

[=2]

yorgunlaş-: (T.) Yorgun hale gelmek.

y.-tığını 12/02

[=1]

yorgunluk, -ğu: Çalışma vb. sebeplerle bireyin ruh ve beden etkinlikleri açısından verimlilik düzeyinin azalması, bitaplık.

y. 72/22, 88/16, 100/08, 102/15, 146/03, 206/15

y.+la 127/12

y.+tan 84/34, 134/04,

187/06

y.+unu 140/07

[=11]

yorucu: (T.) Çok yoran, yorgunluğa yol açan.

y. 120/34, 208/26

[=2]

yorul-: (T.) Yorgun duruma gelmek.

y.-an 204/15

y.-duğunu 26/18, 37/22,

142/35

y.-dum 85/06

y.-dun 139/32

y.-mak 30/11

y.-muş 91/19

y.-muştı 201/05

y.-up 33/35

[=10]

yosunlu: Yosunu olan, yosunla kaplanmış olan.

y. 116/19

[=1]

yosun tut-: Üzerini yosun bağlamak.

y.-an 19/08

[=1]

yudum: (T.) Sıvı içiminde ağza alınan miktar.

y. 88/36, 163/06

y.+da 62/08

[=3]

yukarı: (T.) Bir şeyin üst bölümü, fevk, aşağı karşıtı.

y. 52/14, 56/34, 61/04, 62/04, 62/32, 63/34, 72/30, 76/12, 76/14, 76/31, 85/32, 86/22, 96/09, 103/34, 117/12, 139/08, 141/17, 152/02, 159/10, 174/24, 176/02, 178/08, 178/18, 178/29, 192/17, 205/32

y.+da 76/29, 116/28,

118/02, 160/30, 182/27

y.+dakinin 194/08

y.+dan 89/23, 158/34,

169/20

y.+larında 129/28

y.+ya 11/24, 29/06,

125/03, 157/09, 161/10

[=41]

Yukarıcaş-: Romanda adı geçen bir yer.

y.+daki 19/15

y.+dan 168/10

[=2]

yum-: (T.) Kısarak kapamak, sıkarak kapalı duruma getirmek.

y.-arak 114/18

y.-duğu 109/15

[=2]

yumruk, -ğu: (T.) Parmakların kapanmasıyla elin aldığı biçim.

y. 21/26, 43/09

y.+ları 15/14, 78/05,

179/26, 196/13

y.+larını 193/23,

204/17, 214/29, 214/35

y.+un 56/02, 190/33

y.+unu 32/10, 44/05,

215/04

[=15]

yumrukla-: (T.) Yumrukla vurmak.

y.-dı 138/33

y.-yordu 204/19 [=2]	52/20, 53/16, 53/24, 53/27, 53/31, 54/03, 54/08, 54/23, 54/31, 54/34, 55/02, 55/12, 55/21, 55/27, 57/28, 58/08, 58/12, 58/22, 59/03, 59/10, 59/17, 59/28, 60/04, 60/05, 60/12, 60/32, 61/28, 64/03, 64/16, 65/03, 65/05, 65/09, 66/15, 68/28, 69/03, 69/05, 69/08, 69/09, 69/15, 69/30, 70/20, 70/23, 70/33, 71/01, 71/03, 71/10, 73/32, 74/01, 74/20, 74/24, 75/02, 75/08, 75/14, 76/14, 76/25, 76/30, 77/07, 77/16, 77/23, 77/33, 78/03, 78/06, 78/10, 78/15, 78/21, 78/27, 78/31, 79/02, 79/13, 79/16, 79/30, 79/32, 80/30, 81/02, 81/03, 81/04, 81/10, 81/23, 81/27, 81/32, 82/23, 83/07, 83/12, 83/16, 83/20, 83/23, 84/02, 84/29, 85/03, 85/04, 102/30, 102/36, 105/27, 105/31, 106/10, 107/03, 111/05, 111/17, 112/03, 112/04, 112/05, 112/36, 113/05, 113/11, 113/19, 113/24, 113/27, 113/29, 114/07, 114/32, 114/34, 115/04, 115/26, 116/09, 116/26, 116/30, 116/35, 117/01, 117/16, 117/22, 117/26, 118/09, 118/12, 118/19, 118/20, 119/02, 119/04, 119/06, 119/09, 119/23, 119/24, 119/29, 120/20, 120/29, 120/35, 121/05, 121/09, 121/15, 121/21, 122/01, 122/03, 122/12, 122/14, 122/21, 122/23, 122/32, 122/33, 122/35, 123/02, 123/03, 123/12, 123/15, 123/18, 123/26, 124/11, 124/12, 124/21, 124/25, 124/28, 125/14, 125/24, 125/27, 126/04, 126/06, 126/13, 126/23, 127/11, 127/19, 127/34, 128/04, 128/17, 128/25, 128/28, 129/24, 130/17, 130/19, 131/28, 132/10, 132/18, 134/11, 134/20, 134/30, 135/01, 135/09, 137/13, 137/35, 139/20, 139/24, 140/26, 140/33, 141/01, 141/10, 141/16, 141/18, 141/20, 142/06, 142/13, 142/34, 143/21, 143/26, 143/26, 144/27, 144/30, 144/35, 145/27, 147/14, 147/24, 148/19, 148/30, 149/32, 149/34, 150/10, 152/01, 152/03, 152/09, 152/16, 152/20, 152/27,
yumurta: (T.) Kanatlı hayvanların çoğalmasını sağlayan kabuklu bir besin maddesi. y. 47/06, 179/14 y.+yı 184/36 [=3]	
yumuşak: (T.) Öfkesi, kızgınlığı, inadi geçmek. y.-r 62/01 [=1]	
yumuşak: (T.) Dokunulduğunda veya üzerine basıldığında çukurlaşan, eski biçimini kaybeden, katı karşıtı. y. 212/28, 214/23 [=2]	
yumuşaklaş-: Yumuşak bir duruma gelmek, yumuşamak. y.-ır 16/18 [=1]	
yumuşat-: Sertliğini gidermek, yumuşak duruma getirmek. y.-ıyordu 214/03 [=1]	
yunak, -ğı: Hamam. y.+ta 63/11 [=1]	
Yunus Ağa: Romanda adı geçen biri. y. 39/22, 41/28, 41/35, 52/02 y.+nın 42/04 y.+nın 42/06 [=6]	
Yusuf: Romanın başkahramanı. y. 9/20, 9/21, 11/25, 11/27, 15/21, 15/27, 16/25, 16/30, 17/06, 17/08, 18/12, 18/34, 21/14, 21/21, 21/26, 21/29, 22/04, 22/23, 22/26, 23/07, 25/07, 26/04, 26/14, 26/15, 26/17, 26/24, 27/01, 27/24, 27/29, 28/04, 29/14, 29/25, 29/29, 30/29, 31/24, 31/34, 32/04, 32/13, 32/15, 34/20, 35/05, 35/13, 35/18, 35/22, 36/09, 36/16, 36/22, 36/26, 36/33, 37/08, 37/20, 37/22, 38/09, 38/13, 38/31, 39/06, 42/35, 44/04,	

153/02, 153/07, 153/10, 153/17, 213/17, 213/20, 213/30, 214/18,
153/33, 155/07, 155/11, 155/18, 214/34
155/20, 156/05, 156/09, 156/13, y.+a 17/03, 18/31,
156/35, 157/24, 157/32, 158/04, 21/28, 22/04, 22/32, 28/02, 31/07,
158/08, 158/13, 158/16, 158/17, 34/31, 37/15, 38/27, 51/32, 53/07,
158/18, 158/21, 158/24, 158/28, 54/20, 56/04, 56/05, 57/26, 62/01,
158/28, 160/14, 161/24, 161/26, 77/02, 78/13, 80/25, 85/09, 109/02,
161/31, 162/02, 162/08, 162/10, 117/25, 119/22, 120/19, 140/08,
162/30, 163/34, 164/14, 164/20, 140/23, 143/08, 144/15, 146/18,
165/20, 166/03, 166/06, 166/11, 148/16, 149/19, 149/29, 152/33,
166/18, 166/33, 166/36, 167/10, 155/15, 157/05, 158/20, 166/29,
167/34, 168/09, 168/12, 168/15, 167/06, 169/08, 171/31, 176/22,
169/19, 169/20, 169/28, 170/13, 176/27, 179/01, 182/23, 182/24,
171/09, 171/11, 171/14, 171/21, 185/13, 186/15, 186/19, 188/01,
171/26, 171/27, 172/04, 172/13, 188/27, 190/29, 191/20, 192/31,
172/16, 172/26, 173/09, 173/16, 198/13, 199/32, 208/10, 208/18,
173/31, 173/37, 174/03, 174/09, 209/30
174/11, 174/14, 174/27, 174/33, y.+çuğum 174/17
175/01, 175/07, 175/21, 175/26, y.+la 27/27, 55/29,
176/04, 176/10, 176/14, 177/08, 66/02, 112/32, 138/11, 141/31, 148/03,
177/14, 177/18, 177/29, 178/02, 159/31
178/15, 178/27, 178/29, 179/05, y.+ta 108/23, 108/26,
179/06, 179/08, 179/13, 179/27, 108/35
179/33, 180/05, 180/13, 180/16, y.+taki 175/03
180/21, 180/23, 180/27, 181/03, y.+tan 162/06, 189/19,
181/10, 181/15, 181/21, 181/25, 198/34
182/19, 182/29, 183/11, 183/16, y.+tu 53/03, 108/18
185/03, 185/06, 186/06, 187/01, y.+u 11/24, 16/33,
187/06, 188/21, 188/31, 189/12, 22/29, 31/29, 32/11, 34/33, 35/34,
189/12, 189/24, 189/33, 189/33, 43/02, 52/02, 59/12, 72/09, 80/04,
190/03, 190/31, 191/24, 191/30, 82/28, 82/32, 84/32, 85/02, 105/19,
192/01, 192/08, 192/14, 192/19, 108/01, 121/31, 130/13, 134/10,
194/01, 194/06, 194/35, 195/06, 144/10, 144/25, 145/10, 148/10,
195/25, 195/34, 196/02, 196/13, 149/12, 150/23, 153/04, 154/08,
196/18, 197/01, 197/14, 197/25, 157/31, 161/11, 163/21, 169/06,
198/26, 200/11, 201/10, 201/16, 172/11, 176/25, 177/19, 182/10,
201/19, 201/24, 201/27, 201/30, 183/05, 186/13, 186/20, 188/30,
201/36, 202/03, 202/06, 202/10, 192/26, 203/18, 205/04, 205/27,
202/11, 202/26, 202/26, 202/29, 206/06
203/01, 203/04, 203/31, 204/07, y.+um 9/19, 80/27,
204/16, 204/24, 204/28, 205/06, 80/27
206/01, 206/04, 206/09, 206/29, y.+un 11/14, 16/19,
207/14, 207/18, 208/06, 208/21, 16/22, 17/04, 18/08, 21/24, 22/24,
208/29, 208/31, 208/34, 209/03, 22/30, 23/13, 25/01, 28/05, 29/09,
209/10, 209/32, 209/37, 210/02, 31/11, 32/10, 34/13, 34/17, 34/26,
210/06, 210/28, 210/30, 210/33, 35/03, 36/18, 37/06, 37/34, 51/35,
211/01, 211/07, 211/09, 211/12, 52/04, 52/06, 52/08, 52/12, 52/30,
211/15, 211/16, 211/21, 211/28, 53/22, 54/10, 55/10, 56/25, 58/05,
211/33, 212/10, 212/19, 213/02, 59/06, 59/30, 60/27, 65/08, 68/23,
69/17, 69/28, 70/04, 72/14, 73/30,

73/36, 74/13, 75/23, 76/12, 77/18,
78/19, 78/23, 80/34, 81/19, 83/26,
83/32, 84/34, 85/11, 89/31, 100/15,
108/06, 108/09, 108/22, 110/09,
111/14, 111/37, 112/01, 113/16,
121/24, 121/28, 121/35, 122/07,
122/11, 122/29, 123/05, 123/32,
124/04, 124/07, 124/19, 126/28,
127/13, 127/31, 129/23, 130/03,
138/15, 138/16, 139/28, 141/32,
142/19, 142/31, 145/25, 146/31,
147/04, 148/01, 148/34, 149/06,
149/35, 150/17, 155/01, 158/33,
160/23, 160/35, 161/13, 165/28,
166/29, 172/25, 173/12, 174/05,
175/04, 177/06, 178/20, 179/03,
181/06, 181/19, 181/27, 182/26,
188/23, 189/04, 191/27, 193/29,
194/04, 196/36, 197/18, 197/31,
198/04, 198/16, 198/19, 198/21,
199/13, 200/13, 200/30, 201/01,
202/14, 203/14, 206/14, 207/28,
211/03, 211/17, 212/18, 212/30

y.+una 55/32

y.+undan 190/33

y.+unla 17/32

[=743]

Yusuf Ağa: Yusuf, romanın başkahramanı.

y. 37/14, 137/28,

139/07

y.+mız 53/09

y.+sını 53/19

y.+yı 53/12

[=6]

Yusuf Efe: Yusuf, romanın başkahramanı.

y. 43/05

[=1]

Yusuf Efendi: Yusuf, romanın başkahramanı.

y. 167/31, 169/26

[=2]

yusyuarlak: Çok yuvarlak.

y. 157/19

y.+tı 91/22

[=2]

yut-: (T.) Haksız olarak kendine mal etmek, zorbalıkla elinden almak.

y.-an 190/27

[=1]

yutkun-: (T.) Tükürüğünü yutmak veya bir şey yutuyormuş gibi gırtlığı hareket ettirmek.

y.-amıyordu 204/04

y.-du 174/27

[=2]

yutkunabil-: (T.) Yutkunmak ihtimali veya imkânı bulunmak.

y.-iyordu 205/30

[=1]

yuva: (T.) Genellikle ailenin oturduğu ev.

y.+sı 13/20, 33/32

[=2]

yuvarla-: (T.) Sözü belirsizce, anlaşılmayacak biçimde söylemek; istekle ve çabucak yemek veya içmek.

y.-dı 140/22, 149/31

[=2]

yuvarlak, -ğı: (T.) Top veya küre biçiminde olan, müdevver.

y. 144/18, 150/08

y.+lık 155/08

y.+tan 20/05

[=4]

yuvarlan-: (T.) Devrilmek, düşmek.

y.-acak 157/12

y.-an 75/06

y.-dı 21/27, 32/11,

90/35, 104/35

y.-dığımı 209/11

y.-ıp 83/05

y.-iyor 80/33

y.-maya 214/36

[=10]

yük: (T.) Araba, hayvan vb.nin taşıdığı şeylerin hepsi.

y. 8/30, 118/28

y.+e 163/25

y.+ten 105/28

y.+ünü 133/33

[=5]

yüklen-: (T.) Yükleme işi yapılmak veya yükleme işine konu olmak.

y.-ecek 215/08

y.-ip 201/16
[=2]
yüklü: (T.) Çok fazla, pek çok.
y. 86/30
[=1]
yük ol-: Zahmet, sıkıntı vermek.
y.-maktan 152/36
[=1]
yüksek, -ği: (T.) Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, alçak karşıtı.
y. 8/31, 88/32, 96/30, 99/21, 120/33, 129/28, 136/21, 157/03, 212/14
[=9]
yüksel-: (T.) Yüksেğe çıkmak; artmak.
y.-diği 79/09, 214/03
y.-diğini 176/10
y.-en 30/07, 100/28, 179/31
y.-ip 75/11, 209/01
y.-iyor 7/18, 19/13, 126/30, 128/26, 175/20
y.-iyordu 101/33, 125/03
y.-iyorlardı 101/13
y.-mek 12/14
y.-mesini 136/09
y.-mişti 135/22, 204/04
[=20]
yükselt-: (T.) Yüksеğe çıkarmak, yukarı kaldırmak.
y.-iyordu 176/06
y.-mek 13/25
y.-ti 76/13, 87/11
y.-tiği 69/21
[=5]
yükünü tut-: Çok zengin olmak, zenginleşmek.
y.-acağa 165/14
y.-madan 165/12
[=2]
yün: koyun tüyü.
y. 136/15, 192/16
[=2]
yürek, -ği: (T.) Kalp; bir kimsenin ruhsal yönü, gönül.

y. 61/31, 100/13
y.+ciği 43/23
y.+i 43/23, 73/28, 82/35, 98/01, 116/20, 122/28, 133/21, 178/24, 183/20
y.+im 63/03, 63/35, 184/11, 184/16
y.+ime 41/21
y.+in 43/27
y.+lerine 161/15
[=19]
yürekli: (T.) Tehlikeyi korkusuzca karşılayan, hiçbir şeyden korkusu olmayan, gözü pek, babayiğit, koçak, cesaretli, cesur, cüretli, cüretkâr.
y.+ler 43/35
[=1]
yürü-: (T.) Adım atarak ilerlemek, gitmek; yol almak.
y. 122/36
y.-dü 9/15, 32/04, 36/26, 64/16, 65/22, 83/14, 93/11, 102/21, 114/08, 114/18, 117/04, 118/15, 119/28, 120/04, 120/33, 172/12, 207/13, 207/21, 211/31
y.-dük 42/02
y.-düklerini 162/02
y.-dükten 72/27, 211/27
y.-düler 30/06, 36/31, 68/35
y.-düm 64/07, 104/14
y.-mekten 100/04
y.-meli 171/20
y.-memesini 35/01
y.-meye 36/35, 76/07, 80/20, 92/24, 115/27, 136/24, 196/03
y.-müş 40/33
y.-müştü 189/03
y.-rken 196/08
y.-yecek 15/31
y.-yecekti 110/04, 215/08
y.-yen 141/20, 154/18
y.-yerek 114/24, 213/15
y.-yor 100/23
y.-yormuş 80/21
y.-yüşünden 146/12
[=52]

yürüt-: (T.) Yürütme işini yaptırmak.

y.-meye 32/23, 56/01

y.-meyecek 106/07

y.-tüğünü 115/12

[=4]

yüz(1): (T.) Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm; bir kumaşın dikiş sırasında dışa getirilen gösterişli bölümü; nedeniyle, sebebiyle.

y. 123/36, 143/32, 190/15

y.+de 132/34

y.+den 101/26

y.+e 81/31

y.+le 104/02, 107/07, 195/06, 195/20, 195/22

y.+leri 23/22

y.+lerini 96/31, 154/29

y.+lü 9/02, 26/12, 41/33, 176/06, 204/22

y.+ü 30/34, 31/12, 35/25, 39/35, 43/08, 45/27, 48/19, 49/05, 53/26, 55/21, 59/13, 64/04, 68/08, 70/04, 73/33, 78/02, 79/31, 98/25, 104/23, 105/07, 116/04, 123/35, 130/15, 139/21, 142/32, 153/05, 160/19, 163/35, 166/32, 172/12, 180/14, 182/33, 183/36, 192/22, 194/02, 213/26, 213/33, 214/12

y.+üme 41/08, 41/29, 43/17, 62/10

y.+ünde 47/32, 64/13, 69/09, 75/15, 78/16, 88/16, 104/32, 120/13, 203/16, 208/19

y.+ündeki 192/29

y.+ünden 84/35, 97/35, 121/29

y.+üne y. 10/21, 31/03, 31/04, 31/23, 32/06, 35/30, 40/27, 43/36, 53/29, 54/10, 55/10, 65/11, 66/20, 67/33, 74/01, 77/23, 87/05, 90/07, 113/16, 122/03, 122/28, 123/05, 128/03, 131/14, 132/33, 137/33, 141/20, 143/10, 143/28, 158/31, 159/27, 165/06, 170/13, 177/21, 186/26, 188/09, 188/18, 189/10, 192/23, 192/35, 193/29, 196/11, 196/25, 196/36, 207/18, 208/03, 208/27, 211/33, 212/01, 212/03

y.+ünü y. 22/28, 23/04, 41/05, 49/17, 51/09, 71/24, 73/16, 80/10, 83/16, 83/26, 89/17, 116/26, 123/32, 127/35, 142/13, 143/19, 152/01, 152/13, 157/28, 157/33, 161/36, 175/32, 181/09, 187/13, 194/08, 196/13, 202/09, 204/10, 213/32

y.+ünün 35/32, 85/31, 91/02, 112/33, 155/16, 155/33

y.+üyle 91/05, 148/07, 163/29

[=164]

yüz(2): (T.) Bir sayı.

y. 89/35, 124/31

[=2]

yüz-: (T.) Herhangi bir durumun en aşırı derecesinde olmak.

y.-üyordu 74/18

[=1]

yüzbaşı: Orduda rütbesi üsteğmenle binbaşı arasında olan subay.

y.+sına 105/04

[=1]

yüz bul-: İlgî ve yakınlık bulmak.

y.-salar 21/02

[=1]

yüzlerce: (T.) Pek çok, çok sayıda.

y. 73/17

[=1]

yüz suyu dök-: Onurunu sarsacak kadar çok yalvarmak.

y.-mektense 111/18

[=1]

yüzsüz: (T.) Utanmaz, sıkılmaz, çekinmez, arsız.

y. 20/34

[=1]

yüztut-: Bir şey olmak üzere bulunmak.

y.-an 141/24

[=1]

yüzük, -ğü: Yüzük oyunu.

y. 28/26

[=1]

yüzükoyun: (T.) Yüzüstü.

y. 85/34, 159/01,
159/16

[=3]

yüzünden: (T.) –den dolayı, -
den ötürü, nedeniyle.

y. 24/11, 68/22

[=2]

yüzüstü: (T.) Yüzü yere
gelecek biçimde, yüzükoyun;
başlanmış fakat tamamlanmamış bir
durumda.

y. 36/06, 90/34, 95/23

[=3]

yüz yüze: Karşı karşıya,
vicahen.

y. 85/37, 118/31

[=2]

Z	163/02, 163/15, 164/17, 164/20, 164/23, 168/13, 170/18, 174/01, 174/05, 175/27, 176/19, 177/22, 177/26, 180/28, 186/15, 188/17, 189/36, 192/34, 193/02, 193/08, 194/06, 194/16, 197/12, 199/31, 201/13, 201/30, 203/07, 205/03, 206/30, 207/17, 208/35, 209/10, 212/26, 212/27, 212/30
zaaf: (Ar.) Düşkünlük. z.+ı 71/33 z.+ını 10/18 [=2]	
zabit: (Ar.) Tutanak. z. 98/10 [=1]	
zabit: (Ar.) Rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan asker. z. 14/06 z.+i 208/12 [=2]	z.+a 41/15, 69/09, 155/15, 160/17, 187/03, 198/32, 204/24, 208/25, 212/23 z.+da 31/32, 50/01, 56/18, 76/10, 91/26, 105/07, 129/10, 149/22, 159/05, 174/35, 206/23, 210/14
zail: (Ar.) Yok olan, ortadan kalkan. z. 168/29 [=1]	z.+dan 9/27, 21/31, 62/10, 81/07, 117/30, 176/31, 177/06, 205/10
zakkum: (Ar.) Zakkumgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, ağı ağacı, ağı çiçeği. z. 114/27 [=1]	z.+dır 47/07 z.+ı 63/12, 190/35 z.+ın 29/22, 160/11 z.+ına 76/10 z.+ında 205/27 z.+ından 73/01 z.+ını 84/02, 181/30 z.+ıydı 186/09 z.+ki 16/12, 73/21, 89/12, 93/36, 119/11, 122/30, 133/04, 168/02
zaman: (Ar.) Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit. z. 9/32, 10/30, 11/29, 12/32, 13/01, 17/08, 18/31, 19/06, 26/04, 27/12, 33/23, 34/24, 34/32, 36/21, 38/11, 38/33, 41/24, 41/34, 45/34, 47/30, 49/09, 50/15, 50/28, 51/27, 52/01, 52/13, 52/17, 52/21, 56/05, 56/17, 63/07, 68/28, 70/35, 71/26, 71/33, 72/09, 74/27, 75/11, 75/11, 75/21, 78/18, 79/02, 82/21, 85/27, 85/27, 85/37, 87/07, 87/07, 89/05, 92/09, 94/25, 101/07, 102/33, 103/34, 106/29, 108/11, 109/15, 110/12, 110/23, 111/10, 112/03, 115/33, 117/30, 117/31, 118/22, 119/12, 120/06, 121/32, 122/20, 124/15, 125/23, 125/32, 130/02, 130/10, 130/11, 135/01, 135/32, 137/22, 144/20, 144/25, 145/16, 145/25, 146/08, 146/14, 147/33, 148/12, 148/36, 151/29, 153/05, 155/04, 159/10, 161/02, 162/10,	z.+kinden 187/15 z.+la 57/11, 108/11, 112/01 z.+lar 16/07, 17/12, 25/09, 40/03, 41/07, 53/32, 96/21, 100/06, 139/37, 142/12, 145/13, 146/23, 148/27, 150/37, 162/06, 164/13, 170/29, 181/20, 188/22, 190/34, 191/02 z.+lara 105/12, 193/16 z.+larda 17/16, 24/14, 24/15, 40/18, 56/28, 85/09, 85/11, 86/02, 106/27, 107/31, 131/21, 136/22, 136/27, 143/09, 145/29, 171/21, 190/20, 190/21 z.+ları 103/20, 145/07 z.+larında 127/27, 184/31 z.+larımı 106/25 [=226]

zaman zaman: Ara sıra.
z. 157/36, 198/13
[=2]
zannedilebil-: (Ar.+T.)
Sanılma ihtimali veya imkânı
bulunmak.
z.-irdi 31/05
[=1]
zannet-: (Ar.+T.) Sanmak.
z. 58/27
z.-ebilirdi 16/21
z.-enler 55/33
z.-erek 180/13, 207/11
z.-erlerdi 33/17
z.-iyor 167/25
z.-iyordu 27/32, 56/04,
57/21, 188/29
z.-mese 34/20
z.-ti 13/31, 101/05,
177/31
z.-tiği 83/30, 146/23,
204/33, 209/21
z.-tiğimizden 60/02
[=20]
zapt et-: (Ar.+T.) Zorla
almak; tutmak.
z.-emeyerek 78/08
z.-erler 170/32
z.-mese 122/10, 178/25
z.-mesini 41/10
z.-ti 206/01
[=6]
zaptiye: (Ar.) Osmanlı
Devleti'nde toplum güvenliğini
sağlamakla görevli askerî polis
kuruluşundan olan er.
z. 36/04
z.+lere 92/16
z.+nin 109/32
[=3]
zarar: (Ar.) Bir şeyin, bir
olayın yol açtığı çıkar kaybı veya
olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan,
mazarrat.
z.+da 47/22
z.+dayız 48/17
z.+ı 151/29, 168/29,
168/30
z.+la 151/06
[=6]

zarf: (Ar.) İçine mektup veya
başka kağıtlar konulan kağıttan kese.
z.+larla 168/21
[=1]
zarfında: Belli bir sürede,
belli bir süre içinde.
z.+ında 84/01
[=1]
zaten: (Ar.) Doğrusu,
doğrusunu isterseniz, esasen, zati.
z. 10/33, 11/08, 15/11,
23/07, 50/33, 53/10, 69/20, 69/26,
82/23, 82/30, 94/11, 96/05, 96/26,
97/30, 105/13, 114/10, 117/09, 132/26,
138/17, 151/31, 152/17, 161/03,
165/04, 185/07, 186/26, 190/02,
195/26, 209/14
[=28]
zati: (Ar.) Zaten.
z. 39/29, 137/23
[=2]
zavallı: Acınacak kadar kötü
durumda bulunan; gücü bir şeye
yetmeyen, âciz.
z. 14/19, 15/24, 21/06,
30/04, 40/36, 48/03, 56/31, 85/22,
88/24, 93/22, 99/14, 99/25, 108/13,
135/26, 198/16
z.+lar 154/21
z.+ların 26/18
z.+ya 97/23, 180/18
[=19]
zayıf: (Ar.) Eti, yağı az olan,
sıska, cılız, arık (insan veya hayvan);
kişilik ve ruhsal yönden yeterli
olmayan, yeteneksiz.
z. 20/15, 144/28,
152/12, 165/27, 200/28, 210/32
z.+tı 200/22
[=7]
zayıfla-: Zayıf olmasına yol
açmak.
z.-makta 107/29
z.-miş 139/21
[=2]
zayıflat-: Zayıf duruma
gelmek.
z.-tığ 57/06
[=1]

zayıflık, -ği: Zayıf olma durumu.

z. 35/26

[=1]

zehir: (Far.) Organizmaya girdiğinde kimyasal etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve miktarına göre canlıyı öldürebilen madde, ağı, sem; büyük üzüntü, acı, keder, sıkıntı.

z. 180/06

z.+in 101/18

z.+ini 200/23

z.+leri 185/04

[=4]

zehirli: Zehirli olan.

z. 83/26

[=1]

zeka: (Ar.) İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı, anlak, dirayet, zeyreklik, feraset.

z.+sını 97/27

[=1]

zemin: (Ar.) Taban, döşeme, yer.

z.+i 37/24, 139/16

z.+in 87/15, 204/21

z.+ini 127/24

[=5]

zeminli: Zemini olan.

z. 155/27

[=1]

zenci: (Ar.) Siyah ırktan olan kimse, siyahi.

z.+yi 67/15

[=1]

zengin: (Far.) Parası, malı çok olan, varlıklı, variyetli.

z. 32/28, 51/04, 54/18, 54/27, 56/16, 84/24, 97/15

[=7]

zevk: (Ar.) Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmedinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz; eğlence.

z. 28/12, 81/32, 146/21

z.+i 28/04, 50/09

z.+inde 51/17

z.+ini 12/02

z.+leri 146/18

z.+lerini 116/02

z.+se 109/28

z.+ti 28/14

[=11]

zevk al-: (Ar.+T.)

Hoşlanmak, beğenmek.

z.-dığı 112/25

[=1]

zeybek, -ği: Batı Anadolu efesi.

z.+leri 39/29

[=1]

zeytin: Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 12-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç; bu ağacın taze yem yeşil, sonradan karararak, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi.

z. 25/13, 26/10, 26/27, 35/04, 36/14, 114/04, 114/20, 124/31, 181/15, 186/08, 201/14, 211/19, 214/33

z.+de 21/11

z.+i 45/02

z.+imiz 170/05

z.+ler 125/04

z.+lerin 19/21, 100/33, 101/07, 114/08, 128/12

z.+lerinin 71/17

[=23]

zeytinlik, -ği: Zeytin yetiştirilen alan.

z. 24/11, 107/01, 111/13, 140/12

z.+e 26/06, 35/05, 65/23

z.+i 49/10

z.+in 25/16, 107/02

z.+inde 60/27

z.+le 174/36

z.+ler 100/22, 101/11, 206/12

z.+lere 26/22

z.+lerin 100/28, 210/12

z.+te 84/02, 106/26,

119/11

[=21]
Zeytinli Köyü: Balıkesir ilinin Edremit ilçesine bağlı köy.
 z.+nden 211/25
 z.+ne 203/29
 [=2]
zeytinyağı: Zeytin tanelerinden çıkarılan bitkisel yağ.
 z. 82/19, 117/11
 z.+na 73/18, 73/23
 [=4]
zırhlı: Büyük bir bölümü mermilere ve uçak bombalarına karşı bir zırhla korunmuş, genellikle büyük tonajlı açık deniz gemisi.
 z.+larının 164/30
 [=1]
zıt, -ddı: (Ar.) Karşıt, ters.
 z. 198/07
 [=1]
zifir: İpekli kumaş.
 z.+den 29/26
 [=1]
zifiri: (Ar.) Çok koyu.
 z. 125/35
 [=1]
zifiri karanlık, -ği: Çok koyu karanlık.
 z. 124/06, 37/05
 [=2]
zihin: (Ar.) Bellek, an; bilinç, dimağ.
 z. 205/23
 z.+i 49/06
 z.+inde 79/18, 213/05
 z.+inden 106/35,
 118/24, 144/04, 155/32, 166/22,
 184/06
 z.+ini 135/17, 212/12
 z.+inin 171/21
 z.+leri 164/23
 [=14]
zikir: (Ar.) Bir tarikata bağlı olanların Tanrı'nın adını art arda söylemesi.
 z. 28/30
 z.+e 29/03
 [=2]
zikredil- (Ar.+T.) Adı anılmak.

z.-en 20/24
 [=1]
zilli: Zili olan, üstünde zili bulunan.
 z. 86/26, 146/29
 [=2]
zincir: (Far.) Birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ; art arda gelen şeylerin oluşturduğu dizi.
 z.+i 83/06, 171/22
 z.+ler 204/32
 [=3]
zindelik, -ği: Dinçlik, canlılık, sağlamlık.
 z. 140/07
 [=1]
ziya: (Ar.) Işık.
 z. 128/13
 [=1]
ziyade: (Ar.) Çok, daha çok, daha fazla.
 z. 10/35, 12/10, 15/23,
 17/14, 20/24, 27/20, 33/20, 35/26,
 35/33, 60/15, 87/02, 89/29, 108/34,
 110/02, 135/17, 154/33, 170/24,
 181/31, 189/29, 191/20, 204/12,
 205/01
 z.+siyle 15/16
 [=23]
ziyafet: (Ar.) Eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek, şölen, toy.
 z.+lere 44/14
 z.+lerinden 177/13
 [=2]
ziyan: (Far.) Zarar.
 z.+da 47/18
 z.+ı 47/29
 [=2]
ziyaret: (Ar.) Birini görmeye, biriyle görüşmeye gitme, görüşme.
 z.+i 45/20, 166/18
 z.+ine 96/22
 z.+ler 185/29, 185/33
 z.+lere 186/15
 z.+leri 108/08, 185/31
 z.+lerinden 107/30
 z.+ten 112/14

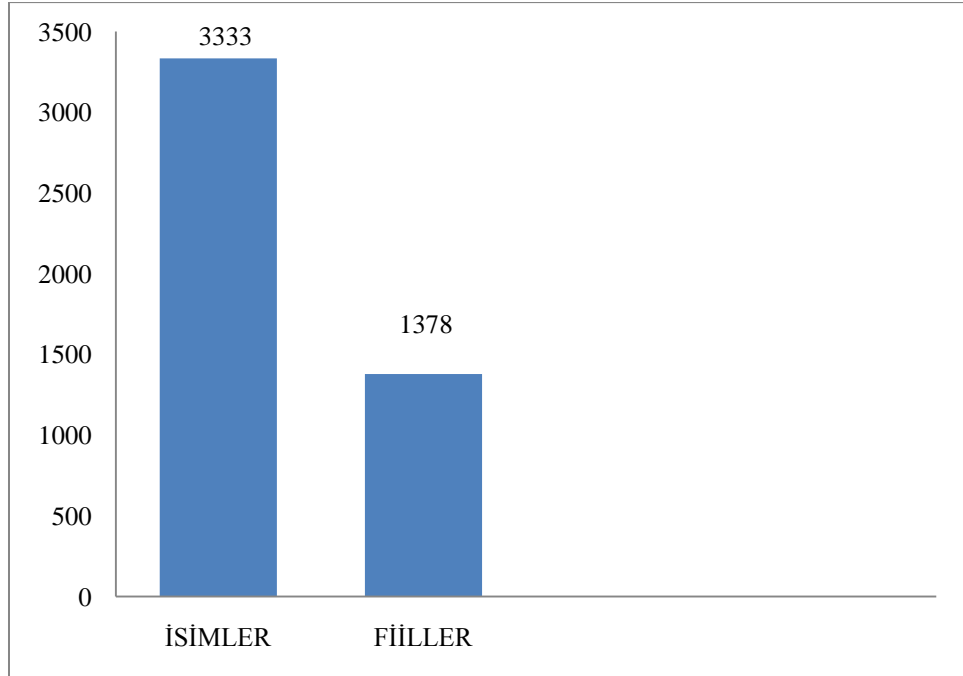
[=10]
zonkla-: Vücutun bir yeri nabız atışı gibi, kesik kesik ağrımak veya sancımak.
z.-ma 102/15
z.-maya 147/08, 192/36
z.-yordu 134/06, 193/24
[=5]
zonk zonk at-: "Vücutun bir yeri çok zonklamak" anlamındaki zonk zonk zonklamak deyimlerinde geçer.
z.-ıyordu 83/32
[=1]
zor: (Far.) Sıkıntı ve güçlükle yapılan, kolay karşıtı; baskı.
z. 62/18, 67/29, 72/08, 103/29, 118/07, 148/31, 168/09
z.+la 20/16, 32/23, 90/33, 174/20, 174/29
[=12]
zorla-: Üstelemek, ısrar etmek.
z.-dıkça 152/10
z.-madan 120/03
[=2]
zuhur et-: (Ar.+T.) Ortaya çıkmak, görünmek, belirlemek.
z.-emezdi 105/18

z.-medi 34/17, 97/28
[=3]
zulüm: (Ar.) Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, kaygı, eziyet, cefa.
z.+üne 106/37
[=1]
zurna: (Far.) Ağaçtan yapılan, iki karış boyunda, ağız bölümü yayvan, keskin bir ses çıkaran ve çoğu zaman davulla veya dümbelekle birlikte çalınan nefesli çalgı.
z. 88/07, 90/26, 91/09, 154/17
z.+lar 88/23, 153/33
[=6]
zurnacı: Zurna çalan kimse, zurnazen.
z. 91/11
z.+lar 91/32
z.+ların 88/09
[=3]
züğürt: Parasız, yoksul, meteliksiz olan (kimse).
z.+tü 66/06
z.+ü 33/19
[=2]

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

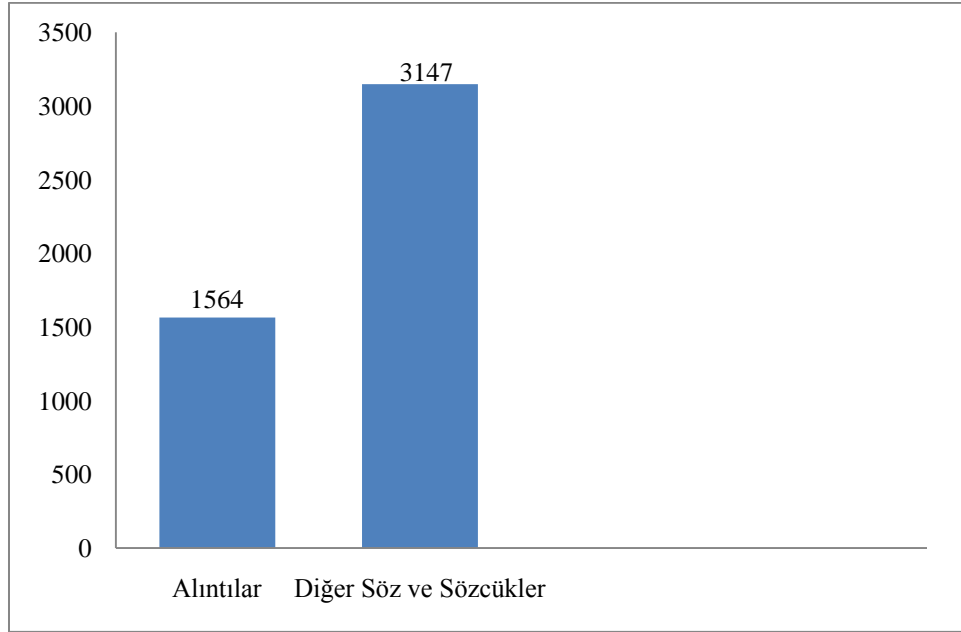
Yapılan bu çalışmada Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanının sözcük varlığının ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaçla romanda bulunan ikilemeler ve deyimler tespit edilmiş, deyimlerin anlamları verilmiş ve romanda geçtikleri yerler sayfa ve satır numaraları ile beraber verilmiştir. Romanda yer alan adlandırmaların kavram alanlarına göre sınıflandırılması yapılmıştır. Romandaki alıntıların hangi dillerden olduğu ve sayıları tespit edilmiştir. Romandaki özel adların yer adları ve kişi adları başlıkları altında dizini hazırlanmıştır. Eserin sözcük varlığının tespiti için gramatikal dizin çalışması yapılmıştır. Hazırlanan gramatikal dizinde tespit edilen sözcük ve sözlerin anlamları ve metindeki kullanım sıklıkları verilmiş, ait olduğu dil belirtilmiş ve geçtikleri sayfa ve satır numaraları gösterilmiştir. Gramatikal dizinde söz ve sözcüklerin kökenleri verilirken özel adların ve Türkçe ek almış olan alıntı kelimelerin kökenleri belirtilmemiştir.

Kuyucaklı Yusuf romanında yazarın madde başı olarak kullandığı toplam kelime sayısı "4711"dir. Kullanılan isimlerin sayısı "3.333", oranı %70,74 ve kullanılan fiillerin sayısı ise "1.378", oranı 29,25'tir. İsim ve fiillerin dağılım grafiği ise şu şekildedir:

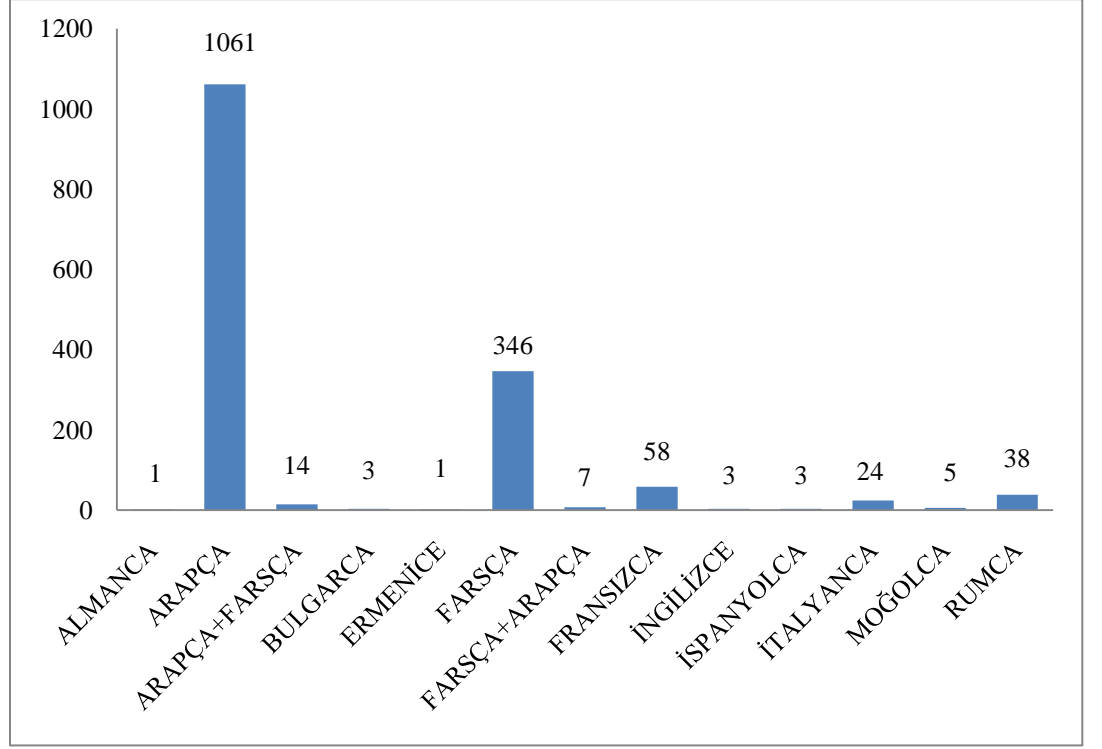
Tablo 1. *Kuyucaklı Yusuf* Romanının Gramatikal Dizinde İsim ve Fiillerin Dağılımı

Romadaki alıntı sözcüklerin toplam sayısı 1564, diğer madde başı sözcüklere oranı ise %49, 69'tir. Yapmış olduğumuz grafiğe alıntı olan kelimelerin Türkçe ek almış olanlarını dâhil etmedik.

Tablo 2. Kuyucaklı Yusuf Romanında Bulunan Alıntılar ve Diğer Sözcükler

Kuyucaklı Yusuf romanında yer alan alıntı kelimelerle ilgili bilgilere daha önce *Kuyucaklı Yusuf Romanında Bulunan Alıntılar* başlığı altında yer verilmiştir. Alıntılarda ilk sıralarda Arapça ve Farsça kelimeler bulunmaktadır. Bu da tarihi dönemler içerisinde milletlerin ve dillerinin ticari ve sosyal ilişkiler içerisinde birbirleriyle olan etkileşimlerinin bir göstergesidir. İslamiyet'in kabulü ile başlayan sosyal ilişkilerin yanında Arapça'nın dönemin bilim ve sanat dili olarak benimsenmesi ve Farsça ile uzun yıllardır süren yakın ilişki alıntı olarak Arapça, Farsça kelimelerin sayısının neden üst sıralarda yer aldığına bir açıklamasıdır. Tanzimat'la birlikte başlayan batılılaşma hareketleriyle Fransızcadan dilimize birçok çeviriler yapılmıştır. Bu da Fransızcadan birçok kelimelerin dilimize geçmesinde etkili olmuştur. Alıntı kelimeleri 13 başlık altında sıraladık. Alıntı kelimelerde birinci sırada Arapçadan geçen kelimeler bulunmaktadır. Arapçadan geçmiş olan alıntı kelimelerin sayısı 1061, toplam alıntı kelimelere oranı ise %67, 83'dir. İkinci sırada yer alan Farsça alıntılarının sayısı ise 346, diğer alıntı kelimelere oranı ise %22, 12'dür. Üçüncü sıradaki Fransızca alıntılarının sayısı da 58, toplam alıntı kelimelere oranı ise %3, 70'dir. Romadaki kullanılmış olan alıntılarının dillere göre dağılımı ile ilgili yapılan grafik şu şekildedir:

Tablo 3. Kuyucaklı Yusuf Romanında Bulunan Alıntılarının Dillere Göre Dağılımı

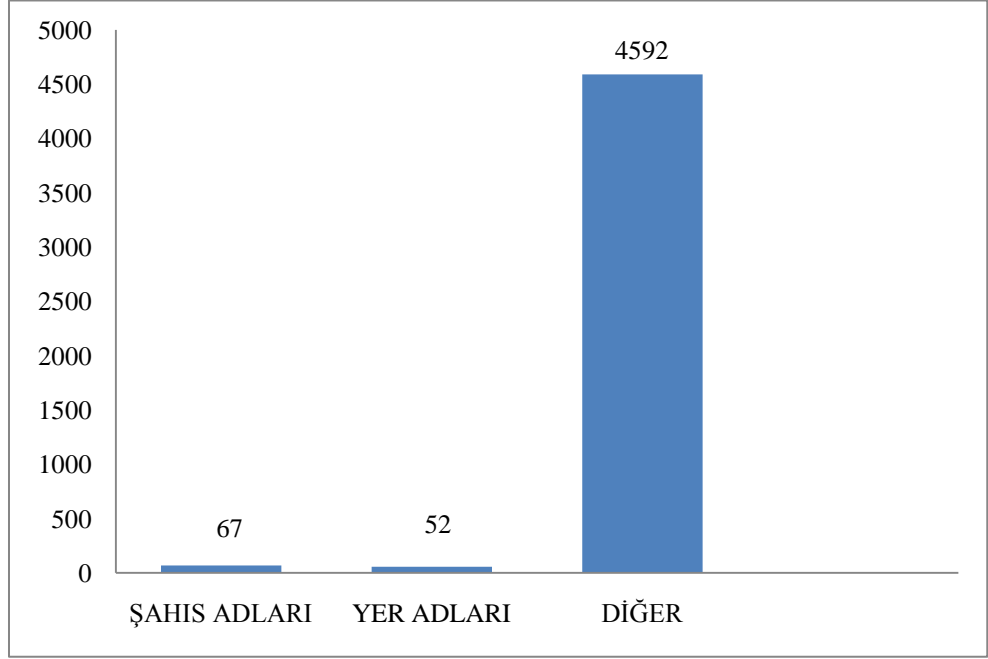
"Her dilde, *somutlaştırma* adını verdiğimiz anlam olayına, anlatım biçimine uyan deyimler vardır. Türkçenin bu yoldan yararlanarak anlatımı zor, ayrıntı sayılabilecek durum ve olayları çok ince benzetmelere yer vererek, adeta sahneye koyarak dile getiren bir dil olduğunu görüyoruz" (Aksan, 2015: 40). Kültürel değerlerin önemli bir yansıtıcısı olarak deyimler kişilerin dünya görüşü ve düşünce tarzlarını yansıtması bakımından önemli unsurlardır. Kuyucaklı Yusuf romanında 368 farklı deyim kullanılmıştır. Roman deyimlerin kullanımı açısından zengin bir eserdir. Çalışmanın deyimler ile ilgili bölümünde deyimlerin tespiti yapıлып, açıklamaları verilmiş ve romanda geçtikleri sayfalar satır numaralarıyla birlikte verilmiştir.

Anlamı güçlendiren, anlatımı kolaylaştıran ikilemeler temel sözvarlığının önemli unsurlarındandır. İncelediğimiz *Kuyucaklı Yusuf* romanında 95 adet farklı ikileme tespit edilmiştir. İkilemelerle ilgili bölümde romandaki ikilemeler tespit edilip, romandaki kullanım sıklıkları verilmiş ve romanda geçtikleri sayfalar satır numaraları ile beraber verilmiştir. Roman deyimlerin kullanımı açısından olduğu gibi ikilemelerin kullanımı açısından da zengin bir eserdir.

Temel sözvarlığının önemli unsurlarından olan ikilemeler ve deyimler kadar atasözleri de önemli dil birlikleridir. "Her dilde, o dili konuşan ulusun yaşamda edindiği deneyimleri, vardığı yargıları, o ulusun bilgeliğini yansıtan atasözleri bulunur. Bu atasözleri zaman içinde yitirilebilmekte, bir bölümü sözcükleri değiştirerek bir bölümü de hemen hemen hiç değişmeden yaşamlarını sürdürmektedir" (Aksan, 2014: 141). İncelediğimiz roman atasözlerinin kullanımı

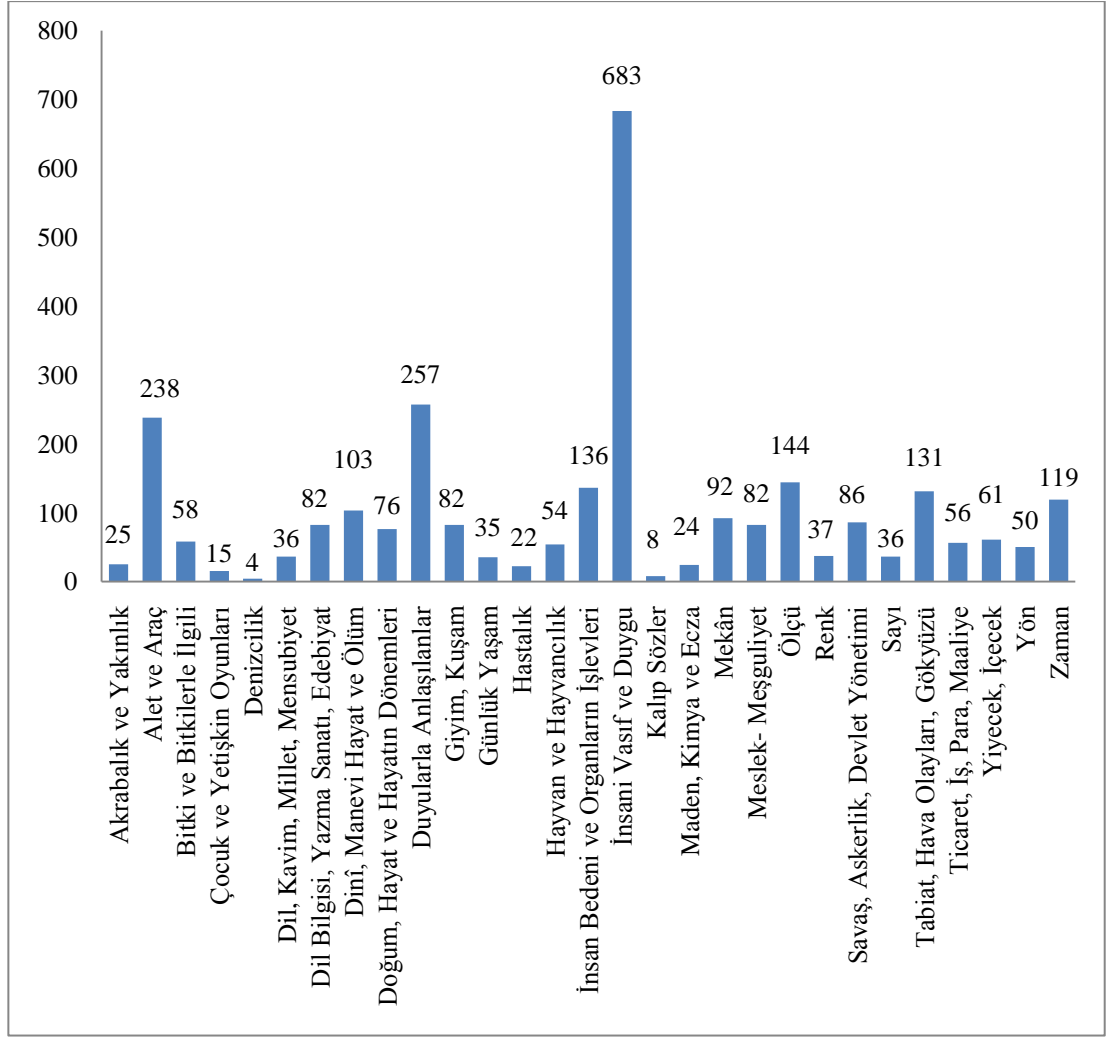
bakımından oldukça fakirdir. Romanda tek tespit edilmiş olan atasözü "ateş olmayan yerden duman çıkmaz"dır. Romandaki kullanılmış olan bu atasözü günümüzde de hiçbir değişikliğe uğramamıştır ve yaygın olarak kullanılmaktadır.

Kuyucaklı Yusuf romanında kullanılan özel adlardan şahıs adlarının sayısı madde başı olarak 67 adettir ve diğer toplam madde başına oranı %1, 45'dir. Yer adlarının madde başı olarak sayısı 52'dir ve diğer madde başına oranı %1, 13'tür. Şahıs ve yer adlarının diğer madde başına oranının grafiği şu şekildedir:

Tablo 4. Kuyucaklı Yusuf Romanındaki Şahıs ve Yer Adlarının Dağılımı

Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* romanındaki sözcüklerin tematik olarak kavram alanlarına göre tasnifi yapılmıştır. Romanda söz ve sözcükler 29 farklı kavram alanlarına göre tasnif edilmiştir. Yapılan tasnifteki söz ve sözcüklerin dağılım grafiği şu şekildedir:

Tablo 5. Kuyucaklı Yusuf Romanındaki Kavramların Dağılımı

Romandaki tespit edilen söz ve sözcüklerin, 29 farklı kavram alanına göre sınıflandırılması, yazarın sözvarlığındaki çeşitliliğin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Yapılan tasnifte insani vasıf ve duygu adları 683 ile ilk sıradadır. Bu adların ilk sırada yer alıyor olması ile ilgili Sabahattin Ali'nin sanat görüşünde, sanatı insanı iyiye, güzele, doğruya yükseltmek için kullanılan bir araç olarak görmesinin sonucudur diyebiliriz. İkinci olarak duyularla anlaşılan adlar 257 adettir. 238 sayısı ile alet ve araç isimleri de üçüncü sırada yer alırlar.

Sabahattin Ali'nin romanında en çok kullandığı kelime "bir" kelimesidir. Bu kelime 1937 defa tekrarlanmıştır. Daha sonra ise "ve" (1409 defa) ile "bu" (1219 defa) kelimeleri sırasıyla gelmektedir. Ancak kullanılan bu zamirler, bağlaçlar ve bir kelimesi yazarın üslubuna doğrudan etki etmeyen kelimelerdir.

Şahıs isimlerinin romanda en fazla kullanılanları şunlardır: Yusuf (743), Muazzez (358), Şahinde (127), Selahattin Bey (122), Şakir (114), Ali (107), Hilmi Bey (76), Kübra (66). Romanda kullanılan şahıs isimlerinin ağırlıklı olarak Arapça olması İslamiyet'in etkisi ile dilimize giren Arapça isimlerin ne kadar yaygın kullanıldığının bir göstergesidir.

Sabahattin Ali'nin en çok kullanmış olduğu fiiller ise bekle-(890), ol-(872), de-(442), gel-(425), git- (363), bak-(266), yap-(237), al-(231), gör-(231), iste-(218), başla-(197), söyle-(186), dur-(180), çık-(171), bil-(170), ver-(169)' tir. Bu sık kullanılan fiiller arasındaki yardımcı fiiller yazarın üslubu ile ilgili doğrudan bir sonuca ulaştırmaz. Romanda en sık kullanılan fiilin *bekle-* fiili olmasının romandaki kahramanların sürekli bir bedbinlik, mutsuzluk ve çaresizlik içinde olmalarının bir göstergesidir. Nitekim kullanılan deyimlerde "ses çıkarmamak" deyiminin 20 kez geçiyor olması, romandaki ikilemeler arasında en çok kullanılanların ise "ağır ağır (21 defa)" ve "yavaş yavaş (35 defa)" ikilemeleri olması bunu destekler niteliktedir. Kullanılan ikilemeler arasında yine "kendi kendine" ikilemesinin 19 defa kullanılmış olması romandaki karakterlerin özellikle de ana kahraman Yusuf'un içe kapanık ve dış dünyadan soyutlanmış olmasının bir göstergesidir diyebiliriz. Romanda kahramanlar olayları pasif bir şekilde sadece dışarıdan izleyip başkalarının olaylara yön vermesini beklerler. Örneğin; Yusuf, romanda sürekli kendisini arayış içerisinde ancak bunun için şahsi bir gayret göstermez. Muazzez ise annesi tarafından düşürüldüğü kötü durumdan kurtulmak ister ancak bunun için kendisi hiçbir çaba sarf etmez sadece Yusuf'un bu durumu fark edip bu olaylara bir son vermesini bekler. Aksi takdirde ne Yusuf'a bu durumdan bahsedecek gücü ne de annesine dur diyecek gücü kendisinde bulamaz. Romanın akışına yön verecek kararları alıp uygulayanlar genelde kötü karakterlerdir. Diğerleri de onların aldıkları kararların sonucunda harekete geçmeye zorlanırlar. Örneğin, Yusuf'un Muazzez'e karşı hislerini anlamasına Şakir'in Muazzez'e göz koyması neden olur. Yine Şahinde'nin Muazzez'i Şakir Beylerin evine sık sık götürmeye başlaması Yusuf'u Muazzez'i kaçırmaya zorlar.

İsimler arasında en çok tekrar eden ev (276), kız (229), baba (159), kaymakam (134), kadın (132), karı (102), ana (91), hayat (87), insan (87), anne (75) kelimeleridir. Sık kullanılan bu kelimeler yazarın aile hayatına ve aile içi ilişkilere verdiği önemi göstermektedir. Bu kullanılmış olan kelimelerin insanlarla ilgili kavramlar olması, yazarın sanatı insanı iyiye, güzele, doğruya ulaştırmak için kullanılan bir araç olarak görmesinin yansımasıdır. Aynı zamanda bunlar içerisindeki kız, kadın, karı, ana, anne kelimelerinin sıkça kullanılması yazarın kadınlara verdiği önemin de göstergesidir. Romanda üç önemli kadın karakter vardır. Bunlardan ilki kaymakam Selahattin Beyin eşi Şahinde Hanım, ikincisi Şahinde Hanım ve Kaymakam Selahattin Beyin kızı Muazzez, üçüncüsü ise Şakir Beylerin hizmetçisi Kübra'dır. Bu üç kadın da romanın akışına yön veren önemli karakterlerdendir.

Romanın ana teması "sosyal adaletsizlik" sorunudur diyebiliriz. Yazar bu sorunu doğal insan/ yapay insan ve doğa/ kasaba karşılaştırmaları üzerinden anlatır. Yazar bu zıtlıkları ortaya koyabilmek için elbette söz ve sözcüklerden yararlanır. Bu sebeple romanda birçok doğa tasviri ve bu tasvirlerinde kullanılan doğaya ait birçok kelime vardır. Roman ağaç isimlerinin çeşitliliği bakımından önemli bir zenginliğe sahiptir. Örneğin; ceviz, çağla, dut, elma, erik, hayıt, söğüt, şimşir vb. ağaçların

yanında romanda çeşitli bitki isimleri de önemli yer tutar. Romanın başkahramanı Yusuf da romanda "yabani incir ağacı" ile özdeşleştirilmiştir.

Romandaki giyim, kuşama ilgili kelimelerden romanın geçtiği dönemdeki insanların sahip oldukları giyim tarzına ait bilgilere, kullanılan araç gereçlerle ilgili kelimelerden de günlük yaşamları ile ilgili çeşitli bilgilere sahip olunabilir.

Yapılan bu çalışmanın amacı Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* adlı romanının sözcük varlığının tespit edilmesi ve bu sözcük varlığından yola çıkarak yazarın üslubu ile ilgili çıkarımlarda bulunmaktır. Yukarıda yapılan tespit ve çıkarımlardan yola çıkılarak yazarın üslubu ile ilgili şu tespitlerde bulunulabilir:

- Türkçe kelimelerin sayısının fazla olması ve alıntı olan kelimelerin de günlük hayatta sıkça kullandığımız dilimize yerleşmiş olan kelimeler olması göz önünde bulundurulduğunda yazarın dili oldukça sadedir. Olayları okuyucuya samimi ve doğal bir dille doğrudan anlatır.

- Romandaki olaylar ve kahramanlar yazarın kendi hayatıyla örtüşmektedir. Örneğin, romandaki Kaymakam Selahattin Bey'in düşünce yapısı, çevresiyle olan ilişkisi ve iletişimi yazarın kendi babası Ali Selahattin Bey ile benzerlik gösterir. Bu yazarın gerçekçi bir üsluba sahip olduğunu göstermektedir.

- Sabahattin Ali bu romanında Anadolu'nun küçük kasabalarındaki sosyal adaletsizlik, toplumsal yozlaşma ve kadına verilmesi gereken önemin yetersizliği gibi konulara değinmiştir. Romanda köylülerin, fakirlerin varlıklı kesim tarafından nasıl ezilip kendi haklarının peşinden bile gidememelerini en açık şekilde ortaya koyar.

- Roman ikileme ve deyimlerin kullanımı bakımından zengin bir eserdir. Bu da yazarın anlatımının daha akıcı ve canlı olmasını, anlatılmak istenilen düşüncenin okuyucuya daha etkili bir biçimde anlatılmasını sağlar.

- Yine romanda kullanılan deyimler ve ikilemelerin zenginliği, yazarın anlatımında gereksiz sözcük kullanımından kaçındığının ve yazarın üslubundaki duruluğun bir göstergesidir.

- Romanın, "1903 senesi sonbaharında ve yağmurlu bir gecede Aydın'ın Nazilli kazasına yakın Kuyucak köyünü eşkıyalar bastılar ve bir karı kocayı öldürdüler." (Ali, 2017: 7) şeklinde gazete haberini andırır gibi bir cümle ile başlıyor olması romanın açık ve anlaşılır bir üslup ile yazıldığına göstergesidir.

- Yazarın sanat görüşü olarak; sanatı, insanı iyiye, güzele ve doğruya ulaşmasını sağlayan bir araç olarak görmesi üslubunda öğreticiliğin verdiği bir sadeliğe neden olmasını sağlar. Yazar öğretici amaçla yazdığı eserinde işlediği konulara uygun olarak sade bir üslup kullanmış olayları sadelik içerisinde okuyucuya sunmuştur.

- Yazar romanda konuştuğu karakterin sosyal statüsüne, öğrenim düzeyine ve düşünce tarzına uygun bir konuşma dili seçmiştir.

- Yazar olayları anlatırken sık sık araya girerek kendini hissettirir. Yazarın kullandığı bu meddah tarzı anlatımı, yazarın halk kültürüyle olan yakınlığının bir göstergesidir.

Cumhuriyet döneminde yetişmiş Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf" adlı eseri üzerine yaptığımız bu çalışma ile Sabahattin Ali'nin sözvarlığı ile ilgili tespitlerde bulunup üslubu ile ilgili yorumlarda bulunmaya çalıştık. Bir romandan hareketle, sözvarlığı üzerinden yazarın üslubu ile ilgili çıkarımlarda bulunmayı amaçlayan bu çalışma hem dilbilim hem de Yeni Türk Edebiyatı alanlarının kapsamı içerisinde yer alır.

Bir yazarın eseri üzerinde yapılan sözvarlığı çalışmalarındaki belirlenen sözcük sayısı başlı başına o yazarın dilinin zenginliğini ve çeşitliliğini gösterir. Aynı zamanda yazarın ait olduğu toplumun, maddi ve manevi kültürünün yanı sıra kavramsal dünyasını ve düşünce tarzını da yansıtır. Bir kişinin sözvarlığının zenginliği üzerinde; içinde yaşadığı toplumun kültürel etkilerinin yanında kişinin öğrenim düzeyi, ilgi alanları, duygu ve düşünceleri gibi kişisel özellikleri de etkilidir. Yazarın eserlerindeki sözcük miktarı işlediği konuya da dayanır. Farklı konu ve kavramlar üzerinde yazı kaleme alan bir yazarın eserindeki sözcük sayısının fazla olması çok doğaldır.

Yapılan bu çalışma ile yazarın üslubunu ortaya koyan sözvarlığı öğelerini belirleyip genel sözvarlığına katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Metinler üzerinde yapılacak olan yeni çalışmalar Türkçenin sözvarlığı zenginliğinin ortaya çıkarılması için fayda sağlayacaklardır. Ülkemizde sözvarlığı çalışmalarının sınırlılığı nedeniyle bu tür çalışmalara gereken önemin verilmesi için çeşitli türdeki ve çeşitli yaş seviyelerine yönelik yazılan her türlü eserlerin sözvarlıklarının ortaya konması gerekmektedir. Ve yapılan çalışmalarda ortak bir yöntemin belirlenerek araştırma sürecinde karşılaşılan zorlukların önüne geçilmesi gerekmektedir. Geliştirilecek olan ortak yöntem sayesinde araştırmaların sayılarında da önemli bir artışın gerçekleşeceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Kazım. (2014). Peyami Safa'nın "Bir Tereddüdün Romanı"nda Kelime Grupları ve Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Aksan, Doğan. (2006). Dil, Şu Büyülü Düzen. Ankara: Bilgi Yay.
- Aksan, Doğan. (2013). Türkçenin Gücü. Ankara: Bilgi Yay.
- Aksan, Doğan. (2014). Anadilimizin Söz Denizinde. Ankara: Bilgi Yay.
- Aksan, Doğan. (2014). En Eski Türkçenin İzlerinde. Ankara: Bilgi Yay.
- Aksan, Doğan. (2014). Türkçenin Zenginlikleri İncelikleri. Ankara: Bilgi Yay.
- Aksan, Doğan. (2015). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim 1. 2. 3. Ciltler. Ankara: TDK.
- Aksan, Doğan. (2015). Türkçenin Sözvarlığı. Ankara: Bilgi Yay.
- Aksan, Doğan. (2015). Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını. Ankara: Bilgi Yay.
- Ali, Sabahattin. (2011). İçimizdeki Şeytan. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ali, Sabahattin. (2015). Kürk Mantolu Madonna. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ali, Sabahattin. (2017). Kuyucaklı Yusuf. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Apak, Uran. (2009). Sait Faik'in Eserlerinin Türkçe Sözvarlığı Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Apaydın, Meva. (2014). Sâmiha Ayverdi'nin Beş Eserinde (İnsan ve Şeytan, Ateş Ağacı, Batmayan Gün, Son Menzil, Mesihpaşa İmamı) Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.
- Aydın, Mehmet. (2014). Dilbilim El Kitabı Temel Kavramlar ve Konular. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Banguoğlu, Tahsin. (2015). Türkçenin Grameri. Ankara: TDK Yay.
- Baş, Bayram. (2011). Söz Varlığı İle İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler. TÜBAR- XXIX, 27- 61.

- Baykan, Ali. (2005). Sabahattin Ali ve Gerhart Hauptman'ın Eserlerinde Sosyokültürel Olgu ve İletişim Çatışması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Belen, Mine. (2016). Remzi Oğuz Arık'ın Eserlerinin Söz Varlığı ve Kelime Grupları. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Burgaz, Ahmet. (2015). Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Söz Varlığı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çavdar, Yıldırım. (2018). Kemal Tahir'in Romanlarında Söz Varlığı. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çotuksöken, Yusuf. (2004). Türkçe Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü. İstanbul: Toroslu Kitaplığı
- Devellioğlu, Ferit. (2011). Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Ankara: Aydın Kitabevi Yay.
- Durgut, Hüseyin. (2005). Romanyalı Türk Şair Mehmet Niyazi'nin Sağış Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı Üzerine Yorumlar. Karadeniz Araştırmaları Dergisi, Sayı: 6, 108- 109.
- Enginün, İnci. (2015). Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı. İstanbul: Dergah Yay.
- Ergin, Muharrem. (2012). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Esen, Şafak. (2016). Memduh Şevket Esendal'ın Hikâyelerinin Söz Varlığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Geçgel, Hulusi. (2003). Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı. Ankara: Anı Yay.
- Gögebakan, Ceren. (2010). Yavuz Bülent Bakiler'in Duvak Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Gül, Zülküf. (2008). Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü Romanındaki Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Hasanoğlu, Murat. (2016). Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayal İçinde Romanında Söz Varlığı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Hasdedeoğlu, Mehmet Onur. (2008), Toplumcu Gerçekçilik ve Sabahattin Ali'nin Hikâye Kişileri. Yüksek Lisans Tezi İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hatiboğlu, Vecihe. (1981). Türk Dilinde İkileme. Ankara: TDK Yay.
- Kaplan, Mehmet. (2012). Kültür ve Dil. İstanbul: Dergah Yay.
- Kaplan, Ramazan. (1997). Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Köy. Ankara: Akçağ Yay.
- Karababa, Safiye. (2013). Feyza Hepçilingirler'in Romanlarında Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kavalcı Göktepe, Özlem. (2015). 2000'lı Yılların Popüler Türk Romanlarında Yaygın Temaların Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Keskinel, Şerife. (2016). Hüseyin Cahit Yalçın'ın "Nadide" Romanının Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Korkmaz, Ramazan. (2016). Sabahattin Ali İnsan ve Eser. İstanbul: Kesit Yay.
- Moran, Berna. (2014). Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2 Sabahattin Ali'den Yusuf Atılgan'a. İstanbul: İletişim Yay.
- Özan, Zeynep Eda. (2010), Sabahattin Ali'nin Hikâye ve Romanlarında İnsan. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Parlak Kalkan, Gülşah. (2009). Yavuz Bülent Bakiler'in "Seninle" Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Parlatır, İsmail. (2014). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Salmanlı, Nusret. (2018). Abbas Sayar'ın "Can Şenliği" Adlı Romanının Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Sönmez, Sevgül. (2017). A'dan Z'ye Sabahattin Ali. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Şahin İlgör, Ayşe. (2015). İhsan Oktay Anar'ın Puslu Kıtalar Atlası Romanında Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

- Şenderin, Zübeyde. (1996). Sabahattin Ali'nin Eserlerinde Toplumsal Gerçekçilik. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Şengül, Mine. (2011). Sabahattin Ali'nin Roman ve Hikayelerinde Kadın ve Kadın Eğitimi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şirinoğlu Haydarlar, Gül. (2015). İhsan Oktay Anar'ın "Amat" Romanı Üzerine Söz Varlığı İncelemesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Timuçin, Afşar. (2011). Öykü ve Romanlarıyla Sabahattin Ali. İstanbul: Bulut Yayınları
- Türk Dil Kurumu. (2011). Türkçe Sözlük. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2012). Yazım Kılavuzu. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- User, Hatice Şirin. (2009). Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi. Konya: Kömen Yay.
- Uzun, Muzaffer. (2016). Nazan Bekiroğlu'nun "Nar Ağacı" Adlı Romanında Bağdaşıklık ve Bağdaşıklık Ekseninde Bir Söz Varlığı Çözümlemesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Ü. Kuşçu, H. Kuşçu. (2000). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Vardar, Berke. (2007). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Multilingual Yay.
- Yıldırım, Nilüfer. (2015). Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları ile Masumiyet Müzesi Romanlarında Söz Varlığı. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Yıldırım, Zehra. (2017). Hüseyin Nihal Atsız'ın Ruh Adam ve Makaleler II Adlı Eserlerinin Sözlüğü ve Söz Varlığı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

İnternet Kaynakları:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_atasozleri&view=atasozleri

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_tarama&view=tarama

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bati&view=bati

<http://www.nisanyansozluk.com/>